

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្វិចណែ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត សារង្ស៊ី។ ទុកក្នុងគេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន។

ព្រះ
វ្យែកបិដកចាឡី
និង
សេចក្តីវ្យែបដានាសាខ្មែរ
វិនយបិដក
មហាវគ្គ មហាវគ្គ

មហាខន្ធកៈ ខុបោសប័ក្ខន្ធកៈ

លោះពុម្ពលើកទី២

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

៣. ៧. ២២៧៧

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គស្ស

បឋមោ ភាគោ

នមោ តស្ស កកវតោ អរហតោ

សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

មហាខន្ធកិំ

[១] តេន សមយេន តុន្តោ កកវំ ឧរុវេលាយំ វិហា-

រតិំ នជ្ជា នេរញ្ញរាយ តិវេ ពោធិវុត្តម្ភលេ បឋមាភិ-

សម្ពុន្តោ ។ អថខោ កកវំ ពោធិវុត្តម្ភលេ សត្តាហំ

ឯកបល្ល័ង្កេន ធិសីទិំ វិមុត្តិសុខប្បដិសំវេទី ។ អថខោ

កកវំ រត្តិយា បឋមំ យាមំ បដិច្ចសមុច្ឆានំ អនុលោ-

មប្បដិលោមំ មនសា កាសិំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារ

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ភាគទី ១

សូមទមស្ករ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

មហាខន្ធកិ:

(១) សម័យនោះ ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានជោគ បានត្រាស់ដឹងជា ដម្បងទ្រង់គង់នៅក្រោមម្លប់ពោធិ៍ត្រីក្ស ក្បែរឆ្នេរស្ទឹងនេរញ្ជក ក្នុងទុរវេ- លាប្រទេស ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ដោយព្រះវិក្កនតែ មួយអស់៧វិថូក្រោមម្លប់ពោធិ៍ត្រីក្សទ្រង់សោយវិមុត្តិសុខ (គឺសុខក្នុងផល- សមាបត្តិ) ។ វេលានោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់រំពឹងនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ជាអនុលោមប្បដិលោម គឺតិចារណាចរណ្តាយចុះនឹងប្រាសឡើង អស់ បឋមយាមវនកត្រិដោយន័យថា សង្ខារ^(១)ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះមាន

---

១ ក្នុងគម្ពីរវិស្វុទ្ធិមគ្គថា សង្ខារ ៣ គឺបុព្វាភិសង្ខារ ១ អបុព្វាភិសង្ខារ ១ អនេព្វាភិសង្ខារ ១ ។ បុព្វាភិសង្ខារនោះបានខាងចេតនា ១៣ គឺកាមាវចរកុសលចេតនា ៨ នឹងរូបាវចរកុសលចេត- នា ៥ ប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចការវិសា ឯអបុព្វាភិសង្ខារ បានខាងអកុសលចេតនា ១២ ។ អនេ- ព្វាភិសង្ខារ គឺអរូបាវចរកុសលចេតនា ៤ ប្រព្រឹត្តទៅដោយអំណាចការវិសា រួមទាំងអស់ជា ២៩ ។

២

វិនយចំណីពេ មហាវគ្គោ

សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបំ នាម-
រូបប្បច្ចយា សឡាយតនំ សឡាយតនប្បច្ចយា ជស្សោ
ជស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ច-
យា ឧទានានំ ឧទានានប្បច្ចយា ករោ កវប្បច្ចយា ជាតិ
ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោកបវនេវទុក្ខនោ មនស្ស-
ពាយាសា សម្បវន្តិ ឃុំមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
សមុទយោ ហោតិ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិវាគនិរោធា
សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា វិញ្ញា-
ណនិរោធា នាមរូបនិរោធា នាមរូបនិរោធា សឡាយ-
តននិរោធា សឡាយតននិរោធា ជស្សនិរោធា ជស្ស-
និរោធា វេទនានិរោធា វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធា

វិនយបិដក មហាវគ្គ

អវិជ្ជា^(១)ជាហេតុ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះមានសង្ខារជាហេតុ នាមរូប
កើតមាន ព្រោះមានវិញ្ញាណជាហេតុ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះ
មាននាមរូបជាហេតុ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះមានសឡាយតនៈជាហេតុ
វេទនាកើតមាន ព្រោះមានផស្សៈជាហេតុ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះ
មានវេទនាជាហេតុ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះមានតណ្ហាជាហេតុ
ភពកើតមាន ព្រោះមានឧបាទានជាហេតុ ជាតិកើតមាន ព្រោះមាន
ភពជាហេតុ សេចក្តីចាស់ ស្លាប់ សោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ
លំបាកចិត្តនឹងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះមានជាតិ
ជាហេតុ សេចក្តីកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ វមែនមានយ៉ាង
នេះឯង ម្យ៉ាងទៀត សេចក្តីរលត់សង្ខារកើតមាន ព្រោះវិនាសនឹង
រលត់មិនមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា សេចក្តីរលត់វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
រលត់សង្ខារ សេចក្តីរលត់នាមរូបកើតមាន ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ សេចក្តី
រលត់សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះរលត់នាមរូប សេចក្តីរលត់ផស្សៈកើត
មាន ព្រោះរលត់សឡាយតនៈ សេចក្តីរលត់វេទនាកើតមាន ព្រោះ
រលត់ផស្សៈ សេចក្តីរលត់តណ្ហាកើតមាន ព្រោះរលត់វេទនា សេចក្តី

---

១ ដែលហៅថា អវិជ្ជានោះ បានខាងសេចក្តីមិនដឹងក្នុងសព្វដំបូង ៤ មានទុក្ខសព្វដំបូង ១
(នេះជាបរិយាយក្នុងសូត្រ ឯបរិយាយក្នុងអភិធម្មថា) បានខាងសេចក្តីមិនដឹងក្នុងវិញ្ញាណ ៨ មានមិន
ដឹងក្នុងបំណែកខាងអតីតជាដើម ម្យ៉ាងទៀតថា បានខាងមោហចេតសិក មានលក្ខណៈធ្វើចិត្ត
ឲ្យវង្វេងក្នុងអារម្មណ៍ ។

៧

មហាទន្ធកេ ពោធិ៍កថាពុទ្ធភាសនាថា

តណ្ហានិរោធា ឧទានានិរោធា ឧទានានិរោធា កវ-
និរោធា កវនិរោធា ជាតិនិរោធា ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ
សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុដ្ឋានិ ឯវមេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។
អថខោ ភកវា ឯតមត្តំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមំ
ឧទានំ ឧទានេសិ

យទា ហវេ ទាតុកវន្តិ ធម្មា
អាតាបិទោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស
អថស្ស កត្តា វេយន្តិ សព្វា
យតោ បជាទាតិ សហេតុធម្មន្តិ ។

[២] អថខោ ភកវា វត្តិយា មជ្ឈិមំ យាមំ បដិច្ចស-
មុប្បាទំ អនុលោមប្បដិលោមំ មនសាកាសិ អវិជ្ជាបច្ច-
យា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា
នាមរូបំ នាមរូបប្បច្ចយា សន្មាយតនំ សន្មាយតន-

មហាខន្តកៈ ពោធិកប៉ានីងពុទ្ធសាសនា

រលត់ទុំបាទានកើតមាន ព្រោះរលត់តណ្ហា សេចក្តីរលត់កើតមាន
ព្រោះរលត់ទុំបាទាន សេចក្តីរលត់ជាតិកើតមាន ព្រោះរលត់ភព សេចក្តី
ចាស់ ស្លាប់ សោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយលំបាកចិត្តនឹងចង្អៀតចង្អល់
ចិត្តទាំងឡាយក៏សឹងតែរលត់ទៅ ព្រោះរលត់នៃជាតិ សេចក្តីរលត់នៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នេះតែងមានយ៉ាងនេះ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនេះហើយ ទើបបន្លឺនូវទុំបាទានគាថានេះ ក្នុងវេលានោះថា

ធម៌^(១) ទាំងឡាយវែមន៍ប្រាកដដល់ខ្លួនណា សវត្រាហ្មណ៍ អ្នក
មានព្យាយាមញ៉ាំងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្កើនកិលេសក្នុង
កាលណា សេចក្តីសង្ស័យទាំងឡាយទាំងពួងរបស់ខ្លួនណា សវ -
ត្រាហ្មណ៍នោះក៏សឹងតែរម្ងាប់អស់ទៅក្នុងកាលនោះ ព្រោះថា
ខ្លួនណា សវត្រាហ្មណ៍នោះ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ព្រមទាំងហេតុ ។

(២) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់រំពឹងនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌
ជាអនុលោមប្បដិលោម គឺពិចារណា បរណាយចុះនឹងច្រាសឡើង អស់
មជ្ឈិមយាមនៃកត្រីដោយន័យថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះមាន
អវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះមានសង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូបកើត
មាន ព្រោះមានវិញ្ញាណជាបច្ច័យ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះមាននាម-

អន្តកថា ចា បានដល់ពោធិបក្ខិយធម៌ នឹងចតុរិយសច្ចធម៌ ។

៤

វិធីបិណ្ឌ មហាវិញ្ញាណ

ប្បដ្ឋយា ដស្សោ ដស្សប្បដ្ឋយា វេទនា វេទនាបដ្ឋយា
តណ្ហា តណ្ហាបដ្ឋយា ឧទានានំ ឧទានានបដ្ឋយា ករេ
កវប្បដ្ឋយា ជាតិ ជាតិប្បដ្ឋយា ជរាមរណំ សោកបរិទេ-
វទុក្ខនោមនស្សទាយាសា សម្បវន្តិ វរិមេតស្ស កេវ-
លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
អសេសវិភក្ខនិរោធា សម្ព័រនិរោធា សម្ព័រនិរោធា
វិញ្ញាណនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា នាមរូបនិរោធា នាម-
រូបនិរោធា សឡាយតននិរោធា សឡាយតននិរោធា
ដស្សនិរោធា ដស្សនិរោធា វេទនានិរោធា វេទនានិ-
រោធា តណ្ហានិរោធា តណ្ហានិរោធា ឧទានាននិរោធា
ឧទានាននិរោធា កវនិរោធា កវនិរោធា ជាតិនិរោធា
ជាតិនិរោធា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្ស-
ទាយាសា និរវ្យន្តិ វរិមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

រូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះមានសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនា
កើតមាន ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះមានវេទនា
ជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះមានតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមាន
ព្រោះមានឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះមានភពជាបច្ច័យ
សេចក្តី ចាស់ ស្លាប់ សោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយលំបាកចិត្តចង្អៀត
វៃណនក្នុងចិត្តទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះមានជាតិជាបច្ច័យ សេចក្តី
កើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះវែមងកើតមានយ៉ាងនេះឯង ម្យ៉ាងទៀត
សេចក្តីរលត់សង្ខារកើតមាន ព្រោះវិនាសនឹងរលត់មិនមានសេសសល់
នៃអវិជ្ជា សេចក្តីរលត់វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះរលត់សង្ខារ សេចក្តី
រលត់នាមរូបកើតមាន ព្រោះរលត់វិញ្ញាណ សេចក្តីរលត់សឡាយតនៈ
កើតមាន ព្រោះរលត់នាមរូប សេចក្តីរលត់ផស្សៈកើតមាន ព្រោះរលត់
សឡាយតនៈ សេចក្តីរលត់វេទនាកើតមាន ព្រោះរលត់ផស្សៈ សេចក្តី
រលត់តណ្ហាកើតមាន ព្រោះរលត់វេទនា សេចក្តីរលត់ឧបាទានកើតមាន
ព្រោះរលត់តណ្ហា សេចក្តីរលត់ភពកើតមាន ព្រោះរលត់ឧបាទាន
សេចក្តីរលត់ជាតិកើតមាន ព្រោះរលត់ភព សេចក្តី ចាស់ ស្លាប់ សោក
ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយលំបាកចិត្តនឹងចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀត
តែរលត់ទៅ ព្រោះរលត់នៃជាតិ សេចក្តីរលត់កងទុក្ខទាំងអស់នេះ វែមង

៥

មហាខន្ធតេ ពោធិកថាពុទ្ធសាសនា

និរោធា ហោតីតិ ។ អថខោ ភគវា ឯតមត្តំ វិទិត្តា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យនា ហវេ ចាតុកវន្តិ ធម្មា

អាតាបិណោ ឈាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

អថស្ស កត្តា វបយន្តិ សព្វា

យតោ ខយំ បច្ចយានំ អវេទីតិ ។

[៣] អថខោ ភគវា វត្តិយា បច្ឆិមំ យាមំ បដិច្ចស-
ធុប្បានំ អនុលោមប្បដិលោមំ មនសាកាសិ អវិជ្ជាបច្ចុ-
យា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចុយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណប្បច្ចុយា
នាមរូបំ នាមរូបប្បច្ចុយា សន្យាយតនំ សន្យាយតន-
ប្បច្ចុយា ដស្សោ ដស្សប្បច្ចុយា វេទនា វេទនាបច្ចុយា
តណ្ហា តណ្ហាបច្ចុយា ឧទានានំ ឧទានានប្បច្ចុយា ភវេ
កវប្បច្ចុយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចុយា ជរាមរណំ សោកបរិទេ-

មហាទន្លកៈ ពោធិកថា ពុទ្ធខានតាថា

មានយ៉ាងនេះឯង ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
សេចក្តីនេះហើយ ទើបបន្តិចទ្រង់និយាយថា ក្នុងវេលានោះថា
ធម៌ទាំងឡាយប្រាកដដល់វិញ្ញាណសវត្រាហ្មណ៍ អ្នកមាន
ព្យាយាមញ្ជាំងកិលេសឲ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្កើនកិលេស ក្នុង
កាលណា សេចក្តីសង្ឃឹមទាំងឡាយទាំងពួង របស់
វិញ្ញាណសវត្រាហ្មណ៍នោះ តែងរម្ងាប់អស់ទៅ ក្នុងកាល
នោះ ព្រោះថាវិញ្ញាណសវត្រាហ្មណ៍នោះបានដឹងច្បាស់នូវ
ព្រះនិព្វានជាទីអស់ទៅនៃបច្ច័យ ។

(៣) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់រំពឹងនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌
ជាអនុលោមប្បដិលោម គឺពិចារណាបណ្តោយចុះនឹងប្រាសឡើង អស់
បច្ច័យយាមនៃរក្រិដោយន័យថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះមាន
អវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះមានសង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូបកើត
មាន ព្រោះមានវិញ្ញាណជាបច្ច័យ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះមាននាម-
រូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះមានសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើត
មាន ព្រោះមានផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះមានវេទនាជាបច្ច័យ
ទុប្បាទនកើតមាន ព្រោះមានតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះមាន
ទុប្បាទនជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះមានភពជាបច្ច័យ សេចក្តីចាស់

៦

វិទយបិដកេ មហាវង្កោ

វុទ្ធក្ខនោមនស្សនាយាសា សប្បវន្តិ ឯវមេតស្ស កេវ-
លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
អសេសវិកកនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ វិញ្ញា-
ណនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ ធាម្បបនិរោធិ ធាម្បប-
និរោធិ សឡាយតននិរោធិ សឡាយតននិរោធិ
ផស្សនិរោធិ ផស្សនិរោធិ វេទនានិរោធិ វេទនានិ-
រោធិ តណ្ហានិរោធិ តណ្ហានិរោធិ ឧបាទាននិរោធិ
ឧបាទាននិរោធិ កវនិរោធិ កវនិរោធិ ជាតិនិរោធិ
ជាតិនិរោធិ ជរាមរណំ សោកបរិទេវវុទ្ធក្ខនោមនស្ស-
នាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
និរោធិ ហោតីតិ ។ អថទោ កកវា ឯតមត្តំ វិនិច្ឆា
តាយំ វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ស្លាប់ សោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយលំបាកចិត្តនឹងចង្អៀតវិណ្ណក្នុងចិត្ត
ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះមានជាតិជាបច្ច័យ សេចក្តីកើតឡើងនៃកងទុក្ខ
ទាំងអស់នេះ វែមនឹងមានយ៉ាងនេះឯង ម្យ៉ាងទៀត សេចក្តីរលត់សង្ខារ
កើតមាន ព្រោះវិនាសនឹងរលត់មិនមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា សេចក្តីរលត់
វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះរលត់សង្ខារ សេចក្តីរលត់នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
រលត់វិញ្ញាណ សេចក្តីរលត់សឡាយគនៈកើតមាន ព្រោះរលត់នាមរូប
សេចក្តីរលត់ផស្សៈកើតមាន ព្រោះរលត់សឡាយគនៈ សេចក្តីរលត់វេទនា
កើតមាន ព្រោះរលត់ផស្សៈសេចក្តីរលត់តណ្ហាកើតមាន ព្រោះរលត់វេទនា
សេចក្តីរលត់ទុក្ខទានកើតមាន ព្រោះរលត់តណ្ហា សេចក្តីរលត់ភពកើត
មាន ព្រោះរលត់ទុក្ខទាន សេចក្តីរលត់ជាតិកើតមាន ព្រោះរលត់ភព
សេចក្តីចាស់ ស្លាប់ សោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយលំបាកចិត្តនឹងចង្អៀត
ចង្អៀលចិត្តទាំងឡាយ ក៏សឹងតែរលត់ទៅ ព្រោះរលត់នៃជាតិ សេចក្តីរលត់
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះវែមនឹងមានយ៉ាងនេះឯង ។ ត្រាោះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបច្បាស់សេចក្តីនេះហើយ ក៏បន្តិបន្តិទុក្ខទានគាថានេះ ក្នុង
វេលានោះថា

៧

មហាទន្ធកេ អជំពាលនំត្រៃធកថា

យទា ហវេ ទាតុកវន្តិ ធម្មា

អាតាមិទោ លាយតោ ព្រាហ្មណស្ស

វិជ្ជបយំ តិដ្ឋតិ មារសេនំ

សុរិយោវ ឱកាសយមន្តលិត្តានិ ។

ពោណិកថា និដ្ឋិតា ។

[៤] អថខោ កកវា សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្ហា
សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា ពោធិវុត្តុម្ហលា យេន អជំពាលនំ-
ត្រៃធានោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អជំពាលនំត្រៃ-
ធជុត្តម្ហលេ សត្តាហំ ឯកបល្លង្កេន និសីទិ វិមុត្តិ-
សុទ្ធស្សជិសំវេទី ។

អថខោ អញ្ញតរោ ហុំហុំកជាតិកោ^(១) ព្រាហ្មណោ
យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវតា

---

១ ឧ.ម. ហុំហុំកជាតិកោ ។ ហុំហុំកជាតិកោតិ សោ កិរ ទិដ្ឋិមង្គលិកោ នាម មានវិសេន
កោធរវិសេន ច ហុំហុំក្តី កហេន្តោ វិចរតិ ធស្នា ហុំហុំកជាតិកោតិ វុច្ឆតិ ។ ហុំហុំកជាតិកោ-
តិបិ បវេន្តិកិ កព្វណ្ណតា ។

ធម្មាទន្ធកៈ អធិបាលនិព្រាតកថា

ធម៌ទាំងឡាយ ប្រាកដដល់ខ័ណ្ឌ សវនាហ្មណ៍
អ្នកមានព្យាយាមញ៉ាំងកិលេសឱ្យក្តៅ អ្នកដុតបង្ក
នូវកិលេស ក្នុងកាលណា ខ័ណ្ឌសវនាហ្មណ៍
នោះ រមែងកំចាត់បង្កឱ្យមានព្រមទាំងសេនាមារ
ហើយបិតនៅ ក្នុងកាលនោះ បីដូចព្រះអាទិត្យ
រះឡើងធ្វើអាកាសឱ្យរុងរឿង ដោយស្មើរបស់ខ្លួន
កំចាត់បង្កនូវធីត បិតនៅ ដូច្នោះឯង ។

ចប់ ពោធិកថា ។

(៤) លុះថ្ងៃ៧កន្លងទៅហើយ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ចេញចាកសមាធិនោះ ហើយទ្រង់ចេញពីម្លប់ពោធិព្រឹក្ស យាងចូលទៅ
កាន់ដើមអដបាលនិគ្រោធ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់តែនៃក្នុងតែ
មួយបង្កុយអស់ ៧ ថ្ងៃក្រោមម្លប់អដបាលនិគ្រោធព្រឹក្ស^(១) សោយវិមុត្តិសុខ
(គឺសុខក្នុងផលសមាបត្តិ) ។

គ្រានោះ មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ឈ្មោះហុំហុំកជាតិកៈ (មានជាតិជាអ្នក
ធ្វើនូវសំឡេងគម្រោមហុំ ហុំ) ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ក៏រករាយមួយអង្វើដោយព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះធ្វើពាក្យ

---

១ ដើមជ្រៃដែលជាទីជ្រកអាស្រ័យនៃពួកជនអ្នកឃ្លាលពិត ។

៧

វិន័យប័ដវេទ មហាវគ្គោ

សុទ្ធិ សុខ្មោទិ សុខ្មោទនិយំ កតំ សារាណិយំ
វិភីសារេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បីតោ ខោ
សោ ព្រាហ្មណោ កកវន្តំ ឯតទវេច កិត្តាវតា នុ ខោ
កោ កោតម ព្រាហ្មណោ ហោតិ កតមេ ច បន
ព្រាហ្មណករណា ធម្មតិ ។ អថខោ កកវា ឯតមន្តំ
វិទិត្តា តាយំ វេលាយំ ភមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យោ ព្រាហ្មណោ ពាហិតនាបដម្មោ
និហុហុកោ^(១) និក្កសារោ យតត្តោ
វេទន្តក្ខ វូសិតព្រាហ្មចរិយោ
ធម្មេន សោ^(២) ព្រាហ្មវាទំ វេទយ្យ
យស្សុស្សុទា នត្តិ កុហិត្វំ លោកេតិ ។

អធិបាលនិព្រាណថា និដ្ឋិតា ។

---

១ ឧ. និហុហុកោ ម. និហុហុកោ ។ ២ ឧ. ម. សោ ព្រាហ្មណោ ។

វិនយចំណែក មហាវគ្គ

គួរដាំទឹករាយគួរដាំទឹកលើកឲ្យសម្រេចហើយក៏បិតនៅ ក្នុងកន្លែងដ៏សម-
គួរ ។ លុះព្រាហ្មណ៍នោះបិតនៅក្នុងកន្លែងដ៏សមគួរហើយ ទើបនិយាយ
ពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែល
បានឈ្មោះថា ព្រាហ្មណ៍ ដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ម្យ៉ាងទៀត ធម៌អ្វីខ្លះ
សម្រាប់ធ្វើបុគ្គលឲ្យជាព្រាហ្មណ៍ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ជ្រាបច្បាស់នូវសេចក្តីនេះហើយ ក៏បន្លឺនូវទានភាពនេះ ក្នុងវេលានោះថា

ព្រាហ្មណ៍ណាមានបាមធម៌បណ្តាគរោលហើយ
មានសំឡេងគម្រាមថា ហុំហុំ លះចោលហើយ មាន
ទឹកម្តុតគីកតាទិកិលេសលះចោលហើយ មានចិត្ត
សង្រួមហើយ ចេះចប់នូវវេទ (គឺមគ្គញាណទាំង ៤)
មានមគ្គព្រហ្មចរិយៈ នៅរួចហើយ ម្យ៉ាងទៀត
ព្រាហ្មណ៍ណាមិនមានគំនរគីកតាទិកិលេសក្នុង
អារម្មណ៍បន្តិចបន្តួចក្នុងលោកសន្តិវាស ព្រាហ្មណ៍
នោះគួរនឹងហៅខ្លួនថា ជាព្រាហ្មណ៍ដោយធម៌បាន។

ចប់ អធិបាលនិព្វោធកថា ។

មហាទន្ធកេ មុចលីន្ទរាជ

[៥] អថទោ ភកវា សត្តាហស្ស្ក អច្ចយេន តម្ហា
សមាធិត្តា វុដ្ឋហិត្តា អជនាលនិក្រោធម្មលា យេន មុច-
លីន្ទោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា មុចលីន្ទម្ហលេ
សត្តាហំ ឯកបល្ល័ង្កេន និសីទិ វិមុត្តិសុខប្បជិសំវេទី ។

តេន ទោ ចន សមយេន មហាអកាលមេយោ
ឧទនាទិ ។ សត្តាហវុទ្ធលីកោ សីតវាតទុទ្ធិដី ។ អថទោ
មុចលីន្ទោ នាគរាជា សកកវនា និក្ខមិត្តា ភកវតោ
កាយំ សត្តត្តុត្តុ កោតេហិ បរិត្តិបិត្តា ឧបវមុទ្ធនិ មហាន្នំ
ដណំ កវិត្តា អដ្ឋាសិ មា ភកវន្នំ សីទំ មា ភកវន្នំ ឧណ្ហំ
មា ភកវន្នំ ទំសមគសវាតាតបសីសបសម្មស្សោតិ ។

អថទោ មុចលីន្ទោ នាគរាជា សត្តាហស្ស្ក អច្ចយេន
វិទ្ធិ វិគតាលាហតំ ទេវំ វិទិត្តា ភកវតោ កាយា កោតេ
វិទីវេវេត្តា សកវណ្ណំ បជិសំហរិត្តា មាលាវកវណ្ណំ អភិ-
និម្មិត្តា ភកវតោ បុរតោ អដ្ឋាសិ អញ្ញលីកោ ភកវន្នំ

មហាខន្តកៈ មុចលីន្តកថា

[៥] លុះថ្ងៃ៧កន្លងទៅហើយ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ក្រែកចាកសមាធិនោះ ហើយទ្រង់ចេញអំពីម្លប់អដបាលនិគ្រាជ-
ត្រិក្ស យាងចូលទៅកាន់ដើមរាំង លុះចូលទៅដល់ហើយទ្រង់គង់ដោយ
ព្រះវិក្កនតមួយបង្កុយអស់ ៧ថ្ងៃក្រាមម្លប់រាំង សោយវិមុត្តិសុខ (គឺសុខ
ក្នុងផលសមាបត្តិ) ។

សម័យនោះឯង មហាមេឃតុជ្ជកាល ក៏បណ្តាលឡើងជាក្លៀង ។
មានក្លៀងលើមអស់ ៧ ថ្ងៃ បណ្តាលឲ្យអាច់ពន្លឺព្រះអាទិត្យដោយអំណាច
ខ្យល់ត្រជាក់ ។ គ្រានោះ មុចលីន្តនាគរាជចេញអំពីលំនៅរបស់ខ្លួនហើយ
ពោនព័ទ្ធព្រះកាយព្រះដ៏មានព្រះភាគ ៧ជុំដោយភ្នែក (របស់ខ្លួន) ហើយ
លើកពពារដ៏ធំប៉ុន្មានលើ ព្រះសិរ្សព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិតនៅ
ដោយគិតថា រងាកុំបីបៀតបៀនព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក្តៅកុំបីបៀតបៀន
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ សម្បស្សរាបោមមូសខ្យល់កំដៅថ្ងៃពស់ក្នុងពស់ធំកុំបី
បៀតបៀនព្រះដ៏មានព្រះភាគឡើយ ។ លុះថ្ងៃ៧កន្លងទៅហើយ លំ-
ដាប់នោះ មុចលីន្តនាគរាជដឹងថា ក្លៀងរាំងហើយ មេឃស្រឡះហើយ
ក៏រសាយភ្នែកចេញចាកព្រះកាយព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយប្រែកេទរបស់
ខ្លួននិម្មិតជាកេទមាណព័(១) ឈរច្រណម្យអញ្ជូលី នមស្តារព្រះដ៏មាន

១ មនុស្សកំឡោះ ។

១០

វិនយចំណែក មហាវង្សោ

នមស្សមាណោ ។ អថខោ ភកកា ឯតបត្តំ វិទិត្តា តាយំ

វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

សុខោ វិវេកោ តុដ្ឋស្ស សុតទម្មស្ស បស្សតោ

អព្យាបដ្ឋំ សុខំ លោកេ ចានាភូតេសុ សញ្ញមោ

សុខា វិវាគតា លោកេ កាមានំ សមតិក្កមោ

អស្មិមាទស្ស វិនយោ ឯតំ វេ បរមំ សុខន្តំ ។

មុចលីន្តរថា និដ្ឋិតា ។

[៦] អថខោ ភកកា សត្តាហស្ស អច្ចយេន តម្លា

សមាទិម្ហា វុដ្ឋហិត្តា មុចលីន្តមូលា យេន វាជាយតនំ

វិទយចំណីក មហាវគ្គ

ព្រះភាគ ពីខាងទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះអង្គ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីនេះហើយ ក៏បន្ទូលទូលំទូលាយ ទានគាថា ក្នុងវេលានោះថា

សេចក្តីស្ងួតចាកកិលេស របស់បុគ្គលអ្នកត្រេកអរ
(ដោយមគ្គញ្ញាណ) មានធម៌ប្រាកដហើយ បាន
ឃើញធម៌ (ដោយញ្ញាណចក្ខុ) ជាគុណឲ្យកើត
សេចក្តីសុខ សេចក្តីមិនព្យាបាទនឹងសេចក្តីសង្គម
មិនបៀតបៀនសត្វទាំងឡាយ ក៏ជាគុណឲ្យកើត
សេចក្តីសុខក្នុងលោក សេចក្តីណាយចាកភាគៈនឹង
ការប្រព្រឹត្តិកន្លងកាមទាំងឡាយ ជាគុណឲ្យកើត
សេចក្តីសុខក្នុងលោក កិរិយាកំចាត់បង្គំ ទូរ្យអស្មិ
មានៈ កិរិយាកំចាត់បង្គំទូរ្យអស្មិមានៈនុ៎ះ ជាសុខ
យ៉ាងក្រៃលែង ។

ចប់ ឧបលិខ្លាញ់ ។

[៦] លុះថ្ងៃ ៧ កន្លងទៅហើយ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានដោត ទ្រង់ក្រែកចេញចាកសមាធិនោះហើយ យាងចេញពីម្លប់ដើមរំង ហើយ

១១

មហាទន្ធពេ រាជាយតនកថាតបុស្សកល្យាណីកុ

តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមីត្វា រាជាយតនធម្មលេ សត្តាហំ
ឯកបល្ល័ង្កន និសីទិ វិបុត្តិសុខប្បដិសំវេទី ។

តេន ខោ បន សមយេន តបុស្សកល្យាណីកា វាលីជា
ឧក្កលា តំ ទេសំ អន្ធានមក្កប្បដិបន្ទា ហោន្តិ ។ អថខោ
តបុស្សកល្យាណីកានំ វាលីជានំ ញាតិសាលោហិតា ទេវតា
តបុស្សកល្យាណីកេ វាលីជេ ឯតទវោច អយំ មារិសា
កកវា រាជាយតនធម្មលេ វិហរតិ បឋមាភិសម្ពុទ្ធា កច្ចថ
តំ កកវន្តំ មន្តេន ច មធុប័ណ្ណិកាយ ថ បដិមាទេថ
តំ វោ កវិស្សតិ ទីយវត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ អថខោ
តបុស្សកល្យាណីកា វាលីជា មន្តេត្វ មធុប័ណ្ណិកេត្វ អាណា-
យ យេន កកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា កកវន្តំ
អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋិសុ ។ ឯកមន្តំ វិតា ខោ

មហាទន្ធកៈ រាងាយតណកថា រឿងពាណិជ្ជល្មោះតបុស្សៈនិងកល្យាណៈ

យាងចូលទៅកាន់ដើមរាជាយតនៈ^(១) លុះចូលទៅដល់ហើយទ្រង់គង់
ដោយព្រះវិភូតវិភម្មយបន្តិយអស់ ៧ ថ្ងៃក្រោមម្លប់ដើមរាជាយតនៈ ទ្រង់
សោយវិមុត្តិសុខ (គឺសុខក្នុងវេលាសមាបត្តិ) ។

សម័យនោះឯង មានពាណិជ្ជព័រនាក់ (ជាបងប្អូននឹងគ្នាបង្កើត) ល្មោះ
តបុស្សៈ១ កល្យាណៈ១ ជាអ្នកដើរផ្លូវឆ្ងាយ ចេញអំពីទុក្ខលដនបទ សំដៅ
ទៅកាន់ប្រទេសនោះ ។ គ្រានោះ មានទេវតាជាញាតិសាលោហិត^(២)
របស់តបុស្សៈនិងកល្យាណៈពាណិជ្ជ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងតបុស្សៈ
កល្យាណៈពាណិជ្ជថា ម្ចាស់គ្នាយើង ព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនេះទើបនឹងបាន
ត្រាស់ជាដម្បួន ឥឡូវព្រះអង្គគង់នៅក្រោមម្លប់រាជាយតនៈ (ឯណោះ) អ្នក
ទាំងឡាយ គួរចូលទៅបូជាព្រះដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះដោយសង្ឃឹមផងនឹង
សង្ឃឹមដុំចុះ ការបូជានោះនឹងបានជាប្រយោជន៍ នឹងសេចក្តីសុខដល់អ្នក
ទាំងឡាយអស់កាលយូរអង្វែង ។ គ្រានោះ តបុស្សៈនិងកល្យាណៈពាណិជ្ជ
ក៏នាំយកនូវសង្ឃឹមផងនឹងសង្ឃឹមដុំ ចូលទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិទនៅក្នុងកន្លែងដ៏សម
គួរ ។ លុះតបុស្សៈនិងកល្យាណៈពាណិជ្ជបិទនៅក្នុងកន្លែងដ៏សមគួរហើយ

---

១ ដើមកែស ។ ២ ញាតិសាលោហិតនោះ គឺជនដែលធ្លាប់ជាញាតិរបស់ពាណិជ្ជទាំងនោះ
មកកើតជាទេវតា ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

តប្បុស្សកល្យាណ វាលិដា ភកវន្តំ ឯតទេវេច្ឆំ បដិគ្គ-
ណ្ណាតុ ខេ កន្លេ ភកវា មន្ទញ្ច មធុបិណ្ឌិកញ្ច យំ
អម្ពាតំ អស្ស ធីយវន្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។ អថខោ
ភកវតោ ឯតទេហោសិ ន ខោ តថាគតា ហត្ថេសុ
បដិគ្គណ្ណន្តំ កិម្ពំ នុ ខោ អហំ បដិគ្គណ្ណាយ្យំ មន្ទញ្ច
មធុបិណ្ឌិកញ្ចាតិ ។ អថខោ ចត្តារោ មហារាជា^(១)
ភកវតោ ចេតសា ចេតោបរិវតក្កមញ្ញាយ ចតុទ្តិសា
ចត្តារោ សេលមយេ^(២) បត្តេ ភកវតោ ឧបនាមេសុំ
ឥដ កន្លេ ភកវា បដិគ្គណ្ណាតុ មន្ទញ្ច មធុបិណ្ឌិកញ្ចាតិ ។
បដិគ្គហោសិ ភកវា បច្ចុក្សេ សេលមយេ បត្តេ មន្ទញ្ច
មធុបិណ្ឌិកញ្ច បដិគ្គហោត្វា ច បរិកុញ្ញិ ។ អថខោ
តប្បុស្សកល្យាណ វាលិដា^(៣) ភកវន្តំ ឯតទេវេច្ឆំ ឯតេ
មយំ កន្លេ ភកវន្តំ សវណំ កច្ឆាម ធម្មញ្ច ឧបាសកេ

១ យេវុយ្យេន មហារាជាតោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ចត្តារោ បច្ចុក្សេ សេលមយេនិបិ កត្តិបិ
ធាន្តកេ ទិស្សតិ ។ ៣ ធីតោ បរិ ភកវន្តំ ឧត្តបត្តចរណំ វិទិត្វ ភកវតោ ធរសេ សវណ
និបតិញ្ញតិ វចនំ ឧបេបិយមរម្មេត្តកេសុ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ទើបពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទទួលនូវសង្ឃវ័ណ្ណនឹងសង្ឃវ័ណ្ណរបស់យើងខ្ញុំ ព្រោះថា
ការទទួលនឹងបានជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ
អស់កាលយូរអង្វែង ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រិះរិះ
ថា ធម្មតាព្រះតថាគតទាំងឡាយមិនដែលទទួល (អាមិសៈ) ផ្ទាល់នឹង
ដៃឡើយ បើដូច្នោះតើ តថាគតគួរទទួលនូវសង្ឃវ័ណ្ណនឹងសង្ឃវ័ណ្ណដោយ
វត្តអ្នក⁺ ។ គ្រានោះ មហាវគ្គ^(១)ទាំង ៤ ទ្រង់ជ្រាបព្រះដំរិះរបស់ព្រះដ៏
មានព្រះភាគ (ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន) ទើបនាំនូវបាត្រថ្មកែវទាំងឡាយ ៤
អំពិទ្ធិសទាំង ៤ បង្ហោនចូលមកថ្វាយព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទទួលនូវសង្ឃវ័ណ្ណនឹងសង្ឃ
វ័ណ្ណដោយបាត្រនេះចុះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់ទទួលនូវសង្ឃវ័ណ្ណនឹង
សង្ឃវ័ណ្ណដោយបាត្រថ្មកែវទាំងឡាយដ៏មានដំរិះច្រើន លុះទទួលស្រេច
ហើយក៏ទ្រង់សោយ (ក្នុងពេលនោះ) ។ គ្រានោះឯង តបុស្សៈនឹង
កល្យាណ ពាលាដ៏បាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយនេះសូមដល់នូវព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគនឹងព្រះធម៌ជាទីរព្វក សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបនូវយើងខ្ញុំទាំងឡាយ
ថាជា ទុបាសកបានដល់នូវទីរព្វកស្មើដោយជីវិត ក្នុងកាលមានវិជ្ជានេះ

១ លោកឈលទេវបុត្តទាំង ៤ ដែលជាស្តេចជំនួញស្ថានសួគ៌ឈ្មោះពាតុម្មហារាជិក ។

១៧

មហាទន្ធកេ ពុទ្ធបរិវត្តកថា

នោ ភគវា ជាវេតុ អន្លតត្តេ ចាល្យាវេតេ សរណំ
កតេតិ ។ តេ ច^(១) លោកេ បឋមំ ឧបាសកា
អហេសុំ ទ្វេវាចិកា ។

រាជាយតនកថា និដ្ឋិតា ។

[៧] អថខោ ភគវា សត្តាហស្ស អច្ចយេន
តម្ហា សមាធិម្ហា វុដ្ឋហិត្វា រាជាយតនមម្វលា យេន
អជចាលនិគ្រោដោ តេនុបសង្កម្មិ^(២) ។ តត្រ សុទំ
ភគវា អជចាលនិគ្រោដម្ហលេ វិហារតិ ។ អថខោ
ភគវតោ រហោកតស្ស បដិសល្ល័នស្ស ឃី ចេតសោ
បរិតក្តោ ឧទហនិ អធិកតោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ កម្ពី-
រោ ទុទ្ធសោ ទុរទុពោដោ សន្តោ បណ្ឌិតោ អតក្តាវ-
ចរោ និបុណោ បណ្ឌិតវេទនិយោ អាលយរមា ខោ
បណាយំ បជា អាលយរតា អាលយសម្មទិតា អាល-
យរមាយ ខោ បន បជាយ អាលយរតាយ អាល-
យសម្មទិតាយ ទុទ្ធសំ ឥទំ ហំនំ យទិទំ ឥទប្បច្ចយេ-
តាបដិច្ចសមុប្បាទោ ឥទិបិ ខោ ហំនំ សុទុទ្ធសំ

---

១ ឱ. តេវ ។ ២ តតោ បរំ យេកុយ្យេន ឧបសង្កម្មិតាតិ បាយោ ទិស្សតិ ។ លោ
អតិរកោតិ ទដ្ឋិញោ ។

មហាខន្ធកៈ ពុទ្ធបរិនិព្វកថា

ជាដើមត្រៀមទៅ ។ ក៏ឯពាលដទាំងពីរនាក់នោះបាននាមបញ្ញត្តិថាទ្វេវា-
ចិក្ខុបុសក^(១) ជាដម្បងក្នុងលោក ។

បឋមជាយន្តនកថា ។

(៧) លុះថ្ងៃព្រហស្បតិ៍ទៅហើយ លំដាប់នោះ ព្រះមានរោគទ្រង់ក្រោក
ចាកសមាធិនោះ ហើយយាងចេញអំពីក្រោមម្លប់កដោយនេះហើយ យាង
ចូលទៅកាន់ដើមអដបាលនិគ្រាធវិញ ។ បានឮថាព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏
គង់នៅក្រោមម្លប់អដបាលនិគ្រាធនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
គង់សម្លឹងទៅក្នុងទីស្ងាត់តែមួយព្រះអង្គទើបទ្រង់ព្រះដំរិះយ៉ាងនេះថា ក៏ធម៌
ដែលគេថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយនេះឯង ជាធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ជាធម៌គឺ
សត្វឃឺញបានដោយកម្រ ជាធម៌គឺសត្វត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ ជា
ធម៌រម្ងាប់ទុក្ខ ជាធម៌ដ៏ទុក្ខ ជាធម៌ដែលសត្វមិនគប្បីស្តង់ប្រមើលដោយ
សេចក្តីត្រិះរិះបាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត ជាធម៌លុះតែអ្នកប្រាជ្ញទើបត្រាស់ដឹងបាន
ក៏ឯពពួកសត្វនេះសុទ្ធតែនៅកំពុងរីករាយក្នុងសេចក្តីអាល័យ កំពុងត្រេក
ត្រអាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ កំពុងស្រែបស្រាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ (ចំពោះ
កាមទាំងឡាយនៅឡើយ) ក៏បដិច្ចសម្បទាធម៌ គឺធម៌ជាបច្ច័យនៃគ្នានឹង
គ្នាណា បដិច្ចសម្បទាធម៌នេះ ជាហេតុនាំឱ្យពពួកសត្វនៅរីករាយក្នុង

១ ឧបាសកបានបញ្ចេញវាចាប្តេជ្ញាខ្លួនយកព្រះពុទ្ធ និងព្រះធម៌ទាំងពីរជាទីពឹងទីពឹង ព្រោះ
ក្នុងពេលនោះមិនទាន់មានព្រះសង្ឃនៅឡើយ ។

១៤

វិនយបិដកេ មហាវគ្គេ

យេនិទំ សត្វសង្ខារសមថោ សត្វបដិញ្ញដិស្សត្តោ តណ្ហា-
ក្ខយោ វិរកោ ជិរោដោ និព្វានំ អហាញ្ចវ ខោ បន
ធម្មំ ទេសេយ្យំ បរេ ច មេ ន អាជាទេយ្យំ សោ
បមស្ស កិលមថោ សា មមស្ស វិហោសាតិ ។ អ-
បិស្ស^(១) កកវន្តំ ឥមា អនច្ឆរិយា តាថាយោ បដិកំសុ
បុព្វេ អស្សតបុព្វា

កំច្នេន មេ អធិកតំ ហលន្ទានិ បកាសិតុំ ។
រកនោស បរេតេហិ ឆាយំ ធម្មោ សុសម្ពុដោ ។
បដិសោតតាមី និបុណំ កម្មំ ទុទ្ធសំ អណ្ណំ
រកវត្តា ន ទត្តនិ តមោក្ខន្ធន អារុជាតិ ។

---

១ អបិស្សទន្តិ កត្តបិ ហេតុពេ ទិស្សតិ ។

វិធីយបិដក មហាវគ្គ

សេចក្តីកាល័យ នៅត្រកត្រកាលក្នុងសេចក្តីកាល័យ នៅស្រែបស្រាល
ក្នុងសេចក្តីកាល័យ ឃើញបានដោយកម្រ ម្យ៉ាងទៀត ធម៌ណាសម្រាប់
រម្ងាប់បង់នូវសង្ខារទាំងឡាយ សម្រាប់លះចោលនូវឧបធិត្តិខន្ធនឹងកិលេស
ទាំងអស់ ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា ជាទីណាយចាករតៈ ជាទីលត់នៃទុក្ខគឺ
និព្វាន ធម៌ទាំងអម្បាលនេះជាហេតុដែលពពួកសត្វឃើញបានដោយកម្រ
ក្រៃពេក បើទុកជាតថាគតសំដែងធម៌ទៅក៏គង់សត្វទាំងឡាយដទៃមិនអាច
នឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌របស់តថាគតបានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ សេចក្តី
លំបាក សេចក្តីនឿយព្រួយមុខជានឹងមានដល់តថាគតមិនខាន ។ ម្យ៉ាង
ទៀត ព្រះគាថាទាំងឡាយជាហេតុអស្ចារ្យសមគួរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
មិនដែលបានពួកកាលមុនឡើយ ក៏កើតប្រាកដដល់ព្រះអង្គថា

ឥឡូវនេះគឺតថាគតគួរសំដែងនូវធម៌ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹង
ហើយដោយកម្រ(នុ៎ះទៅចុះ) ។ ប៉ុន្តែសត្វទាំងឡាយដែល
រតៈទោសៈគ្របសង្កត់ ក៏មិនអាចនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌នេះបាន
ដោយងាយទេ។ សត្វទាំងឡាយដែលកំពុងត្រកអរដោយរតៈ
ដែលគំនរនឹងត (គឺអវិជ្ជា) កំពុងបិទបាំង (យ៉ាងនេះ) មុខជា
នឹងមិនឃើញនូវធម៌ដែលនាំសត្វឲ្យដល់នូវព្រះនិព្វានជាធម៌
ល្អិតឆ្មារផ្រាលជ្រៅ សត្វឃើញបានដោយកម្រ(នុ៎ះទេ) ។

១៥

មហាទទ្ទកេ ព្រហ្មយាបនេកថា

ឥតិហ កកវតោ បដិសញ្ញិត្តោ អប្បោស្សក្កតាយ
ចិត្តំ នមតិ នោ ធម្មទេសនាយ ។

[៨] អថខោ ព្រហ្មនោ សហម្បតិស្ស្កំ^(១) កកវតោ
ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ ឯតទហោសិ នស្សតិ
វត កោ លោកោ វិនស្សតិ វត កោ លោកោ យត្រ ហិ
នាម តថាភតស្ស អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អប្បោ-
ស្សក្កតាយ ចិត្តំ នមតិ នោ ធម្មទេសនាយាតិ ។ អថ-
ខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ សេយ្យថាថិ នាម ពលវំ បុរិសោ
សម្មិត្តិតំ វំ ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វំ ពាហំ
សម្មិញ្ញេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ កកវតោ
បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ
ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កកវតោ ធម្មិណាជាណុមណ្ណលំ^(២)
បវរិយំ និហន្តិ យេន កកវំ តេនញ្ញលី បណា-
មេត្វា កកវន្តំ ឯតទវេច ទេសេតុ កន្តេ កកវំ ធម្មំ
ទេសេតុ សុកតោ ធម្មំ សន្តិ^(៣)សត្តា អប្បវជក្កជាតិកា

១ សហម្បតិភិបិ តស្ស ភាមិ ។ ២ ឧ. ទក្ខិណំ ដណុមណ្ណលំ ។ ៣ សន្តិភិបិ ពាលោ ។

មហាទន្សោះ ព្រះហឫទ័យចក្ខុ

កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគពិចារណា ឃើញ ដោយន័យដែល
ត្រិះរិះដូច្នោះហើយ ព្រះហឫទ័យក៏ទុនទៅដើម្បីសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មិន
ទុនទៅដើម្បីសំដែងធម៌ឡើយ ។

(៨) លំដាប់នោះ សហម្បតិព្រហ្ម ដឹងនូវសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងព្រះ
ហឫទ័យរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្តរបស់ខ្លួនហើយ ទើបរំពឹងត្រិះ
រិះដូច្នោះថា អើហ្ន៎⁺ ព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធមានព្រះហឫទ័យទុន
ទៅដើម្បីសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មិនទុនទៅដើម្បីសំដែងធម៌ (យ៉ាងនេះ)
ឥ សត្វលោកវិនាសតើហ្ន៎⁺ ឥ សត្វលោកវិនាសតើហ្ន៎⁺ ។ គ្រានោះ
សហម្បតិព្រហ្ម ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះព្រះក្រិ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ (ដោយឆាប់ភ្លាម) ប្រៀបដូចបុរសអ្នកមានកំឡាំងលា
ចេញនូវដើមដៃដែលខ្លួនបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដើមដៃដែលខ្លួនលាចេញ ។
លំដាប់នោះ សហម្បតិព្រហ្មធ្វើសំពត់ខ្ពស់ស្រស់ស្អាត ហើយលុត
ចុះនូវមណ្ឌលដង្កង់ខាងស្តាំលើដៃនដី ប្រណម្យអញ្ចលី ថ្វាយបង្គំចំពោះ
ត្រង់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងធម៌ សូមព្រះសុគត
សំដែងធម៌ (ផ្សិត) សត្វទាំងឡាយដែលមានធូលីគឺកាតាទិក្តិលេ សង្ឃិស្រាល

១៦

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

អស្សវនតា ធម្មស្ស បរិហាយន្តិ ករិស្សន្តិ ធម្មស្ស
អញ្ញតាភេតិ ។ ឥនមភោច ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ វត្តា
អថាបរំ ឯតនភោច

ចាតុរហោសិ មគទេសុ បុព្វ
ធម្មា អស្សនោ សមលេហិ ចិន្តិតោ ។
អថាបុរេតំ អមតស្ស ធ្វារំ
សុណាន្ត ធម្មំ វិមលេនានុត្តំ ។
សេលេ យថា បព្វតមុន្និនិដ្ឋិតោ
យថាបិ បស្សេ ជនតំ សមន្តតោ
តត្ថបមំ ធម្មមយំ សុមេធ
ចាសាទមារុយ សមន្តចក្ក
សោការតិណ្ណំ ជនតំ អបេតសោកោ
អវេក្ខស្ស^(១) ជាតិជរាភិក្ខុតំ ។
ឧដ្ឋេហិ វិរិ វិជិតសង្កាម

១ អយ្យេកុស្សតិបិ បាយោ ។

វិទយចិណ្ឌ មហាវគ្គ

ស្មើគ្នា ក្នុងកិច្ចការ តែខាន ស្តាប់ធម៌កម្ពុជា នឹងសាបសូន្យមិនខាន សត្វ
ទាំងឡាយ អ្នកបំរុងនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌ក៏គង់មានដែរ ។ សហម្បត្តិត្រហ្ម
បានពោលពាក្យនេះ (ប៉ុណ្ណោះ) លុះពោលពាក្យនេះរួចហើយ ក៏ពោល
ពាក្យដទៃទៅទៀតថា

ពីមុនរៀនមក ធម៌ដែលជនទាំងឡាយអ្នកប្រកបដោយមន្ទិល
តែងគិត ជាធម៌មិនបរិសុទ្ធទេ កើតប្រាកដហើយ ក្នុងវិជន
មគធៈ ។ សូមព្រះអង្គបើកនូវទ្វារនៃព្រះនិព្វាននុ៎ះ សត្វទាំង-
ឡាយប្រុងចាំស្តាប់ធម៌ ដែលព្រះអង្គជាអ្នកប្រាសចាកមន្ទិល
ទ្រង់ត្រាស់ដឹងតាម (លំអានព្រះពុទ្ធអំពីបូរណ) ។ ប្រៀប
ដូចជាបុរសអ្នកមានចក្ខុ ឈរនៅលើកំពូលភ្នំដ៏ហើយដោយថ្ម
សុទ្ធ ក្រឡេកមើលឃើញប្រជុំជនដោយដុំវិញ យ៉ាងណា មិញ
បតិត្រព្រះអង្គមានបញ្ញាល មានសមន្តចក្ខុ ព្រះអង្គជាអ្នកមាន
សេចក្តីសោកទៅប្រាសហើយ សូមទ្រង់ឡើងកាន់ប្រាសាទ
ដ៏ហើយដោយធម៌ ពិចារណា មើលនូវប្រជុំជនអ្នកច្រឡំដោយ
សេចក្តីសោកដែលជាតិជក់ពុលគ្របសង្កត់ មានទុបមាដូច្នោះ
ដែរ ។ បតិត្រព្រះអង្គអ្នកមានព្យាយាម អ្នកឈ្នះសង្គ្រាម

មហាទន្ធពេ ព្រហ្មយាចនកថាឧប្បណិស្សន្តិយម

សត្វវាហ អនណា វិចរ លោកេ ។

ទេសស្ស្គី^(១) ភគវា ធម្មំ

អញ្ញាតារោ ភវិស្សន្តិ^(២) ។

[៧] អថខោ ភគវា ព្រហ្មនោ ច អដ្ឋេសនំ
វិទិត្តា សត្តេសុ ច កាវុញ្ញតំ បដិច្ច ពុទ្ធចក្កុនា លោកំ
វេលោកេសិ ។ អន្តសា ខោ ភគវា ពុទ្ធចក្កុនា លោកំ
វេលោកេនោ សត្តេ អប្បវជក្ខេ មហាវជក្ខេ តិក្ខុ-
យេ មុទិទ្ធិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ធុវិញ្ញា-
បយេ^(៣) អប្បេកច្ចេ បរលោកវជ្ជកយទស្សវិនោ វិហា-
រន្ត^(៤) ។ សេយ្យថាថិ ធាម ឧប្បលិទិយំ វា បទុមិទិយំ

---

១ យេកុយ្យេន ទេសេត្តិ ពាយោ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ.ម. បោត្តកេសុ តិក្ខុត្ថំ អដ្ឋេសនា
កតា ។ គេសុ ហំ ឯវំ ទិស្សតិ ឯវំ វុត្តេ ភគវា ព្រហ្មនំ សហម្មតិ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ព្រហ្មេ
ឯតទវោសិ អធិតោ ខោ ម្យាយំ ធម្មោ គម្ពីរេ... សាមមស្ស វិហោសាតិ អបិស្ស
មំ ព្រហ្មេ ធិមា អនច្ឆរិយា ពាថាយោ បដិវស្ស បុព្វេ មេ អស្សតបុញ្ញា... អាវុធាតិ ឥតិហ
មេ ព្រហ្មេ បដិសត្តិក្ខេតោ អប្បេស្សត្តកាយ ចិត្តំ នមតិ តោ ធម្មទេសនាយាតិ ។ ទុតិយម្មិ
ខោ ព្រហ្មា សហម្មតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច ទេសេតុ វន្តេ ភគវា ធម្មំ... អញ្ញាតារោ វា-
វិស្សន្តិ ។ ទុតិយម្មិ ខោ ភគវា ព្រហ្មនំ សហម្មតិ ឯតទវោច មយ្ហំ ខោ ព្រហ្មេ ឯតទ-
វោសិ... តោ ធម្មទេសនាយាតិ ។ តតិយម្មិ ខោ ព្រហ្មា សហម្មតិ ភគវន្តំ ឯតទវោច
ទេសេតុ វន្តេ ភគវា ធម្មំ... អញ្ញាតារោ វាវិស្សន្តិ ។ ៣ ឯតទវោច វន្តេ អវព្ពេតិបិ
កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ៤ តិគោ បរំ អប្បេកច្ចេ ន បរលោកវជ្ជកយទស្សវិនោ
វិហារន្តេតិបិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហានិទ្ទេសៈ ព្រះហឫទ័យចក្ខុ ពាក្យបទមាសោយវិធីមានផ្កាឡាយជាដើម

ហើយជានាយកនៃពួកសត្វ អ្នកមិនជាប់ដំពាក់បំណុលគឺតាម
សូមព្រះអង្គក្រែកឡើង សូមទ្រង់ស្តេចទៅក្នុងលោក ។
សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ សត្វទាំងឡាយអ្នក
បំរុងនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌ ក៏គង់មានដែរ ។

(៧) ត្រាខ្លះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជាបច្ច្រាសនូវសេចក្តី
អាណាធនារបស់សហម្បត្តិព្រហ្មផង ទ្រង់អាស្រ័យនូវសេចក្តីករុណាចំពោះ
សត្វទាំងឡាយផង ទើបទ្រង់រមើលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគកាលទ្រង់រមើលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ទ្រង់
បានឃើញសត្វទាំងឡាយមានធូលីភ័ក្ត្រភ័ក្ត្រលេសភិចក្ត្រភ័ក្ត្រ (ខ្លះ) មាន
ធូលីភ័ក្ត្រភ័ក្ត្រលេសច្រើនក្នុងភ័ក្ត្រ (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយវ័ន (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយ
ទន់ (ខ្លះ) មានអាការល្អ (ខ្លះ) មានអាការអាក្រក់ (ខ្លះ) ជាសត្វដែល
ព្រះអង្គគួរឱ្យត្រាស់ដឹងបានដោយងាយ (ខ្លះ) ឱ្យត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ
(ខ្លះ) ជាអ្នកឃើញបរលោកនឹងទោសដោយសភាពគួរខ្លាចខ្លះ ។ (សេច
ក្តីប្រៀបថា) មានផ្កាជលជាតិពួកខ្លះគឺជាព្រលិតក្តី ផ្កាយូកក្រហមក្តី ផ្កា

វិទ្យបិដកេ មហាវគ្គោ

វា បុណ្ណារីកំនិយំ វា អប្បេកក្ខានិ ឧប្បលានិ វា បទុ-
មាទិ វា បុណ្ណារីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ
សំវឿនិ ឧទកានុក្កតានិ អន្លោនិម្ពត្តចោសីនិ អប្បេ-
កក្ខានិ ឧប្បលានិ វា បទុមាទិ វា បុណ្ណារីកានិ វា
ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឿនិ សមោទកំ បិតានិ
អប្បេកក្ខានិ ឧប្បលានិ វា បទុមាទិ វា បុណ្ណារីកានិ
វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឿនិ ឧទកា អច្ចុក្កម្ម
តិដ្ឋន្តិ អនុបលិត្តានិ ឧទកេន ឯវមេវ ភតវា ពុទ្ធចក្កុនា
លោកំ វេលោកេន្តោ អន្តស សត្តេ អប្បរជេត្តេ មហា-
រជេត្តេ តិក្ខុទ្ធិយេ មុទិទ្ធិយេ ស្វាការ ទ្វាការ សុ-
វិញ្ញាបយេ ធុវិញ្ញាបយេ អប្បេកក្ខេ បរលោកវជ្ជកយ-
ទស្សវិទោ វិហារន្តេ ទិស្វាន ព្រហ្មានំ សហម្បតី កាថាយ
អជ្ឈកាសិ

អថាវតា តេ អមតស្ស ទ្វារា
យេ សោតវន្តោ បម្បពានុ សន្តិ ។

វិនយប័ណិក មហាវគ្គ

ឈ្នួកសក្តី ក្នុងគម្ពីរនៃព្រលិតក្តី ក្នុងគម្ពីរនៃឈ្នួកក្រហមក្តី ក្នុងគម្ពីរ
នៃឈ្នួកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើងក្នុងទឹក លូតលាស់
ឡើងតាមទឹក លិចនៅក្នុងទឹកនៅឡើយ មានផ្កាដែលជាតិពួកខ្លះគឺជា
ព្រលិតក្តី ផ្កាឈ្នួកក្រហមក្តី ផ្កាឈ្នួកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើន
ឡើងក្នុងទឹក បិតនៅត្រឹមស្មើនឹងទឹក មានផ្កាដែលជាតិពួកខ្លះគឺជាព្រលិត
ក្តី ផ្កាឈ្នួកក្រហមក្តី ផ្កាឈ្នួកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចំរើនឡើង
ក្នុងទឹក ដុះខ្ពស់ឡើងជាងទឹក មិនជាប់ជំពាក់ដោយទឹក មានឧបមាយ៉ាង
ណាមិញ ព្រះដ៏មានព្រះភាគកាលទ្រង់រមើលមើលសត្វលោកដោយពុទ្ធ-
ចក្ខុ ទ្រង់ឃើញសត្វទាំងឡាយមានធូលីគីរតាទិក្ខុលេសសតិចក្នុងភ្នែក(ខ្លះ)
មានធូលីគីរតាទិក្ខុលេសស្រើនក្នុងភ្នែក (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយរឹង (ខ្លះ) មាន
ឥន្ទ្រិយទន់(ខ្លះ) មានអាការល្អ(ខ្លះ) មានអាការមិនល្អ(ខ្លះ) ជាសត្វ
ដែលព្រះអង្គគួរឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយនាយ(ខ្លះ)ឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយ
កម្រ(ខ្លះ) សត្វចំពូកខ្លះឃើញបរលោកនឹងទោសដោយសភាពគួរខ្លាចមាន
ឧបមេយ្យដូច្នោះឯង លុះទ្រង់ឃើញហើយ ទើបទ្រង់សំដែងជាបទគា-
ថានឹងសហម្បតិព្រហ្មថា

ទ្វារនៃព្រះនិព្វានទាំងនោះបើកហើយ សត្វទាំងឡាយណា មាន
សោតប្បសាទ សត្វទាំងឡាយនោះចូរបញ្ចេញខ្លួនស្រេចចុះ ។

១៧

មហាវទ្ធកេ ពុទ្ធបរិក្កកថា

វិហឹសសញ្ញា បទុណំ ន កាសី

ធម្មំ បណ្ឌិតំ មនុស្សំ ព្រហ្មតិ ។

អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ កតាវកាសោ ខោម្ហំ
កតវតា ធម្មទេសនាយាតិ កតវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ
កត្វា តត្តវន្តវាយិ ។

ព្រហ្មយាមនកថា និដ្ឋិតា ។

[១០] អថខោ កតវតោ ឯតទយោសិ កស្សុ ទុ
ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ខិច្ចាមេវ
អាណិស្សតីតិ ។ អថខោ កតវតោ ឯតទយោសិ អយំ
ខោ អាឡារោ កាលាមោ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី
ធីយរត្តំ អប្បវជក្ខជាតិកោ យន្តនាហំ អាឡាវស្ស កា-
លាមស្ស បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ សោ ឥមំ ធម្មំ ខិច្ចាមេវ
អាណិស្សតីតិ ។ អថខោ ទេវតា អន្តរហិតា កតវតោ

មហាខន្ធកៈ ពុទ្ធបរិវិតក្កកថា

ម្នាលមហាព្រហ្ម តថាគតមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងការលំបាក
បានជាមិនសំដែងធម៌ដ៏ទុក្ខម ដែលស្អាតក្នុងសំណាក់មនុស្ស
ទាំងឡាយ ។

ត្រាខោះ សហម្បត្តិព្រហ្មគិតថា ខ្លួនអញជាបុគ្គលគឺព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់យល់ព្រមដើម្បីនឹងសំដែងធម៌ហើយ (លុះគិតដូច្នោះហើយ) ក៏
ថ្វាយបង្គំលាព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើប្រទក្សិណហើយ ក៏បាត់អំពីទីនោះមួយ
រំពេចទៅ ។

ចប់ព្រហ្មយាបនកថា ។

(១០) ត្រាខោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុន ឬ អ្នកណាអាចត្រាស់ដឹងធម៌នេះ
ឆាប់រហ័សបាន ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
ទៀតថា អាឡារតាចសកាលាមគោត្រនេះជាបណ្ឌិត ជាអ្នកធ្វើវត្តាស
រាំងវៃជាអ្នកមានចញ្ញា មានចូលគឺវាតាទិក្ខុលេសតិបក្ខន៍ក្នុងក្រុមយូរមកហើយ
បើដូច្នោះ គួរតថាគតសំដែងធម៌ដល់អាឡារតាចសកាលាមគោត្រជាមុន
ចុះ អាចសនោះនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ត្រាខោះ
មានទេវតា (អង្គមួយ) មានរូបមិនប្រាកដ ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ

វិទយចំពៅ មហាវគ្គា

អាវោចេសិ សត្តាហ កាលកតោ កន្លេ អាឡារោ កាលា-
មោតិ ។ កតវតោបិ ខោ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ សត្តាហ កា-
លកតោ អាឡារោ កាលាមោតិ ។ អថខោ កតវតោ
ឯតទហោសិ មហាជាទិយោ ខោ អាឡារោ កាលាមោ
សថេ ហិ សោ ឥមំ ធម្មំ សុណេយ្យ ទិច្ចមេវ អាជា-
នេយ្យតិ ។ អថខោ កតវតោ ឯតទហោសិ កស្ស ធុ
ខោ អហំ បឋមំ ធម្មំ នេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ទិច្ចមេវ
អាជាទិស្សតិ ។ អថខោ កតវតោ ឯតទហោសិ អយំ
ខោ ឧទ្ធកោ វមបុត្តោ បណ្ឌិតោ ព្យតោ មេធាវី ទីយរត្តំ
អប្បរជក្ខជាតិកោ យទ្ធជាហំ ឧទ្ធកស្ស វមបុត្តស្ស
បឋមំ ធម្មំ នេសេយ្យំ សោ ឥមំ ធម្មំ ទិច្ចមេវ អាជា-
ទិស្សតិ ។ អថខោ នេវតា អន្តរហិតា កតវតោ អា-
វោចេសិ អភិទោស កាលកតោ កន្លេ ឧទ្ធកោ វម-
បុត្តតិ ។ កតវតោបិ ខោ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ អភិទោស-
កាលកតោ ឧទ្ធកោ វមបុត្តតិ ។ អថខោ កតវតោ

វិនយចំណីក មហាវគ្គ

ដោយពាក្យថា បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាឡារតាបសកាលាមគោត្រធ្វើ
កាលកិរិយាស្លាប់ទៅ៧ថ្ងៃហើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់ជ្រាបថា
អាឡារតាបសកាលាមគោត្រធ្វើកាលកិរិយាស្លាប់ទៅ ៧ថ្ងៃហើយ ។ គ្រា
នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា អាឡារតាបសកាលាម-
គោត្រ(នុ៎ះ)មានសេចក្តីសាបសូន្យធំ ប្រសិនបើតាបសនោះបានស្តាប់ធម៌
នេះ ក៏គប្បីត្រាស់ដឹងធម៌បានមួយរំពេច ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា គឺថាគតសំដែងធម៌ដល់អ្នកណា ជាមុនអេះ អ្នកណា
នឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏ទ្រង់ព្រះ
តម្រិះក្នុងលំដាប់នោះទៀតថា ឧទ្ទកតាបសរាមបុត្រនេះឯងជាបណ្ឌិតជា
អ្នកធ្វើវិជ្ជាសារាំងវៃ ជាអ្នកមានបញ្ញា មានចូលគិតតាទិក្ខុលេសតិចក្នុងក្រុក
យូរណាស់មកហើយ បើដូច្នោះ គួរតែគិតសំដែងធម៌ដល់ឧទ្ទកតាបស
រាមបុត្រនេះជាមុនចុះ តាបសនោះនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។
គ្រានោះ មានទេវតា(អង្គមួយ) មានរូបមិនប្រាកដក្រាបទូលព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគដោយពាក្យថា បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧទ្ទកតាបសរាមបុត្រធ្វើ
កាលកិរិយា ស្លាប់អំពីពេលព្រលប់ទៅហើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏
ទ្រង់ជ្រាបថា ឧទ្ទកតាបសរាមបុត្រធ្វើកាលកិរិយា ស្លាប់អំពីពេលព្រលប់
ទៅហើយដែរ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា

២១

មហាទន្ធកេ ពុទ្ធបរិវេណកថា

ឯតទយោសិ មហាជាតិយោ ខោ ឧទ្ធកោ វាមបុត្តោ
សចេ ហិ សោ ឥមំ ធម្មំ សុណេយ្យ ខិប្បមេវ អាជា-
នេយ្យតិ ។ អថខោ កកវតោ ឯតទយោសិ កស្ស
នុ ខោ អហំ បមមំ ធម្មំ នេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ខិប្ប-
មេវ អាជាតិស្សតីតិ ។ អថខោ កកវតោ ឯតទយោសិ
ពហូបកាវា ខោ មេ បញ្ចវត្តិយា ភិក្ខុ យេ មំ បដានប-
ហិតតំ ឧបជ្ឈហិសុ យទ្ធជាហំ បញ្ចវត្តិយានំ ភិក្ខុនំ ប-
មមំ ធម្មំ នេសេយ្យន្តិ ។ អថខោ កកវតោ ឯតទយោសិ
កហំ នុ ខោ ឯតវហិ បញ្ចវត្តិយា ភិក្ខុ វិហារន្តីតិ ។
អទ្ធសា ខោ កកវា ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមា-
នុសកេន បញ្ចវត្តិយេ ភិក្ខុ ពារាណសីយំ វិហារន្តេ ឥសិ-
បតនេ មិគទាយេ ។ អថខោ កកវា ឧរុវេលាយំ យថាភិ-
រន្តំ វិហារត្ថា យេន ពារាណសី តេន ចារិកំ បក្កាមិ ។

[១១] អទ្ធសា ខោ ឧបកោ អាជីវកោ កកវន្តំ
អន្តរា ច កយំ អន្តរា ច ពោជី អន្តរា មក្កប្បដិប្បន្តំ

មហាខន្ធកៈ ពុទ្ធបរិវិតក្កកថា

ទទួកតាបសរាមបុត្រមានសេចក្តីសាបសូន្យធំ ប្រសិនបើតាបសនោះបាន
ស្តាប់ធម៌នេះតប្បីត្រាស់ដឹងធម៌បានមួយវារៈពេច ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា គឺថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនឬ
អ្នកណា នឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់មានព្រះតម្រិះដូច្នោះក្នុងលំដាប់នោះថា បញ្ចវគ្គិយ៍^(១) ភិក្ខុទាំងឡាយ
មានទុបការៈច្រើនដល់តថាគត ព្រោះថាបានបម្រើគឺថាគតកាលដែល
កំពុងបញ្ជូនចិត្តទៅក្នុងព្យាយាម^(២) បើដូច្នោះ គួរតថាគត សំដែងដល់
បញ្ចវគ្គិយ៍ភិក្ខុទាំងឡាយជាមុនប៉ុន្មាន ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
មានព្រះតម្រិះដូច្នោះថា ឥឡូវនេះបញ្ចវគ្គិយ៍ភិក្ខុទាំងឡាយនៅឯណា ។
លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ឃើញបញ្ចវគ្គិយ៍ភិក្ខុទាំងឡាយ នៅក្នុង
ឥសិបតនមិត្តទាយវន ទៀបក្រុងពារាណសី ដោយទិព្វបក្កដ៏បរិសុទ្ធ
ស្អាតកន្លងលើសចក្ខុរបស់មនុស្ស ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគក៏
នៅក្នុងឡវេណាប្រទេស តាមសមគួរដល់ព្រះអធ្យាស្រ័យ ទើបទ្រង់
យាងទៅកាន់ចារិក សំដៅទៅក្រុងពារាណសី ។

(១១) មានអាជីវិកម្នាក់ ឈ្មោះទុបកៈ បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគស្តេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ក្នុងចន្លោះវនគយាប្រទេសផង ក្នុងចន្លោះ

---

១ ភិក្ខុមានគ្នា ៤ រូប ។ ២ កំពុងបម្រើបំពេញព្យាយាមឲ្យបានប្រាសជាព្រះពុទ្ធ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ទិស្វាន ភកវន្តំ ឯតនរោច វិប្បសន្នានិ ខោ តេ អាវុ-
សោ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ ធរិវណ្ណា បរិយោទានោ
កំសំ តំ អាវុសោ ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ កោ វា តេ
សត្តា កស្ស វា តំ ធម្មំ រោចេសិតំ ។ ឯវំ វុត្តេ ភកវា
ឧបកំ អាជីវកំ តាថាហិ អុជ្ឈកាសិ

សព្វភិក្ខុ សព្វវិទូបាមស្មី
សព្វេសុ ធម្មេសុ អន្ធិបលិតោ
សព្វញ្ញហោ តណ្ហាក្ខយេ វិមុត្តោ
សយំ អភិញ្ញាយ កម្មទ្ធិសេយ្យំ ។

ន ចេ អាចរិយោ អត្ថំ សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ
សនេវកស្មី លោកស្មី នត្ថិ មេ បដិប្បកុលោ ។
អហាញ្ញំ អហា លោកេ អហំ សត្តា អនុត្តរេ
ឯកោច្ឆិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ សិត្តក្ខតោស្មី ទិព្វតោ ។

វិសយបិដក មហាវគ្គ

ពោធិ៍ត្រីក្សុផង លុះឃើញហើយក៏ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ថា ម្ចាស់អាវុសោ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់អ្នកជ្រះថ្លាណាស់ ឆវិវណ្ណ^(១)
របស់អ្នកក៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកបួសចំពោះគ្រូណា អ្នកណា
ជាគ្រូរបស់អ្នក អ្នកពេញចិត្តនឹងធម៌របស់គ្រូណា ។ កាលឧបកាជីវកស្សរ
យ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឆ្លើយតបដោយពាក្យជាតាថា
ទៅរកឧបកាជីវកថា

តថាគតជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវតេក្ខមិកធម៌ទាំងអស់ ត្រាស់ដឹង
នូវចតុក្ខមិកធម៌ទាំងអស់ មិនប្រឡាក់ដោយកិលេសក្នុងតេក្ខ-
មិកធម៌ទាំងអស់ បានលះចោលនូវតេក្ខមិកធម៌ទាំងអស់ហើយ
មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះអស់ទៅនៃតណ្ហា ដឹងច្បាស់
នូវចតុក្ខមិកធម៌ដោយខ្លួនឯង(ចាំបាច់)ចំពោះបុគ្គលណា ។
តថាគតមិនមានអាចារ្យទេ មិនមានបុគ្គលដទៃស្មើនឹងតថាគត
ឡើយ ក្នុងលោកនេះព្រមទាំងទៅលោកមិនមានបុគ្គលប្រៀប
ស្មើនឹងតថាគតបានឡើយ ។ ព្រោះថា តថាគតជាអរហន្តក្នុង
លោក ជាសាស្ត្រាខ្ពស់ផុត ជាអ្នកត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ
ចំពោះខ្លួនឯង តថាគតមានសេចក្តីត្រជាក់ មានភ្លើង
កិលេសរលត់ហើយ ។

---

១ សម្បូរស្បែកឫសម្បូរថ្លៃ ។

២៣

មហាខន្ធតេ ឧបកាដីវកវគ្គ

ធម្មចក្កំ បវត្តតំ កុញ្ញមី កាសិនំ បុរំ

អន្ធកុតស្មី លោកស្មី អហញ្ញំ អមតទុន្ទិកិន្ទិ ។

យថា ខោ ភ្នំ អារុសោ បដិដាណសិ អហសិ

អនន្តជិណេតិ ។

មាទិសា វេ ជិណ ហោន្តិ យេ បត្តា អាសវត្តយំ

ជិតា មេ ចាបកា ធម្មា តស្មាហមុបកេ ជិណេតិ ។

ឃំ វុត្តេ ឧបកោ អាដីវកោ ហុវេយ្យវុសោតិ^(១) វត្តា

សំសំ ឌុកម្បត្តា ធម្មត្ថំ កហេត្តា បក្កាមិ ។

---

១ ឧ. ហុយេយ្យ អារុសោតិ ។ ម. ហុយេយ្យវុសោតិ ។

មហាទន្លកៈ រឿងទេវកាដឹក

ឥឡូវតថាគតទៅកាន់ក្រុងនៃពួកជនអ្នកកាសី ដើម្បីនឹងសំដែង
ធម្មចក្ក (ដោយបំណងថា) តថាគតនឹងទ្រង់នូវស្ត្រីគឺអមតនិព្វាន
ចំពោះសត្វលោក ដែលនឹងតគឺអវិជ្ជាកំពុងគ្របសង្កត់ ។
ទេវកាដឹកក៏តបថា ម្ចាស់អាវុសោ អ្នកប្តេជ្ញាខ្លួនអ្នកថា យ៉ាងណា
អ្នក(គួរដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថា អនន្តជិនៈ(យ៉ាងនោះឯង) ។ ព្រះសម្មា
សម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាទៀតថា ។

ជនទាំងឡាយណា បានដល់នូវធម៌ សម្រាប់ធ្វើភាសវៈ
ឲ្យអស់ទៅ ជនទាំងឡាយនោះឈ្មោះថា ជិនៈ (ជាអ្នក
ឈ្នះកិលេស) ប្រាកដដូចជាតថាគតដែរ ។ តថាគត
បានឈ្នះបាបធម៌ទាំងឡាយហើយ ម្ចាស់ទេវកៈ ព្រោះ
ហេតុនោះ ទើបតថាគតបាននូវឈ្មោះថា ជិនៈ (ជាអ្នក
ឈ្នះបាបធម៌) ។

កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីកាយ៉ាងនេះហើយ ទេវ-
កាដឹកពោលពាក្យថា ម្ចាស់អាវុសោ ពាក្យយ៉ាងហ្នឹង ពិតមែនហើយ
(ថាហើយ) ក៏នឹកក្បាលហើយកាន់យកផ្លូវខ្ពស់ (គឺដើរវិបកផ្លូវគ្នា) ចៀស
ចេញទៅ ។

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គោ

(១២) អថខោ ភក្កវា អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរ-
មាទោ យេន ពារាណសី ឥសិបតនំ មិគទាយោ
យេន បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ។ អន្តសំសុ ខោ
បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ធូរតោ វ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា-
ន អញ្ញមញ្ញំ សណ្ឋាបេសុ អយំ អាវុសោ សម-
ណោ តោតមោ អាគច្ឆតិ ពាហុល្លិកោ បធានវត្តន្តោ
អាវុត្តោ ពាហុល្លាយ សោ នេវ អភិវទេតព្វោ ន
បច្ចដ្ឋាតព្វោ វាស្ស បត្តចីវំ បដិគ្គហេតតំ អបិច
ខោ អាសនំ វបេតតំ សចេ អាគដ្ឋិស្សតិ និសិទិស្ស-
តិ ។ យថា យថា ខោ ភក្កវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ
ឧបសង្កមតិ តថា តថា តេ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ សកា-
យ កតិកាយ អសណ្ឋាហន្តា ភក្កវន្តំ បច្ចុគ្គន្តំ ឯកោ
ភក្កវតោ បត្តចីវំ បដិគ្គហេសិ ឯកោ អាសនំ បញ្ញា-
បេសិ ឯកោ ទាទោទកំ ទាទបិបំ ទាទកថលិកំ
ឧបនិក្ខិបិ ។ និសិទិ ភក្កវា បញ្ញត្តោ អាសនេ ។ និសង្ក
ខោ ភក្កវា ទាទេ បក្ខាលេសិ ។ អបិស្សុ ភក្កវន្តំ

វិនយប័ណ្ណ មហាវគ្គ

(១២) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងទៅកាន់ចារិក
តាមលំដាប់ហើយក៏យាងចូលទៅក្រុងពារាណសី រួចហើយទ្រង់យាងទៅ
ឯអសិបតនមិត្តទាយវន សំដៅទៅរកកន្លែងដែលបញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុនៅ ។
បញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុបានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគយាងមកអំពីចម្ងាយ លុះ
ឃើញហើយក៏ធ្វើប្តូរដាច់គ្នាថា ម្ចាស់អាវុសោ សមណគោតមនេះជាអ្នក
ច្រតិបត្តិដើម្បីលោកយូតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់ដើម្បីការវិលោក
ឥឡូវនេះលោកនិមន្តមក យើងទាំងអស់គ្នាមិនគួរថ្វាយបង្គំ មិនគួរក្រោក
ទទួលលោកទេ មិនគួរទទួលយកបាត្រចីវររបស់លោកឡើយ ប៉ុន្តែយើង
ត្រូវក្រាលអាសនៈបម្រុងទុក បើលោកនឹងបង្គំគង់ក៏គង់ចុះ ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគយាងចូលទៅរកបញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុដោយប្រការណា ។ បញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុ
ទាំងនោះក៏មិនអាចដើម្បីបិតនៅ ក្នុងពាក្យប្តេជ្ញារបស់ខ្លួន ដោយប្រការ
នោះ ។ បានឡើយ ក៏ស្រាប់តែក្រោកទទួលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្លះទទួល
យកបាត្រចីវររបស់ព្រះអង្គ ខ្លះក្រាលអាសនៈថ្វាយ ខ្លះដម្កល់ទឹកលាង
ព្រះបាទ យកតាំងសម្រាប់លាងព្រះបាទនឹងឈ្មាន់រងព្រះបាទមកថ្វាយ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់លើអាសនៈដែលបញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយរៀបចំទុក
ហើយ ។ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ហើយក៏ទ្រង់លាងព្រះបាទទាំងពីរ ។

មហាខន្ធពេ បញ្ចវគ្គិយវិញ្ញត្តិ

នាមេន ច អាវុសោវាទេន ច សមុទាចរិន្ទំ ។ ឃំ
វុត្តេ ភកវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ឯតទេវេច មា ភិក្ខុវេ
តថាគតំ នាមេន ច អាវុសោវាទេន ច សមុទាចរិន្ទំ^(១)
អរហំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឱទហេថ
ភិក្ខុវេ សោតំ អមតមធិកតំ អហមនុសាសាមិ អហំ
ធម្មំ ទេសេមិ^(២) យថានុសិដ្ឋំ^(៣) បដិបជ្ឈមាថា នចិ-
រស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវេ អតារស្មា
អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មវដ្ឋ
វិហារិស្សថាតិ ។ ឃំ វុត្តេ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ ភកវុន្តិ
ឯតទេវេចុំ តាយមិ ខោ តុំ អាវុសោ តោតម ចរិយាយ
តាយ បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ នេវជ្ឈតា^(៤)

---

១ ឧ. សមុទាចរិ ។ ២ អហមនុសាសិស្សាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេស្សមីតិ កត្តបិ ពោ-
ត្តពេ ទិស្សតិ ។ ៣ តិគោ បរិ សព្វបោត្តពេសុ តថាសទ្ធោ ទិស្សតិ ។ សោ បទ យស្ស
យថានុសិដ្ឋតិ បទំ បដិបជ្ឈមាតិបទេ កិរិយាវិសេសនំ ហោតិ តស្មា អតិបកោតិ ទន្ធព្យោ ។
គេន តំ វេជ្ជេត្វា សោធិតំ ។ ៤ នេវ អជ្ឈត្តមាតិ កត្តបិ ពោត្តពេ ទិស្សតិ ។

មហាខន្ធកៈ រឿងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ

ទើបបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុហៅព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចំព្រះនាមផងដោយពាក្យ
ថា អាវុសោផង ។ កាលបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយពោលពាក្យហៅយ៉ាងនេះ
ហើយ ព្រះភគវន្តមុន្ត្រងមានព្រះពុទ្ធដ៏កាយ៉ាងនេះនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំង
ឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងអស់គ្នាកុំហៅតថាគតដោយចំ
ឈ្មោះនឹងពាក្យថា អាវុសោឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រសិនសាតប្ប-
សាទចុះ ឥឡូវតថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅនូវអមតធម៌ដែលតថាគតត្រាស់ដឹង
ហើយ ឥឡូវតថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយដែលចេញចាក
ផ្ទះហើយបួស ក្នុងភាពនៃបុគ្គលគ្មានការងារជាប្រយោជន៍ដល់ផ្ទះដោយ
ប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយកាលបើបាន
ប្រតិបត្តិគ្នាតាមពាក្យប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយមុខជានឹង
បានធ្វើឲ្យជាកំច្បាស់ដោយបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយនេះចំពោះអនុត្តរធម៌^(១)
នោះជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ នឹងសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិយាបថ
ទាំង៤ ។ កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កាយ៉ាងនេះហើយ
បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុក៏ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះគា-
តម៌មានអាយុ ព្រះអង្គមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម្ម ជាធម៌

១ អនុត្តរធម៌ គឺព្រះអរហន្តផល ។

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាលាទស្សនវិសេសំ កី
ចន ត្ថំ ឯតរហំ ពាហុល្លិកោ បណានវិញ្ញោ អារត្តោ
ពាហុល្លាយ អធិគមិស្សសិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិ-
យញ្ញាលាទស្សនវិសេសន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភគវា បញ្ច-
វត្តិយេ ភិក្ខុ ឯតទវោច ន ភិក្ខុវេ តថាគតោ ពាហុល្លិ-
កោ ន បណានវិញ្ញោ ន អារត្តោ ពាហុល្លាយ អរហំ
ភិក្ខុវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឌីទហថ ភិក្ខុវេ
សោតំ អមតមធិគតំ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ
ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ បដិបដ្ឋមាណា នចិរស្សេវ យស្ស-
ត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អតារស្មា អនតារិយំ
បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ

វិធម្មបិណ្ឌ មហាវគ្គ

វិសេសដោយញាណនឹងទស្សនៈដ៏ទុត្តមអាចកំចាត់បង្ខំកំលែស ដោយ
ការប្រតិបត្តិទោនផង ដោយការប្រតិបត្តិទោនផង ដោយអំពើដែលអ្នកដ-
ទៃធ្វើតាមបានដោយកម្រផង ឥឡូវនេះព្រះអង្គប្រតិបត្តិដើម្បីល្ខោកច្រើន
ហើយ យូតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់មកដើម្បីល្ខោកច្រើនហើយ
ក៏នឹងបានត្រាស់ដឹងទុត្តមនុស្សធម៌ដ៏វិសេស ដោយញាណនឹងទស្សនៈដ៏
ទុត្តមអាចកំចាត់បង្ខំកំលែសដូចម្តេចបាន ។ លុះបញ្ជាក់គ្រឹះកិក្ខុទាំងឡាយ
ពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះបន្ទូល
យ៉ាងនេះនឹងបញ្ជាក់គ្រឹះកិក្ខុថា ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនមែនប្រតិ-
បត្តិដើម្បីល្ខោកច្រើនទេ មិនយូតចាកព្យាយាមទេ មិនវិលត្រឡប់ដើម្បី
ល្ខោកច្រើនដូច្នោះទេ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានជាអរហន្តសម្មា-
សម្ពុទ្ធហើយ មាលកិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រឆាំងសោតប្បសាទចុះ
តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅនូវព្រះនិព្វាន ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ
ឥឡូវតថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះហើយ
បួសក្នុងភាពនៃបុគ្គលមិនមានការងារជាប្រយោជន៍ដល់ផ្ទះ ដោយប្រពៃ
ប្រែប្រួលប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយកាលបើបានប្រតិ-
បត្តិគួរដល់ពាក្យប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយ មុខជាទីនឹងបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះចំពោះអនុត្តរធម៌នោះ

២៧

មហាទន្ធពេ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុវគ្គ

សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារិស្សថាតិ ។
ទុតិយម្បិ ខោ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច្ចំ
។ បេ ។ ទុតិយម្បិ ខោ កកវា បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ឯត-
ទរោច ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ កកវន្តំ
ឯតទរោច្ចំ តាយបិ ខោ ភ្នំ អាវុសោ តោតម ចរិយាយ
តាយ បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ នេវជ្ឈតា
ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ កី
បទ ភ្នំ ឯតរហិ ពាហុល្លិកោ បទានវិញ្ញោ អាវុត្តា
ពាហុល្លាយ អធិគមិស្សសិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ អលមរិយ-
ញ្ញាណទស្សនវិសេសន្តំ ។ ឯវំ វុត្តេ កកវា បញ្ចវគ្គិយេ
ភិក្ខុ ឯតទរោច អភិជាតាថ បេ នោ តុប្បេ ភិក្ខុវេ
សតោ បុព្វេ កាសិមេតន្តិ^(១) ។ នោហេតំ កន្តេ ។

១ វ. អញ្ញបិច្ឆិតមេតន្តិ ។

មហាខន្ធកៈ រឿងបញ្ចវគ្គិយកិច្ច

២៥ ជាខ្ញុំបំផុតនៃមគ្គិត្រហូចវាយៈ នឹងសម្រេចសម្រាន្តទៅ ដោយវិយាបថ
តាំង ២ ។ បញ្ចវគ្គិយកិច្ចទាំងឡាយពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ជាគំរប់ពីរផងផង ។ បេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏ការនេះ
នឹងបញ្ចវគ្គិយកិច្ចទាំងឡាយជាគំរប់ពីរផងផង ។ បេ ។ បញ្ចវគ្គិយកិច្ចទាំង
ឡាយពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគជាគំរប់បីផងទៀតថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏មានអាយុ ព្រះអង្គមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌
ជាធម៌វិសេស ដោយញាណនឹងទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកំចាត់បង់នូវ
កិលេស ដោយការប្រព្រឹត្តិនោះផង ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិការនោះផង ដោយ
អំពើវ័ជលជនដទៃធ្វើតាមបានដោយកម្រនោះផង ឥឡូវនេះព្រះអង្គប្រតិ-
បត្តិដើម្បីល្មោកច្រើន ឃ្នាតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់ដើម្បីល្មោក
ច្រើន នឹងបានត្រាស់ដឹងឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដោយញាណ
នឹងទស្សនៈដ៏ឧត្តមអាចកំចាត់បង់នូវកិលេស ដូចម្តេចបាន ។ កាលបើ
បញ្ចវគ្គិយកិច្ចទាំងឡាយពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏ការនេះនឹងបញ្ចវគ្គិយកិច្ចទាំងឡាយថា ម្ចាស់កិច្ចទាំង
ឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរពិចារណាមើលនូវពាក្យរបស់គាត់ឥឡូវនេះ
ដូចគ្នានឹងកាលមុនអំពីកាលឥឡូវនេះដែរឬទេ ។ បញ្ចវគ្គិយកិច្ចទាំងឡាយ
តបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យហ្នឹងព្រះអង្គមិនដែលពោលទេ ។

២៨

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

អរហំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឡិទហេថ

ភិក្ខុវេ សោតំ អមតមធិកតំ អហមនុសាសាមិ អហំ

ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមាណា នចិរេស្សវេ

យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវេ អតារស្មា អនការយំ

បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេ វ ធម្ម

សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហរិស្សថាតិ ។

អសត្ថិ ខោ កកវា បញ្ចវត្តិយេ ភិក្ខុ សញ្ញាបេតុំ ។

អថខោ បញ្ចវត្តិយា ភិក្ខុ កកវន្តំ សុស្សសីស្ស សោតំ

ឡិទហីសុ អញ្ញាយ ចិត្តំ ឧបដ្ឋាបេសុំ ។

[១៣] អថខោ កកវា បញ្ចវត្តិយេ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ អន្តា បព្វជិតេន ន សេវិតត្វា ។ យោ

វិធីបិណ្ឌ មហាវិញ្ញាណ

ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង ឡាយចូរច្រើនសោតប្បសាទចុះៗគឺថា-
គតនឹងប្រៀនប្រដៅព្រះនិព្វានដែលគេបានត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវ
គឺថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះបួសក្នុងភាពនៃ
បុគ្គលមិនមានការងារជាប្រយោជន៍ដល់ផ្ទះដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់អនុត្តរធម៌ណា កាលបើអ្នកទាំង ឡាយប្រតិបត្តិគួរតាមពាក្យប្រដៅ
របស់គឺថាគត ពុំយូរឡើយ មុខជានឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញា
ខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះចំពោះអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ
ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
បានអរចញ្ជាំងបញ្ជាក់គ្នាភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យយល់ច្បាស់ (ក្នុងពេលនោះ) ។
លុះត្រាជាខាងក្រោយ បញ្ជាក់គ្នាភិក្ខុទាំងឡាយទាំងចិត្តស្តាប់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ផ្សំនិទ្ធុរសោតប្បសាទហើយផ្តល់ចិត្តដើម្បីដឹងច្បាស់ ។

(១៣) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅបញ្ជាក់គ្នា-
ភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌អមខាន់^(១)
ទាំងពីរប្រការនេះ គឺបញ្ចវគ្គមិនគួរសេពគប់ឡើយ ។ (ធម៌អមខាន់ទាំងពីរ

---

១ ពាក្យនេះប្រែចេញពីបាលីថា អត្តា ។ អន្ត ប្រែថា ទីបំផុត តែក្នុងទំនេរនៃប្រែថា អមខាន់
គឺធម៌ដាវ្យាប្រតិបត្តិលាមកថោកទាបនៅអមខាន់ទាំងពីរដែលផ្សំមាបដំបា ដែលជាផ្លូវប្រតិបត្តិ
កណ្តាល ។

២៧

មហាខន្ធពក ធម្មបទប្បវត្តនសុត្ត

ចាយំ កាមេសុ កាមេសុខល្លិកាធុយោតោ ហីនោ
កម្មោ ចោដ្ឋង្គិកោ អនិយោ អនត្តសញ្ញតោ យោ
ចាយំ អត្តកិលមថាធុយោតោ ទុក្ខោ អនិយោ អនត្ត-
សញ្ញតោ ឯតេ តេ ភិក្ខុវេ ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈិមា
បដិបទា តថាគតេន អភិសម្មទ្ធា ចក្កករណី ញ្ញាណ-
ករណី ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ និព្វានា-
យ សំវត្តតិ ។ កតមា ច សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិបទា
តថាគតេន អភិសម្មទ្ធា ចក្កករណី ញ្ញាណករណី
ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ និព្វានាយ សំ-
វត្តតិ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ សេយ្យដ៏ទំ
សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មារាមា សម្មាកម្មតោ

មហាទន្ធកៈ ធម្មបក្កប្បវត្តនសូត្រ

(ប្រការនោះគឺ) ការប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីជាប់ដំពាក់ដោយកាមសុខ
ក្នុងកាមទាំងឡាយណា ដែលជាធម៌ថោកទាប ជាប់របស់អ្នកស្រែក ជា
របស់បុប្ផដួន មិនមែនជាប់របស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍
(មួយ) ការប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីព្យាយាមធ្វើខ្លួនឯងឲ្យលំបាកណា
តែងនាំមកនូវសេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាប់របស់អរិយបុគ្គល មិនប្រកបដោយ
ប្រយោជន៍ឡើយ (មួយ) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមាបដិបទា (គឺសេចក្តី
ប្រតិបត្តិយ៉ាងកណ្តាល) មិនប៉ះពាល់នឹងធម៌អមខាងទាំងពីរនោះ^(១) គថា-
គតបានត្រាស់ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ (គឺធ្វើឲ្យ
កើតសេចក្តីចេះដឹង) ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីរម្ងាប់កិលេស ដើម្បីស្តាល់
នូវអរិយសច្ច ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ដើម្បីនិព្វាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ ក៏មជ្ឈិមាបដិបទានោះ ដូចម្តេច ដែលគថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ជា
សេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីរម្ងាប់កិលេស
ដើម្បីស្តាល់នូវអរិយសច្ច ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច ដើម្បីនិព្វាន
(មជ្ឈិមាបដិបទានោះ) គឺអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង អរិយមគ្គ
ប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ ដូចម្តេច អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ប្រការ
នោះគឺ សេចក្តីឃើញត្រូវ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ១ វេចាត្រូវ១ ការងារត្រូវ១

១ ទីវង្គតធម៌អមខាងទាំងពីរនោះ ។

៣០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។
អយំ ខោ សា ភិក្ខុវេ មជ្ឈិមា បដិបទា តថាគតេន
អភិសម្ពុទ្ធា ចក្កករណី ញាណករណី ឧបសមាយ
អភិញាយ សម្មោធាយ ជិញ្ញាធាយ សំវត្តតិ ។

[១៤] ឥទំ ខោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ ផា-
តិបិ ទុក្ខា ជវាបិ ទុក្ខា ព្យាធិបិ^(១) ទុក្ខា មរណម្បិ ទុក្ខំ
អប្បិយេហិ សម្បយោតោ ទុក្ខា បិយេហិ វិប្បយោតោ
ទុក្ខា យម្បិច្ចំ ន លភតិ តម្បិ ទុក្ខំ សង្ខតេន បញ្ច-
ចាទានក្ខន្ធា ទុក្ខា ។ ឥទំ ខោ បទ ភិក្ខុវេ ទុក្ខ-
សមុទយោ^(២) អរិយសច្ចំ យាយំ តណ្ហា ទោនោត្តរិកា
នន្ទិវាគសហគតា តត្រ តត្រាភិនន្ទិធិ សេយ្យដីទំ

---

១ ព្យាធិបិ ទុក្ខាតិ ពិទំ បទំ វិវត្តេ ទុក្ខសច្ចនិទ្ទេសបាលិយំ ន អាគតំ គេនេវ វិសុទ្ធិមគ្គេបិ
ទុក្ខសច្ចនិទ្ទេសេ តំ ន ទុទ្ធិន្តិ ។ ធម្មបក្កប្បវត្តនសុត្តន្តបាលិយំយេវ បទ ន បលព្ពតិ ។ គស្មា
ពត្តវិមស្ស វិបនេ អញ្ញត្ត ច អវចនេ ការណំ វិមិសិតព្វំ ។ ពិមស្សិញ ហិនេ សោកបរិទេវ-
ទុក្ខទោមនស្សបាយាសាបិ ទុក្ខាតិ វិវត្តេ ទុក្ខសច្ចនិទ្ទេសេ អាគតំ ពិធម បទ តំ នត្ថិ ។ គញាបិ
ការណំ បរិយេសិតព្វន្តំ ពតិយសារត្តទីបនីដីកា ។ ២ សព្វត្ថ ទុក្ខសមុទយំ អរិយសច្ចំ
ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចន្តិ ទីស្សតិ ។ តម្បន ទុក្ខនិរោធាមិនី ពេជិបទា អរិយសច្ចន្តិ បាលិយា
ន សមេតិ ។ គេតាយំ អម្ពាវំ អនុមតិយា សោធិតោតិ វេទិតព្វោ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ ១ ស្មារតីត្រូវ ១ ការដក់ចិត្ត
ត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មជ្ឈិមាបដិបទានេះឯងដែលតថាគតត្រាស់
ដឹងហើយ ជាសេចក្តីប្រតិបត្តិធ្វើឲ្យកើតបញ្ញាចក្ខុ តែងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សេចក្តីរម្ងាប់កិលេស ដើម្បីស្គាល់នូវអរិយសច្ច ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវអរិយ-
សច្ច ដើម្បីនិព្វាន ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏សេចក្តីទុកនេះឯងហៅថា អរិយសច្ច
គឺកំណើត (ទាំង៤មានដលាពុជជាដើម) ជាកងទុក្ខ ១ សេចក្តីចាស់ត្រា
ត្រាជាកងទុក្ខ ១ ពួកជម្ងឺជំងឺជាកងទុក្ខ ១ សេចក្តីស្លាប់ជាកងទុក្ខ ១
ដំណើរប្រសប់ចូលដោយសត្វនឹងសង្ខារមិនជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយជា
កងទុក្ខ ១ សេចក្តីព្រាត់ប្រាសចាកសត្វនឹងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់ទាំង
ឡាយជាកងទុក្ខ ១ បុគ្គលប្រាថ្នាវត្តណាមិនបានវត្តនោះ (ដូចបំណង)
ជាកងទុក្ខ ១ បើពោលដោយសន្តិប ឧបាទានកូនទាំង៥ (មានរូបខន្ធ
ជាដើម) ជាកងទុក្ខ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុជាដៃនកើតនៃកង
ទុក្ខនេះឯង ហៅថា អរិយសច្ច គឺតណ្ហា^(១) នេះឯង ជាធម្មជាតិទាំងសត្វ
ឲ្យកើតទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីរីករាយនឹងសេចក្តីត្រេកត្រអាល ជាធម្ម-
ជាតិទាំងសត្វឲ្យត្រេកត្រអាលនៅក្នុងភពនោះ ។ (ប្តូរក្នុងការម្ស្នាក់នោះ ។)

១ តណ្ហា ប្រែថា ចំណង់ សេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីអន្ទះអន្ទែង សេចក្តីជ្រុលប្រាស់ សម្រេក ។

៣១

មហាទន្ធកេ ធម្មបក្កប្បវត្តសុត្តន្តវិណ្ឌនាណំ

កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា ។ ឥទំ ខោ បន
ភិក្ខុវេ ទុក្ខំនិរោធា^(១) អរិយសច្ចំ យោ តស្សយេវ
តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោធា ចាកោ បដិទិស្សក្តោ
មុត្តិ អនាលយោ ។ ឥទំ ខោ បន ភិក្ខុវេ ទុក្ខំនិរោធ-
តាមិនិ បដិបទា អរិយសច្ចំ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
មក្តោ សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

[១៥] ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ

អនទុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទានិ ញាណំ ឧទ-
ទានិ បញ្ញា ឧទទានិ វិជ្ជា ឧទទានិ អាលោកោ
ឧទទានិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បរិញ្ញា-
យ្យន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ បរិញ្ញាតន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ

---

១ សព្វន្ត ទុក្ខសមុបាយំ អរិយសច្ចំ ទុក្ខនិរោធំ អរិយសច្ចន្តំ ទិស្សតិ ។ ធម្មន ទុក្ខនិរោធ-
តាមិនិ បដិបទា អរិយសច្ចន្តំ បាលិយា ន សមេតិ ។ តេតាយំ អម្ពកំ សោទិពោតិ វេទិតប្តោ ។

មហាទន្លកៈ ធម្មបទប្បវត្តសូត្រ ញាណមានបីប្រការ

តណ្ហានោះដូចម្តេច តណ្ហានោះគឺ កាមតណ្ហា (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម- ភព) ១ ភវតណ្ហា (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរូបកពានឹងអរូបភព) ១ វិភវតណ្ហា (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភពសូន្យ^(១)) ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តី រលត់នៃកងទុក្ខនេះឯង ហៅថា អរិយសច្ច បានខាងនិព្វានធម៌ ជាសភាវៈ ឡើយណាយនឹងរលត់ដោយមិនមានសេសសល់ ជាសភាវៈលះបង់ គ្រវែងចោល ជម្រះចោល មិនអាស័យ គ្រងតណ្ហានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ សេចក្តីប្រតិបត្តិវិធីសត្វឲ្យដល់នូវព្រះនិព្វានជាទីរលត់នៃកង ទុក្ខនេះឯង ហៅថា អរិយសច្ច បានខាងអរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨នេះ ឯង អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨នោះដូចម្តេច អរិយមគ្គប្រកបដោយអង្គ៨ នោះគឺ សេចក្តីឃើញត្រូវ ១ ។ ចេ ។ ការដម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

(១៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើត ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង ហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនដែលបាន ពួកកាលពីមុនមកថា កងទុក្ខនេះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដូច្នោះ ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគតថា

---

១ តាមន័យក្នុងអង្គកថាខុទ្ទកនិកាយាមី តម្រេកប្រកបដោយកាមគុណទាំង ៥ យ៉ាង ហៅថា កាមតណ្ហា តម្រេកក្នុងរូបកពានឹងអរូបភព តម្រេកប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យក្នុងឈាននិង សស្សតទិដ្ឋិ ហៅថា ភវតណ្ហា តម្រេកប្រកបដោយឧប្បេក្ខទិដ្ឋិ គឺយល់ថា សត្វស្លាប់ទៅសូន្យ ហៅថា វិភវតណ្ហា ។

៣២

វិធីបិដក មហាវិញ្ញា

អនន្តស្សុតេស្ស ធម្មេស្ស ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទ-
ទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណាគោ
ឧទទាទិ ។ ឥទំ ទុក្ខសមុទយោ អរិយសច្ចុន្តំ មេ
ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនន្តស្សុតេស្ស ធម្មេស្ស ចក្កំ ឧទទាទិ
ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ
អាណាគោ ឧទទាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខសមុទ-
យោ អរិយសច្ចុ បហាតព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។
បរោនន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនន្តស្សុតេស្ស ធម្មេស្ស
ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ
វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណាគោ ឧទទាទិ ។ ឥទំ ទុក្ខ-
និរោធា អរិយសច្ចុន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនន្តស្សុតេ-
ស្ស ធម្មេស្ស ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា

និយមបិដក មហាវគ្គ

ក្នុងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា អរិយសច្ច បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ បេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ
បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់
គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលគថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលពីមុនមក
ថា ក្នុងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលបុគ្គលបានកំណត់
ដឹងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើត
ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើង
ហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលគថាគតមិនដែលបានឮក្នុង
កាលពីមុនមកថា តណ្ហាជាដែនកើតឡើងនៃក្នុងទុក្ខនេះ ឈ្មោះថា
អរិយសច្ចដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ
ដល់គថាគតថា តណ្ហាជាដែនកើតឡើងនៃក្នុងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា
អរិយសច្ចដែលបុគ្គលនោះចោល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុ
កើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជា
កើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់គថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលគថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា តណ្ហាជាដែនកើតឡើង
នៃក្នុងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលបុគ្គលនោះចោលហើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ បញ្ញា

៣៣

មហាខន្ធកេ ធម្មបក្កប្បវត្តនសុត្តនិវេទនា

ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។
តំ ខោ បនិទំ ទុក្ខនិរោធា អរិយសច្ចំ សច្ចកា-
តព្វន្តំ មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ សច្ចកតន្តំ មេ ភិក្ខុវេ
បុព្វេ អនន្តស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញាណំ
ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ
ឧទទាទិ ។ ឥទំ ទុក្ខនិរោធាតាមិនី បដិបទា អរិយ-
សច្ចន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនន្តស្សតេសុ ធម្មេសុ
ចក្កំ ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ
វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទិ ។ តំ ខោ បនិទំ
ទុក្ខនិរោធាតាមិនី បដិបទា អរិយសច្ចំ ភាវតព្វន្តំ
មេ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ភាវតន្តំ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ

មហាទ្រព្យៈ ធម្មចក្កប្បវត្តនសូត្រ ញាណមានចំប្រការ

កើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់ត-
ថាគតក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា
និព្វានធម៌ជាទីរលត់នៃកងទុក្ខនេះ ឈ្មោះថា អរិយសច្ចដូច្នោះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគតថា និព្វានធម៌ជា
ទីរលត់នៃកងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលបុគ្គលគួរធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណ
កើតឡើងហើយ ចញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្លឺកើត
ឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនដែលបាន
ឮក្នុងកាលពីមុនមកថា និព្វានធម៌ជាទីរលត់នៃកងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា
អរិយសច្ច ដែលបុគ្គលបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើតឡើងហើយ ចញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជា
កើតឡើងហើយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
ដែលតថាគតមិនដែលបានឮក្នុងកាលពីមុនមកថា សេចក្តីប្រតិបត្តិវិសុទ្ធ
ឲ្យដល់នូវនិព្វាននេះឈ្មោះថា អរិយសច្ចដូច្នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ពន្លឺកើតឡើងហើយ ដល់តថាគតថា សេចក្តីប្រតិបត្តិវិសុទ្ធ
ដល់និព្វានជាទីរលត់នៃកងទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលបុគ្គល
គួរចំរើន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុកើតឡើងហើយ ញាណកើត

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

អនុទស្សតេសុ ធម្មេសុ ចត្តុំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ
ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាណា-
កោ ឧទទាទិ ។

[១៦] យាវក៏វត្ត មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្តុសុ
អរិយសច្ចេសុ ឃុំន្តិបរិវត្តំ ទ្វាទសាការំ យថាភ្នំ ញ្ញា-
ណានុស្សនំ ន សុវិសុទ្ធិំ អហោសិ នេវ តាវហំ ភិក្ខុវេ
សនេវតេ លោកេ សមារកេ សត្រញ្ញកេ សស្សម-
ណាព្រាហ្មណិយា បជាយ សនេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ
សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធា^(១) បច្ចញ្ញាសី ។ យតោ ច
ខោ មេ ភិក្ខុវេ ឥមេសុ ចត្តុសុ អរិយសច្ចេសុ ឃុំន្តិ-
បរិវត្តំ ទ្វាទសាការំ យថាភ្នំ ញ្ញាណានុស្សនំ សុវិសុទ្ធិំ
អហោសិ អថាហំ ភិក្ខុវេ សនេវតេ លោកេ សមា-
រកេ សត្រញ្ញកេ សស្សមណាព្រាហ្មណិយា បជាយ
សនេវមនុស្សាយ អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោធិំ អភិសម្ពុទ្ធា
បច្ចញ្ញាសី ។ ញ្ញាណាញ បន មេ នុស្សនំ ឧទទាទិ

១ ម. ទ. អភិសម្ពុទ្ធាតិ ។

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ឡើងហើយ បញ្ញាកើតឡើងហើយ វិជ្ជាកើតឡើងហើយ ពន្ធិកើតឡើង
ហើយ ដល់តថាគត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគតមិនដែលបានព្រះ
កាលពីមុនមកថា សេចក្តីប្រតិបត្តិវិន័យសុទ្ធជ្រាវជ្រាវនូវវិន័យនៃកង
ទុក្ខនោះឯង ឈ្មោះថា អរិយសច្ច ដែលបុគ្គលបានចំរើនហើយ ។

(១៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀត ញាណទស្សនៈ
(ការដឹងការឃើញ) តាមពិត មានបរិវដ្តៈ ៣ មានអាការៈ ១២ យ៉ាង
នេះ ក្នុងអរិយសច្ចទាំងឡាយ ៤ នេះរបស់តថាគត នៅមិនទាន់បរិសុទ្ធ
ត្រឹមណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតក៏មិនទាន់ប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នក
ត្រាស់ដឹងចំពោះនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោកព្រមទាំង
ទៅលោក មានលោកនឹងព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ ទៅតានឹងមនុស្សត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ម្យ៉ាងទៀត ញាណទស្សនៈ តាមពិត មានបរិវដ្តៈ ៣ មានអាការៈ ១២
យ៉ាងនេះ ក្នុងអរិយសច្ចទាំងឡាយ ៤ នេះរបស់តថាគតបរិសុទ្ធហើយក្នុង
កាលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបតថាគតប្តេជ្ញាខ្លួនថាជាអ្នកត្រាស់ដឹង
ចំពោះនូវសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណដ៏ប្រសើរ ក្នុងលោកព្រមទាំងទៅលោក
មានលោកព្រហ្មលោក ក្នុងពពួកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍
ទៅតានឹងមនុស្ស ក្នុងកាលនោះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ទស្សនកិច្ចគឺ
ការដឹង កើតឡើងដល់តថាគតថា វិមុត្តិ (គឺអរហត្តផល) របស់តថាគត

៣៥

មហាខន្ធពេ ពុទ្ធខទានកោណ្ឌញ្ញទិដ្ឋបង្គំ

អក្កប្បា មេ វិមុត្តិ^(១) អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ បុនត្ត-
រោតិ^(២) ឥមស្មីញ្ច បន វេយ្យាករណស្មី ភក្ខិមាទេ
អាយស្មតោ កោណ្ឌញ្ញស្ស វិវដំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ទុទ-
ទានិ យន្តិញ្ចំ សទ្ធមយធម្មំ សត្វន្តំ និរោធម្មន្តិ ។

[១៧] បវត្តតេ ច កកវតា ធម្មចក្កេ កុម្មា ទេវា
សទ្ធមនុស្សាវេសុំ ឯតម្កកវតា ពារាណសិយំ ឥសិប-
តនេ មិកទាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តតំ អប្បជីវត្តយំ
សមណោ ន ព្រាហ្មណោ ន ទេវេ ន មារេ ន វា
ព្រាហ្មណ វា កេនចិ វា លោកស្មិន្តិ ។ កុម្មានំ ទេវានំ
សទ្ធិំ សុត្វា ចាតុម្ពហារាជិកា ទេវា សទ្ធមនុស្សាវេសុំ ។

---

១ អង្គកំ យេត្តកំ បិយេត្វា សព្វត្ថ ចេតោវិមុត្តិកិ បាយោ ទិស្សតិ ។ លោ ន យុដ្ឋិកិ ។
កស្មា ។ ន ពេវលំ ចេតោវិមុត្តិ ធិធ អធិប្បេតា បញ្ញា វិមុត្តិបិ ធិធ គហិតា ។ ២ ឥតោ បរិ
ធិទមហេថ រាគវា អត្តមតា បព្វវគ្គិយា ភិក្ខុ រាគវិតោ ភាសិតំ អភិឧត្តតិ ឧបាយយោ-
ត្តពេ អាគតំ ។ អញ្ញត្ថ បន ន ទិស្សតិ ។ អនត្តលក្ខណសុត្តន្តេ បន សព្វត្ថ ទិស្សតិ ។
គតិយសារត្តទំបនិយម្យិ ធិមស្មី សុត្តន្តេ អវិណ្ណេត្វា អនត្តលក្ខណសុត្តន្តេ វណ្ណិកិ ។ អាទិក្ខ-
បរិយាយេ បន សព្វត្ថ ន ទិស្សតិ ។ ធិមស្មី ច អាទិក្ខបរិយាយេ ច អវិចទេ អនត្តលក្ខណ-
សុត្តន្តេ ច វិចទេ ការណំ បរិយេសិតត្បំ ។

បណ្តាខន្តៈ ពុទ្ធនាមនិងធម្មចក្ខុរបស់ពួកព្រះបរិវេណកោណព្វាជាដើម

មិនកម្រើកឡើយ ជាតិទេវផុតត្រឹមនេះហើយ គតិទេវទៅ គតិម្មិន មានឡើយ ។ ក៏កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគកំពុងសំដែងនូវវេយ្យាករណ៍នេះ ធម្មចក្ខុ^(១) (ក្នុងកម្រិតព្រះធម៌) ដ៏ប្រាសចាកធូលីគឺវត្តាទិក្ខុលេស ប្រាសចាកមន្ទិល (គឺទិដ្ឋិនិងវិចិត្តិយ) បានកើតឡើងដល់កោណព្វាភិក្ខុដ៏មានអាយុថា ធម្មជាតិណាមួយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះក៏លេចទៅវិញជាធម្មតា ។

(១៧) ក៏កាលបើព្រះធម្មចក្ខុ ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ (គឺទ្រង់សំដែងដូចគេបង្វិល) (យោងនេះ) ហើយ ក្នុងទេវតាទាំងឡាយ បន្តិចនូវសូរសព្ទថា ព្រះធម្មចក្ខុហ្នឹងមិនមានចក្ខុដទៃក្រៃលែងជាង ទោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណាមួយក៏ក្នុងលោក មិនអាចបដិវត្ត (កែប្រែ) បានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានហើយ ក្នុងវសិបធនមិត្តទាយវន ជិតក្រុងពាកណសី ។ ទេវតានៅក្នុងស្ថានចាកមហាករិកៈទាំងឡាយឮសំឡេងរបស់ក្នុងទេវតាទាំងឡាយហើយក៏បន្តិចនូវសំឡេង (ថាដូចគ្នា) ។

---

១ សារត្ថវិបនីដឹកថា ធម្មចក្ខុនោះ បានខាងបង្ក ៣ ខាងក្រោម គឺសោតាបត្តិមគ្គ ១ សកទាតាមិមគ្គ ១ អនាតាមិមគ្គ តែក្នុងអដ្ឋិកថា ធម្មចក្ខុថា ធម្មចក្ខុក្នុងទីនេះ សំដៅយកសោតាបត្តិមគ្គតែម្យ៉ាង ។

៣៦

វិធីបដិពេ មហាវគ្គោ

ចាតុម្ពហារាវដិកានំ ទេវានំ សទ្ធិំ សុត្តា តាវត្តិសា ទេវា
សទ្ធិមនុស្សាវេសំ ។ បេ ។ យាមា ទេវា... តុសិតា ទេវា
... ទីម្នានតី ទេវា... បរទិម្ពតវសវត្តិ ទេវា .. ព្រហ្មកា-
យិកា ទេវា សទ្ធិមនុស្សាវេសំ ។ ឯតម្ពតវតា ពារាណា-
សិយំ ឥសិបតនេ មិកនាយេ អនុត្តរំ ធម្មចក្កំ បវត្តិទំ
អប្បដិវត្តិយំ សមណោ ន ព្រាហ្មណោ ន ទេវេន វា
មារេន វា ព្រហ្មេន វា កេនចិ វា លោកស្មិន្តិ ។ ឥតិហ
តេន ខណោ(១) តេន មុហុតេន យាវ ព្រហ្មលោកា
សង្កោ អត្តកថិ ។ អយេត្ត ទិសសហស្សី លោកធាតុ
សង្កម្មិ សម្បកម្មិ សម្បវេធិ ។ អប្បមាលោ ច ឧទ្ធកា-
រោ ឱកាសោ លោកេ ចាតុរហោសិ អតិក្កម្ព ទេវានំ
ទេវានុការំ(២) ។ អថទោ កកវា ឧទានំ(៣) ឧទានេសិ
អញ្ញាសិ វត កោ កោណ្ណញ្ញោ អញ្ញាសិ វត កោ កោ-
ណ្ណញ្ញោតិ ។ ឥតិហិទំ អាយស្មតោ កោណ្ណញ្ញោស្ស
អញ្ញាកោណ្ណញ្ញោ ត្រូវ(៤) ជាមំ អហោសិ ។

---

១ ឥតោ បរំ ឧ.ម. បោត្តកេសុ តេន លយេនាភិ អត្ថិ ។ ២ យេវុយ្យេន ឥតិសទ្ធា បក្ខិទ្រោ។
សោ សមាបន្តោ វដ្តិព្វោ ។ ៣ ឧ.ម. ធិមំ ឧទានំ ។ ៤ ឧ.ម. អញ្ញាតកោណ្ណញ្ញោ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ទេវតានៅក្នុងស្ថានតាវត្តន៍រូតាំងឡាយព្រមព្រួសំឡេងរបស់បាតុមហារាជិកៈទេ-
វតាទាំងឡាយហើយក៏បន្លឺរូសំឡេង(ថាដូចគ្នា)។ បើទេវតានៅក្នុងស្ថាន
យាមទាំងឡាយ ទេវតានៅក្នុងស្ថានតុសិតទាំងឡាយ ... ទេវតានៅក្នុង
ស្ថាននិម្មានតាំងឡាយ... ទេវតានៅក្នុងស្ថានបរនិម្មិតវស្សាទាំងឡាយ...
ទេវតាដែលរាប់ក្នុងពពួកនៃព្រហ្មទាំងឡាយក៏បន្លឺរូសូរសព្ទថា ព្រះធម្ម-
ចក្កហ្នឹងមិនមានចក្កដទៃក្រៃលែងជាង ពោះបីសមណៈក្តី ព្រាហ្មណ៍ក្តី
ទេវតាក្តី មារក្តី ព្រហ្មក្តី ជនឯណានីមួយក្តី ក្នុងលោកមិនអាចនឹងឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅបានឡើយ (ឥឡូវ) ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
បានហើយ ក្នុងឥសិបគនមិតទាយវន ជិតក្រុងពារាណសី ។ សំឡេង
(កងវតង) ក៏លាន់ឮឡើងទៅដកបដល់ព្រហ្មលោកក្នុងខណៈនោះ ក្នុងមួយ
រំពេចនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ រីឯលោកធាតុទាំងមួយហ្នឹងនេះក៏ក្រើក
រំពើកញ្ជាប់ញ័រ ។ ទាំងពន្លឺភ្លឺឆ្ងលាយប្រមាណមិនបានកន្លងលើសអាណុ-
ភាពរបស់ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដឡើងក្នុងលោក ។ លំដាប់
នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្លឺរូសំឡេងវាថា អើហ្ន៎ កោណ្ឌញ្ញៈ
បានត្រាស់ដឹងពិតហើយ អើហ្ន៎ កោណ្ឌញ្ញៈបានត្រាស់ដឹងពិតហើយ ។
ព្រោះហេតុនោះពាក្យថា អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈនេះឯង ក៏បានជាប់ជា នាម
របស់ព្រះកោណ្ឌញ្ញៈក៏ដ៏មានអាយុ ។

៣៧

មហាខន្ធកេ ពោណ្ណញ្ញាទីដំ ធម្មបក្ខំ

[១៨] អថខោ អាយស្មា អញ្ញកោណ្ណញ្ញោ ទិដ្ឋ-
ធម្មោ បត្តធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោតាធម្មោ តិណ្ណវិ-
ចិត្តិញ្ញោ វិភត្តកម្មិកោថា វេសារជ្ជប្បត្តោ អបរម្បច្ចយោ
សត្តុ សាសនេ កកវន្តំ ឯតទរោច លកេយ្យហំ កន្តេ
កកវតោ សន្តិកេ បព្វន្តំ លកេយ្យំ ឧបសម្បទន្តំ ។
ឯហំ ភិក្ខុតិ កកវា អរោច ស្វាត្តាតោ ធម្មោ^(១) ចរ-
ត្រហ្មចរិយំ សម្មា ធុក្ខុស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សា វ
តស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្បទា អហោសិ ។

[១៩] អថខោ កកវា តទរសេសេ ភិក្ខុ ធម្មិយា ក-
ថាយ ឱវទិ អនុសាសិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
ច វប្បស្ស អាយស្មតោ ច កិណ្ឌិយស្ស កកវតា
ធម្មិយា កកថាយ ឱវទិយ មាណំ អនុសាសិយ-
មាណំ វិវជំ វិតមលំ ធម្មចក្ខុំ ឧទមាណិ
យន្តិញ្ចំ បម្មទយ ធម្មំ សព្វន្តំ ទិរោធម្មន្តំ ។

១ សុក្កាតេ ធម្មេតិ កត្តបំ ពោត្តកេ ទិស្សេតិ ។

ឧបាសិកា: ធម្មចក្ខុរបស់ពួកព្រះបរិវារនៃអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈជាដើម

(១៨) ត្រាវនាវព្រះអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈដ៏មានអាយុបុរាណយើញអរិយ-
សច្ចធម៌ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានត្រាស់ដឹងអរិយសច្ចធម៌
ហើយ បានចុះចិត្តសិបក្នុងអរិយសច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ
ហើយ ប្រាសចាកសេចក្តីជឿនិយមរលំហើយ ដល់នូវសេចក្តីត្រឡប់វិញ មិន
បាច់ជឿស្តាប់ច្បងដល់ទុក្ខនិសាននៃព្រះសាស្តា ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏
មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រាស ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបាន
នូវបញ្ចវដ្ត គួរបាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
ដ៏មានជោគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នកចូរមកជាកិក្ខុចុះ ហើយមានព្រះពុទ្ធ-
ដីកាថា សាសនធម៌តថាគតពោលល្អហើយ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ដើម្បីនឹងធ្វើនូវនិព្វានជាទីបំផុតនៃកងទុក្ខដោយប្រព្រឹត្តចុះ ។ ព្រះពុទ្ធ-
ដីកានេះឯងជាឧបសម្បទារបស់អញ្ញាកោណ្ឌញ្ញៈដ៏មានអាយុនោះ ។

(១៩) លំដាប់តទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពោលទូន្មានប្រៀន
ប្រដៅកិក្ខុដ៏សេស ក្រៅពីអញ្ញាកោណ្ឌញ្ញកិក្ខុនោះដោយធម្មីតថា ។
លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគកំពុងពោលទូន្មានប្រៀនប្រដៅដោយ
ធម្មីតថា ធម្មចក្ខុដ៏ប្រាសចាកផល ប្រាសចាកមន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់វប្ប-
កិក្ខុដ៏មានអាយុផង ដល់កិច្ចិយកិក្ខុដ៏មានអាយុផងថា ធម្មជាតណាមួយ
ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតវាងអស់នោះក៏រលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។

៣៨

វិន័យបិដក មហាវគ្គោ

តេ ទិដ្ឋធម្មា បត្តធម្មា វិទិតធម្មា បរិយោកាធម្មា
តណ្ហាវិចិត្តកិញ្ញា វិភត្តកថំកថា វេសារជ្ជប្បត្តា អបរាប្បច្ច-
យា សត្តុ សាសនេ កតវន្តំ ឯតទរោតំ លកេយ្យម
មយំ កន្តេ កតវតោ សន្តិកេ បព្វន្តំ លកេយ្យម
ឧបសម្បទន្តំ ។ ឯថ កិក្ខុរោតិ កតវា អរោច ស្វា-
ក្ខាតោ ធម្មោ ចរថ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស
អន្តកិរិយាយាតិ ។ សា វ តេសំ អាយស្មន្តានំ ឧប-
សម្បទា អហោសំ ។ អថទោ កតវា តទវសេសេ
កិក្ខុ ធីហារកតោ^(១) ធម្មិយា កថាយ ឱវទិ អនុសាសិ ។
យំ តយោ កិក្ខុ បិណ្ណាយ ចរិត្វា អាហារន្តំ តេន
ធម្មតោ យាបេតិ^(២) ។ អថទោ អាយស្មតោ ច
មហាបាមស្ស អាយស្មតោ ច អស្សជ្ជិស្ស កត-
វតា ធម្មិយា កថាយ ឱវទិយមាណំ អនុសាសិ-

---

១ ពិភោ បរិ ឧ. ម. បោត្តកេសុ ពិមិតា និហារេភាពិ បាវទុយំ អត្ថិ ។ ២ ធម្មតិយា
យាបេតិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ភិក្ខុទាំងឡាយព័រអង្គគឺ វប្បៈនឹងកទ្ធិយៈនោះ បានឃើញអរិយសច្ចធម៌
ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានត្រាស់ដឹងអរិយសច្ចធម៌ហើយ
បានចុះចិត្តស៊ីបក្នុងអរិយសច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យហើយ
ប្រាសចាកសេចក្តីជឿនិយមហើយ ដល់នូវសេចក្តីរក្សាវត្សា មិនបាច់
ជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃក្នុងសាសនាព្រះសាស្តា ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយគួរបាន
នូវបញ្ញដ្ឋា គួរបាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
ដ៏មានជោគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នកទាំងឡាយចូរមកជាភិក្ខុចុះ ហើយ
ត្រាស់ថា សាសនធម៌ គឺជាគតពោលល្អហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវនិព្វានជាទីបំផុតនៃកងទុក្ខ ដោយ
ប្រព្រឹត្តចុះ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏កានោះឯង ជាឧបសម្បទារបស់វប្បៈនឹងកទ្ធិយៈភិក្ខុ
ដ៏មានអាយុទាំងនោះ ។ លំដាប់តទៅ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួល
កត្តវេលភិក្ខុទាំងឡាយនាំមកអំពីស្រុកមកថ្វាយ ហើយទ្រង់ពោលទូន្មាន
ប្រៀនប្រដៅភិក្ខុទាំងឡាយព័រអង្គគឺ មហានាមនឹងអស្សជ្ជិ ក្រៅពីភិក្ខុ
បីអង្គគឺ កោណ្ឌញ្ញៈវប្បៈកទ្ធិយៈនោះដោយធម្មិកថា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបីអង្គ
ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតនាំមកនូវវត្ថុណា ដសីទាំង ៦ អង្គ (គឺព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
១ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំង ៥) ក៏ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយវត្ថុនោះ ។
លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគកំពុងពោលទូន្មានប្រៀនប្រដៅដោយ

ព្យាសី

មហាទន្ធពេ កោណ្ឌញ្ញាទ័នំ ធម្មបទ្គំ

យេនា នាដំ វិជំ វីតមលំ ធម្មបទ្គំ ឧទនាទិ យន្តិញ្ចំ

សម្មុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធងធម្មន្តំ ។ តេ ទិដ្ឋធម្មា

បត្តធម្មា វិទិតធម្មា បរិយោកាធម្មធម្មា តិណ្ណាវិចិត្តិញ្ចា

វិតតកថំកថា វេសារជ្ជប្បត្តា អបរាប្បទ្ធាយា សត្តំ

សាសនេ កកវន្តំ ឯតនវេច្ចំ លកេយ្យម មយំ កន្តេ

កកវតោ សន្តិកេ បព្វន្តំ លកេយ្យម ឧបសម្បទន្តំ ។

ឯថ ភិក្ខុវេតិ កកវា អវេច ស្វាត្តាតោ ធម្មោ ចរថ

ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សាវ

តេសំ អាយស្មន្តានំ ឧបសម្បទា អហោសិ ។

មហាទន្ធកៈ ធម្មចក្ករបស់ពួកព្រះថេរៈមានអញ្ញាកោណ្ឌព្វានជាដើម

ធម្មីកថា ធម្មចក្កដ៏ប្រាសចាកធម្មលី ប្រាសចាកមន្ទិល បានកើតឡើងដល់
មហានាមដ៏មានអាយុផង ដល់អស្សជ្ឈដ៏មានអាយុផងថា ធម្មជាតណា
មួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតាំងអស់នោះកំរលត់ទៅវិញជា
ធម្មតា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយពីរអង្គគឺ មហានាមនឹងអស្សជ្ឈនោះបានឃើញអ-
រិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានត្រាស់ដឹងអរិយសច្ច-
ធម៌ហើយ បានចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងអរិយសច្ចធម៌ហើយ ត្រង់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ
ហើយ ប្រាសចាកសេចក្តីធ្លៀងធ្លល់ហើយ ដល់នូវសេចក្តីក្លៀវក្លា មិន
បាច់ជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃក្នុងសាសនានៃព្រះបរមសាស្តា ទើបក្រាបទូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រាស ខ្ញុំព្រះអង្គទាំង
ឡាយគួរបាននូវបញ្ចវដ្ត គួរបាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ ។ ព្រះដ៏មានជាតិទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នកទាំងឡាយចូរមកជាភិក្ខុចុះ
ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា សាសនធម៌ គឺជាគតិពាលល្អហើយ អ្នកទាំង
ឡាយចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវនិព្វានជាទីបំផុតនៃកងទុក្ខ
ដោយប្រវ័តចុះ ។ ព្រះពុទ្ធក៏បាននោះឯង ជាឧបសម្បទារបស់មហានាម
នឹងអស្សជ្ឈដ៏មានអាយុទាំងនោះ ។

វិទ្យបិដកេ វិញ្ញាណេ

[២០] អដំខោ កកវា បញ្ចវត្តិយេ ភិក្ខុ អាមន្តេស្ថ
រូបំ ភិក្ខុវេ អនត្តា ។ រូបញ្ច ហិទំ ភិក្ខុវេ អត្តា អក-
រិស្សំ នយិទំ រូបំ អាពាធាយ សំវត្តេយ្យ លព្ពេថ ច
រូថេ ឃំ មេ រូបំ ហោតុ ឃំ មេ រូបំ មា អហោសីតិ ។
យស្មា ច ខោ ភិក្ខុវេ រូបំ អនត្តា តស្មា រូបំ អាពាធា-
យ សំវត្តតិ ន ច លព្ពតិ រូថេ ឃំ មេ រូបំ ហោតុ
ឃំ មេ រូបំ មា អហោសីតិ ។ វេទនា អនត្តា^(១) ។
វេទនា ច ហិទំ ភិក្ខុវេ អត្តា អករិស្សំ នយិទំ វេទនា
អាពាធាយ សំវត្តេយ្យ លព្ពេថ ច វេទនាយ ឃំ មេ
វេទនា ហោតុ ឃំ មេ វេទនា មា អហោសីតិ ។
យស្មា ច ខោ ភិក្ខុវេ វេទនា អនត្តា តស្មា វេទនា
អាពាធាយ សំវត្តតិ ន ច លព្ពតិ វេទនាយ ឃំ មេ

១ វេទនា វិញ្ញាណេ អនត្តា កត្តិ ប្រាជ្ញា វិស្សំ ។

វិសយបិដក មហាវគ្គ

(២០) ព្រះនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅបញ្ជាក់គ្នាភ្នំ
ទាំងឡាយមកហើយត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូប គឺវារីកាយជា
អនត្តាមិនមែនជារបស់ខ្លួនឡើយ^(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិន
ណាបើរូបនេះជារបស់ខ្លួនពិតមែន រូបនេះក៏មិនគប្បីប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអា-
ពាធគឺដើម្បីកាត់ឡើយ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលគប្បីបាន(នូវអំណាច)ក្នុងរូបថា
សូមឲ្យរូបរបស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឲ្យរូបរបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រូបជាអនត្តាពិតមែន ព្រោះហេតុនោះបានជារូបចេះ
តែប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអាពាធម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលមិនបាន(នូវអំណាច)ក្នុង
រូបថា សូមឲ្យរូបរបស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឲ្យរូបរបស់អញយ៉ាងនេះ
ឡើយ ។ វេទនាមិនមែនជារបស់ខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ប្រសិនណាបើវេទនានេះជារបស់ខ្លួនពិតមែន វេទនានេះក៏មិនគប្បីប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីអាពាធឡើយ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលគប្បីបាន(នូវអំណាច)ក្នុង
វេទនាថា សូមឲ្យវេទនារបស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឲ្យវេទនារបស់អញ
យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាជាអនត្តាពិតមែន ព្រោះ
ហេតុនោះបានជាវេទនាចេះតែប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអាពាធម្យ៉ាងទៀត បុគ្គល
មិនបាន (នូវអំណាច) ក្នុងវេទនាថា សូមឲ្យវេទនារបស់អញយ៉ាងនេះទៅ

---

១ ក្នុងដីកាថា រូប អនត្តា រូបមិនមែនជារបស់ខ្លួននោះ សេចក្តីថា រូបមិនប្រព្រឹត្តទៅក្នុង
អំណាចចិត្ត មិនមានម្ចាស់ ១ សោះសូន្យ ១ ជាសត្រូវទីដំបូង ១ ។

៤៩

មហាខន្ធកេ អនត្តលក្ខណសុត្តអនត្តកថា

វេទនា ហោតុ ឯវំ មេ វេទនា មា អហោសីតិ ។ សញ្ញា^(១)
អនត្តា ។ សញ្ញា ច ហិទំ ភិក្ខុវេ អត្តា អភវិស្សំ ធន
យិទំ សញ្ញា អាណាយ សំវត្តេយ្យ ។ លត្តេថ ច
សញ្ញាយ ឯវំ មេ សញ្ញា ហោតុ ឯវំ មេ សញ្ញា មា
អហោសីតិ ។ យស្មា ច ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញា អនត្តា
តស្មា សញ្ញា អាណាយ សំវត្តតិ ធន ច លត្តតិ
សញ្ញាយ ឯវំ មេ សញ្ញា ហោតុ ឯវំ មេ សញ្ញា មា
អហោសីតិ ។ សង្ខារ^(២) អនត្តា ។ សង្ខារ ច ហិទំ
ភិក្ខុវេ អត្តា អភវិស្សំសុ ធន យិទំ សង្ខារ អាណាយ
សំវត្តេយ្យំ លត្តេថ ច សង្ខារេសុ ឯវំ មេ សង្ខារ ហោតុ
ឯវំ មេ សង្ខារ មា អហោសុត្តិ ។ យស្មា ច ខោ ភិក្ខុវេ
សង្ខារ អនត្តា តស្មា សង្ខារ អាណាយ សំវត្តតិ ធន ច
លត្តតិ សង្ខារេសុ ឯវំ មេ សង្ខារ ហោតុ ឯវំ មេ សង្ខារ
មា អហោសុត្តិ ។ វិញ្ញាណ^(៣) អនត្តា ។ វិញ្ញាណញ្ញ

១-២-៣ គឺពោ បរំ កិព្វវេតិ កត្តចិ យេត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហាទន្លកៈ អនត្តលក្ខណសូត្រ អនត្តកថា

ទៅ សូមកុំឱ្យវេទនារបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។ សញ្ញាមិនមែន
ជារបស់ខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនណាបើសញ្ញានេះជា
របស់ខ្លួនពិតមែន សញ្ញានេះក៏មិនគប្បីប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអាពាធឡើយ ។
ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលគប្បីបាន (នូវអំណាច) ក្នុងសញ្ញាថា សូមឱ្យសញ្ញា
របស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឱ្យសញ្ញារបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សញ្ញាជាអនត្តាពិតមែន ព្រោះហេតុនោះបានជា
សញ្ញាចេះតែប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអាពាធ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលមិនបាន (នូវអំ-
ណាច) ក្នុងសញ្ញាថា សូមឱ្យសញ្ញារបស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឱ្យ
សញ្ញារបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។ សង្ខារទាំងឡាយមិនមែនជារបស់ខ្លួន
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនណាបើសង្ខារទាំងឡាយនេះជា
របស់ខ្លួនពិតមែន សង្ខារទាំងឡាយនេះក៏មិនគប្បីប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអាពាធ
ឡើយ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលគប្បីបាន (នូវអំណាច) ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយថា
សូមឱ្យសង្ខារទាំងឡាយរបស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឱ្យសង្ខារទាំង
ឡាយរបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំង
ឡាយជាអនត្តាពិតមែន ព្រោះហេតុនោះបានជាសង្ខារទាំងឡាយចេះតែ
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីអាពាធ ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលមិនបាន (នូវអំណាច)
ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយថា សូមឱ្យសង្ខារទាំងឡាយរបស់អញយ៉ាងនេះទៅ
សូមកុំឱ្យសង្ខារទាំងឡាយរបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។ វិញ្ញាណមិនមែន

៤២

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គោ

ហិំទំ ភិក្ខុវេ អន្តា អភវិស្ស ន យំទំ វិញ្ញាណំ

អាពាធាយ សំវត្តេយ្យ លព្ពេជ ច វិញ្ញាណោ ឯវំ មេ

វិញ្ញាណំ ហោតុ ឯវំ មេ វិញ្ញាណំ មា អហោសីតិ ។

យស្មា ច ខោ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ អនន្តា តស្មា វិញ្ញាណំ

អាពាធាយ សំវត្តតិ ន ច លព្ពតិ វិញ្ញាណោ ឯវំ មេ

វិញ្ញាណំ ហោតុ ឯវំ មេ វិញ្ញាណំ មា អហោសីតិ ។

[២០] តំ កី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។

អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។

ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្យំ ទុ

តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ជារបស់ខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនណា បើវិញ្ញាណនេះ
ជារបស់ខ្លួនពិតមែន វិញ្ញាណនេះក៏មិនគប្បីប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពធនឡើយ
ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលគប្បីបាន (នូវអំណាច) ក្នុងវិញ្ញាណថា សូមឲ្យវិញ្ញាណ
របស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំឲ្យវិញ្ញាណរបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណជាអនត្តាពិតមែន ព្រោះហេតុនោះបានជា
វិញ្ញាណចេះតែប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីភាពធន ម្យ៉ាងទៀត បុគ្គលមិនបាន (នូវ
អំណាច) ក្នុងវិញ្ញាណថា សូមឲ្យវិញ្ញាណរបស់អញយ៉ាងនេះទៅ សូមកុំ
ឲ្យវិញ្ញាណរបស់អញយ៉ាងនេះឡើយ ។

(២១) ព្រះបរមសាស្ត្រាចារ្យត្រាស់សួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយសំគាល់នូវសេចក្តីនោះថាដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។
បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រូបមិន
ទៀងទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា របស់ណាដែលមិនទៀង របស់នោះ
ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន របស់នោះ
ជាទុក្ខ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណាដែលមិនទៀង ដែលជាទុក្ខ
មានសេចក្តីប្រប្រលាមន្ត គួរឬ ដើម្បីនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នេះថា

៤៣

មហាទន្ធពោ អនត្តលក្ខណសុត្តអនិច្ចកថា

អត្តាតិ ។ នោ ហោតិ កន្លេ ។ វេទនា និច្ចា វា អនិច្ចា

វាតិ^(១) ។ អនិច្ចា កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ

វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ

កក្កំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ

ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហោតិ កន្លេ ។ សញ្ញា និច្ចា វា

អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ

សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បនាទិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាម-

ធម្មំ កក្កំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ

---

១ វេទនាទិសុ បទេសុ តំ កី មញ្ញចំ ភិក្ខុវេទិ វេទនា ភិក្ខុវេទិ បាយោ កន្លេចិ បោត្តកេ
ទិស្សតិ ។

មហានិទ្ទេសៈ អនត្តលច្ចណៈសូត្រ អនិច្ចកថា

+នុរេបសំអញ +នុរជាអញ +នុរជាខ្លួនអញ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន មិនគួរដើម្បីនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ។ ព្រះបរមសាស្តា
ទ្រង់ត្រាស់សួរថា វេទនាទៀងឬមិនទៀង^(១) ។ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាមិនទៀងទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់
សួរថា របស់ណាដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ក្រាប
ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន របស់នោះជាទុក្ខ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរ
ថា ក៏របស់ណាដែលមិនទៀង ដែលជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជា
ធម្មតា គួរឬ ដើម្បីនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា +នុរេបសំអញ +
អញ +នុរជាខ្លួនអញ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនគួរដើម្បី
នឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ។ ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់ត្រាស់សួរថា សញ្ញា
ទៀងឬមិនទៀង ។ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន សញ្ញាមិនទៀងទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណាដែល
មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន របស់នោះជាទុក្ខ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណាដែលមិនទៀង
ដែលជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរឬ ដើម្បីនឹងយល់ឃើញនូវ

១ គម្ពីរខ្លះឃើញមានពាក្យសួរថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់នូវសេចក្តី
នោះថាដូចម្តេច គ្រប់ ។ បទ តាំងពីវេទនាជាដើមរហូតដល់វិញ្ញាណជាទីចម្អិន គម្ពីរខ្លះឃើញ
មានតែពាក្យថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា...ដ្ឋប្បន្តមាន ។

វិធម៌ដំរើ មហោវិញ្ញ

ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ សង្ខារា និច្ចា វា
អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា
តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិ-
ណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោ-
ហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។ វិញ្ញា-
ណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ
ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្លេ ។ យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ
វិបរណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម
ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

វិនយចំណិត មហាវិញ្ញាណ

របស់នោះថា ⁺នុររបស់អញ ⁺នុរជាអញ ⁺នុរជាខ្លួនអញ ។ ក្រាបទូលថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនគួរដើម្បីនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ។ ព្រះ
បរមសាស្តាទ្រង់ត្រាស់សួរថា សង្ខារទាំងឡាយទៀងឬមិនទៀង ។ បញ្ច-
វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សង្ខារទាំងឡាយ
មិនទៀងទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណាដែលមិនទៀង របស់នោះ
ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន របស់នោះជាទុក្ខ ។
ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណាដែលមិនទៀង ដែលជាទុក្ខ មានសេចក្តី
ប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរឬ ដើម្បីនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ⁺នុររបស់
អញ ⁴ ⁺នុរជាអញ ⁺នុរជាខ្លួនអញ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិន
គួរដើម្បីនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ។ ព្រះបរមសាស្តាទ្រង់ត្រាស់សួរថា
វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិញ្ញាណមិនទៀងទេ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណា
ដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន របស់នោះជាទុក្ខ ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ក៏របស់ណាដែលមិន
ទៀង ដែលជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរឬ ដើម្បីនឹងយល់
ឃើញនូវរបស់នោះថា ⁺នុររបស់អញ ⁺នុរជាអញ ⁺នុរជាខ្លួនអញ ។ ក្រាប
ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនគួរដើម្បីនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ។

មហាទន្ធពេ អនត្តយក្ខណសុត្តយថាភូតញ្ញាណទស្សនំ

[២២] តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ យេន្តិញ្ចិ រូបំ អតីតា ធា-
កតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈតំ វា ពហិទ្ធា វា ឌីឡារិកា វា
សុខុមំ វា ហីណំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វិវេ វា សន្តិកេ
វា សព្វំ រូបំ នេតំ មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ
អត្តាតិ ឯវមេតំ^១ យថាភូតំ សធម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។
យា កាចិ វេទនា អតីតាធាកតប្បច្ចុប្បន្នា អជ្ឈតា
វា ពហិទ្ធា វា ឌីឡារិកា វា សុខុមា វា ហីណា វា ប-
ណីតា វា យា ទ្វិវេ វា សន្តិកេ វា សព្វា វេទនា នេតំ
មម នេសោហមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថា-
ភូតំ សធម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យា កាចិ សញ្ញា អតីតា-
ធាកតប្បច្ចុប្បន្នា អជ្ឈតា វា ពហិទ្ធា វា ឌីឡារិកា វា
សុខុមា វា ហីណា វា បណីតា វា យា ទ្វិវេ វា
សន្តិកេ វា សព្វា សញ្ញា នេតំ មម នេសោហមស្មិ
ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ សធម្មប្បញ្ញាយ

---

១ ឯវមេតំ ទោតិ កត្តបំ យេន្តិញ្ចិ ទស្សនិ ។

ឧបាទ្វក្ខនៈ អនត្តលច្ចណសូត្រ ការដឹងដឹងការឃើញដោយត្រូវដល់ពិត

(២២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ រូប
ឯណាមួយជាអតីតក្តី ជាអនាគតក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី
គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី រូបណាដែលមានក្នុងទី
ឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី រូបទាំងអស់នោះក៏គ្រាន់តែជារូប (ប៉ុណ្ណោះឯង)
អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញនូវសេចក្តីនេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ តាមសេចក្តីពិត
យ៉ាងនេះដូច្នោះថា ្នះមិនមែនរបស់អញ ្នះមិនមែនជាអញ ្នះមិនមែនជា
ខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាឯណាមួយជាអតីតក្តី ជាអនាគតក្តី ជាបច្ចុ-
ប្បន្នក្តី ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី
វេទនាណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វេទនាទាំងអស់នោះក៏
គ្រាន់តែជាវេទនា (ប៉ុណ្ណោះឯង) អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញនូវសេចក្តីនេះ
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះដូច្នោះថា ្នះមិនមែនរបស់អញ
្នះមិនមែនជាអញ ្នះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ សញ្ញាឯណា
មួយជាអតីតក្តី ជាអនាគតក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោត-
គ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី សញ្ញាណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី
ក្នុងទីជិតក្តី សញ្ញាទាំងអស់នោះក៏គ្រាន់តែជាសញ្ញា (ប៉ុណ្ណោះឯង) អ្នក
ទាំងឡាយគួរឃើញនូវសេចក្តីនេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាង
នេះដូច្នោះថា ្នះមិនមែនរបស់អញ ្នះមិនមែនជាអញ ្នះមិនមែនជាខ្លួន

វិទយបិដកេ មហារត្តោ

ទដ្ឋតំ ។ យេ កេចិ សង្ខារា អតីតា ធាតុតប្បច្ចប្បន្នា
អដ្ឋតា វា ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធារិកា វា សុខុមា វា
ហិណា វា ចណីតា វា យេ ទ្វេ វា សន្តិកេ វា សព្វេ
សង្ខារា នេតំ មម នេសោហាមស្មី ន មេសោ អត្តាតិ
ឯវាមេតំ យថាភូតំ សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។ យទ្ធិញ្ច
វិញ្ញាណំ អតីតា ធាតុតប្បច្ចប្បន្នំ អដ្ឋតំ វា ពហិទ្ធា
វា ឱទ្ធារិកំ វា សុខុមំ វា ហិណំ វា ចណីតំ វា
យេ ទ្វេ វា សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម
នេសោហាមស្មី ន មេសោ អត្តាតិ ឯវាមេតំ យថាភូតំ
សឌ្ឍប្បញ្ញាយ ទដ្ឋតំ ។

[២៣] ឯវំ ចស្សំ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សារកោ
ប្បស្មីបំ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ
និព្វិន្ទតិ សង្ខារសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីបិ និព្វិន្ទតិ
និព្វិន្ទំ វិជ្ជតំ វិភកា វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ(១)

១ វិមុត្តម្ហិបំ បាបោ ។

វិនយចំណិត មហាវគ្គ

របស់អញឡើយ ។ សង្ខារទាំងឡាយឯណាមួយជាអតីតក្តី ជាអនាគតក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី សង្ខារទាំងឡាយណាដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី សង្ខារទាំងឡាយទាំងអស់នោះ ក៏គ្រាន់តែជាសង្ខារ (ប៉ុណ្ណោះឯង) អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញនូវសេចក្តីនេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះ ដូច្នោះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វិញ្ញាណឯណាមួយជាអតីតក្តី ជាអនាគតក្តី ជាបច្ចុប្បន្នក្តី ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី វិញ្ញាណណា ដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វិញ្ញាណទាំងអស់នោះក៏គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណ (ប៉ុណ្ណោះឯង) អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញនូវសេចក្តីនេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះដូច្នោះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។

(២៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកបានស្តាប់ហើយយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយក្នុងរូបផង នឿយណាយក្នុងវេទនាផង នឿយណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសង្ខារទាំងឡាយផង នឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ (យ៉ាងនេះហើយ) ក៏ប្រាសចាកគម្រែក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ព្រោះកិរិយាប្រាសចាកគម្រែក

៤៧

មហាខន្តកេ យសកុលបុត្តវគ្គ

ញាណំ បេរាតិ ខីណា ជាតិ វុសិតំ (ព្រហ្មចរិយំ កតំ
ករណិយំ ឆាបំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

[២៤] ឥន្ទមរោច ភគវា ។ អត្តមណ បញ្ចវគ្គិយា
ភិក្ខុ ភគវតោ ភាសិតំ អភិនន្តិ^(១) ។ ឥមស្មី ច បន
វេយ្យករណស្មី ភព្វាមាទេ បញ្ចវគ្គិយានំ ភិក្ខុនំ
អនុចាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិមុច្ចីសុ ។ តេន ខោ
បន សមយេន ន លោកេ អាហន្តោ ហោន្តិ ។

បរិមកណវិ

[២៥] តេន ខោ បន សមយេន ពារាណសិយំ
យសោ ធាម កុលបុត្តោ សេដ្ឋីបុត្តោ សុខុមាលោ
ហោតិ ។ តស្ស តយោ ចាសាទា ហោន្តិ ឯកោ
ហេមន្តិកោ ឯកោ តិម្ហិកោ ឯកោ វស្សិកោ ។

---

១ អភិនន្តិកំ កត្តចំ ហេតុកេ ទិស្សតិ ។

មហាវន្តកៈ រឿងយសកុលបុត្រ

កាលដែលចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ) ហើយ ញាណ (របស់អរិយសា-
វកនោះ) ក៏កើតឡើង (ប្រាកដថា ចិត្ត (របស់អញ) ផុតស្រឡះ (ចាក
អាសវៈ) ហើយ (អរិយសាវកនោះ) ក៏ដឹងច្បាស់ដូច្នោះថា ជាតិ (របស់អញ)
អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ អញបាននៅរួចហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើ
ឥតមានកិច្ចរួចហើយ កិច្ចឯទៀតក្រៅពីនេះមិនមាន (ដល់អញ) ឡើយ។

(២២) ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់បានសំដែងនូវសូត្រនេះចប់
ហើយ ។ បញ្ចវគ្គិយកិក្ខុទាំងឡាយក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយចំពោះភាសិត
នៃព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ ។ ក៏កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់
កំពុងត្រាស់សំដែងនូវវេយ្យាករណ៍នេះ ចិត្តរបស់កិក្ខុទាំង ៥ រូបបានរួច
ស្រឡះហើយចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ (ថាអញ ជា
យើង) ឡើយ ។ ក្នុងសម័យនោះឯង មានព្រះអរហន្ត ៦ អង្គក្នុងលោកជា
ដម្បង (រាប់ទាំងព្រះដ៏មានព្រះភាគផង) ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

(២៥) សម័យនោះឯង ក្នុងក្រុងពារាណសីមានកុលបុត្រ (ម្នាក់)
ឈ្មោះយស ជាកូនសេដ្ឋីជាបុគ្គលចំរើនដោយសេចក្តីសុខ ។ យសកុល-
បុត្រនោះមានប្រាសាទ ៣ ប្រាសាទ ១ សម្រាប់នៅក្នុងរដូវរងា ប្រា-
សាទ ១ សម្រាប់នៅក្នុងរដូវក្តៅ ប្រាសាទ ១ សម្រាប់នៅក្នុងរដូវភ្លៀង ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

សោ វស្ស័កេ ទាសានេ ចត្តារោ មាសេ និប្បវិសេហិ
តុរិយេហិ បរិចារយមាវោ ន ហោដ្ឋាទាសានំ ឌុរោ-
ហតិ ។ អថខោ យសស្ស កុលបុត្តស្ស បញ្ចហិ
កាមតុណោហិ សមប្បិតស្ស សមដ្ឋិត្តស្ស បរិចារយ-
មាទស្ស បដិកច្ឆេវ និទ្ធា ឌុក្កមិ បរិជនស្សបិ បច្ឆា
និទ្ធា ឌុក្កមិ ។ សព្វតិយោ ច តេលប្បដិទោ ឈា-
យតិ ។ អថខោ យសោ កុលបុត្តោ បដិកច្ឆេវ ប-
ពុជ្ឈិត្តា អទ្ទស សកំ បរិជនំ សុបនំ អញ្ញស្ស កច្ឆេ
វីណំ អញ្ញស្ស កណ្ណេ មុទិដ្ឋំ អញ្ញស្ស ឧរេ^(១) អាលម្ពិ
អញ្ញ វិកេសកំ អញ្ញ វិទេជ្ឈកំ អញ្ញ^(២) វិប្បលបន្តិយោ
ហត្ថប្បតំ សុសានំ មញ្ញ ។ ទិស្វានស្ស អាទិនវោ ទាតុ-
រហោសិ និត្តិយោ ចិន្តំ សណ្ណាសិ ។ អថខោ យសោ
កុលបុត្តោ ឧទានំ ឧទានេសិ ឧបទ្ទតំ វត កោ ឧបស្សដ្ឋិ
វត កោតិ ។ អថខោ យសោ កុលបុត្តោ សុវណ្ណាទាទុ-
កាយោ អារោហិត្តា យេន និវេសនទ្ធាវំ តេនុបសដ្ឋមិ ។

១ ឌុ.ម.កច្ឆេ ។ ២ សព្វត្ត ន ទិស្សាយំ បារិវេ អញ្ញត្រិ មាធុបោត្តក ។ អយម្បន
តំ អនុវត្តិត្តា សោពិពោតិ វេទិតពោ ។

វិនយចំណី មហាវគ្គ

យសកុលបុត្រនោះ មាតាបិតាឲ្យពួកអ្នកភ្លេងត្បូងត្រឡប់ស្រីស្រីស្រីស្រី
មានបុរសឡើយ ចាំបម្រើអស់កំណត់៤ ខែ ក្នុងប្រាសាទសម្រាប់នៅ
ក្នុងរដូវភ្លៀង មិនដែលចុះមកកាន់ផ្ទះប្រាសាទខាងក្រោមទេ ។ គ្រានោះ
យសកុលបុត្រឆ្លែតស្តាប់ស្តាប់ដោយកាមគុណទាំង ៥ កាលពួកស្រី
កំពុងបម្រើ ក៏ដេកលក់ទៅជាមុន ឯជនជាបរិសទ្យក៏ដេកលក់ជាខាង
ក្រោយ ។ រីឯប្រទេសដែលគេអុចទុកដោយប្រេងតែងឆេះបំភ្លឺទាល់ត្រឹម
រាល់ៗយប់ ។ គ្រានោះ យសកុលបុត្រភ្ញាក់ព័ន្ធត្រាមុនគេបានឃើញជន
ជាបរិសទ្យរបស់ខ្លួនកំពុងដេកលក់ ស្រីខ្លះមានពិណនៅត្រង់ភ្លៀក ស្រី
ខ្លះមានស្ករសម្កៅនៅត្រង់ក ស្រីខ្លះមានស្ករធំនៅក្បែរទ្រូង ស្រីខ្លះមាន
សក់រំសាយ ស្រីខ្លះមានទឹកមាត់ហូរហៀរ ស្រីខ្លះកំពុងមមើ (យស-
កុលបុត្របានឃើញជនជាបរិសទ្យរបស់ខ្លួន) ហាក់ដូចជាព្រៃស្នូសាន
មកប្រាកដក្នុងកណ្តាប់ដៃ ។ យសកុលបុត្រនោះលុះបានឃើញហើយ
កើតសេចក្តីដឹងឆ្លងចិត្ត ក៏បិតនៅសិបក្នុងសេចក្តីនឿយណាយ ។ ទើបយស
កុលបុត្របន្លឺនូវទុក្ខទានវាចា (ដោយសេចក្តីសង្វេគ) ថា ឧហ្ម៎ (ទីនេះ)
ច្របូកច្របល់ណាស់តើ ឧហ្ម៎ (ទីនេះ) ដំពាក់វាករិនណាស់តើ ។ គ្រា
នោះ យសកុលបុត្រពាក់ទ្រនាប់ជើងមាសដើរសំដៅទៅកាន់មាត់ទ្វារផ្ទះ ។

មហាទន្ធកេ យសកុលបុត្តវត្ថុ

អមនុស្សា ទ្វារំ វិរឹស្មំ មា យសស្ស កុលបុត្តស្ស កោចិ
អន្តរាយមកាសិ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។
អថខោ យសោ កុលបុត្តោ យេន នករម្មារំ តេនុបស-
ដ័មិ ។ អមនុស្សា ទ្វារំ វិរឹស្មំ មា យសស្ស កុលបុត្តស្ស
កោចិ អន្តរាយមកាសិ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជ្ជា-
យាតិ ។ អថខោ យសោ កុលបុត្តោ យេន ឥសិបតនំ
មិកនាយោ តេនុបសដ័មិ ។

(២៦) តេន ខោ បន សមយេន កកវា វត្តិយា
បច្ឆុសសមយំ បច្ឆុដ្ឋាយ អន្លោកាសេ ចដ័មតិ ។
អទ្ធសា ខោ កកវា យសំ កុលបុត្តំ ទ្វារតោ វ អា-
កច្ឆនំ ទិស្វាន ចដ័មា ឌុំពោហិត្វា បញ្ញត្ត អាសនេ
និសិទិ ។ អថខោ យសោ កុលបុត្តោ កកវតោ
អវិទ្ធូរ ឧទានំ ឧទានេសិ ឧបទ្កតំ វត កោ ឧបស្សដ្ឋំ
វត កោតិ ។ អថខោ កកវា យសំ កុលបុត្តំ ឯតន-
វោច ឥទំ ខោ យស អនុបទ្កតំ ឥទំ អនុបស្សដ្ឋំ

មហាខន្ធកៈ រឿងយសកុលបុត្រ

អមនុស្ស^(១) ទាំងឡាយបើកត្តាទុកដោយបំណងថា អ្នកណាមួយកុំធ្វើអន្ត-
រាយក្នុងការចេញចាកផ្ទះ ហើយបួសក្នុងភាពនៃបុគ្គលមិនមានការងារជា
ប្រយោជន៍ដល់ផ្ទះរបស់យសកុលបុត្រឡើយ ។ គ្រានោះ យសកុលបុត្រ
ក៏ដើរតម្រង់ទៅកាន់ទ្វារព្រះនគរ ។ អមនុស្សទាំងឡាយបើកត្តាទុកដោយ
បំណងថា អ្នកណាមួយកុំធ្វើអន្តរាយក្នុងការចេញចាកផ្ទះហើយ បួស
ក្នុងភាពនៃបុគ្គលមិនមានការងារជាប្រយោជន៍ដល់ផ្ទះរបស់យសកុល-
បុត្រឡើយ ។ គ្រានោះ យសកុលបុត្រក៏ដើរតម្រង់ទៅកាន់ផ្លូវសិបតន-
មិត្តទាយវន ។

[២៦] សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តែងឡើងក្នុង
សម័យព្រឹកព្រាងស្ងាងរាត្រី ហើយទ្រង់ចង្រ្តឹមក្នុងទីវាល ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ទតឃើញយសកុលបុត្រដើរមកអំពីចម្ងាយ លុះទ្រង់ឃើញ
ហើយក៏យាងចេញអំពីកន្លែងចង្រ្តឹមហើយគង់លើអាសនៈដែលគេក្រាល
ទុកស្រាវ ។ គ្រានោះ យសកុលបុត្របន្លឺនូវទុក្ខទានវាចា (ដោយសេចក្តី
សង្វេគ) ក្នុងទីដ៏ត្រង់ដ៏មានព្រះភាគថា ឧហ្ម៎ា (ទីនុះ) ច្របូកច្របល់
ណា សំតើ ឧហ្ម៎ា (ទីនុះ) ជំពាក់កំភរិនណា សំតើ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កាន់នេះនឹងយសកុលបុត្រថា ម្ចាស់យស ទីនេះឯង

---

១ អមនុស្សសព្វនេះ ប្រែថា សព្វដែលខឹងខ្លាំងនៃអមនុស្ស គឺទេវតា ចិសាប ។ ល ។ តែ
ប្លង់ទីនេះសំដៅសេចក្តីដំពោះទេវតា ។

៥០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឃឹម យស ទិសីទ ធម្មំ តេ ទេសេស្សមីតំ ។
អថខោ យសោ កុលបុត្តោ ឥទំ កិរ អនុបទុតំ
ឥទំ អនុបស្សដ្ឋន្តំ ហដ្ឋោ ឧទកោ សុវណ្ណានុកាហំ
ឡិកេហិត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភកវន្តំ អភិវនេត្វា ឃកមន្តំ ទិសីទំ ។ ឃកមន្តំ
ទិសីន្តស្ស ខោ យសស្ស កុលបុត្តស្ស ភកវា អនុបត្ថិ-
កមំ កថេសិ សេយ្យដីទំ ទានកមំ សីលកមំ សក្ក-
កមំ កាមាទំ អាទីនំ ឡិកាវំ សង្កិលេសំ ទេក្ខម្មេ
អាទិសំសំ បកាសេសិ ។ យទា ភកវា អញ្ញាសិ
យសំ កុលបុត្តំ កល្បចិត្តំ មទុចិត្តំ វិទីវណាចិត្តំ ឧទក្ក-
ចិត្តំ បសន្តចិត្តំ អថ យា ពុទ្ធានំ សាមុក្កិសិកា ធម្មទេ-
សនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ ទិរោធំ មក្ខំ ។
សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធុ វត្តំ អបកតកាឡិកំ សម្មទេវ
វជនំ បដិក្កណ្ណោយ្យ ឃិមេវ យសស្ស កុលបុត្តស្ស

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

មិនច្របូកច្របល់ ទីនេះមិនដំពាក់វាក្រីទេ ម្ចាស់យស មកណៈ
មកអង្គុយ (ឯណោះ) គឺថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នក ។ (គ្រានោះ យស
កុលបុត្រក៏រករាយអណ្តែតចិត្តដោយគិតឃើញថា ពួកថា ទីនេះមិនច្របូក
ច្របល់ ទីនេះមិនដំពាក់វាក្រីទេ (គិតដូច្នោះហើយ) ក៏ដោះទ្រនាប់ជើង
មាសចេញ ដើរតម្រង់ទៅរកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះយស
កុលបុត្រអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែង
អនុប្បត្តិថា ព្រះអង្គសំដែងអនុប្បត្តិថា ដូចម្តេច គឺទ្រង់ប្រកាស ទានក-
ថា សីលកថា សុត្តកថា នឹងទោសនៃកាមទាំងឡាយដ៏លាមកដ៏សៅហ្មង
នឹងអាសិវង្សក្នុងការចេញចាកកាម (បួស) ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ជ្រាបនូវយសកុលបុត្រថាមានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាសចាក
និវេណៈ មានចិត្តអណ្តែតឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណាហើយ កាល
នោះ ព្រះអង្គក៏ទ្រង់សំដែងធម្មទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់លើក
ឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯង គឺទុក្ខសច្ច១ សមុទយសច្ច១ និរោធសច្ច១
មគ្គសច្ច១ ។ ធម្មតាសំពត់សស្តាតមិនដិតប្រឡាក់ដោយវត្ថុមានពណ៌
ទៅគឺឆ្ងល់បួលក្តៅជាដើម គួរទទួលទឹកជ្រលក់ដោយល្អ បាន មានទុបមា
ដូចម្តេចមិញ ធម្មចក្ខុគឺសោតាចក្ខុមគ្គដ៏ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិល

មហាខន្ធហើ យសកុលបុត្តមាតាបិតុវត្ថុ

តស្មីយេវាសនេ វិវជំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទហានំ
យដ្ឋីញី សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ ។

[២៧] អថទោ យសស្ស កុលបុត្តស្ស មាតា បាសា-
នំ អភិវហិត្វា យសំ កុលបុត្តំ អបស្សន្តិ យេន សេដ្ឋី
កហបតិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា សេដ្ឋី កហបតិ
ឯតទរោច បុត្តោ តេ កហបតិ យសោ ន ទិស្សតីតិ ។
អថទោ សេដ្ឋី កហបតិ ចតុទ្ធិសា អស្សន្តតេ ឧយ្យោ-
ជេត្វា សាមញ្ញោ យេន ឥសំបតនំ មិកទាយោ តេនុ-
បសង្កមិ ។ អទ្ធិសា ទោ សេដ្ឋី កហបតិ សុវណ្ណាចាទុ-
កានំ និក្ខេបំ ទិស្វាន តញ្ញោ អនុកហា^(១) ។ អទ្ធិសា
ទោ កកវា សេដ្ឋី កហបតិ ទ្វរតោ វ អាគប្បន្តំ ។ ទិស្វាន
កកវតោ ឯតទហោសិ យន្តបាហំ តថារូបំ ឥន្ទាកិសង្ការំ
អភិសង្ករេយ្យំ យថា សេដ្ឋី កហបតិ ឥធនំ និសិទ្ធា ឥធនំ
និសិទ្ធិ យសំ កុលបុត្តំ ន បស្សេយ្យតិ ។ អថទោ
កកវា តថារូបំ ឥន្ទាកិសង្ការំ អភិសង្ករេសិ ។ អថទោ
សេដ្ឋី កហបតិ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

១ ១ អនុកហាសំ ។

មហាទន្លកៈ រឿងមាតាបិតារបស់យសកុលបុត្រ

កំរើតឡើងដល់យសកុលបុត្រក្នុងកន្លែងអង្គុយនោះឯងថា ធម្មជាតិណា មួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ ក៏រលត់ទៅវិញ ជាធម្មតា មានរបេយ្យដូច្នោះឯង ។

(២៧) គ្រានោះ មាតារបស់យសកុលបុត្រឡើងទៅកាន់ប្រាសាទ មិនបានឃើញយសកុលបុត្រ ក៏ដើរតម្រង់ទៅរកសេដ្ឋីគហបតិ (ជាស្វាមី) លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ប្រាប់សេដ្ឋីគហបតិថា បពិត្រគហបតិ យសកុមារ ជាកូនរបស់អ្នកមិនឃើញទេ ។ គ្រានោះ សេដ្ឋីគហបតិបញ្ជូនបម្រើទៅ ដោយសេះកង់ទិសទាំង៤ ខ្លួនឯងក៏ដើរសំដៅទៅកាន់ឥសិបតនមិតទាយ- វន ។ សេដ្ឋីគហបតិបានឃើញជានទ្រនាប់ជើងមាស (វិស្សកជើងមាស) លុះឃើញហើយក៏ដើរទៅតាមជានទ្រនាប់ជើងនោះឯង ។ ព្រះដ៏មានព្រះ ភាគទ្រង់ទតឃើញច្បាស់នូវសេដ្ឋីគហបតិដើរមកអំពីចម្ងាយ ។ លុះព្រះដ៏ មានព្រះភាគទ្រង់ទតឃើញហើយក៏ទ្រង់ពុទ្ធបរិវិតកុថា តថាគតគួរធ្វើឥទ្ធា- ភិសង្ខារ^១) មិនឲ្យសេដ្ឋីគហបតិដែលអង្គុយនៅក្នុងទីនេះឃើញយសកុល- បុត្រដែលអង្គុយនៅក្នុងទីនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ តាក់តែងនូវឥទ្ធាភិសង្ខារមានសភាពដូច្នោះហើយ ។ កាលនោះ សេដ្ឋី គហបតិក៏ដើរចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ

១ សំដែងប្លង់មិនឲ្យឃើញ (ចំពាំង) ។

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

កកវន្តំ ឯតទកោច អបិ^(១)កន្តោ កកវា យសំ កុលបុត្តំ
បស្សយ្យតិ ។ តេនហិ កហាបតិ និសីទ អប្បេវ ឆាម
ត្វំ ឥធ និសិដ្ឋោ ឥធ និសិទ្ធិំ យសំ កុលបុត្តំ បស្ស-
យ្យសីតិ ។ អថខោ សេដ្ឋី កហាបតិ ឥធេវ កិរហំ និ-
សិដ្ឋោ ឥធ និសិទ្ធិំ យសំ កុលបុត្តំ បស្សិស្សាមីតិ ហដ្ឋោ
ឧទក្កោ កកវន្តំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិទ្ធិស្ស ខោ សេដ្ឋីស្ស កហាបតិស្ស កកវា អនុបុត្តិ-
កថំ កថេសំ សេយ្យថំ ទំ ទានកថំ សីលកថំ សត្តកថំ
កាមាទំ អាទិទំ ឱកាវំ សន្តិលេសំ ទេត្តុម្មេ អាទិ-
សំសំ បកាសេសិ ។ យទា កកវា អញ្ញាសិ សេដ្ឋី
កហាបតិ កល្យាណិកំ មុទ្ធិកំ វិទីវណិកំ ឧទក្កិកំ
បសន្តិកំ អថ យា តុណ្ណំ សាមុក្កិសិកា ធម្មទេ-
សនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ មកំ ។
សេយ្យថាបិ ឆាម សុទ្ធិំ វត្តំ អបកតកាឡកំ សម្មទេវ

១ ម. អបិទុ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់បានឃើញយសកុលបុត្រដែរឬទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ថា ម្ចាស់គហបតិ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកអង្គុយសិនចុះ បើអ្នកអង្គុយក្នុងទី
នេះ មុខជានឹងឃើញយសកុលបុត្រអង្គុយនៅក្នុងទីនេះដែរ ។ គ្រានោះ
សេដ្ឋីគហបតិទឹកសង្ឃឹមថា ពួងថា បើអញអង្គុយនៅក្នុងទីនេះឯង គង់នឹង
បានឃើញយសកុលបុត្រអង្គុយនៅក្នុងទីនេះដែរ ហើយក៏ត្រេកអររីករាយ
ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសេដ្ឋី
គហបតិអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំ-
ដែងអនុប្បដ្ឋិកថា គឺទ្រង់ប្រកាស ទានកថា ១ សីលកថា ១ សក្កកថា ១
ពោសរបស់កាមទាំងឡាយដ៏លាមកសៅហ្មង ១ អាទិសង្ឃក្នុងការចេញ
ចាកកាម (បួស) ១ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបថា សេដ្ឋីគហបតិ
មានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តផុតចាកនិវេណធម៌ មានចិត្តខ្ពស់
មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណា ធម្មទេសនាណាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ
តែងលើកឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯង ទ្រង់ក៏ប្រកាសនូវធម្មទេសនា
នោះគឺ ទុកសច្ច ១ សមុយេសច្ច ១ និរោធសច្ច ១ មគ្គសច្ច ១ ក្នុងកាល
នោះឯង ។ ធម្មតាសំពត់សស្អាត មិនដិតប្រឡាក់ដោយវត្ថុមានពណ៌ខ្លៅ

៩៣

មហាខន្ធកេ យសស្ស ចិត្តតោ ធម្មចក្កំ

រជំ បដិក្កល្លោយ្យ ឯវមេវ សេដ្ឋីស្ស កហបតិស្ស
តស្មីយេវាសនេ វិរជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទតាទិ យង្គិញ្ច
សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ ។ អថខោ សេដ្ឋី
កហបតិ ទិដ្ឋធម្មោ បត្តធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោកាធម្ម-
ធម្មោ តិណ្ណវិចិត្តោ វិតតកថិកោថា វេសារជ្ជប្បត្តោ
អបរប្បច្ចយោ សត្តុ សាសនេ កកវន្តំ ឯតទរោច អ-
ភិក្កន្តំ កន្តេ អភិក្កន្តំ កន្តេ សេយ្យថាបិ កន្តេ និក្កដ្ឋិតំ
វា ឧក្កដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុធិស្ស វា មតិ
អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បជោតំ ជាវេយ្យ
ចក្កមន្តោ រូបាទិ ទក្ខន្តិតិ^(១) ឯវមេវ^(២) កកវតា អនេ-
កបរិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ កន្តេ

---

១ ឧ. វត្ថុនីតិ ។ ២ ឯវមេវាតិ សព្វត្ថ ទិស្សតិ ។

មហាទន្សកៈ ធម្មចក្កនិស្សេទ្ឋិមគ្គប្រសប់ិកាយោសយសុលបុត្រ

គឺធួន្ឋប្បលក្កោជាដើម គួរទទួលទឹកដែលក៏បានដោយល្អ មានទុបមា
ដូចម្តេចមិញ ឯធម្មចក្ក គឺសោតាបត្តិមគ្គដ៏ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាក
មន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់សេដ្ឋីគហបតិក្នុងទីអង្គុយនោះថា ធម្មជាតិណា
មួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះតែងលេត់ទៅវិញ
ជាធម្មតា មានទុបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ គ្រានោះ សេដ្ឋីគហបតិបានឃើញ
អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដឹងច្បាស់អ-
រិយសច្ចធម៌ហើយ បានជឿជាក់នូវអរិយសច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តី
សង្ស័យមិនមានឡើងធូលី ដល់នូវការៈ ជាអ្នកក្លាហានមិនជឿស្តាប់បុគ្គល
ដទៃ ក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្តាទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (ព្រះពុទ្ធដ៏កាលដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយនេះ) ពី-
រោះពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (ព្រះពុទ្ធដ៏កាលដែលព្រះអង្គត្រាស់
ហើយនេះ) ពីរោះពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសដែលផ្សារឡើង
នូវរបស់ដែលគេផ្តាច់ចុះ ឬបើកចេញនូវរបស់ដែលគេបិទបាំងទុក ឬប្រាប់
ផ្លូវដល់បុរសអ្នកវង្វេងផ្លូវ ឬព្រលប់ភ្នែកប្រទីបប្រែក្នុងទីនឹងតដោយ
គិតថា មនុស្សដែលមានចក្ខុទាំងឡាយនឹងឃើញរូបបានដោយងាយ មាន
ទុបមាយ៉ាងណាមិញ ព្រះធម៌ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រកាសហើយ
ដោយបរិយាយជាច្រើន ក៏មានទុបមេយ្យដូច្នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

៥៤

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

ភកវន្តំ សរណំ កច្ចាមិ ធម្មញ្ញំ កិក្ខុសង្ឃញ្ញំ ឧបាសកំ
មំ ភកវា ធារេតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ សរណំ កតន្តំ ។
សោ ច លោកេ បឋមំ ឧបាសកោ អហោសិ
តេវចិកោ ។

[២៨] អថទោ យសស្ស កុលបុត្តស្ស ចិតុនោ
ធម្មេ ទេសិយមាទេ យថាទិដ្ឋំ យថាវិទិតំ ភូមិ បច្ចុ-
វេក្ខន្តស្ស អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ ។ អថទោ
ភកវតោ ឯតទហោសិ យសស្ស ទោ កុលបុត្តស្ស
ចិតុនោ ធម្មេ ទេសិយមាទេ យថាទិដ្ឋំ យថាវិទិតំ ភូមិ
បច្ចុវេក្ខន្តស្ស អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ អ-
កញ្ច ទោ យសោ កុលបុត្តោ ហីនាយាវត្តត្វា កាមេ
បរិកុញ្ញតំ សេយ្យថាមិ បុព្វេ អាតាវិកក្ខតោ យន្ទ្រាហំ
តំ ឥន្ទានិសង្ការំ បដិច្ចស្សម្បេយ្យន្តំ ។ អថទោ ភកវា

វិធីយបដិក មហាវគ្គ

ខ្ញុំព្រះអង្គនេះសូមដល់ខ្ញុំព្រះដ៏មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃ
ផងជាទីលើក សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក
អ្នកដល់នូវទីរលឹកស្នើដោយជីវិត ក្នុងកាលមានថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។
ឯសេដ្ឋីហាបតិនោះ (បាននាមបញ្ញត្តិថា) គេវាចិកឧបាសក (គឺជាឧបា-
សកដល់គេវាចិកសរណគមន៍) ជាដម្បងក្នុងលោក ។

(២៨) គ្រានោះ យសកុលបុត្រ កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
កំពុងសំដែងធម៌ដល់បិសា (របស់ខ្លួន) ក៏ពិចារណានូវភូមិធម៌ដែលខ្លួន
ឃើញហើយ ដែលខ្លួនត្រាស់ដឹងហើយ ចិត្តក៏រួចផុតស្រឡះចាកអាសវធម៌
ទាំងឡាយ ឥតជាប់ចំពាក់ដោយឧបាទានឡើយ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគទ្រង់ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា យសកុលបុត្រកាលដែលតថាគត
កំពុងសំដែងធម៌ដល់បិសា (របស់ខ្លួន) ក៏ពិចារណានូវថ្នាក់នៃធម៌ដែលខ្លួន
ឃើញហើយ ត្រាស់ដឹងហើយ ចិត្តក៏រួចផុតស្រឡះចាកអាសវធម៌
ទាំងឡាយ ឥតជាប់ចំពាក់ដោយឧបាទាន ឯយសកុលបុត្រ (នេះ) មិន
គួរនឹងវិលត្រឡប់ទៅដើម្បីការវះថោកទាប ហើយបរិភោគកាមទាំងឡាយ
ដូចកាលនៅយកវាសក្នុងកាលពីមុនទេ បើដូច្នោះ គួរតែថាគតរម្ងាប់នូវ
ឥន្ទ្រភិសង្ការ^(១) (គឺវិសាយប្បទ្ធិប្បស្រាយប្បទ្ធិ) នោះចេញ ។ គ្រានោះ

១ គឺព្រះអង្គធ្វើឲ្យសេដ្ឋីហាបតិបានឃើញយសកុលបុត្រ (គឺបង្ហាញ ឬបញ្ចេញខ្លួនយស-
កុលបុត្រឲ្យបិសាឃើញ) ។

មហាទន្ធកេ យសស្ស អរហន្តប្បត្តិ

តំ ឥន្ទ្រាភិសង្ការំ បដិប្បស្សម្ពេសិ ។ អន្ធិសា ខោ សេដ្ឋី
កហបតិ យសំ កុលបុត្តំ និសិទ្ធិំ ទិស្វាន យសំ
កុលបុត្តំ ឯតទរោច មាតា តេ តាត យស បរិទេវី
សោកសមាបដ្ឋា^(១) ទេហិ មាតុយា^(២) ជីវិតន្តិ ។ អថខោ
យសោ កុលបុត្តោ កកវន្តំ ឧល្លោកេសិ ។ អថខោ ក-
កវា សេដ្ឋី កហបតិ ឯតទរោច តំ កី មញ្ញសិ កហបតិ
យសស្ស កុលបុត្តស្ស សេខេន ញាលោន សេខេន
ទស្សនេន ធម្មោ ទិដ្ឋោ សេយ្យថាបិ តយា តស្ស យ-
ថាទិដ្ឋិ យថាវិទិតំ ភូមិ បច្ចវេក្ខន្តស្ស អនុបាទាយ
អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុត្តំ កញ្ចេ នុ ខោ យសោ កហបតិ
ហិណាយាវត្តត្វា កាមេ បរិកុញ្ញតុំ សេយ្យថាបិ ពុព្វេ
អាតារិកក្ខតោតិ ។ នោ ហេតំ កន្តេតិ ។ យសស្ស
ខោ កហបតិ កុលបុត្តស្ស សេខេន ញាលោន សេខេន
ទស្សនេន ធម្មោ ទិដ្ឋោ សេយ្យថាបិ តយា តស្ស
យថាទិដ្ឋិ យថាវិទិតំ ភូមិ បច្ចវេក្ខន្តស្ស អនុបាទាយ

១ ឱ. បរិទេវី សោកសម្បត្តា ។ ម. បរិទេវី សោកសម្បត្តា ។ ២ ឱ. មាតុ ។

មហាទន្ធកៈ ការសម្រេចនូវព្រះអរហត្តផលនៃព្រះយស

ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានរំសាយឥទ្ធិសិទ្ធិរាជានោះហើយ ។ សេដ្ឋីគហបតិ
បានឃើញយសកុលបុត្រអង្គុយនៅ (ក្នុងទីនោះ) លុះឃើញហើយក៏និ-
យាយពាក្យនេះនឹងយសកុលបុត្រថា នែយស មាតារបស់អ្នកមានសេចក្តី
សោកខ្សឹកខ្សួល ឬអ្នកឱ្យជីវិតដល់មាតារបស់អ្នកផង ។ គ្រានោះ យស
កុលបុត្រក៏ងើបមើលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មាន
ព្រះពុទ្ធដ៏កាន់នឹងសេដ្ឋីគហបតិថា ម្ចាស់គហបតិ អ្នកឯងសំគាល់យស
កុលបុត្រនោះថាដូចម្តេចទៅ ឯយសកុលបុត្រ (នេះ) ឈ្មោះថាឃើញធម៌
ហើយដោយសេក្ខញ្ញាណនឹងសេក្ខទស្សនៈ ព្រោះថាយសកុលបុត្រនោះ
ពិចារណានូវក្ខមិធម៌ដូចជាធម៌ដែលអ្នកឃើញហើយ អ្នកដឹងហើយ ចិត្ត
(របស់យសកុលបុត្រនោះ) ក៏រួចចាកអាសវធម៌ទាំងឡាយហើយ ឥតមាន
ជាប់ចំពាក់ដោយទុបាទានឡើយ ម្ចាស់គហបតិ យស (នេះ) គួរនឹងវិល
ត្រឡប់ទៅដើម្បីការវះថោកទាប ហើយបរិភោគកាមទាំងឡាយដូចនៅជា
យរាវសក្តីកាលពីមុនដែរឬទេ ។ សេដ្ឋីគហបតិក្រាបទូលថា សូមទ្រង់
មេត្តាប្រោស ហេតុនេះមិនគួរទេ ។ ព្រះបរមសាស្ត្រាទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់គ-
ហបតិ យសកុលបុត្រ (នេះឯង) ឈ្មោះថាឃើញធម៌ហើយដោយសេក្ខ-
ញ្ញាណនឹងសេក្ខទស្សនៈ ព្រោះយសកុលបុត្រនោះពិចារណានូវក្ខមិធម៌

៤៦

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

អាសវេហំ ចិត្តំ វិមុត្តំ អភរោ ខោ គហបតិ យសោ កុល-
បុត្តោ ហីនាយាវត្តិត្វា កាមេ បរិកុញ្ញិតុំ សេ យ្យថា បី បុត្រ
អាតារិកក្ខតោតិ ។ លាភា កន្លេ យសស្ស កុលបុត្តស្ស
សុលទ្ធិំ កន្លេ យសស្ស កុលបុត្តស្ស យថា យសស្ស
កុលបុត្តស្ស អនុទាយ អាសវេហំ ចិត្តំ វិមុត្តំ អធិ-
វាសេតុ មេ កន្លេ កកវា អដ្ឋតនាយ កត្តំ យសេន
កុលបុត្តេន បញ្ចាសមណោនាតិ ។ អធិវាសេសី កកវា
តុណ្ណីកាវេន ។ អថខោ សេដ្ឋី គហបតិ កកវោ អ-
ធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
បទត្តិណំ កត្វា បក្កាមី ។ អថខោ យសោ កុលបុត្តោ
អចរិយ្យកន្លេ សេដ្ឋីម្ហំ គហបតិម្ហំ កកវន្តំ វេតនេវេច ល-
កេយ្យហំ កន្លេ កកវោ សន្តិកេ បព្វដ្ឋំ លកេយ្យំ ឧប-
សម្មទន្តិ ។ វេហំ ភិក្ខុតិ កកវា អវេច ស្វាត្វាតោ

វិនយចិដិក មហាវគ្គ

ដូចជាធម៌វិសលរាគយើងហើយ អ្នកត្រាស់ដឹងហើយ ចិត្តក៏រួចចាកអាសវៈ
ធម៌ទាំងឡាយហើយ ឥតមានជាប់ចំពាក់ដោយឧបាទានឡើយ ម្ចាស់គហ-
បតិយសកុលបុត្រមិនគួរនឹងរលត្រឡប់ទៅដើម្បីការវៈថោកទាបហើយបរិ-
ភោគកាមទាំងឡាយដូចនៅជាយរាវសក្កន៍ កាលពីមុនទេ ។ សេដ្ឋីគហបតិ
ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យសកុលបុត្រមានលាភហើយ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន(អត្តភាពជាមនុស្ស)យសកុលបុត្របានល្អហើយ ព្រោះចិត្ត
របស់យសកុលបុត្ររួចចាកអាសវៈធម៌ទាំងឡាយហើយ ឥតមានជាប់ចំពាក់
ដោយឧបាទានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ទទួលកត្តារបស់ខ្ញុំព្រះអង្គដើម្បីឆាន់ក្នុងវិថូរនេះព្រមទាំងយសកុលបុត្រជា
បច្ឆា^(១)សមណៈផង។ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយការវៈស្សៀម
នៅ ។ គ្រាពោះ សេដ្ឋីគហបតិដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួលនិមន្ត
ហើយ ទើបក្រែកចាកទីអង្គុយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើប្រទេស្យណ
ហើយដើរចេញទៅ ។ កាលបើសេដ្ឋីគហបតិចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ភ័យ-
សកុលបុត្រក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគក្នុងពេលនោះថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វជ្ជា គួរបានឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នកចូរមក^(២)

១ អ្នកទៅជាមួយ អ្នកតាមហោ ។ ២ អ្នកដឹងចូរទៅជាកិច្ច ឬចូរក្លាយទៅជាកិច្ច ។

៥៧

មហាទុក្ខកេ យសស្ស មាតុ បុរាណទុតិយិកាយ ច ធម្មចក្កំ

ធម្មោ ចរា ព្រាហ្មចរិយន្តិ^(១) ។ សារា វតស្ស អាយស្មតោ
ឧបសម្ពុទា អហោសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន
សត្ត លោកេ អរហន្តោ ហោន្តិ ។

យសស្ស បព្វដ្ឋា^(២) និដ្ឋិតា ។

(២៧) អថខោ កកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេ-
ត្វា បត្តនីវាមាទាយ អាយស្មតោ យសេន បច្ឆាសម-
ណោន យេន សេដ្ឋិស្ស កហាបតិស្ស និវេសនំ តេ-
នុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តោ អាសនេ និសីទិ ។
អថខោ អាយស្មតោ យសស្ស មាតា ច បុរាណទុតិ-
យិកា ច យេន កកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្ក-
មិត្វា កកវន្តំ អកិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ តាសំ
កកវា អនុបុត្តិកេនំ កេថេសិ សេយ្យដីទំ ទានកេនំ

• និមស្មី ហ៊ានេ កត្តចិ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ចក្កិកំ ។ ធម្មន យស្មា គេតា-
យស្មតា ទុក្ខស្សត្តោ កតោ អហោសិ នត្ថិ ធម្ម ទុក្ខំ ករណីយំ ធម្មា អតិវេកត្តិ ទដ្ឋិកំ ។
២ ឧ. យសបព្វដ្ឋា ។

មហាទន្លកៈ ធម្មបទុក្ខិសោតាបត្តិមគ្គរបស់មាតានឹងស្រីបុរាណទុតិយិកានៃព្រះយស

ជាកិក្ខុចុះ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា សាសនធម៌ថាគតពោលល្អហើយ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ចុះ ។ ឯព្រះពុទ្ធដីកាដែលទ្រង់ត្រាស់ថា អ្នកចូរមកជាកិក្ខុនោះឯង ជាឧបសម្បទារបស់យសកុលបុត្រដ៏មានអាយុ នោះ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយពង្សក៏មានកងលោកក្នុងគ្រានោះឯង ។

ចប់ បព្វដ្ឋារបស់ព្រះយស ។

(២៧) លំដាប់នោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្ងៀមស្ងៀមប្រដាប់ដោយ បាត្រនឹងចីវរក្នុងបុព្វប្រាសាទ^(១) មានព្រះយសដ៏មានអាយុជាបច្ចុសមណៈ យាងចូលទៅកាន់លំនៅរបស់សេដ្ឋីគហបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់លើអាសនៈដែលសេដ្ឋីក្រាលបម្រុងទុកហើយ ។ គ្រានោះ មាតានឹងស្រីជាបុរាណទុតិយិកា^(២) របស់ព្រះយសដ៏មានអាយុ នាំគ្នាដើរចូល ទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន ព្រះភាគហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែង អនុប្បត្តិកថាដល់ស្រីទាំងនោះ គឺទ្រង់ប្រកាសទានកថា ១ សីលកថា ១

១ ក្នុងពេលមុនថ្ងៃរះ គឺព្រហមប្បតិព្រលឹម ។ ២ ប្រពន្ធពីដើម (កាលព្រះយសរទៅជា ត្រីហស្ត) ។

៥៨

វិទេយបិដកេ មហាវគ្គោ

សីលកងំ សុត្តកងំ កាមាងំ អាទីនំ ឱការំ សន្តិ-
លេសំ នេត្តម្មេ អាទិសំសំ បកាសេសិ ។ យទា
តា ភគវា អញ្ញាសិ កល្យាណិ មុន្ទិញិ វិទីវណិញិ
ឧទុក្ខិញិ បសុញិញិ អថ យា ពុម្ពាងំ សាមុក្កិសិកា
ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ ឧក្កិ សមុទយំ និរោធំ
មក្ខំ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធិំ វត្តំ អបភគកាឡិកំ
សម្មទេវ វជនំ បដិក្កណ្ណោយ្យ ឃរមេវ តាសំ តស្មីយេវាស-
នេ វិជំ វិត្តមលំ ធម្មបក្កិ ឧទបាទិ យន្តិញិ សមុទយ-
ធម្មំ សព្វន្តំ និរោធម្មន្តំ ។ តា ទិដ្ឋធម្មា បត្តធម្មា
វិទិត្តធម្មា បរិយោកាឡធម្មា តិណ្ណវិចិកិញា វិភគកងំ-
កថា វេសារជ្ជប្បត្តា អបវប្បច្ចយា សត្តុ សាសនេ ភគវន្តំ
ឃតនកេច្ចំ អភិក្កន្តំ កន្លេ អភិក្កន្តំ កន្លេ សេយ្យថាបិ

វិសេសបិណ្ឌ មហាវគ្គ

សក្កកថា ១ ទោសរបស់កាមទាំងឡាយដ៏លាមកសៅហ្មង ១ អាទិសង្សៈ
ក្នុងការចេញចាកកាម (បួស) ១ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបថា ស្រី
ទាំងឡាយនោះមានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តផុតចាកនិវេណធម៌
មានចិត្តអវ្តោតឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណា ព្រះអង្គក៏ទ្រង់សំ-
ដែងធម្មទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់លើកឡើងសំដែងដោយព្រះ
អង្គឯង គឺទ្រង់ប្រកាសទុក្ខសច្ច ១ សមុទេយសច្ច ១ និរោធសច្ច ១ មគ្គ-
សច្ច ១ ក្នុងកាលនោះ ។ សំពត់សស្តាតមិនប្រឡាក់របស់ខ្មោចរទេល
ទឹកដែលកំបានដោយប្រពៃ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ធម្មចក្កគឺសោតាបក្កិ-
មគ្គដ៏ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិលកើតឡើងដល់ស្រីទាំងឡាយនោះ
ក្នុងទីអង្គុយនោះឯងថា ធម្មជាតណាមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្ម-
ជាតទាំងអស់នោះតែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។
ស្រីទាំងអម្បាលនោះបានឃើញអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់អរិយសច្ច-
ធម៌ហើយ បានដឹងច្បាស់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងអរិយ-
សច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យមិនមានឡើងធូលី ដល់នូវសេចក្តី
ភ្ញៀវក្លា មិនបាច់ជឿស្តាប់ពាក្យបុគ្គលដទៃក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្តា ទើប
ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រះពុទ្ធដ៏កាដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយនេះពីពេរណាស់ បពិត្រព្រះអង្គ

៥៧

មហាទន្ធកេ យសស្ស មាតុ បុរាណទុតិយិកា ច ធម្មចក្កំ

កន្លែ ជិត្តុជ្ជិតំ វា ឧត្តុជ្ជេយ្យ បដិច្ចន្នំ វា វិវេយ្យ ម្ពឡស្ស
វា មត្តំ អាចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បជ្ជានំ ជារេយ្យ
ចក្កមន្តោ រូបាជិ ធម្មត្តិតំ ឃីមេវំ ភកវន្តា អនេកប-
រិយាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯតា មយំ កន្លែ កកវន្តំ
សរណំ កត្តាម ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសិកាយោ
នោ ភកវា ជារេតុ អន្តតត្តោ ចាណុបេតំ សរណំ កតា-
តិ ។ តា ច លោកេ បឋមំ ឧបាសិកា អហោសុំ តេវាចិ-
កា ។ អថខោ អាយស្មតោ យសស្ស មាតា ច បិតា ច
បុរាណទុតិយិកា ច ភកវន្តញ្ច អាយស្មន្តញ្ច យសំ
បណីតេន ខាទដិយេន កោជិយេន សហត្តា សន្ត-
ប្បត្តា សម្បវារត្តា ភកវន្តំ កុត្តារី ឱជិតបត្តប្បណី
ឯកមន្តំ ជិសីទីសុ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មតោ
យសស្ស^(១) មាតាញ្ច បិតាញ្ច បុរាណទុតិយិកាញ្ច

---

១ កន្លែ ពេត្តកេ យសស្ស កុលបុត្តស្សាតិ កន្លែ ពេត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហាវគ្គៈ ធម្មចតុត្ថំ ហោតាបង្គំមង្គលរបស់មាតានឹងស្រីបុរាណទុតិយ៍កនៃព្រះយេស

ដ៏ចំរើន ព្រះពុទ្ធដ៏កាវែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយនេះគឺពោះណាស់ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចំរើន បុរសដែលផ្សារឡើងនូវរបស់ដែលគេផ្តាប់ចុះ ឬបើកចេញ
នូវរបស់ដែលគេចំបាំងទុក ឬប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវ ឬព្រាលបំភ្លឺនូវ
ប្រទីបប្រងក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សទាំងឡាយដែលមានចក្ខុនឹង
ឃើញរូបបានដោយងាយ មានរូបមាយ៉ាងណាមិញ ព្រះធម៌ដែលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគប្រកាសហើយដោយបរិយាយជាច្រើន ក៏មានរូបមេឃ្យ
ដូច្នោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន យើងខ្ញុំទាំងនេះសូមដល់នូវព្រះដ៏-
មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីរលឹក សូមព្រះអង្គ
ទ្រង់ជ្រាបនូវយើងខ្ញុំទាំងឡាយថាជាឧបាសិកា ដល់នូវទីរលឹកស្មើដោយ
ជីវិត ក្នុងកាលមានវិជ្ជានេះជាដើមទៅ ។ ឯស្រីទាំងអម្បាលនោះបាន
នាមបញ្ញត្តិជាឧបាសិកាដល់នូវតេវចិត្តាសរណគមន៍ជាដម្បងក្នុងលោក ។
គ្រានោះ បិតាមាតានឹងស្រីជាបុរាណទុតិយ៍ការបស់ព្រះយេសដ៏មានអាយុ
អង្គាសព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងព្រះយេសដ៏មានអាយុ ដោយខាទន័យកោដ-
នីយាហារដ៏ផ្គុតផ្គង់ ដោយវែងខ្លួនឯង ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ហើយ (សំគាល់) នូវ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដែលឆាន់ហើយ មានព្រះហស្តវែលងលូកចុះក្នុងបាត្រ
ហើយ ទើបអង្គុយចុះក្នុងទីដ៏សបគួរ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ពន្យល់មាតាបិតានឹងស្រីជាបុរាណទុតិយ៍ការបស់ព្រះយេសដ៏មានអាយុ

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

ធម្មិយា កថាយ សន្តស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្ត-
ដេត្វា សម្មហំសេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

[៣០] អស្សោសុំ ខោ អាយស្មតោ យសស្ស
ចត្តារោ កិហំសហាយ កា ពារាណសីយំ សេដ្ឋានុសេដ្ឋិ-
នំ កុលានំ បុត្តា វិមលោ សុពហុ បុណ្ណជិ កវម្មតិ
យសោ កិវ កុលបុត្តោ កេសមស្សំ ឌីហារេត្វា កា-
សាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនតារិយំ បព្វ-
ជិតោតិ ។ សុត្វាន ទេសំ ឯតទហោសិ ន ហិ ទ្ធន
សោ ឌីរកោ ធម្មវិទយោ ន សោ ឌីរកា បព្វជ្ជា យត្ត
យសោ កុលបុត្តោ កេសមស្សំ ឌីហារេត្វា កាសា-
យានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនតារិយំ បព្វជិ-
តោតិ ។ តេ យេនាយស្មា យសោ តេទុបសង្កមីសុ
ឧបសង្កមីត្វា អាយស្មន្តំ យសំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
អជ្ជិសុ ។ អថខោ អាយស្មា យសោ តេ ចត្តារោ
កិហំសហាយតេ អាទាយ យេន កកវា តេទុបសង្កមិ
ឧបសង្កមីត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យស្រួលហ័មាំ ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា
ហើយទើបទ្រង់ក្រែកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។

(៣០) (លំដាប់នោះ) មានគ្រហស្ថ ៤ នាក់ជាសំឡេញរបស់
ព្រះយសដ៏មានអាយុ គឺឈ្មោះ វិមលៈ ១ សុពោហុ ១ បុណ្ណដិ ១
គវ្យតិ ១ ជាបុត្រពួកគ្រហស្ថសេដ្ឋីនឹងអនុសេដ្ឋីក្នុងក្រុងពារាណសី បាន
ឮដំណឹងថា យសកុលបុត្រការសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា ហើយស្ងៀក
ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញអំពីផ្ទះ ហើយបួសក្នុងភេទនៃបុគ្គលមិនមាន
ប្រយោជន៍ដោយផ្ទះ ។ លុះសំឡេញទាំងនោះបានឮដំណឹង (យ៉ាងនេះ)
ហើយ ទើបត្រិះរិះដូច្នោះថា យសកុលបុត្រការសក់នឹងពុកមាត់ពុកចង្កា
ហើយស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញទៅអំពីផ្ទះ ហើយបួសក្នុងភេទ
នៃបុគ្គលមិនមានប្រយោជន៍ដោយផ្ទះក្នុងធម្មវិន័យណា ធម្មវិន័យនោះមិន
មែនជារបស់ថោកទាបដោយពិត ទាំងបញ្ចវារៈនោះសោតក៏មិនមែនជារបស់
ថោកទាបឡើយ ។ សំឡេញទាំងនោះនាំគ្នាចូលទៅរកព្រះយសដ៏មាន
អាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះយសដ៏មានអាយុ ហើយបិត
នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លំដាប់នោះ ព្រះយសដ៏មានអាយុនាំសំឡេញ
គ្រហស្ថទាំង ៤ នាក់នោះចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
ដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ

៦៩

មហាទន្ធកេ យសចតុត្ថិហិសហាយាប្បវត្តោ

ឯកតេ បន្តិ ធិសីន្នោ ខោ អា យស្មា យសោ ឯតនកេ ច
ឥមេ មេ កន្តេ ចត្តារោ តិហិសហាយ កោ ពារណាសិយំ
សេដ្ឋានុសេដ្ឋិនំ កុលានំ បុត្តា វិមលោ សុតាហុ បុណ្ណាជិ
កវម្បតិ ឥមេ កកវ ឱវទតុ អនុសាសត្ថតិ ។ តេសំ
កកវ អនុប្បត្ថិកថំ កថេសិ សេយ្យថំនំ ទានកថំ
សីលកថំ សត្តកថំ កាមាទំ អាទិនំ ឱកោ សង្កិ-
លេសំ នេត្តម្មេ អាទិសំសំ បកាសេសិ ។ យទា តេ
កកវ អញ្ញាសិ កល្យាណេ បុទ្ធិតេ វិនិវរណាចិត្តេ
ឧទត្តចិត្តេ បសន្នចិត្តេ អថ យា ពុទ្ធានំ សាមុក្កំសិកា
ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ
មក្ខំ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុទ្ធិ វត្ថុ អបកតកាឡកំ
សម្មនេវ រជនំ បដិក្កល្លោយ្យ វិវមេវ តេសំ តស្មីយេ-
វាសនេ វិវធំ វិវមលំ ធម្មចត្ថំ ឧទចាទិ យន្តិញ្ចំ

ឧបាសិកា: និយាយអំពីផ្លូវរបស់គ្រូហស្ត ៤ នាក់ផ្សេងៗទៀតនៃព្រះយស

លុះព្រះយសដ៏មានកាយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយក្រាបទូលដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំឡេញរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គជាគ្រូហស្ត ៤ នាក់
នេះឈ្មោះ វិមលៈ ១ សុពាហុ ១ បុណ្ណជិ ១ គវ្យុតិ ១ ជាកូនពួកត្រកូល
សេដ្ឋីនឹងអនុសេដ្ឋីក្នុងក្រុងពារាណសី (ជាមួយគ្នា) សូមព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគឲ្យឧវាទប្រៀនប្រដៅសំឡេញអម្បាលនេះឲ្យទាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគក៏ទ្រង់សំដែងអនុបុព្វកថាដល់បុរសទាំងឡាយនោះគឺទ្រង់សំដែងទាន-
កថា ១ សីលកថា ១ សត្តកថា ១ ទោសរបស់កាមទាំងឡាយដ៏លាមក
សៅហ្មង ១ អាទិសង្ឃក្នុងការចេញចាកកាម (បួស) ១ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ជ្រាបថា បុរសទាំង ៤ នាក់នោះមានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្ត
ផុតចាកនិវេណធម៌ មានចិត្តអណ្តែតឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណា
ព្រះអង្គទ្រង់ប្រកាសធម្មទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ ទ្រង់លើកឡើង
សំដែងដោយព្រះអង្គឯង គឺទុក្ខសច្ច ១ សមុទយសច្ច ១ និរោធសច្ច ១ មគ្គ-
សច្ច ១ ក្នុងកាលនោះ ធម្មតាសំពត់សស្តាតមិនប្រឡាក់របស់ខ្មៅគឺធួនឬ
លាក់ខ្មៅជាដើម គួរទទួលទឹកដែលកំបានដោយប្រពៃ មានទប់មាដូចប្រេប
មិញ ធម្មចក្កគឺសោតាបតិមគ្គដ៏ប្រាសចាកធួន ប្រាសចាកមន្ទិល កំកើត
ឡើងដល់បុរសទាំងអម្បាលនោះ ក្នុងទីអង្គុយនោះឯងថា ធម្មជាតិណា
មួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះតែងរលត់ទៅវិញ

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

សម្មទយនម្ហំ សព្វន្តំ និរោធនម្ហន្តំ ។ តេ ទិដ្ឋនម្ហា បត្ត-
នម្ហា វិទិតនម្ហា បរិយោគាន្សនម្ហា តិស្តារិចិត្តិច្ឆា
វិកតកថំកថា វេសារន្តប្បត្តា អបរវ្យច្ឆយា សត្តុ សា-
សនេ ភក្កវន្តំ ឯតនវេចំ លកេយ្យម មយំ កន្តេ ភក្កវ-
តោ សន្តិកេ បព្វន្តំ លកេយ្យម ឧបសម្មទន្តំ ។ ឯថ
ភិក្កុវេតំ ភក្កវា អវេច ស្វាត្តាលោ នម្ហោ ចរថ ព្រហ្មច-
រិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សា វ តេសំ
អាយស្មន្តានំ ឧបសម្មទា អហោសិ ។ អថខោ ភក្កវា
តេ ភិក្កុ ធម្មិយា កថាយ ឡវទិ អនុសាសិ ។ តេសំ
ភក្កវតា ធម្មិយា កថាយ ឡវទិយមាណំ អនុសាសិ-
យមាណំ អនុទាណាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ វិទុច្ឆិសុ ។
តេន ខោ បន សមយេន ឯកានស លោកេ
អរហន្តោ ហោន្តិ ។

ចតុត្ថិហិសហាយកប្បព្វន្តំ និដ្ឋិតា ។

វិនយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ជាធម្មតា មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ បុរសទាំងអម្បាលនោះបាន
ឃើញអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានត្រាស់
ដឹងអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងអរិយសច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុត
សេចក្តីសង្ស័យមិនមានឿងឆ្ងល់ ដល់នូវសេចក្តីក្លៀវក្លាមិនបាច់ជឿស្តាប់
ពាក្យបុគ្គលដទៃឡើយ ក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្តា ទើបក្រាបទូល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំង
អម្បាលនេះគួរបានបព្វជ័រ គួរបានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមកជាភិក្ខុ
ចុះ ហើយត្រាស់ថា សាសនធម៌តថាគតពោលល្អហើយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយ
ល្អចុះ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏កានោះឯង ជាឧបសម្បទារបស់លោកដ៏មានអាយុទាំង
អម្បាលនោះ ។ លំដាប់នោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យទុវាទប្រៀនប្រដៅ
ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះដោយធម្មិកថា ។ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ កាលដែល
ព្រះដ៏មានព្រះភាគកំពុងឲ្យទុវាទប្រៀនប្រដៅដោយធម្មិកថា ក៏មានចិត្តផុត
ចាកអាសវធម៌ទាំងឡាយ ឥតមានជាប់ចំពាក់ដោយឧបាទានឡើយ ។
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ១១ អង្គកើតមានក្នុងលោកក្នុងកាលនោះឯង ។

ចប់ បព្វដ្ឋារបស់គ្រូហស្តជាសំឡេងៗ ៤ ភាគ ។

៦៣

បញ្ចក្ខណៈ យសបញ្ញាសមន្តវិសហាយកវុត្ត

[៣០] អស្មោស្មំ ខោ អាយស្មតោ យសស្មំ
បញ្ញាសមត្តា តិហិសហាយកោ ជាទបនា បុត្តានុបុត្ត-
កានំ កុលានំ បុត្តា យសោ កិវ កុលបុត្តោ កេស-
មស្មំ ឌីហារេត្វា កាសាយានំ វត្តានំ អច្ឆានេត្វា អតា-
រស្មា អនតារិយំ បព្វជិតោតិ ។ សុត្វាន ទេសំ ឯតទ-
ហោសំ ន ហិ ទ្ធិន សោ ឌីរកោ ធម្មវិទយោ ន សា
ឌីរកោ បព្វជ្ជា យត្ត យសោ កុលបុត្តោ កេសមស្មំ
ឌីហារេត្វា កាសាយានំ វត្តានំ អច្ឆានេត្វា អតារស្មា
អនតារិយំ បព្វជិតោតិ ។ តេ យេនាយស្មា យសោ
តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មនំ យសំ អភិវា-
នេត្វា ឯកមន្តំ អជ្ជិសុ ។ អថខោ អាយស្មា យសោ
តេ បញ្ញាសមត្តោ តិហិសហាយកោ អាទាយ យេន
ភកវា តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវានេត្វា
ឯកមន្តំ ទិសីទិ ឯកមន្តំ ទិសីន្តោ ខោ អាយស្មា

មហាទន្ធកៈ រឿងត្រិហស្តប្រិមាណ ៥០ នាក់ជាសំឡាញ់នៃព្រះយេស

[៣១] បានគ្រហស្តជាសំឡាញ់របស់ព្រះយេសដ៏មានអាយុ ប្រមាណ ៥០ នាក់ (ទៀត) ជាអ្នកនៅក្នុងជនបទ (ស្រុកក្រៅ) ជា កូននៃពួកគ្រកូលទាំងឡាយមានបុព្វបុរសជាលំដាប់នៃបុព្វបុរស^(១) បានឮ ដំណឹងច្បាស់ថា យេសុគុលបុត្រការសក់នឹងពួកមាត់ពួកចង្កា ហើយ ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញទៅអំពីផ្ទះ ហើយបួសក្នុងភេទនៃ បុគ្គលមិនមានប្រយោជន៍ដោយផ្ទះ លុះជនទាំងនោះបានឮដំណឹង (យ៉ាង នេះ) ហើយក៏ត្រិះរិះដូច្នោះថា យេសុគុលបុត្រការសក់នឹងពួកមាត់ពួកចង្កា ហើយស្ងៀកសំពត់កាសាយៈចេញអំពីផ្ទះ ហើយបួសក្នុងភេទនៃបុគ្គលមិន មានប្រយោជន៍ដោយផ្ទះក្នុងធម្មវិន័យណា ធម្មវិន័យនោះមិនមែនជារបស់ ថោកទាបដោយពិត ទាំងបព្វជានោះសោតក៏មិនមែនជារបស់ថោកទាប ឡើយ ។ បុរសទាំង ៥០ នាក់នោះនាំគ្នាចូលទៅក្រព្រះយេសដ៏មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះយេសដ៏មានអាយុ ហើយបិតនៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ គ្រានោះ ព្រះយេសដ៏មានអាយុនាំគ្រហស្តជាសំ- ឡាញ់ទាំង ៥០ នាក់នោះចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅ ដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សម- គួរ លុះព្រះយេសដ៏មានអាយុអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាប

១ គឺត្រិហស្តមានដ៏ជូនដ៏ពាផាល់ជាប់គ្នា ។ គ្មានប្រើធម្មវិន័យ ។

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

យសោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ឥមេ បេ កន្តេ បញ្ញា-
សមត្តា ភិហិសហាយកា ជាទបទា បុញ្ញនុបុញ្ញកាធំ
កុលាធំ បុត្តា ឥមេ ភក្កវា ឡីវនតុ អនុសាសត្វតិ ។
តេសំ ភក្កវា អនុបុត្តិកចំ កថេសិ សេយ្យថំធំ ទាន-
កចំ សីលកចំ សក្កកចំ កាមាធំ អាទិធំ ឱកាវ
សង្កិលេសំ នេត្តម្មេ អាទិសំសំ បកាសេសិ ។ យទា
តេ ភក្កវា អញ្ញាសិ កល្យាណត្តេ មុទ្ធិចិត្តេ វិជីវណាចិត្តេ
ទុទត្តចិត្តេ បស្សន្តចិត្តេ អថ យា ពុទ្ធាធំ សាមុក្កំសិកា
ធម្មទេសនា តំ បកាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ ជំរោធំ
មក្ខំ ។ សេយ្យថាថិ ជាម សុទ្ធិ វត្តំ អថកតកាឱក្កំ
សម្មទេវ រជធំ បដិក្កល្លោយ្យ ឯវមេវ តេសំ តស្មីយេវ-
សនេ វិជំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ ទុទទាទិ យត្តិញ្ចំ សមុទ-
យធម្មំ សព្វន្តំ ជំរោធធម្មន្តំ ។ តេ ទិដ្ឋធម្មា បត្តធម្មា

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យនេះថា បតិត្រព្រះអង្គដំបំរើន ត្រហស្ត
ជាសំឡាញ់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គមានប្រមាណ ៥០ នាក់ទាំងនេះជាអ្នកនៅក្នុង
ជនបទ ជាបុត្រនៃពួកត្រកូលមានបុព្វបុរសជាលំដាប់នៃបុព្វបុរស សូម
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យធុរៈទ្រង់ប្រដៅសំឡាញ់ទាំងអម្បាលនេះឲ្យ
ទាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងអនុបុព្វកថាដល់បុរសទាំងអម្បាល
នោះ គឺទ្រង់សំដែងទានកថា ១ សីលកថា ១ សត្តកថា ១ ទោស
របស់កាមទាំងឡាយដ៏លាមកសៅហ្មង ១ អាទិសង្ស័យក្នុងការចេញចាក
កាម(បួស)១ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបថា បុរសទាំង ៥០ នាក់នោះ
មានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តផុតចាកនិវរណធម៌ មានចិត្តអណ្តែត
ឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណា ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ប្រកាសធម្មទេសនា
ដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់លើកឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯងគឺទុក្ខ-
សច្ច១ សមុទេយសច្ច១ និរោធសច្ច១ មគ្គសច្ច១ ក្នុងកាលនោះ ។ ធម្មតា
សំគគ់សស្តាតមិនប្រឡាក់ដោយរបស់ខ្មៅ គឺធួនឬលាក់ខ្មៅ គួរទទួលទឹក
ដែលកំបានដោយប្រពៃមានទុបមាដូចម្តេចមិញ ធម្មចក្កសោតាបត្តិមគ្គ
ដ៏ប្រាសចាកធួន ប្រាសចាកមន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់បុរសទាំងនោះក្នុងទី
អង្គុយនោះឯងថា ធម្មជាតិណាមួយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិ
ទាំងអស់នោះតែងរលក់ទៅវិញជាធម្មតា មានទុបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ បុរស

៦៥

មហាខន្ធកេ ឯកសង្ឃី អារហន្តោ

វិទិតតតម្ហា បរិយោតាឡុធម្ហា វិណ្ណាវិចិត្តាច្ឆា វិភតតកថិ-
កតថា វេសារជ្ជប្បត្តា អបរាប្បច្ចយា សត្តុ សាសនេ
កកវន្តំ ឯតទរោច្ចំ លកេយ្យម មយំ កន្លេ កកវតោ
សន្តិកេ បព្វន្តំ លកេយ្យម ឧបសប្បន្តិ ។ ឯថ
កិក្ខុវេតិ កកវំ អរោច ស្វាត្តាតោ ធម្មោ ចរថ ព្រហ្ម-
ចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាវិ ។ សា វ តេសំ
អាយស្មន្តានំ ឧបសម្បទា អហោសិ ។ អថទោ កកវំ
តេ កិក្ខុ ធម្មិយា កតាយ ឡវនិ អនុសាសិ ។ តេសំ
កកវតា ធម្មិយា កតាយ ឡវនិយមាណានំ អនុសាសិ-
យមាណានំ អនុនាទាយ អាសវេហំ ចត្តានំ វិមុត្តិសុ ។
តេន ទោ បន សមយេន ឯតសង្ឃី- លោកេ អ-
រហន្តោ ហោន្តិ ។

មហាទន្លកៈ និយាយអំពីព្រះអរហន្ត ៦១ ព្រះអង្គ

ទាំង ៥០ នាក់នោះបានឃើញអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់អរិយសច្ចធម៌
ហើយ បានត្រាស់ដឹងអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងអរិយសច្ច-
ធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យមិនមានឡើយ ដល់ខ្យល់ភ្លាមៗ ជាអ្នកត្វា-
ហាន មិនបាច់ជឿស្តាប់ពាក្យបុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនានៃព្រះសាស្តា
ក៏ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏-
ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយគួរបានបព្វជ័យ គួរបានឧបសម្បទា ក្នុងសំ-
ណា អំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នក
ទាំងឡាយចូរមកជាភិក្ខុចុះ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា សាសនធម៌គឺជាគត
ពោលល្អហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះ
និព្វានជាទីបំផុតនៃកងទុក្ខដោយល្អចុះ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏កានោះឯង ជា
ឧបសម្បទារបស់លោកដ៏មានពាយុទាំងអម្បាលនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ទូន្មានប្រៀបប្រដៅភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះដោយ
ធម្ម័កថា ។ ភិក្ខុទាំងអម្បាលនោះ កាលដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគតំពុន
ទូន្មានប្រៀបប្រដៅ ដោយធម្ម័កថា ចិត្តក៏រួចចាកអាសវធម៌ទាំងឡាយ
ឥតមានជាប់ចំពាក់ដោយ ។ បុរាណឡើយ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ៦១
អង្គកើតឡើងក្នុងលោក ក្នុងកាលនោះឯង ។

វិនយបំណែ មហាវគ្គោ

[៣២] អថខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ មុត្តាហំ

ភិក្ខុវេ សព្វទាសេហិ យេ ទិញា យេ ច មាណុសា តុម្រេបិ

ភិក្ខុវេ មុត្តា សព្វទាសេហិ យេ ទិញា យេ ច មាណុសា

ចរេ ភិក្ខុវេ ចារិកំ^(១) ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ

លោកានុកម្ពាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវេម-

នុស្សានំ មា ឯកេន ទ្វេ អគម័ត្ត ទេសេថ ភិក្ខុវេ ធម្មំ

អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ ចរិយោសានកល្យា-

ណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលចរិបុណ្ណំ ចរិសុទ្ធិំ ព្រហ្ម-

ចរិយំ បកាសេថ សន្តិំ សត្តា អប្បរជក្ខជាតិកា

អស្សវេនតា ធម្មស្ស ចរិហាយន្តិ កវិស្សន្តិ ធម្មស្ស

---

១ ជនបទចារិកន្តិ កន្លង ហេតុកេ ទិស្សតិ ។

វិសយបិដក មហាវគ្គ

[៣២] ត្រាវនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមក
ហើយ ទើបត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតរួចហើយអំពីអន្ទាក់
ទាំងអស់ ទោះបីជារបស់ទៅតាត្រី^(១) ទោះបីជារបស់មនុស្សត្រី^(២) ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសោតក៏បានរួចហើយអំពីអន្ទាក់ទាំងអស់ដែរ
ទោះបីជារបស់ទៅតាត្រី ទោះបីជារបស់មនុស្សត្រី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយចូរត្រាច់ទៅកាន់ចារិក (គឺស្រែកនឹងនិគមនឹងរាជធានី ហើយ
សំដែងធម៌) ដើម្បីជាប្រយោជន៍នឹងសេចក្តីសុខដល់ជនជាច្រើន ដើម្បី
អនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីជាគុណ ដើម្បីសេចក្តី
សុខ ដល់ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំទៅពីនាក់តាមផ្លូវ
មួយជាមួយគ្នាឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរសំដែងធម៌
ឲ្យពីរោះបទដើមបទណ្ណាលនឹងបទចុង អ្នកទាំងឡាយចូរប្រកាសនូវ
ព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិសុទ្ធប្រកបដោយអត្តនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ទាំង
អស់ សត្វទាំងឡាយដែលមានចូលិតភាពភិក្ខុលេសតិចតួនៗក្នុងក៏មាន
សត្វទាំងនោះនឹងសាច់ស្បែក (ចាកមគ្គផល) ព្រោះមិនបានស្តាប់ធម៌ សត្វ

---

១ កាមគុណទាំង ៥ ដ៏ជាទិព្វរបស់ទៅតា ។ ២ កាមគុណទាំង ៥ ជារបស់មនុស្ស ។

៦៧

មហាខន្ធកេ មារកថា

អញ្ញាតារោ អហម្មី ភិក្ខុវេ យេន ឡុវេលា សេនាទិ-
កមោ តេនុបសង្កមិស្សាមិ ធម្មទេសនាយាតិ ។

[៣៧] អថទោ មារោ ចាបិមា យេន កកវា តេនុ-

បសង្កមិ ឡុបសង្កមិត្វា កកវន្តំ កាថាយ អន្ល្ហកាសិ

ពន្លោសិ សត្វចាសេហិ

យេ ទិញា យេ ច មាទុសា

មហាពន្ធនពន្លោសិ

ន មេ សមណា មោក្ខសីតិ ។

មុត្តោហំ សត្វចាសេហិ

យេ ទិញា យេ ច មាទុសា

មហាពន្ធនមុត្តោមិ

ទិហតោ ត្រមសិ អន្លកាតិ ។

មហាខន្តកៈ មារាថា

ទាំងឡាយអ្នកបំរុងត្រាស់ដឹងធម៌គង់នឹងមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែក តថាគតក៏នឹងចូលទៅកាន់សេនាទិគម^(១) ក្នុងឧរុវេលាប្រទេស ដើម្បីសំ ដែងធម៌ដែរ ។

(៣៣) គ្រានោះ ក្រុងមារជាអ្នកមានចិត្តកាត្រក់ចូលទៅរកព្រះ ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះ ភាគដោយគាថា ថា

បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រះអង្គជាប់ចំពាក់ហើយដោយអន្ទាក់ ទាំងពួង ទោះបីជារបស់ទេវតាក្តី ទោះបីជារបស់មនុស្សក្តី គឺព្រះអង្គជាបុគ្គលជាប់ចំពាក់ដោយចំណងដ៏មាំ ព្រះអង្គមិន រួចអំពីវិស័យរបស់ខ្ញុំឡើយ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា នៃក្រុងមារ អ្នកជាសត្វដ៏ថោក ទាប តថាគតរួចហើយចាកអន្ទាក់ទាំងអស់ ទោះបីជារបស់ ទេវតាក្តី ទោះបីជារបស់មនុស្សក្តី គឺតថាគតជាបុគ្គលរួច ស្រឡះហើយចាកចំណងដ៏មាំ អ្នកឯងសោតក៏តថាគតនាំ ចេញអំពីពុតកំណាច (គឺតថាគតឱ្យចាលចាញ់ហើយ) ។

១ ក្នុងភិក្ខុបិដកសម្មាសម្ពុទ្ធស្រីបិដក កថាខណ្ឌបិដក គ្រឹះស្ថានព្រះភិក្ខុ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហៅថា សេនាទិ- គម ។ សេនាទិគមនេះហើយដែលជាស្រុករបស់បិកាខាងសុផាតាដែលថ្វាយមុតុបាយសសីលំ ព្រះអង្គជាដំបូង ។

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

អន្តលីក្ខុចរោ ទាសោ
យ្យាយំ ចរតិ មានសោ
តេន តំ ពន្ធយំ ស្ស្សមិ^(១)
ន មេ សមណោ មោក្ខសីតិ ។
រូទា សន្តា កន្ធា រសា
ដោដ្ឋព្វា ច មនោរមា
ឯត្ថ មេ វិគតោ ធនោ
ធិហតោ ត្រិមសិ អន្តកាតិ ។

អថទោ មារោ ទាចិមា ជាតាតិ មំ ភកវា ជាតាតិ
មំ សុកតោតិ ទុក្ខំ ទុម្មនោ តត្តោវន្តោនាយិ ។

មារាថា និដ្ឋិតា ។

[៣២] តេន ទោ បន សមយេន ភិក្ខុ ទា-
នាទិសា នានាជនបទា បព្វជ្ជាបេក្ខេ ច ទិបសម្ប-
នាបេក្ខេ ច អានេន្តិ ភកវា នេ បព្វាជេស្សតិ

---

១ ឧ. ម. កាធយំស្ស្សមិ ។

វិសយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ក្រុងមារក្រាបបង្គំទូលថា បតិត្រព្រះសមណៈ អន្ទាក់ណា
ដែលត្រាច់ទៅក្នុងអាកាស អន្ទាក់នេះឯងគឺឆន្ទុកដែលត្រាច់
ទៅក្នុងចិត្ត (របស់សត្វ ខ្ញុំនឹងទាក់ព្រះអង្គដោយអន្ទាក់គឺឆន្ទុ-
កនោះ ព្រះអង្គគង់មិនរួច (អំពីវិស័យ) របស់ខ្ញុំទេ ។
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មារជាសត្វដ៏ថោកទាប រួច
សំឡេង ក្លិន រស នឹងដៅដេញជាគ្រឿងតម្រកក្នុងចិត្តនៃ
សត្វ ចំណង់របស់គាត់គឺអារម្មណ៍ មានរូបជាដើម
នេះប្រាសចាកអស់ហើយ អ្នកឯងសោតកត់ថាគតនាំចេញ
អំពីពុតកំណាច (គឺថាគតឲ្យចាលចាញ់ ហើយ ។
លំដាប់នោះ ក្រុងមារជាអ្នកមានចិត្តអាក្រក់កើតទុក្ខចិត្តថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគស្គាល់អញ ព្រះសុគតស្គាល់អញ រួចក៏អន្តរធានបាត់ទៅ
អំពីកន្លែងនោះឯង ។

ចប់ មារកថា ។

(៣៤) សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយតែងនាំមកនូវពួកបព្វជ្ជា-
បេក្ខបុគ្គល^(១)ផង នូវពួកឧបសម្បទាបេក្ខបុគ្គល^(២)ផង អំពីទិសផ្សេងៗ

---

១ អ្នកសំឡឹងយកនូវបព្វជ្ជា គឺអ្នកដែលប្រាថ្នានឹងបូសផាសាមណេរ ។ ២ អ្នកសំឡឹង
យកនូវឧបសម្បទា គឺអ្នកដែលប្រាថ្នានឹងបូសផាវិក្ខុ ។

៦៧

មហាខន្តកេ បព្វជ្ជបសម្បទាគុណាធិ

ឧបសម្បទាទេស្សតីតិ ។ តត្ថ ភិក្ខុ ចេវ កិលមន្តិ
បព្វជ្ជាបេក្ខា ច ឧបសម្បទាបេក្ខា ច ។ អថខោ
ភកវតោ រហោភតស្ស បដិសល្ល័នស្ស វេ ចេតសោ
បរិតក្កោ ឧទនាទិ វតហិ ខោ ភិក្ខុ វាណាទិសា
វាណាជនបទា បព្វជ្ជាបេក្ខោ ច ឧបសម្បទាបេក្ខោ ច
អាណេន្តិ ភកវា នេ បញ្ចាទេស្សតិ ឧបសម្បទាទេស្សតីតិ
តត្ថ ភិក្ខុ ចេវ កិលមន្តិ បព្វជ្ជាបេក្ខា ច ឧបសម្បទា-
បេក្ខា ច យន្តុចាហំ ភិក្ខុនំ អនុជាធម្មំ តុម្រូវនាទិ
ភិក្ខុវេ តាសុ តាសុ ទិសាសុ តេសុ តេសុ ជនបទេសុ
បញ្ចាទេស ឧបសម្បទាទេសាតិ ។ អថខោ ភកវា សាយ-
ណាសមយំ បដិសល្លាវា វុដ្ឋិតោ វតស្មី និទានេ វតស្មី
បករណោ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្តិចាតាបេត្តា ធម្មំ កងំ កត្តា
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ វេ មយំ ភិក្ខុវេ រហោភតស្ស

មហាខន្ធកៈ ការទ្រង់អនុញ្ញាតបញ្ជូនដំនែរសម្បទា

អំពីជនបទផ្សេងៗ ដោយគិតថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងបំបួសនឹងឲ្យទុប-
សម្បទាដល់កុលបុត្រទាំងនោះ (ចំពោះព្រះអង្គ) ។ ឯភិក្ខុទាំងឡាយក្តី
បញ្ជូនបេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី ទុបសម្បទាបេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី ក៏
រមែងលំបាកក្នុងដំណើរនោះ ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងទីស្ងាត់ទ្រង់សម្លេងនៅក្នុងកម្មង្គាន មានព្រះតម្រិះក្នុងព្រះហ-
ឫទ័យកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ ភិក្ខុទាំងឡាយតែងនាំមកនូវពួក
បញ្ជូនបេក្ខបុគ្គលផង នូវពួកទុបសម្បទាបេក្ខបុគ្គលផង អំពីទិសផ្សេងៗ
អំពីជនបទផ្សេងៗ (មកកាន់សំណាក់តថាគត) ដោយគិតថា ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគនឹងបំបួសនឹងឲ្យទុបសម្បទាដល់កុលបុត្រទាំងនោះ ចំណែក
ភិក្ខុទាំងឡាយក្តី បញ្ជូនបេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី ទុបសម្បទាបេក្ខបុគ្គល
ទាំងឡាយក្តី ក៏រមែងលំបាកក្នុងដំណើរនោះ បើដូច្នោះគួរតថាគតអនុ-
ញ្ញាតដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងឡាយ
ត្រូវឲ្យបញ្ជូន ឲ្យទុបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ) ក្នុងទិសនោះៗ ក្នុងជនបទ
នោះៗចុះ។ ព្រោះនិទាននេះដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចេញ
ចាកការសម្លេងនៅក្នុងកម្មង្គាន ក្នុងវេលាវិច្ឆរសៀល ហើយព្រះអង្គឲ្យប្រ-
ជុំភិក្ខុសង្ឃរួចធ្វើធម្មតថា ត្រាស់ចំពោះភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងកាលនោះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតនៅក្នុងទីស្ងាត់សម្លេងក្នុងកម្មង្គានក្នុងទីនេះ

៧០

វិធីយបិដកេ មហាវគ្គោ

បដិសល្ល័នស្ស ឃំ ចេតសោ បរិភក្តោ ឧទទានំ
ឯតវហំ ខោ ភិក្ខុ ណាណទិសា ណាណជនបទា បព្វជ្ជា-
បេក្ខេ ច ឧបសម្បទាបេក្ខេ ច អាណេន្តិ ភកវា នេ បញ្ចា-
ជេស្សតិ ឧបសម្បទេស្សតិ តត្ថ ភិក្ខុ បេ កិលបន្តិ
បព្វជ្ជាបេក្ខោ ច ឧបសម្បទាបេក្ខោ ច យន្តនាហំ
ភិក្ខុនំ អនុជានេយ្យំ តុម្ភោនានំ ភិក្ខុវេ តាសុ តាសុ
ទិសាសុ តេសុ តេសុ ជនបទេសុ បញ្ចាជេថ ឧប-
សម្បទេថាតិ អនុជានមិ ភិក្ខុវេ តុម្ភោនានំ តាសុ
តាសុ ទិសាសុ តេសុ តេសុ ជនបទេសុ បញ្ចាជេថ
ឧបសម្បទេថាតិ ។ ឃំវញ្ច បន ភិក្ខុវេ បញ្ចាជេតញ្ចោ
ឧបសម្បទេតញ្ចោ ។ បឋមំ កេសមស្សំ ឱហារាបេត្វា
កាសាយានំ វត្តានំ អន្តាណាបេត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ
កាវាបេត្វា ភិក្ខុនំ ចានេ វន្តាបេត្វា ឧត្តរាសនំ និសីទា-
បេត្វា អញ្ជលី បក្កល្ហាបេត្វា ឃំ វេទប័តិ វត្តញ្ចោ
តុន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មំ សរណំ កត្តាមិ សង្ឃំ

វិធីយប់ដំណ មហាវិគ្គ

ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្តកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះឯង ភិក្ខុទាំង-
ឡាយតែងនាំមកនូវបញ្ចង្គាបេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយផង នូវឧបសម្បទាបេក្ខ-
បុគ្គលទាំងឡាយផង អំពីទិសផ្សេងៗ អំពីជនបទផ្សេងៗ ដោយគិតថា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគនឹងឲ្យបញ្ចង្គានឹងឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រទាំងនោះ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយក្តី បញ្ចង្គាបេក្ខបុគ្គលទាំងឡាយក្តី ឧបសម្បទាបេក្ខបុគ្គល
ទាំងឡាយក្តី ក៏រមែងលំបាកក្នុងដំណើរនោះ បើដូច្នោះគួរតែតាម
អនុញ្ញាតដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំង
ឡាយចូរឲ្យបញ្ចង្គាឲ្យឧបសម្បទា(ដល់កុលបុត្រ)ក្នុងទិសនោះៗ ក្នុងជនបទ
នោះៗ ចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តែងតែអនុញ្ញាតថាអ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យ
បញ្ចង្គាឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ) ក្នុងទិសនោះៗ ក្នុងជនបទនោះៗ
ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយត្រូវឲ្យបញ្ចង្គា
ឲ្យឧបសម្បទាយ៉ាងនេះ ។ កុលបុត្រនោះភិក្ខុគប្បីការសក់នឹងពុកមាត់
ឲ្យជាដង្ហើម ហើយឲ្យស្ងៀកសំពត់កាសាយៈទាំងឡាយ រួចឲ្យពាក់ចីពារ
ធៀងស្នាម្លូម្លូម្លាយបង្កំបា ទាភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយឲ្យអង្គុយច្រហោង
ផងអញ្ជាលឡើងរួចប្រាប់ថា អ្នកចូរពោលពាក្យយ៉ាងនេះ^(១)ថា ខ្ញុំព្រះករុ-
ណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ជា
ទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណា

១ ក្នុងអង្គកថាមានសេចក្តីបំពេញទៀតថា អន្តាពោលនូវពាក្យណា អ្នកចូរពោលឧបសម្បទា
ពាក្យនោះ ។

៧១

មហាខន្ធកេ មារយាសេហំ មុត្តិកថា

សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បិ ពុទ្ធំ សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិ-
យម្បិ ធម្មំ សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បិ សង្ឃំ សរណំ
កច្ឆាមិ តតិយម្បិ ពុទ្ធំ សរណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បិ ធម្មំ
សរណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បិ សង្ឃំ សរណំ កច្ឆាមិ តតិ ។
អនុជាធានិ ភិក្ខុវេ ឥមេហិ តិហិ សរណាកមនេហិ
បព្វជ្ឈំ ទុបសម្បទន្តិ ។

តីហំ សរណគមនេហិ ទុបសម្បទាកថា និដ្ឋិតា ។

[៣៥] អថទោ កកវា វស្សំ វុត្តោ ភិក្ខុ អា-
មនេសិ មយំ ទោ ភិក្ខុវេ យោជិសោ មនសិកាវា
យោជិសោ សម្មប្បធានា អនុត្តរា វិមុត្តិ អនុប្បត្តា
អនុត្តរា វិមុត្តិ សង្ឃិកតា តុមេបិ ភិក្ខុវេ យោជិសោ
មនសិកាវា យោជិសោ សម្មប្បធានា អនុត្តរំ វិមុត្តិ
អនុធាបុណាថ អនុត្តរំ វិមុត្តិ សង្ឃិកេវេហិតិ ។

មហាទន្សកៈ ពាក្យពោលអំពីការរួចចាកអន្តរាគមន៍ទាំងឡាយ

សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ជាគំរូបដ៏រុងរឿង ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់
នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក ជាគំរូបដ៏រុងរឿង ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់នូវព្រះ
សង្ឃជាទីរលឹក ជាគំរូបដ៏រុងរឿង ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ
ជាទីរលឹក ជាគំរូបដ៏រុងរឿង ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក
ជាគំរូបដ៏រុងរឿង ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ជាគំរូប
ដ៏រុងរឿង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតបញ្ជូននឹងឧបសម្បទា
ដោយគ្រិស្តសរណគមន៍ទាំងឡាយនេះ ។

ឧបសម្បទាថាដោយត្រ័យសរណគមន៍ ចប់ ។

(៣៥) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគនៅចាំវស្សារួចហើយគ្រាស្រែក
ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរហត្តផលវិមុត្តិដ៏ប្រសើរត-
ថាគតបានសម្រេចហើយ អរហត្តផលវិមុត្តិដ៏ប្រសើរតថាគតបានធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ហើយ ដោយបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តជាឧបាយ ដោយមានសេចក្តីព្យា-
យាមដ៏ល្អជាឧបាយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកអ្នកទាំងឡាយក៏បាន
សម្រេចចូរអរហត្តផលវិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអរហត្ត-
ផលវិមុត្តិដ៏ប្រសើរ ដោយបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តជាឧបាយ ដោយមានសេចក្តី
ព្យាយាមដ៏ល្អជាឧបាយ ។

៧២

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

អថខោ មារោ ចាបិមា យេន ភកកា តេនុប្បសង្កមំ

ឧបសង្កមិត្វា ភកកុំ តាថាយ អន្លុកាសិ

តោន្តោសិ មារចាសេហិ យេ ទិត្វា យេ ច មាណុសា

មារពន្ធនតោន្តោសិ ន មេ សមណា មោក្ខសីតិ ។

មុត្តោហំ មារចាសេហិ យេ ទិត្វា យេ ច មាណុសា

មារពន្ធនមុត្តោមំ និហតោ តុមសិ អន្លុកាតិ ។

អថខោ មារោ ចាបិមា ជាណាតិ មំ ភកកា ជាណាតិ

មំ សុតតោតិ ទុក្ខំ ទុម្ពនោ តត្រូវន្តរាយិ ។

(៣៦) អថខោ ភកកា ពារណាសិយំ យថាភិក្ខុំ

វិហារិត្វា យេន ឧរុវេលា តេន ចារីកំ បត្តាមិ ។

វិនយចំណី មហាវគ្គ

គ្រានោះ ក្រីងមានជាអ្នកមានចិត្តអាច្រក់ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយទើបពោលពាក្យជា តាថាទីងព្រះដ៏មាន ព្រះភាគថា

បពិត្រព្រះបមណៈ អន្ទាក់ទាំងឡាយណា ។ ទោះបីជារបស់ ទេវតាក្តី ជារបស់មនុស្សក្តី ព្រះអង្គជាប់ហើយដោយអន្ទាក់ទាំង នោះ ដែលជាអន្ទាក់របស់មារ ព្រះអង្គជាប់ចំពាក់ហើយដោយ ចំណងរបស់មារ ព្រះអង្គមិនរួច(អំពីវិស័យ)ខ្ញុំឡើយ ។ ព្រះ សម្មាសម្ពុទ្ធត្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់មារជាសត្វដ៏លាមក អន្ទាក់ទាំង ឡាយណា ។ ទោះបីជារបស់ទេវតាក្តី ជារបស់មនុស្សក្តី តថាគតរួចស្រឡះហើយចាកអន្ទាក់ទាំងនោះ ដែលជាអន្ទាក់ របស់មារ តថាគតរួចហើយចាកចំណងរបស់មារ អ្នកឯង រសោតក៏តថាគតនាំចេញចាកពុតកំណាច (គឺតថាគតផ្លាញ់ ផ្ទាល់)ហើយ ។

គ្រានោះ ក្រីងមានជាអ្នកមានចិត្តបាបកើតទុក្ខតូចចិត្តថា ព្រះដ៏មាន ព្រះភាគទ្រង់ស្គាល់អញ ព្រះសុគតទ្រង់ស្គាល់អញ ហើយក៏អន្តរធាន បាត់ទៅអំពីកន្លែងនោះឯង ។

(៣៦) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ប្រថាប់នៅក្នុងក្រីងពាក្យណា ស័គ្គរដល់ពុទ្ធអធានស្រីយ រួចទ្រង់យាងចេញទៅកាន់ចារិកក្នុងឧរុវេលា

៧៧

មហាទទ្ធពេ រាទ្ធុត្តិយសហាយកវត្ត

អថខោ កកវា មត្តា ខ្ញុំកកម្ម យេន អញ្ញតេវា វេនសណ្ណោ
តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមីត្វា តំ វេនសណ្ណំ អដ្ឋោតា-
ហេត្វា អញ្ញតស្មី រុក្ខម្វលេ និសីទិ ។

តេន ខោ បន សមយេន តិសមត្តា កទ្ធុត្តិយា
សហាយកា សមជាបតិកា តស្មី^(១) វេនសណ្ណោ បរិ-
ចារេន្តិ ។ ឯកស្ស បជាបតិ នាហោសិ ។ តស្សត្តាយ
វេសិ អាជីតា អហោសិ ។ អថខោ សា វេសិ តេស្ស
បមត្តេស្ស បរិចារេន្តេស្ស កណ្ណំ អាទាយ បលាយិត្ត ។
អថខោ តេ សហាយកា សហាយកស្ស វេយ្យាវច្ចុ
ករោត្តា តំ ឥត្តិ កវេសត្តា តំ វេនសណ្ណំ អាហិណ្ណាត្តា
អទ្ធុសស្ស កកវត្តំ អញ្ញតស្មី រុក្ខម្វលេ និសីទ្នំ ទិស្វាន
យេន កកវា តេនុបសង្កមីស្ស ឧបសង្កមីត្វា កកវត្តំ
ឯតទរោច្ចំ អបិ កន្តេ កកវា ឥត្តិ^(២) បស្សយ្យាតិ ។
កី បន វោ កុមារា ឥត្តិយាតិ ។ ឥន មយំ កន្តេ

---

១ ឧ. កស្មីយេវ ។ ២ ឧ. ម. ឯកំ ពិគ្គិ ។

មហាទន្តកៈ រឿងរាជ្យវិញ្ញាណក្ការជាសំឡេងសំឡេង

ប្រទេស ។ កាលនោះ ព្រះអង្គទ្រង់យាងចុះចាកផ្លូវសំដៅទៅកាន់
ដងវែត្រមួយ លុះយាងទៅដល់ហើយទ្រង់ចូលទៅកាន់ដងវែត្រនោះ ហើយ
គង់នៅទៀបគល់ឈើមួយ ។

សម័យនោះឯង ពួកកុមារក្នុងកុមារប្រមាណ ៣០ នាក់ជាសំឡេង
នឹងគ្នាព្រមទាំងករិយា កំពុងឲ្យករិយាបម្រើ (ដោយកាម) ក្នុងដងវែត្រ
នោះ ។ មានកុមារម្នាក់ឥតករិយានឹងគេ ។ ទើបកុមារទាំងនោះទៅនាំយក
ស្រីពេស្យា (ស្រីផ្កាមាស) ម្នាក់មក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កុមារដែលឥត
ករិយានោះ ។ លំដាប់នោះឯង កាលដែលកុមារទាំងនោះប្រហែសធ្វេស
កំពុងឲ្យករិយារបស់ខ្លួនបម្រើ ស្រីពេស្យានោះបានលួចយកកណ្តុរ^(៦) រត់
បាត់ទៅ ។ កាលនោះ កុមារជាសំឡេងនឹងគ្នាទាំងនោះខ្វល់ខ្វាយដល់
កុមារជាសំឡេងជួយស្វែងរកស្រីពេស្យានោះ ក៏បានដើរទៅកាន់ដងវែត្រ
នោះបានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅទៀបគល់ឈើមួយ លុះឃើញ
ហើយទើបនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានឃើញស្រី(ម្នាក់) ដែរឬទេ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កុមារទាំងឡាយ ចុះអ្នកត្រូវការអ្វី ដោយស្រី
(នោះ) ។ កុមារទាំងអម្បាលនោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

១ ចង្កេច ឬទ្រព្យ ។

៧៤

វិទ្យាបិដក មហាវិញ្ញា

តិសមត្តា កន្ថវក្កិយា សហាយកា សបដាបតិកា
សមស្មី វនសន្នោ បរិចារយិញ្ញា ឯកស្ស បដាបតិ
នាហោសិ តស្សត្តាយ វេសិ អាជិតា អហោសិ
អថខោ សា កន្ថេ វេសិ អម្មេសុ បមត្តេសុ បរិចា-
វេន្តេសុ កន្ថំ អាទាយ បលាយិត្ត តេន មយំ កន្ថេ
សហាយកា សហាយកស្ស វេយ្យវច្ចំ កកេន្តា តំ
តត្តិ កវេសន្តា សមំ វនសន្តំ អាហិណ្ណាមាតិ ។ តំ
កិ មញ្ញថ វេ កុមារា កតមំ នុ ខោ តុម្ហាតំ វំ យំ
វ តុម្ហេ តត្តិ កវេសយ្យថ យំ វ អត្តានំ កវេសយ្យ-
មាតិ ។ ឯតទេវ កន្ថេ អញ្ញាតំ វំ យំ មយំ អត្តានំ
កវេសយ្យមាតិ ។ តេនហិ វេ កុមារា ជិសីទថ
ជម្ពំ វេ ទេសេស្សមីតិ ។ ឯវំ កន្ថេតិ ខោ តេ កន្ថ-
វក្កិយា សហាយកា កកវ្ថំ អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ
ជិសីទិសុ ។ តេសំ កកវា អនុប្បត្តិកំ កថេសិ

វិសយចំណី មហាវគ្គ

ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងអស់គ្នាប្រមាណ ៣០ នាក់ជាពួកដំបូង ជាសំឡាញ់នឹងគ្នា
នៅក្នុងរុក្ខវេលាប្រទេសនេះមានភរិយាគ្រប់ៗគ្នា បានឲ្យភរិយាបម្រើក្នុង
ជនវិព្រនេះ ឯកុមារជាសំឡាញ់ម្នាក់មិនមានភរិយានឹងគេឡើយ យើង
ខ្ញុំបាននាំយកស្រីពេស្យាម្នាក់មក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កុមារជាសំឡាញ់
នោះ បពិត្រព្រះអង្គដំបូង កាលដែលយើងខ្ញុំប្រហែសធ្វេសកំពុងឲ្យភរិ-
យារបស់ខ្លួនបម្រើ ស្រីពេស្យានោះក៏លួចយកកណ្តុរត់បាត់ទៅក្នុងពេល
នោះ បពិត្រព្រះអង្គដំបូង ហេតុនោះយើងខ្ញុំជាសំឡាញ់នឹងគ្នាខ្វល់ខ្វាយ
ដល់កុមារជាសំឡាញ់ជួយស្វែងរកស្រីពេស្យានោះ ក៏បានដើរមកកាន់
ជនវិព្រនេះ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់កុមារទាំងឡាយ
អ្នកទាំងឡាយសំគាល់រឿងនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយគួរស្វែងរកស្រី
ប្រសើរជាង ឬគួរស្វែងរកខ្លួនប្រសើរជាង ។ កុមារទាំងអស់ឮនោះក្រាប
បង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដំបូង យើងខ្ញុំគួរស្វែងរកខ្លួនប្រសើរជាង ។
ទើបព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់កុមារទាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ
អង្គុយមកសិនចុះ គឺថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ កទ្ធុគ្គិយ-
កុមារជាសំឡាញ់នឹងគ្នាទាំងនោះទទួលព្រះពុទ្ធដីកាថា បពិត្រព្រះអង្គដំ
បូង យ៉ាងហ្នឹងហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយអង្គុយនៅ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងនូវអនុបុព្វកថាដល់ពួក

៧៥

មហាខន្ធពេ កទ្ធវិគ្គិយសហាយកានំ ធម្មចក្កំ

សេយ្យដំទំ ទានកម៌ សីលកម៌ សន្តកម៌ កាមាណំ
អាទីនវំ ឧកាវំ សង្កិលេសំ ទេត្តម្មេ អាទិសីសំ
បកាសេសិ ។ យទា តេ ភកវា អញ្ញាសី កល្យ-
ចិត្តេ មុទុចិត្តេ វិជីវណាចិត្តេ ឧទត្តចិត្តេ បសន្នចិត្តេ
អថ យា ពុទ្ធានំ សាមុក្កំសីកា ធម្មទេសនា តំ ប-
កាសេសិ ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ មត្តំ ។ សេយ្យ-
ថាបិ ជាម សុទ្ធិ វត្តំ អបកតកាឡិកំ សម្មទេវ វជនំ
បដិក្កុល្លោយ្យ វិវមេវ តេសំ តស្មីយេវាសនេ វិជំ វិគ-
បលំ ធម្មចក្កំ ឧទទាទិ យន្តីញំ សមុទយធម្មំ សទ្ធានំ
និរោធម្មន្តិ ។ តេ ទិដ្ឋធម្មា បត្តធម្មា វិទិតធម្មា ចរិ-
យោកាឡិធម្មា តិល្លាវិចិត្តិច្ឆា វិគតកម៌កថា វេសា-
វដ្ឋប្បត្តា អបវប្បច្ចយា សត្តុ សាសនេ ភកវន្តំ វិគ-
ទេវេត្តំ លកេយ្យម មយំ កន្លេ ភកវតោ សន្តិកេ

មហាទន្លកៈ ធម្មចក្កិសោតាបត្តិមគ្គនៃកទ្ធុវគ្គិយកុមារជាសំឡាញ់នឹងគ្នា

កទ្ធុវគ្គិយកុមារជាសំឡាញ់នឹងគ្នាទាំងនោះ គឺទ្រង់ប្រកាសទានកថា ១
សីលកថា ១ សគ្គកថា ១ ពោសរបស់កាមទាំងឡាយដ៏លាមកសៅហ្មង ១
អាទិសង្ឃក្នុងការចេញចាកកាម(បួស) ១ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជាប់
ថា កទ្ធុវគ្គិយកុមារទាំងនោះមានចិត្តស្រួល មានចិត្តទន់ មានចិត្តផុតចាក
និវរណធម៌ មានចិត្តអវណ្ណតឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណា ព្រះអង្គ
ក៏ទ្រង់ប្រកាសធម្មទេសនាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់លើកឡើងសំដែង
ចំពោះព្រះអង្គ គឺសំដែងទុក្ខសច្ច ១ សមុទេយសច្ច ១ និរោធសច្ច ១ មគ្គ-
សច្ច ១ ក្នុងកាលនោះ ។ ធម្មតាសំពត់សស្តាតប្រាសចាកពណ៌ខ្មៅគួរទទួល
ទឹកជ្រលក់បានដោយប្រពៃ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ឯធម្មចក្កិសោតាបត្តិ
មគ្គដ៏ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិលក៏កើតឡើងដល់កទ្ធុវគ្គិយកុមារទាំង
នោះក្នុងទីអង្គុយនោះឯងថា ធម្មជាតិណាមួយ ដែលមានកិរិយាកើតឡើង
ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ រមែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា មានឧបមេយ្យដូច្នោះ
ឯង ។ កទ្ធុវគ្គិយកុមារទាំងនោះបានឃើញអរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដល់
អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានដឹងច្បាស់អរិយសច្ចធម៌ហើយ បានចុះចិត្តស៊ប់ក្នុង
អរិយសច្ចធម៌ហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យ មិនមានឡើងឆ្ងល់ ដល់នូវការ
ជាអ្នកក្លាហានមិនបាច់ជឿស្តាប់ពាក្យបុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនានៃព្រះសា-
ស្តា ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន

៧៦

វិន័យប័ណ្ណ មហាវគ្គ

បព្វជំនំ លកេយ្យម ឧបសម្មន្តំ ។ ឯថ ភិក្ខុវេតិ
ភកវា អរោច ស្វក្ខាតោ ធម្មោ ចរេថ (ព្រហ្មចរិយំ
សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សា វ តេសំ អា-
យស្មន្តានំ ឧបសម្មទា អហោសិ ។

កទ្ធវិញ្ញយសហយកានំ វត្ត និដ្ឋិតំ ។

ទុតិយកាលារំ ។

[៣៧] អថខោ ភកវា អនុប្បព្វេន ចារិកំ ចរមាដោ
យេន ឧរុវេលា តទវសវំ ។ តេន ខោ បន សមយេន
ឧរុវេលាយំ តយោ ជដិលា បដិវសន្តំ ឧរុវេលកស្សទោ
នទីកស្សទោ កយាកស្សទោតិ ។ តេសុ ឧរុវេល-
កស្សទោ ជដិលោ បព្វន្តំ ជដិលសតានំ នាយកោ
ហោតិ វិនាយកោ អត្តោ បឡុខោ ចារោក្ខោ ។ នទី-
កស្សទោ ជដិលោ តិណ្ណំ ជដិលសតានំ នាយកោ
ហោតិ វិនាយកោ អត្តោ បឡុខោ ចារោក្ខោ ។
កយាកស្សទោ ជដិលោ ទ្ធិន្តំ ជដិលសតានំ នាយ-
កោ ហោតិ វិនាយកោ អត្តោ បឡុខោ ចារោក្ខោ ។

វិន័យបំណិក មហាវគ្គ

យើងខ្ញុំគួរបានបញ្ជាក់ គួរបានទុបសម្បទាក្នុងសំណា ក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅកទ្ធុវគ្គិយកុមារទាំងនោះថា អ្នកទាំង
ឡាយ ចូរមកជាកិក្ខុចុះ ហើយទ្រង់ត្រាស់ថា សាសនធម៌តថាគតបាន
សំដែងល្អហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវ
ព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយល្អចុះ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏កានោះឯង ជា
ទុបសម្បទារបស់កទ្ធុវគ្គិយកិក្ខុដ៏មានអាយុទាំងនោះ ។

ចប រឿងពួកកទ្ធុវគ្គិយកិក្ខុជាសំឡាញ់នឹងគ្នា ។
ទុតិយភាណវិរៈ ចប់ ។

[៣៧] គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រឡប់ទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ក៏
ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរសំដៅទៅកាន់ទុរុវេលាប្រទេស ។ សម័យនោះឯង ជដិល
៣ នាក់ (ជាបងប្អូននឹងគ្នា) គឺទុរុវេលកស្សប១ នទីកស្សប១ គយាកស្ស-
ប១ អាស្រ័យនៅក្នុងទុរុវេលាប្រទេស (នោះ) ។ បណ្តាជដិលទាំងនោះ
មានជដិលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបជានាយក ជាអ្នកដឹកនាំ ជាកំពូល ជាប្រ-
ធាន ជាបុគ្គលដ៏ទុក្ខមប្រសើរជាងជដិល៥០០នាក់ ។ ជដិលឈ្មោះនទីក-
ស្សប ជានាយក ជាអ្នកដឹកនាំ ជាកំពូលជាប្រធានជាបុគ្គលដ៏ទុក្ខមប្រសើរ
ជាងជដិល ៣០០នាក់ ។ ជដិលឈ្មោះគយាកស្សប ជានាយក ជាអ្នកដឹកនាំ

៧៧

មហាទដ្ឋកេ ភាគិកដីលវន្តប្បបមប្បដិហារិយំ

អថខោ ភកវា យេន ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិលំស្ស
អស្សមោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ឡុវេលកស្សបំ
ជដិលំ ឯតទកេច សថេ តេ កស្សប អកុវុសេយ្យម
ឯករត្តិ អក្យតារេតិ ។ ន ខោ មេ មហាសមណា កុ
អបិច ខោ ចណ្ណេត្ត ឆាតវាជា ឥទ្ធិមា អាសិវិសោ
យោវិសោ សោ តំ មា វិហោបេសីតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
ភកវា ឡុវេលកស្សបំ ជដិលំ ឯតទកេច សថេ តេ
កស្សប អកុវុសេយ្យម ឯករត្តិ អក្យតារេតិ ។ ន
ខោ មេ មហាសមណា កុ អបិច ខោ ចណ្ណេត្ត ឆាត-
វាជា ឥទ្ធិមា អាសិវិសោ យោវិសោ សោ តំ មា វិហោ-
បេសីតិ ។ តតិយម្បិ ខោ ភកវា ឡុវេលកស្សបំ ជដិលំ
ឯតទកេច សថេ តេ កស្សប អកុវុសេយ្យម ឯក-
រត្តិ អក្យតារេតិ ។ ន ខោ មេ មហាសមណា កុ
អបិច ខោ ចណ្ណេត្ត ឆាតវាជា ឥទ្ធិមា អាសិវិសោ

មហាទន្ធកៈ រឿងជីវិតជាបងប្អូនជីវិតគ្នា នឹងបរិមប្បាដិហារ្យ

ជាកំពូលជាប្រធាន ជាបុគ្គលដ៏ទុក្ខមប្រសើរជាងជីវិត២០០នាក់ ។ កាល
នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងចូលទៅកាន់អស្រមរបស់ជីវិតឈ្មោះ
ឧរុវេលកស្សប លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កាន់ជីវិត
ឈ្មោះឧរុវេលកស្សបថា នែកស្សប បើអ្នកមិនចង្អៀតចង្អល់ទេ យើងសូម
នៅក្នុងរោងភ្លើងបានមួយរាត្រី ។ ឧរុវេលកស្សបពោលតបថា បពិត្រមហា-
សមណៈ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់អ្វីទេ តែថាក្នុងរោងភ្លើងនេះមាន
នាគរាជមួយជាសត្វកាច មានប្អូន មានពិសក្នុងចង្កឹម មានពិសដ៏ពន្លឹក កុំឲ្យ
តែនាគរាជនោះវាបៀតបៀនព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹង
ជីវិតឈ្មោះឧរុវេលកស្សបជាគំរប់ពីរដងទៀតថា នែកស្សប បើអ្នកមិន
ចង្អៀតចង្អល់ទេ យើងសូមនៅក្នុងរោងភ្លើងបានមួយរាត្រី ។ ឧរុវេលកស្សប
ចៈពោលតបថា បពិត្រមហាសមណៈ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់អ្វីទេ
តែក្នុងរោងភ្លើងនេះមាននាគរាជមួយជាសត្វកាច មានប្អូន មានពិសក្នុងចង្កឹម
មានពិសដ៏ពន្លឹក កុំឲ្យតែនាគរាជនោះវាបៀតបៀនព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងជីវិតឈ្មោះឧរុវេលកស្សបជាគំរប់បីដងទៀតថា
នែកស្សប បើអ្នកមិនចង្អៀតចង្អល់ទេ យើងសូមនៅក្នុងរោងភ្លើងបានមួយ
រាត្រី។ ឧរុវេលកស្សបពោលតបថា បពិត្រមហាសមណៈ ខ្ញុំមិនមានសេចក្តី
ចង្អៀតចង្អល់អ្វីទេ តែក្នុងរោងភ្លើងនេះមាននាគរាជមួយ ជាសត្វកាច

៧៨

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

យោវិសោ សោ តំ មា វិហោវេសីតិ ។ អប្បេវ្ក្ក^(៥) មំ
ន វិហោវេយ្យ ឥឡ្ហ តំ កស្សប អនុជាណហិ អក្យ-
ការន្តិ ។ វិហារ មហាសមណ យថាសុខន្តិ ។ អថខោ
ភកវា អក្យការំ បរិសិត្តា តិណសន្តរកំ បញ្ញាបេត្តា
និសីទិ បល្លង្គំ អាកុដិត្តា ឧដ្ឋំ កាយំ បណីធាយ
បរិមុខំ សតី ឧបដ្ឋបេត្តា ។

[៣៨] អថខោ សោ ណតោ អន្តិស ភកវន្តំ បរិដ្ឋំ
ទិស្វាន ទុក្កំ ទុម្ពុណោ បដ្ឋបាសិ ។ អថខោ ភកវតោ
ឯតទហោសិ យន្តណហិ ឥមស្ស ណកស្ស អនុបហត្ថ
ធរិត្តោ ចម្មត្តោ មំសត្តោ នហារុត្តោ អដ្ឋិត្តោ អដ្ឋិមិត្តោ
តេជសា តេជំ បរិយាទេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភកវា
តតារ្យបំ ឥន្ទាភិសម្ពារំ អភិសម្ពារិត្តា បដ្ឋបាសិ ។
អថខោ សោ ណតោ មក្កំ អសហន្តោ បដ្ឋលិ ។
ភកវាបិ តេជោធាតុំ សមាបដ្ឋិត្តា បដ្ឋលិ ។ ឧកិដ្ឋំ

---

១ អប្បេវ្កាមាតិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិនយបំណិក មហាវគ្គ

មានបូជ្ជី មានពិសក្កដ៍ចង្កឹម មានពិសដ៍ពន្លឹក កុំឲ្យតែនាគរាជនោះបៀតបៀន
ព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា វិនកស្សប នាគរាជនោះ
បៀតបៀនយើងមិនបានទេ ឈ្លើយចុះ អ្នកចូរព្រមឲ្យពេងភ្លើង (ដល់យើង
ចុះ) ។ ឧរុវេលកស្សបគបថា បពិត្រមហាសមណៈ ព្រះអង្គចូរទៅតាម
សប្បាយចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ចូលទៅកាន់ពេងភ្លើង
ហើយក្រាលនូវកម្រាលស្មៅគង់ផ្កត់ភ្លើងតាំងកាយដ៏ត្រង់ដម្កល់សតិឆ្ពោះ
មុខទៅកាន់កម្ពុជាន ។

(៣៨) ត្រាវនោះ នាគនោះបានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគយាងចូល
ទៅ លុះឃើញហើយ កើតទុក្ខ តូចចិត្ត ក៏បណ្តាលផ្សែងឲ្យហុយចេញ ។
ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ការនេះគួរតថាគត កុំបៀត
បៀនស្បែកសម្បុរថ្លៃ ស្បែកបន្ទាប់ សាច់ សរសៃឆ្អឹង និងខួរក្នុងឆ្អឹង
របស់នាគរាជនេះឲ្យសោះ ហើយត្រាន់តែគ្របសង្កត់គេជះ (របស់នាគរាជ)
ដោយគេជះរបស់គតថាគតចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគសំដែងឥន្ទ្រ-
ភិសន្តិរមានសភាពដូច្នោះហើយ ក៏បណ្តាលផ្សែងឲ្យហុយតបទៅវិញ ។
ចំណែកនាគនោះអត់ទ្រាំសេចក្តីក្រោធមិនបាន ក៏បណ្តាលភ្លើងឲ្យរេះ
ឡើង ។ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គទ្រង់ចូលឈានមានតេជោធាតុជា
អារម្មណ៍ ហើយទ្រង់បណ្តាលភ្លើងឲ្យរេះឡើងដែរ ។ កាលបើអ្នកមានបូជ្ជី

៧៧

មហាទន្ធព ភាគីកពីលវត្តប្បវេណីប្បដិហារិយំ

សញ្ញោតិក្ខតានំ^(១) អក្សតារំ អាទិត្តំ វិយ ហោតិ សឡដ្ឋ-
លីតំ សញ្ញោតិក្ខតំ^(២) ។ អថខោ តេ ជដិលា អក្សតារំ
បរិវាវេត្វា វេមាហំសុ អកិក្ខោ វេត កោ មហាសមណោ
នាគេន វិហាបិយតិ ។ អថខោ ភកវា តស្ស រត្តិយា
អច្ចយេន តស្ស នាគស្ស អនុបហាច្ឆ ធរីញ្ច ចម្មញ្ច ម័-
សញ្ច ធម្យាញ្ច អដ្ឋិញ្ច អដ្ឋិមិញ្ច តេជសា តេជំ បរិ-
យានិយត្វា បត្តេ បត្តិមិញ្ច ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិ-
លស្ស ធស្សេសំ អយន្តេ កស្សប នាគោ បរិយានិញ្ច
អស្ស តេជសា តេជោតិ ។ អថខោ ឡុវេលកស្សបស្ស
ជដិលស្ស ឯតនហោសិ មហំទ្ធិកោ ខោ មហាសម-
ណោ មហានុកាវោ យត្រ ហិ នាម ចណ្ណស្ស នាគា-
ជស្ស ឥទ្ធិមតោ អាសំវិសស្ស យោវិសស្ស តេជសា
តេជំ បរិយានិយស្សតិ ន ត្រេ ច ខោ អហា យថា
អហន្តិ ។

(៣៧) នេញ្ចាយ ភកវា ឡុវេលកស្សបំ ជដិ-
លមវោច សថ តេ កស្សប អក្ស វិហាវេមុ

១-២ សង្កេតិក្ខតានំ សង្កេតិក្ខតំបិ ហិ ។

មហាទុក្ខៈ រឿងដំណើរជាបងប្អូននឹងគ្នា នឹងបរិមប្បាដ៏ហាយ

តាំងពីវេលាពេលពន្លឺភ្លឺនៃភ្លឺព្រាងព្រាយឡើងហើយ ឯរោងភ្លឺក៏ក្រវើង-
រឿងភ្លឺសន្ទោរសន្ទៅឡើងហាក់ដូចជាភ្លឺឆេះ ។ លំដាប់នោះ ជដិលទាំង
អម្បាលនោះ នាំគ្នាចោមរោមរោងភ្លឺហើយពោលយ៉ាងនេះថា ទុសម-
ណៈមានបូល្ហម្ល៉េះ ឥឡូវត្រូវនាគរាជបៀតបៀន ។ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគ
លុះរាត្រីនោះកន្លងទៅហើយ ទ្រង់មិនបានប៉ះពាល់ស្បែកក្រៅ ស្បែក
បន្ទាប់ សាច់សរសៃ ឆ្អឹង និងខួរក្នុងឆ្អឹងរបស់នាគនោះទ្រង់គ្របសង្កត់តែជះ
ដោយគេជះហើយទ្រង់ចាប់នាគច្រកក្នុងបាត្រ (ទាយកទៅ) បង្ហាញដល់
ជដិលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបថា នៃកស្សប នេះនាគរបស់អ្នកឯង គឺថាគត
បានគ្របសង្កត់តែជះរបស់វា ដោយគេជះគឺថាគតហើយ ។ គ្រានោះ ជដិល
ឈ្មោះទុរុវេលកស្សបគ្រិះរិះដូច្នោះថា មហាសមណៈ (នេះ) មានបូជ្ជៈខ្លាំង
មានអានុភាពធំមែន ព្រោះហេតុថា (ព្រះអង្គ) អាចគ្របសង្កត់តែជះរបស់
នាគជាសត្វកាច មានបូជ្ជៈ មានពិសក្នុងចង្កឹម មានពិសដ៏ពន្លឹក ដោយគេជះ
(របស់ព្រះអង្គបាន) តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់មិនមែនជាព្រះអរហន្ត
ដូចអញទេ ។

(៧៧) ព្រះដ៏មានព្រះភាគ (ទ្រង់ប្រថាប់ទៅ) ជិតឆ្នេរស្ទឹង
នេរញ្ជា ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កាន់ដំដិលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបថា នៃ
កស្សប បើអ្នកមិនចង្រៀតចង្រៀលទេ គឺថាគតសុំនៅក្នុងរោងភ្លឺ

វិសយបិណ្ឌេ មហាវិញ្ញោ

អដ្ឋិណោ អត្ថិសុវណាម្ពីតិ ។ ន ចោ មេ មហាសមណ
តុរុ ជាសុកាមោច^(១) តំ និវាមិ ចណ្ណេត្ត ជាគរាជា
ឥន្ទ្រិមា អាសីរិសោ យោរិសោ សោ តំ ហិហិហេវេសីតិ ។

អច្ឆេវ មំ ន វិហេវេយ្យ ឥន្ទ្រំ ត្វំ កស្សប អនុ-
ជាតាហិ អគ្យាតារន្តិ ។

ទិន្ទន្តំ នំ វិទិត្តា អភិតោ^(២)

ចារិសិ កយមតិតោ ។

ទិស្វា ឥសី បរិដ្ឋំ អហំនាតោ^(៣)

ទុច្ឆនោ បច្ឆទាសិ ។

សុមនមាណសោ^(៤) ន វិមនោ

បនុស្សនាតោបិ តត្ថ បច្ឆទាសិ ។

បក្ខុញ្ច អសហាមនោ

អហំនាតោ ចារិកោវ បដ្ឋលិ ។

---

១ ឧ. ជាសុកាមោវ ។ ២ ឧ. អសម្ពិតោ ។ ៣ ឯត្តន្តេ ទុក្ខតិ កត្តបិ យោត្តេ ទិស្សតិ ។
៤ ឧ សុមនសោ ។

វិទយបំណិក មហាវគ្គ

ក្នុងថ្ងៃនេះបាន ១ ថ្ងៃសិន ។ ទុរវេលកស្សបពោលតបថា អើមហា
សមណៈ ខ្ញុំមិនចង្អៀតចង្អល់ទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំប្រាថ្នាសេចក្តីសប្បាយ ទើប
យាត់ព្រះអង្គថា ក្នុងពេលភ្លើងនេះមាននាគរាជមួយជាសត្វកាច មានប្អូន
មានពិសក្នុងចង្កូម មានពិសដ៏ពន្លឺក កុំឱ្យនាគរាជនោះវាបៀតបៀន
ព្រះអង្គឡើយ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា វៃកស្សប ឯនាគនោះមិនអាច
បៀតបៀនតថាគតបានទេ ឈ្លើយចុះ អ្នកចូរព្រមឱ្យពេលភ្លើង (ដល់
តថាគតចុះ) ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបថា ទុរវេលកស្សបព្រមឱ្យ
ហើយព្រះអង្គមិនតក់ស្លុត ឥតមានកោតញញើតទើបយាង
ចូលទៅ ។ ពស់ជាអហិនាគបានឃើញព្រះអង្គយាង
ចូលទៅក៏តូចចិត្ត ទើបបណ្តាលផ្សែងឱ្យហុយចេញ ។
ឯព្រះសម្ពុទ្ធជាមនុស្សនាគទ្រង់មានព្រះហឫទ័យរីករាយ ឥត
មានសេចក្តីអាក្រក់អន់ ក៏បណ្តាលផ្សែងឱ្យហុយចេញក្នុង
ទីនោះដែរ ។ ចំណែកអហិនាគអត់ប្រាំសេចក្តីក្រោធមិន
បាន ក៏បណ្តាលភ្លើងឱ្យរុះរើឡើង ដូចជាភ្លើងធម្មតា ។

៨១

មហាទន្ធពេ ភាគីកដំលីវត្តប្បបមប្បដិហារីយំ

តេជោនាតុកុសលោ មនុស្សនាគោបិ តត្ថ^(១) បដ្ឋលី ។
ឧភិទ្ធី សញ្ញាតិក្ខតានំ អក្សតារំ ឧទិច្ចវេ ។
ជដិលោ អភិរូទោ វត ភោ មហាសមណោ នាកេន
វិហេបីយតីតិ កណាទ្ធិ ។

អថ វត្តិយា អច្ចយេន អហិណាតស្ស^(២) អច្ចិយោ ន
ហោទ្ធិ ។

ឥទ្ធិមតោ បន បិតា អនេកវណ្ណា អច្ចិយោ ហោទ្ធិ ។
ជិលោ អថ លោហិតកា^(៣) មញ្ញោជ្ជា បីតកា ដលិក-
វណ្ណាយោ អន្តីរសស្ស កាយេ អនេកវណ្ណា អច្ចិយោ
ហោទ្ធិ ។

បត្តិម្ហិ ឧទហិត្វា អហិណាតំ ព្រាហ្មណស្ស ធម្មេសិ
អយំ តេ កស្សប នាតោ បរិយាទិញោ អស្ស តេជសា
តេជោតិ ៤ ។

អថទោ ឧរុវេលកស្សទោ ជដិលោ កតវតោ ឥមិនា

---

១ ម. តត្ថេវ ។ ២ ឧ. ម. ហតា តាតស្ស ។ ៣ ឧ. លោហិតិកា ។ ៤ នេព្វោយ
ភតវតិអាទិពាយោ បញ្ច បក្ខិទ្ធីតិ តព្វល្អោនាយំ វុត្តំ ។

មហាទន្សកៈ រឿងដំរើលជាបងប្អូននឹងគ្នា នឹងជាដំហារ្យជាបឋម

ឯមនុស្សនាគទ្រង់ឆ្ងាសក្នុងឈាន មានគេជាធាតុជា
អារម្មណ៍ ក៏បណ្តាលឲ្យឆេះឡើងក្នុងទីនោះដែរ ។
កាល បើអ្នកមានប្ញទ្ធិទាំងពីរបណ្តាលឲ្យភ្លឺព្រាងព្រាយ
ឡើងព្រមគ្នាហើយ ពួកដំរើលក៏ចោមពេមពេងភ្លើង ។
ដំរើលទាំងឡាយនិយាយគ្នាថា ឧ មហាសមណៈមានរូបល្អម៉្លោះ

ឥឡូវត្រូវនាគបៀតបៀន ។

លុះកត្រឹកនូវទៅហើយរស្មីរបស់អហំនាគក៏រលត់សូន្យ
ទៅ ។ ឯរស្មីមានពណ៌ច្រើនរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធដ៏មានប្ញទ្ធិ
ក៏តាំងនៅដដែល ។ រស្មីមានពណ៌ច្រើនគឺ ខៀវខ្លះ
ក្រហមខ្លះ ហង្សបាទ (ក្រហមទន់) ខ្លះ លឿងខ្លះ
ពណ៌ផ្លែកខ្លះ មាននៅក្នុងព្រះកាយរបស់ព្រះសម្ពុទ្ធ
ដែលមានព្រះនាមថាអង្គីរស ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ចាប់
អហំនាគច្រកក្នុងបាត្រហើយ (នាំទៅ) បង្ហាញព្រាហ្ម-
ណ៍ថា នៃកស្សប នេះនាគរបស់អ្នក តថាគតគ្រប
សង្កត់គេជះរបស់វាដោយគេជះតថាគតហើយ ។

គ្រានោះ ដំរើលឈ្មោះទុរុរលកស្សប ជ្រះថ្លាដោយឥទ្ធិប្បក្ខណ៍-
ហារ្យនេះ របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ

៨២

វិទេយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឥន្ទ្រប្បាជិហារិយេន អភិប្បសន្នោ ភកវន្តំ ឯតទតោច
ឥនេវ មហាសមណ វិហារ អហាន្តេ ជ្រុកត្តេនាតិ ។

បឋមំ បាដិហារិយំ ។

[៤០] អថខោ ភកវា ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិ-
លស្ស អស្សមស្ស អវិទ្ធកេ អញ្ញាតវស្ស វនសន្នោ វិហា-
សិ ។ អថខោ ចត្តារោ មហារាជាទោ អភិក្កន្ធាយ
វត្តិយា អភិក្កន្ធវណា កេវលកប្បំ វនសន្នំ ឱកា-
សេត្វា យេន ភកវា តេនុបសន្តមីសុ ឧបសន្តមិត្វា
ភកវន្តំ អភិវទេត្វា ចតុទ្ធិសា អជ្ជិសុ សេយ្យថាបិ
មហាញំ អភិក្កន្ធា ។ អថខោ ឡុវេលកស្សនោ ជដិលោ
តស្ស វត្តិយា អច្ចយេន យេន ភកវា តេនុបសន្តមី
ឧបសន្តមិត្វា ភកវន្តំ ឯតទតោច កាលោ មហាសមណ
និដ្ឋិតំ ភត្តំ កេ នុ ខោ តេ មហាសមណ អភិក្កន្ធា-
យ វត្តិយា អភិក្កន្ធវណា កេវលកប្បំ វនសន្នំ

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រមហាសមណៈ សូមព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទីនេះ
រៀនអង្គុំសដោយនិច្ចកត្តដល់ព្រះអង្គ ។

ចប់បទដំបូងជាបឋម ។

(៤០) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងដងវែត្រមួយ
ក្នុងទីជិតអស្រមរបស់ដំដលឈ្មោះឧរុវេលកស្សប ។ កាលនោះ ទេវតា
ទាំង៤ ដាស្តចង់ មានសម្បុរល្អ(ចុះមក)ក្នុងវេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ
បណ្តាលរស្មីឲ្យភ្នំក្នុងដងវែត្រទាំងអស់ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបបិតនៅ
ក្នុងទីសទាំង ៤ មានគួរនាដូចគំនរភ្លើងដ៏ធំ ។ លុះពត្រីនោះកន្លងហើយ
ទើបដំដលឈ្មោះឧរុវេលកស្សបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា
បពិត្រមហាសមណ កាល (នេះ) ដាច់កាលសមគួរហើយ គត្តាហារ
សម្រេចហើយ បពិត្រមហាសមណៈ ចុះអ្នកណា ដែលមានសម្បុរល្អ (ចុះ
មក)ក្នុងវេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្របណ្តាលរស្មីឲ្យភ្នំក្នុងដងវែត្រទាំងអស់

៨៣

មហាខន្ធកេ ភាគីកដីលវគ្គតិយប្បដិហារិយំ

ឱកាសេត្វា យេន ត្វំ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមីត្វា តំ
អភិវាទេត្វា ចតុទ្ធិសា អដ្ឋិសុ សេយ្យថាបិ មហាត្តា
អត្តិក្ខន្ធាតិ ។ ឯតេ ខោ កេស្សប ចត្តារោ មហា-
រាជាទោ យេនាហំ តេនុបសង្កមីសុ ធម្មស្សវនាយាតិ ។
អថខោ ឧរុវេលកេស្សបស្ស ជដិលស្ស ឯតទេហោសិ
មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ មហានុកាវោ យត្រ
ហំ នាម ចត្តារោបិ មហារាជាទោ ឧបសង្កមីស្សន្តិ
ធម្មស្សវនាយ ទ ត្រូវ ច ខោ អរហា យថា អហន្តិ ។
អថខោ កកវា ឧរុវេលកេស្សបស្ស ជដិលស្ស កត្ត
កុញ្ញត្វា តស្មីយេវ វនសណ្ណោ វិហាសិ ។

ទុតិយំ បាដិហារិយំ ។

[៤០] អថខោ សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ អភិក្កន្ធាយ
វត្តិយា អភិក្កន្ធាវណោ^(១) កេវលកប្បវនសណ្ណំ ឱកា-
សេត្វា យេន កកវា តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមីត្វា កកវន្តំ
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ សេយ្យថាបិ មហា-
អត្តិក្ខន្ធា បុរិមាហំ វណ្ណាទិកាហំ អភិក្កន្ធាតោ ច

១ ឧ. អភិក្កន្ធាវណ្ណា ។ គន្ថ ការណំ បរិយេសំគង្គំ ។

មហាខន្ធកៈ រឿងជដិលជាបងប្អូននឹងគ្នា នឹងបាដិហារ្យផាត់រប់ ៣

ហើយចូលមកគាល់ព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះអង្គហើយ
ស្តិតនៅក្នុងទិសទាំង៤ មានគួរនាដូចគំនរភ្លើងដ៏ធំ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា
នៃកស្សប ឯអ្នកទាំងនោះគឺស្តេចធំទាំង ៤ ចូលមកគាល់តថាគតដើម្បីនឹង
ស្តាប់ធម៌ ។ ត្រាខន្ធពោះ ជដិលឈ្មោះ ទុរុវេលកស្សប មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា មហាសមណៈ(នេះ)មានប្ញទ្ធិទាំង មានអានុភាពធំមែន ព្រោះ
ហេតុថា អម្បាលមហារាជទាំង ៤ ក៏គង់ចូលមកគាល់ដើម្បីស្តាប់ធម៌ដែរ
តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់មិនមែនជាអរហន្តដូចអញទេ ។ លំដាប់នោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សោយកត្តាហាររបស់ជដិលឈ្មោះ ទុរុវេលក-
ស្សបស្រេចហើយទ្រង់ប្រថាប់នៅក្នុងដងវិព្រនោះឯង ។

ចប់បាដិហារ្យផាត់រប់ ២ ។

(៤១) ត្រាខន្ធពោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយ មានពណ៌
ល្អ បណ្តាលស្មើឲ្យភ្នំក្នុងដងវិព្រទាំងអស់ ក្នុងវេលាកណ្តាលអធ្រាត្រ
ហើយចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ មានគួរនាដូច
គំនរភ្លើងធំ ដ៏រុងរឿងនឹងទុក្ខមជ្ឈិមស្មើនៃពណ៌ដែលមានហើយក្នុងកាល

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

បណ្ឌិតតរោ ច ។ អថខោ ឡុវេលកស្សនោ ជដិលោ
តស្ស រត្តិយា អច្ចយេន យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧ-
បសង្កមិត្វា ភកវន្តំ ឯតទរោច កាលោ មហាសមណ
និដ្ឋិតំ ភត្តំ កោ ឡុ ខោ សោ មហាសមណ អភិក្កន្តា-
យ រត្តិយា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ វនសណ្ណំ ឱកា-
សេត្វា យេន ត្វំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ អដ្ឋាសំ សេយ្យថាមិ មហាអភិក្កន្តោ បុរិមាហិ
វណ្ណានិកាហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណ្ឌិតតរោ បាតិ ។
ឯសោ ខោ កស្សប សក្កោ ទេវនមិទ្ធោ យេនាហិ
តេនុបសង្កមិ ធម្មស្សវនាយាតិ ។ អថខោ ឡុវេលកស្ស-
បស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហា-
សមណោ មហានុការោ យត្រិ ហិ នាម សក្កោ ទេវន-
មិទ្ធោ ឧបសង្កមិស្សតិ ធម្មស្សវនាយ ទ ត្រូវ ច ខោ អរ-
ហា យថា អហន្តិ ។ អថខោ ភកវា ឡុវេលកស្សបស្ស
ជដិលស្ស ភត្តំ ភុញិត្វា តស្មីយេវ វនសណ្ណោ វិហាសិ ។

តតិយំ បាដិហារិយំ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

យប់មុន ។ លុះរាត្រីនោះកន្លងទៅហើយ ទើបដំលើលឿនៗ រុករាលកស្ស-
បច្ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក្រាបចូលព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រមហាសមណៈ កាល (នេះ)
ជាកាលសមគួរហើយ ភត្តាហារក៏សម្រេចហើយ បពិត្រមហាសមណៈ
ចុះអ្នកណាដែលមានពណ៌ល្អ បណ្តាលរស្មីឲ្យភ្នំក្នុងដងព្រៃទាំងអស់ក្នុង
វេលាកណ្តាលអធ្រាត្រហើយចូលមកគាល់ព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ
ថ្វាយបង្គំព្រះអង្គទើបបិទនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ មានគួរនាដូចជាគំនរភ្នំដ៏
ដ៏រុងរឿងនឹង ឧត្តមជាងរស្មីនៃពណ៌ដែលមានហើយក្នុងកាលយប់មុន ។
ទ្រង់ត្រាស់ថា នៃកស្សប អ្នកនោះហើយគឺសក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា
ទាំងឡាយ ចូលមករកតថាគតដើម្បីនឹងស្តាប់ធម៌ ។ គ្រានោះ ដំលើលឿន
រុករាលកស្សប មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មហាសមណៈ (នេះ) មាន
ប្លន្ទិទ្ធាន៍ មានភានុភាពធំមែន ព្រោះថា សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតា
គង់ចូលមកគាល់ដើម្បីនឹងស្តាប់ធម៌ តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់នៅ
មិនមែនជាអរហន្តដូចអញទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
សោយភត្តាហាររបស់ដំលើលឿនៗ រុករាលកស្សបស្រេចហើយ ទ្រង់ប្រ-
ថាប់នៅក្នុងដងព្រៃនោះឯង ។

ចប់ជាដំណាច់រំលឹក ។

មហាទន្ធពេ ភាគីកដំលីវត្តចតុត្តប្បដិហារិយំ

(៤២) អថខោ ព្រហ្មា សហម្បតិ អភិក្កន្តាយ រត្តិ-
យា អភិក្កន្តវណ្ណោ កេវលកប្បំ វនសណ្ឋំ ឌីកាសេត្វា
យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវា-
ទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ សេយ្យថាបិ មហាអក្កិក្ខន្ធា
បុរិមាហិ វណ្ណនិកាហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច ។
អថខោ ឧរុវេលកស្សនោ ជដិលោ តស្ស រត្តិយា អច្ច-
យេន យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
ឯតទរោច កាលោ មហាសមណោ និដ្ឋិតំ ភត្តំ កោ ឧ-
ខោ សោ មហាសមណោ អភិក្កន្តាយ រត្តិយា អភិក្កន្ត-
វណ្ណោ កេវលកប្បំ វនសណ្ឋំ ឌីកាសេត្វា យេន តំ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
អដ្ឋាសិ សេយ្យថាបិ មហាអក្កិក្ខន្ធា បុរិមាហិ វណ្ណនិកា-
ហិ អភិក្កន្តតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ចាតិ ។ ឯសោ ខោ
កស្សប ព្រហ្មា សហម្បតិ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ធម្ម-
ស្សវនាយាតិ ។ អថខោ ឧរុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស
ឯតទហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ មហានុ-
ភារោ យត្រ ហិ នាម ព្រហ្មា សហម្បតិ ឧបសង្កមិស្សតិ

មហាទន្ធកៈ រឿងជីវិតជាបងប្អូនសំនុំ ទាំងបាណ្ឌវជាតិរាប់ ៤

(៤២) លំដាប់នោះ សហម្បតិព្រហ្មមានសម្បវល្លបណ្ណាលស្មីឲ្យ
ភ្នំក្នុងជងវៃព្រំទាំងអស់ ក្នុងវេលាកណ្តាលអធ្រាត្រ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទើបបិត
នៅក្នុងទីដ៏សមគួរមួយ មានគួរនាដូចគំនរភ្លើងធំរុងរឿងនឹងទុក្ខមជ្ឈិមស្មី
នៃពណ៌ដែលមានហើយក្នុងយប់មុន ។ ។ កាលបើពត្រីនោះកន្លងទៅ
ហើយ ទើបជីវិតឈ្មោះទុរវេលកស្សបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយពាក្យ
នេះថា បតិត្រមហាសមណៈកាល(នេះ)ជា កាលសមគួរហើយ គត្តាហារកិ
សម្រេចហើយ បតិត្រមហាសមណៈ ចុះអ្នកណា ហ្ន៎មានពណ៌ល្អបណ្ណាល
ស្មីឲ្យភ្នំក្នុងជងវៃព្រំទាំងអស់ ក្នុងវេលាកណ្តាលអធ្រាត្រ ចូលមកគាល់
ព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយថ្វាយបង្គំព្រះអង្គហើយបិតនៅក្នុងទីដ៏សម
គួរ គួរនាដូចគំនរភ្លើងធំ រុងរឿងនឹងទុក្ខមជ្ឈិមស្មីនៃពណ៌ដែលមានក្នុង
យប់មុន ។ នោះ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា នៃកស្សប ជននោះឯងគឺសហម្បតិ-
ព្រហ្មចូលមករកគឺថាគតដើម្បីនឹងស្តាប់ធម៌ ។ ត្រាោះ ជីវិតឈ្មោះទុរ-
វេលកស្សបមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា មហាសមណៈ(នេះ) មានប្តូរខ្លាំង
មានកាន់កាប់ផែន ព្រោះថា អម្បាលសហម្បតិព្រហ្មក៏ក្នុងចូលមកគាល់

៨៦

វិនយចំពោះ មហាវត្ត

ធម្មស្សវនាយ ន ត្រូវ ច ទោ អរហាយ យថា អហន្តិ ។
អថទោ ភគវា ឧរុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស ភត្ត
ភុញ្ញត្វា តស្មីយេវ វនសណ្ណោ វិហាសិ ។

ចក្កំ បាដិហារិយំ ។

(៤៣) តេន ទោ បន សមយេន ឧរុវេលកស្សបស្ស
ជដិលស្ស មហាយញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ ។ កេវ-
លកប្បា ច អន្តមកជា បហ្មតំ ខាននិយំ កោជនិយំ
អាទាយ អភិក្កមិវតុកាមា ហោន្តិ ។ អថទោ ឧរុវេ-
លកស្សបស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសិ ឯតហិ ទោ មេ
បហាយញោ បច្ចុបដ្ឋិតោ កេវលកប្បា ច អន្តមកជា
បហ្មតំ ខាននិយំ កោជនិយំ អាទាយ អភិក្កមិស្សន្តិ
សចេ បហាសមណោ មហាជនកាយេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
កវិស្សតិ មហាសមណស្ស លាភសក្ការោ អភិវឌ្ឍិស្សតិ
មម លាភសក្ការោ បរិហាយិស្សតិ អហោ នូន បហា-
សមណោ ស្មាតនាយ ឆាតច្ឆេយ្យតិ ។ អថទោ ភគវា
ឧរុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស ចេតសា ចេតោបរិវិតក្ក-
មញ្ញាយ ឧត្តកវំ កញ្ញា តតោ បិណ្ណាទាតំ អាហារិត្វា

វិន័យចំណី មហាវគ្គ

ដើម្បីនឹងស្តាប់ធម៌វិដរ តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះ អរហន្តដូចអញទេ ។ ក្នុងកាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សោយកត្តា- ហាររបស់ដំដលល្បោះ ទុរុវេលកស្សបស្រែចេហើយ ទ្រង់ប្រថាប់នៅក្នុង ដងព្រៃនោះឯង ។

ចប់បាណិហារ្យផាតំរប់ ៤ ។

(៤៣) សម័យនោះឯង គ្រឿងបូជាធំនឹងកើតឡើងដល់ដំដល ល្បោះទុរុវេលកស្សប ។ (ព្រោះថា) ជនអ្នកនៅក្នុងដែនអង្គៈនឹងមគធៈទាំង អស់គ្នាប្រាថ្នានឹងនាំយកខាទនីយកោដនីយាហារមានប្រមាណច្រើនចូល មកបូជា ។ គ្រានោះ ដំដលល្បោះទុរុវេលកស្សបមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ ថា កាលឥឡូវនេះឯង គ្រឿងបូជាធំនឹងកើតឡើងដល់អញ ដូចជាជន អ្នកនៅក្នុងដែនអង្គៈនឹងមគធៈទាំងអស់គ្នា នឹងនាំយកខាទនីយកោដនីយា- ហារមានប្រមាណច្រើនចូលមកបូជា បើមហាសមណៈនឹងធ្វើឥន្ទ្រប្បាដិ- ហារ្យក្នុងទីប្រជុំមហាជន លាភសក្ការៈនឹងចំរើនដល់មហាសមណៈ លាភ- សក្ការៈរបស់អញក៏នឹងសាបសូន្យទៅ ឧ មហាសមណៈកុំគប្បីមកឆាន់ក្នុងវិប្ប- ស្ត្រកនេះទៅអេះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបសេចក្តី បរិភោគក្នុងចិត្តរបស់ដំដលល្បោះទុរុវេលកស្សប ដោយព្រះហឫទ័យព្រះ អង្គ ទើបទ្រង់យាងទៅកាន់ទុត្តរកុរុទ្ធិប នាំយកចង្កាន់បិណ្ឌបាតមកអំពី.

៨៧

មហាខន្ធព ភាគីកជដីលវត្តបញ្ចមប្បាដិហារិយំ

អនោតត្តទយោ បរិកុញ្ញិត្វា តត្ថេវ ទិវារិហារំ អកាសិ ។
អថខោ ឡុវេលកស្សោ ជដិលោ តស្សា រតិយា
អច្ចយេន យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
កកវង្គំ ឯតទលោច កាលោ មហាសមណោ ចិដ្ឋិតំ កត្តំ
កី ធុ ខោ មហាសមណោ ហិយ្យោ ឆាកមាសិ អបិច
មយំ តំ សរាម កី ធុ ខោ មហាសមណោ ឆាកច្ន-
ត័តំ ខាទនីយស្ស ច^(១) តេ បដិវិសោ វបិតោតិ ។ ធុធុ
តេ កស្សប ឯតទយោសិ ឯតវហិ ខោ មេ មហាយញោ
បច្ចុបដ្ឋិតោ កេវលកច្ចា ច អង្គមកជា បហូតំ ខាទ-
នីយំ កោជនីយំ អាទាយ អភិក្កមិស្សន្តិ សថេ មហា-
សមណោ មហាជនកាយេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កវិស្សតិ
មហាសមណស្ស លាភសក្ការោ អភិវឌ្ឍិស្សតិ មម លា-
ភសក្ការោ បរិហាយិស្សតិ អហោ ធុន មហាសមណោ
ស្វាតនាយ ឆាកច្ចយ្យតិ សោ ខោ អហំ កស្សប
តវ ថេតសា ថេតោបរិវិតក្កមញាយ ឧត្តរកុរំ កម្ពុ
តតោ បិណ្ឌាទាតំ អាហរិត្វា អនោតត្តទយោ បរិកុញ្ញិត្វា

១ ឧ.ម. ខាទនីយស្ស ច កោជនីយស្ស ច ។

មហាខន្ធកៈ រឿងជីវិតជាបងប្អូននឹងគ្នា នឹងបាណ្ឌវជាតំរប់ ៥

ឧត្តរករទ្ធិបនោះ ហើយទ្រង់សោយជិតស្រះអនោតត្ត ហើយទ្រង់
សម្រាកវិយាបថនៅក្នុងវេលាថ្ងៃក្នុងកន្លែងនោះឯង ។ កាលបើពត្រិ
នោះកន្លងទៅហើយ ទើបជីវិតឈ្មោះឧត្តរករទ្ធិស្របចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក្រាបបង្គំទូល ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដោយពាក្យនេះថា បពិត្រមហាសមណៈ កាល (នេះ) ជាកាលសមគួរ
ហើយ កត្តាហារក៏សម្រេចហើយ បពិត្រមហាសមណៈ ហេតុដូចម្តេច
ក៏ព្រះអង្គមិនយាងមកក្នុងថ្ងៃម្សិលមិញ ចំណែកខ្ញុំ ។ តែងលើកព្រះអង្គ
ទន្ទឹងចាំមើលផ្លូវថា មហាសមណៈមិនមកទេឬអ្វី ហើយបានទាំងដំកល់
ចំណែកខាងនិយាហារទុក ដើម្បីព្រះអង្គ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ថា នែកស្សប ក្រែងអ្នកគិរិវង្សដូច្នោះថា ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
គ្រឿងបូជាធំ នឹងកើតឡើងដល់អញ ដ្បិតថា ជនអ្នកនៅក្នុងដែនអង្គៈ
នឹងមកជុំទាំងអស់គ្នា នឹងនាំយកខាងនិយាហារមានប្រមាណ
ច្រើនមកបូជា បើមហាសមណៈនឹងធ្វើឥទ្ធិប្បដិហារក្នុងទីប្រជុំមហាជន
ឯលោកសក្ការៈនឹងចំរើនដល់មហាសមណៈ លោកសក្ការៈរបស់អញនឹង
សាបសូន្យទៅ ឧ មហាសមណៈកុំភ័យក្នុងកន្លែងថ្ងៃស្អែកទៅនេះ ដូច្នោះ
ពិតមែនឬទេ នែកស្សប ចំណែកគឺថាគតឯងបានដឹងសេចក្តីបរិវិតក្នុង
ចិត្តរបស់អ្នកឯង ដោយចិត្តគឺថាគត ហើយគឺថាគតក៏ទៅកាន់ឧត្តរករទ្ធិប
នាំយកចម្អិនបិណ្ឌបុត្រមកអំពីទ្ធិបនោះរួចនាំជិតស្រះអនោតត្ត ហើយ

វិទយបិដកេ មហាវណ្ណោ

តត្ថេវ ធិវវិហារំ អកាសិន្នំ ។ អថទោ ឡវេលកស្ស-
បស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសិ មហិន្និកោ ទោ មហា-
សមណោ មហានុភារោ យត្រ ហំ នាម ចេតសាថំ ចិត្តំ
មជានិស្សតិ^(១) ន ត្រូវ ច ទោ អរហាយ យថា អហិន្នំ ។
អថទោ ភកវំ ឡវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស កត្តំ
កុញ្ញត្វា តស្មីយេវ វនសណ្ណោ វិហាសំ ។

បញ្ចមំ ពាណិហរិយំ ។

[៤៤] តេន ទោ បន សមយេន ភកវតោ បំសុក្ខលំ
ឡប្បន្នំ ហោតិ ។ អថទោ ភកវតោ ឯតទហោសិ
កត្ត នុទោ អហំ បំសុក្ខលំ ណេវេយ្យន្នំ ។ អថទោ
សក្កោ ទេវនមិណ្ណោ ភកវតោ ចេតសា ចេតោបរិ-
តក្កមញ្ញាយ ហណិណា ទោក្ខវណី ខនិត្វា ភកវន្នំ
ឯតទរោច ឥន កន្លេ ភកវំ បំសុក្ខលំ ណេវត្វតិ ។
អថទោ ភកវតោ ឯតទហោសិ កិម្ពំ នុទោ អហំ
បំសុក្ខលំ បរិមទ្កេយ្យន្នំ ។ អថទោ សក្កោ ទេវនមិណ្ណោ

---

១ បរិដានិស្សតីតិ កត្តបិ ពោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិនយបិណ្ឌក មហាវគ្គ

សម្រាកឥរិយាបថក្នុងវេលាថ្ងៃក្នុងកន្លែងនោះឯង ។ គ្រានោះ ដដលឈ្មោះ
ឡុវេលកស្សបត្រិះរិះដូច្នោះថា មហាសមណៈនេះ មានប្តូរខ្លាំងណាស់តើ
មានអានុភាពធំមែន ព្រោះថា ព្រះអង្គស្គាល់ចិត្តដោយចិត្តរបស់ព្រះអង្គ
បាន តែបើទុកដោយនោះ ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។
កាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សោយកត្តាហាររបស់ដដលឈ្មោះ
ឡុវេលកស្សបស្រេចហើយ ទ្រង់ប្រថាប់នៅក្នុងដងវត្រនោះឯង ។

ចប់បិណ្ឌកដាច់រង្វង់ ។

[៤៤] សម័យនោះឯង សំពត់បង្ស្យកូល^(១)កើតឡើងដល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់រំពឹងដូច្នោះថា តថាគតគួរនឹង
លាងសំពត់បង្ស្យកូលក្នុងទីណាអេះ ។ លំដាប់នោះ សក្តុទៅរាជជាធំជាង
ពួកទៅតាបានជ្រាបពុទ្ធបរិវិតក្តរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយចិត្តរបស់
ខ្លួនហើយក៏ដឹកស្រែ (មួយ) ដោយវែងឯង ហើយក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះអង្គលាងសំពត់
បង្ស្យកូលក្នុងស្រែនេះចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះតម្រិះ
ដូច្នោះថា តថាគតគួរឲ្យកត់សំពត់បង្ស្យកូលនឹងរបស់អ្វីអេះ ។ លំដាប់នោះ

១ សម្តីដែលជាប់ដោយអាចមន៍ដ៏មានសម្តីដែលតិព្វម្ចាស់ជាដើម ។

៧៧

មហាទន្ធពេ ភាគីកដិលវត្ត រាជវតោ បំសុក្ខលំបំរិ

ភក្កវតោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ មហត្ថី
សិលំ ឧបនិក្ខិបិ ឥធ កន្លេ ភក្កវា បំសុក្ខលំ បរិមទ្ធ-
ត្វតិ ។ អថខោ ភក្កវតោ ឯតទហោសិ កិម្មំ ទុ ខោ
អហំ អាលម្ពិត្វា ឧត្តរយ្យន្តិ ។ អថខោ កក្កដេ
អជិវត្វា ទេវតា ភក្កវតោ ចេតសា ចេតោបរិវិតក្ក-
មញ្ញាយ សាទំ ឱបាមេសិ ឥធ កន្លេ ភក្កវា អា-
លម្ពិត្វា ឧត្តរត្វតិ ។ អថខោ ភក្កវតោ ឯតទហោ-
សិ កិម្មំ ទុ ខោ អហំ បំសុក្ខលំ វិស្សដ្ឋេយ្យន្តិ ។
អថខោ សក្កោ ទេវានមិដ្ឋោ ភក្កវតោ ចេតសា
ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ មហត្ថី សិលំ ឧបនិក្ខិ-
បិ ឥធ កន្លេ ភក្កវា បំសុក្ខលំ វិស្សដ្ឋេត្វតិ ។
អថខោ ឡវេលកស្សោ ជដិលោ តស្សា វត្តិយា
អច្ចយេន យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភក្កវន្តំ ឯតទវោច កាលោ មហាសមណា និដ្ឋិតំ ភត្តំ
កិ ទុ ខោ មហាសមណា ឆាយំ បុព្វេ ឥធ ចោក្ករណី

មហាទន្ធកៈ រឿងដំណើរជាបងប្អូនដំណា ឱយាយអំពីចីវរបង្សក្សលរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ

សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតាជាបចេតោបរិតក្ក (ព្រះតម្រិះ) របស់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្តរបស់ខ្លួន ទើបនាំយកថ្ម ១ ផែនធំមកថ្វាយដោយ
ពាក្យថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបោកគក់សំពត់
បង្សក្សលលើថ្មនេះចុះ ។ គ្រានោះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់រំពឹងថា តថាគតគួរ
ពាក់ក្បួរហើយពូតនឹងរបស់អ្វីហ្ន៎ ។ លំដាប់នោះមានទេវតាអាស្រ័យនៅលើ
ដើមថ្ងៃនៃជាបចេតោបរិតក្ករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួន
ទើបបង្ហាន់មែកថ្ងៃនៃព្រះចុះមកដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគពាក់ក្បួរហើយពូតនឹងមែកថ្ងៃនេះចុះ ។ គ្រានោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់រំពឹងទៀតថា តថាគតគួរត្រង់ហាលសំពត់បង្ស-
ក្សលត្រង់កន្លែងណា ហ្ន៎ ។ ខណៈនោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតាទ្រង់
ជាបចេតោបរិតក្ករបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយចិត្តរបស់ខ្លួនទើបនាំយក
ថ្ម ១ ផែនធំមកថ្វាយដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ត្រង់ហាលសំពត់បង្សក្សលលើថ្មនេះចុះ ។ កាលបើវាត្រីនោះ
កន្លងទៅហើយ ដំណើរឈ្នោះទុរវេលកស្សបចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យនេះ
ថា មហាសមណៈ កាលនេះជាកាលសមគួរហើយ ភត្តាហារក៏សម្រេច
ហើយ បពិត្រមហាសមណៈ ស្រែបោក្ខណ៍នេះពីមុនមិនមានក្នុងកន្លែងនេះ

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

សាយំ ឥធិ ចោក្ការណី នយំមា សីលា បុព្វេ ឧប-
និក្ខត្តា កេនិមា សីលា ឧបនិក្ខត្តា នយំមស្ស កក្ក-
ធស្ស បុព្វេ សាខា ឱនតា សាយំ សាខា ឱនតាតិ ។
ឥធិ មេ កស្សប បំសុក្ខលំ ឧប្បន្នំ អហោសិ តស្ស
មយ្ហំ កស្សប ឯតទហោសិ កត្ត ទុ ខោ អហំ
បំសុក្ខលំ ជោវយ្យន្តំ អថខោ កស្សប សក្កោ
ទេវំនមិទ្ធោ មម ចេតសា ចេតោបរិកក្កមញ្ញាយ ចា-
ណីនា ចោក្ការណី ឧនិក្ខា មំ ឯតទវោច ឥធិ កន្ត
កតវំ បំសុក្ខលំ ជោវត្ថតិ សាយំ អមនុស្សេន ចា-
ណីនា ឧនិកា ចោក្ការណី តស្ស មយ្ហំ កស្សប
ឯតទហោសិ កត្តំ ទុ ខោ អហំ បំសុក្ខលំ បរិ-
មទ្កេយ្យន្តំ អថខោ កស្សប សក្កោ ទេវំនមិទ្ធោ មម
ចេតសា ចេតោបរិកក្កមញ្ញាយ មហតិ សីលំ ឧប-
និក្ខតិ ឥធិ កន្ត កតវំ បំសុក្ខលំ បរិមទ្កត្ថតិ សាយំ
អមនុស្សេន និក្ខត្តា សីលា តស្ស មយ្ហំ កស្សប
ឯតទហោសិ កត្តំ ទុ ខោ អហំ អាលម្ពិត្តា ឧត្តរេយ្យន្តំ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ទេ (ឥឡូវនេះ) ស្រែបោក្ខរណីនោះមានក្នុងកន្លែងនេះ ដែលឬនេះគេដម្កល់
ទុកពីមុនក៏មិនមានដែរ ចុះ (ឥឡូវនេះ) ដែលឬនេះអ្នកណា គេដម្កល់ទុក មែក
យ៉ាងនេះកាលពីមុនមិនទាបចុះមកទេ (ក៏ឥឡូវនេះ) មែកយ៉ាងនេះឯងទៅជា
ទាបចុះមក ព្រោះហេតុអ្វីហ្ន៎ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធត្រាស់ថា នែកស្សប សំពត់
បង្កកូលកើតឡើងដល់តថាគតក្នុងទីនេះ នែកស្សប តថាគតរំពឹងដូច្នោះថា
តថាគតគួរលាងសំពត់បង្កកូលក្នុងទីណា ហ្ន៎ នែកស្សប (លុះ តថាគតរំ-
ពឹង យ៉ាងនេះហើយ) លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតាទ្រង់ជ្រាប
ចេតោបរិតក្ករបស់តថាគត ដោយចិត្តរបស់គេ ក៏ដឹកស្រែបោក្ខរណីដោយ
ដៃហើយពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏
មានព្រះភាគលាងសំពត់បង្កកូលក្នុងស្រែបោក្ខរណីនេះចុះ ស្រែបោក្ខ-
រណីនេះហើយដែលអមនុស្ស^(១) ដឹកដោយដៃ នែកស្សប តថាគតរំពឹង
ដូច្នោះទៀតថា តថាគតគួរបោកគក់សំពត់បង្កកូលលើអ្វីហ្ន៎ ម្នាលកស្សប
កាលនោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងពួកទេវតាទ្រង់ជ្រាបចេតោបរិតក្ករបស់
តថាគតដោយចិត្តរបស់គេ ទើបនាំយកផែនឬ១ ផ្ទាំងធំមកថ្វាយដោយពាក្យ
ថាបពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគបោកគក់សំពត់បង្កកូល
លើឬនេះចុះ ឬនេះឯងដែលអមនុស្សបានដម្កល់ទុក ម្នាលកស្សប តថា-
គតរំពឹងដូច្នោះទៀតថា តថាគតគួរពាក់ភ្នំហើយពូតនឹងរបស់អ្វីហ្ន៎ កស្សប

១ ក្រៅពីជាតិមនុស្ស ក្នុងទីនេះគឺព្រះពិស្វាមី ។

៧១

មហាខន្តកេ ភាគីកដំលីលវត្តដម្ពុផលាទិប្បដិហារិយំ

អថខោ កកស្សប កកុដេ អធិវត្តា ទេវតា មម
ចេតសា ចេតោបរិវតក្កមញ្ញាយ សាខំ ឧបាមេសិ
សធិ កន្លេ កកវា អាលម្ពិត្តា ឧត្តវត្តតិ ស្វាហំ អាហារ-
ហត្តោ កកុដោ តស្ស មយ្ហំ កកស្សប ឯតទហោសិ
កិម្ពិ ទុ ខោ អហំ បំសុត្តលំ វិស្សុដ្ឋយ្យន្តិ អថខោ
កកស្សប សក្កោ ទេវានមិដ្ឋោ មម ចេតសា ចេតោបរិ-
វតក្កមញ្ញាយ មហតី សិលំ ឧបទិក្ខិបិ សធិ កន្លេ ក-
កវា បំសុត្តលំ វិស្សុដ្ឋវត្តតិ សាយំ អមនុស្សន ទិក្ខិត្តា
សិលាតិ ។ អថខោ ឧរុវេលកកស្សបស្ស ជដិលស្ស
ឯតទហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ មហា-
នុការោ យត្រ ហំ ធាម សក្កោ ទេវានមិដ្ឋោ វេយ្យវច្ឆំ
កកស្សតិ ន ត្រូវ ច ខោ អរហា យថា អហន្តិ ។
អថខោ កកវា ឧរុវេលកកស្សបស្ស ជដិលស្ស កត្តំ
កុញ្ញិត្តា^(១) តស្មីយេវ វនសណ្ណោ វិហាសិ ។

[២៥] អថខោ ឧរុវេលកកស្សដោ ជដិលោ តស្ស
វត្តិយា អច្ចយេន យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-

១ បរិកុញ្ញិតិ កត្តិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហាខន្ធកៈ រឿងដំណើរជាបងប្អូននឹងគ្នា ជាដំណាច់មានទ្រង់នាំមកនូវផ្លែត្រីងងឹតដើម

ក្នុងកាលនោះ ទេវតាពាស្រ័យនៅលើដើមឃ្នងជ្រាបចេតោបរិតក្ករបស់
គថាគតដោយចិត្តរបស់គេ ទើបបង្កើនមែកឃ្នងឲ្យទាបចុះមកដោយពាក្យ
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគពាក់ព្យួរហើយពូតនឹង
មែកឃ្នងនេះចុះ ឯដើមឃ្នងក៏ទន់ទោរមកតាមដោយដៃបាន កស្សប
គថាគតឯងរំពឹងដូច្នោះទៀតថា គថាគតគួរត្រងាងហាលសំពត់បង្សកូល
ត្រងកន្លែងណាហ្ន៎ កស្សប លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតាទ្រង់
ជ្រាបចេតោបរិតក្ករបស់គថាគតដោយចិត្តរបស់គេ ទើបនាំយកវែនថ្មៗ
ផ្កាដ៏ធំមកថ្វាយដោយពាក្យថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ត្រងាងហាលសំពត់បង្សកូលលើថ្មនេះចុះ ថ្មនេះហើយដែល
អមនុស្សគេបានដម្កល់ទុក ។ គ្រានោះ ដំណើរឈ្មោះឡវេលកស្សប
ត្រិះរិះដូច្នោះថា មហាសមណៈ នេះមានប្លន្ទិទាំង មានកានុភាពធំមែន
ព្រោះថា អម្បាលសក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតាក៏គង់មកធ្វើការបម្រើ តែបើ
ទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។ កាលនោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់សោយកត្តាហារ របស់ដំណើរឈ្មោះឡវេល-
កស្សបហើយ ទ្រង់ប្រាប់នៅក្នុងដងវែននោះឯង ។

(២៥) កាលបើព្រះនោះកន្លងទៅហើយ ទើបដំណើរឈ្មោះឡវេ-
លកស្សប ចូលទៅកាលព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ

៧២

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គោ

មិត្តា ភក្ត្រវត្តា កាលំ អាហារេសិ កាលោ មហាសមណ
និដ្ឋិតំ ភត្តនំ ។ ធម្ម ទំ កស្សប អាយាមហន្តិ ។
ឧរុវេលកស្សបំ ជដិលំ ឧយ្យោដេត្វា យាយ ជម្ពយា^(១)
ជម្ពទីទោ បញ្ញាយតិ តតោ ដលំ គហេត្វា បឋមតំ
អាគត្តា អក្សតារេ និសីទិ ។ អន្តសា ទោ ឧរុវេល-
កស្សបោ ជដិលោ ភក្ត្រវត្តំ អក្សតារេ និសីទំ ទិស្វាន
ភក្ត្រវត្តំ ឯតទរោច កតមេន ទំ មហាសមណ មក្កេន
អាគតោ អហំ តយា បឋមតំ បក្កត្តោ សោ ទំ បឋ-
មតំ អាគត្តា អក្សតារេ និសីទ្ធោតិ ។ ឥតាហំ កស្សប
តំ ឧយ្យោដេត្វា យាយ ជម្ពយា ជម្ពទីទោ បញ្ញាយតិ
តតោ ដលំ គហេត្វា បឋមតំ អាគត្តា អក្សតារេ និសីទ្ធោ
នំ ទោ កស្សប ជម្ពដលំ វណ្ណសម្បន្នំ កន្ទស-
ម្បន្នំ វសសម្បន្នំ សរេ អាគត្តសិ បរិកុញ្ញាតិ ។
អលំ មហាសមណ ទ្វិយេវេតំ អាហារសិ ទ្វិយេវេតំ

១ ឧ. ជម្ពុពាយំ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក្រាបបង្គំទូលនូវកាល (វិនកត្ត) ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រមហា-
សមណៈ កាលនេះថាកាលគួរហើយ ភក្ត្រហារក៏សម្រេចហើយ ។ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដ៏កាថា ម្ចាស់កស្សប អ្នកឯងចូរទៅចុះ
តថាគតនឹងទៅក្រោយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគលុះបញ្ជូនទុរុវេលកស្សបឱ្យ
ទៅមុនហើយ ក៏ទ្រង់យាងទៅកាន់ជម្ពូទ្រីប ដែលលោកសន្មតដោយដើម
ព្រីង ហើយនាំយកផ្លែអំពីដើមព្រីងនោះ រួចយាងត្រឡប់មកគង់ក្នុងរោង
ភ្លើងបានមុនដដែលនោះវិញ ។ ដដែលឈ្មោះទុរុវេលកស្សប ក៏បានឃើញ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងរោងភ្លើងដោយច្បាស់លាស់ លុះឃើញ
ហើយទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហាសមណៈ
ព្រះអង្គទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកតាមផ្លូវណា (កាលដែលមក) ខ្ញុំចេញមកមុន
ព្រះអង្គ (លុះមកដល់ទីនេះ) ត្រឡប់ជាព្រះអង្គមកដល់គង់នៅក្នុងរោង
ភ្លើងមុនខ្ញុំភ្លាម ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា កស្សប កាលតថា-
គតបានបញ្ជូនអ្នកមកក្នុងទីនេះហើយ តថាគតទៅកាន់ជម្ពូទ្រីបដែលលោក
សន្មតដោយដើមព្រីង ហើយតថាគតនាំយកផ្លែអំពីដើមព្រីងនោះ រួចមក
អង្គុយនៅក្នុងរោងភ្លើង (នេះ) បានមុនអ្នក កស្សប ផ្លែនេះគឺផ្លែព្រីងមាន
សម្បុរល្អ មានក្លិនក្រអូប មានរសឆ្ងាញ់ បើអ្នកចង់បរិភោគចូរបរិភោគ
ចុះ ។ ដដែលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបក្រាបទូលថា បពិត្រមហាសមណៈ

សីល

មហាខន្ធព ភាគីកដិលវិក្កុដិម្ពុនិលាទិប្បដិហារិយំ

បរិកុញ្ញាតិ^(*) ។ អថខោ ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស
ឯតទហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ
មហានុកាលោ យត្រិ ហិ នាម មំ បឋមតំ ឡុយ្យោ-
ដេត្វា យាយ ជម្ពុយា ជម្ពុទីទោ បញ្ញាយតិ តតោ ដលំ
តហេត្វា បឋមតំ អាត្មា អក្យកាលេ និសីទិស្សតិ ន
ត្រូវ ច ខោ អរហា យថា អហន្តិ ។ អថខោ កកវា
ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស កត្តំ កុញ្ញត្វា តស្មីយេវ
វនសន្នោ វិហាសិ ។ អថខោ ឡុវេលកស្សទោ ជដិលោ
តស្ស វត្តិយោ អត្វយេន យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា កកវតោ កាលំ អាហោចេសិ កាលោ មហា-
សមណោ និដ្ឋិតំ កត្តន្តិ ។ កត្តន្តំ កស្សប អាយាមហន្តិ
ឡុវេលកស្សបំ ជដិលំ ឡុយ្យោដេត្វា យាយ ជម្ពុយា
ជម្ពុទីទោ បញ្ញាយតិ តស្ស អវិទូវេ អម្ពោ ។ បេ ។ តស្ស
អវិទូវេ អាមលកី ។ បេ ។ តស្ស អវិទូវេ ហរិវតកី ។ បេ ។

* ឧ. បរិកុញ្ញាហំតំ ។

មហាវទ្ធកៈ រឿងជំងឺលជាបងប្អូននឹងគ្នា វាសិហារ្យមានទ្រង់នាំមកនូវផ្លែត្រីធីដើម

ល្ហើយ (ខ្ញុំអរហើយ) ព្រះអង្គបាននាំមកនូវផ្លែត្រីធីនេះ សូមព្រះអង្គ
សោយផ្លែត្រីធីនេះព្រះអង្គឯងចុះ ។ ត្រាពោះ ជំងឺលឈ្មោះឧរុវេលកស្សប
រិត្តិកដូច្នោះថា មហាសមណៈនេះមានប្អូនខ្ញុំខ្ញុំ មានភានុភាពធីមែន ព្រោះ
កាលព្រះអង្គបញ្ជូនអញមក (ក្នុងទីនេះ) មុនព្រះអង្គ ហើយទ្រង់ទៅកាន់
ជម្ពូទ្វីបដែលលោកសុខតដោយដើមត្រីធី ហើយនាំយកផ្លែអំពីដើមត្រីធី
នោះ រួចត្រឡប់ជាមកគង់នៅក្នុងរោងភ្នំ (នេះ) បានមុនអញវិញ តែបើ
ទុកជាយ៉ាងនោះឯង ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។ កាល
នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សោយភត្តាហាររបស់ជំងឺលឈ្មោះឧរុវេល-
កស្សបហើយ ទ្រង់ប្រថាប់នៅក្នុងជង់ព្រះនោះឯង ។ កាលបើកត្រីនោះ
កន្លងទៅហើយ ជំងឺលឈ្មោះឧរុវេលកស្សបចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក្រាបទូលនូវកាល(នៃកត្ត)ដល់ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគថា បពិត្រមហាសមណៈ កាលនេះជាកាលគួរហើយ ភត្តាហារក៏ស-
ម្រេចហើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ជូនជំងឺលឈ្មោះឧរុវេលកស្សប
ថា នៃកស្សប អ្នកទៅ(មុន)ចុះ តថាគតនឹងទៅ(តាមក្រាយ) ហើយ
ព្រះអង្គយាងទៅកាន់ជម្ពូទ្វីបដែលលោកសុខតដោយដើមត្រីធី ក៏ទ្រង់នាំ
ផ្លែស្វាយនៅជិតដើមត្រីធីនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់នាំយកផ្លែកន្ទុតត្រីនៅជិត
ដើមត្រីធីនោះ ។ បេ ។ ទ្រង់នាំយកផ្លែសមនៅជិតដើមត្រីធីនោះ ។ បេ ។

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ភាវត្តិសំ កន្ធា ចារិច្ចត្តកប្បុច្ឆំ កហេត្វា បឋមតំ អាគន្ធា
អក្សតារេ និសីទិ ។ អន្តសា ខោ ឡុវេលកស្សប្បទោ
ជដិលោ ភតវន្តំ អក្សតារេ និសីទ្ធិ ទិស្វាន ភតវន្តំ
ឯតទលោច កតមេន ត្វំ មហាសមណោ មគ្គេន អាគ-
តោ អហំ នយា បឋមតំ ពក្កន្តោ សោ ត្វំ បឋមតំ
អាគន្ធា អក្សតារេ និសីទ្ធាតិ ។ ឥនាហំ កស្សប តំ
ឡុយ្យោជេត្វា ភាវត្តិសំ កន្ធា ចារិច្ចត្តកប្បុច្ឆំ កហេត្វា
បឋមតំ អាគន្ធា អក្សតារេ និសីទ្ធា ឥទំ ខោ កស្សប
ចារិច្ចត្តកប្បុច្ឆំ វណ្ណសម្បន្តំ គន្ធសម្បន្តិ^(១) ។ អថខោ
ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសំ មហិទ្ធិកោ
ខោ មហាសមណោ មហានុកាលោ យត្រ ហិ នាម
មំ បឋមតំ ឡុយ្យោជេត្វា ភាវត្តិសំ កន្ធា ចារិច្ចត្តកប្បុច្ឆំ
កហេត្វា បឋមតំ អាគន្ធា អក្សតារេ និសីទិស្សតិ ន
ត្រូវ ច ខោ អរហា យថា អហន្តិ ។

---

១ ឥទំ ខោ កស្សប ចារិច្ចត្តកប្បុច្ឆំ វណ្ណសម្បន្តំ គន្ធសម្បន្តិ សពេ អាភន្តសិ គណ្ហតិ ។
អលំ មហាសមណ ត្វំយេវេតំ អាហរសំ ត្វំយេវេតំ គណ្ហតិ ឧហេបិយពោត្តកេយេវ ទំស្សតិ ។

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

ទ្រង់យាងទៅកាន់ស្ថានតារត្តិន្យទៅលោក ហើយទ្រង់នាំមកនូវផ្កាបារិច្ឆត-
កត្រិក្យ រួចទ្រង់មកគង់នៅក្នុងរោងភ្លើងជាមុន ។ ជដិលឈ្មោះឧរុវេល
កស្សប ក៏បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងរោងភ្លើងដោយច្បាស់
លាស់ លុះឃើញហើយទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា
បតីត្រមហាសមណៈ ព្រះអង្គទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកតាមផ្លូវណា (កាលដែល
បក) ខ្ញុំចេញមកមុនព្រះអង្គ (វេលាមកដល់ក្នុងទីនេះ) ត្រឡប់ជាព្រះអង្គមក
គង់នៅក្នុងរោងភ្លើងបានមុនខ្ញុំវិញ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា
នៃកស្សប កាលតថាគតបញ្ជូនអ្នកមកក្នុងទីនេះ ហើយតថាគតទៅកាន់
ស្ថានតារត្តិន្យ នាំមកនូវផ្កាបារិច្ឆតកត្រិក្យ រួចមកអង្គុយនៅក្នុងរោងភ្លើង
បានមុនអ្នកឯង កស្សប នេះឯងជាផ្កាបារិច្ឆតកត្រិក្យមានសម្បុរល្អ មាន
ក្លិនក្រអូបមែន ។ ត្រាវនោះ ជដិលឈ្មោះឧរុវេលកស្សបត្រិះរិះដូច្នោះថា
មហាសមណៈ (នេះ) មានប្បទ្ធិខ្លាំង មានអាទុភាពធំមែន ព្រោះថា ព្រះ
អង្គបញ្ជូនអញឲ្យមកមុនព្រះអង្គ រួចព្រះអង្គយាងទៅកាន់ឋានតារត្តិន្យនាំ
យកផ្កាបារិច្ឆតកត្រិក្យ ហើយមកគង់នៅក្នុងរោងភ្លើងនេះបានមុនអញ តែ
បើទុកជាយ៉ាងនោះសោត ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។

មហាទន្ធតេ ភាគីកងដំលីត្រកដ្ឋង្គិលាទិប្បាដិហារិយំ

[៤៦] តេន ខោ បន សមយេន តេ ជដិលា អក្កិ
បរិចរិតុកាមា ន សក្កោន្តិ កកដ្ឋានិ ដាលេតុំ ។
អថខោ តេសំ ជដិលានំ ឯតទយោសិ និស្សំសយំ ខោ
មហាសមណស្ស ឥទ្ធានុការោ យថា មយំ ន សក្កោម
កកដ្ឋានិ ដាលេតុន្តិ ។ អថខោ ភកវា ឡុវេលកស្សបំ
ជដិលំ ឯតទរោច ដាលិយន្ត កស្សប កកដ្ឋានិ ។ ដា-
លិយន្ត មហាសមណាតិ ។ សក្កិនេវ បញ្ច កដ្ឋសតានិ
ដាលិយេសុ ។ អថខោ ឡុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស
ឯតទយោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ មហានុ-
ការោ យត្រ ហិ បាម កកដ្ឋានិបិ ដាលិយស្សន្តិ ន ត្រូវ ច
ខោ អរហា យថា អហន្តិ ។

[៤៧] តេន ខោ បន សមយេន តេ ជដិលា អក្កិ
បរិចរិតុកាមា ន សក្កោន្តិ អក្កិ ឧដ្ឋលេតុំ ។ អថខោ
តេសំ ជដិលានំ ឯតទយោសិ និស្សំសយំ ខោ មហាស-
មណស្ស ឥទ្ធានុការោ យថា មយំ ន សក្កោម អក្កិ ឧដ្ឋ-
លេតុន្តិ ។ អថខោ ភកវា ឡុវេលកស្សបំ ជដិលំ

បហាទន្តរៈ រឿងជំងឺលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យមានទ្រង់បំបែកទសនាដើម

(៤៦) សម័យនោះឯង ជំងឺលទាំងអម្បាលនោះប្រាថ្នានឹងធ្វើសេចក្តី គោរពភ្នែង ក៏មិនអាចនឹងពុះទសទាំងឡាយឲ្យបែកចេញបាន ។ កាល នោះ ជំងឺលទាំងអម្បាលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា យើងមិនអាចនឹង ពុះទសឲ្យបែកបានដោយហេតុណា ហេតុនោះគឺជាឥទ្ធានុភាពរបស់ មហាសមណៈដោយពិតឥតសង្ស័យ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីការនេះនឹងជំងឺលឈ្មោះ ទុរុវេលកស្សបថា នៃកស្សប អ្នកចូរពុះទសទាំងឡាយឲ្យបែកទៅ ។ ទុរុវេលកស្សបទូលថា បពិត្រ មហាសមណៈ សូមព្រះអង្គធ្វើទសទាំងឡាយឲ្យបែកឲ្យបាន ។ ចំណែក ទសទាំង ៥០០ ដុំ ក៏បែកព្រមគ្នាតែម្តង ។ លំដាប់នោះ ជំងឺលឈ្មោះ ទុរុវេលកស្សបរំពឹងយ៉ាងនេះថា មហាសមណៈនេះមានប្តូរខ្លាំង មាន អានុភាពធំមែន ព្រោះថាព្រះអង្គអាចនឹងបំបែកទសទាំងឡាយចេញបាន តែបើទុកជាយ៉ាងនោះក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។

(៤៧) សម័យនោះឯង ជំងឺលទាំងអម្បាលនោះប្រាថ្នានឹងធ្វើ សេចក្តីគោរពភ្នែង ក៏មិនអាចនឹងបង្កាត់ភ្នែងឲ្យឆេះឡើងបាន ។ កាល នោះ ជំងឺលទាំងអម្បាលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា យើងមិនអាចនឹង បង្កាត់ភ្នែងឲ្យឆេះឡើងបានដោយហេតុណា ហេតុនោះគឺជាឥទ្ធានុភាព របស់មហាសមណៈដោយពិតឥតសង្ស័យ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះ

៧៦

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឯតទដោច ឧដ្ឋលីយន្ត កស្សប អត្ថិតិ ។ ឧដ្ឋលីយន្ត
មហាសមណាតិ ។ សក្កិទេវ បញ្ច អត្ថិសតានិ ឧដ្ឋ-
លីសុ ។ អថខោ ឧរុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស ឯត-
ទហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ មហានុកា-
រោ យត្រ ហិ ធាម អត្ថិបិ ឧដ្ឋលីយស្សន្តិ ន ត្រូវ ច
ខោ អរហោ យថា អហន្តិ ។

[៤៨] តេន ខោ ចន សមយេន តេ ជដិលា
អត្ថិ បរិបរិត្វា ន សក្កោន្តិ អត្ថិ វិជ្ជាបេតុ ។ អថខោ
តេសំ ជដិលានំ ឯតទហោសិ និស្សំសយំ ខោ មហា-
សមណស្ស ឥទ្ធានុការោ យថា មយំ ន សក្កោម អត្ថិ
វិជ្ជាបេតុន្តិ ។ អថខោ ភគវា ឧរុវេលកស្សបំ ជដិលំ
ឯតទដោច វិជ្ជាយន្ត កស្សប អត្ថិតិ ។ វិជ្ជាយន្ត
មហាសមណាតិ ។ សក្កិទេវ បញ្ច អត្ថិសតានិ
វិជ្ជាយីសុ ។ អថខោ ឧរុវេលកស្សបស្ស ជដិលស្ស
ឯតទហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ មហាសមណោ

វិទ្យបិដក មហាវគ្គ

ភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីការនេះនឹងដដលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបថា វៃកស្សប
អ្នកចូលត្រូវភ្នំទៅ ។ ដដលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបទូលថា បពិត្រ
មហាសមណៈ សូមព្រះអង្គបង្គាប់ឲ្យទាន ។ ភ្នំទាំង ៥០០ គំនរ ក៏នេះ
ឡើងព្រមគ្នាតែម្តង ។ លំដាប់នោះ ដដលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបរំពឹង
យ៉ាងនេះថា មហាសមណៈនេះមានប្លង់ទាំង មានអានុភាពធំមែន ព្រោះ
ថា ព្រះអង្គអាចធ្វើភ្នំទាំងនេះឡើងបាន តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់
នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។

(៤៨) សម័យនោះឯង ដដលទាំងអម្បាលនោះធ្វើសេចក្តីគោ-
រពភ្នំទាំងឡាយរួចហើយ មិនអាចនឹងលត់ភ្នំទាំងឡាយឲ្យរលត់វិញ
បាន ។ កាលនោះ ដដលទាំងអម្បាលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
យើងមិនអាចនឹងលត់ភ្នំទាំងឡាយបាន ដោយហេតុណា ហេតុនោះ
គឺជាឥទ្ធិពលរបស់មហាសមណៈដោយពិតឥតសង្ស័យ ។ គ្រានោះ
ព្រះដីមានព្រះភាគទ្រង់មានព្រះពុទ្ធដីការនេះនឹងដដលឈ្មោះទុរុវេល-
កស្សបថា វៃកស្សប អ្នកចូលត្រូវភ្នំទាំងឡាយទៅ ។ ដដលឈ្មោះ
ទុរុវេលកស្សបទូលថា បពិត្រមហាសមណៈ សូមព្រះអង្គលត់ភ្នំ
ទាំងឡាយឲ្យទាន ។ ភ្នំទាំង ៥០០ គំនរក៏លត់ព្រមគ្នាតែម្តង ។
លំដាប់នោះ ដដលឈ្មោះទុរុវេលកស្សបរំពឹងយ៉ាងនេះថា មហាសមណៈ

៧៧

មហាទដ្ឋកថា ភាគីកជីវិតមន្ត្រីមុខប្បដិហារិយំ

មហានុកាវេ យត្រ ហិ នាម អត្ថិបំ វិជ្ជាយស្សន្តិ ន
ត្រូវ ច ខោ អរហា យថា អហន្តិ ។

(៤៧) តេន ខោ បន សមយេន តេ ជដិលា
សីតាសុ ហេមន្តិកាសុ រត្តិសុ អន្តរដ្ឋកាសុ ហិមចា-
តសមយេ នន្ទា នេរញ្ញាយំ និម្ពន្តិបិ ឧម្ពន្តិបិ ឧម្ពន្តិ-
និម្ពន្តិបិ ករោន្តិ ។ អថខោ ភកកំ បព្វមត្តានិ មន្ត្រីមុ-
ខិសតានិ អភិជិម្ពិស្សនិ យត្រ តេ ជដិលា ឧត្តរិត្តា វិសិ-
ព្វេសុំ ។ អថខោ តេសំ ជដិលានិ ឯតនហោសិ និ-
ស្សំសយំ ខោ មហាសមណស្ស ឥន្ទានុកាវេ យថា-
យិមា មន្ត្រីមុខិយោ និម្ពិតាតិ ។ អថខោ ឧរុវេលក-
ស្សបស្ស ជដិលស្ស ឯតនហោសិ មហិទ្ធិកោ ខោ
មហាសមណោ មហានុកាវេ យត្រ ហិ នាម តាវ តហ្វ
មន្ត្រីមុខិយោចិ(១) អភិជិម្ពិស្សនិ ន ត្រូវ ច ខោ អរហា
យថា អហន្តិ ។

---

១ ឧ. មហាមន្ត្រីមុខិយោ ។

មហានុក្ខរៈ រឿងដំណើរដាច់ប្តូរនឹងគ្នា បាដិហារ្យទ្រង់និម្មិតចង្រ្កាន

នេះមានប្តូរខ្លាំង មានអានុភាពធំមែន ព្រោះហេតុថា ព្រះអង្គអាចនឹង លក់ភ្លើងទាំងឡាយបាន តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះ អរហន្តដូចអញទេ ។

[៤៧] សម័យនោះឯង ដំណើរទាំងនោះនាំគ្នាមុជបុរៈខ្លះ ងើបឡើង ខ្លះ ធ្វើនូវការមុជបុរៈនឹងងើបឡើងខ្លះក្នុងស្ទឹងនេរញ្ឆក ក្នុងសម័យមានទឹក សន្សើមធ្លាក់បុរៈខ្លាំង ប្រហែលជា ៨ រាត្រីក្នុងចន្លោះវែងទាំងពីរ^(១)ជាពេល ត្រជាក់មាននៅក្នុងហេមន្តរដូវ ។ ដំណើរទាំងអម្បាលនោះធ្លាប់នាំគ្នាឡើង មកហើយកាំងភ្លើងក្នុងកន្លែងណា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់និម្មិតចង្រ្កាន ប្រមាណ៥០០ ទុកក្នុងកន្លែងនោះ ។ ឯដំណើរអម្បាលនោះមានសេចក្តីត្រិះ- រិះយ៉ាងនេះថា ចង្រ្កានទាំងនេះគេរៀបចំទុកដោយហេតុណា ហេតុនោះ គឺជាឥទ្ធិអានុភាពរបស់មហាសមណៈដោយពិតឥតសង្ស័យ ។ លំដាប់នោះ ដំណើរឈ្មោះទុរវេលកស្សបមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មហាសមណៈ (នេះ) មានប្តូរខ្លាំង មានអានុភាពធំមែន ព្រោះថា ព្រះអង្គអាចនិម្មិត ចង្រ្កានទុកបានច្រើន តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរ- ហន្តដូចអញទេ ។

១ គឺ ៤ រាត្រីវាងចុងវែងមាយ ៤ រាត្រីវាងដើមវែងល្អណា រួមគ្នា ៨ រាត្រី ។

៧៨

វិធីបដិកេ មហាវគ្គោ

[៥០] តេន ខោ បន សមយេន មហាអគារល-
មេយោ ចាវស្សី មហាឧទកេវហាកោ សត្តាយី ។
យស្មី បទេសេ កកវា វិហាវតិ សោ បទេសោ ឧទកេន
ឌុត្តតោ ហោតិ ។ អថខោ កកវតោ ឯតទហោសិ
យន្ត្រាហំ សមន្តា ឧទកំ ឧស្សុទេត្វា^(១) មជ្ឈេ វេណុ-
ហតាយ ក្ខមិយា ចង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ កកវា សមន្តា
ឧទកំ ឧស្សុទេត្វា មជ្ឈេ វេណុហតាយ ក្ខមិយា
ចង្កមិ ។ អថខោ ឧរុវេលកស្សុទោ ជដិលោ មា
ហោវ ខោ មហាសមណោ ឧទកេន វុឡោ អហោ-
សិតិ ។ ចាវាយ សម្ពហុលេហិ ជដិលេហិ សុទ្ធិ
យស្មី បទេសេ កកវា វិហាវតិ តំ បទេសំ អកមាសិ ។
អទ្ធិសា ខោ ឧរុវេលកស្សុទោ ជដិលោ កកវន្តំ សមន្តា
ឧទកំ ឧស្សុទេត្វា មជ្ឈេ វេណុហតាយ ក្ខមិយា ចង្ក-
មន្តំ ទិស្វាន កកវន្តំ ឯតទវេច ឥធន ទុ ត្វំ មហាសម-
ណាតិ ។ អាម អហមស្មី^(២) កស្សុទាតិ កកវា វេហាសំ

---

១ ឧ ឧស្សុទេត្វា ។ ២ ឧ. អយមហមស្មី ។ ម. អហមស្មី ។

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

[៥០] សម័យនោះឯង មានភ្ញៀវធំពុំដុះកាលបង្កើតចុះមកមាន
ជំនន់ធិតាសពេញទៅ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងប្រទេសណា
ប្រទេសនោះទឹកលិចអស់ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា បើមានហេតុយ៉ាងនេះ គួរតែតថាតតធ្វើទឹកឲ្យវែញកចេញដោយ
ជុំវិញ ហើយដើរចង្រ្កមលើផែនដី ដ៏មានធូលីហុយឡើងដេរដាសក្នុងទឹក
កណ្តាលទឹកនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះអង្គក៏ធ្វើទឹកឲ្យវែញកចេញជុំវិញ
រួចទ្រង់ចង្រ្កមលើផែនដី ដ៏មានធូលីហុយឡើងដេរដាស ក្នុងទឹកកណ្តាល
ទឹក (នោះឯង) ។ កាលនោះ ដង្គិលឈ្មោះឡុវេលកស្សប គិតថា
មហាសមណៈសូមកុំឲ្យលង់ទឹកឡើយ ។ លុះឡុវេលកស្សបគិតហើយ
ទើបឡើងជិះទូកទៅមួយអន្លើដោយដង្គិលទាំងឡាយជាច្រើននាក់ សំដៅ
ទៅកាន់ប្រទេសដែលព្រះអង្គគង់នៅនោះ ។ ដង្គិលឈ្មោះឡុវេលកស្សប
ក៏បានឃើញព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើទឹកឲ្យវែញកចេញជុំវិញព្រះអង្គហើយ
យាងចង្រ្កមលើផែនដីដ៏មានធូលីហុយឡើងដេរដាសក្នុងទឹកកណ្តាលទឹក
ដោយច្បាស់លាស់ លុះឃើញហើយទើបក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រមហាសមណៈព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទីនេះឬ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អើ កស្សប តថាតតនៅក្នុងទីនេះឯង

៧៧

មហាទន្ធកេ ភាគីកង្កិលវត្ត ពេសំ បព្វជ្ជិបសម្បត្តិ

អត្តកុណា នាវាយ បច្ចុដ្ឋាសិ ។ អថទោ ឡុវេលកស្ស-
បស្ស ជដិលស្ស ឯតទហោសិ មហិទ្ធិកោ ទោ មហា-
សមណោ មហានុកាវេ យ ក្រ ហិ នាម ទុនកំបិ នប្ប-
វាហិស្សតិ^(១) ន ត្រូវ ច ទោ អរហា យថា អហន្តិ ។

[៥០] អថទោ ភកវតោ ឯតទហោសិ ចិវិបិ ទោ
ឥមស្ស មោយបុរិសស្ស ឯវំ ភវិស្សតិ មហិទ្ធិកោ ទោ
មហាសមណោ មហានុកាវេ ន ត្រូវ ច ទោ អរហា
យថា អហន្តិ យន្តនាហំ ឥមំ ជដិលំ សំវេជយ្យន្តិ ។
អថទោ ភកវំ ឡុវេលកស្សបំ ជដិលំ ឯតទវេច នេវ
ទោ ភំ កស្សប អរហា នាបិ អរហត្តមក្កំ សមាបន្នោ
សាបិ តេ បដិបទា នត្តិ យាយ ភំ អរហា វា អស្សសិ
អរហត្តមក្កំ វា សមាបន្នោ ។ អថទោ ឡុវេលកស្សនោ
ជដិលោ ភកវតោ ទាទេសុ សំរសា ធិបតិត្វា ភកវន្តំ
ឯតទវេច លកេយ្យមហំ ភន្តេ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជិ

១ ឧ. ធម្មវិហិស្សតិ ។

៧៧

មហាទន្ធកៈ រឿងជំនិលជាបងប្អូននឹងគ្នា បញ្ជូននឹងរបស់ម្យុតនៃជំនិលទាំងឡាយនោះ
ហើយព្រះអង្គក៏ហោះឡើងទៅឯអាគារស ហើយទ្រង់ចុះទៅគង់ក្នុងទូក
(ក្នុងមួយរំពេចនោះឯង) ។ លំដាប់នោះ ជំនិលឈ្មោះឧរុវេលកស្សប
រំពឹងយ៉ាងនេះថា មហាសមណៈនេះមានប្អូនខ្លាំង មានអានុភាពធំមែន
ព្រោះហេតុថា អម្បាលទឹកក៏គង់នឹងមិនលិចព្រះអង្គ តែបើទុកជាយ៉ាង
នោះសោត ក៏គង់នៅមិនមែនជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ ។

(៥១) គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ព្រះបរិវិតក្នុងច្រើនថា មោឃ-
បុរសនេះត្រិះរិះយ៉ាងនេះយូរណាស់មកហើយថា មហាសមណៈនេះមាន
ប្អូនខ្លាំង មានអានុភាពធំមែន តែបើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង់នៅមិនមែន
ជាព្រះអរហន្តដូចអញទេ បើដូច្នោះគួរតែថាគតធ្វើជំនិលនេះឲ្យកើតសេចក្តី
សង្វេគ (ស្ងួតចិត្ត) ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ព្រះពុទ្ធ-
ដ៏ការនេះនឹងជំនិលឈ្មោះឧរុវេលកស្សបថា នៃកស្សប អ្នកឯងមិនមែនជា
ព្រះអរហន្តទេ អ្នកមិនទាន់បានដល់អរហត្តមគ្គទេ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកឯងនឹងជា
អរហន្ត ឬ ។ ថាជាបុគ្គលដល់ហើយនូវអរហត្តមគ្គដោយ បដិបទា(១) ណា
បដិបទានោះមិនមានដល់អ្នកទេ ។ គ្រានោះ ជំនិលឈ្មោះឧរុវេលកស្សប
ក្រាបសរសេរចុះទៀបព្រះបាទរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំ
ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ

១ សេចក្តីប្រតិបត្តិ ។

១០០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

លកេយ្យមិ ឧបសម្ពន្ធន្តិ ។ ត្វំ ខោសិ កស្សប បញ្ចន្តិ
ជដិលសតានំ ឆាយកោ វិឆាយកោ អត្តោ បមុខា
នាមោក្ខោ តេចិ តាវ អបលោកេហិ យថា តេ មញ្ញ
ស្សន្តិ តថា កវិស្សន្តិតិ ។ អថខោ ឧរុវេលកស្សនោ
ជដិលោ យេន តេ ជដិលា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
តេ ជដិលេ ឯតនកោច ឥច្ឆាមហំ កោ មហាសមណោ
ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យថា កវន្តោ មញ្ញន្តិ តថា ករោន្ត
តិ ។ ចិវចដិកា មយំ កោ មហាសមណោ អភិប្បសន្ទា
សចេ កវំ មហាសមណោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សតិ សព្វេ វ
មយំ មហាសមណោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមាតិ ។ អថខោ
តេ ជដិលា កេសមិស្សំ ជដាមិស្សំ ទារិកាជមិស្សំ អត្តិ-
ហុត្តមិស្សំ ឧនកេ បវាហេត្វា យេន កកវា តេនុបសង្កមីសុ
ឧបសង្កមិត្វា កកវតោ ចានេសុ សិវសា ជិបតិត្វា កកវន្ត

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

គួរបានបញ្ចវគ្គគួរបានឧបសម្បទាក្នុងសំណាកព្រះដ៏មានព្រះភាគ(ក្នុងកាល
ឥឡូវនេះ) ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា នៃកស្សប អ្នកឯងជានាយក
ជាអ្នកដឹកនាំ ជាកំពូល ជាប្រធាន ជាបុគ្គលដ៏ឧត្តមប្រសើរជាងដដិលទាំង-
ឡាយប្រមាណ ៥០០ រូប អ្នកត្រូវប្រាប់ដដិលទាំងអម្បាលនោះជាមុនសិន
បើដដិលទាំងអម្បាលនោះគេយល់យ៉ាងណា គេក៏នឹងធ្វើយ៉ាងនោះដែរ ។
កាលនោះ ដដិលទុរុវេលកស្សបដើរចូលទៅរកដដិលជាកូនសិស្សទាំង
អម្បាលនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយទើបប្រាប់ដដិលទាំងនោះយ៉ាងនេះថា
ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ខ្ញុំចង់ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាកព្រះ
មហាសមណៈ (នុ៎ះ) អ្នកទាំងឡាយយល់យ៉ាងណា ចូរធ្វើយ៉ាងនោះចុះ ។
ដដិលទាំងអម្បាលនោះតបថា បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ខ្ញុំទាំងអស់គ្នាជាអ្នក
ជ្រះថ្លាហើយក្នុងសំណាកព្រះមហាសមណៈ (នុ៎ះ) យូរណាស់មកហើយ បើ
លោកម្ចាស់នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាកព្រះមហាសមណៈ យើង
ខ្ញុំទាំងអស់គ្នានឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាកព្រះមហាសមណៈ
(នុ៎ះ) ដែរ ។ កាលនោះ ដដិលទាំងអម្បាលនោះបណ្តុះបណ្តាលនូវគ្រឿង
បរិក្ខារព្រមទាំងសក់ ទាំងដង(១) ទាំងអម្រែក ទាំងគ្រឿងបូជាភ្លើងក្នុងទឹក
ហើយនាំគ្នាចូលទៅកាន់ទីដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅ លុះចូលទៅ
ហើយក្រាបសិរសាចុះទៀបព្រះបាទព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំ

១ ដួងសក់ ។

១០១

មហាខន្តកេ ភាគិកដិលវគ្គ ធម៌ បព្វជ្ជបសម្បត

ឯតទេវេត្តំ លកេយ្យម មយំ កន្តេ ភកវតោ សន្តិកេ
បព្វជ្ជំ លកេយ្យម ឧបសម្មន្តិ ។ ឯថ ភិក្ខុវេតិ ភក-
វំ អវេច ស្វាត្តាតោ ធម្មោ ចរថ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា
ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សា វ តេសំ អាយស្មន្តំ
ឧបសម្មនា អហោសិ ។

[៥២] អទ្ធិសា ខោ នទីកស្សនោ ជជិលោ កេស-
មិស្សំ ជជាមិស្សំ ខារិកាជមិស្សំ អតិហុត្តមិស្សំ ឧទកេ
វុយ្យមាណេ ទិស្វានស្ស ឯតទេហោសិ មា ហេវ មេ ភាតុ-
នោ ឧបសត្តោ អហោសីតិ ។ ជជិលេ ចាហោសិ កច្ចថ
មេ ភាតវំ ជាតាថាតិ សាមញ្ញ តិហំ ជជិលសតេហិ
សទ្ធិ យេនាយស្មា ឡុវេលកស្សនោ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ ឡុវេលកស្សបំ ឯតទេវេច
វទំ ទុ ខោ កស្សប សេយ្យេតិ ។ អាមារុសោ
វទំ សេយ្យេតិ ។ អថខោ តេ ជជិលា កេសមិស្សំ

មហាវទ្ធកៈ រឿងជីវិតជាបងប្អូននឹងគ្នា បញ្ចេញនឹងឧបសម្បទាដែលដឹងទាំងនោះ

ទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះ
អង្គទាំងឡាយ គួរបានបញ្ជូន គួរបានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា អ្នកទាំងឡាយចូរមក
ជាកិត្តិយ៍ ហើយត្រាស់ថា សាសនធម៌គឺជាគតពោលល្អហើយ អ្នកទាំង
ឡាយចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីនឹងធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខ
ដោយល្អចុះ ។ ឯព្រះពុទ្ធដ៏ការនោះឯង ជាឧបសម្បទារបស់លោកដ៏មាន
អាយុទាំងឡាយនោះ ។

(៥២) ឯជីវិតឈ្មោះ នទីកស្សប បានឃើញគ្រឿងបរិក្ខារព្រម
ទាំងសក់ ទាំងដង ទាំងអវម្រក ទាំងគ្រឿងបូជាភ្លើងអវណ្ណតទៅតាមទឹក
ដោយច្បាស់លាស់ លុះជីវិតឈ្មោះនទីកស្សប បានឃើញហើយគិត
ដូច្នោះថា សេចក្តីអន្តរាយកុំបីមានដល់តាបសជាបងអញឡើយ ។ គិតហើយ
ក៏ប្រើជីវិតទាំងឡាយទ្យេទៅដោយពាក្យថា អ្នកទាំងឡាយចូរទៅស្តាប់
ដំណឹងបងខ្ញុំមើល ថាហើយទើបខ្លួនឯងក៏ទៅជាមួយនឹងជីវិតទាំង៣០០
រូប ដើរតម្រង់ទៅកាន់ទីវិសេសុរុវេលកស្សបដ៏មានអាយុនៅ លុះចូល
ទៅដល់ហើយនិយាយពាក្យនេះនឹង ឧរុវេលកស្សបដ៏មានអាយុថា បពិត្រ
កស្សប អំពើនេះប្រសើរហើយប្អូនអ្វីហ្ន៎ ។ ឧរុវេលកស្សបប្រាប់ថា អើ
អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អំពើនេះប្រសើរហើយ ។ កាលនោះ ជីវិត

១០២

វិទ្យាបិដកេ មហាវិញ្ញា

ជដាមិស្សំ ខារិកាជមិស្សំ អត្តិហុត្តមិស្សំ ទុទតេ
បវាហេត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិស្ស ឧបសង្កមិស្ស
ភកវតោ ចានេស្ស សិរសា និបតិស្ស ភកវន្តំ ឯតទ-
វោច្ចំ លកេយ្យម មយំ ភន្ត ភកវតោ សង្កកេ
បព្វជ្ជំ លកេយ្យម ឧបសម្បទន្តំ ។ ឯថ ភិក្ខុវោតិ
ភកវា អវោច ស្វាត្តាតោ ធម្មោ ចរថ [ព្រហ្មចរិយំ
សម្មា ទុត្តស្ស អន្តតិរិយាយាតិ ។ សា វ តេសំ
អាយស្មន្តានំ ឧបសម្បទា អហោសិ ។

[៥៣] អទ្គសា ខោ កយាកស្សចោ ជដិលោ កេ-
សមិស្សំ ជដាមិស្សំ ខារិកាជមិស្សំ អត្តិហុត្តមិស្សំ
ទុទតេ វុយ្យមនេ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ មា ហោវ
មេ ភាត្តនំ ឧបសត្តោ អហោសីតិ ។ ជដិលេ ចាហោសិ
កច្ចថ មេ ភាតរោ ជាធាថាតិ សាមញ្ញ ទ្ធិហិ ជដិល-
សតេហិ យេនាយស្មា ទុវេលកស្សចោ តេនុបសង្កមិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ទាំងអម្បាលនោះក៏បវ័ណ្ណតចោលខ្យល់គ្រឿងបរិក្ខារព្រមទាំងសក់ ទាំងដង
ទាំងអម្រែមក ទាំងគ្រឿងបូជាភ្លើងទៅក្នុងទឹកហើយចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក្រាបសរសេរចុះទៀបព្រះបាទព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ហើយក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយគួរបានបព្វជាគួរបាន ឧបសម្បទាក្នុង
សំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅថា
អ្នកទាំងឡាយចូរមកជាកិត្តិចុះ ហើយត្រាស់ថា សាសនធម៌គឺជាគតពោល
ល្អហើយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះ
និព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយល្អចុះ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏ការនោះឯង ជាឧបសម្បទា
របស់លោកដ៏មានអាយុទាំងអម្បាលនោះ ។

(៥៣) ឯដដែលឈ្មោះគយាកស្សបបានឃើញគ្រឿងបរិក្ខារព្រមទាំង
សក់ ទាំងដង ទាំងអម្រែមក ទាំងគ្រឿងបូជាភ្លើងអវ័ណ្ណតទៅតាមទឹកដោយ
ច្បាស់លាស់ លុះដដែលឈ្មោះ គយាកស្សប បានឃើញហើយក៏មាន
សេចក្តីត្រិះរិះថា សេចក្តីអន្តរាយកុំបីមានដល់តាមសទ្ធាទាំងពីរនាក់ជាបងអញ
ឡើយ ។ ទើបប្រើដដែលទាំងឡាយទ្យៀងទៅដោយពាក្យថា អ្នកទាំង
ឡាយចូរទៅស្តាប់ដំណឹងបងអញទាំងពីរនាក់មើល ថាហើយខ្លួនឯង
ក៏ទៅជាមួយនឹងដដែលទាំង ២០០ រូប ដើរតម្រង់ទៅកាន់ទីដែលទុរវេល-

១០៧

មហាទន្ធកេ អន្តរាគមន៍ហោរិយសហស្សានិ

ឧបសង្កម្ពិទ្ធា អាយស្មន្តំ ឧរុវេលកស្សបំ ឯតទរោច
ឥទំ នុ ខោ កស្សប សេយ្យោតិ ។ អាមារុសោ ឥទំ
សេយ្យោតិ ។ អថខោ តេ ជជីលា កេសមិស្សំ ជជា-
មិស្សំ ខារិកាជមិស្សំ អភិហុតមិស្សំ ឧទកេ បវា-
ហេត្វា យេន កកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កម្ពិទ្ធា
កកវតោ ទាទេសុ សិរសា ធិបតិក្វា កកវន្តំ ឯតទរោចំ
លកេយ្យម មយំ កន្តេ កកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ ល-
កេយ្យម ឧបសម្មទន្តំ ។ ឯថ ភិក្ខុវោតិ កកវា
អរោច ស្វាគ្វាតោ ជម្មោ ចរថ [ព្រហ្មចរិយំ សម្មា
ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សា វ តេសំ អាយ-
ស្មន្តានំ ឧបសម្មទនា អហោសិ ។

[៥៤] កកវតោ អនិដ្ឋានេន បញ្ច កង្កសតានិ ន
ជាលិយីសុ ជាលិយីសុ អភិ នឧដ្ឋលីសុ ឧដ្ឋលីសុ
ន វិជ្ជាយីសុ វិជ្ជាយីសុ បញ្ច បន្ទាមុទិសតានិ
អភិទិដ្ឋានិ ។ ឯតេន នយេន អន្តរាគមន៍ហោរិយស-
ហស្សានិ ហោន្តំ ។

មហាទន្លកៈ បាដិហារ្យចំនួនបីពាន់ប្រាំរយ

កស្សបដ៏មានអាយុនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏និយាយពាក្យនេះនឹងទុរ-
វេលកស្សបដ៏មានអាយុថា បពិត្រកស្សប អំពើនេះប្រសើរឬអ្វីហ្ន៎ ។ ទុរវេ-
លកស្សបប្រាប់ថា អើអ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អំពើនេះប្រសើរហើយ ។
កាលនោះ ពួកជដិលទាំងនោះបណ្តាតទៅនូវគ្រឿងបរិក្ខារព្រមទាំងសក់
ទាំងដង្កា ទាំងអម្រែក ទាំងគ្រឿងបូជាភ្លើងទៅក្នុងទឹកហើយចូលទៅកាន់ទី
ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ក្រាបក្បាលទៀប
ព្រះបាទព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបានពោលនូវពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយគួរបាននូវបព្វជ័យ គួរ
បាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកចុះទើបត្រាស់
ថា សាសនធម៌គឺជាគតពោលហើយដោយប្រពៃ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រពៃចុះ ។
ព្រះពុទ្ធដីការនោះឯង ជាឧបសម្បទារបស់លោកដ៏មានអាយុទាំងនោះ ។

(៥៤) ទសប្រាំរយកំណាត់មិនបែក ក៏ត្រឡប់ទៅជាបែក ភ្លើងមិនឆេះ
ក៏ត្រឡប់ទៅជាឆេះ ភ្លើងមិនរលត់ ក៏ត្រឡប់ទៅជារលត់ ដោយអធិដ្ឋាន
របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់និម្មិតចង្រ្កានទាំងឡាយ
ចំនួន ៥០០ ។ បាដិហារ្យចំនួនបីពាន់ប្រាំរយក៏មានដោយន័យនេះឯង ។

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

(៥៥) អដខោ ភកវា ឧបុរេលាយំ យថាភិវន្តំ វិហា-

វិត្វា យេន គយាសីសំ តេន ចារិកំ បក្កាមិ មហាតា
ភិក្កុសធឿន សទ្ធិ ភិក្កុសហស្សេន សព្វេហោ បុរាណា-
ជដិលេហិ ។ តត្រ សុទំ ភកវា គយាយំ វិហាតិ
គយាសីសេ សទ្ធិ ភិក្កុសហស្សេន ។ តត្រ ខោ ភកវា
ភិក្កុ អាមន្តេសិ សព្វំ ភិក្កុវេ អាទិត្តំ កិញ្ច ភិក្កុវេ
សព្វំ អាទិត្តំ ចក្កំ ភិក្កុវេ អាទិត្តំ រូបា អាទិត្តា ចក្កុ-
វិញ្ញាណំ អាទិត្តំ ចក្កុសម្មស្សេន អាទិត្តោ យម្បំទំ
ចក្កុសម្មស្សប្បច្ចយា ឧប្បជ្ឈតិ វេទយិតំ សុទំ វា ទុក្កំ
វា អទុក្កមសុទំ វា តម្បំ អាទិត្តំ កេន អាទិត្តំ
វា ភក្កិណា ឆោសក្កិណា ហោហក្កិណា អាទិត្តំ ជាតិយា ជវាម-
រណោន សោតេហិ បរិទេវេហិ ធុក្កេហិ ឆោមនស្សេហិ
ឧបាយាសេហិ អាទិត្តន្តំ វនាមិ ។ សោតំ អាទិត្តំ
សទ្ធា អាទិត្តា ។ បេ ។ យានំ អាទិត្តំ កម្មា

វិសយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

[៥៥] ឆ្មោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងឡវេលាប្រទេស
តាមសមគ្គវេលាពុទ្ធសាសនាស្រ័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅក្នុងគយា-
សីសប្រទេសមួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃដ៏ច្រើនចំនួន ១០០០ អង្គ គឺពួក
ភិក្ខុដែលជាដំណើរកាលមុនទាំងអស់នោះឯង ។ មានសេចក្តីដំណាលថា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅលើខ្នងថ្មឈ្មោះគយាសីសៈ ទៀបគយាប្រទេស
នោះមួយអន្លើដោយភិក្ខុ ១០០០ អង្គ ។ ក្នុងទីនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិទាំងអស់
ជារបស់ក្តៅ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិទាំងអស់ជារបស់ក្តៅ (នោះ)
គឺគឺអ្វី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្ខុជារបស់ក្តៅ រូបទាំងឡាយជារបស់ក្តៅ
ចក្ខុវិញ្ញាណជារបស់ក្តៅ ចក្ខុសម្ផស្ស^(១)ជារបស់ក្តៅ ការសោយអាម្មណ៍
ណានេះ ជាសុខក៏ ជាទុក្ខក៏ មិនមែនទុក្ខមិនមែនសុខក៏ កើតឡើងអំពី
បច្ច័យគឺចក្ខុសម្ផស្ស ការសោយអាម្មណ៍នោះឯង ក៏ជារបស់ក្តៅ ចុះក្តៅ
ដោយហេតុអ្វី គឺថាគតពោលថាក្តៅដោយភ្លើងគឺភ្នកៈ ភ្លើងគឺទោសៈ ភ្លើង
គឺមោហៈក្តៅ (ដោយភ្លើង) គឺជាតិ ជរា មរណៈ ក្តៅដោយ (ភ្លើងគឺ) សេចក្តី
សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីតូចចិត្ត សេចក្តី
ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។ (ត្រចៀក) ជារបស់ក្តៅ សំឡេងជារបស់ក្តៅ ។ បេ ។ ប្រមុះ

១ វត្ថុដែលពាល់ត្រូវដោយភ្នែក គឺអាម្មណ៍ដែលឃើញដោយភ្នែក មានរូបជាដើម ។

១០៥

មហាទន្ធកេ អាទិភូបិយាយសុត្តំ

អាទិភូតា ។ បេ ។ ជិញ្ចំ អាទិភូតា វសា អាទិភូតា ។ បេ ។ កា-
យោ អាទិភូតា ដោដ្ឋញ្ចា អាទិភូតា ។ បេ ។ មនោ អាទិភូតា
ធម្មា អាទិភូតា មនោវិញ្ញាណំ អាទិភូតំ មនោសម្មស្សៈ
អាទិភូតោ យម្បំទំ មនោសម្មស្សៈប្បច្ចយោ ឧប្បជ្ជតិ
វេទយំតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា តម្បី អាទិភូតំ
កេន អាទិភូតំ វាគត្តិយា ទោសត្តិយា មោហត្តិយា អាទិភូតំ
ជាតិយា ជវាមរណោន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ
ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ អាទិភូតំ វនាមិ ។
ឯវំ បស្សំ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សារិកោ ចក្កស្មីបិ
និព្វិន្ទតិ រូបេសុបិ និព្វិន្ទតិ ចក្កវិញ្ញាណេបិ និព្វិន្ទតិ
ចក្កសម្មស្សេបិ និព្វិន្ទតិ យម្បំទំ ចក្កសម្មស្សៈប្បច្ចយោ
ឧប្បជ្ជតិ វេទយំតំ សុខំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុខំ វា
តស្មីបិ និព្វិន្ទតិ សោតស្មីបិ និព្វិន្ទតិ សទ្ធសុបិ និព្វិន្ទតិ
។ បេ ។ យានស្មីបិ និព្វិន្ទតិ កន្ទេសុបិ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។

មហាទុត្តរៈ អាទិត្តបរិយាយសូត្រ

ជារបស់ក្តៅ ភ្នំនាំឯងឡាយជារបស់ក្តៅ ។ បេ ។ ឥណ្ឌាតជារបស់
ក្តៅ រសនាំឯងឡាយជារបស់ក្តៅ ។ បេ ។ កាយជារបស់ក្តៅ ផោដ្ឋព្វៈ^(១)
នាំឯងឡាយជារបស់ក្តៅ ។ បេ ។ ចិត្តជារបស់ក្តៅ ធម្មារម្មណ៍នាំឯងឡាយ
ជារបស់ក្តៅ មនោវិញ្ញាណជារបស់ក្តៅ មនោសម្ពុស្សៈ^(២)ជារបស់ក្តៅ
សេចក្តីសោយការម្មណ៍ណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខជាសុខក្តី
តែងកើតឡើងព្រោះបច្ច័យគឺមនោសម្ពុស្សៈ សេចក្តីសោយការម្មណ៍នោះ
ឯងក៏ជារបស់ក្តៅ ចុះក្តៅដោយហេតុអ្វី តថាគតពោលថាក្តៅដោយភ្លើង
គឺពតៈ ភ្លើងគឺទោសៈ ភ្លើងគឺមាហៈ ក្តៅដោយជាំតិ ជរា មរណៈ ក្តៅដោយ
សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីតូចចិត្ត
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុនាំឯងឡាយ អរិយសាវកប្រកប
ដោយសុតៈ (គឺជាអ្នកចេះដឹង) កាលឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយ
ក្នុងចក្ខុផង ក្នុងរូបនាំឯងឡាយផង ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណផង ក្នុងចក្ខុសម្ពុស្សៈ
ផង សេចក្តីសោយការម្មណ៍ណាជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខមិន
មែនជាសុខក្តី តែងកើតឡើងអំពីបច្ច័យគឺចក្ខុសម្ពុស្សៈ អរិយសាវករមែង
នឿយណាយក្នុងសេចក្តីសោយការម្មណ៍នោះឯងផង ក្នុងត្រចៀកផង ក្នុង
សំឡេងនាំឯងឡាយផង ។ បេ ។ ក្នុងចម្រុះផងក្នុងភ្នំនាំឯងឡាយផង ។ បេ ។

១ វត្ថុដែលមានរូបមានសំពត់អារជាដើមដែលមកប៉ះពាល់ត្រូវកាយ ហៅថា ផោដ្ឋព្វៈ ។
២ សេចក្តីផ្សព្វផ្សាយក្នុងចិត្ត គឺអារម្មណ៍ដែលមកប៉ះពាល់ដល់ចិត្ត ។

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ជីវ្ហាយថ និព្វិន្ទតិ វសេស្មថ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ កាយ-
ស្មីថ និព្វិន្ទតិ ជាដ្ឋព្វេស្មថ និព្វិន្ទតិ ។ បេ ។ មនស្មីថ
និព្វិន្ទតិ ធម្មស្មថ និព្វិន្ទតិ មនោវិញ្ញាណេថ និព្វិន្ទតិ
មនោសម្មស្មថ និព្វិន្ទតិ យម្បិទំ មនោសម្មស្មប្បច្ចយា
ទប្បជ្ជតិ វេទយិនំ សុទំ វា ទុក្ខំ វា អទុក្ខមសុទំ វា
តស្មីថ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិជ្ជតិ វិភតា វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី
វិមុត្តមិត្តិ^(១) ញាណំ ហោតិ ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជា-
នាតិ^(២) ។ ឥមស្មី ច បន វេយ្យាករណស្មី កញ្ញាមាទេ
តស្ម្ម កិក្ខុសហស្ម្មស្ម្ម អនុបាទាយ អាសវេហិ ចិត្តានិ
វិមុច្ចសុ ។

អាទិត្តបរិយាយំ និដ្ឋិតំ ។

ឧបសម្ព័ន្ធជីវ្ហារិយំ តតិយកាណារំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ វិមុត្តមិត្តិបិ បាហោ ។ ២ ឯត្តន្តរេ ឥទមវោច ភគវា ។ អត្តមនា ភិក្ខុ ភគវិពោ
កាសីតំ អភិសន្តនិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក្នុងអណ្ណាតផង ក្នុងសេចក្តីទ្បាយផង ។ ថេ ។ ក្នុងកាយផង ក្នុង
ដោដ្ឋព្វៈទាំងទ្បាយផង ។ ថេ ។ ក្នុងចិត្តផង ក្នុងធម្មារម្មណ៍ទាំងទ្បាយផង
នឿយណាយក្នុងមនោវិញ្ញាណផង នឿយណាយក្នុងមនោសម្ផស្សផង
សេចក្តីសោយអារម្មណ៍ណា ដែលជាសុខក្តី ជាទុក្ខក្តី មិនមែនជាទុក្ខ
មិនមែនជាសុខក្តី រមែងកើតឡើងអំពីបច្ច័យគឺមនោសម្ផស្ស អរិយសាវក
រមែងនឿយណាយក្នុងសេចក្តីសោយអារម្មណ៍នោះឯងផង កាលបើនឿយ
ណាយហើយក៏ប្រាសចាកតម្រិក ព្រោះប្រាសចាកតម្រិក (នោះឯង)
ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកសេចក្តីប្រកាន់មាំ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយក៏មាន
ញាណដឹងថា ចិត្តរបស់អញរួចស្រឡះហើយ អរិយសាវកនោះដឹងច្បាស់
ថាកំណើតអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច
បានធ្វើរួចហើយ កិច្ចដទៃក្រៅអំពីសោឡសកិច្ចនេះមិនមានឡើយ ។
កាលព្រះដ៏មានព្រះភាគកំពុងសំដែងវិយ្យាករណ៍^(១) នេះ ចិត្តរបស់ភិក្ខុ
ចំនួន១០០០ រួចនោះក៏ផុតចាកអាសវធម៌ទាំងទ្បាយ ឥតមានជាប់ចំពាក់
ដោយទុច្ចាទានឡើយ ។

ចប់អាទិត្តបរិយាយសូត្រ ។

ចប់ ទុរុលប្បដិហារិយភាណវិរាជានិរុប័ ។

---

១ របៀបបទឡើងដែលជាពាក្យរាយសូត្រ គឺមានចុងជាបទ៣១ គឺមិនចុងជាពាក្យពាក្យដែល
ហៅថា ភាថាទេ ។

១០៧

មហាទន្ធកេ ពុទ្ធកុណារាជពិម្ពិសារសមាគមោ

[៥៦] អថខោ ភកវា គយាសីសេ យថាភិវន្តំ
វិហរិត្តា យេន រាជគហំ តេន ចារិកំ បក្កាមិ មហានា
ភិក្កុសធឿន សន្ធិំ ភិក្កុសហស្សេន សព្វេហោ បុរា-
ណាជដិលេហិ ។ អថខោ ភកវា អនុបុត្រេន ចារិកំ
ចរមាណោ យេន រាជគហំ តនេសវិ ។ តត្រ សុទំ
ភកវា រាជគហោ វិហរិតិ លដ្ឋិវនុយ្យានេ សុប្បតិដ្ឋ
ចេតិយេ ។

[៥៧] អស្សោសិ ខោ រាជា មាគណោ សេនិយោ
តិម្ពិសារោ សមណោ ខលុ កោ កោតមោ សក្យបុ-
ត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ រាជគហំ អនុបុត្តោ រាជ-
គហោ វិហរិតិ លដ្ឋិវនុយ្យានេ សុប្បតិដ្ឋ ចេតិយេ តំ
ខោ បន កវន្តំ កោតមំ ឃី កល្យាណោ កិត្តិសន្តោ
អត្តត្តតោ ឥតិមិ សោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
វិជ្ជាចរណសម្មុទ្ធា សុគតោ ណេកវិទូ អនុត្តរោ ញិ-
សទម្មសារថិ សត្តា នេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភកវាតិ^(១)

១ ឧ. ពោត្តកេ ធិតិសក្កេ ន ទិស្សតិ ។

មហាទន្ធកៈ ពុទ្ធកុណារោងការដ្ឋបដ្ឋរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ

(៥៦) កាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់លើខ្នងឫស្សីនោះគយា- សីសៈតាមសមគួរដល់ពុទ្ធអធិស្រ័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅក្នុងក្រុង រាជគ្រឹះមួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃដ៏ច្រើនចំនួន ១០០០ អង្គ គឺបុរាណដ៏ល ទាំងអស់នោះឯង ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាច់ទៅកាន់ចារិក ដោយលំដាប់ ក៏បានដល់ទៅក្រុងរាជគ្រឹះ ។ មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងសុប្បត្តិដ៏ចេតិយ ក្នុងលង្ក័រនិទ្ទេស ទៀប ក្រុងរាជគ្រឹះនោះ ។

(៥៧) ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ បានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ ដំណឹងច្បាស់ថា ព្រះសមណគោតមដ៏ចំរើនជាសក្យបុត្រចេញចាកសក្យ- ត្រកូលហើយចូល ឥឡូវយាងមកកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះគង់នៅក្នុងសុប្បត្តិដ៏- ចេតិយក្នុងលង្ក័រនិទ្ទេស (សួនច្បារត្នោត) ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ កិត្តិសព្វដ៏ពី រោះរបស់ព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ ព្រះខ្លួនខ្លាចសុសសាយយ៉ាងនេះថា ព្រះ ដ៏មានព្រះភាគអង្គនោះទ្រង់ឆ្ងាយចាកកិលេស ទ្រង់ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ ចំពោះព្រះអង្គឯង ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានដំណើរ ល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវវិគ្រលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិកុណារក បុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ទ្រង់ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ទ្រង់ ជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ទ្រង់បានត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

សោ ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមារកំ សត្រហ្មកំ
សស្សមណត្រាហ្មណី បដំ សនេវមនុស្សំ សយំ អ-
ភិញ្ញា សច្ចិកត្តា បវេទេតិ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិក-
ល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សា-
ត្តំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិ ត្រហ្មចរិយំ
បកាសេតិ សាធុ ខោ បន តថាវុទានំ អវហតំ ទស្ស-
នំ ហោតីតិ ។ អថខោ រាជា មាគដោ សេនិយោ
តិម្ហិសារោ ធានសនហុតេហិ មាគជិកេហិ ត្រាហ្មណ-
កហបតិកេហិ បរិវុតោ យេន ភគវា តេនុបសង្កម្មិ
ឧបសង្កម្មិត្តា ភគវន្តំ អភិវទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
តេបិ ខោ ធានសនហុតា មាគជិកា ត្រាហ្មណកហ-
បតិកា អប្បេកច្ចេ ភគវន្តំ អភិវទេត្តា ឯកមន្តំ
និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ ភគវតោ សទ្ធិ សម្មោទីសុ
សម្មោទនិយកថំ សារាណីយំ វីតិសារត្តា ឯកមន្តំ
និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ យេន ភគវា តេនញ្ញលី បណា-
មេត្តា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ ភគវតោ សន្តិកេ
នាមតោត្តំ សារត្តា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ

វិសេសបិដក មហាវគ្គ

ទ្រង់លែងត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ដោយប្រការដូច្នោះ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគនោះបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាចំពោះព្រះអង្គឯង ហើយញ៉ាំង
លោកនេះព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពពួកសត្វ
ព្រមទាំងសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងទេវតានឹងមនុស្សឲ្យបានត្រាស់
ដឹងផង ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះទ្រង់សំដែងធម៌ដ៏ពិរោះបទដើម ពិរោះបទ
កណ្តាល ពិរោះបទចុង ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិសុទ្ធ
ព្រមទាំងអត្ត ព្រមទាំងព្យញ្ជនៈដ៏បរិបូណ៌ពេញលេញ កិរិយាដែលបាន
ឃើញព្រះអរហន្តទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនោះជាការប្រពៃពេក ។
គ្រានោះ ព្រះបាទមាគធសេនិយតិម្ពិសារ មានទាំងព្រាហ្មណ៍នឹងគហ-
បតីដែលនៅក្នុងដែនមគធៈចំនួនដប់ពីរហ្នឹងជាបរិវារ ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏-
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួច
ហើយគង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ឯពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីដែលនៅក្នុង
ដែនមគធៈចំនួនដប់ពីរហ្នឹងនោះ ពួកខ្លះថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ
អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ពោលពាក្យរីករាយជាមួយនឹងព្រះដ៏-
មានព្រះភាគ លុះធ្វើពាក្យគួររីករាយគួរលើកឲ្យសម្រេចហើយក៏អង្គុយ
នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ប្រណាម្យអញ្ជូលចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏ប្រកាសនាមនឹងគោត្តរបស់ខ្លួនក៏

១០៧

មហាខន្ធតេ ពិម្ពិសារសមាគមយញ្ញបណាសកថា

តុណ្ណិក្ខតា ឯកមន្តំ និសីទិស្ស ។ អថខោ តេសំ
ទ្វាទសនហុតានំ មាគងិកានំ ព្រាហ្មណាភហបតិកានំ
ឯតទហោសិ កី នុ ខោ មហាសមណោ ឡុវេល-
កស្សបេ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ឡនាហុ ឡុវេលកស្សទោ
មហាសមណោ ព្រហ្មចរិយំ ចរតិ ។ អថខោ កកវា
តេសំ ទ្វាទសនហុតានំ មាគងិកានំ ព្រាហ្មណាភហប-
តិកានំ ចេតសា ចេតោបរិតក្កមញ្ញាយ អាយស្មន្តំ
ឡុវេលកស្សបំ តាថាយ អជ្ឈកាសិ

កំមេវ ទិស្សា ឡុវេលវាសិ
មហាសិ អន្តិ កិសកោវនាទោ ។
បុច្ឆាមិ តំ កស្សប ឯតមន្តំ
កថំ បហីនំ តវ អន្តិហុត្តំ^(១) ។
រូបេ ច សន្នេ ច អថោ រសេ ច
កាមត្តិយោ ចាភិវទន្តិ យញ្ញា
ឯតំ មលន្តំ ឡុបទិស្ស ញត្វា

១ យេកុយ្យេស និភិសទ្ធោ បច្ឆិញ្ញោ ។

មហាខន្ធកៈ ការដួបដុំរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ នឹងពាក្យពោលអំពីការលះបង់នូវគ្រឿងយញ្ញ
សំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះក៏
ស្ងៀមអង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ខ្ញុំចំពោះព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតីដែលនៅ
ក្នុងផែនមគធៈចំនួនដប់ពីរហ្នឹងនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មហា-
សមណៈប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ទុរុវេលកស្សបបូហ្ម ឬថា
ទុរុវេលកស្សបប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់មហាសមណៈ ។ ឯព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគក៏ជាបសេចក្តីត្រិះរិះនៃចិត្តរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី
ដែលនៅក្នុងផែនមគធៈចំនួនដប់ពីរហ្នឹងនោះដោយព្រះហឫទ័យព្រះអង្គ
ហើយទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះទុរុវេលកស្សបដ៏មានអាយុដោយព្រះគាថា ថា
អ្នកឯងនៅក្នុងទុរុវេលាប្រទេស ជាអ្នកប្រដៅពួកតាបស តើ
អ្នកឃើញអ្វីបានជាលះបង់ការបូជាភ្លើងចោលចេញ ។ ម្ចាស់
កស្សប តថាគតស្សសេចក្តីនេះនឹងអ្នក ការបូជាភ្លើងដែល
អ្នកលះបង់ហើយ តើព្រោះហេតុអ្វី ។
ទុរុវេលកស្សបក្រាបបង្គំទូលថា ផែនទាំងឡាយតែងពោល
សរសើរចំពោះខ្ញុំក្រាមទាំងឡាយ តិរូបសំឡេងព្រមទាំងរស
ផង នូវស្រីទាំងឡាយផង ព្រោះការបូជា ខ្ញុំព្រះអង្គដឹងថា
កាមគុណមានរូបជាដើមនេះ ជាគ្រឿងសៅហ្មងក្នុងទុបធ៌(១)

១ វិមតិវិភោទនីតិកា ថា ឧបទិមាន ៤ យ៉ាងគឺ កាមូបទិ ១ ទន្ធឫបទិ ១ កិលេសូបទិ ១ អភិ-
សង្ខារូបទិ ១ ។ តែក្នុងទីនេះសំដៅយកទន្ធឫបទិតែម្យ៉ាង ។ ឯឧបទិសព្វនេះប្រើថាខ្លួន រាងកាយ
គោល ហេតុ នៃសេចក្តីរិលកើត កិលេសនឹងសេចក្តីកង្វល់ ។

១១០

វិសយបិដកេ មហាវព្ពា

តស្មា ន យិដ្ឋេ ន ហុតេ អរញ្ជី^(១) ។

ឯត្ថ ច តេ មនោ ន រមិត្ត កស្សបាតិ ភក្កា^(២)

រូបេសុ សន្នេសុ អថោ រសេសុ

អថ កោចរហិ ទេវមនុស្សលោកេ

រតោ មនោ កស្សប ព្រហិ មេតំ ។

ទិស្វា បទំ សន្តមន្ទបទិកំ

អតិញ្ចំ កាមភវេ អសត្តំ

អនញ្ញាថាការិមនញ្ញនេយ្យំ

តស្មា ន យិដ្ឋេ ន ហុតេ អរញ្ជីន្តិ ។

[៥៨] អថទោ អាយស្មា ទុរុវេលកស្សបា ទដ្ឋា-
យាសនា ឯកំសំ ទុត្តរាសន្តំ ករិត្តា ភក្កវតោ បាទេសុ
សិរសា និបតិត្តា ភក្កវត្តំ ឯតទវោច សត្តា មេ ភន្តេ

១ យេកុយ្យេន ឥតិសុទ្ធោ បព្ពិត្តោ ។ ២ សព្វត្ថ រាគវា អវោចាតិ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុដូច្នោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនត្រេកអរក្នុងការ បូជាធំនឹងការបូជាក្រិច (គឺការគោរពភ្លើងរាល់ថ្ងៃ) ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់កស្សប ចិត្តរបស់អ្នកមិន ត្រេកអរហើយ ក្នុងកាមគុណទាំងឡាយនោះ គឺរូបសំឡេង ព្រមទាំងរស ម្ចាស់កស្សប ម្យ៉ាងទៀត ចិត្តរបស់អ្នកត្រេក- អរក្នុងមនុស្សលោកនឹងទៅលោកខ្លះដែរឬ ចូរអ្នកពោល ហេតុនេះមកគឺថាគតមើល ។

ព្រះឧរុវេលកស្សបក្រាបទូលថា ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញនូវព្រះ និព្វានជាប់លើស្ថិត ឥតមានទុបធំ ឥតមានសេចក្តីខ្វល់ មិនជាប់ចំពាក់នៅក្នុងកាមភព ជាធម្មជាតិពិត មិនប្រែប្រួល ជាធម្មជាតិគឺបុគ្គលមិនគប្បីបានដោយហេតុដទៃ (ក្រៅពីមគ្គ) ព្រោះហេតុដូច្នោះ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គមិនត្រេកអរក្នុងការបូជាធំ នឹងការបូជាក្រិច ។

(៥៨) លំដាប់នោះ ព្រះឧរុវេលកស្សបដ៏មានអាយុក្រោកចាកភាស- នៈធ្វើនូវសំពត់ទុក្ខរាសន្តៈ^(១)លើស្នាម្នាម ហើយក្រាបសរសារទៀចព្រះ បាទារបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក៏បានបង្គំទូលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏ មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ជាគ្រូរបស់

១ បិពរ ។

មហាវគ្គកេ ពិម្ពិសារសមាគមាសុប្បិកថា

ភក្ខវា សារីគោហមស្មី សត្តា បេ ភន្តេ ភក្ខវា សារីគោ-
ហមស្មីតិ ។ អថខោ តេសំ ទ្វាទសនហុតានំ មាគង្គកានំ
ព្រាហ្មណ្តាគហបតិកានំ ឯតទហោសិ ទុរុវេលកស្សោ
មហាសមណោ ព្រហ្មចរិយំ ចរតីតិ ។ អថខោ ភក្ខវា
តេសំ ទ្វាទសនហុតានំ មាគង្គកានំ ព្រាហ្មណ្តាគហប-
តិកានំ បេតសា បេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ អនុបុត្តិកថំ
កាថេសិ សេយ្យដំទំ ទានកថំ សីលកថំ សត្តកថំ
កាមាណំ អាទីនំ ឌីការំ សង្កិលេសំ នេក្ខុម្មេ អាទិសំសំ
បកាសេសិ ។ យទា តេ ភក្ខវា អញ្ញាសិ កល្យាណេ
មុឌុចិត្តេ វិជីវណាចិត្តេ ឌុទក្ខចិត្តេ បសន្នចិត្តេ អថ យា
តុទ្ធានំ សាមុក្កំសិកា ជម្ពុទេសនា តំ បកាសេសិ
ទុក្ខំ សមុទយំ និរោធំ មត្តំ ។ សេយ្យថាបិ ធាម សុទ្ធី
វត្តំ អបកតកាឡកំ សម្មនេវ រជនំ បដិក្កណ្ណោយ្យ ឯវ-
មេវ ឯកានេសនហុតានំ មាគង្គកានំ ព្រាហ្មណ្តាគហ-
បតិកានំ ពិម្ពិសារប្បមុខានំ តស្មីយេវាសនេ វិរជំ

មហាខន្តកៈ ការដួបដំរស់ព្រះបាទពិម្ពិសារនឹងអនុបុត្រីកថា

ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គជាសាវ័ក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគជាគ្រូរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គជាសាវ័ក ។ គ្រានោះ ពួកព្រាហ្មណ៍
នឹងគហបតិដែលនៅក្នុងដែនមគធៈចំនួនដប់ពីរហ្មឺននោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា ទុរវេលកស្សប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណា កមហាសមណៈ
ទេតី ។ ពេលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងចិត្ត
នៃពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតិចំនួនដប់ពីរហ្មឺនដែលនៅក្នុងដែនមគធៈនោះ
ដោយព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ រួចហើយក៏ទ្រង់សំដែងអនុបុត្រីកថា គឺ
ពានកថា១ សីលកថា១ សក្កកថា១ ទោសនៃកាមគុណដ៏លាមក ដ៏សៅ-
ហ្មង១ ភានិសង្សនៃការចេញចាកកាម(បួស)១ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ជ្រាបនូវពួកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតិទាំងនោះថា ជាបុគ្គលមានចិត្តស្រួល
មានចិត្តទន់ មានចិត្តប្រាសចាកនិវរណធម៌ មានចិត្តអវិណ្ណតឡើង មាន
ចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណា ព្រះធម្មទេសនាណាដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ
លើកឡើងសំដែងដោយព្រះអង្គឯង ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ប្រកាសធម្មទេសនា
នោះ គឺទុកសច្ច១ សមុទេយសច្ច១ និរោធសច្ច១ មគ្គសច្ច១ ក្នុងកាលនោះ ។
ធម្មតាសំពត់សស្តាតដ៏ប្រាសចាកពណ៌ខ្មៅ (គឺធួនបួលក្តីខ្មៅជាដើម) គួរ
ទទួលគ្រឿងដែលកំបានដោយប្រពៃ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ឯធម្មចក្ក
គឺសោតាបត្តិមគ្គដ៏ប្រាសចាកធួលី ប្រាសចាកមន្ទិល ក៏កើតឡើងដល់ពួក

១១២

វិទ្យាបិដកេ មហាវគ្គោ

វិតមលំ ធម្មចក្កំ ទុទទានិ យំកិញ្ចំ សមុទយធម្មំ
សព្វន្តំ និរោធម្មន្តំ ។ ឯកនហុតំ ទុចាសកតំ
បដិវេទេសិ ។

[៥៧] អថទោ រាជា មាគនោ សេនិយោ តិម្ហិសា-
រោ ទិដ្ឋធម្មោ បត្តធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោកាធម្មោ
តិណ្ណាវិចកិញ្ញោ វិតតកដកថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អប-
រហ្មច្ឆយោ សត្តុ សាសនេ កកវន្តំ ឯតនរោច បុព្វេ មេ
កន្លេ កុមារស្ស ភតោ បញ្ច អស្សាសកោ អហោសិ
តេ មេ ឯតរហំ សមិទ្ធា បុព្វេ មេ កន្លេ កុមារស្ស
ភតោ ឯតនហោសិ អហោ វិត មំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចេយ្យន្តំ
អយំ ទោ មេ កន្លេ បវេមោ អស្សាសកោ អហោសិ
សោ មេ ឯតរហំ សមិទ្ធា តស្ស មេ វិទិតំ អរហំ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតិដែលនៅក្នុងវ័ន្តមគធៈចំនួនដប់មួយ ហ្មឺន មានព្រះ
បាទព្រាហ្មណ៍ជាប្រធានលើភាសនៈនោះថា ធម្មជាតិណាមួយដែលកើត
ឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ ករលត់ទៅជាធម្មតាដែរ មាន
ទុបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ ចំណែកព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតិចំនួនមួយ ហ្មឺនរូប
ក៏ថ្វាយខ្លួនជាឧបាសក ។

(៥៧) គ្រានោះ ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ ទ្រង់ឃើញ
អរិយសច្ចធម៌ហើយ ទ្រង់បានដល់អរិយសច្ចធម៌ហើយ ទ្រង់បានត្រាស់
ដឹងអរិយសច្ចធម៌ហើយ ទ្រង់ចុះព្រះទ័យស៊ប់ក្នុងអរិយសច្ចធម៌ហើយ
ទ្រង់ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យហើយ ប្រាសចាកសេចក្តីឡើងឆ្ងល់ ដល់នូវ
សេចក្តីត្រឡប់ត្រា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃក្នុងសាស្ត្រាព្រះសាស្តា ទ្រង់បាន
ពោលពាក្យនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពីរដើមកាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គនៅជាកុមារនៅឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គមាន
បំណង៥យ៉ាង ឥឡូវនេះបំណងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក៏សម្រេចអស់ហើយ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពីរដើមកាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គនៅជាកុមារមាន
សេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា សូមឲ្យជនទាំងឡាយអភិសេកអញក្នុងរាជសម្បត្តិ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាបំណងទី១ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឥឡូវនេះបំណង
របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះបានសម្រេចហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បំណង

១១៧

មហាទន្ធកេ ពិម្ពិសាសមាគមោ រាគវិគោ រាជិគហឃ្មវេសនញ

សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឌីក្កមេយ្យាតិ អយំ ខោ មេ កន្លេ ឌី-
តិយោ អស្សាសកោ អហោសិ សោ មេ ឯតវហិ
សមិទ្ធោ តត្តាហំ កកវន្តំ បយិរុទានេយ្យន្តំ អយំ ខោ
មេ កន្លេ តតិយោ អស្សាសកោ អហោសិ សោ មេ
ឯតវហិ សមិទ្ធោ សោ ច មេ កកវំ ធម្មំ ទេសេយ្យាតិ
អយំ ខោ មេ កន្លេ ចតុត្តោ អស្សាសកោ អហោសិ
សោ មេ ឯតវហិ សមិទ្ធោ តស្ស ចាហំ កកវតោ
ធម្មំ អាជាទេយ្យន្តំ អយំ ខោ មេ កន្លេ បញ្ចមោ
អស្សាសកោ អហោសិ សោ មេ ឯតវហិ សមិទ្ធោ
បុព្វេ មេ កន្លេ កុមារស្ស សតោ វមេ បញ្ច អស្សាស
កោ អហោសិ តេ មេ ឯតវហិ សមិទ្ធោ អភិក្កន្តំ កន្លេ
អភិក្កន្តំ កន្លេ សេយ្យថាបិ កន្លេ ទិក្កន្តិកំ វ ឌីក្កន្តិយ្យ

មហាទន្លកៈ ការដួបដុំរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ព្រះមានព្រះភាគយាងចូលក្រុងរាជគ្រឹះ

ទី២របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះដូច្នោះថា សូមឲ្យព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធគប្បិច្ចលមក
កាន់ដែនរបស់អញនោះ ឥឡូវនេះ បំណងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក៏បាន
សម្រេចហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បំណងទី៣របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះដូច្នោះ
ថា សូមឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គបានចូលទៅសេពគប់នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ
ឥឡូវនេះបំណងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះបានសម្រេចហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន បំណងទី៤ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះដូច្នោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ
គប្បីសំដែងធម៌ដល់អញ ឥឡូវនេះបំណងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះសម្រេច
ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បំណងទី៥ របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនេះដូច្នោះថា
ចំណែកខាងអញគប្បីដឹងច្បាស់នូវធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ឥឡូវ
នេះបំណងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះបានសម្រេចហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពីដើមកាលដែលខ្ញុំព្រះអង្គនៅជាកុមារនៅឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គមានបំណង៥
យ៉ាងនេះ ឥឡូវនេះបំណងទាំង ៥ យ៉ាងរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក៏បានសម្រេច
បរិបូណ៌ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាសិករបស់ព្រះអង្គពីពេលណាស់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាសិករបស់ព្រះអង្គពីពេលណាស់ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះអង្គសំដែងហើយដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្នំ
ច្បាស់ណាស់) គួរនាដូចជាមនុស្សចាប់របស់ដែលគេផ្តាប់ចុះឲ្យផ្សារឡើង

វិន័យចំណែក មហាវិញ្ញា

បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ ម្ភឡស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អទ្ធការេ
វា តេលប្បដ្ឋោតំ ធារេយ្យ បក្ខមន្តោ រូបាចំ ទក្ខន្តិតំ
ឯវមេវំ កកវតោ អនេកបរិយាយេន ធម្មោ បកាសីតោ
ឯសាហំ កន្តេ កកវន្តំ សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុ-
សង្ឃញ្ញំ ឧបាសកំ មំ កកវំ ធារេតុ អដ្ឋតត្តេ ចាល្យបេ-
តំ សរណំ កតំ អចិវសេតុ ប មេ កន្តេ កកវំ ស្វា-
តនាយ កត្តំ សុទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេយ្យោតំ ។ អចិវសេសំ
កកវំ ត្តណ្ហីការេន ។ អថខោ វាជា មាគដោ សេនិយោ
តិម្ហិសារោ កកវតោ អចិវសនំ វិទិត្តា ឧដ្ឋាយាសនា
កកវន្តំ អភិវទេត្តា បទក្ខណំ កត្តា បក្កាមិ ។

[៦០] អថខោ វាជា មាគដោ សេនិយោ តិម្ហិសា-
រោ តស្សា វត្តិយា អច្ចយេន បណីតំ ខាទនីយំ កោ-
ជនីយំ បដិយោនាបេត្តា កកវតោ កាលំ អាវេចា-
បេសិ កាលោ កន្តេ និដ្ឋិតំ កត្តន្តំ ។ អថខោ កកវំ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

តុំនោះដូចជាមនុស្សបើកបង្ហាញរបស់ដែលគេលាក់បិទបាំងទុក តុំនោះ សោតដូចជាមនុស្សប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វែងផ្លូវ ឬក៏ដូចជាមនុស្សកាន់ប្រដាប់ ប្រើប្រាស់បំភ្លឺក្នុងទិវង្គតដោយគិតថា មនុស្សដែលមានចក្ខុភ័យបាន មើលឃើញនូវរូបចាំងឡាយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវ ព្រះដ៏មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូម ព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ជាបន្តខ្ញុំព្រះអង្គថាជា ឧបាសកដល់នូវសុ- ណគមន៍ស្មោះដោយជីវិតចាប់តាំងតែអំពីថ្ងៃនេះជាដើមទៅ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលកត្តាសំខ្ញុំព្រះអង្គដើម្បីធានាក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ណភាព ។ គ្រានោះ ព្រះបាទមាគធសេនិយតិម្ពិសារ ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទទួលនិមន្តហើយ ក៏ក្រែកចាកពាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយធ្វើប្រទក្សណ៍ចៀសចេញទៅ ។

(៦០) លំដាប់នោះ ព្រះបាទមាគធសេនិយតិម្ពិសារ លុះរាត្រី នោះកន្លងទៅហើយ (ភ្លឺឡើង) ព្រះអង្គក៏ទ្រង់ឲ្យចាត់ចែងខាងនិយកោដ- និយាហារដ៏ត្រូវច្រើនហើយទ្រង់ចាត់ឲ្យមនុស្សទៅក្រាបទូលនូវកាលនៃកត្ត ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលនេះជាកាលគួរ ហើយ កត្តាហារសម្រេចហើយ ។ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ស្ងៀក

១១៥

មហាទន្លេពេ សព្វធីតាថា

បុព្វល្អាស មយំ និវាសេត្វា បន្តិច្ឆរិមា នាយ រាជគហំ
ចារិសិ មហតា កិក្ខុសធឿន សន្ធិ កិក្ខុសហស្សេន
សព្វេហវ បុរាណជដិលេហិ ។

[៦០] តេន ទោ ចន សមយេន សក្កោ នេវន-
មិទ្ធោ មាណវកវណ្ណំ អភិទិម្មត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស កិក្ខុ-
សធឿស្ស បុរោ បុរោ កច្ចតិ ឥមា តាថាយោ តា-
យមាទោ^(១)

ទន្លេ ទន្លេហិ សហ បុរាណជដិលេហិ
វិប្បមុត្តោ វិប្បមុត្តេហិ សិទ្ធិនិក្ខុសុវណ្ណា
រាជគហំ ចារិសិ កតវា ។

---

១ ឧ គីយមាទោ ។

បញ្ហាទន្ធករៈ តាថាជាចម្រៀងរបស់ព្រះពុទ្ធ

ស្បង់ហើយទ្រង់បាត្រនឹងចំរុះក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ រួចហើយទ្រង់ចូលទៅ
កាន់ក្រុងរាជគ្រឹះមួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃដ៏ច្រើនចំនួន ១០០០ រូប គឺពួក
បុរាណជដីលទាំងអស់នោះឯង ។

[៦១] សម័យនោះឯង ព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងទៅតាទាំងឡាយ ប្លែង
ភេទជាមាណព ហើយដើរទៅអំពីមុខបង្គំស្រីនិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជា
ប្រធានហើយច្រៀងនូវតាថានេះ ថា

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គទូន្មានហើយ (នូវឥន្ទ្រិយ)
មានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ព្រះអង្គ
មានពណ៌ល្អដូចដុំមាសឈ្មោះសិទ្ធិ^១ ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់
ក្រុងរាជគ្រឹះមួយអន្លើដោយពួកបុរាណជដីលដែលជាអ្នក
ទូន្មានហើយ (នូវឥន្ទ្រិយ) ដែរ ជាអ្នកមានចិត្តផុតស្រឡះ
ហើយ (ចាកអាសវធម៌) ។

---

១ សព្វដែលប្រែថា មាស តាមក្បួនអភិធានមាន១៧យ៉ាងគឺ សុវណ្ណ កឌក ជាតរូប
សោណ្ណ កញ្ជូន សុត្តរណ្ណ ហរិ កម្ពុ ចារុ ហេម ហានិក តបន័យ ហិរញ្ញ ចាម័រ សាតកុម្ម
ធីម្ពុន១ សិទ្ធិ ។ តែក្នុងវិមតិវិទ្យានុកថា បណ្ណាមាសទាំង ១៧ នេះ មាសឈ្មោះសិទ្ធិប្រសើរ
ជាងមាសដទៃទៀត ។

១១៦

វិធមបិដកេ មហាវគ្គោ

មុត្តោ មុត្តេហំ សហ បុរាណាជដិលេហំ

វិប្បមុត្តោ វិប្បមុត្តេហំ សិទ្ធិនិក្ខុ សុវណ្ណោ

រាជគហំ ចារិសិ កគវា ។

តិណ្ណោ តិណ្ណេហំ សហ បុរាណាជដិលេហំ

វិប្បមុត្តោ វិប្បមុត្តេហំ សិទ្ធិនិក្ខុ សុវណ្ណោ

រាជគហំ ចារិសិ កគវា ។

សន្តោ សន្តេហំ សហ បុរាណាជដិលេហំ

វិប្បមុត្តោ វិប្បមុត្តេហំ សិទ្ធិនិក្ខុ សុវណ្ណោ

រាជគហំ ចារិសិ កគវា ។

វិធីបិដក មហាវគ្គ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានព្រះហឫទ័យផុតហើយ (ចាកសេចក្តីសៅហ្មង) នឹងមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ព្រះអង្គមានពណ៌ល្អដូចដុំមាសឈ្មោះសិទ្ធិ ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះមួយអន្លើ ដោយពួកបុរាណដង្ហែងដែលមានចិត្តផុតហើយ (ចាកសេចក្តីសៅហ្មង) ទាំងមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឆ្ងល់ (ចាកលោក) ហើយទាំងមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ព្រះអង្គមានពណ៌ល្អដូចដុំមាសឈ្មោះសិទ្ធិ ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះមួយអន្លើដោយពួកបុរាណដង្ហែងដែលឆ្ងល់ហើយ (ចាកលោក) ទាំងមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគមានព្រះហឫទ័យ រម្ងាប់ហើយ (ចាកអកុសលធម៌) ទាំងមានព្រះហឫទ័យផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ព្រះអង្គមានពណ៌ល្អដូចដុំមាសឈ្មោះសិទ្ធិ ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះមួយអន្លើដោយពួកបុរាណដង្ហែងដែលមានចិត្ត រម្ងាប់ហើយ (ចាកអកុសលធម៌) ទាំងមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ (ចាកអាសវធម៌) ។

១១៧

មហាទន្ធកេ សុត្តន្ត

ទិសវាសោ ទិសពាលោ ទិសធម្មវិទ្ធិ ទិសភិ

ធុបេតោ សោ ទិសសតបរិវារោ រាជគហំ

ចារិសិ ភក្កវតិ ។

(៦២) មនុស្សា សក្កំ នេវានមិទ្ធិ បស្សិត្វា ឯវ-

មាហំសុ អភិវ្កុចោ វតាយំ មាលាវកោ ទិស្សនិយោ

វតាយំ មាលាវកោ ចាសានិកោ វតាយំ មាលាវកោ

កស្សុ នុ ចោ' អយំ មាលាវកោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ សក្កោ

នេវានមិទ្ធា តេ មនុស្សោ តាថាយ អជ្ឈកាសិ

មហាខន្ធកៈ រឿងព្រះឥន្ទ្រ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះទ្រង់មានអរិយវាស ១០ យ៉ាង^(១) ទ្រង់មាន កំលាំង ១០^(២) ព្រះអង្គជាបច្ច្រាសនូវធម៌ (គឺកម្មបថ) ១០ ប្រការ ទ្រង់ប្រកបដោយអង្គជារបស់នៃអសេសខុត្តល ១០ យ៉ាង^(៣) មាន ភិក្ខុសង្ឃ ១ ពាន់ជាបរិវារ ទ្រង់យាងចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ។

[៦២] ពួកមនុស្សឃើញសក្កុទេវរាជជាធំជាងទេវតានឹងមនុស្សទាំង ឡាយហើយពោលយ៉ាងនេះថា ឧហ្ម៍ មាណពនេះមានរូបល្អអ្វីម៉្លោះ ឧហ្ម៍ មាណពនេះមានរូបគួរតែតតិលរមិលមើល ឧហ្ម៍ មាណពនេះគួរជាទីជ្រះ- ថ្ងា មាណពនេះឯងជាកូនចៅអ្នកណាហ្ម៍ ។ លុះពួកមនុស្សពោលពាក្យ យ៉ាងនេះហើយ សក្កុទេវរាជជាធំជាងទេវតាទាំងឡាយក៏បានពោលតប ទៅនឹងពួកមនុស្សនោះវិញដោយតាថា ថា

១ វិមតិវិសោទនីដីកថា លះសិវណធម៌ប្រាំ ១ ធម្មង្គបេក្ខា ១ ដំកល់ស្មារតីដោយខ្ជាប់ខ្ជួន ១ អបស្សនធម៌បួន ១ លះមិញ្ញាទិដ្ឋិ ១ ការមិនស្វែងរកបីយ៉ាងគឺ កាម ភព នឹងព្រហ្មញ្ញាទ ១ មាន សេចក្តីត្រិះរិះមិនល្អពីរិករិវ ១ មានកាយសង្ខាររម្ងាប់ហើយ ១ មគ្គញ្ញាណ ១ ផលញ្ញាណ ១ ។ ២ ប្រកបដោយកំលាំងកាយ ១០ នឹងកំលាំងញាណ ១០ ឯកំលាំងកាយ ១០ នោះធៀបដោយ កំលាំងដំរី ១០ ត្រកូល គឺដំរី កាឡាវិកៈ ១ គង្គេយ្យៈ ១ បណ្ណារៈ ១ គម្ពៈ ១ បិដ្ឋលៈ ១ គន្ធុៈ ១ មង្គល ១ ហេមវត ១ ឧបោសថ ១ ធម្មង្គ ១ ។ កំលាំងដំរីកាឡាវិកៈ ១ ទើបស្មើនឹងកំលាំងដំរីគង្គេយ្យ ១ បណ្ណា ដំរីទាំង ១០ ត្រកូលនោះមានកំលាំងលើសគ្នា ១០ ២ ឡើងទៅ កំលាំងដំរីធម្មង្គ ១០ ទើបស្មើនឹង កំលាំងព្រះពុទ្ធ ១ ។ ឯកំលាំងញាណ ១០ នោះគឺ កំលាំងសេចក្តីដឹងហេតុត្រូវនឹងហេតុមិនត្រូវតាម ពិត ១ ដឹងកម្មនឹងផលនៃកម្ម ១ ដឹងបដិបទាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភពទាំងពួង ១ ដឹងលោកដែលមានធាតុ ច្រើន ១ ដឹងថាសត្វទាំងឡាយមានអន្សាស្រ័យផ្សេង ៗ គ្នា ១ ដឹងឥន្ទ្រិយរបស់សត្វដ៏ធ្លៀវធ្លាស នឹងទន់ទាប់ ១ ដឹងសេចក្តីសៅហ្មងនឹងសេចក្តីផ្លូវផងនឹងការចេញចាកឈានវិហោកូសមាធិសមា- បត្តិ ១ ដឹងខន្ធបញ្ចកៈដែលអាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ១ ញាណគឺបក្ខុជួបជាទិព្វ ១ ដឹងសេចក្តី អស់ទៅនៃអាសវធម៌ ១ ។ ៣ គឺអង្គីកម្មង្គ នឹងសម្មញ្ញាណនឹងសម្មារិមុត្តិ ។

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

យោ ដីកេ សឡង្គិណន្តោ សុទ្ធោ អប្បដិប្បកុលោ

អរហំ សុតតោ លោកេ តស្សហំ បរិចារកោតិ ។

[៦៣] អថខោ ភកវា យេន រញ្ញោ មាគធស្ស សេ-

និយស្ស ពិម្ពិសារស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-

មិត្តា បញ្ញត្តោ អាសនេ និសីទិ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេន ។

អថខោ វាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ទុទ្ធប្បមុទំ

ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន ខាទនីយេន កោជនីយេន ស-

ហត្តា សន្តប្បេត្តា សម្បវារត្តា ភកវន្តំ ភុត្តារំ ឡនីតបត្ត-

ចាណី ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្ធស្ស ខោ

រញ្ញោ មាគធស្ស សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស ឯតទហោសិ

កត្ត នុ ខោ ភកវា វិហរយ្យ យំ អស្ស តាមតោ នេវ

អតិទ្ធវេ ន អប្បាសន្នេ កមណកមនសម្បន្តំ អត្តិកានំ^(១)

មនុស្សានំ អភិក្កមនីយំ ទិវា អប្បតិណ្ណំ^(២) រត្តិ អប្បសន្តំ

១ កត្តបិ វិជ អាមេណ្ឌិវំ វា ។ ២ ឱ. អប្បកិណ្ណំ ។

វិនយចំណីក មហាវគ្គ

អ្នកប្រាជ្ញណា ទូន្មាន់ ឥន្ទ្រិយទាំងអស់បានហើយ មានព្រះ
ហឫទ័យស្អាតរកបុគ្គលប្រៀបមិនបាន ឆ្ងាយចាកសត្រូវ
ពោលគឺកិលេស មានដំណើរល្អក្នុងលោក ខ្ញុំឯងជាអ្នកបម្រើ
អ្នកប្រាជ្ញនោះ ។

(៦៣) កាលនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគមួយអង្វើដោយភិក្ខុសង្ឃទ្រង់
យាងចូលទៅកាន់ទិវេសនស្ថានរបស់ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយក៏គង់លើអាសនៈដែលគេរៀបចំថ្វាយ ។ ទើបព្រះបាទ
មាគធសេនិយពិម្ពិសារអង្គុសព្រះភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យ
ឆ្លែតឲ្យស្តាប់ស្តល់^(១) ដោយខាងនិយោគ កាជនីយាហារដ៏ទុក្ខម្លោះដោយព្រះហស្ត
ព្រះអង្គឯង ហើយទ្រង់កំណត់ដឹងនូវព្រះដ៏មានព្រះភាគដែលទ្រង់
សោយរួចហើយ គ្រង់ដែលទ្រង់ដាក់ព្រះហស្តចុះចាកបាត រួចក៏ស្តេច
គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារគង់នៅក្នុងទី
ដ៏សមគួរហើយក៏ទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគគួរគង់នៅក្នុង
ទីណា ហ្ន៎ ទីណា ដែលមិនឆ្ងាយពេកមិនជិតពេក អំពីស្រុកជាទីល្អមទៅល្អម
មកបាន គួរជាទីចូលទៅរកនៃមនុស្សទាំងឡាយដែលត្រូវការ ជាទីមិនបាន
ច្រឡកច្រឡំក្នុងវេលាថ្ងៃ មានសំឡេងតិច មិនមានសេចក្តីគិតក្នុងក្នុង

១ ក្នុងអង្គថា ថា មហាវគ្គត្រឹមស្តេចទ្រង់អង្គុសភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានឲ្យឆ្លែត
បរិបូណ៌ ត្រាតែព្រះភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាននោះហាមឃាត់ដោយដៃឬដោយមុខឬដោយ
វៃពេទថា ល្អមហើយ ។

បញ្ហាទី១៣៖ ពិម្ពិសារបរិវិគលោ អាណមប្បដិក្ខណោ

អប្បនិក្ខេបសំ វិជនវាតំ មនុស្សរាហសេយ្យកំ បដិ-
សល្លានសារុប្បន្តំ ។ អថទោ រញ្ជោ មាគធស្ស សេនិ-
យស្ស ពិម្ពិសារស្ស ឯតទហោសិ ឥទំ ទោ អម្ពាតំ
វេឡុវំ ឡុយ្យំ តាមតោ នេវ អតិទ្ធវេ ន អត្តាសន្នេ
កមណកមនសម្បន្តំ អត្តិកាវំ មនុស្សំ អភិក្កមនិយំ
ទិវា អប្បកិល្លំ រត្តិ អប្បសន្តំ អប្បនិក្ខេបសំ វិជនវាតំ
មនុស្សរាហសេយ្យកំ បដិសល្លានសារុប្បំ យន្ត្រាហំ
វេឡុវំ ឡុយ្យំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស កិក្ខុសង្ឃស្ស ទទេយ្យ-
ន្តំ ។ អថទោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ
សោវណ្ណមយំ កិច្ចារិ^១) កហេត្វា កកវតោ ឡុណាជេសិ
ឯតាហំ កន្ត វេឡុវំ ឡុយ្យំ ពុទ្ធប្បមុខស្ស កិក្ខុសង្ឃ-
ស្ស ទម្ពីតិ ។ បដិក្កហោសិ កកវា អាណមំ ។ អថទោ
កកវា រាជានំ មាគនំ សេនិយំ ពិម្ពិសារំ ទម្ពីយា កតា-
យ សន្តស្សត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំ-
សេត្វា ទុដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។ អថទោ កកវា ឯតស្មី

១ ឧ. ភិក្ខុវិ ។ ណេ បទ ក្បត្តាហេតិ សរាជសទ្ធនេ ន សមេតិ ។

មហាទន្ធកៈ ព្រះតម្រិះរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ខ្ពង់ការទ្រង់ទទួលនូវអារាម

វេលាយប់ មានខ្យល់ចក់ស្រួល គួរដល់កិរិយាពួននៅនៃមនុស្សទាំងឡាយ
នឹងជាទីគួរដល់ការសម្ងំនៅ ។ ព្រះរាជតម្រិះនេះក៏មានដល់ព្រះបាទមាគធសេនិយ
ពិម្ពិសារក្នុងខណៈនោះថា អើ ឧទ្យានវេទ្យានរបស់យើងនេះមិន
ឆ្ងាយពេក មិនជិតពេកអំពីស្រុក ជាទីល្មមទៅល្មមមកបាន គួរជាទី
ចូលទៅរកមនុស្សទាំងឡាយដែលត្រូវការ ជាទីមិនបានច្រឡំច្រឡំក្នុង
វេលាថ្ងៃ មានសំឡេងតិច មិនមានសេចក្តីគឺកកក្នុងវេលាយប់ មានខ្យល់
ចក់ស្រួល គួរដល់កិរិយាពួននៅនៃមនុស្ស នឹងជាទីគួរដល់ការសម្ងំ
បើដូច្នោះគួរអញ្ជាថ្វាយឧទ្យានវេទ្យាននេះដល់ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជា
ប្រធាន ។ ពេលនោះ ព្រះបាទមាគធសេនិយពិម្ពិសារកាន់យកកុន្ធិទឹក
ជាវិការនៃមាសហើយថ្វាយដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ រួចក៏ក្រាបទូលថា
ចតិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមថ្វាយឧទ្យានវេទ្យាននេះដល់ព្រះ
ភិក្ខុសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ទទួល
អារាម (នោះ) ។ រើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ព្រះបាទមាគធសេនិយ
ពិម្ពិសារឲ្យឃើញព្រម ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យទស្សៈហ៍ឡើង ឲ្យ
រីករាយស្មើ ដោយពាក្យដ៏ច្រកបដោយធម៌ ហើយក៏ក្រែកចាកអាសនៈ
ចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្ម័កថា

វិនយចំណីពេ មហាវិញ្ញា

និទានេ^(១) ធម្មី កថំ កត្តា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជាធាមិ
ភិក្ខុវេ អាវាមន្តិ^(២) ។

[៦៤] តេន ខោ បន សមយេន សញ្ញយោ បរិញ្ញា-
ជកោ រាជគហោ បដិសតិ មហតិយា បរិញ្ញាជកបរិ-
សាយ សន្តិ អន្ធិតេយ្យហិ បរិញ្ញាជកសតេហិ ។ តេន
ខោ បន សមយេន សារីបុត្តោមាគ្គល្លាណា សញ្ញយេ
បរិញ្ញាជកេ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។ តេហិ កតិកា កតា
ហោតិ យោ បឋមំ អមតំ អធិគច្ឆតិ សោ ឥតវស្ស^(៣)
អាវេចេត្តតិ ។ អថខោ អាយស្មា អស្សជី បុព្វល្អា-
សមយំ និវាសេត្វា បត្តចរិមាធាយ រាជគហំ បិណ្ណាយ
ចារិសិ ចាសាទិកេន អភិក្កន្តេន បដិក្កន្តេន អាណា-
តិតេន វិណោតិតេន សម្មញ្ញតេន បសារីតេន ឌិក្ខុត្ត-
ចក្ខុ ឥរិយាបថសម្បជ្ជោ ។ អន្តសា ខោ សារីបុត្តោ
បរិញ្ញាជកោ អាយស្មន្តំ អស្សជី រាជគហោ បិណ្ណាយ

---

១ ឯត្តន្តេន ឯតស្មី បរាណេតិ កត្តបិ ពោត្តពេ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. អាវាមំ បដិក្កហេតុន្តិ
កត្តបិ ពោត្តពេ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. ពោត្តពេ អយំ បាយោ ន ហោតិ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ហើយទ្រង់ត្រាស់ចំពោះភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងពេលនោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតរាម (ដល់អ្នកទាំងឡាយ) ។

(៦២) សម័យនោះឯង សញ្ញាយបរិព្វាជកនៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងរាជ-
គ្រឹះមួយអន្លើដោយបរិព្វាជកបរិសទ្យដ៏ច្រើន គឺបរិព្វាជកចំនួន ២៥០ រូប ។
សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុង
សំណាក់បរិព្វាជកឈ្មោះសញ្ញាយ ។ ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាននោះ
បានធ្វើប្តេជ្ញានឹងគ្នាថា អ្នកណាបានដឹងនូវអមតធម៌មុន អ្នកនោះគប្បីប្រាប់
ដល់ម្នាក់ទៀត ។ កាលនោះ ព្រះអស្សជ័ដ៍មានអាយុស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់
ដោយបាត្រនឹងចំរើអំពើព្រឹក លោកប្រកបដោយឥរិយាបថ គឺដើរទៅ ដើរ
មក ក្រឡេកមើលទៅ ក្រឡេកមើលផ្សេងៗ បត់ដៃជើងនឹងលាតដៃ
ជើង មានភ្នែកសង្រួមគួរជាទីជ្រះថ្លា ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះដើម្បីបិណ្ឌ-
បាត ។ បរិព្វាជកឈ្មោះសារីបុត្តបានឃើញនូវព្រះអស្សជ័ដ៍មានអាយុ
កំពុងត្រាប់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ បរិបូណ៌ដោយឥរិយាបថ

១២១

មហាទិដ្ឋកថា សារីបុត្តហោធិប្បវត្តន្តរាជស្សនីទ្ទេរវត្ត

ចរន្តំ ចាសាធិកេន អភិក្កន្តេន បដិក្កន្តេន អាណាគិ-
តេន វិណាគិតេន សម្មិញ្ញិតេន បសាវតេន ធិក្ខិត្ត-
ចក្កំ វេយ្យាបថសម្មន្តំ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ យេ
វត លោកេ អរហន្តោ វា អរហន្តមក្កំ វា សមាបន្នា
អយំ តេសំ ភិក្កុ អញ្ញាតោ យន្ធនាហំ វេទំ ភិក្កុ
ឧបសង្កមិត្តា បុច្ឆេយ្យំ កំសិ ត្ថំ អាវុសោ ឧទ្ទិស្ស
បព្វជិតោ តោ វា តេ សត្តា កស្ស វា ត្ថំ ធម្ម
រោចេសតិ ។ អថខោ សារីបុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស
ឯតទហោសិ អកាលោ ខោ វេទំ ភិក្កុ បុច្ឆិត្ថំ អន្តរយរំ
បរិវេដ្ឋា បិណ្ណាយ ចរិត យន្ធនាហំ វេទំ ភិក្កុ បិដ្ឋិតោ
បិដ្ឋិតោ អនុពន្ធយ្យំ អត្ថិកេហំ ឧបញ្ញាតំ មក្កន្តំ ។
អថខោ អាយស្មា អស្សជិ វាជតហោ បិណ្ណាយ បរិព្វា
បិណ្ណាចាតំ អាទាយ បដិក្កមិ ។ អថខោ សារីបុត្តោ
បរិព្វាជកោ យេនាយស្មា អស្សជិ តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្តា អាយស្មតា អស្សជិណ សន្និ សម្មោទិ
សម្មោទជ័យំ កថំ សារុណីយំ វិតសារត្តា ឯតទន្តំ

ធម្មាទូក្ខៈ បញ្ចដ្ឋរបស់បរិព្វាជកឈ្មោះសារីបុត្តនឹងមោត្តល្លាន រឿងអស្សជីត្តេរ

គឺដើរទៅដើរមក ក្រឡេកមើលទៅ ក្រឡេកមើលផ្សេងៗ បត់វែងជើងនឹង
លាតវែងជើង មានភ្នែកសង្រួមគួរជាទីជ្រះថ្លាលុះឃើញហើយក៏មានសេចក្តី
ត្រិះរិះដូច្នោះថា ឧហ្ម៍ ជនទាំងឡាយណា ជាអហន្តក្តី បានដល់ហើយ
នូវអរហត្តមគ្គក៏ក្នុងលោក ក៏កុំនេះក៏ប្រហែលជាពួកនៃជនទាំងនោះដែរ បើ
ដូច្នោះ គួរតែអញ្ជាចូលទៅរកក៏កុំនេះហើយសួរថា ម្ចាស់លោកដ៏មានអាយុ
លោកបួសចំពោះអ្នកណា ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណាជាគ្រូរបស់លោក ខ្លួន
លោកនេះឯងគាប់ចិត្តធម៌របស់អ្នកណា ។ លំដាប់នោះ សារីបុត្តបរិព្វាជក
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលនេះជាកាលមិនគួរដើម្បីសួរនូវក៏កុំនេះ
ឡើយ(ព្រោះ)ក៏កុំនេះកំពុងចូលទៅកាន់ចំពោះផ្ទះត្រាច់ទៅដើម្បីបំណុលបាត
បើដូច្នោះគួរតែអញ្ជាទៅតាមក៏កុំនេះអំពីក្រោយៗទៅចុះក៏ការដែលជាប់តាម
ក៏កុំនេះឯងគង់ដឹងនូវមគ្គញាណដែលជនទាំងឡាយគេត្រូវការដឹង ឬក៏កុំ
នេះឯងជាអ្នកស្វែងរកនូវព្រះនិព្វានដែលជនទាំងឡាយគេត្រូវការដឹង ។
ឯព្រះអស្សជីដ៏មានអាយុត្រាច់ទៅដើម្បីបំណុលបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រិះ ទទួល
បំណុលបាតហើយក៏ត្រឡប់មកវិញ ។ បរិព្វាជកឈ្មោះសារីបុត្តក៏ចូលទៅ
កាន់សំណាក់ព្រះអស្សជីដ៏មានអាយុក្នុងកាលនោះ លុះចូលទៅជិតហើយ
ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះអស្សជីដ៏មានអាយុហើយពោលនូវពាក្យ
ជាទីត្រេកអរជាទីរលឹក ល្អមឲ្យកើតសេចក្តីសុខសាលបាន លុះសម្រេច

១២២

វិនយបំណិពេ មហាវិញ្ញោ

អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ សារីបុត្តោ បរិញ្ញា-
ជកោ អាយស្មន្តំ អស្សជី ឯតទរោច វិប្បសន្នានិ
ខោ តេ អារុសោ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធា ធម៌វិណ្ណោ
បរិយោទានោ កំសិ ភំ អារុសោ ឧទ្ទិស្ស បព្វ-
ជិតោ កោ វា តេ សត្តា កស្ស វា ភំ ធម្មំ
រោចមីតិ ។ អន្តារុសោ មហាសមណោ សក្យបុត្តោ
សក្យកុលា បព្វជិតោ តាហំ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស បព្វ-
ជិតោ សោ ច មេ កកវា សត្តា តស្ស ចាហំ កកវតោ
ធម្មំ រោចមីតិ ។ កីវនី បនាយស្មតោ សត្តា កិមក្កា-
យីតិ ។ អហំ ខោ អារុសោ នរោ អចិរប្បព្វជិតោ អនុនា-
តតោ ឥមំ ធម្មវនយំ ន តាហំ សក្កោមិ វិត្តារេន
ធម្មំ ទេសេតុំ អបិច តេ សង្ខតេន អត្តំ វក្ខាមីតិ(១) ។

អប្បំ វា ពហំ វា ភាសស្ស
អត្តំយេវ មេ ព្រហំ

---

១ ជិតោ បរិ សព្វត្ថ អចិខោ សារីបុត្តោ បរិញ្ញាជិតំ អាយស្មន្តំ អស្សជី ឯតទរោច ហោតុ
អារុសោ អប្បំ វា ពហំ វា ភាសស្ស ។ បេ ។ ពហុន្តំ ទិស្សតិ ។

ឈប់ដឹក មហានិគ្គ

ក៏ចូរនោះហើយក៏បិទនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបរិញ្ញាដកកេរ្តិ៍ឈ្មោះសារីបុត្រ បិទនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះអស្សជ័ដ៏មាន អាយុថា ម្ចាស់លោកដ៏មានអាយុ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់លោកក៏ស្រស់ បស់ សម្បុរវិស្សករបស់លោកក៏ស្អាតផ្លូវផង ម្ចាស់លោកដ៏មានអាយុ លោកបួសចំពោះអ្នកណា ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណាជាគ្រូរបស់លោក ខ្លួន លោកនេះឯងពេញចិត្តធម៌របស់អ្នកណា ។ ព្រះអស្សជ័ឆ្លើយថា ម្ចាស់ អាវុសា មានមហាសមណៈ(មួយព្រះអង្គ)ជាសក្យបុត្រចេញចាកសក្យ- ត្រកូលហើយទ្រង់ព្រះផ្នួស ខ្ញុំឯងក៏បួសតាមព្រះមហាសមណៈដ៏មានព្រះ ភាគនោះ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះឯងជាគ្រូរបស់ខ្ញុំ ចំណែកខ្ញុំក៏តាមចិត្ត នូវធម៌អាចិរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ ។ បរិញ្ញាដកកេរ្តិ៍ឈ្មោះសារីបុត្រ ថា ចុះគ្រូរបស់លោកម្ចាស់ពោលពាក្យដូចម្តេច សំដែងធម៌ដូចម្តេច ។ ព្រះអស្សជ័ឆ្លើយថា នៃអ្នកដ៏មានអាយុ អាត្មាឯងជាកិក្ខុថ្មីទើបនឹងបួស មក កាន់ធម៌វិន័យនេះថ្មី ។ អាត្មាមិនអាចដើម្បីសំដែងធម៌ដោយពិស្តារបានទេ តែជាអាត្មានឹងពោលនូវសេចក្តីដល់អ្នកដោយសន្លឹមបទាន ។

បរិញ្ញាដកកេរ្តិ៍ឈ្មោះសារីបុត្រឆ្លើយថា សូមលោកម្ចាស់សំដែងធម៌ចិត្ត ច្រើនក្តី សូមសំដែងតែទំនងសេចក្តីម្យ៉ាង

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្វិលីណែ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សារឿវ ទុកក្នុងគេហទំព័រ ៥០០០០ ជាសម្រាប់ជាធម្មទាន។

១៤៣

មហាទន្ធតេ សារីបុត្តមោត្តស្វាសប្បព្ភជារស្សដ៏ត្នេរវត្ត

អន្តេនេវ មេ អន្តោ កើ

កាហសិ ព្យញ្ជនំ តហ្មនិ ។

[៦៥] អថទោ អាយស្មា អស្សដិ សារីបុត្តស្ស

បរិព្វាជកស្ស ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អកាសិ

យេ ធម្មា ហេតុប្បកវំ

តេសំ ហេតុំ តថាគតោ (អាហា)

តេសញ្ច យោ និរោធា

ឯវំវាដិ មហាសមណោតិ ។

មហាវិទ្យុត្តរៈ បញ្ចវគ្គរបស់បរិព្វាជកល្លោះសារីបុត្តជំងឺមោត្តល្លាស រឿងអស្សជីត្តោ

ដល់ខ្ញុំ ។ ត្រូវការដោយទំនងសេចក្តី តែម្យ៉ាងទេ

លោកម្ចាស់មិនបាច់ពោលព្យញ្ជនៈឱ្យច្រើនឡើយ ។

(៦៥) គ្រានោះ ព្រះអស្សជីដ៏មានអាយុ បានពោលនូវធម្មបរិយាយ

នេះដល់បរិព្វាជកល្លោះសារីបុត្ត ថា

ធម៌ទាំងឡាយណា (១) គឺខន្ធ៥ តែងកើតអំពីហេតុ ព្រះ

តថាគតពោលនូវហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយនោះ ម្យ៉ាងទៀត

សេចក្តីរលត់នឹង ។ បាយដោះគ្រឿងរលត់នៃធម៌ទាំងឡាយណា

ព្រះតថាគតពោលនូវសេចក្តីរលត់នឹង ។ បាយដោះគ្រឿងរលត់

នៃធម៌ទាំងឡាយនោះ ព្រះមហាសមណៈ មានប្រក្រតី

ពោលពាក្យយ៉ាងនេះ ។

---

១ អដ្ឋកថា ធម៌ទាំងឡាយណា ជាផលធម៌ទុក្ខសព្វតែងកើតឡើងអំពីហេតុធម៌សមុទយសព្វ ព្រះតថាគតតែងពោលនូវសមុទយសព្វថា ជាហេតុផ្ដើមឡើងឱ្យកើតនូវធម៌ទាំងឡាយធម៌ទុក្ខសព្វ នោះ ធម៌ណាជាផលធម៌នៃធម៌ទាំងឡាយនោះក្តី ធម៌ណាជាហេតុ ជាទាយ ដើម្បីញ៉ាំងទុក្ខសព្វនឹងសមុទយសព្វមិនឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានក្តី ព្រះតថាគតមានប្រក្រតី ពោលនូវធម៌ទាំងនោះ ។ អធិប្បាយថា ព្រះតថាគតតែងសំដែងនូវអរិយសព្វទាំង ៤ យ៉ាងថា ទុក្ខសព្វជាផលនៃសេចក្តីទុក្ខទាំងពួង សមុទយសព្វជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខទាំងពួង និរោធសព្វ ជាផលនៃសេចក្តីសុខទាំងពួង មគ្គសព្វជាហេតុនាំឱ្យកើតសេចក្តីសុខទាំងពួង ។

១២៤

វិទយបិដកេ មហាវិញ្ញោ

[៦៦] អថខោ សារីបុត្តស្ស បរិព្វាជកស្ស ឥមំ
ធម្មបរិយាយំ សុត្តា^(១) វិជំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទនាទិ
យន្តីត្ថំ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តំ ។

ឯសេវ ធម្មោ យទិ តាវនេវ
បច្ចុព្យថា បទមសោកំ
អទិជ្ជំ អត្តតិតំ
ពហុកេហិ កប្បនហុតេហិតិ ។

[៦៧] អថខោ សារីបុត្តោ បរិព្វាជកោ យេន
មោក្ខល្លានោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ធិសា
ខោ មោក្ខល្លានោ បរិព្វាជកោ សារីបុត្តំ បរិព្វាជកំ
ទ្វារតោ វ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន សារីបុត្តំ បរិព្វាជកំ ឯតទកេ-
ច វិប្បសន្នាទិ ខោ តេ អាវុសោ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធា
ធរិវិណ្ណោ បរិយោទានោ កច្ឆិ នុ ត្ថំ អាវុសោ អមតម-
ជិតតោតិ ។ អាម អាវុសោ អមតមជិតតោតិ ។ យថា

១ ធម្មន្តបេ គស្មី អាសនេ រាត្រីបិ បោត្តពេ ទិស្សតិ ។

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

[៦៦] កាលនោះ បរិញ្ញាជកល្មោះសារីបុត្ត លុះបានស្តាប់ធម្មបរិយាយនេះហើយក៏មានធម្មចក្ខុ គឺសោតាបត្តិមគ្គញាណ ប្រាសចាកធូលី ប្រាសចាកមន្ទិលកើតឡើងថា ធម្មជាតិណាមួយ មានសេចក្តីកើតឡើង ជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះរមែងរលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។

សារីបុត្តបរិញ្ញាជកពោលថា និព្វានធម៌នេះមានប្រាកដមែន លោកម្ចាស់បានត្រាស់ដឹងនិព្វាន ដែលគ្មានសេចក្តីសោក ព្រះនិព្វាននោះខ្ញុំមិនដែលបានឃើញ មិនដែលបានជួបប្រទះ ឡើយ ដោយហ្មឺននៃកប្បទាំងឡាយជាច្រើន ។

[៦៧] គ្រានោះ បរិញ្ញាជកល្មោះសារីបុត្តចូលទៅរកបរិញ្ញាជក ល្មោះមោគ្គល្លាន ។ បរិញ្ញាជកល្មោះមោគ្គល្លានបានឃើញបរិញ្ញាជក ល្មោះសារីបុត្តកំពុងដើរមកពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បានពោល ពាក្យនេះនឹងបរិញ្ញាជកល្មោះសារីបុត្តថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ ឥន្ទ្រិយ ទាំងឡាយរបស់អ្នកស្រស់បស់អីម្ល៉េះ សម្បុរស្បែករបស់អ្នកក៏ស្អាតផ្សែង ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ អ្នកបានដឹងនូវអមតធម៌ហើយឬ ។ បរិញ្ញាជក ល្មោះសារីបុត្តឆ្លើយថា អើ អ្នកដ៏មានអាយុ ខ្ញុំបានដឹងអមតធម៌ហើយ ។

១២៥

មហាទន្ធកេ សារីបុត្តមោត្តណ្ណនប្បព្វត្តាសារីបុត្តវចនំ

កងំ បន ភ្នំ អាវុសោ អមតមជិតតោតិ ។ ឥណហំ
អាវុសោ អន្ទុសំ អស្សជី ភិក្ខុំ វាជគហោ បិណ្ណាយ
ចរន្តំ ចាសាទិកេន អភិក្កន្តេន បដិក្កន្តេន អាណា-
តិកេន វិលោកិកេន សម្មិត្តិកេន បសារិកេន ឧត្តិក្ក-
ចក្កំ ឥវិយាបថសម្បន្តំ ទិស្វាន មេ ឯតទយោសិ
យេ វត លោកេ អរហន្តោ វា អរហត្តមក្កំ វា
សមាបន្តា អយំ តេសំ ភិក្ខុំ អញ្ញតរោ យន្ត្រាហំ
ឥមំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្តា បុច្ឆេយ្យំ កំសិ ភ្នំ អាវុសោ
ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ កោ វា តេ សត្តា កស្ស វា ភ្នំ
ធម្មំ រោចេសីតិ តស្ស មយំ អាវុសោ ឯតទយោសិ
អកាលោ ខោ ឥមំ ភិក្ខុំ បុច្ឆិតុំ អន្តរយំ បរិដ្ឋោ
បិណ្ណាយ ចរិតិ យន្ត្រាហំ ឥមំ ភិក្ខុំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ
អនុពន្ធយ្យំ អត្តិកេហិ ឧបញ្ញាតំ មក្កន្តិ អថខោ អា-
វុសោ អស្សជី ភិក្ខុំ វាជគហោ បិណ្ណាយ ចរិត្តា បិណ្ណាចា-
តំ អាណាយ បដិក្កមិ អថខ្លាហំ អាវុសោ យេន អស្សជី
ភិក្ខុំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អស្សជីនា ភិក្ខុនា

មហាទន្ធកៈ បញ្ចវគ្គនៃបរិញ្ញាជកល្លោះសារីបុត្តនិងមោគ្គល្លាត ពាក្យនៃសារីបុត្ត

បរិញ្ញាជកល្លោះមោគ្គល្លាតសួរថា អ្នកបានដឹងនូវអមតធម៌ដូចម្តេច ។ បរិញ្ញា-
ជកល្លោះសារីបុត្តឆ្លើយថា នៃការសា ខ្ញុំបានឃើញភិក្ខុកុល្លោះអស្សជីកិ
ពុទ្ធត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះ ប្រកបដោយវិធានបឋម
ដើរទៅដើរមក ក្រឡេកមើលទៅក្រឡេកមើលមក បត់ដៃជើងនឹងលាតដៃ
ជើងមានភ្នែកសង្រួមគួរជាទីជ្រះថ្លា លុះឃើញហើយខ្ញុំក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ថា ឧហ្ម ជនទាំងឡាយណាក្នុងលោកដែលជាអរហន្តក្តី ជាអ្នកដល់ហើយ
នូវអរហត្តមគ្គក្តី ភិក្ខុនេះឯងប្រហែលជាពួកនៃជនទាំងនោះ បើដូច្នោះគួរ
អញចូលទៅរកភិក្ខុនេះហើយសួរថា ម្ចាស់លោកដ៏មានអាយុ លោកម្ចាស់
បួសចំពោះអ្នកណា ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណាជាគ្រូរបស់លោក លោកពេញ
ចិត្តនឹងធម៌របស់អ្នកណា នៃអ្នកដ៏មានអាយុ ខ្ញុំឯងក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា កាលនេះជាកាលមិនគួរសួរភិក្ខុនេះទេ ភិក្ខុនេះចូលទៅកាន់ចន្លោះ
ផ្ទះហើយត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត បើដូច្នោះគួរអញជាប់តាមភិក្ខុនេះអំពី
ក្រោយ ។ ទៅ ក៏ការដែលជាប់តាមភិក្ខុនេះគង់ដឹងនូវមគ្គញាណដែលជន
ទាំងឡាយគេត្រូវការដឹង ឬភិក្ខុនេះឯងជាអ្នកស្វែងរកព្រះនិព្វានដែលជន
ទាំងឡាយគេត្រូវការដឹង ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ ពេលនោះ អស្សជីកិកុ
ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ហើយក៏កាន់យកបិណ្ឌបាតត្រ-
ឡប់មកវិញ នៃអ្នកដ៏មានអាយុ ខ្ញុំក៏ចូលទៅរកអស្សជីកិកុនោះ លុះចូលទៅ

៦២៦

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

សទ្ធិ សម្មាទិ សម្មាទនិយំ កងំ សារាណិយំ វិភិ-
សារត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសី ឯកមន្តំ បិតោ ខោ អហំ
អារុសោ អស្សជី ភិក្ខុំ ឯតទេវេចំ វិប្បសន្នានិ ខោ តេ
អារុសោ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធោ ធរិវណ្ណោ បរិយោទាតោ
កំសំ ភ្នំ អារុសោ ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ កោ វា តេ
សត្តា កស្ស វា ភ្នំ ធម្មំ រោចេមីតិ អត្តារុសោ មហា-
សមណោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ តាហំ
ភកវន្តំ ឧទិស្ស បព្វជិតោ សោ ច មេ ភកវា សត្តា
តស្ស ចាហំ ភកវតោ ធម្មំ រោចេមីតិ កីវាទី ចរាយ-
ស្មតោ សត្តា កិមក្ខាយីតិ អហំ ខោ អារុសោ នវេ
អចិវ្បព្វជិតោ អនុនាគតោ ឥមំ ធម្មវិនយំ ន តាហំ
សក្កោមិ វិន្តារេន ធម្មំ ទេសេតុំ អបិច តេ សទ្ធិត្ថេន
អត្តំ វក្ខាមីតិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ដល់ហើយក៏ពោលពាក្យរីករាយជាមួយនឹងអស្សជីកិត្តុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយនឹងពាក្យដែលគួររលឹក ល្មមឲ្យកើតសេចក្តីស្ម័គ្រស្មាល
ហើយក៏បិតនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ លុះខ្ញុំបិតនៅក្នុងទីដ៏
សមគួរហើយក៏បោះពោលពាក្យនេះនឹងអស្សជីកិត្តុថា ម្នាលលោកដ៏មាន
អាយុ ឥឡូវទាំងឡាយរបស់លោកក៏ស្រស់ចស់អីម៉្លេះ សម្បុរវៃស្បុករបស់
លោកក៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង ម្នាលលោកដ៏មានអាយុ លោកបួសចំពោះអ្នកណា
ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណាជាគ្រូរបស់លោក លោកពេញចិត្តធម៌អ្នកណា
អស្សជីកិត្តុឆ្លើយថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ មានមហាសមណៈជាសក្យត្រ
ចេញចាកសក្យត្រកូលហើយបួស ខ្ញុំបួសតាមនូវព្រះមហាសមណៈដ៏មាន
ព្រះភាគនោះ ឯព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះឯងជាគ្រូរបស់យើង យើងពេញ
ចិត្តនូវធម៌របស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគនោះ (ហើយខ្ញុំសួរទៀត) ថា គ្រូរបស់
លោកដ៏មានអាយុមានប្រក្រតីពោលពាក្យដូចម្តេច សំដែងធម៌ដូចម្តេច
ទើបអស្សជីកិត្តុឆ្លើយថា ម្នាលអ្នកដ៏មានអាយុ អង្គុត្តាឯងជាកិត្តិយសមិន
ទាន់បានយូរទេ ទើបតែនឹងមកកាន់ធម៌វិន័យនេះថ្មីៗ អាត្មាមិនអាចដើម្បី
សំដែងធម៌ដល់អ្នកឲ្យពិស្តារបានទេ តែថាអាត្មានឹងពោលនូវទំនងសេចក្តី
ដោយសន្លេបដល់អ្នកបាន (ខ្ញុំក៏និយាយទៅនឹងអស្សជីកិត្តុនោះ) ថា

១២៧

មហាវិទូកេ សារីបុត្តមោគ្គល្លាសប្បព្វដ្ឋា មោគ្គល្លាសស្ស ធម្មបទុ ច

អប្បំ វា ពហំ វា កាសស្ស អត្ថិយេវ មេ ព្រហ្មំ

អត្ថិយេវ មេ អត្ថោ កី កាហសិ ព្យញ្ជនំ ពហុន្តិ ។

[៦៨] អថខោ អវុសោ អស្សជី ភិក្ខុ ឥមំ ធម្ម-

បរិយាយំ អកាសិ

យេ ធម្មា ហេតុប្បកវា

តេសំ ហេតុំ តថាគុតោ (អាហា)

តេសញ្ច យោ និរោធា

វរំវាជី មហាសមណោតិ ។

[៦៩] អថខោ មោគ្គល្លាសស្ស បរិព្វាជកស្ស ឥមំ

ធម្មបរិយាយំ សុត្តា វិជំ វីតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទហនិ

យន្តិញ្ចំ សម្មនយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធម្មន្តិ ។

មហាខន្តកៈ បព្វជន្មនៃបរិព្វាជកឈ្មោះសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន ធម្មចក្កនៃមោគ្គល្លាន

សូមលោកពោលនូវធម៌តិចក្តី ច្រើនក្តីឱ្យទាន សូមលោក
ពោលនូវទំនងសេចក្តីតែម្យ៉ាងដល់ខ្ញុំ ខ្ញុំត្រូវការដោយសេចក្តី
លោកមិនបាច់សំដែងព្យញ្ជនៈឱ្យច្រើនទេ ។

(៦៨) ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ អស្សជីកិត្តិក៏បានពោលធម្មបរិយាយ

នេះក្នុងកាលនោះ ថា

ធម៌ទាំងឡាយណា គឺ ខន្ធ ៥ តែងកើតអំពីហេតុ ព្រះ
គថាគតពោលនូវហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយនោះ ម្យ៉ាងទៀត
សេចក្តីរលត់នឹង ១ បាយជាគ្រឿងរលត់នូវធម៌ទាំងឡាយ
ណា ព្រះគថាគតពោលនូវសេចក្តីរលត់នឹង ១ បាយជាគ្រឿង
រលត់នៃធម៌ទាំងឡាយនោះ ព្រះមហាសមណៈមានប្រក្រតី
ពោលយ៉ាងនេះ ។

(៦៩) កាលនោះ បរិព្វាជកឈ្មោះមោគ្គល្លាន លុះបានស្តាប់ធម្មៈ
បរិយាយនេះហើយ ក៏មានធម្មចក្ក គឺសោតាបតិមគតញ្ញាណ ប្រាសចាក
ធូលី ប្រាសចាកមន្ទិលកើតឡើងក្នុងចិត្តថា ធម្មជាតិណាមួយ ដែល
មានសេចក្តីកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ មានសេចក្តីរលត់
ទៅវិញជាធម្មតា ។

៧

១២៨

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គោ

ឯសេវ ធម្មោ យទិ តាវទេវ

បច្ចុព្យថា បទមសោកំ

អទិដ្ឋំ អព្ពតិកំ

ពហុកេហិ កប្បនហុតេហិតិ ។

(៧០) អថទោ មោក្កល្លានោ បរិញ្ញាជកោ សារីបុត្តំ
បរិញ្ញាជកំ ឯតទរោច កច្ឆាម មយំ អាវុសោ កកវតោ
សន្និកេ សោ នោ កកវា សត្តាតិ ។ ឥមាទិ ទោ អាវុសោ
អឌ្ឍតេយ្យានិ បរិញ្ញាជកសតានិ អម្មេ និស្សាយ អម្មេ
សម្មស្សន្តា ឥទ វិហារន្តិ តេបិ តាវ អបលោកេម^(១) យថា
តេ មញ្ញស្សន្តិ តថា កវិស្សន្តិកិ ។ អថទោ សារីបុត្ត-
មោក្កល្លានោ យេន តេ បរិញ្ញាជកោ តេនុបសង្កមីសុ
ឧបសង្កមិត្តា តេ បរិញ្ញាជកេ ឯតទរោច្ចំ កច្ឆាម មយំ

---

១ ឧ.ម. អបលោកម ។

វិសយបិដក មហាវគ្គ

ទើបបរិញ្ញាដកឈ្មោះមោគ្គល្លានពោលថា និព្វានធម៌នេះមាន
ប្រាកដមែន លោកម្ចាស់បានត្រាស់ដឹងព្រះនិព្វានដែលគ្មាន
សេចក្តីសោក ព្រះនិព្វាននោះខ្ញុំប៉ិនដែលបានឃើញ មិន
ដែលបានជួបប្រទះឡើយ ដោយហ្នឹងនៃកប្បទាំងឡាយ
ជាច្រើន ។

[៧០] បរិញ្ញាដកឈ្មោះមោគ្គល្លានបានពោលពាក្យនេះទៅនឹងប.
រិញ្ញាដកឈ្មោះសារីបុត្តក៏កាលនោះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ យើងទាំង
ឡាយនឹងទៅកាន់សំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគៗ នោះជាគ្រូរបស់យើង ។
បរិញ្ញាដកឈ្មោះសារីបុត្តឆ្លើយថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ បរិញ្ញាដកបំណង
២៥០ រូបនេះឯង អាស្រ័យយើងទាំងឡាយ បានឃើញទូរយើងទាំង
ឡាយ ទើបនៅក្នុងទីនេះបាន យើងទាំងឡាយត្រូវលាពួកបរិញ្ញាដកទាំង
នោះសិន ពួកបរិញ្ញាដកទាំងនោះនឹងយល់យ៉ាងណា គេក៏ធ្វើយ៉ាងនោះ
ចុះ ។ កាលនោះ សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានក៏ចូលទៅរកពួកបរិញ្ញាដកទាំង
នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏បានពោលពាក្យនេះទៅនឹងពួកបរិញ្ញាដក
នោះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយនឹងទៅកាន់

មហាខន្ធកេ សារីបុត្តមោក្ខល្លាឧប្បព្វដ្ឋា ធម្មវិវារត្ថ ២

អាវុសោ ភកវតោ សន្តិកេ សោ នោ ភកវា សត្តាតិ ។
មយំ អាយស្មន្តេ ជិស្សាយ អាយស្មន្តេ សម្មស្សន្តា
សន វិហារម សចេ អាយស្មន្តា មហាសមណោ
ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សន្តិ សព្វេ វ មយំ មហាសមណោ
ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សនាតិ ។ អដខោ សារីបុត្តមោក្ខល្លា-
នា យេន សញ្ញយោ បរិញ្ញាជកោ តេនុបសន្តមីសុ
ឧបសន្តមិត្វា សញ្ញយំ បរិញ្ញាជកំ ឯតនរោច្ចំ កច្ឆាម
មយំ អាវុសោ ភកវតោ សន្តិកេ សោ នោ ភកវា
សត្តាតិ ។ អលំ អាវុសោ មា កមិត្ត សព្វេ វ តយោ
សមំ កណំ បរិហរិស្សនាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ។ បេ ។
តតិយម្បិ ខោ សារីបុត្តមោក្ខល្លានា សញ្ញយំ បរិញ្ញា-
ជកំ ឯតនរោច្ចំ កច្ឆាម មយំ អាវុសោ ភកវ-
តោ សន្តិកេ សោ នោ ភកវា សត្តាតិ ។ អលំ
អាវុសោ មា កមិត្ត សព្វេ វ តយោ សមំ កណំ បរិ-
ហរិស្សនាតិ ។ អដខោ សារីបុត្តមោក្ខល្លានា តានិ

មហាទន្ធកៈ បព្វជ្ជាវិញ្ញាណករណ្ណៈសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាននឹងរៀងបរិវារនៃលោកនោះ

សំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ នោះជាគ្រូរបស់យើងទាំងឡាយ ។ ពួក
បរិញ្ញាដកទាំងនោះឆ្លើយថា យើងទាំងឡាយអាស្រ័យនូវលោកទាំងឡាយ
ដ៏មានអាយុ បានឃើញនូវលោកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ទើបនៅក្នុងទី
នេះបាន បើលោកទាំងឡាយដ៏មានអាយុនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុង
សំណាក់ព្រះមហាសមណៈ យើងទាំងឡាយទាំងអស់គ្នា ក៏នឹងប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់មហាសមណៈដែរ ។ លំដាប់នោះ សារីបុត្តនឹង
មោគ្គល្លានក៏ចូលទៅរកបរិញ្ញាដករណ្ណៈសញ្ញយ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏
បានពោលនូវពាក្យនេះនឹងបរិញ្ញាដករណ្ណៈសញ្ញយថា ម្ចាស់លោកដ៏មាន
អាយុ យើងទាំងឡាយនឹងទៅកាន់សំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ នោះជា
គ្រូរបស់យើងទាំងឡាយ ។ បរិញ្ញាដករណ្ណៈសញ្ញយឆ្លើយថា ម្ចាស់អ្នក
ដ៏មានអាយុ មិនគួរទេ អ្នកទាំងឡាយកុំទៅឡើយ ពួកយើងទាំងពួង
នឹងគ្រប់គ្រងរក្សាគណៈនេះ ។ សារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លានបានពោលពាក្យ
នេះនឹងបរិញ្ញាដករណ្ណៈសញ្ញយអស់វារៈជាគំរប់ពីរដងផង ។ ថេ ។ អស់វារៈ
គំរប់ពីរដងផងថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ យើងទាំងឡាយនឹងទៅកាន់សំ-
ណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ នោះជាគ្រូរបស់យើងទាំងឡាយ ។ បរិញ្ញាដក
រណ្ណៈសញ្ញយឆ្លើយថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ មិនគួរទេ អ្នកទាំងឡាយកុំ
ទៅឡើយ ពួកយើងទាំងពួងនឹងគ្រប់គ្រងរក្សាគណៈនេះ ។ គ្រាទោះ

១៣០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

អឌ្ឍតេយ្យានំ បរិញ្ញាជកេសតានំ អាធាយ យេន វេឌ្ឍវនំ
តេនុបសន្តិមីសុ ។ សញ្ញយស្ស បន បរិញ្ញាជកេស្ស
តត្រូវ ឧណ្ណំ លោហិតំ មុខតោ ឧត្តង្គិ^(៤) ។

[៧០] អន្តសា ចោ ភកវា សារីបុត្តមោត្តល្លានេ
ទ្វរតោ វ អាគច្ឆន្ត ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯតេ
ភិក្ខុវេ ទ្វេ សហាយា អាគច្ឆន្តិ កោលិតោ ឧបតិស្សោ ច
ឯតំ មេ សាវកយុតំ ភវិស្សតិ អត្តំ ភទ្ទយុត្តិ ។

កម្ពីរ ញាណាវិសយេ អនុត្តរេ ឧបទិសន្ទយេ

វិមុត្តេ អប្បត្តេ វេឌ្ឍវនំ អថ នេ សត្តា ព្យាកាសិ

ឯតេ ទ្វេ សហាយា អាគច្ឆន្តិ កោលិតោ ឧបតិស្សោ ច ។

ឯតំ មេ សាវកយុតំ ភវិស្សតិ អត្តំ ភទ្ទយុត្តិ ។

---

១ ឧត្តញ្ញិកិបំ ពាណិ ។

និយមបំណង មហាវិគ្គ

សារីបុត្តនឹងមាត្តល្លានកំណប់វិញ្ញាណកម្មចំនួន ២៥ រូបនោះ ចូលទៅកាន់វត្តវេ-
ឡូវន ។ ចំណែកខាងបរិញ្ញាណកម្មសញ្ញាយ ក៏(មានសេចក្តីទាមទារស្យ
ដុតឡើង) បណ្តាលឲ្យរក្សាក្រហាយរហូតដល់ក្តួលណាមចេញអំពីមាត់
ក្នុងទីនោះ ។

(៧១) ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានទតឃើញសារីបុត្តនឹងមាត្តល្លានកំ-
ពុងដើរមកអំពីចម្ងាយ លុះទតឃើញហើយក៏ទ្រង់ហៅកិក្ខុទាំងឡាយមក
ហើយត្រាស់ថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាសំឡាញ់នឹងគ្នាទាំងពីរនាក់
នុ៎ះឈ្មោះកោលិតៈ ១ ឈ្មោះឧបតិស្សៈ ១ នឹងមកដល់វត្តវេហើយ ហ្នឹង
ហើយជាគូនៃសារីករបស់តថាគតដែលជាគូដ៏ប្រសើរ ជាគូដ៏ចម្រើន ។

ពេលនោះ ព្រះសាស្ត្រាទ្រង់ព្យាករនូវជនទាំងពីរនោះ
ដែលមានចិត្តយានចុះក្នុងធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ ក្នុងញាណវិស័យ
ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃឧបតិដ៏ប្រសើរ (ព្រះនិព្វាន)
តាំងតែតមិនទាន់មកដល់វត្តវេឡូវនថា ជនទាំងពីរនាក់ ជា
សំឡាញ់នឹងគ្នា⁺នុ៎ះ ឈ្មោះកោលិតៈ ១ ឈ្មោះឧបតិស្សៈ ១
នឹងមកដល់វត្តវេហើយ នឹងហើយជាគូនៃសារីករបស់តថា-
គតដែលជាគូដ៏ប្រសើរ ជាគូដ៏ចម្រើន ។

៤៣១

មហាខន្តកេ សាវ័បុត្តមោត្តណ្ណសប្បព្វដ្ឋានំ

[៧២] អថ ខោ សាវ័បុត្តមោត្តណ្ណានា យេន ភកវា
តេនុបសង្កមីស្មំ ឧបសង្កមីត្វា ភកវតោ ចានេសុ សាសា
និបតិត្វា ភកវន្តំ ឯតទវេច្ចំ លកេយ្យម មយំ កន្តេ ក-
កវតោ សន្តិកេ បព្វដ្ឋំ លកេយ្យម ឧបសម្មទន្តំ ។ ឯថ
ភិក្ខុវេតិ ភកវា អវេច ស្វាត្តាលោ ធម្មោ ចរេ ព្រហ្ម-
ចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ សាវ តេសំ
អាយស្មន្តានំ ឧបសម្មនា អហោសិ ។

[៧៣] តេន ខោ បន សមយេន អភិញ្ញាតា
អភិញ្ញាតា មាគជិកា កុលបុត្តា ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ
ចរន្តំ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តំ ទិយន្តំ វិទាចេន្តំ អបុត្ត-
កតាយ បដិបន្នោ សមណោ តោតមោ វេទព្យយ
បដិបន្នោ សមណោ តោតមោ កុលុបច្ឆេនាយ បដិ-
បន្នោ សមណោ តោតមោ ឥនានំ តេន^(១) ជដិ-
លសហស្សំ បព្វាជិតំ ឥនានំ ច អឱ្យតេយ្យានិ
បរិព្វាជកសតានំ សញ្ញយានំ បព្វាជិតានំ ឥមេ ច

១ ឧ ម. អ ៤៨៦ ។

មហាទន្ធកៈ បព្វដ្ឋារបស់ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន

(៧២) ត្រាវនោះ ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លានចូលទៅគាល់ព្រះ ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏ត្រាបសរសារទៀបព្រះបាទទាំង គ្រប់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ហើយបានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគ ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំទាំងឡាយគប្បីបានបព្វដ្ឋា គប្បីបាន រួបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបាន ត្រាស់ថា ម្ចាស់ក៏ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមកចុះ ហើយទ្រង់ត្រាស់ ថា ធម៌តថាគតសំដែងហើយដោយប្រវៃវា អ្នកទាំងឡាយចូរប្រព្រឹត្តិ ប្រព្រឹត្តិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រវៃវាចុះ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏ការនោះឯង ជា រួបសម្បទារបស់លោកដ៏មានភាយុទាំងនោះ ។

(៧៣) សម័យនោះឯង កុលបុត្រទាំងឡាយនៅក្នុងដែនមគធៈដែល មានក្បែរឈ្មោះគេដ៏ធំត្រប់គ្នា ក៏តែងប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ មនុស្សទាំងឡាយពោលទោស តិះដៀល បន្តិះ បង្កាប់ថា សមណគោតមប្រតិបត្តិដើម្បីធ្វើមនុស្សមិនឲ្យមានកូន សមណ- គោតមប្រតិបត្តិ ដើម្បីធ្វើឲ្យស្រីទៅជាមេម៉ាយ សមណគោតមប្រតិ- បត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់ត្រកូល ឥឡូវគាត់បំបួសដដែលចំនួនមួយពាន់នាក់ ហើយបំបួសទាំងបរិព្វាជកចំនួន ២៥០ នាក់ជាពួកសញ្ជ័យនេះទៀត ទាំង

១៣៤

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា មាគធិកា កុលបុត្តា សមណោ
តោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិតិ ។ អថស្សុ ភិក្ខុ ទិស្វា
សមាយ តាថាយ ចោទេន្តិ

អាគតោ ខោ មហាសមណោ មាគធិនំ កិវត្ថុជំ
សព្វេ សញ្ញយេ នេត្វាន កំសុទានិ នយិស្សតិភិ ។

(៧៤) អស្សុសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧជ្ឈរ-
យន្តានំ ទិយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ ភក-
វតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សោ សន្តោ
ចិវំ ភិស្សតិ សត្តាហាមេវ ភិស្សតិ សត្តាហាស្ស អច្ច-
យេន អន្តរាយិស្សតិ តេនហិ ភិក្ខុវេ យេ តុមេ
សមាយ តាថាយ ចោទេន្តិ

អាគតោ ខោ មហាសមណោ មាគធិនំ កិវត្ថុជំ
សព្វេ សញ្ញយេ នេត្វាន កំសុទានិ នយិស្សតិភិ ។

វិធីបិដក មហាវគ្គ

កុលបុត្រទាំងឡាយដែលនៅក្នុងវិជ្ជាមគធៈដែលមានក្តីឈ្នោះ គេដឹងពូ គ្រប់គ្នានេះទៀត ក៏ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណ- គោតមវែរ ។ ឯមនុស្សទាំងឡាយឃើញពួកភិក្ខុហើយ ក៏នាំគ្នាចោទ ដោយគាថានេះវា

មហាសមណៈ យាងមកហើយកាន់ក្រុងគិរិពូជៈ (ក្នុងមាន សណ្ឋានដូចជាគ្រាល) របស់ពួកជននៅក្នុងវិជ្ជាមគធៈព្រះ អង្គនាំអស់ពួកបរិវាររបស់សញ្ជ័យទៅហើយ ឥឡូវនឹងនាំ យកអ្នកណាទៅទៀតអេះ ។

(៧២) ពួកភិក្ខុបានឮមនុស្សទាំងឡាយនោះពោលទោស គំរងៀល បំប៉នបង្ហាច់ហើយ ។ ទើបពួកភិក្ខុនោះក្រាបទូលសេចក្តីនុះបំពោះព្រះដ៏ មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សំឡេងនោះ នឹងមិនមាននៅអស់កាលជ័យរទេ សំឡេងនោះនឹងមាននៅត្រឹមតែ ៧ ថ្ងៃ លុះកន្លង ៧ ថ្ងៃទៅនឹងអន្តរធានបាត់ទៅឯង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ជន ទាំងឡាយណា ចោទអ្នកទាំងឡាយដោយគាថានេះ ថា

មហាសមណៈយាងមកហើយកាន់ក្រុងគិរិពូជៈ របស់ពួកជន ក្នុងវិជ្ជាមគធៈ លោកនាំទៅឲ្យពួកសញ្ជ័យទាំងអស់ហើយ ឥឡូវនេះនឹងនាំអ្នកណាទៅទៀតអេះ ។

១៣៣

មហាទន្ធពេ គាថាបោះទតា

តេ ឡុម្ពេ ឥមាយ គាថាយ បដិចោទេថ

នយន្តិ វេ មហារីរា សទ្ធម្មេន តថាគតា

នម្ពេន និយមាណំ កា ឧស្សយ្យ វិជានតន្តិ ។

(៧៥) តេន ចោ បន សមយេន មនុស្សា ភិក្ខុ

និស្សា ឥមាយ គាថាយ ចោទេន្តិ

អាគតោ ចោ មហាសមណោ មាគណំ ភិវិព្វជំ

សព្វេ សញ្ញយេ នេត្តាន កំសុទានំ នយស្សតីតិ ។

ភិក្ខុ តេ មនុស្សា ឥមាយ គាថាយ បដិចោទេន្តិ

នយន្តិ វេ មហារីរា សទ្ធម្មេន តថាគតា

នម្ពេន និយមាណំ កា ឧស្សយ្យ វិជានតន្តិ ។

មហាទន្ធកៈ ពាក្យចោទដោយតាថា

(បើដូច្នោះ) អ្នកទាំងឡាយ ចូរចោទជនទាំងនោះដោយ
តាថានេះវិញ ថា ព្រះគម្ពីរតាំងឡាយមានសេចក្តីព្យាយាម
ដ៏មាំ ណែនាំសត្វដោយព្រះសទ្ធម្មដ៏ប្រពៃពិត ហេតុដូចម្តេច
ក៏មានសេចក្តីច្រណែននឹងពួកអ្នកប្រាជ្ញ ដែលជាអ្នកណែនាំ
សត្វដោយធម៌ (នោះឯង) ។

(៧៥) សម័យនោះឯង ពួកមនុស្សឃើញភិក្ខុទាំងឡាយហើយ
ចោទដោយតាថានេះ ថា

មហាសមណៈយោងមកហើយកាន់ក្រុងភិវិព្វជៈ រមស់ពួក
ជនមគធៈ នាំយកពួកបរិវាររមស់សញ្ជ័យទាំងពួងទៅហើយ
ឥឡូវនេះនឹងនាំយកអ្នកណាទៅទៀតហ្ន៎ ។

ភិក្ខុទាំងឡាយចោទគបនឹងមនុស្សទាំងនោះដោយតាថានេះថា
ព្រះគម្ពីរតាំងឡាយមានសេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំ ណែនាំសត្វ
ដោយព្រះសទ្ធម្មដ៏ប្រពៃពិត ហេតុដូចម្តេចក៏មានសេចក្តី
ច្រណែនពួកអ្នកប្រាជ្ញ ដែលជាអ្នកណែនាំសត្វដោយធម៌
(នោះឯង) ។

១៣៤

វិន័យចំណែក មហាវគ្គោ

[៧៦] មនុស្ស ឯវិមាហំសុ^(១) ធម្មេន កំរ សមណា សក្យបុត្តិយា នេន្នំ នោ អធម្មេនាតិ ។ សត្តាហមេវ សោ សន្តោ អហោសិ សត្តាហស្ស អច្ចយេន អន្តរោយំ ។

សារីបុត្តោមោត្តល្លាសប្បព្វដំ ឆិដ្ឋិតា ។
ចតុត្តារណារិ ឆិដ្ឋិតំ ។

[៧៧] តេន ទោ បន សមយេន ភិក្ខុ អនុបជ្ឈុយកា អនោវទិយមាណ អននុសាសិយមាណ ធុដ្ឋិវត្តា ទុប្បារុតា អនាកប្បសម្បដ្ឋា បិណ្ណាយ ចរន្តិ^(២) មនុស្សនំ កុញ្ញមាណនំ ឧបរិកោជនេបិ ទុត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្នំ ឧបរិទាននិយេបិ ទុត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្នំ ឧបរិសាយនិយេបិ ទុត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្នំ ឧបរិទាននិយេបិ ទុត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្នំ សាមំ ស្វបម្បំ ឱននម្បំ វិញ្ញាបេត្តា កុញ្ញនិកត្តកេបិ ឧបាសន្តា មហាសន្តា វិហារន្តំ ។ មនុស្ស ឧជ្ឈុយន្តិ ធិយន្តិ វិទាចេន្នំ កេបិ ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា ធុដ្ឋិវត្តា ទុប្បារុតា អនាកប្បសម្បដ្ឋា បិណ្ណាយ

---

១ សព្វគ្រប់ ២ បោះ ៣ ហោតិ ។ ៤ ពិភោ បរិ ៥ ម. ពោត្តកេសុ កេសេនោ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

[៧៦] ពួកមនុស្សពោលពាក្យយ៉ាងនេះថា បាទពូថា សមណៈ
ទាំងឡាយជាសក្យបុត្រ ណែនាំសត្វដោយធម៌ មិនមែនណែនាំដោយ
សភាវៈមិនមែនធម៌ទេ ។ សំឡេងនោះក៏មានត្រឹមតែ៧ថ្ងៃ លុះកន្លង
៧ថ្ងៃក៏អន្តរបានបាត់ទៅឯង ។

ចប់ បញ្ចក្ការរបស់ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន ។

ចប់ ភាណវិរៈដាច់រង ៤ ។

[៧៧] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមិនមានទុបដ្ឋាយ គ្មានអ្នក
ទូន្មាន គ្មានអ្នកប្រៀនប្រដៅ ស្មៀកក៏មិនត្រឹមត្រូវ ដណ្តប់ក៏មិនត្រឹមត្រូវ
ទាំងឫកមារយាទក៏មិនបរិបូណ៌ នាំគ្នាគ្រាប់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត កាលពួក
មនុស្សកំពុងតែបរិភោគ (ពួកភិក្ខុនោះ) បង្ហាន់បាត្រសម្រាប់សុំទៅពីខាង
លើកោដនខ្លះ បង្ហាន់បាត្រសម្រាប់សុំទៅពីខាងលើខាងទន្លេខ្លះ បង្ហាន់
បាត្រសម្រាប់សុំទៅពីខាងលើត្រែដែលបុគ្គលគប្បីលិទ្ធផញ្ជាប្រាប់ខ្លះ បង្ហាន់
បាត្រសម្រាប់សុំទៅពីខាងលើទឹកសម្រាប់ផឹកខ្លះ សូមសំឡេងខ្លះហាយខ្លះ
ដោយខ្លួនឯងហើយបរិភោគ មានសំឡេងហោកញ្ជ្រៀវ សំឡេងខ្លាំងនៅ
ក្នុងកោដនហាយខ្លះ ។ មនុស្សទាំងឡាយពោលពោស តិះដៀល បន្តិចបង្ហាត់
ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រមិនមែនសមនឹងស្មៀកក៏មិនត្រឹមត្រូវ ដណ្តប់ក៏

១៣៥

បញ្ចខត្តកេ ឧបជ្ឈាយវង្គតិកា

ចរិស្សន្តិ មនុស្សនំ កុញ្ញមាណនំ ឧបរិភោជនេបិ ឧត្តិដ្ឋ-
បត្តំ ឧបនាមេស្សន្តិ ឧបរិទាននីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧប-
នាមេស្សន្តិ ឧបរិសាយនីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេ-
ស្សន្តិ ឧបរិមាណីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេស្សន្តិ សាមំ
ស្វបម្បំ ឱទនម្បំ វិញ្ញាបេត្វា កុញ្ញិស្សន្តិ កត្តក្ខេបិ
ទុក្ខាសម្ពា មហាសម្ពា វិហរិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ ព្រាហ្ម-
ណា ព្រាហ្មណាកោជនេតិ ។

[៧៨] អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សនំ
ឧជ្ឈាយន្តានំ ទីយន្តានំ វិហារេន្តានំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
អប្បិទ្ធា សន្តុដ្ឋា លដ្ឋិនោ កុក្កុច្ឆកា សំក្វា កាមា
តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ទីយន្តិ វិហារេន្តិ កថំ ហិ នាម ភិក្ខុ
ទុដ្ឋវត្តា ទុប្បារុតា អនាភិប្បសម្បទ្ធា បិណ្ណាយ ចរិ-
ស្សន្តិ មនុស្សនំ កុញ្ញមាណនំ ឧបរិភោជនេបិ ឧត្តិដ្ឋ-
បត្តំ ឧបនាមេស្សន្តិ ឧបរិទាននីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧប-
នាមេស្សន្តិ ឧបរិសាយនីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេស្ស-
ន្តិ ឧបរិមាណីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេស្សន្តិ សាមំ
ស្វបម្បំ ឱទនម្បំ វិញ្ញាបេត្វា កុញ្ញិស្សន្តិ កត្តក្ខេបិ

មហាទន្សកៈ និទាននៃរបដ្ឋកយវិញ

មិនត្រឹមត្រូវ មានបូកមារយាទមិនសមគួរ ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត
កាលពួកមនុស្ស កំពុងតែបរិភោគ (កិក្ខុទាំងនោះ) បង្ហាន់បាត
សម្រាប់សុំទៅលើភោជនខ្លះ បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំទៅលើខាទន័យខ្លះ
បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំទៅខាងលើវត្តសម្រាប់លិខ្នដញ្ជាប់ខ្លះ បង្ហាន់
បាតសម្រាប់សុំទៅខាងលើទឹកសម្រាប់ផឹកខ្លះ សូមសំឡេងខ្លះ បាយខ្លះ
ដោយខ្លួនឯងហើយបរិភោគ មានសំឡេងហើកកញ្ជ្រៀវ មានសំឡេង
ខ្លាំងក្នុងរោងបាយខ្លះ ដូចជាពួកព្រាហ្មណ៍ដែលនៅក្នុងកន្លែងជាទីបរិភោគ
នៃព្រាហ្មណ៍សោះឡើយ ។

(៧៨) កិក្ខុទាំងឡាយបានពួកមនុស្សទាំងនោះពោលទោស តិះ-
ដៀល បន្តបង្ហាត់ហើយ ។ ពួកកិក្ខុណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ជាអ្នក
សន្តោស មានសេចក្តីខ្មាស ជាអ្នករង្សៀស ប្រាថ្នាក្នុងការរៀនសូត្រ ពួក
កិក្ខុនោះពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្ហាត់ថា កិក្ខុទាំងឡាយមិនគួរថ្លើ
ស្ងៀកពាក់កមិនត្រឹមត្រូវ មានបូកមារយាទមិនសមគួរ ត្រាច់ទៅដើម្បី
បិណ្ឌបាត កាលពួកមនុស្សកំពុងតែបរិភោគ (កិក្ខុទាំងនោះ) បង្ហាន់បាត
សម្រាប់សុំទៅលើភោជនខ្លះ បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំទៅលើខាទន័យខ្លះ
បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំទៅលើវត្តសម្រាប់ភ្នក់ខ្លះ បង្ហាន់បាតសម្រាប់
សុំទៅខាងលើទឹកសម្រាប់ផឹកខ្លះ សូមសំឡេងខ្លះ បាយខ្លះ ដោយខ្លួនឯង

៦៣៦

វិសេសិដកេ មហោវគ្គោ

ឧត្តាសន្តា មហាសន្តា វិហារិស្សន្តិតិ ។ អថខោ តេ
ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតបត្តំ អាហោចេសុំ ។

[១៧] អថខោ ភកវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី
បកវណោ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និទាហោចេត្វា ភិក្ខុ បដិប្បដ្ឋ
សច្ចំ កិវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទុដ្ឋវត្តា ទុប្បារុតា អនាគប្ប-
សម្មន្តា បិណ្ណាយ បរិនិ បនុស្សានំ កុញ្ញមាណំ
ឧបរិកោដនេបិ ទុតិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្តិ ឧបរិទាននិយេបិ
ទុតិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្តិ ឧបរិសាយនិយេបិ ទុតិដ្ឋបត្តំ
ឧបនាមេន្តិ ឧបរិទាននិយេបិ ទុតិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្តិ
សាមំ សូបង្សិ ទុទនប្បិ វិញ្ញាហោចេត្វា កុញ្ញន្តិ ភត្តក្កេបិ
ឧត្តាសន្តា មហាសន្តា វិហារិន្តិតិ ។ សច្ចំ ភកវតិ ។
វិគរហិ ពុទ្ធា ភកវា អននុច្ឆរិកំ^(១)ភិក្ខុវេ តេសំ មោ-
យបុរិសានំ អននុលោមិកំ អប្បជ្ឈិបំ អស្សមណកំ
អកប្បយំ អករណីយំ កបំ ហិ នាម តេ ភិក្ខុវេ
មោយបុរិសា ទុដ្ឋវត្តា ទុប្បារុតា អនាគប្បសម្មន្តា

១ ឧ. ម. អននុច្ឆរិយំ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ហើយបរិភោគ មានសំឡេងហើកក្រញ៉ាវ សំឡេងខ្ចាំង នៅក្នុងរោង បាយខ្លះ (ដូច្នោះ) ឡើយ ។ លំដាប់នោះ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូល សេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

(៧៧) ព្រះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ឲ្យ ប្រជុំភិក្ខុសង្ឃហើយទ្រង់សួរចេញកំណត់ភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឮ ថាភិក្ខុស្បៀកដណ្តប់មិនត្រឹមត្រូវ មានអាកប្បកិរិយាមិនសមគួរ ត្រាច់ ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត កាលពួកមនុស្សកំពុងតែបរិភោគ (ភិក្ខុទាំងនោះ) បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំ ទៅលើកោដនខ្លះ បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំ ទៅខាងលើខាងនិយៈខ្លះ បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំទៅខាងលើវត្តសម្រាប់ ភ្នក់ខ្លះ បង្ហាន់បាតសម្រាប់សុំទៅខាងលើទឹកសម្រាប់ផឹកខ្លះ សូម សំឡេងខ្លះ បាយខ្លះ ដោយខ្លួនឯងហើយបរិភោគ មានសំឡេងហើក ក្រញ៉ាវ សំឡេងខ្ចាំងនៅក្នុងរោងបាយខ្លះ ពិតមែនឬ ។ ពួកភិក្ខុ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះដ៏មានព្រះភាគ ពិតមែន ។ ព្រះដ៏មានព្រះ ភាគទ្រង់តិះវៀលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (អំពើនោះ) មិនសមគួរ មិនត្រូវទំនង មិនត្រូវបែប មិនមែនជារបស់សមណៈ មិនគួរ មិនត្រូវ ធ្វើឡើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុអ្វីបានជាមោឃបុរសទាំង នោះស្បៀកដណ្តប់ ក៏មិនឲ្យត្រឹមត្រូវ មានអាកប្បកិរិយាមិនសមគួរ

៦ ព ៧

មហាវគ្គកេ ឧបជ្ឈិយវត្តនិទានំ

បិណ្ណាយ ចរិស្សន្តិ មនុស្សនំ កុញ្ញមាណនំ ឧបរិកា-
ដនេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេស្សន្តិ ឧបរិទានីយេបិ
ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេស្សន្តិ ឧបរិសាយនីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ
ឧបនាមេស្សន្តិ ឧបរិទានីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនា-
មេស្សន្តិ សាមំ សូបម្បិ ឱទនម្បិ វិញ្ញាបេត្តា កុញ្ញស្សន្តិ
កត្តក្កេបិ ឧប្ភាសន្តា មហាសន្តា វិហរិស្សន្តិ នេតំ ភិក្ខុវេ
អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោកាវា-
យ អថ(១) ភិក្ខុវេ អប្បសន្នានញោវ អប្បសាទាយ
បសន្នានញោ ឯកច្ចានំ អញ្ញាតត្តាយាទិ ។

[៨០] អថ(១) កកវា តេ ភិក្ខុ អនេកបរិយាយេន
វិករហិត្តា ធុត្តរតាយ ធុប្បោសតាយ មហិច្ឆតាយ
អសន្តដ្ឋតាយ(២) សង្កណិកាយ កោសដ្ឋស្ស អវណ្ណិ
ភាសិត្តា អនេកបរិយាយេន សុករតាយ សុខោស-
តាយ អប្បច្ឆស្ស សន្តដ្ឋស្ស ធូតស្ស សល្វេខស្ស
មាសាទិកស្ស អបថយស្ស វិរិយាវម្ភស្ស វណ្ណិ

---

១ ឧ. ម. អបិទោតំ ។ ២ ឧ. អសន្តដ្ឋិយា ។ ម. អសន្តដ្ឋិតាយ សង្កណិកាមស្ស ។

មហាទន្លកៈ និទាននៃបណ្ឌិត

ត្រាច់ទៅដើម្បីបណ្ឌិត កាលមនុស្សទាំងឡាយកំពុងតែបរិភោគ (ភិក្ខុ
ទាំងនោះ) បង្ហាន់បាត្រសម្រាប់សុំទៅខាងលើភោជនខ្លះ បង្ហាន់បាត្រ
សម្រាប់សុំទៅខាងលើខាងទើយៈខ្លះ បង្ហាន់បាត្រសម្រាប់សុំទៅខាងលើ
វត្ថុសម្រាប់កូក់ខ្លះ បង្ហាន់បាត្រសម្រាប់សុំទៅខាងលើទឹកសម្រាប់ផឹកខ្លះ
សូមសំឡេងខ្លះ បាយខ្លះ ដោយខ្លួនឯងហើយបរិភោគ មានសំឡេងហោ
កញ្ជ្រៀវសំឡេងខ្លាំងក្នុងរោងបាយខ្លះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការនេះមិន
មែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាផង មិននាំពួកជនដែល
ជ្រះថ្លាហើយឲ្យរើតែត្រជ្រះថ្លាតទៅទៀតផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការ
នេះនាំឲ្យពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យខានជ្រះថ្លាទៅវិញផង នាំពួកជន
ខ្លះដែលជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយឲ្យប្រែប្រួលផ្ដេសផ្ដាសទៅវិញផង ។

(៨០) លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិរៀលភិក្ខុទាំង
នោះដោយអនេកបរិយាយ ហើយទ្រង់សំដែងនូវទោសនៃសភាពជា
បុគ្គលដែលគេចិញ្ចឹមបានដោយលំបាក គេរក្សាបានដោយលំបាក សេចក្ដី
ប្រាថ្នាធំ មិនសន្តោស សេចក្ដីច្រឡកច្រឡំដោយពួកគណៈ សេចក្ដី
ខ្ជិល ទើបទ្រង់ពោលសរសើរគុណនៃសភាពជាបុគ្គលដែលគេចិញ្ចឹមបាន
ដោយងាយ គេរក្សាបានដោយងាយ សេចក្ដីប្រាថ្នាតិច សេចក្ដីសន្តោស
កំចាត់បង្គំរុកិលេស ដុសខាត់ចិត្ត សេចក្ដីជ្រះថ្លា មិនសន្សំរុកិលេសវដ្តៈ

១៣៨

វិធីយបិដកា មហាវគ្គា

កាសិទ្ធា ភិក្ខុដំ តទនុច្ឆរិទំ ទទេនុលោមិកំ ធម្មំ កថំ
កត្វា ភិក្ខុ រាមន្តេសិ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧបជ្ឈាយំ
ឧបជ្ឈាយោ ភិក្ខុវេ សន្ធិវិហារិកម្មំ បុត្តចិត្តំ ឧបជ្ឈ-
បេស្សតិ សន្ធិវិហារិកោ ឧបជ្ឈាយម្ហំ ចិត្តចិត្តំ ឧបជ្ឈ-
បេស្សតិ ឯវន្តេ អញ្ញមញ្ញំ សភារវំ សប្បតិស្សា សភា-
ក្កតិកា វិហារត្ថា ឥមស្មី ធម្មវិជយេ វុឌ្ឍិ វិវុឌ្ឍិ វេប្បល្លំ
អាបជ្ជិស្សន្តិ ។ ឯវញ្ច បទ ភិក្ខុវេ ឧបជ្ឈាយោ កហេ-
តញ្ច ។ ឯកំសំ ទុត្តរាសន្តំ ករិត្វា ចានេ វុទ្ធិត្វា
ឧក្កដិកំ ធិសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឯវមស្ស
វចនិយោ ឧបជ្ឈាយោ មេ កន្តេ ហោហិ ឧបជ្ឈា-
យោ មេ កន្តេ ហោហិ ឧបជ្ឈាយោ មេ កន្តេ ហោ-
ហិតិ ។ សាហ្មតិ វំ លហ្មតិ វំ ឌីនាយិកន្តិ វំ

វិទយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

នឹងសេចក្តីប្រាសាទព្រាហ្មណ៍ ដោយព្រះពុទ្ធដីកាជាអនេកបរិយាយ រួច ទ្រង់ធ្វើធម្មកថាដ៏ល្អមសមគួរដល់ហេតុនោះ ៗ ចំពោះភិក្ខុទាំងឡាយ ទ្រង់ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត ឧបជ្ឈយ៍ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបជ្ឈយ៍ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងសុទ្ធិវិហារិកឲ្យដូចជាកូន សុទ្ធិវិហារិកត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងឧបជ្ឈយ៍ឲ្យដូច ជាបិតា ឧបជ្ឈយ៍នឹងសុទ្ធិវិហារិកនោះប្រកបដោយសេចក្តីគោរពកោត រំក្រងដល់គ្នានឹងគ្នា មានការចិញ្ចឹមជីវិតស្មើគ្នាយ៉ាងនេះ នឹងដល់នូវសេចក្តីចំរើន សេចក្តីលូតលាស់ សេចក្តីទូលំទូលាយក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកគប្បីកាន់យកឧបជ្ឈយ៍ដោយទំនងយ៉ាងនេះ ។ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវគ្រងចីតារចៀនស្មោះមាត់ហើយថ្វាយបង្គំដើរទាំងឡាយ រួច ហើយអង្គុយច្រហោងផ្គងឡើងនូវអញ្ញាល្អរួចពោលយ៉ាងនេះនឹងឧបជ្ឈយ៍ ថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន សូមលោកម្ចាស់ជាឧបជ្ឈយ៍របស់ខ្ញុំ បពិត្រ លោកម្ចាស់ដ៏ចំរើន លោកម្ចាស់ចូរជាឧបជ្ឈយ៍របស់ខ្ញុំ បពិត្រលោក ម្ចាស់ដ៏ចំរើន លោកម្ចាស់ចូរជាឧបជ្ឈយ៍របស់ខ្ញុំ ។ ឧបជ្ឈយ៍ត្រូវពន្យល់ សុទ្ធិវិហារិកឲ្យដឹងដោយកាយ (ឬ) ឲ្យដឹងដោយវាចា (ឬ) ឲ្យដឹងទាំងកាយ ទាំងវាចា ដោយពាក្យថា សាហុ (កម្មនេះប្រវត់ហើយក្តី) លហុ (ពាក្យ នេះមិនជាការធូនភ្លឺទេក្តី) ទុបាយិកំ (កម្មនេះជាទុបាយជាទីរើខ្លួនចេញក្តី)

១៣៧

មហាទទ្ធកេ ឧបដ្ឋាយវគ្គ

បដិវ្រុធន្តិ វា ទាសាទិកេន ន សម្បទេហិតិ វា កាយេន
វិញ្ញាបេតិ វា វាយ វិញ្ញាបេតិ កាយេន វា វាយ វិញ្ញាបេតិ
តហិតោ ហោតិ ឧបដ្ឋាយោ ន កាយេន វិញ្ញាបេតិ ន
វា វាយ វិញ្ញាបេតិ ន កាយេន វា វាយ វិញ្ញាបេតិ ន
តហិតោ ហោតិ ឧបដ្ឋាយោ ។

[៨០] សន្តិវិហារិកេន ភិក្ខុវេ ឧបដ្ឋាយម្ហិ សម្មា
វត្តតត្ថំ ។ តត្រាយំ សម្មាវត្តោ ។ កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ
ឧទាហោ ឧទុក្ខិតា ដកសំ ឧត្តរាសន្តំ ករិត្វា
ទន្ធកដ្ឋំ ទាតត្ថំ មុខោទកំ ទាតត្ថំ អាសនំ បញ្ញាបេតត្ថំ
សចេ យាតុ ហោតិ ភាជនំ ទោវិត្វា យាតុ ឧបទាមេតត្វា
យាតុ បីតស្ស ឧទកំ ទត្វា ភាជនំ បដិក្កហេត្វា វិនំ
កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន ទោវិត្វា បដិសាមេតត្ថំ
ឧបដ្ឋាយម្ហិ វុដ្ឋិតេ អាសនំ ឧទ្ធរិតត្ថំ សចេ សោ ទេសោ
ឧក្កាហោ ហោតិ សោ ទេសោ សម្មជ្ជិតត្វោ ។ សចេ
ឧបដ្ឋាយោ កាមំ បរិសិទ្ធកាមោ ហោតិ និវាសនំ ទាតត្ថំ
បដិវាសនំ បដិក្កហេតត្ថំ កាយពទ្ធនំ ទាតត្ថំ សត្តណំ

មហាទន្ធកៈ វត្តដែលកូនសិស្សត្រូវធ្វើដំលំទបដ្ឋក្សយ៍

បដិរូបំ (កម្មនេះសមគួរហើយក្តី) បាសាទិកេន សម្បារទេហិ (អ្នកចូរញ៉ាំង កម្មឲ្យបរិច្ចណិ ដោយ កាយនឹងវា ចាត្រូវជាទីនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លាក្តី (យ៉ាងនេះ) ឈ្មោះថា សុទ្ធិវិហារិកកាន់យកទុបដ្ឋក្សយ៍ហើយ (បើទុបដ្ឋក្សយ៍) មិនញ៉ាំងសុទ្ធិវិហារិកឲ្យដឹងដោយកាយ ឬដោយវាចា ឬទាំងកាយទាំងវាចា (យ៉ាងនេះ) ឈ្មោះថា សុទ្ធិវិហារិកមិនកាន់យកទុបដ្ឋក្សយ៍ឡើយ ។

[៨១] ម្ចាស់កិត្តុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ ក្នុងទុបដ្ឋក្សយ៍ ។ ឯការប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃក្នុងទុបដ្ឋក្សយ៍នោះ (ដូច្នោះ) ។ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវក្រែកអំពីព្រឹក ហើយដោះវិស្សកដើម្បីរួចហើយគ្រងចីពរ ធៀងស្មាម្លាង រួចប្រគេនឈើស្តួន ប្រគេនទឹកលុបមុខ ក្រាលភាសនៈ (ដល់ ទុបដ្ឋក្សយ៍) ថា បើមានបបរ ត្រូវសុទ្ធិវិហារិកលាងភាជន៍ហើយដាក់បបរទៅ ប្រគេន បើទុបដ្ឋក្សយ៍ឆាន់បបររួចហើយ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវប្រគេនទឹកហើយ ទទួលយកភាជន៍មកវិញ ដោយការទន់លំទោន ហើយកាន់ភាជន៍ឲ្យល្អ កុំឲ្យដល់ទង្គិច លាងហើយរៀបចំទុកដាក់ឲ្យត្រឹមត្រូវ កាលបើទុបដ្ឋក្សយ៍ ក្រែកឡើងហើយ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវរើភាសនៈចេញ ថា បើទីនោះមានស. ម្រាមត្រូវសុទ្ធិវិហារិកបាសចេញ ។ បើទុបដ្ឋក្សយ៍មានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បី ចូលទៅកាន់ស្រែក សុទ្ធិវិហារិកត្រូវប្រគេនសម្ពត្តសម្រាប់ស្យូក (ស្សង់) ត្រូវទទួលសម្ពត្តផ្លាសមកវិញ ត្រូវប្រគេនវត្ថុពន្លឺចង្កេះ ប្រគេនសង្ហាជំ

វិទយបិដកេ មហាវញ្ញោ

កត្វា សង្ឃដិយោ នាតញ្ចា ជោវិត្វា បត្តោ សឧទាកោ
នាតញ្ចា សចេ ឧបជ្ឈាយោ បច្ឆាសមណំ អាគម្ពតិ តិ-
មណ្ណាលំ បដិច្ឆានេន្តេន បរិមណ្ណាលំ និវាសេត្វា កាយ-
ពន្ធនំ ពន្ធិត្វា សកុណំ កត្វា សង្ឃដិយោ ចារុបិត្វា ក-
ណ្ឌិកំ បដិមុត្តិត្វា ជោវិត្វា បត្តំ កហេត្វា ឧបជ្ឈាយស្ស
បច្ឆាសមណោន ហោតត្ថំ នាតិទ្ធរ កន្តត្ថំ នាច្ឆាសន្នេ
កន្តត្ថំ បត្តបរិយាបន្នំ បដិក្កហេតត្ថំ ន ឧបជ្ឈាយស្ស
កណាមាណស្ស អន្តរន្តរា កថា ឌីនាតេតញ្ចា ឧបជ្ឈាយោ
អាបត្តិសាមញ្ញា កណាមាណោ និវាហេតញ្ចា និវត្តន្តេន បម-
មតវំ អាគន្ធា អាសនំ បញ្ញាបេតត្ថំ ចានោនកំ ចានបិបំ
ចានកថលីកំ ឧបនិក្ខិបិតត្ថំ បច្ឆកត្តា បត្តបិវំ បដិក្ក
ហេតត្ថំ បដិនិវាសនំ នាតត្ថំ និវាសនំ បដិក្កហេតត្ថំ ។

វិនយចំណី មហាវគ្គ

ទាំងឡាយដែលបានត្រួតគ្នា^(១)ហើយ (បើ) បាត្រមានទឹក ត្រូវសុទ្ធិវិហារិក លាងឲ្យជ្រះហើយសឹមប្រគេន ថាបើទុបជ្ឈាយ៍ប្រាថ្នានឹងយកខ្លួនទៅជាមួយ ជាបច្ឆាសមណៈផង សុទ្ធិវិហារិកនោះត្រូវស្ងៀកដណ្តប់ឲ្យមានបរិមណ្ឌល ព្យាស្ងៀកស្ងៀកស្ងៀកជាបរិមណ្ឌល ចងវត្ថុពន្លឺចង្កេះ ហើយយំសង្ឃដ៏ទាំងឡាយដែលបានត្រួតគ្នាហើយ រួចពាក់ឡើវត្ថុ លាងបាត្រហើយកាន់ធ្វើ ជាបច្ឆាសមណៈ (ដើរទៅតាមខាងក្រោយទុបជ្ឈាយ៍) សុទ្ធិវិហារិកមិនត្រូវ ដើរឆ្ងាយពេក មិនត្រូវដើរជិតពេក សុទ្ធិវិហារិកគប្បីទទួលយកវត្ថុដែល គេដាក់ចុះក្នុងបាត្រ^(២) ទុបជ្ឈាយ៍កំពុងពោល សុទ្ធិវិហារិកមិនត្រូវនិយាយ ស្តាប់ពាក្យនោះឡើយ ទុបជ្ឈាយ៍កំពុងពោលនូវពាក្យជាទំនងនឹងត្រូវអា- បត្តិ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវឃាត់ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវត្រឡប់មកមុនទុបជ្ឈាយ៍ហើយ ក្រាលអាសនៈចាំ ត្រូវរៀបចំទុកទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំងសម្រាប់រង ជើងដែលលាងហើយ ក្បឿងសម្រាប់ជូតជើងដែលមិនបានលាង ហើយ ក្រែកឡើងទទួលយកបាត្រចីវរ ប្រគេនសម្តីផ្លាស់ ទទួលយកស្ងៀក ។

---

១ ត្រង់ពាក្យថាសង្ឃដ៏ទាំងឡាយដែលត្រួតគ្នានោះ តាមន័យក្នុងអដ្ឋកថានិងវិមតិវិគោ- ទនីដ៏កាថា ឲ្យសុទ្ធិវិហារិកយកចីវរទាំងពីរ គឺចីវរ១ សង្ឃដ៏ ១ មកដាក់ត្រួតគ្នាហើយសឹមប្រ- គេន ។ ២ ក្នុងអដ្ឋកថាថា កាលបើទុបជ្ឈាយ៍បានបាយបួបបរ បាត្រនោះក្តៅឬធ្ងន់ សុទ្ធិវិហារិក ត្រូវប្រគេនបាត្ររបស់ខ្លួនទៅលោក ហើយទទួលយកបាត្ររបស់លោកមកវិញ ។

មហាទន្ធតេ ឧបជ្ឈាយវគ្គំ

សេច ចីវំ សិទ្ធិំ ហោតិ មុហុតំ ឧណ្ហោ ឱតាបេតតំ ន ច
ឧណ្ហោ ចីវំ និទហិតតំ ចីវំ សំហារិតតំ^(១) ចីវំ សំហារន្ត-
ន^(២) ចតុរង្គុលំ កណ្ហំ ឧស្សារនត្វា^(៣) ចីវំ សំហារិតតំ^(៤)
មា មជ្ឈេ ភង្គោ អហោសីតិ ឱកោតេ កាយពន្ធនំ
កាតតំ ។ សេច បិណ្ណាណតោ ហោតិ ឧបជ្ឈាយោ ច
កុញ្ញិតុកាមោ ហោតិ ឧទកំ នត្វា បិណ្ណាណតោ ឧបទា-
មេតព្វោ ឧបជ្ឈាយោ ទានីយេន បុច្ឆិតព្វោ កុត្តារិស្ស
ឧទកំ នត្វា បត្តំ បដិគ្គហេត្វា និចំ កត្វា សាដុកំ
អបរិយំសន្តេន ទោវិត្វា វោទកំ កត្វា មុហុតំ ឧណ្ហោ
ឱតាបេតព្វោ ន ច ឧណ្ហោ បត្តោ និទហិតព្វោ បត្តចីវំ
និក្ខិបិតតំ បត្តំ និក្ខិបន្តេន ឯកេន ហេត្តេន បត្តំ
តហេត្វា ឯកេន ហេត្តេន ហេដ្ឋាមញ្ចំ វា ហេដ្ឋាបីបំ វា
បរាមសិត្វា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ ន ច អនន្តរហិតាយ

---

១ ប. សង្ឃវិតតំ ។ ២ សង្ឃាន្តេន ។ ៣ ឧ.ម. ឧស្សារព្វោ ។ ៤ ម. សង្ឃវិតតំ ។

មហាទន្លេរៈ ឧបដ្ឋាយវិញ

ថាបើចំរើរសើមដោយញើសក្អែក សុទ្ធិវិហារិកត្រូវសំដីលក្នុងទីមានកំដៅ
បន្តិចសិន មិនត្រូវទុកដាក់ចំរើរក្នុងទីមានកំដៅយូរទេ ត្រូវតែបត់ចំរើរទុក
ដោយល្អ កាលដែលនឹងបត់ចំរើរត្រូវបំផ្លើសដោយម្ខាងឱ្យលើសប្រមាណ៤
ធ្លាប់ ហើយសើមបត់ចំរើរដោយគិតថា កុំឱ្យចំរើរទាក់ផ្គត់ពាក់កណ្តាល
ឡើយ^(១) ហើយគប្បីដាក់វត្ថុពន្លឺចង្កេះក្នុងផ្នត់ចំរើរចុះ ។ ថាបើបិណ្ឌបាតមាន
ឧបដ្ឋាយត្រូវការនឹងឆាន់ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវប្រគេនទឹកហើយសើមបង្កោន
ចំណុចបាតប្រគេន សុទ្ធិវិហារិកត្រូវសួរឧបដ្ឋាយអំពីទឹកឆាន់ហើយប្រគេន
ទឹកដល់ឧបដ្ឋាយដែលឆាន់រួចហើយ រួចទទួលបាតត្រយកមកដោយសេចក្តី
ទូនលំទាន ហើយលាងដោយប្រពៃកុំឱ្យទន្តិច ហើយធ្វើឱ្យស្អួតទឹករួច
ហើយហាលបាត្រ១ស្របក់ក្នុងទីមានកំដៅ តែមិនត្រូវទុកបាតក្នុងទីមាន
កំដៅយូរពេកទេ ត្រូវដម្កល់ទុកនូវបាតនឹងចំរើរឱ្យល្អ កាលដម្កល់ទុកនូវ
បាត ត្រូវកាន់យកនូវបាតដោយវៃដម្កាង ហើយយកវៃដម្កាងស្លាបមើល
ទីជាខាងក្រោមនៃត្រីក្តី នូវទីជាខាងក្រោមនៃតាំងក្តី ហើយសើមទុកដាក់

១ ក្នុងអដ្ឋិកថា ថា ដែលទ្រង់ហាមមិនឱ្យចាប់ដោយស្មើគ្នាហើយបត់នោះ ព្រោះផ្តិតដែល
បត់នៅចំកន្លែងដែលរាល់ៗថ្ងៃនឹងធ្វើឱ្យយក់ផ្តិតខូចចំរើរ ហេតុនេះទើបទ្រង់ឱ្យបំផ្លើសដោយចំរើរ
ឱ្យហួសពីប្រមាណ៤ ធ្លាប់រាល់ៗ ថ្ងៃ គឺថ្ងៃនេះបត់ត្រីកន្លែងនេះ ដល់ថ្ងៃស្អែកបត់បំផ្លើសឱ្យ
ហួសពីកន្លែងនោះតទៅទៀត កុំឱ្យបត់ចំត្រង់ផ្តិតដែល ។

១៤២

វិទយបិណ្ឌេ មហាវញ្ញោ

ភូមិយោ បត្តា និក្ខិបិតញោ ចីវរំ និក្ខិបន្តេន ឯកេន
ហត្ថេន ចីវរំ គហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន ចីវរំសំ វា
ចីវរំដ្ឋំ វា បមដ្ឋិត្វា ចារតោ អន្តំ ឡិរតោ ភោតំ កត្វា
ចីវរំ និក្ខិបិតតំ ឧបជ្ឈាយម្ហំ វុដ្ឋិតោ អាសនំ ឧទ្ធវិតតំ
ចាទោទតំ ចាទបិបំ ចាទកថលីកំ បដិសាមេតតំ ស-
ចេ សោ ទេសោ ឧក្កាចោ ហោតិ សោ ទេសោ សម្មដ្ឋិ-
តញោ ។ សចេ ឧបជ្ឈាយោ នបាយិកុកាមោ ហោតិ
នបារនំ បដិយាទេតតំ សចេ សីតេន អត្តោ ហោតិ
សីតំ បដិយាទេតតំ សចេ ឧល្លាន អត្តោ ហោតិ ឧល្លាំ
បដិយាទេតតំ ។ សចេ ឧបជ្ឈាយោ ជន្តាយរំ បរិសីតុ-
កាមោ ហោតិ ចុល្លាំ សន្នេតតំ មត្តិកា តេមេតត្វា
ជន្តាយរំបិបំ អាទាយ ឧបជ្ឈាយស្ស បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ
កត្វា ជន្តាយរំបិបំ ទត្វា ចីវរំ បដិក្កហេត្វា ឯកមន្តំ

វិសយបិដក មហាវគ្គ

បាត្រ (នោះ) ចុះ តែមិនត្រូវដក់ទុកបាត្រលើទីដែលមិនសមគួរ^(១)កាល
ដក់ទុកនូវចីវរសោត ត្រូវកាន់ចីវរដោយវដ្តមាន ហើយយកវដ្តមាន
ដូតស្បៀងចីវរក្តី ខ្សែសម្រាប់ពាក់ចីវរក្តី ហើយធ្វើនូវដាយនៃចីវរខាង
នាយទ្រវជាផ្នត់ខាងអាយ គឺបត់ចីវរជាព័រហើយដក់លំចីវរនោះទុក កាល
បើទុបជ្ឈាយ៍ក្រែកឡើងហើយ សទ្ធិវិហារិកត្រូវអោសនៈចេញ ហើយ
សឹមរៀបចំទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំងសម្រាប់រងជើងនឹងក្បឿងសម្រាប់
ដូតជើង ថាបើទីនោះមានសម្រាម សទ្ធិវិហារិកត្រូវបោសទីនោះចេញ ។
បើទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវការស្រង់ទឹក គប្បីចាត់ចែងទឹកសម្រាប់ស្រង់ បើ
ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវការដោយទឹកត្រជាក់ សទ្ធិវិហារិកគប្បីចាត់ចែងទឹកត្រជាក់
ប្រគេន បើទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវការដោយទឹកក្តៅ សទ្ធិវិហារិកគប្បីចាត់ចែង
ទឹកក្តៅប្រគេន ។ បើទុបជ្ឈាយ៍មានសេចក្តីប្រាថ្នាចូលទៅកាន់រោងភ្លើង
សទ្ធិវិហារិកត្រូវលាយគ្រឿងលំអិតសម្រាប់ឆ្នួត^(២)ត្រូវផ្សំមីស្អិតទុក ត្រូវ
កាន់យកតាំងសម្រាប់ដក់លំក្នុងរោងភ្លើង ហើយដើរទៅអំពីខាងក្រោយ ។
នៃទុបជ្ឈាយ៍ ហើយប្រគេនតាំងសម្រាប់រោងភ្លើង រួចត្រូវទទួលយកចីវរ

---

១ អង្គកថា ថា ភិក្ខុមិនត្រូវទុកលើទីដែលមានអាចម៍ដីនឹងក្រួសដែលគេមិនក្រាលដោយ
កន្ទួលនឹងស្បែកជាដើម ។ ២ អង្គកថា ថា យកទឹកទៅលាយនឹងគ្រឿងលំអិតហើយសឹម
ស្ងួតជាដុំៗ ។

១៤៧

មហាវគ្គ ឧបដ្ឋាយវគ្គ

និក្ខមិត្តំ ចុណំ ធាតុំ មត្តិកា ធាតុញ សចេ ឧស្ស-
ហតិ ជន្លាយំ បរិសិតំ ជន្លាយំ បរិសន្តេន មត្តិ-
កាយ មុំ មក្ខត្វា បុរោ ច បច្ឆតោ ច បដិច្ចាទេត្វា
ជន្លាយំ បរិសិតំ ន ថេរេ ភិក្ខុ អន្ធិប្បមជ្ឈ និស័ទិតំ
ន នវំ ភិក្ខុ អាសនេន បដិពាហេតញ ជន្លាយេ ឧ-
បដ្ឋាយស្ស បរិកម្មំ កាតំ ជន្លាយេ និក្ខមន្តេន ជន្លា-
យរមីមំ អាទាយ បុរោ ច បច្ឆតោ ច បដិច្ចាទេត្វា
ជន្លាយេ និក្ខមិត្តំ ឧទកេបិ ឧបដ្ឋាយស្ស បរិកម្មំ
កាតំ នហានេន បឋមតំ ឧត្តរិត្វា អត្តនោ កត្តំ វោ-
ទកំ កត្វា នវំសេត្វា ឧបដ្ឋាយស្ស កត្តតោ ឧទកំ
បមជ្ឈិតំ នវំសនំ ធាតុំ សង្ឃជិ^(១) ធាតុញ ជន្លាយ-
រមីមំ អាទាយ បឋមតំ អាគត្វា អាសនំ បញ្ញាបេតំ
ចានោទកំ ចានមីមំ ចានកថលីកំ ឧបនិក្ខមិត្តំ
ឧបដ្ឋាយោ ចានីយេន បុច្ឆិតោ ។ សចេ ឧទ្ទិសាបេ-
តុកាមោ ហោតិ ឧទ្ទិសាបេតោ សចេ បរិបុច្ឆិតុកា-
មោ ហោតិ បរិបុច្ឆិតោ ។ យស្មី វិហារេ ឧបដ្ឋាយោ

១ សង្ឃជិយោតិ កត្តបិ ពោត្តពេ ទិស្សតិ ។

មហាខន្ធកៈ ឧបជ្ឈាយវក្ក

មកដល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវប្រគេនគ្រឿងលំអិតសម្រាប់ស្លូត ត្រូវ
ប្រគេនដ៏ស្អុតផង បើសទ្ធិវិហារិកតាច ត្រូវចូលទៅកាន់រោងភ្លើង កាលចូល
ទៅកាន់រោងភ្លើងត្រូវលាបមុខដោយដ៏ស្អុត ហើយបិទបាំង(កាយ)អំពីខាង
មុខផង អំពីខាងក្រោយផង ហើយចូលទៅកាន់រោងភ្លើងចុះ សទ្ធិវិហា-
រិកមិនគប្បីអង្គុយច្រៀតច្រៀតកិច្ចទាំងឡាយជាថេរៈ មិនគប្បីហាមឃាត់
កិច្ចថ្មីទាំងឡាយដោយ អាសនៈឡើយ ត្រូវធ្វើបរិកម្ម(គឺកិច្ចទាំងឡាយមានឲ្យ
នូវដ៏ល្អិតនឹងទឹកក្តៅជាដើម) ដល់ឧបជ្ឈាយវក្កនៃរោងភ្លើង កាលចេញអំពី
រោងភ្លើង ត្រូវនាំយកតាំងសម្រាប់រោងភ្លើងហើយបិទបាំង(កាយ)អំពី
ខាងមុខផង អំពីខាងក្រោយផង ហើយសឹមចេញអំពីរោងភ្លើងចុះ
ត្រូវធ្វើបរិកម្មដល់ឧបជ្ឈាយវក្កនៃទឹកផង បើសទ្ធិវិហារិកម្នាក់ទឹករួចហើយ
ត្រូវឡើងមុនឧបជ្ឈាយវ ហើយជូតកាយរបស់ខ្លួនឲ្យស្អុតទឹករួចសឹម
ស្លៀកហើយទើបជូតទឹកអំពីកាយរបស់ឧបជ្ឈាយវ ត្រូវប្រគេនសម្ពត់
ស្លៀកប្រគេនសង្ស័យ ហើយត្រូវកាន់យកតាំងសម្រាប់រោងភ្លើង
មកជាមុន ហើយក្រាលអាសនៈរៀបចំទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំង
សម្រាប់រងជើង ក្បឿងសម្រាប់ជូតជើង ត្រូវស្តារឧបជ្ឈាយវអំពីទឹកឆាន់ ។
បើសទ្ធិវិហារិកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីរៀនបាលី គប្បីរៀនបាឡីចុះ បើ
មានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីរៀនអដ្ឋកថា គប្បីរៀនអដ្ឋកថាចុះ ។ ឧបជ្ឈាយវ

វិទយបិដកេ មហាវិញ្ញា

វិហារតិ សចេ សោ វិហារោ ឧត្តាចោ ហោតិ សចេ
ឧស្សហតិ សោធនេតញោ វិហារំ សោធនេន្តេន បឋមំ
បត្តចីរំ ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតតំ ធីសីទនប្បច្ឆត្ត-
រណំ ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតតំ ភិសិតម្ពោហនំ
ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតតំ មញោ ធីចំ កត្វា សា-
ទុកំ អបរិយំសន្តេន អសជ្ឈន្តេន កវជបិដ្ឋំ ធីហ-
រិត្វា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតញោ បីមំ ធីចំ កត្វា សាទុកំ
អបរិយំសន្តេន អសជ្ឈន្តេន កវជបិដ្ឋំ ធីហរិត្វា ឯក-
មន្តំ ធីត្តិបិតតំ មញ្ចប្បដិទានកា ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ
ធីត្តិបិតញោ ទេឡមល្លកោ ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិ-
តញោ អបស្សនដលកំ ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតតំ
កុម្មត្តរណំ យថាបញ្ញតំ សល្លក្ខេត្វា ធីហរិត្វា ឯកមន្តំ
ធីត្តិបិតតំ សចេ វិហារេ សន្តានកំ ហោតិ ឧល្លោកា
បឋមំ ធីហារេតតំ អាណោកសន្ធិកណ្ណាកតា បមជ្ជិតញា
សចេ តេរុកបរិកម្មកតា ភិវត្តំ កណ្ណកំតា ហោតិ ចោ-
ឡកំ តេមេត្វា បីឡេត្វា បមជ្ជិតញា សចេ កាឡិវណ្ណ-

វិធីយចំណីក មហាវគ្គ

នៅក្នុងវិហារណា បើវិហារនោះមានសម្រាម បើសន្និវិហារិកអាចធ្វើបាន
វិហារនោះសន្និវិហារិកត្រូវជម្រះសំអាត កាលដែលជម្រះសំអាតវិហារ
ត្រូវយកបាត្រនឹងចំរៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរជាមុនសិន ត្រូវនាំយក
កម្រាលអង្កុយទៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវនាំយកត្បូងនឹងខ្នើយទៅ
ដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ សន្និវិហារិកដែលនឹងនាំគ្រែចេញ ត្រូវធ្វើឲ្យ
ទាបស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្កកនឹងផែនដី កុំឲ្យប៉ះសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារហើយនាំ
យកទៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ សន្និវិហារិកដែលនឹងនាំគាំងចេញ ត្រូវ
ធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្កកនឹងផែនដី កុំឲ្យប៉ះសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារហើយ
នាំយកទៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ សន្និវិហារិកត្រូវនាំយកទ្រទាបគ្រែទៅ
ដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ សន្និវិហារិកត្រូវនាំកន្ទារទៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏
សមគួរ សន្និវិហារិកត្រូវនាំយកផែនការសម្រាប់ផ្អែកទៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏
សមគួរ ត្រូវចំណាំឲ្យច្បាស់នូវគ្រឿងកម្រាលផែនដីដែលគេក្រាលយ៉ាង
ណាហើយនាំទៅដម្កល់ទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ បើគ្រឿងស្អុកស្អាញ (សម្រាម
មានសំបុកកន្ទាតនឹងសរសៃពឹងពាងជាដើម) មានក្នុងវិហារ សន្និវិហារិក
ត្រូវបោសតាំងអំពីតាតានជាមុន កន្លែតជ្រុងសន្ទុះបង្អួច សន្និវិហារិកត្រូវ
ដូតសំអាត បើដំណាំងដែលគេលាបដោយរង្វើមានសៅហ្មងពណ៌សម្បុរ
ត្រូវជ្រលក់សម្អាតហើយពូតរួចសឹមដូត បើវដ្តដែលគេលាបដោយពណ៌ទៅ

មហាខន្តកេ ឧបដ្ឋានយវត្ត

កតតា ភូមិ កណ្តាលកតតា ហោតិ ចោឡកំ តេមេត្វា បីឡេ-
ត្វា បមជ្ជិតត្វា សវេ អកតតា ហោតិ ភូមិ ទុទេកេន ប-
រិច្ឆោសេត្វា សម្មជ្ជិតត្វា មា វិហារេ រជេន ឧហញ្ញតិ
សង្ការំ វិច័និត្វា ឯកមន្តំ ធម្មេតតំ កុម្មត្តរណំ ឌីតាបេត្វា
សោធនត្វា បប្បោដេត្វា^(១) អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញា-
បេតតំ មញ្ញប្បដិថាធកា ឌីតាបេត្វា បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា
យថាហនេ វេបេតត្វា មញ្ញោ ឌីតាបេត្វា សោធនត្វា
បប្បោដេត្វា^(២) ធិចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អ-
សង្ឃន្តេន កវជបិដ្ឋំ អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញា-
បេតតោ បីបំ ឌីតាបេត្វា សោធនត្វា បប្បោដេត្វា^(៣)
ធិចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ឃន្តេន
កវជបិដ្ឋំ អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញាបេតតំ ភិសិ-
តិម្ពោហនំ ឌីតាបេត្វា សោធនត្វា បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា
យថាបញ្ញតំ បញ្ញាបេតតំ ធិសីនេនប្បច្ចត្តរណំ ឌីតាបេត្វា
សោធនត្វា បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញា-
បេតតំ ខេឡមល្មកោ ឌីតាបេត្វា បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា
យថាហនេ វេបេតតោ អបស្សេនដលកំ ឌីតាបេត្វា

១-២-៣ បប្បោដេត្វាធិបិ បាវោ ។

មហាទន្ធតៈ ឧបដ្ឋាយវគ្គ

មានពណ៌សៅហ្មង ត្រូវដែលកំសម្ពត់ហើយពូតពូសម័យដូត បើផ្ទះគេមិន
បានលាបភ្លឺទេ ត្រូវប្រសំទឹកហើយសម័យដូត សន្និវិហារិកត្រូវប្រមែប្រមួល
សម្រាមយកទៅចោលក្នុងទីដីសមគួរដោយគិតថា វិហារកុំប្រឡាក់ប្រ-
ឡូសដោយធូលីឡើយ គ្រឿងកម្រាលផែនដី ដែលសន្និវិហារិកហាល
ជម្រះគោះហើយ ត្រូវនាំយកមកក្រាលដូចដើមវិញ ទ្រនាប់គ្រែដែលសន្និ-
វិហារិកយកទៅចោលវែថ្ងៃហើយដូតពូតត្រូវយកមកដម្កល់ទុកក្នុងទីដីដែល
គ្រែដែលសន្និវិហារិកហាលវែថ្ងៃជម្រះគោះរួច ត្រូវធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យ
ទង្គិចទង្គឹកផែនដី កុំឲ្យប៉ះសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារ ហើយនាំយកមកដាក់រៀប
ចំទុកឲ្យល្អដូចដើមវិញ តាំងដែលសន្និវិហារិកហាលវែថ្ងៃហើយជម្រះគោះ
ហើយត្រូវធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្គឹកនឹងផែនដី កុំឲ្យប៉ះសន្ទុះទ្វារ
នឹងក្របទ្វារហើយនាំយកទៅដាក់រៀបចំឲ្យល្អដូចដើមវិញ ពួកនឹងឆ្នើម
ដែលសន្និវិហារិកហាលជម្រះគោះហើយ ត្រូវនាំយកមករៀបចំឲ្យដូចដើម
វិញ កម្រាលសម្រាប់អង្គុយដែលសន្និវិហារិកហាលជម្រះគោះហើយ
ត្រូវនាំយកមកក្រាលឲ្យដូចដើមវិញ កន្ត្រាដែលសន្និវិហារិកហាល
វែថ្ងៃហើយដូតហើយនាំយកមកដម្កល់ទុកដូចដែលវិញ ផែនក្តារសម្រាប់
វែដុក ដែលសន្និវិហារិកហាលវែថ្ងៃហើយនឹងដូតហើយ ត្រូវនាំមកដម្កល់

វិទ្យប័ដិពេ មហាវគ្គោ

បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា យថា ឃា នេ បេសេតតំ បត្តចីវរំ ធិក្ខិ-
ចិតតំ បត្តំ ធិក្ខិបន្តេន ឯកេន ហេត្តេន បត្តំ គហេត្វា
ឯកេន ហេត្តេន ហេដ្ឋាមញ្ចំ វា ហេដ្ឋាបីមំ វា បរាមសិត្វា
បត្តោ ធិក្ខិចិត្វោ ន ច អនន្តរហិតាយ ក្រមិយា បត្តោ
ធិក្ខិចិត្វោ ចីវរំ ធិក្ខិបន្តេន ឯកេន ហេត្តេន ចីវរំ គហេ-
ត្វា ឯកេន ហេត្តេន ចីវរំសំ វា ចីវរជ្ជំ វា បមជ្ជិត្វា ទារតោ
អន្តំ ឱរតោ កោកំ កត្វា ចីវរំ ធិក្ខិចិតតំ ។ សចេ បុរុត្តិមា
សរដា វតា វាយន្តំ បុរុត្តិមា វតទាណា ឥកេតញ្ចា សចេ
បច្ឆិមា សរដា វតា វាយន្តំ បច្ឆិមា វតទាណា ឥកេតញ្ចា
សចេ ឧត្តរា សរដា វតា វាយន្តំ ឧត្តរា វតទាណា
ឥកេតញ្ចា សចេ ធិក្ខិណា សរដា វតា វាយន្តំ ធិក្ខិ-
ណា វតទាណា ឥកេតញ្ចា សចេ សីតកាលោ ហោតិ
ធិវំ វតទាណា វិវិតញ្ចា រត្តិ ឥកេតញ្ចា សចេ ឧណ្ណា-
កាលោ ហោតិ ធិវំ វតទាណា ឥកេតញ្ចា រត្តិ វិវិ-
តញ្ចា ។ សចេ បរិវេណំ ឧក្យាបំ ហោតិ បរិវេណំ សម្មជ្ជិ-
តតំ សចេ កោដ្ឋកោ ឧក្យាថោ ហោតិ កោដ្ឋកោ
សម្មជ្ជិតញ្ចា សចេ ឧបដ្ឋានសាលា ឧក្យាថោ ហោតិ

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

ទុកដូចដែលវិញ បាត្រនឹងចំរើសន្ទិវិហារិកត្រូវដម្កល់ទុក កាលយកបាត្រ
ទៅទុកដាក់ត្រូវកាន់បាត្រដោយដៃម្ខាង ហើយយកដៃម្ខាងស្លាបមើលទី
ខាងក្រោមនៃត្រក្តី ទីខាងក្រោមនៃតាំងក្តី ហើយសឹមទុកបាត្រចុះ មិន
ត្រូវទុកបាត្រលើទីមិនសមគួរឡើយ កាលយកចំរើទៅទុក ត្រូវកាន់
ចំរើដោយដៃម្ខាង យកដៃម្ខាងជូតស្បៀងចំរើក្តី ខ្សែចំរើក្តី ហើយបត់
ដោយខាងណោះឲ្យជាផ្គត់ចូលមកខាងណោះ (គឺបត់ចំរើជាពីរ) ហើយដម្កល់
ទុកនូវចំរើចុះ ។ បើខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងកើត សន្ទិវិហារិក
ត្រូវបិទបង្គំចទិសខាងកើត បើខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងឡិច សន្ទិវិ-
ហារិកត្រូវបិទបង្គំចទិសខាងឡិច បើខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងជើង
សន្ទិវិហារិកត្រូវបិទបង្គំចទិសខាងជើង បើខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាង
ត្បូង សន្ទិវិហារិកត្រូវបិទបង្គំចទិសខាងត្បូង បើកាលគឺរដូវត្រជាក់ សន្ទិវិ-
ហារិកត្រូវបើកបង្គំចកងវេលាថ្ងៃ ត្រូវបិទកងវេលាយប់ បើកាលគឺរដូវក្តៅ
សន្ទិវិហារិកត្រូវបិទបង្គំចកងវេលាថ្ងៃ ត្រូវបើកកងវេលាយប់។ បើបរិវេណ
មានសម្រាម សន្ទិវិហារិកត្រូវបោសបរិវេណ បើបន្ទប់មានសម្រាម សន្ទិ-
វិហារិកត្រូវបោសបន្ទប់ បើទបង្គាន់សាលា^(១)មានសម្រាម សន្ទិវិហារិក

១ រោងធាន់ ។

មហាវិទ្យា ឧបស្ស័យវគ្គ

ឧបស្ស័យសាលា សម្មជ្ជិតញ្ច សចេ អត្តិសាលា ឧក្ខាចា
ហោតិ អត្តិសាលា សម្មជ្ជិតញ្ច សចេ វច្ឆកុដី ឧក្ខាចា
ហោតិ វច្ឆកុដី សម្មជ្ជិតញ្ច សចេ ចានីយំ ន ហោតិ
ចានីយំ ឧបស្ស័យេតតំ សចេ បរិកោជនីយំ ន ហោតិ
បរិកោជនីយំ ឧបស្ស័យេតតំ សចេ អាចមនកុម្មិយា ឧ-
នកំ ន ហោតិ អាចមនកុម្មិយា ឧនកំ អាសិញ្ចិតតំ ។
សចេ ឧបស្ស័យស្ស អនកិរតិ ឧប្បន្នា ហោតិ សន្និវិ-
ហារិកេន វ្របកាសេតញ្ច វ្របកាសាបេតញ្ច ធម្មកថា
វាស្ស កាតញ្ច សចេ ឧបស្ស័យស្ស កុក្កុច្ចំ ឧប្បន្នំ
ហោតិ សន្និវិហារិកេន វិនោទេតតំ វិនោទាបេតតំ ធម្ម-
កថា វាស្ស កាតញ្ច សចេ ឧបស្ស័យស្ស ទិដ្ឋិតតំ
ឧប្បន្នំ ហោតិ សន្និវិហារិកេន វិវេចេតតំ វិវេចាបេតតំ
ធម្មកថា វាស្ស កាតញ្ច ។ សចេ ឧបស្ស័យោ តុ-
ធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ ហោតិ បរិវាសារហោ សន្និវិហារិកេន
ឧស្សុកំ កាតតំ កំនិ ទុ ខោ សង្ឃោ ឧបស្ស័យស្ស
បរិវាសំ ទេទេយ្យតិ សចេ ឧបស្ស័យោ មូលាយ

មហាទន្ធកៈ ឧបដ្ឋាយវគ្គ

ត្រូវបោសសម្អាតសាលា បើពេលកើតមានសម្រាម សុទ្ធិវិហារិកត្រូវ
បោសពេលកើត បើបង្គន់មានសម្រាម សុទ្ធិវិហារិកត្រូវបោសបង្គន់
បើទឹកធាន់មិនមាន សុទ្ធិវិហារិកត្រូវដកលំទឹកធាន់ បើទឹកសម្រាប់ប្រើ
ប្រាស់មិនមាន សុទ្ធិវិហារិកត្រូវដកលំទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ បើទឹក
មិនមានក្នុងក្អមសម្រាប់ជម្រះអាចមន៍ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវបាក់ទឹកដាក់ក្នុងក្អម
សម្រាប់ជម្រះអាចមន៍ ។ បើសេចក្តីអផ្សុកកើតឡើងដល់ឧបដ្ឋាយ សុទ្ធិ-
វិហារិកត្រូវនាំឧបដ្ឋាយចៀសចេញទៅកំសាន្តដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យភិក្ខុដទៃ
នាំចៀសចេញទៅកំសាន្ត^(១) ម្យ៉ាងទៀត សុទ្ធិវិហារិកត្រូវធ្វើធម្មកថាដល់
ឧបដ្ឋាយនោះ បើឧបដ្ឋាយមានសេចក្តីសង្ស័យកើតឡើង សុទ្ធិវិហារិក
ត្រូវបន្ទាបដំសេចក្តីសង្ស័យនោះដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យភិក្ខុដទៃបន្ទាបដំក៏
បាន ឬត្រូវធ្វើធម្មកថាដល់ឧបដ្ឋាយនោះ បើសេចក្តីយល់ខុសកើតឡើង
ដល់ឧបដ្ឋាយ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវដោះស្រាយសេចក្តីយល់ខុសនោះចេញ
ដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យភិក្ខុដទៃដោះស្រាយសេចក្តីយល់ខុសនោះចេញក៏បាន
ឬត្រូវធ្វើធម្មកថាដល់ឧបដ្ឋាយនោះ ។ បើឧបដ្ឋាយត្រូវគុកាបត្តិគួរដល់
បរិវាស សុទ្ធិវិហារិកត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា សង្ឃគប្បីឲ្យ
បរិវាសដល់ឧបដ្ឋាយ (របស់អញ) ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើឧបដ្ឋាយ

---

១ អង្គិកថា ថា សុទ្ធិវិហារិកត្រូវនាំឧបដ្ឋាយទៅទីដទៃ ឲ្យភិក្ខុដទៃនាំទៅ ដើម្បីបន្ទា-
បដំសេចក្តីអផ្សុកនៃឧបដ្ឋាយ ។

១៤៨

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

បដិកស្សនារហោ ហោតិ សន្និវហារិកេន ឧស្សុក្កំ
កាតតំ កំន្តំ ទុ ខោ សង្ឃោ ឧបជ្ឈាយំ មូលាយ
បដិកស្សយ្យាតិ សចេ ឧបជ្ឈាយោ មានត្តារហោ
ហោតិ សន្និវហារិកេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កំន្តំ ទុ
ខោ សង្ឃោ ឧបជ្ឈាយស្ស មានតំ ទទេយ្យាតិ សចេ
ឧបជ្ឈាយោ អញ្ញាធារហោ ហោតិ សន្និវហារិកេន
ឧស្សុក្កំ កាតតំ កំន្តំ ទុ ខោ សង្ឃោ ឧបជ្ឈាយំ
អញ្ញយ្យាតិ ។ សចេ សង្ឃោ ឧបជ្ឈាយស្ស កម្មំ
កត្តកាមោ ហោតិ តដ្ឋនីយំ វា និយស្សំ វា បញ្ចជ-
នីយំ វា បដិសារណីយំ វា ឧក្កេបនីយំ វា សន្និវហា-
រិកេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កំន្តំ ទុ ខោ សង្ឃោ ឧបជ្ឈា-
យស្ស កម្មំ ន ករេយ្យ លហុកាយ វា បរិណា-
មេយ្យាតិ កតំ វា បនស្ស ហោតិ សង្ឃេន កម្មំ
តដ្ឋនីយំ វា និយស្សំ វា បញ្ចជនីយំ វា បដិសារណីយំ

វិនយចំណែក មហាវគ្គ

គួរដល់កិរិយា ទាញអន្តរាបត្តិ^(១)មកដាក់ក្នុងមូលាបត្តិ^(២) សុទ្ធិវិហារិកត្រូវ
ធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា សង្ឃនឹងទាញអន្តរាបត្តិមកដាក់ក្នុងមូ-
លាបត្តិចំពោះឧបជ្ឈាយ័ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើឧបជ្ឈាយ័គួរដល់មា-
នត្ត សុទ្ធិវិហារិកត្រូវធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា សង្ឃគប្បីឲ្យមា-
នត្តដល់ឧបជ្ឈាយ័ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើឧបជ្ឈាយ័គួរដល់អញ្ញានកម្ម
សុទ្ធិវិហារិកត្រូវធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា សង្ឃនឹងឲ្យអញ្ញានកម្ម
ចំពោះឧបជ្ឈាយ័ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ បើសង្ឃមានសេចក្តីប្រាថ្នា
ដើម្បីធ្វើនូវកម្មតិ តជន័យកម្មកិ និយស្សកម្មកិ បញ្ចជន័យកម្មកិ បដិ-
សារណីយកម្មកិ ឧកេបនីយកម្មកិ^(៣) ដល់ឧបជ្ឈាយ័ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវ
ធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា សង្ឃកុំគប្បីធ្វើកម្មដល់ឧបជ្ឈាយ័ ឬ
សង្ឃគប្បីបង្កើនទៅដើម្បីកម្មស្រាលដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ម្យ៉ាងទៀត
តជន័យកម្មកិ និយស្សកម្មកិ បញ្ចជន័យកម្មកិ បដិសារណីយកម្មកិ

---

១ អន្តរាបត្តិ សំដៅយកគុកាបត្តិដែលភិក្ខុត្រូវក្នុងវេលាកំពុងប្រព្រឹត្តវត្តបរិវាស ។ ២ មូលាបត្តិ
សំដៅយកគុកាបត្តិដែលភិក្ខុត្រូវមកពីខាងដើម សេចក្តីថា ភិក្ខុកំពុងប្រព្រឹត្តបរិវាសមកច្រើនថ្ងៃ
ហើយ ។ ត្រូវតែរកបត្តិណាមួយទៀតដោយបិទបាំងទុកចោល សង្ឃត្រូវលុបថ្ងៃដែលបានប្រព្រឹត្ត
វត្តមកហើយនោះចេញ កាំងឲ្យប្រព្រឹត្តវត្តរាប់ថ្ងៃជាថ្មីទៅទៀត ។ ៣ កម្មទាំង ៥យ៉ាងនេះនឹង
មានសំដែងដោយពិស្តារក្នុងកម្មត្ថនូវព្រះគោតិខាងមុខ ។

មហាវគ្គ ១ បដ្ឋាយវគ្គ

វា ឧក្កេបដីយំ វា សទ្ធិវិហារិកេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ
កំន្តំ នុ ខោ ឧបដ្ឋាយោ សម្មាវត្តេយ្យលោមំ ចាតេយ្យ
នេត្តាវ វត្តេយ្យ សដ្ឋេន កំ កម្មំ បដិប្បស្សម្ពេយ្យានិ ។
សថេ ឧបដ្ឋាយស្ស ចីវរំ ជោវិតតំ ហោតិ សទ្ធិវិ-
ហារិកេន ជោវិតតំ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កំន្តំ នុ
ខោ ឧបដ្ឋាយស្ស ចីវរំ ជោវិយេថាតិ សថេ ឧបដ្ឋា-
យស្ស ចីវរំ កាតតំ ហោតិ សទ្ធិវិហារិកេន កាតតំ
ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កំន្តំ នុ ខោ ឧបដ្ឋាយស្ស
ចីវរំ ករិយេថាតិ សថេ ឧបដ្ឋាយស្ស រជនំ បចិតតំ
ហោតិ សទ្ធិវិហារិកេន បចិតតំ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ
កំន្តំ នុ ខោ ឧបដ្ឋាយស្ស រជនំ បចិយេថាតិ ស-
ថេ ឧបដ្ឋាយស្ស ចីវរំ រជេតតំ^(១) ហោតិ សទ្ធិវិហា-
រិកេន រជេតតំ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កំន្តំ នុ ខោ
ឧបដ្ឋាយស្ស ចីវរំ រជិយេថាតិ ចីវរំ រជេន្តេន^(២) សាជុ-
កំ សម្មវត្តកំ សម្មវត្តកំ រជេតតំ ន ច អច្ឆិន្នេ
ដេវេ បក្កមិតតំ ។ ន ឧបដ្ឋាយំ អនាប្បច្ឆា ឯកច្ចស្ស

១ ឱ. រជិតតំ ។ ២ ឱ. រជេន្តេន ។

មហាទន្សកៈ ឧបដ្ឋាយវគ្គ

ទុក្ខបន្ថយកម្មក្តី ដែលសង្ឃបានធ្វើដល់ឧបដ្ឋាយវាយោយ សុទ្ធិវិហារិក
ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យឧបដ្ឋាយវរបស់អញ
លោកប្រព្រឹត្តល្អទៅ គប្បីសំឡេងរោម (កុំប្រកែប្រកាន់) គប្បីប្រព្រឹត្តវត្ត
គួរដល់កិរិយារលាស់ចេញចាកកម្ម សង្ឃគប្បីរម្ងាប់កម្មនោះចេញ (ដោយ
ស្រួល) ។ បើចំរើរបស់ឧបដ្ឋាយវគ្គនឹងលាង សុទ្ធិវិហារិកត្រូវលាង ឬត្រូវ
ធ្វើនូវសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា ធ្វើដូចម្តេច នឹងឲ្យគេលាងចំរើ
របស់ឧបដ្ឋាយវ បើចំរើរបស់ឧបដ្ឋាយវគួរធ្វើ (មានប៉ះដេរជាដើម) សុទ្ធិ-
វិហារិកគប្បីធ្វើប្រគេន ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដោយគិតថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎
នឹងឲ្យគេធ្វើចំរើប្រគេនឧបដ្ឋាយវ (របស់អញ) បើគ្រឿងដែលកំរបស់
ឧបដ្ឋាយវគួរចំអិន សុទ្ធិវិហារិកគប្បីចំអិនប្រគេន ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់-
ខ្វាយថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ជនណាមួយគេនឹងចំអិនទឹកដែលកំប្រគេនឧបដ្ឋាយវ
បើចំរើរបស់ឧបដ្ឋាយវគួរដែលកំ សុទ្ធិវិហារិកគប្បីដែលកំ ឬត្រូវធ្វើសេចក្តី
ខ្វល់ខ្វាយថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ជនណាមួយគប្បីដែលកំចំរើរបស់ឧបដ្ឋាយវ
កាលនឹងដែលកំចំរើត្រូវប្រគេនឲ្យសព្វល្អ បើដំណក់ទឹកមិន
បានដាច់ទេ សុទ្ធិវិហារិកមិនត្រូវចៀសចេញទៅឡើយ ។ សុទ្ធិវិហារិកមិន
បានប្រាប់ឧបដ្ឋាយវ មិនត្រូវឲ្យបាតដល់កិក្ខុត្ថកខ្លះ (កិក្ខុដែលមិនត្រូវនឹង

១៥០

វិនយបិដកេ មហាវិញ្ញោ

បត្តោ នាតត្ថោ ន ឯកច្ចស្ស បត្តោ បដិក្កហេ-
តត្ថោ ន ឯកច្ចស្ស ចីវរំ នាតត្ថំ ន ឯកច្ចស្ស ចីវរំ
បដិក្កហេតត្ថំ ន ឯកច្ចស្ស បរិក្ការោ នាតត្ថោ ន
ឯកច្ចស្ស បរិក្ការោ បដិក្កហេតត្ថោ ន ឯកច្ចស្ស
កេសា នេនេតត្ថោ ន ឯកច្ចេន កេសា នេនាបេតត្ថោ ន
ឯកច្ចស្ស បរិកម្មំ កាតត្ថំ ន ឯកច្ចេន បរិកម្មំ កា-
រាបេតត្ថំ ន ឯកច្ចស្ស វេយ្យវេទ្ធោ កាតត្ថោ ន
ឯកច្ចេន វេយ្យវេទ្ធោ កាវាបេតត្ថោ ន ឯកច្ចស្ស
បច្ឆាសមណោ ន ហោតត្ថំ ន ឯកច្ចោ បច្ឆាសមណោ
អាណាតត្ថោ ន ឯកច្ចស្ស បិណ្ឌាទាតោ និហរិតត្ថោ ន
ឯកច្ចេន បិណ្ឌាទាតោ និហារាបេតត្ថោ ។ ន ឧបជ្ឈាយំ
អនាបុត្តា តារោ បរិសិតត្ថោ ន សុសានំ កន្តត្ថំ ន
ទិសា បក្កមិតត្ថោ ។ សចេ ឧបជ្ឈាយោ កិលានោ
ហោតិ យាវដីវំ ឧបជ្ឈាតត្ថោ វុដ្ឋានស្ស អាគមេតត្ថន្តិ ។

ឧបជ្ឈាយវត្តំ និដ្ឋិតំ ។

វិន័យចំណីក មហាវគ្គ

ឧបជ្ឈាយ័) ទេ មិនត្រូវទទួលយកបាត្ររបស់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវឱ្យចីវរ
ដល់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវទទួលយកចីវររបស់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវឱ្យ
គ្រឿងបរិក្ខារដល់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវទទួលយកគ្រឿងបរិក្ខាររបស់ភិក្ខុ
ពួកខ្លះទេ មិនត្រូវការសក់ដល់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវឱ្យភិក្ខុពួកខ្លះការសក់
ឱ្យទេ មិនត្រូវធ្វើបរិកម្មដល់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវញ៉ាំងភិក្ខុពួកខ្លះឱ្យធ្វើបរិ-
កម្មទេ មិនត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយបម្រើដល់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវញ៉ាំងភិក្ខុ
ពួកខ្លះឱ្យធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយបម្រើខ្លួនទេ មិនត្រូវធ្វើជាបច្ឆាសមណៈនៃភិក្ខុ
ពួកខ្លះទេ មិនត្រូវយកភិក្ខុពួកខ្លះជាបច្ឆាសមណៈទេ មិនត្រូវនាំយកបណ្ឌ-
បុតឱ្យដល់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវញ៉ាំងភិក្ខុពួកខ្លះ ឱ្យនាំយកបណ្ឌបុត
មកឱ្យទេ ។ សុទ្ធិវិហារិកមិនបានលាឧបជ្ឈាយ័ មិនត្រូវចូលទៅកាន់ស្រុក
ទេ មិនត្រូវទៅកាន់ព្រៃសួសានទេ មិនត្រូវចៀសចេញទៅកាន់ទិស
ឡើយ ។ បើឧបជ្ឈាយ័មានជម្ងឺ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវបម្រើអស់មួយជីវិត ត្រូវ
រង់ចាំគ្រាតែឧបជ្ឈាយ័ចេញចាកអាណាធ (គឺត្រូវចាំជម្ងឺដរាបទាល់ជា) ។

ចប់ ឧបជ្ឈាយវគ្គ ។

មហាទន្ធពេ សន្ធិវិហារិកវគ្គ

[៨២] ឧបជ្ឈាយេន ភិក្ខុវេ សន្ធិវិហារិកម្ព៌ ស-
ម្មាវត្តតត្ថំ ។ តត្រាយំ សម្មាវត្តនា ។ ឧបជ្ឈាយេន
ភិក្ខុវេ សន្ធិវិហារិកោ សង្កហោតព្វោ អនុគហោតព្វោ
ឧទ្ទេសេន បរិបុច្ឆាយ ឱវាទេន អនុសាសនិយា ។
សចេ ឧបជ្ឈាយស្ស បត្តោ ហោតិ សន្ធិវិហារិកស្ស
បត្តោ ន ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន សន្ធិវិហារិកស្ស បត្តោ
នាតព្វោ ឧស្សក្កំ វា កាតត្ថំ កិច្ចំ នុ ខោ សន្ធិវិហា-
រិកស្ស បត្តោ ឧប្បជ្ជិយេថាតិ សចេ ឧបជ្ឈាយស្ស
ចីវរំ ហោតិ សន្ធិវិហារិកស្ស ចីវរំ ន ហោតិ ឧបជ្ឈា-
យេន សន្ធិវិហារិកស្ស ចីវរំ នាតត្ថំ ឧស្សក្កំ វា
កាតត្ថំ កិច្ចំ នុ ខោ សន្ធិវិហារិកស្ស ចីវរំ ឧប្បជ្ជិ-
យេថាតិ សចេ ឧបជ្ឈាយស្ស បរិក្ខារោ ហោតិ សន្ធិ-
វិហារិកស្ស បរិក្ខារោ ន ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន សន្ធិវិ-
ហារិកស្ស បរិក្ខារោ នាតព្វោ ឧស្សក្កំ វា កាតត្ថំ
កិច្ចំ នុ ខោ សន្ធិវិហារិកស្ស បរិក្ខារោ ឧប្បជ្ជិយេ-
ថាតិ ។ សចេ សន្ធិវិហារិកោ តិលានោ ហោតិ
កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ^(១) ទន្ធកដ្ឋំ នាតត្ថំ ឌុខោទកំ

១ វដ្តាយាតិថំ ជាថោ ទិស្សតិ ។

មហាទន្សកៈ សុទ្ធិវិហារិកវគ្គ

(៨២) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវប្រព្រឹត្តឲ្យស្រួលល្អនឹង
សុទ្ធិវិហារិក ។ ឯការដែលប្រព្រឹត្តឲ្យស្រួលល្អនឹងសុទ្ធិវិហារិកនោះ (ដូច
សេចក្តីគន្លឹះនេះ) ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវសង្ក្រាន្ត (ត្រូវទំនុក-
បំរុង) ត្រូវអនុគ្រោះ (គោណិតអាសូរ) សុទ្ធិវិហារិកដោយការបង្រៀនបាលី
ដោយអង្គកថា (ពន្យល់នូវសេចក្តីនិបាលី) ដោយឲ្យដង្ហែងនានា (ដោយ
សេចក្តីពន្យល់ការទុសត្រូវជាមុន) ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅ (ដោយពាក្យ
រំលឹកដាស់តឿនរឿយៗ) ។ បើឧបជ្ឈាយ៍មានបាត្រ សុទ្ធិវិហារិកគ្មានបាត្រ
ត្រូវឧបជ្ឈាយ៍ឲ្យបាត្រទៅសុទ្ធិវិហារិក (ប្រើប្រាស់ខ្លះផង) ម្យ៉ាងទៀត
ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ធ្វើម្តេចហ្ន៎សុទ្ធិវិហារិកនឹងមានបាត្រ
បើឧបជ្ឈាយ៍មានចីវរ សុទ្ធិវិហារិកគ្មានចីវរ ត្រូវឧបជ្ឈាយ៍ឲ្យចីវរទៅសុទ្ធិ
វិហារិក (ប្រើប្រាស់ខ្លះផង) ម្យ៉ាងទៀត ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់-
ខ្វាយថា ចីវររបស់សុទ្ធិវិហារិកគប្បីកើតឡើងដូចម្តេចហ្ន៎ បើឧបជ្ឈាយ៍មាន
គ្រឿងបរិក្ខារ សុទ្ធិវិហារិកគ្មានគ្រឿងបរិក្ខារ ត្រូវឧបជ្ឈាយ៍ឲ្យគ្រឿងប-
រិក្ខារទៅសុទ្ធិវិហារិក(ប្រើប្រាស់ខ្លះផង)ម្យ៉ាងទៀតឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវធ្វើសេច-
ក្តីខ្វល់ខ្វាយថា គ្រឿងបរិក្ខាររបស់សុទ្ធិវិហារិកគប្បីកើតឡើងដោយឧបាយ
ដូចម្តេចហ្ន៎ ។ បើសុទ្ធិវិហារិកឈឺ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវត្រាស់ព្រឹត្តិឲ្យឈឺស្ងួត

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

នាតតំ អាសនំ បញ្ញាបេតតំ សចេ យាតុ ហោតិ កាជនំ
នោវត្វា យាតុ ឧបនាមេតតា យាតុ បិកស្ស ឧទកំ
នត្វា កាជនំ បដិក្កហេតតា និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិ-
យំសន្តេន នោវត្វា បដិសាមេតតំ សន្ធិវហារិកម្មំ វុដ្ឋិតេ
អាសនំ ឧន្ធវតតំ សចេ សោ នេសោ ឧក្កាចោ ហោតិ
សោ នេសោ សម្មជ្ជិតព្វោ ។ សចេ សន្ធិវហារិកោ
តាមំ បរិសិទ្ធកាមោ ហោតិ និវាសនំ នាតតំ បដិនិវា-
សនំ បដិក្កហេតតំ កាយពន្ធនំ នាតតំ សត្តុណំ
កត្វា សង្ករិយោ នាតតា នោវត្វា បត្តោ សឧទ-
កោ^(១) នាតព្វោ ឯត្តាវតា និវត្តិស្សតីតិ អាសនំ បញ្ញា-
បេតតំ នាទានកំ នាទបិបំ នាមកេបលិកំ ឧបនិក្ខិ-
បិតតំ បទ្កុក្កត្តា បត្តចីវំ បដិក្កហេតតំ បដិនិវាសនំ
នាតតំ និវាសនំ បដិក្កហេតតំ ។ សចេ ចីវំ សិដ្ឋ
ហោតិ មុហុតំ ឧណ្ណោ ឧតាបេតតំ ន ច ឧណ្ណោ ចីវំ
និទហិតតំ ចីវំ សំហារិតតំ ចីវំ សំហារន្តេន ចតុរង្គលំ

---

១ សោវកោតិបិ ពាមោ ទិស្សតិ ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ឲ្យទឹកលុបមុខ ក្រាលអាសនៈបើមានបបរ ត្រូវទុបជ្ឈាយ៍លាងកាដន៍ហើយ ដាក់បបរឲ្យទៅ កាលសទ្ធិវិហារិកវ័ដលឈរនោះហុតទឹកបបររួចហើយ ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវហុចទឹកឲ្យ រួចទទួលយកកាដន៍មកវិញដោយស្រួលចូលកុំ ឲ្យទង្គិចទង្គុកឡើយរួចលាងរៀបទុកដាក់ឲ្យល្អ កាលបើសទ្ធិវិហារិកក្រោក ចេញហើយ ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវរើអាសនៈចេញ បើកន្ទួននោះស្មោកត្រោក ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវបោសកន្ទួននោះចេញ ។ បើសទ្ធិវិហារិកមានប្រាថ្នានឹងចូល ទៅកាន់ស្រុក ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវឲ្យស្បង់សម្រាប់ស្ងៀកទៅ ទទួលយកស្បង់ បន្ទាស់នោះមកវិញ ត្រូវឲ្យកាយពន្លឺភ័ក្ត្រពន្លឺចង្កេះ ត្រូវដម្រុតសង្ស័យដំ ពីរដានហើយសមឲ្យ ត្រូវលាងបាត្រវ័ដលមានទឹកចេញហើយសមឲ្យ ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវគិតថា សទ្ធិវិហារិកមុខជានឹងត្រឡប់មកវិញនៅពេលស្មើនេះ ហើយក្រាលអាសនៈបម្រុងទុកឲ្យ ត្រូវដកលំទឹកលាងជើង តាំងសម្រាប់ រងជើងនឹងក្បឿនសម្រាប់ជូតជើង^(១) ត្រូវត្រាករឡើងទៅទទួលបាត្រនឹង ចីវរ ត្រូវឲ្យស្បង់សម្រាប់ផ្ទាស់ ហើយទទួលយកស្បង់ដែលស្ងៀកមក វិញ ។ បើចីវរសើមដោយញើស ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវសំដីលចីវរក្នុងកំដៅថ្ងៃ^១ ស្របក់ ម្យ៉ាងទៀតកុំទុកចីវរក្នុងកំដៅថ្ងៃយូរពេក ត្រូវបត់ចីវរ (យកមកទុក)

១ បានដល់តាំងសម្រាប់រងជើងដែលលាងរួចហើយ គឺតាំងថ្នាក់ខាងលើ ឯញើសសម្រាប់ដូត ជើងនោះបានដល់រងជើងដែលគេមិនត្រូវការលាង គឺរបស់អ្វីដែលគេសម្រាប់ដូត ។

១៥៧

មហាទន្ធតេ សន្ធិវិហារវិគ្គំ

កណ្តំ ឧស្សាទេត្វា ចីវរំ សំហរិតតំ មា មជ្ឈេ កង្កោ
អហោសីតិ ឧភោតេ កាយពន្ធនំ កាតតំ ។ សចេ បិណ្ណ
ទាតោ ហោតិ សន្ធិវិហារិកោ ច កុញ្ញតុកាមោ ហោតិ
ឧទកំ ទត្វា បិណ្ណទាតោ ឧបនាមេតព្វោ សន្ធិវិហារិកោ
ទាដិយេន បុច្ឆិតព្វោ កុត្តារិស្ស ឧទកំ ទត្វា បត្តំ បដិ-
ក្កហេត្វា ធិចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន ឆោវិត្វា
វេទកំ កត្វា មុហុតំ ឧណ្ណោ ឱតាបេតព្វោ ន ច ឧណ្ណោ
បត្តោ និទហិតព្វោ បត្តចីវរំ និក្ខិបិតតំ បត្តំ និក្ខិបន្តេន
ឯកេន ហត្ថេន បត្តំ គហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន ហេដ្ឋា-
មញ្ចំ វា ហេដ្ឋាបិបំ វា បរាមសីត្វា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ ន
ច អនន្តរហិតាយ ក្ខមិយា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ ចីវរំ និក្ខិ-
បន្តេន ឯកេន ហត្ថេន ចីវរំ គហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន
ចីវរំសំ វា ចីវរដ្ឋំ វា បមជ្ជិត្វា ទារតោ អន្តំ ឱរតោ កោកំ
កត្វា ចីវរំ និក្ខិបិតតំ សន្ធិវិហារិកម្មំ វុដ្ឋិតេ អាសនំ
ឧទ្ធករិតតំ ទាទោទកំ ទាទបិបំ ទាទកេសលីកំ បដិសា-
មេតតំ សចេ សោ ទេសោ ឧក្កាហោ ហោតិ សោ ទេសោ
សម្មជ្ជិតព្វោ ។ សចេ សន្ធិវិហារិកោ នហាយិតុកាមោ

មហានិទ្ទេសៈ សុទ្ធិវិហារិកវគ្គ

កាលបើឧបជ្ឈាយ៍បត់ចំវែ ត្រូវបំផ្លើសដោយចំវែឱ្យរលីសពីគ្នាប្រមាណ
៤ ធ្នាប់ ហើយសឹមបត់ចំវែដោយគិតថា កុំឱ្យបាក់ផ្គត់ចំវែពាក់កណ្តាល
ឡើយ ហើយដាក់វត្តពន្ធចង្កនក្នុងផ្គត់ចំវែចុះ ។ បើអាហារបិណ្ឌបាត
មានហើយ សុទ្ធិវិហារិកត្រូវការនឹងឆាន់ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវឱ្យទឹកហើយ
ហុចអាហារបិណ្ឌបាតទៅឱ្យ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវសួរសុទ្ធិវិហារិកអំពីទឹកឆាន់
សុទ្ធិវិហារិកឆាន់រួចហើយ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវហុចទឹកឱ្យ ហើយទទួលយក
បាតមកវិញដោយស្រួលចូលកុំឱ្យទង្គិចទង្គឹកឡើយ ហើយលាងឱ្យស្អាត
រួចជូតទឹកឱ្យស្អាតហើយត្រូវហាលវែច្ងុំបានមួយស្របក់ ម្យ៉ាងទៀត មិន
ត្រូវទុកបាតក្នុងកំដៅវែយូរពេកទេ រួចត្រូវទុកដាក់បាតនឹងចំវែ កាល
ដែលរៀបចំទុកដាក់បាត ដែលមានចាប់បាត ដែលមានស្លាបមើល
ក្រាមវែត្រឡប់ក្រាមតាំងហើយ សឹមទុកដាក់បាត ម្យ៉ាងទៀត មិន
ត្រូវទុកដាក់បាត លើទីដែលមិនសមគួរឡើយ កាលដែលរៀបចំទុកដាក់
ចំវែ ដែលមានចាប់ចំវែ ដែលមានជូតស្បៀងចំវែ ឬវែទ្វេចំវែហើយបត់ដោយ
ខាងណោះឱ្យជាផ្គត់មកខាងណោះ (គឺបត់ចំវែជាតិវ) ហើយសឹមទុក
ដាក់ចំវែ កាលសុទ្ធិវិហារិកក្រោកឡើងហើយឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវរើកាសន
ចេញ រៀបចំទុកដាក់ទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំងសម្រាប់រងជើង ភ្លៀង
សម្រាប់ជូតជើង ប្រសិនបើកន្លែងនោះស្អាតក្រោក ដោយសម្រាម
ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបោសកន្លែងនោះចេញ ។ បើសុទ្ធិវិហារិកចង់ជូតទឹក

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

ហោតិ នហានំ បដិយាទេតតំ សចេ សីតេន អត្តោ ហោ-
តិ សីតំ បដិយាទេតតំ សចេ ឧណ្ណាន អត្តោ ហោតិ ឧណ្ណំ
បដិយាទេតតំ ។ សចេ សន្និហារិកោ ជន្លាយរំ បរិសិ-
តុកាមោ ហោតិ ចុណ្ណំ សន្នេតតំ មត្តិកា តេមេតព្វា
ជន្លាយរំបំ អាទាយ កត្តា ជន្លាយរំបំ ទត្តា ចរិ
បដិក្កហេត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ ចុណ្ណំ ទាតតំ មត្តិកា
ទាតព្វា សចេ ឧស្សហតិ ជន្លាយរំ បរិសិតតំ ជន្លាយរំ
បរិសន្តេន មត្តិកាយ មុខំ មក្ខេត្វា បុរោ ច បច្ឆោតា
ច បដិច្ឆាទេត្វា ជន្លាយរំ បរិសិតតំ ន ថេវ ភិក្ខុ អនុប្ប-
ឧជ្ជំ និសីទិតតំ ន នវំ ភិក្ខុ អាសនេន បដិពាហេតព្វា
ជន្លាយរេ សន្និហារិកស្ស បរិកម្មំ កាតតំ ជន្លាយរ
និក្ខមន្តេន ជន្លាយរំបំ អាទាយ បុរោ ច បច្ឆោតា ច
បដិច្ឆាទេត្វា ជន្លាយរំ និក្ខមិតតំ ឧទកេមិ សន្និហារិ-
កស្ស បរិកម្មំ កាតតំ នហោតេន បឋមតរំ ឧត្តរិត្វា
អត្តនោ កត្តំ វេទកំ កត្វា និវាសេត្វា សន្និហារិកស្ស
កត្តោ ឧទកំ បមជ្ជិតតំ និវាសនំ ទាតតំ សង្កដិ

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ឧបជ្ឈាយត្រូវចាត់ចែងទឹកសម្រាប់ងូតឱ្យ បើសុទ្ធិវិហារិកត្រូវការទឹកត្រ-
ជាក់ ឧបជ្ឈាយត្រូវចាត់ចែងទឹកត្រជាក់ឱ្យ បើសុទ្ធិវិហារិកត្រូវការទឹក
ក្តៅ ឧបជ្ឈាយត្រូវចាត់ចែងទឹកក្តៅឱ្យ ។ បើសុទ្ធិវិហារិកចង់ចូលទៅកាន់
រោងភ្លើង ឧបជ្ឈាយត្រូវសូន្យលំអិតសម្រាប់ងូតទឹកទុក ត្រូវផ្សំមដីស្អិតទុក
រួចនាំយកតាំងសម្រាប់រោងភ្លើង ហើយប្រគល់តាំងសម្រាប់រោងភ្លើងទៅ
សុទ្ធិវិហារិក ស្រេចហើយទទួលយកចំរែមកទុកដាក់ដោយវិទ្យុក ហើយ
ត្រូវឱ្យគ្រឿងលំអិត ត្រូវឱ្យដីស្អិតទៅសុទ្ធិវិហារិក បើឧបជ្ឈាយត្រូវអាចនឹង
ចូលទៅកាន់រោងភ្លើង (ផងបាទ) គប្បីចូលទៅកាន់រោងភ្លើងចុះ កាលនឹង
ចូលទៅកាន់រោងភ្លើង ត្រូវយកដីស្អិតលាបមុខរួចបិទបាំងពីខាងមុខខាង
ក្រោយ ហើយសឹមចូលទៅកាន់រោងភ្លើង មិនត្រូវអង្គុយច្រៀតច្រៀតពួក
ភិក្ខុចាស់ មិនត្រូវហាមពួកភិក្ខុខ្ញុំដោយអាសនៈ ឧបជ្ឈាយត្រូវធ្វើបរិកម្ម
ដល់សុទ្ធិវិហារិកក្នុងរោងភ្លើង កាលនឹងចេញពីរោងភ្លើងទៅ ត្រូវនាំយក
តាំងសម្រាប់រោងភ្លើងចេញហើយបិទបាំងពីខាងមុខខាងក្រោយ រួចសឹម
ចេញពីរោងភ្លើង សូម្បីក្នុងទឹកក៏ឧបជ្ឈាយត្រូវតែធ្វើបរិកម្មដល់សុទ្ធិ-
វិហារិកដែរ កាលឧបជ្ឈាយត្រូវងូតរួចត្រូវឡើងមកមុនហើយដូតកាយវិនិច្ឆ័យ
ឱ្យស្អិតហើយសឹមស្ងៀកស្ងៀង រួចត្រូវជូតទឹកអំពីកាយរបស់សុទ្ធិវិហា-
រិកទៀត ហើយហុចស្ងៀកស្ងៀង ហុចសង្ស័យទៅឱ្យសុទ្ធិវិហារិក

មហាទន្ធពេ សន្ធិវិហារិករត្តំ

នាគញា ជំនួយរយបីបំ អាណាយ បឋមតវំ អាគត្តា អាសន្តំ
បញ្ញាបេតតំ ទានោទកំ ទានបីបំ ទានកថលីកំ ឧប-
និក្ខំបិតតំ សន្ធិវិហារិកោ ទានីយេន បុច្ឆិតញោ ។
យស្មី វិហារេ សន្ធិវិហារិកោ វិហារតិ សចេ សោ វិ-
ហារោ ឧត្តារោ ហោតិ សចេ ឧស្សហតិ សោធនតញោ
វិហារំ សោធនន្តេន បឋមំ បត្តបីវំ ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ
និក្ខំបិតតំ និសីទនព្យច្ចត្តរណំ ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំ-
បិតតំ កិសត់ម្តោហនំ ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតំ
មញ្ញោ និចំ កត្វា សាទុកំ អបរិយំសន្តេន អសដ្ឋដ្ឋន្តេ-
ន្តេន កវដបិដ្ឋំ ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតញោ បីបំ
និចំ កត្វា សាទុកំ អបរិយំសន្តេន អសដ្ឋដ្ឋន្តេន
កវដបិដ្ឋំ ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតំ មញ្ញប្បដិទា-
នកា ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតញោ ខេឡមល្លកោ
ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតញោ អបស្សនដលកំ ជី-
ហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតំ កុម្មត្តរណំ យថាបញ្ញត្តំ
សល្លក្ខត្វា ជីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខំបិតតំ សចេ វិហា-
រេ សន្តានកំ ហោតិ ឧល្លោកា បឋមំ ឧហារេតតំ

បហោខន្តកៈ សុទ្ធិវិហារិកវត្ថុ

រួចហើយត្រូវនាំយកតាំងសម្រាប់ពេង ភ្លើងចេញមកហើយក្រាលអាសនៈ
ចាំជាមុន ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវដកលំទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំងសម្រាប់រង
ជើងនឹងក្បឿងសម្រាប់ជូតជើង ត្រូវសួរសុទ្ធិវិហារិកអំពីទឹកឆាន់ ។ សុទ្ធិ-
វិហារិកនៅក្នុងវិហារណា បើវិហារនោះស្មោកគ្រោក បើឧបជ្ឈាយ៍អាច
នឹងសំអាតបានតប្បីសំអាតវិហារនោះចេញ កាលនឹងសំអាតវិហារ ត្រូវ
នាំយកបាតនឹងចីវរចេញជាមុនទៅទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវនាំយកកម្រាល
សម្រាប់អង្គុយទៅទុក ក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវនាំយកពួកនឹងខ្នើយទៅទុក
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវបន្ទាប់គ្រឿងចាប កុំឱ្យត្រដុះនឹងផែនដី កុំឱ្យ
ទង្គិចនឹងសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារ ហើយនាំយកចេញឱ្យស្រួលទៅទុកក្នុងទី
ដ៏សមគួរ ត្រូវបន្ទាប់តាំងឱ្យចាប កុំឱ្យត្រដុះនឹងផែនដី កុំឱ្យទង្គិចទង្គិក
សន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារ ហើយនាំយកចេញឱ្យស្រួលទៅទុកក្នុងទីដ៏សម
គួរ ត្រូវនាំយកទ្រនាប់គ្រឿងទៅទុក ក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវនាំយកកន្តោរ
ទៅទុកក្នុងទីដ៏សមគួរ ត្រូវនាំយកក្តារសម្រាប់ផ្អែកទៅទុក ក្នុងទីដ៏សម
គួរ គ្រឿងកម្រាលផែនដី ត្រូវឧបជ្ឈាយ៍កំណត់ឱ្យចាំកន្លែងដែលគេ
ក្រាលយ៉ាងណា ហើយនាំយកទៅទុក ក្នុងទីដ៏សមគួរ បើក្នុងវិហារ
មានគ្រឿងស្មុកស្មាញ (មានសរសៃសាច់ពាងជាដើម) ត្រូវបោស

វាយបីដំកេ មហាវគ្គោ

អាណាគស ភ្នំកណ្តាភាតា បមជ្ជិតព្វា សថេ កេរុកបរិ-
កម្មកតា ភិក្ខុ កណ្តាភិកា ហោតិ ចោឡកំ តេមេត្វា
បីឡេត្វា បមជ្ជិតព្វា សថេ កាឡវណ្ណកតា ភូមិ កណ្តា-
ភិកា ហោតិ ចោឡកំ តេមេត្វា បីឡេត្វា បមជ្ជិតព្វា
សថេ អកតា ហោតិ ភូមិ ឧទកេន បរិម្ពោសេត្វា
សម្មជ្ជិតព្វា មា វិហារេ រដេន ឧបាញ្ញតិ សញ្ញា វិចិ-
ត្វា ឯកមន្តំ ធម្មតតំ កុម្មត្តរណំ ឱតាមេត្វា សោធបេត្វា
បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញាមេតតំ មញ្ញ-
ប្បដិហានកា ឱតាមេត្វា បមជ្ជិតព្វា អតិហរិត្វា យថា-
ហានេ បមេតព្វា មញ្ញា ឱតាមេត្វា សោធបេត្វា បប្បោ-
ដេត្វា និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ស័ដ្ឋ-
ន្តេន កវដិបិដ្ឋំ អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញាមេតព្វោ
បីបំ ឱតាមេត្វា សោធបេត្វា បប្បោដេត្វា និចំ កត្វា
សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ស័ដ្ឋន្តេន កវដិបិដ្ឋំ
អតិហរិត្វា យថាបញ្ញតំ បញ្ញាមេតតំ ភិសិពិម្ពោហនំ
ឱតាមេត្វា សោធបេត្វា បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា យថា-
បញ្ញតំ បញ្ញាមេតតំ និសំនេនប្បច្ចត្តរណំ ឱតាមេត្វា

វិនយបិដក មហាវគ្គ

អំពីគំនិតចេញជាមុន ហើយត្រូវដូតសំអាតកន្លែងជ្រុងសន្ទឹកបង្អួច បើ
ដញ្ចាំងគេលាបដោយរង្វី មានមន្ទិលសៅហ្មង ត្រូវជ្រលក់កំណាត់សំពាត់
(កងទឹក) រួចពូតចេញហើយសឹមដូត បើទីដែលគេលាបដោយពណ៌ខ្មៅ
មានមន្ទិលសៅហ្មង ត្រូវផ្សែមកំណាត់សំពាត់រួចពូតចេញ ហើយសឹម
ដូត បើទីដែលមិនបានលាបអ្វីទេ ត្រូវយកទឹកទៅប្រោះសិនហើយសឹម
បោសចេញ ត្រូវកំណាត់ទុកកងចិត្តថា វិហារមិនត្រូវឲ្យស្នាក់គ្រាក
ដោយគូលីឡើយ ហើយប្រមូលសំរាមយកទៅចាក់ចោលដោយឡែក
គ្រឿងកម្រាលផែនដីដែលហាលរួចហើយត្រូវគោះ (ឲ្យស្អាត)
រួចនាំយកទៅក្រាលដូចដែលវិញ ទ្រនាប់ត្រែដែលហាលរួចត្រូវដូត
(ឲ្យស្អាត) ហើយនាំយកទៅទុកនៅទីដដែលវិញ ត្រែដែលហាល
រួចហើយដុសលាងគោះរួចហើយ ធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យត្រដុះនឹង
ផែនដី កុំឲ្យទង្គិចទង្គឹកសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារហើយនាំយកទៅរៀបទុកដាក់
ដូចដែលវិញ តាំងដែលហាលរួចហើយត្រូវគោះហើយធ្វើឲ្យទាប
ស្រួលកុំឲ្យត្រដុះនឹងផែនដី កុំឲ្យទង្គិចទង្គឹកសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារហើយ
នាំយកទៅរៀបទុកដាក់ដូចដែលវិញ ពូកនឹងឡើយដែលហាលរួចហើយ
ត្រូវគោះរួចនាំយកទៅក្រាលដូចដែលវិញ កម្រាលសម្រាប់អង្គុយ

១៥៧

មហាទន្ធកេ សុទ្ធិវិហារវគ្គ

សោធនត្វា ចម្បោដេត្វា អតិហារីត្វា យថាបទានតំ បញ្ញា-
បេតតំ ខេឡបល្លកោ ធីតាបេត្វា បមដ្ឋិត្វា អតិហារីត្វា
យថាហំនេ វេបេតព្វោ អបស្សនដលកំ ធីតាបេត្វា
បមដ្ឋិត្វា អតិហារីត្វា យថាហំនេ វេបេតតំ បត្ត-
ចីវំ ធីត្វិបិតតំ បត្តំ ធីត្វិបន្តេន ឯកេន ហត្ថេន
បត្តំ កហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន ហេដ្ឋាមញំ វា ហេដ្ឋា-
បីវំ វា បរាមសិត្វា បត្តោ ធីត្វិបិតព្វោ ន ច អនន្តរ-
ហិតាយ ភូមិយា បត្តោ ធីត្វិបិតព្វោ ចីវំ ធីត្វិបន្តេន
ឯកេន ហត្ថេន ចីវំ កហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន ចីវំ-
សំ វា ចីវារដ្ឋំ វា បមដ្ឋិត្វា ចារតោ អន្តំ ធីរតោ កោកំ
កត្វា ចីវំ ធីត្វិបិតតំ ។ សចេ បុរុត្តិមា សរជា វាតា
វាយន្តំ បុរុត្តិមា វាតទាណ ឝកេតព្វា សចេ បច្ឆិមា
សរជា វាតា វាយន្តំ បច្ឆិមា វាតទាណ ឝកេតព្វា
សចេ ឧត្តរា សរជា វាតា វាយន្តំ ឧត្តរា វាតទាណ
ឝកេតព្វា សចេ ទត្តិណា សរជា វាតា វាយន្តំ
ទត្តិណា វាតទាណ ឝកេតព្វា សចេ សីតកាលោ

មហាទន្លេ: សទ្ធិហារិកវគ្គ

ដែល ហាលរួចហើយ ត្រូវតែរួចនាំយកទៅក្រាលទុក ដូចដែលវិញ
កន្លោះដែល ហាលរួចហើយ ត្រូវជូតរួចនាំយកទៅទុក នៅទីដដែលវិញ
ក្តារសម្រាប់ផ្អែកដែល ហាលរួចហើយ ត្រូវជូតហើយនាំយកទៅទុកនៅទី
ដដែលវិញ ត្រូវទុកបាតនឹងចីវរ (ឱ្យល្អ) កាលនឹងទុកបាត ដៃម្ខាងចាប់
បាត ដៃម្ខាងស្តាប់ក្រោមគ្រែឬក្រោមតាំងមើលហើយសឹមទុកបាត មិន
ត្រូវទុកបាតលើទីដែលមិនសមគួរឡើយ កាលនឹងទុកចីវរ ដៃម្ខាងចាប់ចីវរ
ដៃម្ខាងជូតស្បៀងចីវរឡើយ ហើយបត់ដោយខាងណោះមកខាងណោះ
ឱ្យជាផ្នត់សិន រួចសឹមទុកចីវរចុះ ។ បើខ្យល់បក់គួរលីមកពិទិសខាងកើត
ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបិទបង្អួចពីខាងកើត បើខ្យល់បក់គួរលី មកពិទិសខាងឡិច
ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបិទបង្អួចពីខាងឡិច បើខ្យល់បក់គួរលី មកពិទិសខាងជើង
ត្រូវបិទបង្អួចពីខាងជើង បើខ្យល់បក់គួរលីមកពិទិសខាងត្បូង ឧបជ្ឈាយ៍
ត្រូវបិទបង្អួចពីទិសខាងត្បូង បើវដ្តវត្តជាក់ ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបើកបង្អួច

១៥៨

វិធីបិណ្ឌ មហាវិញ្ញា

ហោតិ ធិវា វាតទាណា វិវិតត្វា រត្តិ ថកេតត្វា សថ
ឧណ្ណាកាលោ ហោតិ ធិវា វាតទាណា ថកេតត្វា រត្តិ
វិវិតត្វា ។ សថ បរិវេណំ ឧក្កាបំ ហោតិ បរិវេណំ
សម្មជ្ជិតតំ សថ កោដ្ឋកោ ឧក្កាបោ ហោតិ
កោដ្ឋកោ សម្មជ្ជិតត្វា សថ ឧបដ្ឋានសាលា ឧក្កាបោ
ហោតិ ឧបដ្ឋានសាលា សម្មជ្ជិតត្វា សថ អត្តិសាលា
ឧក្កាបោ ហោតិ អត្តិសាលា សម្មជ្ជិតត្វា សថ វច្ឆកុដី
ឧក្កាបោ ហោតិ វច្ឆកុដី សម្មជ្ជិតត្វា សថ ទានីយំ
ន ហោតិ ទានីយំ ឧបដ្ឋាបេតតំ សថ បរិភោជនីយំ
ន ហោតិ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេតតំ សថ អាច-
មនកុម្មិយា ឧទកំ ន ហោតិ អាចមនកុម្មិយា
ឧទកំ អាសំព្វិតតំ ។ សថ សន្និវិហារិកស្ស អនភិ-
រតិ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន វ្របកាសេតព្វោ
វ្របកាសាបេតព្វោ ធម្មកថា វាស្ស កាតត្វា សថ
សន្និវិហារិកស្ស កុក្កុច្ចំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន
វិទោនេតតំ វិទោនាបេតតំ ធម្មកថា វាស្ស កាតត្វា
សថ សន្និវិហារិកស្ស ទិដ្ឋិកតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក្នុងវេលាថ្ងៃ ត្រូវបិទបង្គំចក្កវេលាយប់ បើរដូវរក្សា ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបិទ
បង្គំចក្កវេលាថ្ងៃ ត្រូវបើកបង្គំចក្កវេលាយប់វិញ ។ បើទីបរិវេណស្មោក-
ត្រាកមិនស្អាត ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបោសបរិវេណចេញ បើបន្ទប់ស្មោកត្រាក
មិនស្អាត ត្រូវបោសបន្ទប់ចេញ បើរោងសម្រាប់ឆាន់មិនស្អាត ត្រូវបោស
រោងសម្រាប់ឆាន់ចេញ បើរោងភ្លើងស្មោកត្រាក ត្រូវបោសរោងភ្លើងចេញ
បើបង្គំន់ស្មោកត្រាក ត្រូវបោសសំអាតបង្គំន់ បើគ្មានទឹកសម្រាប់ឆាន់
ត្រូវដកលំទឹកសម្រាប់ឆាន់ បើគ្មានទឹកសម្រាប់ច្រីប្រាស់ ត្រូវដកលំទឹក
សម្រាប់ច្រីប្រាស់ បើទឹកក្នុងក្របសម្រាប់លាងអាចម៍គ្មានទេ ត្រូវចាក់
ទឹកទៅក្នុងក្របសម្រាប់លាងអាចម៍ ។ បើសទ្ធិវិហារិកមានសេចក្តី
អផ្សុក ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវនាំចៀសចេញទៅកំសាន្តដោយខ្លួនឯង ឬច្រីគេឱ្យ
នាំចៀសចេញទៅកំសាន្តក៏បាន ឬត្រូវធ្វើធម្មកថាដល់សទ្ធិវិហារិកនោះ បើ
សទ្ធិវិហារិកមានសេចក្តីសង្ស័យកើតឡើង ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវបន្ទាបនឹងដោយ
ខ្លួនឯង ឬរកគេឱ្យជួយបន្ទាបនឹងក៏បាន ឬត្រូវធ្វើធម្មកថាដល់សទ្ធិវិហារិក
នោះ បើសេចក្តីយល់ខុសកើតឡើងដល់សទ្ធិវិហារិក ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវដោះ

មហាទន្ធពេ សទ្ធិវិហារិកវគ្គ

ឧបជ្ឈាយេន វិវេចនត្ថំ វិវេចាបេនត្ថំ ធម្មកថា វាស្ស
កាតត្ថា ។ សចេ សទ្ធិវិហារិកោ កុរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ
ហោតិ បរិវាសារហោ ឧបជ្ឈាយេន ឧស្សុក្កំ កាតត្ថំ
កិច្ចំ ធុ ខោ សង្ឃោ សទ្ធិវិហារិកស្ស បរិវាសំ ទទេយ្យា-
តិ សចេ សទ្ធិវិហារិកោ មូលាយ បដិកស្សនារហោ
ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន ឧស្សុក្កំ កាតត្ថំ កិច្ចំ ធុ ខោ
សង្ឃោ សទ្ធិវិហារិកំ មូលាយ បដិកស្សយ្យាតិ សចេ
សទ្ធិវិហារិកោ មាណសារហោ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន
ឧស្សុក្កំ កាតត្ថំ កិច្ចំ ធុ ខោ សង្ឃោ សទ្ធិវិហារិ-
កស្ស មាណត្ថំ ទទេយ្យាតិ សចេ សទ្ធិវិហារិកោ អញ្ញា-
នារហោ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន ឧស្សុក្កំ កាតត្ថំ កិច្ចំ
ធុ ខោ សង្ឃោ សទ្ធិវិហារិកំ អញ្ញេយ្យាតិ ។ សចេ
សង្ឃោ សទ្ធិវិហារិកស្ស កម្មំ កត្តកាមោ ហោតិ
តជ្ឈនីយំ វា និយស្សំ វា បញ្ចជនីយំ វា បដិសារណី-
យំ វា ឧត្តបនីយំ វា ឧបជ្ឈាយេន ឧស្សុក្កំ កាតត្ថំ
កិច្ចំ ធុ ខោ សង្ឃោ សទ្ធិវិហារិកស្ស កម្មំ ន ក-
រេយ្យ លហុកាយ វា បរិណាមេយ្យាតិ កតំ វា បនស្ស

មហាទន្សកៈ សុទ្ធិវិហារិកវគ្គ

(ស្រាយ (ពន្យល់) ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើគេឲ្យជួយដោះស្រាយ (ពន្យល់ឲ្យ
សន្សំដំនោះចេញ) ក៏បាន ឬត្រូវធ្វើធម្មកថាដល់សុទ្ធិវិហារិកនោះ ។ បើ
សុទ្ធិវិហារិកត្រូវគុកាបត្តិគួរនឹងចូលបរិវាស ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់
ខ្វាយថា សង្ឃគួរឲ្យបរិវាសដល់សុទ្ធិវិហារិកដោយ ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើ
សុទ្ធិវិហារិកគួរដល់កិរិយាពាញអន្តរាបត្តិមកដាក់ក្នុងមូលាបត្តិ ឧបជ្ឈាយ៍
ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីពាញអន្តរាបត្តិមកដាក់ក្នុងមូលាបត្តិ
ចំពោះសុទ្ធិវិហារិកដោយ ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើសុទ្ធិវិហារិកគួរដល់មានត្ត
ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីឲ្យមានត្តដល់សុទ្ធិវិហារិក
ដោយ ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើសុទ្ធិវិហារិកគួរដល់អត្តានកម្ម ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវ
ធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីធ្វើអត្តានកម្មចំពោះសុទ្ធិវិហារិកដោយ
ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ បើសង្ឃចង់ធ្វើកម្មគឺ តជន័យកម្មក៏ និយស្សកម្មក៏
បញ្ចជន័យកម្មក៏ បដិសារណីយកម្មក៏ ទេវតបន័យកម្មក៏ ដល់សុទ្ធិវិហារិ-
ក ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃកុំគប្បីធ្វើកម្មឬគប្បីបង្កើន
ទៅដើម្បីកម្មស្រាលដល់សុទ្ធិវិហារិកដោយ ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើជាកម្មគឺ

១៦០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ហោតិ សង្ឃេន កង្កំ តន្ត្រីនីយំ វា និយស្សំ វា បញ្ចា-
ជនីយំ វា បដិសារណីយំ វា ឧក្កេបនីយំ វា ឧបជ្ឈា-
យេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ សទ្ធិវិហារិកោ
សំម្មារត្តេយ្យ លោមំ ចាតេយ្យ ទេន្ទារំ វត្តេយ្យ សង្ឃោ
តំ កង្កំ បដិប្បស្សម្ពេយ្យាតិ ។ សចេ សទ្ធិវិហារិកស្ស
ចីវរំ ជោវិតតំ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន អាចិត្តិតតំ ឯវំ
ជោវេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ
សទ្ធិវិហារិកស្ស ចីវរំ ជោវិយេថាតិ សចេ សទ្ធិវិហារិ-
កស្ស ចីវរំ កាតតំ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន អាចិត្តិតតំ
ឯវំ កវេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ
សទ្ធិវិហារិកស្ស ចីវរំ កវិយេថាតិ សចេ សទ្ធិវិហារិ-
កស្ស រជនំ បចិតតំ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន អាចិត្តិ-
តតំ ឯវំ បចេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ
នុ ខោ សទ្ធិវិហារិកស្ស រជនំ បចិយេថាតិ សចេ
សទ្ធិវិហារិកស្ស ចីវរំ រជេតតំ ហោតិ ឧបជ្ឈាយេន
អាចិត្តិតតំ ឯវំ រជេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ

វិសេចន័យ មហាវគ្គ

ត្ថជនីយកម្មក៏ និយស្សកម្មក៏ បញ្ចជនីយកម្មក៏ បដិសារណីយកម្មក៏
ឧក្ខេបនីយកម្មក៏ សង្ឃបុរាណធ្វើដល់សន្និវិហារិកនោះរួចទៅហើយ
ឧបជ្ឈាយត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ សន្និវិហារិកគប្បី
ប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃគប្បីសម្របរោម (កុំប្រកែប្រកាន់) គប្បីប្រព្រឹត្តវត្ត
គរកងការវេទនចេញអំពីអាបត្តិ សង្ឃគប្បីរម្ងាប់នូវកម្មនោះ ។ បើចីវរ
របស់សន្និវិហារិកគួរនឹងលាង ឧបជ្ឈាយត្រូវប្រាប់ថា អ្នកឯងគប្បីលាង
យ៉ាងនេះ ឬគប្បីធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចីវររបស់សន្និវិហារិកគួរនឹង
លាងដូចម្តេចហ្ន៎ បើចីវររបស់សន្និវិហារិកគួរនឹងធ្វើ (មានដេរ៉ប៉ះជាដើម)
ឧបជ្ឈាយត្រូវប្រាប់ថា អ្នកគប្បីធ្វើយ៉ាងនេះ ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា
ចីវររបស់សន្និវិហារិកគួរនឹងធ្វើដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើគ្រឿងជ្រលក់
របស់សន្និវិហារិកគួរនឹងចំអិន ឧបជ្ឈាយត្រូវប្រាប់ថា អ្នកឯងត្រូវចំអិន
គ្រឿងជ្រលក់យ៉ាងនេះ ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា គ្រឿងជ្រលក់
របស់សន្និវិហារិកគួរនឹងចំអិនដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើចីវររបស់សន្និវិ-
ហារិកគួរនឹងជ្រលក់ ឧបជ្ឈាយត្រូវប្រាប់ថា អ្នកគប្បីជ្រលក់ចីវរបែបនេះ
ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចីវររបស់សន្និវិហារិកគួរនឹងជ្រលក់ដោយ

១៦១

មហាទន្ធតេ បណាមកថា

នុ ខោ សន្និវិហារិកស្ស ចំរំ រជ័យេ ជាតិ ចំរំ រជ័ន្តេន
សាធុកំ សម្មវត្ថុកំ សម្មវត្ថុកំ រជេតត្ថំ ន ច
អច្ឆិន្នេ ថេវេ បក្កមិតតត្ថំ ។ សថេ សន្និវិហារិកោ
តិលាលោ ហោតិ យាវជីវំ ឧបជ្ឈាតត្វោ វុដ្ឋានស្ស
អាគមេតតត្ថំ ។

សន្និវិហារិកវត្ថុំ និដ្ឋិតំ ។

[៨៣] តេន ខោ បន សមយេន សន្និវិហារិ-
កោ ឧបជ្ឈាយេសុ ន សម្មវត្ថុន្តិ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
អប្បវិច្ឆា ។ ថេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ទ័យន្តិ វិចារេន្តិ កតំ
ហិ ឆាម សន្និវិហារិកោ ឧបជ្ឈាយេសុ ន សម្មវត្ថុ-
ស្សន្តិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាភេ-
យេសុ ។ សច្ចំ តិវ ភិក្ខុវេ សន្និវិហារិកោ ឧបជ្ឈាយេសុ
ន សម្មវត្ថុន្តិ ។ សច្ចំ ភកវតិ ។ វិកវហិ ពុទ្ធា
ភកវត កតំ ហិ ឆាម ភិក្ខុវេ សន្និវិហារិកោ ឧបជ្ឈា-
យេសុ ន សម្មវត្ថុស្សន្តិ ។ វិកវហិត្វា ធម្មំ កតំ
តត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ន ភិក្ខុវេ សន្និវិហារិកេន

មហាវិទ្យា: បណាមកថា

ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ កាលបើដែលកថាវត្សដែលកំដៅយកប្រតិទ្បប័ន្យ
សព្វស្ម័គ្រ ប្រសិនបើដំណក់ទឹកស្រក់មិនទាន់អស់ ឧបជ្ឈាយកុំកាលដើរ
ចេញ ។ បើសទ្ធិវិហារិកមានជម្ងឺ ឧបជ្ឈាយត្រូវថែទាំអស់មួយជីវិត ត្រូវ
រង់ចាំលុះវិតជាជម្ងឺ ។

ចប់ សទ្ធិវិហារិកវគ្គ ។

[៨៣] សម័យនោះឯង ពួកសទ្ធិវិហារិកមិនបានប្រព្រឹត្តល្អ (គឺ
មិនបានយកចិត្តទុកដាក់) នឹងឧបជ្ឈាយទាំងឡាយឡើយ ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយណា មានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះពោលទោស
គំរង្សៀល បន្តិះបង្កាប់ថា ពួកសទ្ធិវិហារិកមិនសមបើនឹងមិនប្រព្រឹត្តល្អនឹង
ឧបជ្ឈាយសោះ ។ ត្រា នោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីនិះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បានឮថា ពួកសទ្ធិវិហារិកមិនបានប្រព្រឹត្តល្អនឹងឧបជ្ឈាយ
ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគទ្រង់បន្ទោសថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
សទ្ធិវិហារិកមិនសមបើនឹងមិនប្រព្រឹត្តល្អនឹងឧបជ្ឈាយទេ ។ ព្រះដ៏មាន
បុណ្យទ្រង់បន្ទោសហើយទ្រង់ធ្វើធម៌កថា រួចត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ

១៦២

វិន័យប័ណ្ណ មហាវគ្គោ

ឧបជ្ឈាយម្មំ ន សម្មាវត្ថុតត្ថំ យោ ន សម្មាវត្តយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខជស្សតិ ។ នេវ^(១) សម្មាវត្តន្តំ ។ ភក្កវ-
តោ ឯតមត្តំ អាហេចេស្មំ ។ អនុដាជានិ ភិក្ខុវេ
អសម្មាវត្តន្តំ បណាមេតុំ ។ ឯវេញ បន ភិក្ខុវេ បណា-
មេតត្វោ បណាមេមិ តន្តំ វា មាយិធ បដិក្កមីតិ វា
ដីហរ តេ បត្តចីវរ្តន្តំ វា នាហំ តយា ឧបជ្ឈាតត្វោតិ
វា កាយេន វិញ្ញាមេតិ វាចាយ វិញ្ញាមេតិ កាយេន
វាចាយ វិញ្ញាមេតិ បណាមិតោ ហោតិ សន្និវិហារិកា
ន កាយេន វិញ្ញាមេតិ ន វាចាយ វិញ្ញាមេតិ ន
កាយេន វាចាយ វិញ្ញាមេតិ ន បណាមិតោ ហោតិ
សន្និវិហារិកាតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សន្និវិ-
ហារិកា បណាមិតា ន ខមាមេត្តិ ។ ភក្កវតោ ឯត-
មត្តំ អាហេចេស្មំ ។ អនុដាជានិ ភិក្ខុវេ ខមាមេតុត្តិ ។

---

១ តេ នេវ សម្មាវត្តន្តិបិ ពាលោ ទិស្សតិ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

មកទ្រង់បញ្ញត្តថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធវិហារិកមិនគួរនឹងមិនប្រ-
ព្រឹត្តល្មនឹងទុបជ្ឈាយ៍ទេ ភិក្ខុណាដែលមិនប្រព្រឹត្តល្មនឹងទុបជ្ឈាយ៍ ត្រូវ
អាបត្តិទុកដ ។ ពួកសុទ្ធវិហារិកទាំងនោះក៏នៅតែមិនប្រព្រឹត្តល្មនឹង
ទុបជ្ឈាយ៍ដដែល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលរសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ។ ទើបព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យទុបជ្ឈាយ៍បណ្តេញសុទ្ធវិហារិក ដែលមិនបានប្រព្រឹត្ត
ល្មចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបជ្ឈាយ៍ត្រូវបណ្តេញសុទ្ធវិហារិក
យ៉ាងនេះ គឺទុបជ្ឈាយ៍បញ្ជាក់ឱ្យដឹងដោយកាយ បញ្ជាក់ឱ្យដឹងដោយ
វាចាឬទាំងកាយទាំងវាចា អញ្ជូនបណ្តេញអ្នកឯងឥឡូវនេះក្តី ថាអ្នកឯងកុំ
ចូលមកក្នុងទីនេះក្តី ថាអ្នកឯងចូរនាំយកបាតនឹងប័ររបស់អ្នកទៅក្តី ខ្លួន
អញអ្នកឯងមិនត្រូវមកបម្រើទេក្តី (យ៉ាងនេះហៅថា) ទុបជ្ឈាយ៍បណ្តេញ
សុទ្ធវិហារិក (បើ) ទុបជ្ឈាយ៍មិនបានបញ្ជាក់ឱ្យដឹងដោយកាយ ឬ
ដោយវាចា ឬទាំងកាយទាំងវាចា (យ៉ាងនេះហៅថា) ទុបជ្ឈាយ៍មិនបាន
បណ្តេញសុទ្ធវិហារិកទេ ។ សម័យនោះ ពួកសុទ្ធវិហារិកដែលទុបជ្ឈាយ៍
បានបណ្តេញចេញហើយក៏មិនបានឱ្យទុបជ្ឈាយ៍អត់ទោសឱ្យវិញ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលរសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យ

១៦៧

មហាទន្ធកេ ទមាបសំ

នេវ ខមាបេន្នំ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាភេចេស្មំ ។

ន កិក្ខវេ បណាមិភេន ន ខមាបេតត្វោ យោ ន

ខមាបេយ្យ អាបត្តំ ទុក្កជស្សាតិ ។ ភេន ខោ បន

សមយេន ទុបជ្ឈាយា ខមាប័យមាណា ន ខមន្នំ ។

កកវតោ ឯតមត្តំ អាភេចេស្មំ ។ អនុជាណាមិ កិក្ខវេ

ខមិត្តំ ។ នេវ ខមន្នំ ។ សន្និហារិកា បក្កមន្តិប័

វិវាមន្តិប័ តិវ្តិយេស្មិប័ សង្កមន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ

អាភេចេស្មំ ។ ន កិក្ខវេ ខមាប័យមាណេន ន ខមិត្តំ

យោ ន ខមេយ្យ អាបត្តំ ទុក្កជស្សាតិ ។

មហាទន្សកៈ ការសូមឲ្យឧបជ្ឈាយ៍អត់ទោស

ពួកសុទ្ធិវិហារិកសូមឲ្យឧបជ្ឈាយ៍អត់ទោសឲ្យបាន ។ ពួកសុទ្ធិវិហារិកនៅ
តែមិនបានសូមឲ្យឧបជ្ឈាយ៍អត់ទោសឲ្យឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបាន
ក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាតថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកដែលឧបជ្ឈាយ៍បណ្តេញចេញទៅហើយ
មិនគួរនឹងមិនសូមឲ្យឧបជ្ឈាយ៍អត់ទោសឲ្យទេ សុទ្ធិវិហារិកណាមួយមិន
បានសូមឲ្យឧបជ្ឈាយ៍អត់ទោសឲ្យ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ គ្រានោះឯង ពួក
ឧបជ្ឈាយ៍ កាលបើសុទ្ធិវិហារិកទៅសូមខ្លាចោសវិញ ក៏មិនព្រមអត់
ទោសឲ្យឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏-
មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឲ្យឧបជ្ឈាយ៍អត់ទោសដល់សុទ្ធិវិហារិក ។ ឧបជ្ឈាយ៍ទាំងនោះ
ក៏មិនព្រមអត់ទោសឲ្យឡើយ ។ ឯពួកសុទ្ធិវិហារិករត់ចេញទៅខ្លះ សឹក
ចេញទៅខ្លះ រត់ចូលពួកតិរិយខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើសុទ្ធិវិហារិក មកសូមខ្លាចោស ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវតែអត់ទោសឲ្យ
(បើ) ឧបជ្ឈាយ៍ណាមួយមិនអត់ទោសឲ្យទេ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។

១៦៤

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

[៨៤] តេន ខោ បន សមយេន ឧបជ្ឈាយោ សម្មា-
វត្តន្តំ បណាមេន្តិ អសម្មាវត្តន្តំ ន បណាមេន្តិ ។ ភិក្ខុ-
វតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ សម្មាវត្តន្តោ ប-
ណាមេតព្វោ យោ បណាមេយ្យ អាមត្តិ ទិក្ខុដស្សំ ន ច
ភិក្ខុវេ អសម្មាវត្តន្តោ ន បណាមេតព្វោ យោ ន បណា-
មេយ្យ អាមត្តិ ទិក្ខុដស្សំ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ
សមណ្ឌកតោ សន្និវហារិកោ បណាមេតព្វោ ឧបជ្ឈា-
យម្មិ នាធិមត្តំ បេមំ ហោតិ នាធិមត្តោ បសាទោ ហោតិ
នាធិមត្តា ហិរិ ហោតិ នាធិមត្តោ តារវោ ហោតិ នាធិ-
មត្តា ភាវនា ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ
សមណ្ឌកតោ សន្និវហារិកោ បណាមេតព្វោ ។ បញ្ចហិ
ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមណ្ឌកតោ សន្និវហារិកោ ន បណា-
មេតព្វោ ឧបជ្ឈាយម្មិ អធិមត្តំ បេមំ ហោតិ អធិមត្តោ

វិទ្យប័ណ្ណ មហាវគ្គ

[៨៤] សម័យនោះឯង ពួកទុបដ្ឋាយ័បណ្ណេញសុទ្ធិវិហារិកដែល
ប្រព្រឹត្តល្អចេញ មិនបានបណ្ណេញសុទ្ធិវិហារិកដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ចេញ
ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកដែលប្រព្រឹត្តល្អ
ហើយ ទុបដ្ឋាយ័មិនត្រូវបណ្ណេញចេញទេ (បើ) ទុបដ្ឋាយ័ណាមួយ
បណ្ណេញចេញ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងសុទ្ធិ-
វិហារិកដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ ទុបដ្ឋាយ័ត្រូវតែបណ្ណេញចេញបាន (បើ)
ទុបដ្ឋាយ័ណាមួយមិនបណ្ណេញចេញទេ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ ទុបដ្ឋាយ័ត្រូវតែ
បណ្ណេញចេញបាន (ឯអង្គ៥នោះ) គឺសុទ្ធិវិហារិកមិនបានស្រឡាញ់
ទុបដ្ឋាយ័ដោយពិត ១ មិនមានសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយពិត ១ មិនមាន
សេចក្តីអៀនខ្មាសដោយពិត ១ មិនមានសេចក្តីគោរពដោយពិត ១ មិន
មានការចំរើនការវនាដោយពិត ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិក
ប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯងហើយ ទុបដ្ឋាយ័ត្រូវតែបណ្ណេញចេញ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ (នោះ)
ទុបដ្ឋាយ័មិនត្រូវបណ្ណេញចេញទេ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺសុទ្ធិវិហារិក
មានសេចក្តីស្រឡាញ់ទុបដ្ឋាយ័ដោយពិត ១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយ

១៦៥

មហាខន្តកេ បញ្ច បណាមន្តានិ

បសារនោ ហោតិ អធិមត្តា ហិរិ ហោតិ អធិមត្តោ តារវោ
ហោតិ អធិមត្តា ភាវនា ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហន្តេហិ សមម្ពាគតោ សន្និវិហារិកោ ន បណាមេ-
តញ្ច ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមម្ពាគតោ សន្និវិហារិ-
កោ អលំ បណាមេតុំ ឧបជ្ឈាយម្ហំ នាធិមត្តំ បេមំ ហោ-
តិ នាធិមត្តោ បសារនោ ហោតិ នាធិមត្តា ហិរិ ហោតិ
នាធិមត្តោ តារវោ ហោតិ នាធិមត្តា ភាវនា ហោតិ ឥ-
មេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ពាគតោ សន្និវិ-
ហារិកោ អលំ បណាមេតុំ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ
សមម្ពាគតោ សន្និវិហារិកោ នាលំ បណាមេតុំ ឧបជ្ឈា-
យម្ហំ អធិមត្តំ បេមំ ហោតិ អធិមត្តោ បសារនោ ហោតិ
អធិមត្តា ហិរិ ហោតិ អធិមត្តោ តារវោ ហោតិ អធិមត្តា
ភាវនា ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ពា-
គតោ សន្និវិហារិកោ នាលំ បណាមេតុំ ។ បញ្ចហិ
ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមម្ពាគតំ សន្និវិហារិកំ អប្បណា-
មេត្តោ ឧបជ្ឈាយោ សាតិសារោ ហោតិ បណាមេត្តោ

មហាទន្លកៈ សុទ្ធិវិហារិកប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងនូវឲ្យទប់ជ្ឈាយ័បណ្ណេញចេញ

ពិត ១ មានសេចក្តីអៀនខ្ជាសដោយពិត ១ មានសេចក្តីគោរពដោយពិត ១
មានការចំរើនការវិនាដោយពិត ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហា-
រិកប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯងហើយ ទប់ជ្ឈាយ័មិនត្រូវបណ្ណេញចេញ
ទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរឲ្យ
ទប់ជ្ឈាយ័បណ្ណេញចេញ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺសុទ្ធិវិហារិកគ្មានសេចក្តីស្រ-
ឡាញ់ទប់ជ្ឈាយ័ដោយពិត ១ គ្មានសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយពិត ១ គ្មានសេចក្តី
អៀនខ្ជាសដោយពិត ១ គ្មានសេចក្តីគោរពដោយពិត ១ គ្មានការ
ចំរើនការវិនាដោយពិត ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកប្រកប
ដោយអង្គទាំង ៥ នេះ គួរឲ្យទប់ជ្ឈាយ័បណ្ណេញចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ សុទ្ធិវិហារិកប្រកបដោយអង្គ៥ ទប់ជ្ឈាយ័មិនគួរបណ្ណេញចេញ
ឡើយ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺសុទ្ធិវិហារិកមានសេចក្តីស្រឡាញ់ទប់ជ្ឈាយ័
ដោយពិត ១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយពិត ១ មានសេចក្តីអៀនខ្ជាស
ដោយពិត ១ មានសេចក្តីគោរពដោយពិត ១ មានការចំរើនការវិនា
ដោយពិត ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុទ្ធិវិហារិកប្រកបដោយអង្គទាំង៥នេះ
ទប់ជ្ឈាយ័មិនគួរបណ្ណេញចេញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទប់ជ្ឈាយ័
កាលមិនបណ្ណេញសុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយអង្គ៥ (ចំណែកខាងខុស)
ចេញទេ នឹងមានទោស (គឺត្រូវអាបត្តិមិនខាន) បើទប់ជ្ឈាយ័

១៦៦

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

អនតិសារោ ហោតិ ឧបជ្ឈាយម្ហិ នាធិមត្តំ បេមំ ហោតិ
នាធិមត្តោ បសានោ ហោតិ នាធិមត្តា ហិរិ ហោតិ
នាធិមត្តោ ការវោ ហោតិ នាធិមត្តា ការវោ ហោតិ
សមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមញ្ញាគតំ សន្និវិ-
ហារិកំ អប្បណាមេន្តោ ឧបជ្ឈាយោ សាតិសារោ ហោតិ
បណាមេន្តោ អនតិសារោ ហោតិ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ
អន្តេហិ សមញ្ញាគតំ សន្និវិហារិកំ បណាមេន្តោ ឧបជ្ឈា-
យោ សាតិសារោ ហោតិ អប្បណាមេន្តោ អនតិសារោ
ហោតិ ឧបជ្ឈាយម្ហិ អធិមត្តំ បេមំ ហោតិ អធិមត្តោ
បសានោ ហោតិ អធិមត្តា ហិរិ ហោតិ អធិមត្តោ ការវោ
ហោតិ អធិមត្តា ការវោ ហោតិ សមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហន្តេហិ សមញ្ញាគតំ សន្និវិហារិកំ បណាមេន្តោ ឧបជ្ឈា-
យោ សាតិសារោ ហោតិ អប្បណាមេន្តោ អនតិសារោ
ហោតិ ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

បណ្តេញសុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះចេញ មិនមានទោស
ទេ (ឯអង្គ ៥ នោះ) គឺសុទ្ធិវិហារិកមានសេចក្តីស្រឡាញ់ឧបជ្ឈាយ៍ដោយ
ពិត ១ គ្មានសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយពិត ១ គ្មានសេចក្តីអៀនខ្មាសដោយពិត ១
គ្មានសេចក្តីគោរពដោយពិត ១ គ្មានការចំរើនការវិនា ដោយពិត ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបជ្ឈាយ៍មិនបណ្តេញសុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ នេះឯង នឹងមានទោស (បើ) ឧបជ្ឈាយ៍បានបណ្តេញសុទ្ធិវិហារិក
ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង ក៏មិនមានទោសទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ឧបជ្ឈាយ៍បណ្តេញសុទ្ធិវិហារិក ដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥
(ចំណែកខាងត្រូវ) នឹងមានទោសមិនខាន (បើ) ឧបជ្ឈាយ៍មិនបាន
បណ្តេញសុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះចេញទេ មិនមានទោស
ទេ (អង្គ ៥ នោះ) គឺសុទ្ធិវិហារិកមានសេចក្តីស្រឡាញ់ឧបជ្ឈាយ៍ដោយ
ពិត ១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាដោយពិត ១ មានសេចក្តីអៀនខ្មាសដោយពិត ១
មានសេចក្តីគោរពដោយពិត ១ មានការចំរើនការវិនា ដោយពិត ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបជ្ឈាយ៍បណ្តេញសុទ្ធិវិហារិកដែលប្រកបដោយ
អង្គទាំង ៥ នេះឯង នឹងមានទោសមិនខានទេ (បើ) ឧបជ្ឈាយ៍មិនបាន
បណ្តេញសុទ្ធិវិហារិក ដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះទេ មិនមាន
ទោសទេ ។

មហាទន្ធតេ អញ្ញតព្រាហ្មណវត្ថុ

[៨៥] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតព្រា
ព្រាហ្មណោ^១ ភិក្ខុ ឧបសង្កម្ភិកា បព្វជ្ជំ យាចិ ។ តំ
ភិក្ខុ ន ឥច្ឆិសុ បព្វាជេតុំ ។ សោ ភិក្ខុសុ បព្វជ្ជំ អ-
លកមាដោ កិសោ អហោសិ លូខោ ទុព្វណ្ណោ ឧប្បណ្ណ-
ប្បណ្ណកជាតោ ធម៌និសន្តតកត្តោ ។ អទ្ធសា ខោ ភកវា
តំ ព្រាហ្មណំ កិសំ លូខំ ទុព្វណ្ណំ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតំ
ធម៌និសន្តតកត្តំ ទិស្វាន ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កិណ្ណុ ខោ សោ
ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណោ កិសោ លូខោ ទុព្វណ្ណោ ឧប្បណ្ណ-
ប្បណ្ណកជាតោ ធម៌និសន្តតកត្តាតិ ។ ឯសោ កន្ត
ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ ឧបសង្កម្ភិកា បព្វជ្ជំ យាចិ តំ ភិក្ខុ
ន ឥច្ឆិសុ បព្វាជេតុំ សោ ភិក្ខុសុ បព្វជ្ជំ អលកមាដោ
កិសោ លូខោ ទុព្វណ្ណោ ឧប្បណ្ណប្បណ្ណកជាតោ ធម-
និសន្តតកត្តាតិ ។ អថខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

---

១ អញ្ញតពោ វាដោ តាម ព្រាហ្មណោតិ អម្បកំ បោត្តពេ ទិស្សតិ ។ តព្វណ្ណោនាដីកាយម្បិ
តំ តាមំ បារាដំ ហោតិ ។ យស្ស បន អញ្ញតវសទ្ទេន អនិយមេ កតេ តាមំ វត្តព្វំ ន ហោតិ
តាមេ វា វុត្តេ អនិយមោ កត្តព្វោ ន ហោតិ ធស្ស វាដោ តាមាតិ បាបិទ្ធយំ អតិវេកន្តិ ទន្ធព្វំ ។
ឥតវា អញ្ញតវសទ្ទោ ន កវេយ្យ អទ្ធសា ខោ ភកវា វាដំ ព្រាហ្មណន្តិ ច វត្តព្វំ កវេយ្យ
អយម្បន ឧ. ម. បោត្តពេ អនុវត្តិកា សោធិតោតិ វេទិតព្វោ ។

មហាទន្លកៈ រឿងព្រាហ្មណ៍ ១៣៧

(៨៥) សម័យនោះឯង មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់បានចូលទៅរកពួកភិក្ខុ
ហើយសូមផ្លូវ ។ ពួកភិក្ខុមិនប្រាថ្នានឹងបំបួសព្រាហ្មណ៍នោះឡើយ ។
ព្រាហ្មណ៍នោះកាលបើមិនបានផ្លូវសក្កន៍សំណាក់ពួកភិក្ខុហើយ ក៏ទៅជា
ស្នាំងស្តមមានសម្បុរអាគ្រក់ កើតរោគល្បឿងស្លេកស្នាំងលេចសរសៃសរវាម
នៅខ្លួន ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បានទេតទៅឃើញព្រាហ្មណ៍នោះ
ស្នាំងស្តមមានសម្បុរអាគ្រក់ កើតរោគល្បឿងស្លេកស្នាំងលេចសរសៃសរវាម
នៅខ្លួន (ដូច្នោះ) លុះទ្រង់ទេតឃើញហើយក៏ទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក
សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯព្រាហ្មណ៍នោះបានជាស្នាំងស្តមមាន
សម្បុរអាគ្រក់ កើតរោគល្បឿងស្លេកស្នាំងលេចសរសៃសរវាមនៅខ្លួន តើ
ដោយហេតុអ្វី ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
ព្រាហ្មណ៍នេះបានចូលមករកពួកភិក្ខុហើយអង្វរសូមផ្លូវ ពួកភិក្ខុមិនប្រាថ្នា
នឹងបំបួសព្រាហ្មណ៍នោះឡើយ ព្រាហ្មណ៍នោះកាលបើមិនបានផ្លូវ
សក្កន៍សំណាក់ពួកភិក្ខុហើយ ក៏ទៅជាស្នាំងស្តមមានសម្បុរអាគ្រក់ កើត
រោគល្បឿងស្លេកស្នាំងលេចសរសៃសរវាមនៅខ្លួន ។ វេលានោះឯង
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅពួកភិក្ខុមក ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុ

វិទ្យបិដកេ មហាវគ្គោ

កោ ទុ ខោ ភិក្ខុវេ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អធិការំ
សរតីតំ ។ ឃំ វុត្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ កកវន្តំ ឯត-
នវេច អហំ ខោ កន្លេ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អធិការំ
សរមីតំ ។ កី បន វុំ សារីបុត្ត តស្ស ព្រាហ្មណស្ស
អធិការំ សរសីតំ ។ ឥធម មេ កន្លេ សោ ព្រាហ្មណោ
រាជគហោ បិណ្ណាយ ចរន្តស្ស ឯកំ កជច្ឆភិក្ខុំ ទាបេ-
សំ ឥទំ ខោ អហំ កន្លេ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អធិការំ
សរមីតំ ។ សាធុ សាធុ សារីបុត្ត កកតញ្ញោ ហិ
សារីបុត្ត សប្បវិសា កកវេទិនោ តេនហិ វុំ សារីបុត្ត
តំ ព្រាហ្មណំ បញ្ចាជេហិ ឧបសម្មាទេហីតំ ។ កថាហំ
កន្លេ តំ ព្រាហ្មណំ បញ្ចាជេមិ ឧបសម្មាទេមីតំ ។ អថ-
ខោ កកវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បកវណោ ធម្មំ កថំ

វិន័យបិដក មហាវិគ្គ

តាំងឡាយ ភិក្ខុណា ហ្មត្ថាចរលីកេយ៍ញាអធិការៈ(គុណ) របស់ព្រាហ្មណ៍
នោះបាន ។ កាលបើព្រះអង្គទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ ព្រះសាវ័បុត្តដ៏មាន
អាយុក៏បានពោលពាក្យនេះនឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
ប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ(អាច) រលីកនូវអធិការៈ(គុណ) របស់ព្រាហ្មណ៍នោះ
បាន ។ ទ្រង់ត្រាស់សួរទៀតថា ម្ចាស់សាវ័បុត្ត អ្នកឯងរលីកអធិការៈ
(គុណ) របស់ព្រាហ្មណ៍នោះបានយ៉ាងដូចម្តេច? ព្រះសាវ័បុត្តទូលថា សូម
ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស កាលខ្ញុំព្រះអង្គទៅចំណូលបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះ
ព្រាហ្មណ៍នោះបានប្រើគេឱ្យប្រគេនចង្ហាន់មួយវែក សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
ប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គរលីកបាននូវអធិការៈ(គុណ) របស់ព្រាហ្មណ៍នោះប៉ុណ្ណេះ
ឯង ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា នែសាវ័បុត្ត ពាក្យដែលអ្នកពោល
មកនេះប្រពៃណាស់ នែសាវ័បុត្ត ធម្មតាពួកសប្បុរសវែមនឹងជាអ្នកកតញ្ញ
កតវេទិ(១) ពិត ម្ចាស់សាវ័បុត្ត បើដូច្នោះចូរអ្នកឱ្យបញ្ជូននឹងឧបសម្បទាដល់
ព្រាហ្មណ៍នោះ ។ ព្រះសាវ័បុត្តក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
ប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងត្រូវឱ្យបញ្ជូននឹងឧបសម្បទា ដល់ព្រាហ្មណ៍នោះ
ដូចម្តេចទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះដំណើរនេះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើ

១ កតញ្ញាជាអ្នកដឹងគុណដែលអ្នកដទៃបានធ្វើដល់ខ្លួន កតវេទិ ជាអ្នកប្រកាសនូវឧបការ-
គុណដែលអ្នកដទៃធ្វើហើយប្រាកដ គឺតបគុណគេ ។

មហាទន្ធកេ ញត្តិបត្តកម្មឧបសម្ព័ន្ធ

កត្តា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ យា សា ភិក្ខុវេ មយា តិហិ ស-
រណាភមនេហិ ឧបសម្ព័នា អនុញ្ញាតា តាហំ អន្តតត្ត
បដិក្ខំតាមិ អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ ញត្តិបត្តត្តេន កម្មេន
ឧបសម្ព័ន្ធ^(១) ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ ឧបសម្ព័នេតញ្ច
ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិទលេន សង្ឃេ ញាបេតញ្ច សុ-
ណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃេ អយំ ឥត្តញ្ញាមោ ឥត្តញ្ញាមស្ស
អាយស្មតោ ឧបសម្ព័នាបេក្ខោ^(២) ។ យទិ សង្ឃស្ស
បត្តកលំ សង្ឃេ ឥត្តញ្ញាមំ ឧបសម្ព័នេយ្យ ឥត្តញ្ញា-
មេន ឧបជ្ឈាយេន ។ ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ
កន្តេ សង្ឃេ អយំ ឥត្តញ្ញាមោ ឥត្តញ្ញាមស្ស អាយស្មតោ
ឧបសម្ព័នាបេក្ខោ ។ សង្ឃេ ឥត្តញ្ញាមំ ឧបសម្ព័នេតិ
ឥត្តញ្ញាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ យស្សយស្មតោ ឧមតិ
ឥត្តញ្ញាមស្ស ឧបសម្ព័នា ឥត្តញ្ញាមេន ឧបជ្ឈាយេន សោ

១ ឧ. ឧបសម្ព័ន្ធ ។ ២ ឧបសម្ព័ន្ធបេក្ខោនិមិ ឃាយោ ។

មហាទន្លកៈ ឧបសម្បទាដោយញត្តិបត្តកម្មវាចា

នូវធម្មិកថាក្នុងវេលានោះ រួចទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកត្រាស់ថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបសម្បទាណា ដែលតថាគតបានអនុញ្ញាតដោយ
ត្រៃសរណគមន៍រួចហើយ ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះទៅតថាគតយាត់នូវឧបសម្ប-
ទានោះវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឥឡូវតថាគតអនុញ្ញាតនូវឧបសម្បទា
ដោយញត្តិបត្តកម្ម គឺកម្មមានញត្តិជាគំរូ ៤ វិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
សង្ឃត្រូវឱ្យឧបសម្បទាបែបយ៉ាងនេះ ភិក្ខុអ្នកគ្មានប្រតិពលត្រូវផ្ដៀង
សង្ឃថា បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ដ្បិតឈ្មោះ
នេះជាឧបសម្បទាថេត្តៈ^(១) របស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ បើកម្មមាន
កាលដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគប្បីញ៉ាំងឧបសម្បទាថេត្តៈឈ្មោះ
នេះឱ្យបានឧបសម្បទា^(២) ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះ ជាឧបជ្ឈាយ៍
ចុះ ។ ពាក្យនេះជាពាក្យផ្ដៀងសង្ឃ (ឱ្យជាប) ។ បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃ
ដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ (ដ្បិត) ឈ្មោះនេះជាឧបសម្បទាថេត្តៈរបស់
លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ ។ ឥឡូវសង្ឃញ៉ាំងឈ្មោះនេះឱ្យបានឧប-
សម្បទាដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ឯការញ៉ាំងឈ្មោះ
នេះឱ្យបានឧបសម្បទាដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ (បើ)
គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀម

១ សាមណេរដែលត្រូវប្ដូរជាភិក្ខុការី ។ ២ ឱ្យដល់គូរតុណាព្វដ៏ខាងលើ គឺបាណសប្រេប
ជាភិក្ខុការី ។

១៧០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

តុណ្ណាស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ ទុតិ-
យម្បិ ឯតមត្តំ វេទាភិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ
អយំ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្ម-
នាបេក្ខោ ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ ឧបសម្មានេតិ ឥត្តន្ទា-
មេន ឧបជ្ឈាយេន ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្តន្ទា-
មស្ស ឧបសម្មនា ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន សោ តុ-
ណ្ណាស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ តតិយម្បិ
ឯតមត្តំ វេទាភិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ ឥត្ត-
ន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្មនាបេក្ខោ ។
សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ ឧបសម្មានេតិ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេ-
ន ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ឧបសម្មនា
ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន សោ តុណ្ណាស្ស យស្ស នក្ខមតិ
សោ កាសេយ្យ ។ ឧបសម្មន្តោ សង្ឃោន ឥត្តន្ទាមោ

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

នៅ (បើ) មិនគួរ ដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គ
នោះគប្បីពោលឡើង ។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់ពីរដងផង ។ បពិត្រ
ព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ (ដ្បិត) ឈ្មោះនេះជា
ឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ ។ ឥឡូវសង្ឃញ្ញាំង
ឈ្មោះនេះឲ្យបានឧបសម្បទាដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។
ឯការញ្ញាំងឈ្មោះនេះឲ្យបានឧបសម្បទាដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះ
ជាឧបជ្ឈាយ៍ (បើ) គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មាន
អាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀមនៅ (បើ) មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា
លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពោលឡើង ។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះ
ជាគំរប់ពីរដងផង ។ បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃ
ស្តាប់ខ្ញុំ (ដ្បិត) ឈ្មោះនេះជាឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោកដ៏មានអាយុ
ឈ្មោះនេះ ។ ឥឡូវសង្ឃញ្ញាំងឈ្មោះនេះឲ្យបានឧបសម្បទាដោយ
មានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ឯការញ្ញាំងឈ្មោះនេះឲ្យបាន
ឧបសម្បទា ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ (បើ) គួរ
ដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ គប្បីស្ងៀម
នៅ (បើ) មិនគួរ ដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មាន
អាយុអង្គនោះគប្បីពោលឡើង ។ ឈ្មោះនេះវេលាសង្ឃបានឲ្យឧបសម្បទា

១៧១

មហាទន្ធកេ អញ្ញាធិកុវុត្ត

ឥត្តញ្ញាយេន ឧបស្ស័យេន ។ ឧបតិ សង្ឃស្ស តស្សា
តុណ្ណំ ។ ឃុំមេតំ ធារយាមីតិ ។

[៨៦] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ ភិក្ខុ
ឧបសម្មន្នសមនន្តរា អនាចារំ អាចរតិ ។ ភិក្ខុ ឃុំ-
មាហំសុ មា អារុសោ ឃុំរូបំ អកាសំ នេតំ កប្ប-
តីតិ ។ សោ ឃុំមាហា នេវាហំ^(១) អាយស្មន្តេ យាចិ
ឧបសម្មាទេដ មន្តិ កិស្ស មំ តុម្ភេ អយាចិតា ឧប-
សម្មាទិត្តាតិ ។ ភកវតោ ឃុំតមតុំ អារោចេសុំ ។
ន ភិក្ខុវេ អយាចិតេន ឧបសម្មាទេតោ យោ ឧប-
សម្មាទេយ្យ អាចតិ ទុក្កជស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ
យាចិតេន ឧបសម្មាទេតុំ ។ ឃុំញា បន ភិក្ខុវេ យាចិ-
តោ តេន ឧបសម្មាទារោកេន សង្ឃំ ឧបសង្កមិត្តា
ឃុំកំសំ ឧត្តរាសង្កំ កវិត្តា ភិក្ខុនំ មាទេ វុទ្ធិត្តា

---

១ ឯត្តន្តរ ឧបសម្មវន្តិ ពត្តបិ យោត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហាទ្ធករៈ រឿងភិក្ខុ ១រូប

ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ហើយ។ ការដែលឱ្យឧបសម្ប-
ទាននេះ) គួរដល់ព្រះសង្ឃហើយ ព្រោះហេតុនោះបានជាសង្ឃស្ងៀម
នៅ ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកសេចក្តីនេះដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះឯង ។

(៨៦) សម័យនោះឯង មានភិក្ខុ ១ រូបប្រព្រឹត្តអនាថាៈ គឺប្រព្រឹត្ត
ល្មើស តាំងអំពីបានឧបសម្បទា ។ ពួកភិក្ខុបានពោលដាស់តឿនយ៉ាង
នេះថា ម្នាលអាវុសោ អ្នកកុំធ្វើអំពើយ៉ាងនេះឡើយ អំពើនេះមិនគួរទេ ។
ភិក្ខុនោះក៏ពោលយ៉ាងនេះវិញថា ខ្ញុំមិនបានពឹងលោកដ៏មានអាយុទាំង-
ឡាយដោយពាក្យថា សូមឱ្យអស់លោកឱ្យឧបសម្បទាដល់ខ្ញុំទេ លោក
ទាំងឡាយខ្ញុំមិនបានអង្វរសោះ ហេតុអ្វីក៏ហិនឱ្យឧបសម្បទាដល់ខ្ញុំ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលសេចក្តីខ្ពះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែល
គេមិនបានសូម មិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទា (គេ) ទេ (បើ) ភិក្ខុណាឱ្យ
ឧបសម្បទាគេ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតអនុញ្ញាត
ឱ្យភិក្ខុដែលមានគេសូម ទើបត្រូវឱ្យឧបសម្បទាគេបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ឧបសម្បទាបេក្ខៈត្រូវសូមនឹងសង្ឃយ៉ាងនេះ គឺឧបសម្បទាបេក្ខៈ
នោះត្រូវចូលទៅកាន់ជំនុំសង្ឃ ហើយគ្រងចីពារច្រៀងស្នាម្នាម្នាមរួចថ្វាយបង្គំ

១៧២

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឧក្កជិកំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា ឃរេស្ស វបដិ-
យោ សង្ឃំ កន្លេ ឧបសម្បទំ យាចាមិ ឧល្ហប្បតុ បំ កន្លេ
សង្ឃោ អនុកម្មំ ឧបាទាយាតិ ។ ទុតិយម្បិ យាចិតតោ
តតិយម្បិ យាចិតតោ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពាលេន
សង្ឃោ ញាបេតតោ ។ សុណានុ មេ កន្លេ សង្ឃោ អយំ
ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្បទាបេ-
ក្ខោ ។ ឥត្តន្ទាមោ សង្ឃំ ឧបសម្បទំ យាចតិ ឥត្តន្ទា-
មេន ឧបជ្ឈាយេន ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សង្ឃោ
ឥត្តន្ទាមំ ឧបសម្បទេយ្យ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។
ឃសា ញត្តិ ។ សុណានុ មេ កន្លេ សង្ឃោ អយំ ឥត្ត-
ន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្បទាបេក្ខោ
ឥត្តន្ទាមោ សង្ឃំ ឧបសម្បទំ យាចតិ ឥត្តន្ទាមេន
ឧបជ្ឈាយេន ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ ឧបសម្បទេតិ
ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ យស្សាយស្មតោ ឧបតិ
ឥត្តន្ទាមស្ស ឧបសម្បទា ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

ទៀបបុរាណនៃភិក្ខុទាំងឡាយ ហើយអង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ចាល ពោល
យ៉ាងនេះនឹងសង្ឃថា បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន ខ្ញុំសូមទុបសម្បទានឹង
សង្ឃ បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្រោចស្រង់^(១)នូវខ្ញុំ
ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ ទុបសម្បទាបេះក្នុងត្រូវសូមជាគំរប់ពីរដងផង ត្រូវ
សូមជាគំរប់បីដងផង ។ ភិក្ខុអកត្វាសប្រតិពលត្រូវផ្ទៀងសង្ឃថា បពិត្រ
ព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ទុបសម្បទាបេះក្នុងនេះឈ្មោះនេះ
របស់លោកម្ចាស់ដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ ។ ឈ្មោះនេះសូមទុបសម្បទានឹង
សង្ឃដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាទុបជ្ឈាយ ។ បើកម្មមានកាលដ៏សម
គួរដល់សង្ឃហើយ សូមសង្ឃឱ្យទុបសម្បទាបេះក្នុងឈ្មោះនេះដោយមាន
ព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាទុបជ្ឈាយ ។ វាចានេះជាវាចាផ្ទៀងសង្ឃ ។ បពិត្រ
ព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ទុបសម្បទាបេះក្នុងនេះឈ្មោះនេះរបស់
លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ ឥឡូវឈ្មោះនេះសូមទុបសម្បទានឹងសង្ឃ
ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាទុបជ្ឈាយ ។ សង្ឃឱ្យទុបសម្បទាបេះក្នុង
ឈ្មោះនេះដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាទុបជ្ឈាយ ។ ទុបសម្ប-
ទារបស់ឈ្មោះនេះ ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាទុបជ្ឈាយ (បើ)
គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវស្យម

១ ក្នុងដីកាថា សូមឱ្យសង្ឃដ៏ខ្ញុំចេញបាតពេទ្យសាមណេរ ហើយឱ្យទុបសម្បទាជាភិក្ខុការី។

១៧៧

មហាទន្ធកេ អញ្ញត្រាញណវត្ថុ

សោ តុណ្ណាស្ស យេស្ស នត្ថមតិ សោ កាសេយ្យ ។
ទុតិយម្បី ឯតមត្តំ វនាមិ ។ បេ ។ តតិយម្បី ឯតមត្តំ
វនាមិ ។ បេ ។ ឧបសម្បន្នោ សង្ឃេន ឥត្តន្នាមោ
ឥត្តន្នាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ ឧមតិ សង្ឃស្ស តស្មា
តុណ្ណិ ។ ឯវមេតំ ធារយាមីតិ ។

(៨៧) តេន ខោ បន សមយេន វាជគហោ បណ្ឌិ-
តានំ កត្តានំ កត្តប្បដិចានំ អដ្ឋិតា^(១) ហោតិ ។ អថខោ
អញ្ញត្រាញណវត្ថុ ឯតទហោសិ ឥមេ ខោ
សមណា សក្យបុត្តិយា សុខសីលា សុខសមាចារា
សុកោដនានំ កុញ្ញត្វា ជីវិតេសុ សយនេសុ សយន្តិ
យន្តនាហំ សមណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជេយ្យន្តិ ។
អថខោ សោ ព្រាហ្មណោ ភិក្ខុ ឧបសង្កម្ភិត្វា បព្វជ្ជិ
យាចិ ។ តំ ភិក្ខុ បព្វាជេសុំ ឧបសម្បនេសុំ ។ តស្មី
បព្វជិតេ កត្តប្បដិចានំ ទីយិត្ត ។ ភិក្ខុ ឯវហាហំសុ ឯហា-

១ ឧ អតិដ្ឋិតា ។

មហាទន្ធកៈ រឿងព្រាហ្មណ៍ ១ នាវ

(បើ)មិនគួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បី
ពោលឡើង ។ ខ្ញុំពោលសេចក្តីនេះជាគំរប់ពីរដង ។ បេ ។ ខ្ញុំពោល
សេចក្តីនេះជាគំរប់បីដង ។ បេ ។ ឈ្មោះនេះសង្ឃបានឲ្យឧបសម្បទាហើយ
ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈយ ។ (ការដែលឲ្យឧបសម្បទា
នេះ) គួរដល់សង្ឃហើយ ព្រោះហេតុនោះបានជាសង្ឃស្ងៀមនៅ ។
ខ្ញុំសូមចាំទុកសេចក្តីនេះ ដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

(៨៧) សម័យនោះឯង មហាជនក្នុងក្រុងរាជធានីនាំគ្នាផ្តើមឡើង
ចាត់ចែងភត្តាហារដ៏តូចៗ (ជាវេន ៗ រាល់ថ្ងៃ) ។ គ្រានោះ មាន
ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់មានសេចក្តីរិះគិតយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តទាំង
នេះឯងតែងមានសេចក្តីសុខជាប្រក្រតី មានមារយាទស្រួលបួល បរិភោគ
ភោជនដ៏ល្អ សិនលើសំណើឥតមានខ្យល់ចូលបាន ឃ្លើយចុះអាត្មាអញ
គួរនឹងបួសក្នុងពួកសមណៈជាសក្យបុត្តចុះ ។ វេលានោះឯង ព្រាហ្មណ៍
នោះបានចូលទៅរកពួកភិក្ខុហើយសូមផ្លូវសប្បុរស ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បាន
ឲ្យបញ្ជូនឧបសម្បទាដល់ព្រាហ្មណ៍នោះ ។ កាលបើព្រាហ្មណ៍នោះបាន
បួសរួចហើយ ភត្តាហារដែលជាវេន (នោះ) មហាជនក៏ឈប់ធ្វើទៅ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា លោកចូរមក

១៧៤

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

នានិ អាវុសោ ចិណ្ណាយ ចរិស្សាមាតិ ។ សោ ឯវមាហា
នាហំ អាវុសោ ឯតំការណា បព្វជិតោ ចិណ្ណាយ ច-
រិស្សាមីតិ សចេ មេ ទស្សេថ កុញ្ញិស្សមិ នោ ចេ មេ
ទស្សេថ វិញ្ញមិស្សមីតិ ។ កី បន តំ អាវុសោ ឧទរស្ស
ការណា បព្វជិតោតិ ។ ឯវមាវុសោតិ ។ យេ តេ
ភិក្ខុ អប្បស្នា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ខ័យន្តិ វិចារេន្តិ
កងំ ហិ នាម ភិក្ខុ ឯវំ ស្វាគ្វាតេ ធម្មវិទយេ ឧទ-
រស្ស ការណា បព្វជិតោតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ
អាហេចេសំ ។ សច្ចំ កិវ តំ ភិក្ខុ ឧទរស្ស ការណា
បព្វជិតោតិ ។ សច្ចំ ភកវតិ ។ វិកវហិ ពុទ្ធា ភកវ
កងំ ហិ នាម តំ មោយបុរិស ឯវំ ស្វាគ្វាតេ ធម្ម-
វិទយេ ឧទរស្ស ការណា បព្វជិតោសិ នេតំ មោយ-
បុរិស អប្បស្នាធំ វា បសាទាយ បស្នាធំ វា
ភិយ្យោកាយ ។ បេ ។ វិកវហិត្វា ធម្មំ កងំ កត្វា

វិសយបិដក មហាវគ្គ

យើងនឹងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតឥឡូវ ។ ភិក្ខុនោះក៏បានពោលពាក្យយ៉ាងនេះ
វិញថា ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំមិនមែនបួសដោយគិតថា អញនឹងត្រាច់ទៅ
បិណ្ឌបាតទេ បើអស់លោកអាណិតឱ្យបាយខ្ញុំ ។ ក៏នឹងឆាន់ បើអស់លោក
មិនឱ្យខ្ញុំទេ ខ្ញុំមុខជានឹងសឹកមិនខានឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយពោលថា
ម្ចាស់អាវុសោ លោកបួសមកព្រោះហេតុតែពោះប៉ុណ្ណោះទេ ។ ភិក្ខុ
នោះតបថា ម្ចាស់អាវុសោ យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមាន
សេចក្តីប្រាថ្នាគិត ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោសតិរវៀល បន្តិះ
បង្ហាត់ថា មិនសមបើនឹងមានភិក្ខុមកបួសព្រោះហេតុតែពោះ ក្នុងធម៌វិន័យ
ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់សំដែងល្អហើយយ៉ាងនេះទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាប
ទូលសេចក្តីនិះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា
ម្ចាស់ភិក្ខុ ត្រូវអ្នកឯងបួសមកព្រោះហេតុតែពោះប៉ុណ្ណោះ ពិតមែនឬ ។
ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោសថា នៃមោឃបុរស ធម៌វិន័យដែលគាត់
គិត បានសំដែងល្អហើយយ៉ាងនេះ អ្នកមិនសមបើបួសមកគ្រាន់តែចំអែត
ផ្ទៃទេ នៃមោឃបុរស អំពើនេះនឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា
ឱ្យជ្រះថ្លាឡើង ឬនាំពួកជនដែលជ្រះថ្លាហើយឱ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាឡើងទេ
។ បេ ។ ព្រះអង្គបន្ទោសរួចហើយទ្រង់ធ្វើធម្មិកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ

១៧៥

មហាទុក្ខ បក្កុស្សយាចិក្ខុតាទិ

ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧបសម្បទេន្តេន

ចត្តារោ និស្សយេ អាចិក្ខុតំ បិណ្ឌិយា លោបកោជនំ

និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ថ តេ យាវជីវំ ឧស្សហោ ករណីយោ

អតិវេកលាកោ សង្ឃកតំ ឧទ្ទេសកតំ និមន្តនំ សលា-

កកតំ មក្ខិកំ ឧបោសថិកំ ចាជិបទិកំ ។ បិសុក្ខល-

ចិវំ និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ថ តេ យាវជីវំ ឧស្សហោ

ករណីយោ អតិវេកលាកោ ខោមំ កប្បសិកំ កោ-

សេយ្យំ កម្ពលំ សាលំ កង្គំ ។ វុត្តម្បលសេនាសនំ

និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ថ តេ យាវជីវំ ឧស្សហោ

មហាខន្តកៈ ការប្រាប់និស្ស័យ ៤ ជាដើម

មកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុកាលឱ្យឧបសម្បទា
(ដល់កុលបុត្រ) ត្រូវប្រាប់និស្ស័យទាំង ៤ យ៉ាងផង គឺប្រាប់ថា បព្វជ្ជាត្រូវ
ពាស្រ័យនូវភោជនជាដុំតំនូតដែលអ្នកបួសស្វែងរកបាន មកដោយកំលាំង
ស្ម័គ្រ អ្នកឯងត្រូវធ្វើសេចក្តីស្សាហ៍ក្នុងភោជននោះដរាបដល់អស់ជីវិត
(តែបើមាន) អតិរេកលាក គឺសង្ឃកត្ត(១) ទទេសកត្ត(២) និមន្តនកត្ត(៣)
សលាកកត្ត(៤) បក្ខិកកត្ត(៥) ទុរោសចិកកត្ត(៦) នឹងបាដិបទិកកត្ត(៧)
(កើតឡើង អ្នកបួសត្រូវទទួលចុះ) ១ ។ បព្វជ្ជាត្រូវពាស្រ័យនូវសំពត់ចីវរ
បង្សក្រូល អ្នកឯងត្រូវធ្វើសេចក្តីស្សាហ៍ក្នុងសំពត់ចីវរបង្សក្រូលនោះដរាប
ដល់អស់ជីវិត (តែបើមាន) អតិរេកលាក គឺសំពត់ដែលគេធ្វើដោយ
សម្បកលើ សំពត់ដែលគេធ្វើដោយកប្បាស សំពត់ដែលគេធ្វើដោយ
ស្មិត សំពត់ដែលគេធ្វើដោយរោមសត្វ សំពត់ដែលគេធ្វើដោយឆ្មៃ នឹង
សំពត់ដែលគេធ្វើលាយដោយវត្ថុ ៥ យ៉ាងខាងដើមនេះ (កើតឡើង អ្នក
បួសត្រូវទទួលចុះ) ១ ។ បព្វជ្ជាត្រូវពាស្រ័យនូវសេនាសនៈទៀបគល់ឈើ

១ សង្ឃកត្ត គឺកត្តដែលទាយកប្រើគោនដល់សង្ឃទាំងអស់ ។ ២ ទទេសកត្ត គឺកត្តដែល
ទាយកប្រើគោនដល់ភិក្ខុដែលខ្លួនទទួលអំពីសង្ឃ ។ ៣ និមន្តនកត្ត គឺកត្តដែលទាយកនិមន្ត
ភិក្ខុ ហើយប្រើគោន ។ ៤ សលាកកត្ត គឺកត្តដែលទាយកប្រើគោនដល់ភិក្ខុ ដោយបាបស្លាក ។
៥ បក្ខិកកត្ត គឺកត្តដែលទាយកប្រើគោនភិក្ខុក្នុងមួយបច្ចុប្បន្ន (គឺកន្លះខែម្តង) ។ ៦ ទុ-
រោសចិកកត្ត គឺកត្តដែលទាយកប្រើគោនភិក្ខុក្នុងថ្ងៃទុរោសចិ ។ ៧ បាដិបទិកកត្ត គឺកត្តដែល
ទាយកប្រើគោនភិក្ខុក្នុងថ្ងៃ ១ រោច ឬ ១ កើត ។

១៧៦

វិនយបិដក មហាវគ្គោ

ករណីយោ អតិវេកលាកោ វិហារោ អន្តរយោកោ
ពាសានោ បាម្ម័យំ គុហា ។ បូតិមុត្តកេសន្តំ និស្សយ
បព្វជ្ជា តត្ថ តេ យាវជីវំ ឧស្សហោ ករណីយោ អតិ-
វេកលាកោ សប្បំ នវំនតំ តេលំ មត្ត ជាណិតន្តំ ។

ឧបដ្ឋាយវត្តភាណារំ និទ្ទិតំ ។

[៧៧] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតោ មា-
ណាវកោ ភិក្ខុ ឧបសន្តមិត្តា បព្វជ្ជំ យាចំ ។ តស្ស
ភិក្ខុ បដិកក្ខេវ^(១) និស្សយេ អាចិត្តិសុ ។ សោ
ឃីមាហា សចេ មេ កន្តេ បព្វជិតេ និស្សយេ អា-
ចិត្តេយ្យថ អភិរមេយ្យមហំ^(២) ននាទាហំ កន្តេ បព្វ-
ជិស្សមិ ជេគុច្ឆា មេ និស្សយោ បដិក្កណតិ ។ កករ-
តោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ បដិកក្ខេវ
និស្សយោ អាចិត្តិតត្តា យោ អាចិត្តេយ្យ អាចិត្តិ

---

១ ឧ. បដិកក្ខេវ ។ ២ ឧ. អភិរមេយ្យ ស្អាតំ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ប្តូរក្រាមម្តងឈើ អ្នកឯងត្រូវធ្វើសេចក្តីសុភ័យក្នុងសេនាសនៈនោះដរាប
ដល់អស់ជីវិត (តែបើមាន) អតិរេកលាភ គឺវិហារ ប្រាសាទវែង ឬផ្ទះពាក់
កណ្តាល (បង្ការ) ប្រាសាទ ៤ ជ្រុង ប្រាសាទមានដង្កូលរលីងនឹងគុហា
(កើតឡើង អ្នកបួសត្រូវទទួលចុះ) ១ ។ បញ្ចេញត្រូវអាស្រ័យនូវបំរុងដែល
តែងដោយទឹកម្សៀត អ្នកឯងត្រូវធ្វើសេចក្តីសុភ័យក្នុងបំរុងនោះដរាបដល់
អស់ជីវិត (តែបើមាន) អតិរេកលាភ គឺទឹកដោះព័រ ទឹកដោះខាប់ ប្រេង
ទឹកយ៉ូ នឹងស្ករអំពៅ (កើតឡើង ត្រូវអ្នកបួសទទួលចុះ) ១ ។

ធម៌ ឧបដ្ឋាយវត្តភាណាវរៈ ។

[៨៨] សម័យនោះឯង មានមាណព្រាហ្មណ៍ចូលទៅរកពួកភិក្ខុហើយ
សូមផ្គត់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏បានប្រាប់និស្ស័យដល់មាណព្រាហ្មណ៍នោះជាមុន ។
មាណព្រាហ្មណ៍នោះបានពោលយោងនេះវិញថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ប្រ-
សិនបើខ្ញុំបានបួសរួចហើយ សីមាលោកម្ចាស់ទាំងឡាយប្រាប់និស្ស័យដល់
ខ្ញុំ(នោះ) ខ្ញុំទទួលត្រេកអរយក បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះខ្ញុំមិន
បួសទេ (ព្រោះ) និស្ស័យជាទីបដិកូលគួររង្គើមរអើមដល់ខ្ញុំ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
បានក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវប្រាប់និស្ស័យជាមុនទេ

១៧៧

មហាទន្ធកេ ឧបស្ស័យសន្ធិវិហារិកកថា

ទុក្ខក្រដស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧបសម្មន្នសមនន្តរា
និស្សយេ អាចិក្ខុតុន្តិ ។

[៨៩] តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ទុវុក្កនបិ
តិវុក្កនបិ ចតុវុក្កនបិ^(១) កណោន ឧបសម្មានេន្តិ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ ទុននិស-
វុក្កន កណោន ឧបសម្មានេតត្វោ យោ ឧបសម្មានេយ្យ
អាមត្តិ ទុក្ខក្រដស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ និសវុក្កន វា
អតិវេកនិសវុក្កន វា កណោន ឧបសម្មានេតុន្តិ ។

[៩០] តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ឯកវស្សាបិ
ទុវុស្សាបិ សន្ធិវិហារិកំ ឧបសម្មានេន្តិ ។ អាយស្មាបិ
ឧបសេនោ វុត្តន្តបុត្តោ ឯកវស្សា សន្ធិវិហារិកំ ឧប-
សម្មានេសិ ។ សោ វស្សំ វុត្តោ ទុវុស្សា ឯកវស្សំ
សន្ធិវិហារិកំ អាទាយ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា កកវុន្តំ អភិវានេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
អាចិស្លាំ ខោ បនេតំ ពុទ្ធានំ កកវុន្តានំ អាតន្តុកេហិ

១ ចតុវុក្កនបិ ពាលោ ឧហេបិយោន្តកេ ន ទិស្សតិ ។

មហោទន្តកៈ ឧបសម្ព័យសន្ធិវិហារិកថា

ភិក្ខុណា ប្រាប់ ត្រូវអាចក្តីទុក្ខដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត
ឲ្យភិក្ខុប្រាប់និស្ស័យជាបន្ទាប់ពីធីតុបសម្បទាកម្មមក ។

(៨៩) សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រិ)
ដោយគណៈគឺភិក្ខុពីររូបខ្លះ បីរូបខ្លះ បួនរូបខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាប
ទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រិ) ដោយ
គណៈតិចជាងពីរ ១០ រូបឡើយ ភិក្ខុណាឲ្យឧបសម្បទា (ដូច្នោះ) ត្រូវអាចក្តី
ទុក្ខដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឲ្យឧបសម្បទា (ដល់
កុលបុត្រិ) ដោយគណៈត្រឹម ១០ រូបប្តូច្រើនជាង ១០ រូបឡើងទៅបាន ។

(៩០) សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ ខ្លះបួសបាន ១ វស្សា ខ្លះបាន
២ វស្សាក៏ឲ្យឧបសម្បទាដល់សន្ធិវិហារិក ។ ចំណែកខាងព្រះឧបសេនដ៏
មានកាយុជាកូនវង្តនព្រាហ្មណ៍បួសបាន ១ វស្សា ឲ្យឧបសម្បទាសន្ធិវិ-
ហារិកដែរ ។ ព្រះឧបសេននោះលុះនៅចាំវស្សាបាន ២ វស្សារួចហើយ
ក៏នាំយកសន្ធិវិហារិកដែលបួសបាន ១ វស្សា ទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ដល់ហើយក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរ ។ ក៏ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គតែងសន្សំតែងធ្វើ
ឲ្យវសេចក្តីរករយរក់ទាក់មួយអង្វើ ដោយភិក្ខុជាភាគទុកៈទាំងឡាយនេះជា

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

ភិក្ខុហំ សទ្ធិំ បដិសម្មោទិតុំ ។ អដទោ ភកវា អាយ-
ស្មន្តំ ឧបសេនំ វង្គនបុត្តំ ឯតទរោច កច្ចិ ភិក្ខុវេ
ខមនីយំ កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិទ្ធិ អប្បកិលមថេន
អន្ទានំ អាគតាតិ^(១) ។ ខមនីយំ ភកវា យាបនីយំ
ភកវា អប្បកិលមថេន ច មយំ ភន្តេ អន្ទានំ អាគ-
តាតិ ។ ជាទន្ទាបិ តថាគតា បុច្ឆន្តិ ជាទន្ទាបិ ន
បុច្ឆន្តិ កាលំ វិទិត្វា បុច្ឆន្តិ កាលំ វិទិត្វា ន បុច្ឆន្តិ
អន្តសញ្ញាតំ តថាគតា បុច្ឆន្តិ វោ អន្តសញ្ញាតំ អ-
ន្តសញ្ញាតេ សេតុយាតោ តថាគតានំ ។ ម្លីហំ អាគា-
វេហំ តុទ្ធា ភកវន្តោ ភិក្ខុ បដិបុច្ឆន្តិ ធម្មំ វា ទេសេ-
ស្សាម សាវកានំ វា សិក្ខាបទំ បញ្ញាបេស្សាមាតិ ។
អដទោ ភកវា អាយស្មន្តំ ឧបសេនំ វង្គនបុត្តំ ឯតទ-

---

១ អាគតោសីតិ កត្តបិ ពោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិធីយប់ដឹក មហោវគ្គ

ធម្មតា ។ វេលានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ចំពោះព្រះឧបសេន
វន្តនុបុត្រដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកល្មមអត់ត្រាំបានឬទេ អ្នក
ល្មមញ្ជាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានដោយស្រួលឬទេ អ្នកទាំងឡាយ
មកតាមផ្លូវឆ្ងាយមិនបានលំបាកទេឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូម
ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស យើងខ្ញុំល្មមអត់ត្រាំបាន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
យើងខ្ញុំល្មមញ្ជាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ម្យ៉ាងទៀត សូមទ្រង់ព្រះ
មេត្តាប្រោស យើងខ្ញុំមកតាមផ្លូវឆ្ងាយមិនបានលំបាកទេ ។ (សេចក្តីពន្យល់
អំពីពុទ្ធអធានស្រ័យដូចមានតទៅនេះ) ព្រះគម្ពីរគតទាំងឡាយជាបន្ទុវ
ហេតុហើយស្លឹកមាន ជាបន្ទុវហេតុហើយមិនស្លឹកមាន ជាបច្ច្យាសន្ទុវ
កាលគួរហើយស្លឹកមាន ជាបច្ច្យាសន្ទុវកាលគួរហើយមិនស្លឹកមាន ព្រះ
គម្ពីរគតទាំងឡាយ ព្រះអង្គតែងសួរនូវអំពើដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍
មិនទ្រង់សួរអំពើដែលមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ឡើយ ព្រោះព្រះគម្ពីរ-
គតទាំងឡាយ ទ្រង់បានផ្តាច់ចង់នូវអំពើមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទាំង
ឡាយដោយអរិយមគ្គជ្រះស្រឡះហើយ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគទាំងឡាយ
ទ្រង់សួរនូវភិក្ខុទាំងឡាយដោយអាការពិរយ៉ាងគឺទ្រង់ត្រិះរិះថា គម្ពីរគតនឹង
សំដែងនូវធម៌១ គម្ពីរគតនឹងបញ្ញត្តនូវសិទ្ធិបទដល់សាវកទាំងឡាយ១។ វេ-
លានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ចំពោះនឹងព្រះឧបសេនវន្តនុបុត្រដ៏

១៧៧

មហាវន្តកេ ឧបស្ស័យសុទ្ធិវិហារិកកថា

ពោច កតិវិស្សោសិ ភ្នំ ភិក្ខុតិ ។ ធុវិស្សោ អហំ
ភគវាតិ ។ អយំ បន ភិក្ខុ កតិវិស្សោតិ ។ ឯកវិស្សោ
ភគវាតិ ។ កតិញ្ញាយំ ភិក្ខុ ហោតិ ។ សុទ្ធិវិហារិកោ
មេ ភគវាតិ ។ វិករហិ ពុទ្ធា ភគវា អនុច្ឆរិកំ មោ-
យបុរិស អនុលោមិកំ អប្បជ្ឈិយំ អស្សាមណកំ
អកប្បិយំ អករណីយំ កងំ ហិ ធាម ភ្នំ មោយបុរិស
អញ្ញហិ ឱវទិយោ អនុសាសិយោ អញ្ញំ ឱវទិតុំ អនុ-
សាសិតុំ មញ្ញិស្សសិ អតិលហំ ទោ ភ្នំ មោយបុរិស
ពាហុល្លាយ អាវត្តោ យទិទំ គណពទ្ធិកំ នេតំ មោ-
យបុរិស អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ បសន្នានំ វា
ភិយ្យោកាវយ ។ មេ ។ វិករហិត្វា ធម្មី កងំ កត្វា
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ន ភិក្ខុវេ ឧនទសវិស្សន ឧបសម្បា-
នេតព្វោ យោ ឧបសម្បាទេយ្យ អាបត្តិ ធិក្កដស្ស ។

មហាទន្សកៈ ឧបជ្ឈិក្ខយសទ្ធិវិហារិករាថា

មានកាយថា ម្នាលភិក្ខុ អ្នកឯងបួសបានប៉ុន្មានវស្សាហើយ ។ ភិក្ខុនោះក្រាប
ទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គបួសបាន ២ វស្សាហើយ ។
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សួរថា ចុះភិក្ខុនេះបួសបានប៉ុន្មានវស្សាហើយ ។
ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ភិក្ខុនេះបួសបាន ១ វស្សា
ហើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សួរថា ភិក្ខុនេះត្រូវជាអ្វីនឹងអ្នក ។
ភិក្ខុនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ត្រូវជាសទ្ធិវិហារិករបស់
ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានជោគទ្រង់បន្ទោសថា នែមោឃបុរស អំពើនេះ
មិនទំនង មិនសមបែប មិនសមគួរ មិនមែនជារបស់សមណៈ មិនគប្បី មិន
គួរធ្វើឡើយ នែមោឃបុរស អ្នកគួរតែឲ្យភិក្ខុដទៃទូន្មានប្រៀនប្រដៅ
ម្តេចឡើយ ក៏តាំងចិត្តទូន្មានប្រៀនប្រដៅភិក្ខុដទៃវិញ នែមោឃបុរស
អ្នកប្រញាប់ពេកណាស់ ព្រោះអ្នកប្រព្រឹត្ត ដើម្បីសេចក្តីល្ងាភ័យច្រើន
ឯសេចក្តីល្ងាភ័យច្រើននេះ បានដល់ការចង់ជាពួក នែមោឃបុរស អំពើ
នេះនឹងបានដឹកនាំពួកជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើង ឬនាំពួកជន
ដែលជ្រះថ្លាហើយ ឲ្យរងរត់តែជ្រះថ្លាឡើងកិទេ ។ បេ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់បន្ទោសរួចហើយ ទ្រង់ធ្វើធម្មកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានវស្សាថយអំពី ១០ ចុះមក មិនត្រូវឲ្យឧប-
សម្បទាដល់កុលបុត្រឡើយ ភិក្ខុណាឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។

១៨០

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

អនុជាធានិ ភិក្ខុវេ ទសវស្សេន វា អតិវេកេ ទសវស្សេន
វា ឧបសម្បទេន្តិ ។

[៧០] តេន ខោ ថន សមយេន ភិក្ខុ ទស-
វស្សេន ទសវស្សេនាតិ ពាលា អព្យត្តា ឧបសម្បទេន្តិ ។
ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា ពាលា សទ្ធិវិហារិកា បណ្ឌិតា
ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា អព្យត្តា សទ្ធិវិហារិកា ព្យត្តា ទិស្សន្តិ
ឧបជ្ឈាយា អប្បស្សតា សទ្ធិវិហារិកា ពហុស្សតា
ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា ឧប្បញ្ញា សទ្ធិវិហារិកា បញ្ញា-
វគ្គោ ។ អញ្ញាភេយិ អញ្ញាតិវិយបុត្រោ ឧបជ្ឈាយេន
សហជម្ពីកំ វុច្ឆនាទោ ឧបជ្ឈាយស្ស វាទំ អាហេបេត្តា
តំយេវ តត្តាយតនំ សង្កមំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តិ ជ័យន្តិ វិទាទេន្តិ កបំ
ហិ ធាម ភិក្ខុ ទសវស្សេន ទសវស្សេនាតិ ពាលា
អព្យត្តា ឧបសម្បទេន្តិ^(១) ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា ពា-
លា សទ្ធិវិហារិកា បណ្ឌិតា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា
អព្យត្តា សទ្ធិវិហារិកា ព្យត្តា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា

១ ម. ឧបសម្បទេស្សន្តិ វាហោ ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គេថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុមានវស្សា ១០ ឬវស្សាច្រើន
ជាង ១០ ឡើងទៅ ឱ្យទុបសម្បទាដល់កុលបុត្របាន ។

[៧១] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅមិនច្នាស
បានឱ្យទុបសម្បទាដល់កុលបុត្រ ដោយគិតអាងថា យើងមានវស្សា ១០
ហើយ យើងមានវស្សា ១០ ហើយ ។ ពួកទុបជ្ឈាយ័ជាបុគ្គលពាល
ពួកសុទ្ធិវិហារិកជាបណ្ឌិតក៏ប្រាកដឡើង ពួកទុបជ្ឈាយ័មិនច្នាស ពួក
សុទ្ធិវិហារិកជាអ្នកច្នាសក៏ប្រាកដឡើង ពួកទុបជ្ឈាយ័ចេះដឹងតិច ពួកសុទ្ធិ-
វិហារិកជាអ្នកចេះដឹងច្រើនក៏ប្រាកដឡើង ពួកទុបជ្ឈាយ័ អាច់ឥតបញ្ញា
ពួកសុទ្ធិវិហារិកជាអ្នកមានបញ្ញាក៏ប្រាកដឡើង ។ មានភិក្ខុ ១ រូបកាល
ពីរដើមជាតិរិយដទៃ កាលបើទុបជ្ឈាយ័ប្រដៅតាមធម៌ តាមរំនយកំពោល
ទោសដល់ទុបជ្ឈាយ័ ហើយរត់ទៅកាន់លទ្ធិតិរិយនោះដូចដែលវិញ ។ ពួក
ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ ថេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះកំពោល
ទោស តិះដៀល ចន្ទុះបង្កាប់ថា ភិក្ខុទាំងឡាយជាបុគ្គលពាលមិនច្នាស
មិនសមបើនឹងហ៊ានឱ្យទុបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ) ដោយគិតថា យើង
មានវស្សា ១០ ហើយ យើងមានវស្សា ១០ ហើយសោះ ពួកទុបជ្ឈាយ័
ជាបុគ្គលពាល ពួកសុទ្ធិវិហារិកជាបណ្ឌិតក៏ប្រាកដឡើង ពួកទុបជ្ឈាយ័
មិនច្នាស ពួកសុទ្ធិវិហារិកជាអ្នកច្នាសក៏ប្រាកដឡើង ពួកទុបជ្ឈាយ័ជាអ្នក

១៨១

មហាទន្ធកេ ឧបជ្ឈាយសទ្ធិវិហារិកកថា

អប្បស្សតា សទ្ធិវិហារិកា ពហុស្សតា ទិស្សន្តិ
ឧបជ្ឈាយា ទុប្បញ្ញា សទ្ធិវិហារិកា បញ្ញវន្តោតិ ។
អដខោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
សច្ចំ កិវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទសវស្សម ទសវស្សមាតិ
ពាលា អព្យត្តា ឧបសម្មាទេន្តិ ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា
ពាលា សទ្ធិវិហារិកា បណ្ឌិតា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា
អព្យត្តា សទ្ធិវិហារិកា ព្យត្តា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា
អប្បស្សតា សទ្ធិវិហារិកា ពហុស្សតា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈា-
យា ទុប្បញ្ញា សទ្ធិវិហារិកា បញ្ញវន្តោតិ ។ សច្ចំ
កកវតិ ។ វិករហំ តុទ្ធោ កកវា កដំ ហំ ឆាម តេ
ភិក្ខុវេ មោយ បុរិសា ទសវស្សម ទសវស្សមាតិ ពាលា
អព្យត្តា ឧបសម្មាទេស្សន្តិ ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា ពា-
លា សទ្ធិវិហារិកា បណ្ឌិតា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា
អព្យត្តា សទ្ធិវិហារិកា ព្យត្តា ទិស្សន្តិ ឧបជ្ឈាយា
អប្បស្សតា សទ្ធិវិហារិកា ពហុស្សតា ទិស្សន្តិ

មហាទន្លកៈ ឧបដ្ឋាយសទ្ធិវិហារិកថា

ចេះដឹងតិច ពួកសទ្ធិវិហារិកជាអ្នកចេះដឹងប្រើនក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧ-
បដ្ឋាយ៍អាច់ឥតបញ្ញា ពួកសទ្ធិវិហារិកជាអ្នកមានបញ្ញាក៏ប្រាកដឡើង ។
វេលានោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីខ្ពុះដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកពួកភិក្ខុជាបុគ្គលពាលមិន
ធ្វើវិជ្ជាស បានឲ្យឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រដោយគិតថា យើងមាន
វស្សា ១០ ហើយ យើងមានវស្សា ១០ ហើយ ពួកឧបដ្ឋាយ៍ជាបុគ្គលពាល
ពួកសទ្ធិវិហារិកជាបណ្ឌិតក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧបដ្ឋាយ៍មិនធ្លាស ពួក
សទ្ធិវិហារិកជាអ្នកធ្វើវិជ្ជាសក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧបដ្ឋាយ៍ជាអ្នកចេះដឹង
តិច ពួកសទ្ធិវិហារិកជាអ្នកចេះដឹងប្រើនក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧបដ្ឋាយ៍
អាច់ឥតបញ្ញា ពួកសទ្ធិវិហារិកមានបញ្ញាក៏ប្រាកដឡើង ពិតមែនឬ ។
ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន ។
ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគទ្រង់បន្ទោសថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
មោឃបុរសនោះជាបុគ្គលពាលមិនធ្លាសមិនសមរើនឹងហ៊ានឲ្យឧបសម្ប-
ទាដល់កុលបុត្រដោយគិតថា យើងមានវស្សា ១០ ហើយ យើងមាន
វស្សា ១០ ហើយសោះ ពួកឧបដ្ឋាយ៍ជាបុគ្គលពាល ពួកសទ្ធិវិហា-
រិកជាបណ្ឌិតក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧបដ្ឋាយ៍មិនធ្លាស ពួកសទ្ធិវិហារិក
ជាអ្នកធ្លាសក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧបដ្ឋាយ៍ចេះដឹងតិច ពួកសទ្ធិវិហារិក

១៨២

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គោ

ឧបជ្ឈាយា ឧប្បញ្ញា សុទ្ធិវិហារិកា បញ្ញវត្តោ នេតំ
ភិក្ខុវេ អប្បសន្នានំ វា បសាទាយ ។ បេ ។ វិករហិត្វា
ធម្មំ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ន ភិក្ខុវេ ពាលេន
អព្យត្តេន ឧបសម្មាទេតព្វោ យោ ឧបសម្មាទេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ព្យត្តេន ភិក្ខុ-
នា បដិពាលេន ទសវស្សេន វា អតិរេកទសវស្សេន
វា ឧបសម្មាទេតុន្តិ ។

[៧២] តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ឧបជ្ឈាយេសុ
បក្កមន្តេសុបិ វិត្តមន្តេសុបិ កាលកតេសុបិ បក្ក-
សន្តេសុបិ អនាចរិយកា អនោវទិយមាណ អននុសា-
សិយមាណ ឧទ្ទិវត្តា ឧប្បារុតា អនាកប្បសម្បន្នា បិណ្ណា-
យ ចរន្តិ ។ មនុស្សានំ ភុញ្ញមាណំ ឧបរិកោដនេបិ
ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្តំ ឧបរិទាទនីយេបិ... ឧបរិសាយនី-
យេបិ... ឧបរិទាទនីយេបិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេន្តំ សាមំ
សូបម្បំ ឧទនម្បំ វិញ្ញាយេត្វា ភុញ្ញនិ ភត្តក្កេបិ ឧទ្ធាសន្តា

វិធីបិដក មហាវគ្គ

ចេះដឹងច្រើនក៏ប្រាកដឡើង ពួកឧបជ្ឈាយ៍អាចឥតបញ្ញា ពួកសុទ្ធិវិហារិក
មានបញ្ញាក៏ប្រាកដឡើង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះនឹងបានដឹកនាំពួក
ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លាឲ្យជ្រះថ្លាឡើងក៏ទេ ។ បេ ។ ព្រះអង្គបន្ទាសរួច
ហើយទ្រង់ធ្វើធម្មកថា ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុពាលមិនធ្លាសមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ) ឡើយ
ភិក្ខុពាលណាឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវអាចក្តីទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលធ្លាសប្រតិពាលមានវស្សា ១០ ឬមានវស្សា
ច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅគួរឲ្យឧបសម្បទា (ដល់កុលបុត្រ) បាន ។

(៧២) សម័យនោះឯង កាលបើឧបជ្ឈាយ៍ទាំងឡាយដើរចេញ
ទៅចាកអាវាសក្តី សីតទៅក្តី ស្លាប់ទៅក្តី ទៅកាន់ពួកតិរិយក្តី ឯពួកភិក្ខុក៏
ឥតមានអាចារ្យ ឥតមានអ្នកឲ្យដំបូន្មាន ឥតមានអ្នកប្រៀនប្រដៅឡើយ
ហើយស្ងៀមក៏មិនស្រួល ដណ្តប់ក៏មិនស្រួល មិនបរិបូណ៌ដោយបូកមារ-
យាទ^(១) ហើយដើរទៅបិណ្ឌបាត ។ កាលបើពួកមនុស្សគិតពុទ្ធិបរិភោគ
បាយ ភិក្ខុទាំងនោះក៏បង្ហោនបាត្រសម្រាប់សូមទៅពីលើភោជនក៏មាន
បង្ហោនបាត្រសម្រាប់សូមទៅពីលើខាទន័យក៏មាន បង្ហោនបាត្រសម្រាប់
សូមទៅពីលើគ្រឿងសម្រាប់លិខ្លួនជញ្ជាប់ក៏មាន បង្ហោនបាត្រសម្រាប់សូម
ទៅពីលើទឹកដែលសម្រាប់ផឹកក៏មាន សុំសំឡេងបាយខ្លះយកមកធាន់ខ្លួន

១ ប្រាសចាកសមណសារូប គឺមិនត្រូវតាមសណ្តាប់ធ្នាប់របស់សមណៈឡើយ ។

១៨៣

មហាទន្ធកេ អាចរិយន្តោសិកកថា

មហាសទ្ធា វិហារន្តំ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តំ ខ័យន្តំ
វិចារេន្តំ កតំ ហំ ឆាម សមណា សក្យបុត្តិយា ធុន្តិ-
វត្តា ធុប្បារុតា អនាគប្បសម្បត្តា បិណ្ឌាយ ចរិស្សន្តំ
មនុស្សនំ កុញ្ញមាទានំ ឧបរិកោជនេចិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ
ឧបនាមេស្សន្តំ ឧបរិទានិយេចិ... ឧបរិសាយនិយេចិ...
ឧបរិទានិយេចិ ឧត្តិដ្ឋបត្តំ ឧបនាមេស្សន្តំ សាមំ សូបម្បិ
ឧទនម្បិ វិញ្ញាបេត្តា កុញ្ញិស្សន្តំ ភត្តត្ថេបិ ឧទ្ធាសទ្ធា
មហាសទ្ធា វិហារិស្សន្តំ សេយ្យថាចិ ព្រាហ្មណា ព្រាហ្ម-
ណាកោជនេតិ ។ អស្សោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សនំ
ឧជ្ឈាយន្តានំ ខ័យន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ យេ តេ ភិក្ខុ
អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈាយន្តំ ខ័យន្តំ វិចារេន្តំ កតំ
ហំ ឆាម ភិក្ខុ ធុន្តិវត្តា ធុប្បារុតា អនាគប្បសម្បត្តា...
វិហារិស្សន្តិតិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្តំ
អាវេចេសុំ ។ បេ ។ សទ្ធិំ កិវ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ធុន្តិវត្តា

មហាខន្ធត្រ: អាចរិយន្តោសិកេថា

ឯង មិនតែប៉ុណ្ណោះក៏ហើកក្រញ៉ៅនៅក្នុងរោងភត្តទៀតផង ។ មនុស្ស
ទាំងឡាយក៏ពោលពោស តិះដៀល បន្ទុះបង្ហាត់ថា ពួកសមណៈជា
សក្យបុត្តមិនសមបើនឹងស្ងៀកមិនស្រួល ដណ្តប់មិនស្រួល មិនបរិបូណ៌
ដោយបូកមារយាទ ហើយដើរទៅចំណុចបាតសោះ កាលពួកមនុស្ស
កំពុងបរិភោគបាយ ភិក្ខុទាំងនោះក៏បង្ហាន់ប្រាប់ស្រាប់ស្រមៃទៅពីលើ
កោដនក៏មាន ទៅពីលើខាងទិសក៏មាន ទៅពីលើគ្រឿងសម្រាប់
លិច្ឆជញ្ជាប់ក៏មាន បង្ហាន់ប្រាប់ស្រាប់ស្រមៃទៅពីលើទឹកសម្រាប់ផឹកក៏
មាន សុំសុំឡូខ្លះបាយខ្លះដោយខ្លួនឯងយកមកឆាន់ មិនតែប៉ុណ្ណោះក៏
ហើកក្រញ៉ៅទាំងក្នុងរោងភត្តទៀត ដូចជាពួកព្រាហ្មណ៍ដែលហើ
ក្រញ៉ៅក្នុងកន្លែងបរិភោគកោដនរបស់ព្រាហ្មណ៍ ។ កាលមនុស្សទាំង
នោះកំពុងតែពោលពោស តិះដៀល បន្ទុះបង្ហាត់យ៉ាងនេះ ពួកភិក្ខុក៏បានព្យ
ច្យាស ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នាតិច ។ បេ ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះក៏ពោលពោស តិះដៀល បន្ទុះបង្ហាត់ថា ភិក្ខុទាំងឡាយមិន
សមបើនឹងស្ងៀកមិនស្រួល ដណ្តប់មិនស្រួល មិនបរិបូណ៌ដោយបូកមារយាទ
សោះ ។ វេលានោះឯង ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ។ បេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បានព្យាបាលពួកភិក្ខុស្ងៀកមិនស្រួល ដណ្តប់មិនស្រួល មិនបរិបូណ៌ដោយបូក

វិធម៌ចំពោះ មហាវង្សោ

ធុប្បវត្តា អនាគតប្បសម្មន្ទា... វិហារន្តិកំ ។ សច្ចំ ភក-
កំ ។ វិការហិ ពុទ្ធា ភកកំ ។ បេ ។ វិការហិត្វា ធម្មិ
កតំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជាបាមិ ភិក្ខុវេ អាចរិ-
យំ ។ អាចរិយោ ភិក្ខុវេ អន្តេវាសិកម្មិ បុត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋា-
បេស្សតិ អន្តេវាសិកោ អាចរិយម្មិ បិត្តចិត្តំ ឧបដ្ឋា-
បេស្សតិ ឯវន្ត អញ្ញមញ្ញំ សការវា សប្បនិស្សា សកាគ-
វុត្តិកា វិហារន្តា ឥមស្មី ធម្មវិនយេ វុឡិ វុឡិ វេបុល្លំ
អាចន្តិស្សន្តិ ។ អនុជាបាមិ ភិក្ខុវេ ទសវស្សំ និស្សាយ
វុត្តំ ទសវស្សេន និស្សយំ ធានុំ ។ ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ
អាចរិយោ កហោតព្វោ ។ ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កវិត្វា
ចារេ វុឡិត្វា ឧក្កដិកំ និសិទិត្វា អញ្ញលី បក្កហោត្វា
ឯវមស្ស វេនិយោ អាចរិយោ មេ កន្តេ ហោហិ អាយ-
ស្មតោ និស្សាយ វុឡាមិ អាចរិយោ មេ កន្តេ ហោហិ
អាយស្មតោ និស្សាយ វុឡាមិ អាចរិយោ មេ កន្តេ
ហោហិ អាយស្មតោ និស្សាយ វុឡាមិតិ ។ សាហូតិ

វិន័យប័ណ្ណ មហាវគ្គ

មារយាទ ពិតមែនឬ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
ប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគទ្រង់បន្ទោស ។ បេ ។
លុះទ្រង់បន្ទោសរួចហើយក៏ធ្វើធម្មិកថា ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយ
មកថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យមានអាចារ្យ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឯអាចារ្យត្រូវតាំងចិត្តនឹងអន្តេវសិកដូចជាកូន អន្តេវសិកត្រូវ
តាំងចិត្តនឹងអាចារ្យដូចជាបិតា ជនទាំងនោះត្រូវមានសេចក្តីគោរពភោគ
ក្រែងដល់គ្នានឹងគ្នា មានការចិញ្ចឹមជីវិតស្មើគ្នាយ៉ាងនេះ ទើបនឹងបាន
សម្រេចសេចក្តីចម្រើនលូតលាស់ធំទូលាយក្នុងធម៌វិន័យនេះបាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុទៅនៅអាស្រ័យនឹងភិក្ខុដែលមាន
វស្សា ១០ ឯភិក្ខុដែលមានវស្សា ១០ គួរឱ្យនិស្ស័យគេបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អន្តេវសិកត្រូវយកអាចារ្យ(ជាទីអាស្រ័យ)យ៉ាងនេះ ។ គឺ
អន្តេវសិកត្រូវធ្វើចំពោះទ្រង់ស្នាម្នាមហើយសំពះបាទ រួចអង្គុយច្រហោង
ផ្គង់អញ្ជូលឡើង ហើយពោលយ៉ាងនេះនឹងអាចារ្យថា បពិត្រលោក
ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ជាអាចារ្យរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំសូមអាស្រ័យនៅនឹង
លោកដ៏មានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់ជាអាចារ្យ
របស់ខ្ញុំ ខ្ញុំសូមអាស្រ័យនៅនឹងលោកដ៏មានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
សូមលោកម្ចាស់ធ្វើជាអាចារ្យរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំសូមអាស្រ័យនៅនឹងលោក

១៨៥

មហាទទ្ធកេ អាចរិយវគ្គំ

វា លហ្មតិ វា ឌុនាយិកន្តិ វា បដិវ្មបន្តិ វា ទាសានិ-
កេន សម្មាទេហិតិ វា កាយេន វិញ្ញាបេតិ វា ទាយ
វិញ្ញាបេតិ កាយេន វា ទាយ វិញ្ញាបេតិ គហិតោ ហោតិ
អាចរិយោ ន កាយេន វិញ្ញាបេតិ ន វា ទាយ វិញ្ញាបេ-
តិ ន កាយេន វា ទាយ វិញ្ញាបេតិ ន គហិតោ ហោតិ
អាចរិយោ ។

[៧៣] អន្តោវាសិកេន ភិក្ខុវេ អាចរិយម្មំ សម្មា-
វត្តិតតំ ។ តត្រាយំ សម្មាវត្តនា ។ កាលស្សេវ ឌុដ្ឋាយ
ឌុនាហនា ឌុម្មត្ថំត្រា ឯកំសំ ឌុត្តរាសន្តំ កវិត្រា ទន្ត-
កដ្ឋំ ទានតំ មុខោទកំ ទានតំ អាសនំ បញ្ញាបេតតំ
សចេ យាគុ ហោតិ កាជនំ ទោវិត្រា យាគុ ឌុបណាមេ-
តញ្ច យាគុ បីតស្ស ឌុទកំ ទត្រា កាជនំ បដិគ្គហេត្រា
និចំ កត្រា សាដុកំ អចរិយំសន្តេន ទោវិត្រា បដិសា-
មេតតំ អាចរិយម្មំ វុដ្ឋិតេ អាសនំ ឌុទ្ធវិតតំ សចេ សោ
ទេសោ ឌុក្ខាចោ ហោតិ សោ ទេសោ សម្មដ្ឋិតញោ ។
សចេ អាចរិយោ តាមំ បវិសិទ្ធកាមោ ហោតិ និវាសនំ

មហាទន្ធកៈ អាចរិយវត្ត

ដ៏មានអាយុ ។ ឯអាចារ្យត្រូវពន្យល់អន្តរាសិកដោយកាយ ឬ
ដោយវាចា ឬពន្យល់ទាំងកាយទាំងវាចាថា សាហុ^(១)ក្តី លហុ^(២)ក្តី
ឧបាយក្តី^(៣)ក្តី បដិវច្ច^(៤)ក្តី បាសាទិកេន សម្បទេហិ^(៥)ក្តី (យ៉ាងនេះ
ទើបឈ្មោះថា) អន្តរាសិកយកអាចារ្យ(ជាទីអាស្រ័យ) (បើ) អាចារ្យមិន
បានពន្យល់អន្តរាសិកដោយកាយ ឬដោយវាចា ឬពន្យល់ទាំងកាយទាំង
វាចាទេ ឈ្មោះថាអន្តរាសិកមិនបានយកអាចារ្យ(ជាទីអាស្រ័យ)ឡើយ ។

(៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តរាសិកត្រូវប្រព្រឹត្តឱ្យល្អនឹងអា-
ចារ្យ ។ ឯការដែលប្រព្រឹត្តឱ្យល្អនឹងអាចារ្យនោះ (ដូច្នោះ) ។ គឺអន្តរាសិក
ត្រូវក្រែកអំពីព្រឹក ហើយដោះស្បែកជើង រួចគ្រងចីពរចៀងស្នាម្នាម
ហើយប្រគេនឈើស្នូនប្រគេនទឹកសម្រាប់លុបមុខទៅអាចារ្យ ត្រូវក្រាល
អាសនៈ បើមានបបរអន្តរាសិកត្រូវលាងកាជន់ហើយដាក់បបរប្រគេនទៅ
អាចារ្យ កាលបើអាចារ្យឆាន់បបររួចហើយ អន្តរាសិកត្រូវប្រគេនទឹកទៅ
អាចារ្យ រួចទទួលយកកាជន់ធ្វើឱ្យទាបស្រួល កុំឱ្យទង្គិចទង្គុកខ្លាហើយ
លាងឱ្យស្អាតរួចរៀបចំទុកដាក់ កាលបើអាចារ្យក្រែកចេញហើយ អន្ត-
រាសិកត្រូវរើអាសនៈចេញ បើកន្លែងនោះស្មោះត្រាត អន្តរាសិកត្រូវ
បោសកន្លែងនោះចេញ ។ បើអាចារ្យចង់ចូលទៅកាន់ស្រុក អន្តរាសិក

១-២-៣-៤-៥ បាឡីទាំង ៥ បទមានសាហុជាដើម បានប្រែក្នុងឧបន្ស័យវត្តរូបហើយ ។

១៨៦

វិធម៌បិដកេ មហាវគ្គោ

នាតតំ បដិជិវាសនំ បដិក្កហោតតំ កាយពន្ធនំ នាតតំ
សតុណំ កត្តា សង្ឃដិយោ នាតត្វា ជោវិត្តា បត្តោ
សឧទកោ នាតត្វា សចេ អាចរិយោ បច្ឆាសមណំ
អាភ័ក្កតិ តិមណ្ឌលំ បដិច្ឆានេន្តេន បរិមណ្ឌលំ និវា-
សេត្វា កាយពន្ធនំ ពន្ធិត្វា សតុណំ កត្តា សង្ឃ-
ដិយោ ពារុបិត្តា កណ្ឌិកំ បដិមុញ្ញិត្វា ជោវិត្តា បត្តំ
កហោត្វា អាចរិយស្ស បច្ឆាសមណោន ហោតតំ នាតិទ្ធរ-
កន្តតំ នាច្ឆាសន្នេ កន្តតំ បត្តចរិយាបដ្ឋំ បដិក្កហោតតំ ន
អាចរិយស្ស កណាមាទស្ស អន្តរន្តរា កតា ឌីនាតេតត្វា
អាចរិយោ អាបត្តិសាមន្តា កណាមាទោ និវាវេតត្វោ
និវត្តន្តេន បឋមតំ អាគត្តា អាសនំ បញ្ញាបេតតំ ចានោ-
នកំ ចាទបីបំ ចាទកកដលីកំ ឧបនិក្ខិបិតតំ បច្ឆកត្តា
បត្តចរិ បដិក្កហោតតំ បដិជិវាសនំ នាតតំ និវាសនំ
បដិក្កហោតតំ ។ សចេ ចរិវំ សិដ្ឋំ ហោតិ មុហុតំ ឧណោ

វិធីបំណិក មហោវិគ្គ

ត្រូវប្រគេនស្បង់ទៅអាចារ្យ ហើយទទួលយកស្បង់បន្ទាស់មកវិញ ត្រូវ
ប្រគេនវត្ថុពន្ធចង្កេះ ត្រូវត្រួតសង្ស័យដ៏ទាំងឡាយជាពីរដានហើយប្រគេន
ត្រូវលាងបាត្រដែលប្រកបដោយទឹកហើយប្រគេនអាចារ្យ បើអាចារ្យចង់
បានអន្តរាសិកជាបច្ចុប្បន្នសមណៈ អន្តរាសិកត្រូវបិទបាំងមណ្ឌលបីហើយ
ស្ងៀមឱ្យជាបរិមណ្ឌល រួចចង់វត្ថុពន្ធចង្កេះហើយត្រួតសង្ស័យដ៏ជាពីរដាន
ហើយសឹមយ៉ូ រួចពាក់ឡើវត្ថុណាំ ហើយកាន់យកបាត្រដែលលាងហើយ
ធ្វើជាសមណៈដើរតាមក្រោយអាចារ្យទៅចុះ កុំឱ្យដើរទៅឆ្ងាយពីអាចារ្យ
ពេក កុំឱ្យដើរទៅជិតអាចារ្យពេក ត្រូវចាំទទួលយកវត្ថុដែលគេទុកបាត្រ^(១)
កាលបើអាចារ្យកំពុងនិយាយ អន្តរាសិកមិនត្រូវដាក់ពាក្យក្នុងចន្លោះ
ចន្លោះឡើយ បើអាចារ្យកំពុងនិយាយពាក្យជាទំនងនឹងឱ្យត្រូវអាបត្តិ អន្ត-
រាសិកត្រូវឃាត់ អន្តរាសិកកាលវិលត្រឡប់មក ត្រូវមកជាមុនហើយ
ក្រាលអាសនៈរួចដកលំទុកនូវទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំងសម្រាប់រងជើង
ក្បឿងសម្រាប់ជូតជើងចាំ រួចត្រូវក្រែកទៅទទួលបាត្រនឹងចីវរ ហើយ
ប្រគេនស្បង់បន្ទាស់ ទទួលយកស្បង់ស្ងៀមមកវិញ ។ បើចីវរសឹម

---

១ ពាក្យថា វត្ថុដែលគេទុកបាត្រក្នុងទំនេរ សំដៅយកវត្ថុដែលគេប្រគេនជាក់ក្នុងបាត្រ
(តាមពាក្យខ្មែរច្បង) ។

១៨៧

មហាទន្ធកេ អាចរិយវត្ត

ឪតាបេតត្ថំ ន ច ឧឈ្មោ ចីវរំ និទហិតត្ថំ ចីវរំ
សំហរិតត្ថំ ចីវរំ សំហារន្តេន ចតុរ្យុលំ កណ្ណំ ឧស្សៈ
នេត្វា ចីវរំ សំហរិតត្ថំ មា មជ្ឈេ កង្កោ អហោសីតិ
ឪភោគេ កាយពន្ធនំ កាតត្ថំ ។ សចេ បិណ្ណាចារោ
ហោតិ អាចរិយោ ច កុញ្ញិតុកាមោ ហោតិ ឧទកំ
នត្វា បិណ្ណាចារោ ឧបនាមេតព្វោ អាចរិយោ ចានិ-
យេន បុច្ឆិតព្វោ កុត្តារិស្ស ឧទកំ នត្វា បត្តំ បដិកុ-
ហេត្វា និចំ កត្វា សាធុកំ អចរិយំសន្តេន ដោវិត្វា
វេនកំ កត្វា មហុតំ ឧឈ្មោ ឪតាបេតព្វោ ន ច ឧឈ្មោ
បត្តោ និទហិតព្វោ បត្តចីវរំ និក្ខិបិតត្ថំ បត្តំ និក្ខិបន្តេន
ឯកេន ហត្ថេន បត្តំ កហេត្វា ឯកេន ហត្ថេន ហេដ្ឋា-
មញ្ញំ វា ហេដ្ឋាបិបំ វា បរាមសិត្វា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ
ន ច អនន្តរហិតាយ ក្រមិយា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ ចីវរំ
និក្ខិបន្តេន ឯកេន ហត្ថេន ចីវរំ កហេត្វា ឯកេន
ហត្ថេន ចីវរំសំ វា ចីវរជ្ជំ វា បមជ្ជិត្វា ចារោ អន្តំ
ឪរោ កោកំ កត្វា ចីវរំ និក្ខិបិតត្ថំ អាចរិយម្មំ វុដ្ឋិតេ

មហាទន្សកៈ អាចរិយវិគ្គ

អន្តរាសិកត្រូវយកទៅសំដីលក្នុងទីមានកំដៅ១រំពេច តែកុំទុកចីវរហាល
ថ្ងៃ(ឲ្យយូរពេក)ត្រូវបត់ចីវរ(យកមកទុក)កាលនឹងបត់ចីវរត្រូវបំផ្លើសជាយ
ឲ្យហួសពីគ្នាប្រមាណ ៤ ធ្មាប់ ហើយសឹមបត់ចីវរដោយឥតថា កុំឲ្យបាក់ផ្គត់
ចីវរពាក់កណ្តាលឡើយ ហើយដាក់ទុកវត្ថុពន្លឺចង្កេះក្នុងផ្គត់ចីវរចុះ ។ បើមាន
ចង្កេះបំណាចាតហើយអាចារ្យចង់ឆាន់ អន្តរាសិកត្រូវប្រគេនទឹកហើយប្រ-
គេនចង្កេះបំណាចាត ត្រូវសួរអាចារ្យអំពីទឹក កាលបើអាចារ្យឆាន់រួចហើយ
អន្តរាសិកត្រូវប្រគេនទឹករួចទទួលយកបាត្រមកវិញ ធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យ
ទង្គិចទង្គិកគ្នា ហើយលាងឲ្យស្អាតរួចជូតឲ្យស្អាតទឹកចេញ ហើយហាលក្នុង
ទីមានកំដៅ១រំពេច តែកុំដាក់ទុកបាត្រហាលថ្ងៃ(ឲ្យយូរពេក)អន្តរាសិក
ត្រូវទុកដាក់បាត្រនឹងចីវរ កាលដែលទុកបាត្រត្រូវយកដៃម្ខាងចាប់បាត្រ
ដៃម្ខាងស្តាប់មើលក្រាមវិគ្គក្រាមតាំងសិន សឹមទុកបាត្រ ម្យ៉ាង
ទៀតកុំទុកដាក់បាត្រក្នុងទីដែលមិនសមគួរឡើយ កាលនឹងទុកចីវរ ត្រូវ
យកដៃម្ខាងចាប់ចីវរ ដៃម្ខាងជូតស្បៀងចីវរឬវ័ង្សចីវរ រួចបត់ដោយចីវរខាង
ណោះឲ្យជាដួតមកខាងណោះហើយសឹមទុកចីវរចុះ កាលបើអាចារ្យត្រាក

១៨៨

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

អាសារំ ទុម្ពិវត្ថុំ ចានោមតំ ចាមបីបំ ចានិកថលីកំ
បដិសាមេតត្ថំ សចេ សោ ទេសោ ឧត្តាចោ ហោតិ សោ
ទេសោ សម្មជ្ជិតត្ថោ ។ សចេ អាចរិយោ នហាយិត្ត-
កាមោ ហោតិ នហានំ បដិយាទេតត្ថំ សចេ សីតេន
អត្តោ ហោតិ សីតំ បដិយាទេតត្ថំ សចេ ឧណ្ណាន អត្តោ
ហោតិ ឧណ្ណំ បដិយាទេតត្ថំ ។ សចេ អាចរិយោ ជញ្ញា-
យំ បរិសិត្តកាមោ ហោតិ ចុណ្ណំ សន្នេតត្ថំ មត្តិកោ
តេមេតព្វា ជញ្ញាយរិបីបំ អាទាយ អាចរិយស្ស បិដ្ឋិតោ
បិដ្ឋិតោ កុណ្ណ ជញ្ញាយរិបីបំ ទត្ថា ចីវរំ បដិក្កហេត្វា
ឯកមន្តំ និក្ខិបិតត្ថំ ចុណ្ណំ ទាតត្ថំ មត្តិកា ទាតព្វា
សចេ ឧស្សហិតិ ជញ្ញាយរិ បរិសិតត្ថំ ជញ្ញាយរិ បរិ-
សន្តេន មត្តិកាយ មុខំ មក្ខត្វា បុរតោ ច បច្ឆតោ ច
បដិច្ឆាទេត្តា ជញ្ញាយរិ បរិសិតត្ថំ ន ថេរេ ភិក្ខុ អន្ធបទន្ត
និសីទិតត្ថំ ន នវា ភិក្ខុ អាសនេន បដិពាហេតព្វា
ជញ្ញាយរេ អាចរិយស្ស បរិសិតត្ថំ កាតត្ថំ ជញ្ញាយរេ និក្ខិ-
មន្តេន ជញ្ញាយរិបីបំ អាទាយ បុរតោ ច បច្ឆតោ ច

វិធីបដិសេធ មហាវគ្គ

ចេញហើយ អន្តេវាសិកត្រូវវេទសនៈចេញរួចត្រូវទុកដាក់នូវទឹកសម្រាប់
លាងជើង តាំងសម្រាប់រងជើង ភ្លៀងសម្រាប់ជូតជើង ប្រសិនបើកន្លែង
នោះស្អាតត្រឹមត្រូវ អន្តេវាសិកត្រូវបោសកន្លែងនោះចេញ ។ បើអាចារ្យ
ចង់ស្រង់ទឹក អន្តេវាសិកត្រូវចាត់ចែងទឹកសម្រាប់ស្រង់ប្រគេន បើអាចារ្យ
ត្រូវការទឹកត្រជាក់ អន្តេវាសិកត្រូវចាត់ចែងទឹកត្រជាក់ប្រគេន បើអាចារ្យ
ត្រូវការទឹកក្តៅ អន្តេវាសិកត្រូវចាត់ចែងទឹកក្តៅប្រគេន ។ បើអាចារ្យចង់ចូល
ទៅឯរោងភ្លើង អន្តេវាសិកត្រូវសូន្យគ្រឿងលំអិតសម្រាប់ឆ្នុតទុក ត្រូវផ្សែម
ដីស្អិតទុក ហើយនាំយកតាំងសម្រាប់រោងភ្លើងដើរតាមព័ទ្ធជាងក្រោយ ។ នៃ
អាចារ្យហើយប្រគេនតាំងសម្រាប់រោងភ្លើង រួចទទួលចំរើមកទុកដាក់ដោយ
វែងកវិញរួចត្រូវប្រគេនគ្រឿងលំអិតសម្រាប់ឆ្នុត ត្រូវប្រគេនដីស្អិតទៅអា-
ចារ្យ បើអន្តេវាសិកអាចនឹងចូលទៅបានក៏ឆ្នុតចូលទៅកាន់រោងភ្លើងចុះកា-
លនឹងចូលទៅកាន់រោងភ្លើងត្រូវលាបមុខដោយដីស្អិតហើយបិទបាំងព័ទ្ធជាង
មុខព័ទ្ធជាងក្រោយរួចសឹមចូលទៅកាន់រោងភ្លើង ហើយកុំឲ្យអង្គុយច្រៀត
ប្រៀតពួកភិក្ខុចាស់ឡើយ មិនត្រូវហាមអាសនៈពួកភិក្ខុថ្មី ត្រូវធ្វើបរិកម្មមាន
ឲ្យលំអិតសំរាប់ឆ្នុតនឹងដីស្អិតជាដើមដល់អាចារ្យក្នុងរោងភ្លើង កាលអន្តេ-
វាសិកដើរចេញពីរោងភ្លើងទៅត្រូវនាំយកតាំងសម្រាប់រោងភ្លើង ហើយ

មហាទន្ធកេ អាចរិយវត្តិ

បដិច្ចាទេត្វា ជន្លាយរា ជិត្តិមិត្តំ ទុទកេបិ អាចរិ-
យស្ស បរិកម្មំ កាតតំ នហានេន បឋមតំ ទុត្តរិត្វា
អត្តនោ គត្តំ វោទកំ កត្វា និវាសេត្វា អាចរិយស្ស
គត្តតោ ទុទកំ បមជ្ជិតំ និវាសនំ នាតតំ សង្ឃដិ^(១)
នាតព្វា ជន្លាយរឹបំ អាទាយ បឋមតំ អាគត្វា អាសនំ
បញ្ញាបេតតំ ចានោទកំ ចានបិបំ ចានកេសលិកំ ទុប-
ជិត្តិមិត្តំ អាចរិយោ ចានិយេន បុច្ឆិតព្វោ ។ សចេ ទុទ្ទិ-
សាបេតុកាមោ ហោតិ ទុទ្ទិសាបេតព្វោ សចេ បរិបុច្ឆិតុ-
កាមោ ហោតិ បរិបុច្ឆិតព្វោ ។ យស្មី វិហារេ អាចរិយោ
វិហារតិ សចេ សោ វិហារោ ទុក្កាទោ ហោតិ សចេ
ទុស្សហតិ សោទេតព្វោ វិហារំ សោទេន្តេន បឋមំ បត្តចិរំ
ជីហរិត្វា ឯកមន្តំ ជិត្តិមិត្តំ ជិសីននប្បច្ឆត្តរណំ
ជីហរិត្វា ឯកមន្តំ ជិត្តិមិត្តំ កិសិពិម្ពោហនំ ជីហរិត្វា
ឯកមន្តំ ជិត្តិមិត្តំ មព្វោ និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិ-
យំសន្តេន អសង្ឃជន្តេន កវាជបិដ្ឋំ ជីហរិត្វា ឯកមន្តំ
ជិត្តិមិត្តោ បិបំ និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន

១ សង្ឃដិយោភិ កន្តិ ពោត្តកេ ទិស្សតិ ។

មហាវគ្គ: អាចរិយវិទ្យា

បីចំប៉ាន់ពីខាងមុខពីខាងក្រោយរួចសម្រេចញាតិពាងភ្លើង មិនតែប៉ុណ្ណោះ
(ទោះបី) ក្នុងទឹកកំអន្លេវាសិកត្រូវតែធ្វើបរិកម្មដល់អាចារ្យដែរ កាល
អន្លេវាសិកនឹងរួចហើយ ត្រូវឡើងមកមុនហើយជូតកាយរបស់ខ្លួនឲ្យស្អាត
ទឹកចេញ ហើយស្ងៀកស្បង់រួចហើយត្រូវជូតទឹកពីកាយរបស់អាចារ្យ រួច
ត្រូវប្រគេនស្បង់ប្រគេនសង្ស័យ (ទៅអាចារ្យ) ហើយអន្លេវាសិកត្រូវ
នាំយកតាំងសម្រាប់ពាងភ្លើង ដើរចេញមកមុនរៀបចំក្រាលអាសនៈចាំ
ត្រូវដកល់ទុកនូវទឹកសម្រាប់លាងជើង តាំងសម្រាប់រងជើងនឹងក្បឿង
សម្រាប់ជូតជើង ហើយត្រូវសួរអាចារ្យអំពីទឹកសម្រាប់ឆាន់ ។ បើអន្លេ-
វាសិកចង់រៀនបាលី គប្បីរៀនបាលីនឹងអាចារ្យចុះ បើអន្លេវាសិកចង់រៀន
អដ្ឋកថា គប្បីរៀនអដ្ឋកថានឹងអាចារ្យចុះ ។ អាចារ្យនៅក្នុងវិហារណា បើ
វិហារនោះស្នាក់ត្រាក បើអន្លេវាសិកអាចនឹងបោសជម្រះបានត្រូវបោស
ជម្រះចុះ កាលនឹងបោសជម្រះវិហារត្រូវនាំយកបាតនឹងចីវរចេញជាមុន
យកទៅដកល់ទុកដោយឡែក ត្រូវនាំយកកម្រាលសម្រាប់ចាប់អង្គុយ
ទៅដកល់ទុកដោយឡែក ត្រូវនាំយកពួកនឹងឆ្នើយទៅដកល់ទុកដោយ
ឡែក ត្រូវនាំគ្រែចេញធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្គកវែនដី កុំឲ្យត្រ-
ដុសសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារហើយយកទៅដកល់ទុកដោយឡែក ត្រូវនាំយក
តាំងចេញធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្គកវែនដី កុំឲ្យត្រដុសសន្ទុះទ្វារ

វិសេសបិដកេ មហាវគ្គោ

អសង្កត្តន្តោ កកដបិដ្ឋំ ធីហរិត្យា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិ-
តត្ថំ មញ្ញប្បដិទានកា ធីហរិត្យា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតត្យា
ខេឡមល្មកោ ធីហរិត្យា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតត្យា អ-
បស្សនដលកំ ធីហរិត្យា ឯកមន្តំ ធីត្តិបិតត្ថំ កុម្មត្តរ-
ណំ យថាបញ្ញត្តំ សល្មក្ខត្យា ធីហរិត្យា ឯកមន្តំ
ធីត្តិបិតត្ថំ ។ សចេ វិហារេ សន្តានកំ ហោតិ ឧល្មា-
កា បឋមំ ឱហារេតត្ថំ អាណេកសង្ខិកណ្ណកាតា
បមជ្ជិតត្យា សចេ កេរុកបរិកម្មកតា ភិក្ខុ កណ្ណកិ-
តា ហោតិ ចោឡកំ តេមេត្យា បិឡេត្យា បមជ្ជិតត្យា
សចេ កាឡវណ្ណកតា ភូមិ កណ្ណកិតា ហោតិ ចោ-
ឡកំ តេមេត្យា បិឡេត្យា បមជ្ជិតត្យា សចេ អកតា
ហោតិ ភូមិ ឧនកេន បរិទ្ធិសេត្យា សម្មជ្ជិតត្យា មា
វិហារោ រដេន ឧហញ្ញតិ សង្ការំ វិចិទិត្យា ឯកមន្តំ
ធម្មតត្ថំ កុម្មត្តរណំ ឱតាមេត្យា សោធមត្យា បប្បោដេត្យា
អតិហរិត្យា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតត្ថំ មញ្ញប្បដិទានកា
ឱតាមេត្យា បមជ្ជិតត្យា អតិហរិត្យា យថាហនេ បេមេតត្យា
មញ្ញោ ឱតាមេត្យា សោធមត្យា បប្បោដេត្យា ធីចំ កត្យា

វិទយបិដក មហាវគ្គ

នឹងក្របខ្លួនហើយយកទៅដកល់ទុកដោយឡែក ត្រូវនាំយកទ្រទ្រង់ត្រៃ
ទៅដកល់ទុកដោយឡែក ត្រូវនាំយកកន្តោរទៅទុកដោយឡែក ត្រូវនាំ
យកក្តារសម្រាប់ផ្អែកទៅទុកដោយឡែក ត្រូវចំណាំកម្រាលផែនដីដែល
គេក្រាលទុកយ៉ាងណា ហើយនាំយកទៅទុកដោយឡែក ។ គ្រឿងស្កក
ស្នាញ (មានសរសៃសំពង់ពាងជាដើម) មាននៅក្នុងវិហារ អន្តេវសិកត្រូវ
បោសចេញអំពីតានជាមុន ត្រូវបោសក្នុងជ្រុងបង្អួច បើដញ្ចាំងដែល
គេលាបដោយរង្សីប្រឡាក់ប្រឡូស អន្តេវសិកត្រូវផ្សឹមកំណាត់សំពត់ពូត
រួចសឹមដូត បើផ្ទៃ (ផែនដី) ដែលគេលាបដោយវត្ថុមានពណ៌ខ្មៅប្រឡាក់
ប្រឡូស អន្តេវសិកត្រូវផ្សឹមកំណាត់សំពត់ហើយពូតចេញរួចសឹមដូត បើ
ផ្ទៃគេមិនបានលាបទេ អន្តេវសិកត្រូវយកទឹកប្រោះរួចសឹមបោស ត្រូវប្រ-
មូលសម្រាមដោយគិតថា វិហារកុំប្រឡាក់ប្រឡូសដោយគូលីឡើយ
ហើយយកទៅចោលដោយឡែក លុះសំដីលហាលកម្រាលផែនដីហើយ
បោសគោះដីចេញឲ្យស្អាត រួចហើយសឹមនាំយកទៅក្រាលដូចដែលវិញ
លុះហាលទ្រទ្រង់ត្រៃរួចហើយដូតឲ្យស្អាត ហើយយកទៅដកល់ទុកក្នុង
ទីដដែលវិញ លុះហាលត្រៃរួចហើយបោសគោះឲ្យស្អាត រួចនាំចេញទៅ

មហាទន្សោ អាចរិយវគ្គ

សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ស័ដ្ឋន្តេន កកវជបិដ្ឋំ អតិ-
ហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតញ្ចោ បីបំ ឱតាបេត្វា សោ-
ធនត្វា បប្បោដេត្វា និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេ-
ន អសង្ស័ដ្ឋន្តេន កកវជបិដ្ឋំ អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ
បញ្ញាបេតតំ កិសិពំមោហានំ ឱតាបេត្វា សោធនត្វា
បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតំ និសិ-
ននប្បច្ចុត្តរណំ ឱតាបេត្វា សោធនត្វា បប្បោដេត្វា អតិហ-
រិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតំ ខេឡុមលុកោ ឱតាបេត្វា
បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា យថាហានេ វេបេតញ្ចោ អបស្សនដ-
លកំ ឱតាបេត្វា បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា យថាហានេ វេបេ-
តតំ បត្តបិវំ និក្ខិបិតតំ បត្តំ និក្ខិបន្តេន ឯកេន ហេត្តេន
បត្តំ កហេត្វា ឯកេន ហេត្តេន ហេដ្ឋាមញ្ចំ វា ហេដ្ឋា-
បីបំ វា បរាមសិត្វា បត្តោ និក្ខិបិតញ្ចោ ន ច អនន្តរ-
ហិតាយ ក្រមិយា បត្តោ និក្ខិបិតញ្ចោ បីវំ និក្ខិ-
បន្តេន ឯកេន ហេត្តេន បីវំ កហេត្វា ឯកេន ហេត្តេន
បីវំសំ វា បីវរដ្ឋំ វា បមជ្ជិត្វា ចារតោ អន្តំ ឱរតោ
កោតំ កត្វា បីវំ និក្ខិបិតតំ, ។ សធម បុរត្តិមា

មហាទន្ធកៈ អាចរិយវត្ត

ធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្គកវែងដី កុំឲ្យត្រដុសសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារ
យកទៅតាំងទុកដូចដែលវិញ លុះសំដីលហាលតាំងរួចហើយ ត្រូវបោស
គោរឲ្យស្អាត ហើយនាំចេញទៅដោយស្រួលកុំឲ្យទង្គិចទង្គកវែងដី កុំឲ្យ
ត្រដុសសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារ យកទៅតាំងទុកដូចដែលវិញ លុះសំដីល
ពួកនឹងខ្ចីយេហើយគោរឲ្យស្អាត រួចនាំយកទៅក្រាលដូចដែលវិញ លុះសំ-
ដីលកម្រាលសម្រាប់ប្រាប់អង្គុយហើយបោសគោរឲ្យស្អាត រួចយកទៅ
ក្រាលទុកដូចដែលវិញ លុះហាលកន្តោររួចជូតឲ្យស្អាតហើយ យកទៅដ-
កល់ទុកក្នុងទីដីដែលវិញ លុះហាលក្តោរសម្រាប់ផ្អែករួចជូតឲ្យស្អាតហើយ
យកទៅដកល់ទុកក្នុងទីដីដែលវិញ អន្តេវសិកត្រូវទុកដាក់បាតនឹងចីវរ
កាលនឹងទុកបាត ដៃម្ខាងចាប់យកបាត ដៃម្ខាងស្តាប់មើលក្រាមត្រី
ឬក្រាមតាំងរួចហើយសឹមទុកបាត ម្យ៉ាងទៀតកុំឲ្យទុកបាតលើទីដែល
មិនសមគួរ កាលនឹងទុកចីវរ ដៃម្ខាងចាប់យកចីវរ ដៃម្ខាងជូតស្បៀងចីវរក្តី
ខ្សែចីវរក្តី ហើយធ្វើជាយខាងណោះឲ្យជាផ្នត់មកខាងណោះ រួចសឹមទុក
ចីវរចុះ ។ បើមានខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកអំពីទិសខាងកើត អន្តេវសិកត្រូវមិទ

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

សរជា វាតា វាយន្តិ បុរាតិមា វាតនាថា ឋកេតត្យា
សចេ បច្ឆិមា សរជា វាតា វាយន្តិ បច្ឆិមា វាតនាថា
ឋកេតត្យា សចេ ឧត្តរា សរជា វាតា វាយន្តិ ឧត្តរា
វាតនាថា ឋកេតត្យា សចេ ធន្តិណា សរជា វាតា
វាយន្តិ ធន្តិណា វាតនាថា ឋកេតត្យា សចេ សីត-
កាលោ ហោតិ ធិវា វាតនាថា វិរិតត្យា រត្តិ ឋកេ-
តត្យា សចេ ឧណ្ណកាលោ ហោតិ ធិវា វាតនាថា
ឋកេតត្យា រត្តិ វិរិតត្យា ។ សចេ បរិវេណំ ឧក្កាបំ
ហោតិ បរិវេណំ សម្មជ្ជិតតំ សចេ កោដ្ឋកោ ឧក្កាថា
ហោតិ កោដ្ឋកោ សម្មជ្ជិតត្យោ សចេ ឧបដ្ឋានសា-
លា ឧក្កាថា ហោតិ ឧបដ្ឋានសាលា សម្មជ្ជិតត្យា
សចេ អត្តិសាលា ឧក្កាថា ហោតិ អត្តិសាលា សម្ម-
ជ្ជិតត្យា សចេ វច្ឆកុដិ ឧក្កាថា ហោតិ វច្ឆកុ-
ដិ សម្មជ្ជិតត្យា សចេ ចានីយំ ន ហោតិ ចានីយំ
ឧបដ្ឋាថេតតំ សចេ បរិភោជនីយំ ន ហោតិ បរិភោ-
ជនីយំ ឧបដ្ឋាថេតតំ សចេ អាចបនក្កម្ពិយា ឧទកំ
ន ហោតិ អាចបនក្កម្ពិយា ឧទកំ អាសិញ្ចិតតំ ។

វិនយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

បង្គំបដិទិសខាងកើត បើមានខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងលិច អន្តេវា-
សិកត្រូវបិទបង្គំបដិទិសខាងឦសាន បើមានខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាង
ជើង អន្តេវាសិកត្រូវបិទបង្គំបដិទិសខាងជើង បើមានខ្យល់បក់ទាំងធូលី
មកពីទិសខាងត្បូង អន្តេវាសិកត្រូវបិទបង្គំបដិទិសខាងត្បូង បើដូរត្រជាក់
អន្តេវាសិកត្រូវបើកបង្គំបដិទិសខាងលើ បើដូរក្តៅ អន្តេវា-
សិកត្រូវបិទបង្គំបដិទិសខាងក្រោម បើកក្តៅ បើកក្តៅ ។ បើបរិវេណមាន
សម្រាម អន្តេវាសិកត្រូវបោសបរិវេណចេញ បើបន្ទប់ស្នោតគ្រាក អន្តេវា-
សិកត្រូវបោសបន្ទប់ចេញ បើរោងឆាន់ស្នោតគ្រាក អន្តេវាសិកត្រូវបោស
រោងឆាន់ចេញ បើរោងភ្លើងមិនស្អាត អន្តេវាសិកត្រូវបោសរោងភ្លើងចេញ
បើបង្គំនមិនស្អាត អន្តេវាសិកត្រូវបោសសំអាតចេញ បើគ្មានទឹកសម្រាប់
ឆាន់ អន្តេវាសិកត្រូវដកលំទឹកសម្រាប់ឆាន់ បើគ្មានទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់
អន្តេវាសិកត្រូវដកលំទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ បើគ្មានទឹកក្នុងក្រុមសម្រាប់
លាងអាចម៍ទេ អន្តេវាសិកត្រូវដងទឹកដាក់ក្នុងក្រុមសម្រាប់លាងអាចម៍ ។

១៧

មហាទន្ធតោ អាចរិយវន្តំ

សចេ អាចរិយស្ស អនកិរតិ ឧប្បន្នា ហោតិ
អន្តេវាសិកេន រូបកាសេតញោ រូបកាសាបេ-
តញោ ធម្មកថា វាស្ស កាតញោ សចេ អាចរិយស្ស
កុក្កុដ្ឋំ ឧប្បន្នំ ហោតិ អន្តេវាសិកេន វិនោទេតតំ
វិនោទាបេតតំ ធម្មកថា វាស្ស កាតញោ សចេ
អាចរិយស្ស ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ អន្តេវាសិកេន
វិវេចតតំ វិវេចាបេតតំ ធម្មកថា វាស្ស កាតញោ ។
សចេ អាចរិយោ កុរុធម្មំ អជ្ឈាបន្នោ ហោតិ បរិវាសា-
រហោ អន្តេវាសិកេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កិណ្ឌិ ទុ ខោ
សង្ឃោ អាចរិយស្ស បរិវាសំ ទទេយ្យាតិ សចេ អាច-
រិយោ មូលាយ បដិកស្សនារហោ ហោតិ អន្តេវាសិ-
កេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កិណ្ឌិ ទុ ខោ សង្ឃោ អាចរិ-
យំ មូលាយ បដិកស្សេយ្យាតិ សចេ អាចរិយោ មា-
នត្តារហោ ហោតិ អន្តេវាសិកេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កិណ្ឌិ
ទុ ខោ សង្ឃោ អាចរិយស្ស មាទត្តំ ទទេយ្យាតិ
សចេ អាចរិយោ អញ្ញាបារហោ ហោតិ អន្តេវាសិកេន

មហាខន្ទកៈ អាចារ្យវិញ

បើអាចារ្យមានសេចក្តីអង្វរកើតឡើង អន្តេវសិកត្រូវបំបាត់សេចក្តីអង្វរ
នោះដោយខ្លួនឯង ឬឱ្យគេបំបាត់សេចក្តីអង្វរនោះចេញក៏បាន ឬត្រូវ
ធ្វើធម្មកថាដល់អាចារ្យនោះ បើសេចក្តីសង្ស័យ កើតឡើងដល់អាចារ្យ
អន្តេវសិកត្រូវបន្ទាបនឹងសេចក្តីសង្ស័យនោះ ដោយខ្លួនឯង ឬឱ្យគេជួយ
បន្ទាបនឹងក៏បាន ឬត្រូវធ្វើធម្មកថា ដល់អាចារ្យនោះ បើទិដ្ឋិសេចក្តី
យល់ខុសកើតឡើងដល់អាចារ្យ អន្តេវសិកត្រូវជួយពន្យល់វិណនាំឱ្យ
យល់ត្រូវឡើង ដោយខ្លួនឯង ឬឱ្យអ្នកដទៃពន្យល់ក៏បានឬត្រូវធ្វើ
ធម្មកថាដល់អាចារ្យនោះ ។ បើអាចារ្យត្រូវគុកាបត្តិគួរនឹងចូលបរិវាស
អន្តេវសិកត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីឱ្យបរិវាស ដល់អាចារ្យ
(របស់អញ) ដោយទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអាចារ្យគួរនឹងទាញអន្តរាបត្តិ
ចូលមកក្នុងមូលាបត្តិ អន្តេវសិកត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃ
គប្បីទាញអន្តរាបត្តិចូលមកដាក់ ក្នុងមូលាបត្តិ ចំពោះអាចារ្យ (របស់
អញ) ដោយទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអាចារ្យគួរដល់មានតួ អន្តេវសិក
ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីឱ្យមានតួ ដល់អាចារ្យដោយ
ទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអាចារ្យគួរដល់អញ្ជានកម្ម អន្តេវសិកត្រូវធ្វើ

វិទយបំណិកេ មហារត្តោ

ឧស្សុក្កំ កាតតំ កំន្នំ ទុ ខោ សង្កោ អាចរិយំ អត្តេយ្យា-
តិ ។ សចេ សង្កោ អាចរិយស្ស កម្មំ កត្តកាមោ
ហោតិ តជ្ឈនីយំ វា និយស្សំ វា បព្វាជនីយំ វា បដិសារ-
ណីយំ វា ឧក្ខេបនីយំ វា អន្តេវាសិកេន ឧស្សុក្កំ កា-
តតំ កំន្នំ ទុ ខោ សង្កោ អាចរិយស្ស កម្មំ ន ករេយ្យ
លហុកាយ វា បរិណាមេយ្យតិ កតំ វា បទស្ស ហោ-
តិ សង្កោ កម្មំ តជ្ឈនីយំ វា និយស្សំ វា បព្វាជនីយំ វា
បដិសារណីយំ វា ឧក្ខេបនីយំ វា អន្តេវាសិកេន ឧស្សុ-
ក្កំ កាតតំ កំន្នំ ទុ ខោ អាចរិយោ សម្មារត្តេយ្យលោមិ
ចានេយ្យ នេត្តារំ វត្តេយ្យ សង្កោ តំ កម្មំ បដិច្ចស្ស-
ត្តេយ្យតិ ។ សចេ អាចរិយស្ស ចីវរំ ជោវិតតំ ហោតិ
អន្តេវាសិកេន ជោវិតតំ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កំន្នំ ទុ ខោ
អាចរិយស្ស ចីវរំ ជោវិយេថាតិ សចេ អាចរិយស្ស ចីវរំ
កាតតំ ហោតិ អន្តេវាសិកេន កាតតំ ឧស្សុក្កំ វា
កាតតំ កំន្នំ ទុ ខោ អាចរិយស្ស ចីវរំ ករិយេថាតិ
សចេ អាចរិយស្ស រជនំ បចិតតំ ហោតិ អន្តេវាសិ-
កេន បចិតតំ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កំន្នំ ទុ ខោ

វិធីបិដក មហាវគ្គ

សេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីធ្វើអត្តានកម្ម (ចំពោះអាចារ្យ) ដោយ ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ បើសង្ឃមានប្រាថ្នាដើម្បីធ្វើនូវកម្ម គឺតជ្ជនីយកម្មក្តី និយស្សកម្មក្តី បញ្ចជនីយកម្មក្តី បដិសារណីយកម្មក្តី ឧក្ខេបនីយកម្មក្តី ចំពោះអាចារ្យ អន្តេវាសិកត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កុំឲ្យ សង្ឃធ្វើកម្មដល់អាចារ្យ ឬសង្ឃគប្បីបង្ហាន់ទៅដើម្បីកម្មស្រាលដល់អា- ចារ្យនោះ ម្យ៉ាងទៀត កម្មគឺ តជ្ជនីយកម្មក្តី និយស្សកម្មក្តី បញ្ចជនីយកម្មក្តី បដិសារណីយកម្មក្តី ឧក្ខេបនីយកម្មក្តី ដែលសង្ឃបានធ្វើដល់អាចារ្យ នោះហើយ អន្តេវាសិកត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យ លោកអាចារ្យប្រព្រឹត្តល្អទៅ ឲ្យប្រព្រឹត្តសម្របរមេម គឺមិនប្រកួតប្រកាន់ ឲ្យប្រព្រឹត្តវត្តគួរដល់កិរិយារលាស់ខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃគប្បីរម្ងាប់នូវ កម្មនោះឲ្យ ។ បើចំរើរបស់អាចារ្យគួរនឹងលាង អន្តេវាសិកត្រូវលាងឲ្យ ឬ ធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចំរើរបស់អាចារ្យគួរលាងដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើចំរើរបស់អាចារ្យគួរនឹងធ្វើ (មានដេរប៉ះជាដើម) អន្តេវាសិកត្រូវធ្វើឲ្យឬ ធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចំរើរបស់អាចារ្យគួរនឹងធ្វើដោយ ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើគ្រឿងដែលកំរបស់អាចារ្យគួរនឹងដាំឬស្មៅ អន្តេវាសិកត្រូវដាំឬស្មៅ ឲ្យឬធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា គ្រឿងដែលកំរបស់អាចារ្យគួរដាំឬស្មៅដោយ

១៧៥

មហាទន្សោ អាចរិយវត្តំ

អាចរិយស្ស រជនំ បចិយេថាតិ សចេ អាចរិយស្ស ចីវរំ
រជេតតំ ហោតិ អន្តេវាសិកេន រជេតតំ ឧស្សុក្កំ វា
កាតតំ កំន្តំ នុ ខោ អាចរិយស្ស ចីវរំ រជិយេថាតិ ចីវរំ
រជេន្តេន សាធុកំ សម្បវវត្តកំ សម្បវវត្តកំ រជេតតំ ន ច
អច្ឆិទ្ធនេវេ បក្កមិកតំ ។ ន អាចរិយំ អនាបុច្ឆា ឯកច្ចស្ស
បត្តោ ធាតតោ ន ឯកច្ចស្ស បត្តោ បដិក្កហោតតោ ន
ឯកច្ចស្ស ចីវរំ ធាតតំ ន ឯកច្ចស្ស ចីវរំ បដិក្កហោតតំ
ន ឯកច្ចស្ស បរិក្ខារោ ធាតតោ ន ឯកច្ចស្ស បរិក្ខារោ
បដិក្កហោតតោ ន ឯកច្ចស្ស កេសា ធនេតតោ
ន ឯកច្ចេន កេសា ធនាបេតតោ ន ឯកច្ចស្ស
បរិកម្មំ កាតតំ ន ឯកច្ចេន បរិកម្មំ កាវាបេតតំ ន
ឯកច្ចស្ស វេយ្យវោ កាតតោ ន ឯកច្ចេន វេយ្យវោ
កាវាបេតតោ ន ឯកច្ចស្ស បច្ឆាសមណោ
ហោតតំ ន ឯកច្ចោ បច្ឆាសមណោ អាធាតតោ
ន ឯកច្ចស្ស បិណ្ណាចារោ ធិហរិតតោ ន ឯកច្ចេន

មហាទន្លកៈ អាចរិយវត្ត

ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ថេចីវរបស់អាចារ្យគួរនឹងជ្រលក់ អន្តរាសិកត្រូវ
ជ្រលក់ឲ្យ ឬធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចីវរបស់អាចារ្យ គួរជ្រលក់
ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ កាលអន្តរាសិកជ្រលក់ចីវរត្រូវជ្រលក់ដោយ
ប្រែត្រឡប់ឲ្យសព្វល្អ ម្យ៉ាងទៀត កាលថេ (ហាលចីវរ) ដំណក់
ទឹកស្រក់មិនទាន់អស់នៅឡើយ អន្តរាសិក កុំអាលដើរចេញ ។
(ថេ) អន្តរាសិកមិនទាន់បានប្រាប់អាចារ្យទេ មិនត្រូវឲ្យបាត់ទៅ
ភិក្ខុពួកខ្លះ^(១)ឡើយ មិនត្រូវទទួលយកបាត របស់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ
មិនត្រូវឲ្យចីវរទៅភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវទទួលយកចីវររបស់ភិក្ខុពួកខ្លះទេ
មិនត្រូវឲ្យបរិការទៅភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវទទួលយកបរិការរបស់ភិក្ខុពួក
ខ្លះទេ មិនត្រូវការសក់ឲ្យភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវឲ្យភិក្ខុពួកខ្លះការសក់
ឲ្យទេ មិនត្រូវធ្វើបរិកម្ម (គក់ប្របាច់) ឲ្យភិក្ខុពួកខ្លះទេ មិនត្រូវឲ្យ
ភិក្ខុពួកខ្លះ ធ្វើបរិកម្មឲ្យខ្លួនទេ មិនត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយដល់ភិក្ខុពួក
ខ្លះទេ មិនត្រូវឲ្យភិក្ខុពួកខ្លះធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយបម្រើ (ខ្លួន) មិនត្រូវ
ធ្វើជាបច្ចាសមណៈនៃភិក្ខុពួកខ្លះឡើយ មិនត្រូវយកភិក្ខុពួកខ្លះ ធ្វើជា
បច្ចាសមណៈនៃខ្លួន មិនត្រូវនាំយកបណ្ណបាតទៅឲ្យភិក្ខុពួកខ្លះ មិនត្រូវ

១ ភិក្ខុពួកខ្លះ គឺភិក្ខុដែលជាសត្រូវ និងអាចារ្យរបស់ខ្លួន ។

១៧៦

វិធីបិដកេ មហាវព្វោ

បិណ្ឌាចារតោ ធីហារាមេតព្វោ ។ ន អាចរិយំ អនាប្បច្ឆា
តាមោ បរិសិតព្វោ ន សុសានំ កន្តតំ ន ធិសា
បក្កមិតព្វោ ។ សចេ អាចរិយោ តិលាដោ ហោតិ
យារជីវំ ឧបដ្ឋាតព្វោ វុដ្ឋានស្ស អាគមេតព្វន្តិ ។

អាចរិយត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

[៧៤] អាចរិយេន ភិក្ខុវេ អន្តេវាសិកម្មំ សម្មា-
វត្តិតតំ ។ តត្រាយំ សម្មាវត្តនា ។ អាចរិយេន ភិក្ខុវេ
អន្តេវាសិកោ សង្កហេតព្វោ អនុកហេតព្វោ ឧទ្ទេ-
សេន បរិប្បាយ ឱវាទេន អនុសាសនិយា ។ សចេ
អាចរិយស្ស បត្តោ ហោតិ អន្តេវាសិកស្ស បត្តោ ន
ហោតិ អាចរិយេន អន្តេវាសិកស្ស បត្តោ ធាតព្វោ
ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ នុ ទោ អន្តេវាសិកស្ស
បត្តោ ឧប្បជ្ជិយេថាតិ សចេ អាចរិយស្ស បិវំ ហោតិ
អន្តេវាសិកស្ស បិវំ ន ហោតិ អាចរិយេន អន្តេវាសិ-
កស្ស បិវំ ធាតតំ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ នុ ទោ
អន្តេវាសិកស្ស បិវំ ឧប្បជ្ជិយេថាតិ សចេ អាចរិ-

វិធីយថាសិក មហាវគ្គ

ឲ្យភិក្ខុភ្នំកុំខ្លះនាំយកបិណ្ឌ បាតមកឲ្យខ្លួន ។ (បើ) អន្តេវសិកមិនទាន់បាន
ប្រាប់អាចារ្យទេ មិនត្រូវចូលទៅកាន់ស្រែក មិនត្រូវចូលទៅកាន់វត្តខ្មោច
មិនត្រូវដើរចេញទៅកាន់ទិសឡើយ ។ បើអាចារ្យមានជម្ងឺឈឺ អន្តេវសិក
ត្រូវថែទាំដរាបដល់អស់ជីវិត ត្រូវទៅកំដរចាំត្រាតែអាចារ្យជាស្រឡះ ។

ចប់អាចារ្យវគ្គ ។

(៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាចារ្យត្រូវតែប្រព្រឹត្តឲ្យល្អនឹងអន្តេវ-
សិក ។ ឯការដែលប្រព្រឹត្តឲ្យល្អនឹងអន្តេវសិកនោះ (ដូចសេចក្តីតទៅ
នេះ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាចារ្យត្រូវសង្គ្រោះទំនុកបម្រុង ត្រូវអនុគ្រោះ
អាណិតអាសូរអន្តេវសិកដោយការបង្រៀនបាឡី ដោយការ (ពន្យល់នូវ
សេចក្តីនៃ) អដ្ឋកថា ដោយឲ្យដម្បង្ហាន់ ដោយប្រើនប្រដៅ ។ បើអាចារ្យ
មានបាត អន្តេវសិកគ្មានបាត អាចារ្យត្រូវឲ្យបាតដល់អន្តេវសិក (ប្រើ
ប្រាស់ខ្លះផង) ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ដូចម្តេចហ្ន៎ បាតគប្បីកើត
ឡើងដល់អន្តេវសិក បើអាចារ្យមានចិវរ អន្តេវសិកគ្មានចិវរ អាចារ្យត្រូវ
ឲ្យចិវរដល់អន្តេវសិក ឬត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចិវរគប្បីកើតឡើង
ដល់អន្តេវសិក ដោយ ។ បាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអាចារ្យមានគ្រឿងបរិភោគ

១៧៧

មហាទន្ធតោ អន្លេវាសិកវត្ថុ

យស្ស បរិក្ខារោ ហោតិ អន្លេវាសិកស្ស បរិក្ខារោ
ន ហោតិ អាចរិយេន អន្លេវាសិកស្ស បរិក្ខារោ នាតព្វោ
ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កំនំ ទុ ខោ អន្លេវាសិកស្ស
បរិក្ខារោ ឧប្បជ្ឈិយេថាតិ ។ សចេ អន្លេវាសិកោ
កិលាលោ ហោតិ កាលស្សេវ ឧដ្ឋាយ ទន្ធកដ្ឋំ នាតតំ
ឡុខោទកំ នាតតំ អាសនំ បញ្ញាមេតតំ សចេ យាគុ
ហោតិ កាដនំ ដោវិត្វា យាគុ ឧបនាមេតព្វា យាគុ បីតស្ស
ឧទកំ ទត្វា កាដនំ បដិគ្គហេត្វា ធិចំ កត្វា សាធុកំ
អបរិយំសន្តេន ដោវិត្វា បដិសាមេតតំ អន្លេវាសិកម្មិ
វុដ្ឋិតេ អាសនំ ឧទ្ធកិតតំ សចេ សោ ទេសោ ឧត្តារោ
ហោតិ សោ ទេសោ សម្មជ្ឈិតព្វោ ។ សចេ អន្លេវាសិកោ
តាមំ បរិសិទ្ធការោ ហោតិ និវាសនំ នាតតំ បដិនិវាសនំ
បដិគ្គហេតតំ កាយពន្ធនំ នាតតំ សគុណំ កត្វា
សង្ឃាដិយោ នាតព្វា ដោវិត្វា បត្តោ សឧទកោ នាតព្វោ
ឯត្តាវតា និវត្តិស្សតីតិ អាសនំ បញ្ញាមេតតំ ចានោទកំ
ចានបីមំ ចានកកដលីកំ ឧបនិក្ខិបិតតំ បច្ចុក្កត្តា បត្តបិ-
វំ បដិគ្គហេតតំ បដិនិវាសនំ នាតតំ និវាសនំ បដិគ្គ-

មហាខន្ធកៈ អន្តេវាសិកវិន្ទ

អន្តេវាសិកគ្មានគ្រឿងបរិក្ខារ អាចារ្យត្រូវឱ្យគ្រឿងបរិក្ខារដល់អន្តេវាសិក
ឬធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា គ្រឿងបរិក្ខារគប្បីកើតឡើង ដល់អន្តេវាសិក
ដោយទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ បើអន្តេវាសិកមានជម្ងឺ អាចារ្យត្រូវ
ក្រែកព័ត្រលំមហើយឱ្យឈឺស្ងួន ឱ្យទឹកលុបមុខ ក្រាលនូវអាសនៈ
បើមានបបរត្រូវលាងភាជន៍ ដាក់បបរហើយយកទៅឱ្យ កាលបើអន្តេ-
វាសិក ឆាន់បបរហើយ អាចារ្យត្រូវឱ្យទឹកហើយទទួលភាជន៍ធ្វើឱ្យ
ចាបស្រួល ហើយត្រូវលាងទុកដាក់ដោយល្អកុំឱ្យទង្គិចទង្កកនឹងអ្វីឡើយ
កាលបើអន្តេវាសិកក្រែកឡើង អាចារ្យត្រូវអោសនៈចេញ បើប្រទេស
នោះមានសម្រាម អាចារ្យត្រូវបោសប្រាសប្រទេសនោះចេញ ។
បើអន្តេវាសិកចង់ចូលទៅកាន់ស្រុក អាចារ្យត្រូវឱ្យស្បង់សម្រាប់ស្បៀក
ត្រូវទទួលទុកនូវស្បង់សម្រាប់ផ្លាស់ប្តូរ ត្រូវឱ្យវត្តពន្ធចង្កេះ ត្រូវ
តម្រិតសង្ឃដំនឹងចំពារជាមួយគ្នាហើយឱ្យទៅ បាត្រដែលទឹកត្រូវលាង
ដូតហើយឱ្យ ត្រូវកំណត់ទុកក្នុងចិត្តថា អន្តេវាសិកនឹងត្រូវត្រឡប់មក
ត្រឹមពេលស្មើនេះ ហើយត្រូវតែងតាំងអាសនៈទុកចាំ ត្រូវបម្រុងទឹកលាង
ជើង តាំងសម្រាប់កល់ជើង តាំងសម្រាប់ដូតជើង ត្រូវក្រែកទៅ
ទទួលយកបាត្រនឹងចីវរ ត្រូវឱ្យស្បង់សម្រាប់ផ្លាស់ ត្រូវទទួលយក

១៧៨

វិធីបិណ្ឌ មហាវត្ត

ហេតុពុំ ។ សរេច បីវរ សិទ្ធិ ហោតិ មុហុត្តំ ឧណ្ណោ ឱតា-
បេតព្វំ ន ច ឧណ្ណោ បីវរ និទហិតព្វំ បីវរ សំហវតព្វំ បីវរ
សំហវន្តេន ចតុវង្សំ កណ្ណំ ឧស្សុទេត្វា បីវរ សំហវ-
តព្វំ មា មជ្ឈេ ភន្តោ អហោសីតិ ឱកោតេ កាយពន្ធនំ
កាតព្វំ ។ សរេច បិណ្ឌាទាតោ ហោតិ អន្តេវាសិកោ ច
កុញ្ញិតុកាមោ ហោតិ ឧទកំ កត្វា បិណ្ឌាទាតោ ឧបទា-
មេតព្វោ អន្តេវាសិកោ ទាដិយេន បុត្តិកព្វោ កុត្តាវិស្ស
ឧទកំ ទត្វា បត្តំ បដិក្កហេត្វា ដិចំ កត្វា សាធុកំ
អបរិយំសន្តេន បោវិត្វា វេទកំ កត្វា មុហុត្តំ ឧណ្ណោ
ឱតាបេតព្វោ ន ច ឧណ្ណោ បត្តោ និទហិតព្វោ បត្តបី-
វរំ និក្ខិបិតព្វំ បត្តំ និក្ខិបន្តេន ឯកេន ហេត្តេន បត្តំ
កហេត្វា ឯកេន ហេត្តេន ហេត្តាមព្វំ វា ហេត្តាបីវរំ វា
បរាមសិត្វា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ ន ច អនន្តរហិតាយ
ក្ខមិយា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ បីវរំ និក្ខិបន្តេន ឯកេន
ហេត្តេន បីវរំ កហេត្វា ឯកេន ហេត្តេន បីវរំសំ វា
បីវរំផ្គំ វា បមជ្ជិត្វា ទាវតោ អន្តំ ឱវតោ កោតំ កត្វា
បីវរំ និក្ខិបិតព្វំ អន្តេវាសិកម្មំ វុដ្ឋិតេ អាសនំ ឧទ្ធរិតព្វំ

វិសយចំណី មហារត្ន

ស្បង់សម្រាប់ស្បៀក ។ បើចំរើសើមត្រូវសំដីលក្នុងទីដែលមានកំដៅមួយ
ស្របក់ ប៉ុន្តែមិនត្រូវទុកចំរើក្នុងទីដែលមានកំដៅយូរទេ ត្រូវបត់ចំរើទុក
កាលនឹងបត់ចំរើត្រូវបំផ្លើសដោយម្ខាងឲ្យហួសគ្នាប្រមាណ ៤ ធ្នាប់ ហើយ
សឹមបត់ចំរើចុះដោយគិតថា កុំឲ្យ (ចំរើ) បាក់ផ្ទុកត្រង់ពាក់កណ្តាលឡើយ
ហើយត្រូវដាក់នូវវត្ថុពន្លឺចង្កេះក្នុងផ្ទុកចំរើចុះ ។ បើមានអាហារបិណ្ឌបាត
អន្តេវសិកត្រូវការឆាន់ អាចារ្យត្រូវឲ្យទឹកហើយនាំអាហារបិណ្ឌបាតចូល
ទៅជិតត្រូវស្អូអន្តេវសិកអំពីទឹកឆាន់ បើអន្តេវសិកឆាន់រួចហើយត្រូវឲ្យ
ទឹករួចទទួលយកបាត្រចេញធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យទន្តិចទន្តឹក ត្រូវលាង
ឲ្យស្អាត រួចហើយត្រូវដុតឲ្យស្អាតទឹក ហើយសំដីលក្នុងទីដែលមាន
កំដៅមួយស្របក់ តែមិនត្រូវទុកបាតក្នុងទីដែលមានកំដៅយូរពេកទេ
ត្រូវទុកបាតនឹងចំរើ កាលនឹងទុកបាត ត្រូវកាន់បាតដោយដៃម្ខាង
ស្លាបមើលទីខាងក្រោមត្រៃ ឬតាំងដោយដៃម្ខាង រួចសឹមទុក
បាត តែមិនត្រូវទុកបាតក្នុងទីមិនសមគួរឡើយ កាលនឹងទុកចំរើ
ត្រូវចាប់ចំរើដោយដៃម្ខាង ជូតស្បៀងចំរើ ឬខ្សែចំរើដោយដៃម្ខាង
ហើយត្រូវបត់ដោយចំរើខាងណោះឲ្យជាផ្ទុកមកខាងណោះ រួចហើយ
សឹមទុកចំរើចុះ កាលបើអន្តេវសិកក្រាកឡើង អាចារ្យត្រូវរើសនេះ

១៧៧

មហាខន្ធពរ អន្លេវាសិកវគ្គំ

នាទោទកំ ចាទបីបំ ចាទកថលីតំ បដិសាមេតតំ
សចេ សោ ទេសោ ឡក្កាទោ ហោតិ សោ ទេសោ
សម្មជ្ជិតញោ ។ សចេ អន្លេវាសិកោ នហាយិតុកាមោ
ហោតិ នហាទំ បដិយាទេតតំ សចេ សីតេន អត្តោ ហោតិ
សីតំ បដិយាទេតតំ សចេ ឡណ្ណាន អត្តោ ហោតិ ឡណ្ណំ
បដិយាទេតតំ ។ សចេ អន្លេវាសិកោ ជន្លាយវំ បរិសិទ្ធ-
កាមោ ហោតិ ចុណ្ណំ សន្នេតតំ មត្តិកា តេមេតញា
ជន្លាយវំ អាទាយ កត្តា ជន្លាយវំ ទត្តា បិវំ
បដិក្កហេត្វា ឯកមន្តំ ទិក្ខុបិតតំ ចុណ្ណំ ទាតតំ មត្តិ-
កា ទាតញា សចេ ឡស្សហតិ ជន្លាយវំ បរិសិតតំ
ជន្លាយវំ បរិសន្តេន មត្តិកាយ មុទំ មក្ខេត្វា បុរោ
ច បច្ឆតោ ច បដិច្ឆាទេត្វា ជន្លាយវំ បរិសិតតំ ន
យេវ ភិក្ខុ អន្តបខន្ត ទិសីទិតតំ ន នវំ ភិក្ខុ
អាសនេន បដិពាហេតញា ជន្លាយវេ អន្លេវាសិកស្ស
បរិកម្មំ កាតតំ ជន្លាយវា ទិក្ខុមន្តេន ជន្លាយវំ បិ
អាទាយ បុរោ ច បច្ឆតោ ច បដិច្ឆាទេត្វា ជន្លាយវា
ទិក្ខុបិតតំ ឡទកេបិ អន្លេវាសិកស្ស បរិកម្មំ កាតតំ

មហាទន្សកៈ អន្តោសិកាវគ្គ

ត្រូវទុកដាក់ទឹកលាងជើង តាំងសម្រាប់កល់ជើង ទ្រនាប់សម្រាប់ដូតជើង
បើប្រទេសនោះមានសម្រាម អាចារ្យត្រូវបោសប្រទេសនោះចេញ ។
បើអន្តោសិកាចង់ឆ្ងល់ទឹក អាចារ្យត្រូវចាត់ចែងទឹកសម្រាប់ឆ្ងល់ បើត្រូវ
ការដោយទឹកត្រជាក់ អាចារ្យត្រូវចាត់ចែងទឹកត្រជាក់ឲ្យ បើត្រូវការដោយ
ទឹកក្តៅ អាចារ្យត្រូវចាត់ចែងទឹកក្តៅឲ្យ ។ បើអន្តោសិកាចង់ចូលទៅកាន់
រោងភ្លើង អាចារ្យត្រូវសូនដុំលំអិតទុក ត្រូវផ្សើមដីស្អិតទុក រួចត្រូវនាំយក
តាំងសម្រាប់រោងភ្លើងទៅហើយប្រគល់តាំងសម្រាប់រោងភ្លើងទៅអន្តោ-
សិកាស្រេចហើយ ទទួលយកចំរាមកទុកដោយឡែក រួចត្រូវឲ្យគ្រឿង
លំអិត ត្រូវឲ្យដីស្អិតទៅអន្តោសិកា បើអាចារ្យអាចនឹងចូលទៅកាន់រោង
ភ្លើងបាន ក៏គប្បីចូលទៅកាន់រោងភ្លើងចុះ កាលនឹងចូលទៅកាន់រោងភ្លើង
ត្រូវយកដីស្អិតលាបមុខ រួចបិទបាំងទាំងខាងមុខខាងក្រោយ ហើយ
សឹមចូលទៅកាន់រោងភ្លើង ត្រូវកុំអង្គុយច្រៀតបៀតភិក្ខុចាស់ ។ ឡើយ
ត្រូវកុំហាមអាសនៈភិក្ខុខ្ចី ។ អាចារ្យត្រូវធ្វើបរិកម្មមានហុចដុំលំអិតជា
ដើម ដល់អន្តោសិកាក្នុងរោងភ្លើង កាលនឹងចេញពីរោងភ្លើង ត្រូវនាំយក
តាំងសម្រាប់រោងភ្លើងចេញ ហើយបិទបាំងទាំងខាងមុខខាងក្រោយ រួច
សឹមយកចេញអំពីរោងភ្លើង សូម្បីក្នុងទឹក អាចារ្យត្រូវតែធ្វើបរិកម្ម

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

នហានេន បឋមតវំ ឧត្តរិត្វា អត្តនោ កត្តំ វោនកំ
កត្វា និវាសេត្វា អន្តេវាសិកស្ស កត្តតោ ឧនកំ
បមជ្ជិតតំ និវាសនំ នាតតំ សង្ឃដិ នាតត្វា ជន្តា-
យរឋបំ អាទាយ បឋមតវំ អាគន្ធា អាសនំ បញ្ញាបេតតំ
ទាទោនកំ ទាទឋបំ ទាទកថលីកំ ឧបនិក្ខិបិតតំ
អន្តេវាសិកោ ទានិយេន បុច្ឆិតព្វោ ។ យស្មី វិហារេ
អន្តេវាសិកោ វិហារតិ សចេ សោ វិហារោ ឧក្ការោ
ហោតិ សចេ ឧស្សហតិ សោនេតព្វោ វិហារំ សោនេន្តេន
បឋមំ បត្តចីវំ នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ និស័-
ននប្បត្តត្វាណំ នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ ភិសិ-
តិម្ពោហនំ នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ មព្ពោ
និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ឃដ្ឋន្តេន
កវាជបិដ្ឋំ នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតព្វោ ឋបំ និចំ
កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ឃដ្ឋន្តេន ក-
វាជបិដ្ឋំ នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ មព្ពបដិទា-
នកា នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតត្វា ខេន្ទ្រមល្ល-
កោ នីហារិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតព្វោ អបស្សេនដលកំ

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

មានហុចដុំលំអិតជាដើមដល់អន្តរាសិកវែង លុះដល់អាចារ្យធួត្តរដ្ឋចេញ
ត្រូវឡើងមកមុន(អន្តរាសិក)ហើយត្រូវជូនឱ្យស្អិតទឹកហើយសីមស្លៀក
ស្បង់ រួចត្រូវជូនទឹកអំពីកាយរបស់អន្តរាសិក រួចហុចស្បង់សម្រាប់ស្លៀក
ហុចសង្ឃដំទៅឱ្យអន្តរាសិក រួចហើយត្រូវនាំយកតាំងសម្រាប់រោងភ្លើង
ចេញមកមុនហើយត្រូវកាលអាសនៈ ត្រូវបម្រុងទឹកលាងជើង តាំង
សម្រាប់កល់ជើង ទ្រនាប់សម្រាប់ជូតជើង រួចត្រូវសួរអន្តរាសិកអំពីទឹក
ធាន ។ ក្នុងវិហារណាដែលអន្តរាសិកនៅ បើវិហារនោះស្នាក់ត្រាក បើ
អាចារ្យអាចនឹងបោសប្រាស់បានក៏តប្បបោសប្រាស់ចុះ កាលនឹងបោស
ប្រាស់វិហារត្រូវនាំយកបាតនឹងចីវរចេញទៅជាមុន ហើយត្រូវទុកដាក់
ក្នុងទីគួរមួយ ត្រូវនាំយកគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់អង្គុយទៅទុកក្នុងទីសមគួរ
ត្រូវនាំយកពូកនឹងខ្នើយទៅទុកក្នុងទីសមគួរ កាលដែលនាំយកវត្ថុទៅត្រូវ
ធ្វើឱ្យចាបស្រួលកុំឱ្យត្រដុសនឹងផែនដី កុំឱ្យប៉ះសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារយក
ទៅទុកឱ្យល្អក្នុងទីសមគួរ កាលនឹងនាំយកតាំងទៅ ត្រូវធ្វើឱ្យចាបស្រួល
កុំឱ្យត្រដុសនឹងផែនដី កុំឱ្យប៉ះសន្ទុះទ្វារនឹងក្របទ្វារ ហើយយកទៅទុក
ឱ្យល្អក្នុងទីសមគួរ ត្រូវយកទ្រនាប់វត្ថុទៅទុកក្នុងទីសមគួរ ត្រូវនាំយក
កន្ត្រៃទៅទុកក្នុងទីសមគួរ ត្រូវនាំយកផែនការសម្រាប់ផ្អែកទៅទុកក្នុងទី

មហាទន្ធកេ អន្តោភិកវគ្គំ

នីហរិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ កុដ្ឋត្តរណំ យថាបញ្ញត្តំ
សល្បក្ខេត្វា នីហរិត្វា ឯកមន្តំ និក្ខិបិតតំ ។ សចេ
វិហារេ សន្តានកំ ហោតិ ឧល្លោកា បឋមំ ឱហារេតតំ
អាណេកសន្ធិកណ្ណកតា បមជ្ជិតព្វា សចេ កេរុកប-
រិកម្មកតា ភិក្ខុ កណ្ណកតា ហោតិ ចោឡកំ តេមេត្វា
បិដ្ឋេត្វា បមជ្ជិតព្វា សចេ កាឡវណ្ណកតា ភូមិ កណ្ណ-
កតា ហោតិ ចោឡកំ តេមេត្វា បិដ្ឋេត្វា បមជ្ជិតព្វា
សចេ អកតា ហោតិ ភូមិ ឧទកេន បរិច្ឆោសេត្វា
សម្មជ្ជិតព្វា មា វិហារេ រជេន ឧហញ្ញិតិ សង្ការំ វិចិត្វា
ឯកមន្តំ ធម្មតតំ កុដ្ឋត្តរណំ ឱតាបេត្វា សោធមត្វា
បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតំ មញ្ញ-
ប្បដិទានកា ឱតាបេត្វា បមជ្ជិតព្វា អតិហរិត្វា យថាហិរេ
បេតតព្វា មញ្ញា ឱតាបេត្វា សោធមត្វា បប្បោដេត្វា និចំ
កត្វា សាធុកំ អបរិយំសន្តេន អសង្ស្បន្តេន កកវដបិដ្ឋំ
អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតព្វា បិបំ ឱតាបេត្វា
សោធមត្វា បប្បោដេត្វា និចំ កត្វា សាធុកំ អបរិយំ-
សន្តេន អសង្ស្បន្តេន កកវដបិដ្ឋំ អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ

មហាខន្ធកៈ អន្តោវាសិកវិញ្ញ

សមគួរ កម្រាលផែនដីអាចារ្យត្រូវចំណាក់ខ្លួនដែលគេក្រាលយ៉ាងណា
ហើយនាំយកទៅទុកក្នុងទីសមគួរ ។ បើវិហារមានគ្រឿងស្តុកស្តុញ
(មានសម្បុកធាតុជាដើម) ត្រូវបោសទម្លាក់អំពីពិភានជាមុន រួចសឹម
បោសកន្លៀតជ្រុងនៃសន្ទះចង្អុច បើជញ្ជាំងដែលគេលាបជ័រនឹងមានពណ៌
សៅហ្មង ត្រូវជ្រលក់កំណាត់សំពត់រួចតូតចេញហើយសឹមជូត បើផ្ទៃ
ដែលគេលាប ដោយពណ៌ខ្មៅមានពណ៌សៅហ្មង ត្រូវជ្រលក់កំណាត់
សំពត់រួចតូតចេញហើយសឹមជូត បើផ្ទៃគេមិនបានលាបអ្វីទេ ត្រូវយក
ទឹកទៅប្រោះហើយសឹមបោស ត្រូវកំណាត់ទុកក្នុងចិត្តថា វិហារកុំ-
ប៉ីស្នោកត្រឹកដោយធូលីឡើយ ហើយប្រមូលសម្រាមយកទៅចាក់
ចោលដោយឡែក លុះហាលគ្រឿងកម្រាលផែនដីហើយត្រូវគោរួរ
សាយកទៅក្រាលទុកកន្លែងដែលវិញ លុះហាលទ្រនាប់គ្រែរួចហើយ
ត្រូវជូតរួចនាំយកទៅទុកដាក់នៅទីដែលវិញ លុះហាលគ្រែហើយត្រូវ
គោរ រួចធ្វើឲ្យទាបស្រួលកុំឲ្យត្រជុះនឹងផែនដី កុំឲ្យប៉ះនឹងសន្ទះទ្វារនឹង
ក្របទ្វារ រួចនាំយកទៅរៀបចំទុកដូចដែលវិញ លុះហាលតាំងរួចហើយ
ត្រូវជុសលាងគោរឲ្យស្អាតហើយ ធ្វើឲ្យទាបស្រួល កុំឲ្យត្រជុះនឹង
ផែនដី កុំឲ្យប៉ះសន្ទះទ្វារនឹងក្របទ្វារ រួចសាយកទៅរៀបចំទុកដូចដើម

វិសេសិទ្ធិ មហាវិញ្ញាណ

បញ្ញាបេតតំ ភិសិទ្ធិមហានំ ឱតាបេត្វា សោដេត្វា
បប្បោដេត្វា អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតំ
និសីទនបច្ចុត្តរណំ ឱតាបេត្វា សោដេត្វា បប្បោដេត្វា
អតិហរិត្វា យថាបញ្ញត្តំ បញ្ញាបេតតំ ទេឡ្យមល្លកោ
ឱតាបេត្វា បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា យថាហានេ វេបេតព្វោ
អបស្សនដលកំ ឱតាបេត្វា បមជ្ជិត្វា អតិហរិត្វា យ-
ថាហានេ វេបេតតំ បត្តចីវំ និក្ខិបិតតំ បត្តំ និក្ខិបន្តេន
ឯកេន ហេត្តេន បត្តំ កហេត្វា ឯកេន ហេត្តេន ហេដ្ឋា-
មញ្ចំ វា ហេដ្ឋាបិវេ វា បរាមសិត្វា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ
ន ច អនន្តរហិតាយ ក្វិមិយា បត្តោ និក្ខិបិតព្វោ ចីវំ
និក្ខិបន្តេន ឯកេន ហេត្តេន ចីវំ កហេត្វា ឯកេន
ហេត្តេន ចីវំសំ វា ចីវំជ្ជំ វា បមជ្ជិត្វា ចារតោ អន្តំ
ឱរតោ ភោកំ កត្វា ចីវំ និក្ខិបិតតំ ។ សេច បុរុត្តិមា
សរជា វតា វាយន្តិ បុរុត្តិមា វតតទាណ វេកេតព្វា សេច
បច្ចិមា សរជា វតា វាយន្តិ បច្ចិមា វតតទាណ វេកេ-
តព្វា សេច ឧត្តរា សរជា វតា វាយន្តិ ឧត្តរា វតតទាណ

វិនិច្ឆ័យបិដក មហាវគ្គ

វិញ លុះហាលពួកនឹងឆ្នើយហើយ ត្រូវដុសលាងនោះចេញហើយ សា
យកទៅរៀបចំទុកដូចដើមវិញ លុះហាលគ្រឿងកម្រាលសម្រាប់អង្គុយ
ហើយ ត្រូវដុសលាងនោះឲ្យស្អាតហើយ សាយកទៅរៀបចំទុកដូចដើមវិញ
លុះហាលកន្តារហើយ ត្រូវដូតឲ្យស្អាតរួចយកទៅទុកនៅទីដដែលវិញ
លុះហាលក្តារសម្រាប់ផ្អែកហើយ ត្រូវដូតឲ្យស្អាតរួចនាំយកទៅទុកនៅ
ទីដដែលវិញ ត្រូវរៀបចំទុកបាតនឹងចីវរ កាលនឹងទុកបាត ដៃម្ខាង
ត្រូវចាប់បាត ដៃម្ខាងត្រូវស្តូបមើលក្រោមវត្តិ ឬក្រោមតាំងហើយ
សឹមទុកបាត តែកុំឃ្លីទុកបាតលើទីដដែលមិនសមគួរឡើយ កាល
នឹងទុកចីវរ ដៃម្ខាងត្រូវចាប់ចីវរ ដៃម្ខាងត្រូវដូតស្បៀងចីវរ ឬខ្សែស-
ម្រាប់ហាលចីវរ ត្រូវបត់ជាយខាងណោះឲ្យជាផ្នត់មកខាងណោះ រួចសឹម
ទុកចីវរចុះ ។ បើខ្សែលំបក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងកើត អាចារ្យត្រូវបិទ
បង្អួចខាងកើត បើខ្សែលំបក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងលិច ត្រូវបិទបង្អួចទិស
ខាងលិច បើខ្សែលំបក់ទាំងធូលីមកពីទិសខាងជើង ត្រូវបិទបង្អួចទិសខាង

២០៣

មហាទន្ធតេ អន្តេវាសិកវត្ថុ

ឋកេតត្យា សចេ ធន្តិណា សរដា វាតា វាយន្តិ ធន្តិ-
ណា វាតាណា ឋកេតត្យា សចេ សីតកាលោ ហោតិ
ធិវា វាតាណា វិវិតត្យា រត្តិ ឋកេតត្យា សចេ ឧណ្ណកាលោ
ហោតិ ធិវា វាតាណា ឋកេតត្យា រត្តិ វិវិតត្យា ។ សចេ
បរិវេណំ ឧក្កាបំ ហោតិ បរិវេណំ សម្មជ្ជិតតំ សចេ
កោដ្ឋកោ ឧក្កាថា ហោតិ កោដ្ឋកោ សម្មជ្ជិតត្រា
សចេ ឧបដ្ឋានសាលា ឧក្កាថា ហោតិ ឧបដ្ឋានសាលា
សម្មជ្ជិតត្រា សចេ អត្តិសាលា ឧក្កាថា ហោតិ អត្តិសា-
លា សម្មជ្ជិតត្រា សចេ វច្ឆកុដិ ឧក្កាថា ហោតិ វច្ឆ-
កុដិ សម្មជ្ជិតត្រា សចេ ចានីយំ ន ហោតិ ចានីយំ
ឧបដ្ឋាបេតតំ សចេ បរិភោជនីយំ ន ហោតិ បរិភោ-
ជនីយំ ឧបដ្ឋាបេតតំ សចេ អាចមនក្កម្ភយា ឧទកំ
ន ហោតិ អាចមនក្កម្ភយា ឧទកំ អាសិញ្ចិតតំ ។
សចេ អន្តេវាសិកស្ស អនកិរតិ ឧប្បន្ទា ហោតិ អា-
ចរិយេន វ្រុបកាសេតត្រា វ្រុបកាសាបេតត្រា ធម្មក-
ថា វាស្ស កាតត្រា សចេ អន្តេវាសិកស្ស កុក្កុច្ឆិ
ឧប្បន្នំ ហោតិ អាចរិយេន វិណោទេតតំ វិណោទាបេតតំ

មហាវគ្គ: អន្តោវាសិកវគ្គ

ដើង បើខ្យល់បក់ទាំងធូលីមកភ័ទិសខាងត្បូង ត្រូវបិទបង្អួចទិសខាងត្បូង បើ
រដូវត្រជាក់ អាចារ្យត្រូវបើកបង្អួចក្នុងវេលាថ្ងៃ ត្រូវបិទបង្អួចក្នុងវេលាយប់
បើរដូវក្ដៅ អាចារ្យត្រូវបិទបង្អួចក្នុងវេលាថ្ងៃ ត្រូវបើកបង្អួចក្នុងវេលាយប់ ។
បើបរិវេណស្នាក់ត្រាកមិនស្អាត អាចារ្យត្រូវបោសទឹកបរិវេណចេញ បើ
បន្ទប់ស្នាក់ត្រាកមិនស្អាត អាចារ្យត្រូវបោសបន្ទប់ចេញ បើរោងធាន់មិន
ស្អាត អាចារ្យត្រូវបោសរោងធាន់ចេញ បើរោងភ្លើងស្នាក់ត្រាក អាចារ្យ
ត្រូវបោសរោងភ្លើងចេញ បើបង្គន់ស្នាក់ត្រាក អាចារ្យត្រូវបោសបង្គន់
ចេញ បើគ្មានទឹកសម្រាប់ធាន់ អាចារ្យត្រូវដកម្តងទឹកសម្រាប់ធាន់ បើគ្មាន
ទឹកសម្រាប់ច្រីប្រាស់ អាចារ្យត្រូវដកម្តងទឹកសម្រាប់ច្រីប្រាស់ បើទឹកក្នុង
ក្រុមសម្រាប់លាងអាចមន៍គ្មានទេ អាចារ្យត្រូវចាក់ទឹកទៅក្នុងក្រុមសម្រាប់
លាងអាចមន៍ ។ បើសេចក្តីអង្សុកកើតឡើងដល់អន្តោវាសិក អាចារ្យត្រូវ
បំបាត់អង្សុកដោយខ្លួនឯង ឬត្រូវឱ្យគេជួយធ្វើឱ្យបាត់អង្សុកក៏បាន ឬត្រូវ
សម្តែងធម្មកថាដល់អន្តោវាសិក បើសេចក្តីសង្ស័យកើតឡើងដល់អន្តោវា-
សិក អាចារ្យត្រូវជួយបន្ទោបង់ដោយខ្លួនឯង ឬត្រូវប្រើគេឱ្យជួយបន្ទោបង់

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ធម្មតថា វាស្ស កាតញ្ចា សចេ អន្តេវាសិកស្ស
ធិដ្ឋុតតំ ឧប្បដ្ឋំ ហោតិ អាចរិយេន វិវេចនតំ វិវេចា-
បេតតំ ធម្មតថា វាស្ស កាតញ្ចា ។ សចេ អន្តេវា-
សិកោ កុរុធម្មំ អដ្ឋាបន្នោ ហោតិ បរិវាសារហោ
អាចរិយេន ឧស្សុកំ កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ សង្ឃោ
អន្តេវាសិកស្ស បរិវាសំ ទទេយ្យាតិ សចេ អន្តេវាសិ-
កោ មូលាយ បដិកស្សនារហោ ហោតិ អាចរិយេន
ឧស្សុកំ កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ សង្ឃោ អន្តេវាសិកំ
មូលាយ បដិកស្សេយ្យាតិ សចេ អន្តេវាសិកោ មា-
នត្តារហោ ហោតិ អាចរិយេន ឧស្សុកំ កាតតំ កិច្ចំ
នុ ខោ សង្ឃោ អន្តេវាសិកស្ស មាណត្ថំ ទទេយ្យាតិ
សចេ អន្តេវាសិកោ អញ្ញាវារហោ ហោតិ អាចរិយេន
ឧស្សុកំ កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ សង្ឃោ អន្តេវាសិកំ
អញ្ញេយ្យាតិ ។ សចេ សង្ឃោ អន្តេវាសិកស្ស កម្មំ
កត្តកាមោ ហោតិ តដ្ឋនីយំ វា និយស្សំ វា បញ្ញាជនី-
យំ វា បដិសារណីយំ វា ឧត្តេបនីយំ វា អាចរិយេន
ឧស្សុកំ កាតតំ កិច្ចំ នុ ខោ សង្ឃោ អន្តេវាសិ-

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក៏បាន ឬត្រូវសម្តែងធម្មកថាដល់អន្តេវាសិក បើអន្តេវាសិកមានទិដ្ឋិសកើត
ឡើង អាចារ្យត្រូវដោះស្រាយដោយខ្លួនឯង ឬត្រូវបញ្ជាក់គេឲ្យជួយដោះ
ស្រាយក៏បាន ឬត្រូវសម្តែងធម្មកថាដល់អន្តេវាសិក ។ បើអន្តេវាសិកត្រូវ
គរុកាបត្តិភ្នំនឹងចូលបរិវាស អាចារ្យត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគរុ
ឲ្យបរិវាសដល់អន្តេវាសិក ដោយទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអន្តេវាសិកគរុពាញ
អន្តេវាសិកចូលមកក្នុងមូលាបត្តិ អាចារ្យត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃ
គប្បីពាញអន្តេវាសិកចូលមកក្នុងមូលាបត្តិ ចំពោះអន្តេវាសិកដោយទុបាយ
ដូចម្តេចហ្ន៎ បើអន្តេវាសិកគរុដល់មានត្ត អាចារ្យត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា
សង្ឃគប្បីឲ្យមានត្តដល់អន្តេវាសិកដោយទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអន្តេវាសិក
គរុដល់អព្ពានកម្ម អាចារ្យត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃគប្បីធ្វើ
អព្ពានកម្មចំពោះអន្តេវាសិក ដោយទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ បើសង្ឃចង់ធ្វើ
កម្ម គិតជ្ជន័យកម្មក្តី និយស្សកម្មក្តី បញ្ចជន័យកម្មក្តី បដិសារណ័យកម្មក្តី
ទុក្ខបន័យកម្មក្តីដល់អន្តេវាសិក អាចារ្យត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា សង្ឃ

មហាទន្ធកេ អន្តេវាសិកវគ្គំ

កស្ស កម្មំ ន កេយ្យ លហុកាយ វា បរិណា-
មេយ្យាតិ កតំ វា បទស្ស ហោតិ សង្ឃេន កម្មំ វជ្ជ-
នីយំ វា និយស្សំ វា បព្វាជនីយំ វា បដិសារណីយំ វា
ឧត្តេបនីយំ វា អាចរិយេន ឧស្សុក្កំ កាតតំ កិច្ចំ
នុ ខោ អន្តេវាសិកោ សម្មារត្តេយ្យ លោមំ ចានេយ្យ
នេត្តារំ វត្តេយ្យ សង្ឃោ តំ កម្មំ បដិប្បស្សុម្ពយ្យាតិ ។
សចេ អន្តេវាសិកស្ស ចីវរំ ជោវិតតំ ហោតិ អាចរិយេ-
ន អាចិត្តិតតំ ឯវំ ជោយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ
កិច្ចំ នុ ខោ អន្តេវាសិកស្ស ចីវរំ ជោវិយេថាតិ ស-
ចេ អន្តេវាសិកស្ស ចីវរំ កាតតំ ហោតិ អាចរិយេន
អាចិត្តិតតំ ឯវំ កេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ
កិច្ចំ នុ ខោ អន្តេវាសិកស្ស ចីវរំ ករិយេថាតិ សចេ
អន្តេវាសិកស្ស រជនំ បចិតតំ ហោតិ អាចរិយេន អា-
ចិត្តិតតំ ឯវំ បចេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ កិច្ចំ
នុ ខោ អន្តេវាសិកស្ស រជនំ បចិយេថាតិ សចេ
អន្តេវាសិកស្ស ចីវរំ រជេតតំ ហោតិ អាចរិយេន
អាចិត្តិតតំ ឯវំ រជេយ្យាសីតិ ឧស្សុក្កំ វា កាតតំ

មហាទន្ធករៈ អន្តេវាសិកវត្ត

មិនគប្បីធ្វើកម្ម ឬគប្បីបង្កាន់ទៅ ដើម្បីកម្មស្រាលដល់អន្តេវាសិកដោយ
ឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើកម្ម គឺឆន្ទនិយកម្មក៏ និយស្សកម្មក៏ បញ្ចាជនិយកម្ម
ក៏ បដិសារណីយកម្មក៏ ទុក្ខបនិយកម្មក៏ សង្ឃបានធ្វើដល់អន្តេវាសិក
នោះរួចហើយ អាចារ្យត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យអន្តេ-
វាសិកគប្បីប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ គប្បីសម្របរោម (គឺលែងចែកប្រកាន់)
គប្បីប្រព្រឹត្តនូវការរើខ្លួនចេញចាកអាបត្តិ សង្ឃគប្បីរម្ងាប់នូវកម្មនោះ ។
បើអន្តេវាសិកត្រូវការលាងចីវរ អាចារ្យត្រូវប្រាប់ថា អ្នកគប្បីលាងយ៉ាង
នេះ ពុំនោះសោតត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចីវររបស់អន្តេវាសិកគួរលាង
ដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអន្តេវាសិកត្រូវការធ្វើចីវរ អាចារ្យត្រូវប្រាប់
ថា អ្នកគប្បីធ្វើយ៉ាងនេះ ឬក៏ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា ចីវររបស់អន្តេវា-
សិកគួរធ្វើដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ បើអន្តេវាសិកត្រូវការនឹងដាំទឹកជ្រលក់
អាចារ្យត្រូវប្រាប់ថា អ្នកត្រូវដាំទឹកជ្រលក់យ៉ាងនេះ ពុំនោះសោត
ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា អន្តេវាសិកគួរដាំទឹកជ្រលក់ដោយឧបាយដូច
ម្តេចហ្ន៎ បើអន្តេវាសិកត្រូវការនឹងជ្រលក់ចីវរ អាចារ្យត្រូវប្រាប់ថា អ្នក
គប្បីជ្រលក់ចីវរបែបនេះ ឬក៏ត្រូវធ្វើសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយថា អន្តេវាសិកគប្បី

វិនយបិដក មហាវគ្គោ

កំន្លឹ ធុ ខោ អន្តោវាសិកស្ស ចីវរំ រដិយេថាតិ ចីវរំ
រដន្តោន សាធុកំ សម្មវវត្តកំ សម្មវវត្តកំ រដេតតំ
ន ច អច្ឆិទ្ធ ថេវេ បក្កមិភតំ ។ សចេ អន្តោវាសិកោ
តិលាណោ ហោតិ យាវជីវំ ឧបដ្ឋានតោ វុដ្ឋានស្ស
អាគមេតត្ថន្តំ ។

អន្តោវាសិកវត្ថុ ធិដ្ឋិតំ ។

[៧៥] តេន ខោ បន សមយេន អន្តោវាសិកា
អាចរិយេស្ស ន សម្មវវត្តន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេ-
ចេស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ អន្តោវាសិកេន អាចរិយម្ហិ ន
សម្មវវត្តតតំ យោ ន សម្មវវត្តយ្យ អាបត្តិ ទុក្កស្សាតិ ។
នេវ សម្មវវត្តន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេស្សំ ។
អនុជាណាមិ ភិក្ខុវេ អសម្មវវត្តន្តំ បណាមេតុំ ។ ឯវត្ត
បន ភិក្ខុវេ បណាមេតតោ ។ បណាមេមិ តន្តិ វា
មាយិធ បដិក្កមិភិ^(១) វា ជីហាវ តេ បត្តចីវរន្តំ វា ណាហំ
តយា ឧបដ្ឋានតោតិ វា កាយេន វិញ្ញាបេតិ វាចាយ
ឃ្ម

---

១ មា ឥធ បដិក្កមាតិ កត្តបិ យោគ្គេ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ដែលក៏ចិវរដោយឧបាយដូចម្តេចហ្ន៎ កាលនឹងដែលក៏ចិវរ ត្រូវដែលក៏
ប្រែឲ្យសព្វស្ម័គ្រ បើដំណាក់ទឹកស្រក់មិនទាន់អស់ ក៏កាលដើរចេញ ។
បើអន្តរាសិកមានដម្ហី អាចារ្យត្រូវថែទាំដរាបអស់ជីវិត ត្រូវរង់ចាំលុះតែ
ជាដម្ហី ។

ចប់អន្តរាសិកវគ្គ ។

(៧៥) សម័យនោះឯង ពួកអន្តរាសិកមិនបានប្រព្រឹត្តល្អនឹងពួក
អាចារ្យឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តរាសិក
ត្រូវប្រព្រឹត្តឲ្យល្អនឹងអាចារ្យ អន្តរាសិកណាមិនប្រព្រឹត្តឲ្យល្អ នឹងត្រូវ
អាបត្តិទុក្ខ ។ អន្តរាសិកទាំងនោះក៏នៅតែប្រព្រឹត្តមិនល្អដដែល ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គង់គតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យអាចារ្យ
បណ្តេញចេញនូវអន្តរាសិកណាដែលប្រព្រឹត្តមិនល្អនឹងអាចារ្យបាន ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាចារ្យត្រូវបណ្តេញអន្តរាសិក ដូចសេចក្តី
តទៅនេះ ។ គឺអាចារ្យបញ្ជាក់អន្តរាសិកដោយកាយ ឬដោយវចនា

២០៧

មហាទន្ធតោ បណាមកថា

វិញ្ញាបេតិ កាយេន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ បណាមិតោ
ឃ្ល

ហោតិ អន្តេវាសិកោ ន កាយេន វិញ្ញាបេតិ ន
ឃ្ល

វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ន កាយេន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ន
ឃ្ល

បណាមិតោ ហោតិ អន្តេវាសិកោតិ ។ តេន ទោ បន

សមយេន អន្តេវាសិកា បណាមិតា ន ខមាបេន្តិ ។

ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ

ខមាបេត្តិ ។ នេវ ខមាបេន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ

អាវោចេស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ បណាមិតេន ន ខមា-

បេតញោ យោ ន ខមាបេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខដស្សាតិ ។

តេន ទោ បន សមយេន អាចរិយា ខមាបិយមាធា

ន ខមន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។

បញ្ចក្ខណៈ បណ្តាមកថា

ប្តបញ្ជាក់ទាំងកាយទាំងវាចាថា ខ្ញុំបណ្តាញអ្នកឯងដូច្នោះក្តី ថាអ្នកឯងក្តីនៅ
ក្នុងទីនេះដូច្នោះក្តី ថាអ្នកឯងចូរនាំយកបាត្រនឹងចីវររបស់អ្នកឯងចេញទៅ
ដូច្នោះក្តី ថាអ្នកឯងមិនត្រូវបម្រើខ្ញុំដូច្នោះក្តី (យ៉ាងនេះ) បានឈ្មោះថា អាចារ្យ
បណ្តាញអន្តេវសិក (បើ) អាចារ្យមិនបានបញ្ជាក់អន្តេវសិកដោយកាយ
ឬដោយវាចា មិនបានបញ្ជាក់ទាំងកាយទាំងវាចាទេ មិនហៅថា អាចារ្យ
បណ្តាញអន្តេវសិកឡើយ ។ សម័យនោះឯង ពួកអន្តេវសិកដែលអាចារ្យ
បានបណ្តាញចេញហើយ មិនបានសូមអាចារ្យឲ្យអត់ទោសវិញ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយបានក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតដើម្បីឲ្យពួក
អន្តេវសិកសូមអាចារ្យឲ្យអត់ទោសឲ្យវិញបាន ។ ពួកអន្តេវសិកក៏នៅតែ
មិនសូមអាចារ្យឲ្យអត់ទោសឲ្យដដែល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូល
សេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឯអន្តេវសិកដែលអាចារ្យបានបណ្តាញចេញហើយមិនគួរជា
មិនសូមអាចារ្យឲ្យអត់ទោសឲ្យវិញទេ អន្តេវសិកណាដែលមិនបានសូម
អាចារ្យឲ្យអត់ទោសឲ្យ នឹងត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ សម័យនោះឯង ពួក
អាចារ្យដែលអន្តេវសិកបានសូមឲ្យអត់ទោសឲ្យវិញ ក៏មិនព្រមអត់ទោស
ឲ្យឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មាន

២០៨

វិទយបិដកេ មហោវគ្គោ

អនុជាតាមី ភិក្ខុវេ ខមីតុន្តិ ។ នេវ ខមន្តិ ។ អន្តេ-
វាសិកា បក្កមន្តិបំ វិព្វមន្តិបំ តិក្ខុយេសុបំ សង្ក-
មន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ
ខមាបិយមាណេន ន ខមីតតំ យោ ន ខមេយ្យ អាបត្តិ
ទុក្កដស្សតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាចរិយា
សម្មាវត្តនំ បណាមេន្តិ អសម្មាវត្តនំ ន បណាមេន្តិ ។
ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សម្មា-
វត្តនោ បណាមេតព្វោ យោ បណាមេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ក-
ដស្ស ន ច ភិក្ខុវេ អសម្មាវត្តនោ ន បណាមេតព្វោ យោ
ន បណាមេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ
អន្តេហំ សមញ្ញាកតោ អន្តេវាសិកោ បណាមេតព្វោ
អាចរិយម្ហិ ធានិមត្តំ បេមំ ហោតិ ធានិមត្តោ បសាទោ

វិសយបិដក មហាវគ្គ

ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យអាចារ្យអត់ទោសឱ្យ ។ ពួកអាចារ្យទាំងនោះក៏នៅតែមិនព្រម
អត់ទោសឱ្យដដែល ។ ពួកអន្តេវសិកក៏ចៀសចេញទៅខ្លះ សិកចេញ
ទៅខ្លះ រត់ចូលពួកភិក្ខុខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលសេចក្តីនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ អាចារ្យណាដែលអន្តេវសិកសូមឱ្យអត់ទោសឱ្យ ត្រូវតែអត់ទោស
ឱ្យវិញ (បើ) អាចារ្យណាមិនអត់ទោសឱ្យទេ នឹងត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។
សម័យនោះឯង ពួកអាចារ្យបណ្តេញអន្តេវសិកដែលមានវត្តប្រព្រឹត្តត្រឹម
ត្រូវចេញ មិនបានបណ្តេញអន្តេវសិកដែលប្រព្រឹត្តមិនត្រឹមត្រូវឡើយ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវសិកដែលមាន
វត្តប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវហើយ អាចារ្យមិនត្រូវបណ្តេញចេញទេ អាចារ្យណា
បណ្តេញ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែបើអន្តេវសិកដែល
មិនប្រព្រឹត្តត្រឹមត្រូវ អាចារ្យតប្បបណ្តេញចេញ បើមិនបណ្តេញ
ចេញ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវសិកប្រកបដោយ
អង្គ៥ អាចារ្យត្រូវបណ្តេញចេញ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺអន្តេវសិកគ្មាន
សេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តមាននឹងអាចារ្យ ១ គ្មានសេចក្តីជ្រះថ្លា ១ គ្មាន

មហាទន្ធកេ បញ្ច បណាមង្គានី

ហោតិ នាធិមត្តា ហិរិ ហោតិ នាធិមត្តា តារវោ ហោតិ
នាធិមត្តា ភាវនា ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហង្កេហិ សមន្នាគតោ អន្តេវាសិកោ បណាមេតព្វោ ។
បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្នាគតោ អន្តេវាសិកោ
ន បណាមេតព្វោ អាចរិយម្ហិ អធិមត្តំ មេមំ ហោតិ
អធិមត្តោ បសាទោ ហោតិ អធិមត្តា ហិរិ ហោតិ អ-
ធិមត្តោ តារវោ ហោតិ អធិមត្តា ភាវនា ហោតិ ឥមេ-
ហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ សមន្នាគតោ អន្តេវាសិ-
កោ ន បណាមេតព្វោ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ
សមន្នាគតោ អន្តេវាសិកោ អលំ បណាមេតុំ អាចរិ-
យម្ហិ នាធិមត្តំ មេមំ ហោតិ នាធិមត្តោ បសាទោ
ហោតិ នាធិមត្តា ហិរិ ហោតិ នាធិមត្តោ តារវោ ហោតិ
នាធិមត្តា ភាវនា ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហង្កេហិ សមន្នាគតោ អន្តេវាសិកោ អលំ បណាមេតុំ ។
បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមន្នាគតោ អន្តេវាសិកោ
អលំ បណាមេតុំ អាចរិយម្ហិ អធិមត្តំ មេមំ ហោតិ
អធិមត្តោ បសាទោ ហោតិ អធិមត្តា ហិរិ ហោតិ

មហាវទ្ធកៈ អន្តេវាសិកប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាង ត្រូវឲ្យអាចារ្យបណ្ឌេញចេញ

សេចក្តីអៀនខ្មាសមាំ ១ គ្មានសេចក្តីគោរពកោតវ័ក្រងមាំ ១ គ្មានការវាមាំ
មួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវាសិកប្រកបដោយអង្គ៥នេះឯង អាចារ្យ
ត្រូវបណ្ឌេញចេញបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវាសិកប្រកបដោយ
អង្គ៥ អាចារ្យមិនត្រូវបណ្ឌេញចេញទេ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺអន្តេវាសិក
មានសេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តមាំនឹងអាចារ្យ ១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំ ១ មាន
សេចក្តីអៀនខ្មាសមាំ ១ មានសេចក្តីគោរពកោតវ័ក្រងមាំ ១ មានការវា
មាំមួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវាសិកដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង
អាចារ្យមិនត្រូវបណ្ឌេញចេញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវាសិកដែល
ប្រកបដោយអង្គ៥ហើយ អាចារ្យគួរបណ្ឌេញ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺអន្តេវា-
សិកគ្មានសេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តមាំនឹងអាចារ្យ ១ គ្មានសេចក្តីជ្រះថ្លា
មាំ ១ គ្មានសេចក្តីអៀនខ្មាសមាំ ១ គ្មានសេចក្តីគោរពកោតវ័ក្រងមាំ ១
គ្មានការវាមាំមួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អន្តេវាសិកដែលប្រកបដោយ
អង្គ ៥ នេះឯងហើយ អាចារ្យគួរបណ្ឌេញចេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អន្តេវាសិកដែលប្រកបដោយអង្គ៥ (ចំណែកខាងល្អ) ហើយ អាចារ្យមិន
ត្រូវបណ្ឌេញចេញទេ (ឯអង្គ៥នោះ) គឺអន្តេវាសិកមានសេចក្តីស្រឡាញ់
ពេញចិត្តមាំនឹងអាចារ្យ ១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំ ១ មានសេចក្តីអៀនខ្មាស

២១០

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

អធិមត្តោ តារវេ ហោតិ អធិមត្តោ ការវេ ហោតិ ឥមេហិ
ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ សមម្ពាគតោ អន្តេវសិកោ
នាលំ បណាមេត្តុ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ ស-
មម្ពាគតំ អន្តេវសិកំ អប្បណាមេន្តោ អាចរិយោ សាតិ-
សារោ ហោតិ បណាមេន្តោ អនតិសារោ ហោតិ អាច-
រិយម្ហិ នាធិមត្តំ ចេមំ ហោតិ នាធិមត្តោ បសានោ
ហោតិ នាធិមត្តា ហិវិ ហោតិ នាធិមត្តោ តារវេ ហោតិ
នាធិមត្តា ការវេ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហង្កេហិ សមម្ពាគតំ អន្តេវសិកំ អប្បណាមេន្តោ អាច-
រិយោ សាតិសារោ ហោតិ បណាមេន្តោ អនតិសារោ
ហោតិ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមម្ពាគតំ អន្តេ-
វសិកំ បណាមេន្តោ អាចរិយោ សាតិសារោ ហោតិ
អប្បណាមេន្តោ អនតិសារោ ហោតិ អាចរិយម្ហិ អធិ-
មត្តំ ចេមំ ហោតិ អធិមត្តោ បសានោ ហោតិ អធិ-
មត្តា ហិវិ ហោតិ អធិមត្តោ តារវេ ហោតិ អធិមត្តា
ការវេ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ

វិសយចំណិត មហាវគ្គ

មាំ១មានសេចក្តីគោរពកោតវ័ក្រងមាំ ១ មានការវនាមាំមួន ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អន្តរាសិកវ័ក្រងមាំ ១ មានការវនាមាំមួន ១ ម្នាលភិក្ខុ
មិនគួរបណ្តេញចេញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាចារ្យមិនបានបណ្តេញ
អន្តរាសិកវ័ក្រងមាំ ១ (ចំណែកខាងក្រៅហើយ) នឹងមាន
ទោស (គឺត្រូវអាបត្តិមិនខានឡើយ) (បើ) អាចារ្យបណ្តេញចេញហើយ
ទើបគ្មានទោស (គឺមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ) (ឯអង្គ ៥ ចំណែកខាងក្រៅ
នោះ) គឺអន្តរាសិកគ្មានសេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តមាំនឹងអាចារ្យ ១
គ្មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំ ១ គ្មានសេចក្តីអៀនខ្មាសមាំ ១ គ្មានសេចក្តីគោរព
កោតវ័ក្រងមាំ ១ គ្មានការវនាមាំមួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាចារ្យកាល
មិនបណ្តេញអន្តរាសិកវ័ក្រងមាំ ១ នេះឯងហើយ នឹងមាន
ទោស (បើ) អាចារ្យបណ្តេញចេញនឹងឥតទោស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
អាចារ្យកាលបណ្តេញអន្តរាសិកវ័ក្រងមាំ ១ (ចំណែកខាង
ក្នុង) ហើយ នឹងមានទោស (បើ) មិនបានបណ្តេញចេញទេ នឹងឥត
ទោស (ឯអង្គ ៥ នោះ) គឺ អន្តរាសិកមានសេចក្តីស្រឡាញ់ពេញចិត្តមាំ
នឹងអាចារ្យ ១ មានសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំ ១ មានសេចក្តីអៀនខ្មាសមាំ ១
មានសេចក្តីគោរពកោតវ័ក្រងមាំ ១ មានការវនាមាំមួន ១ ម្នាលភិក្ខុ

២១១

បហាខន្តពេ អាចរិយន្តោវសិករោ

ស មន្ទា គតំ អន្តោវសិកំ បណាមេន្ទោ អាចរិយោ
សាតិសារោ យោតិ អប្បណាមេន្ទោ អនតិសារោ
យោតិ ។

(៧៦) តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ទស-
វស្សម ទសវស្សមាតិ ពាលា អព្យត្តា ទិស្សយំ ទេន្ទំ ។
ទិស្សន្ទំ អាចរិយោ ពាលា អន្តោវសិកា បណ្ឌិតា ទិស្សន្ទំ
អាចរិយោ អព្យត្តា អន្តោវសិកា ព្យត្តា ទិស្សន្ទំ អាច-
រិយោ អប្បស្សតា អន្តោវសិកា ពហុស្សតា ទិស្សន្ទំ
អាចរិយោ ទុប្បញ្ញា អន្តោវសិកា បញ្ចវន្តោ ។ យេ តេ
ភិក្ខុ អប្បិច្ឆា ។ បេ ។ តេ ឧជ្ឈយន្តិ ឌីយន្តិ វិចារេន្ទំ
កេមំ ហិ ឆាម ភិក្ខុ ទសវស្សម ទសវស្សមាតិ ពាលា
អព្យត្តា ទិស្សយំ ទិស្សន្ទំ ទិស្សន្ទំ អាចរិយោ ពាលា
អន្តោវសិកា បណ្ឌិតា ទិស្សន្ទំ អាចរិយោ អព្យត្តា
អន្តោវសិកា ព្យត្តា ទិស្សន្ទំ អាចរិយោ អប្បស្សតា
អន្តោវសិកា ពហុស្សតា ទិស្សន្ទំ អាចរិយោ ទុប្បញ្ញា
អន្តោវសិកា បញ្ចវន្តោតិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ

មហាទន្ធកៈ អាចរិយស្តេវាសិកកថា

ទាំងឡាយ អាចារ្យកាលបណ្តេញទូរអន្តរាសិកដែលប្រកបដោយអង្គ៥
នេះឯងហើយ នឹងមានទោសមិនខានឡើយ បើមិនបានបណ្តេញចេញទេ
ក៏ឥតមានទោសឡើយ ។

(៤៦) សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយជាបុគ្គលពាលមិនគ្មានឱ្យ
និស្ស័យ (ដល់អន្តរាសិក) ដោយអានថា យើងមានវស្សា ១០ ហើយ
យើងមានវស្សា ១០ ហើយ ។ ពួកអាចារ្យជាមនុស្សពាល ពួកអន្តរាសិកជា
បណ្ឌិតក៏ប្រាកដ ពួកអាចារ្យជាមនុស្សមិនគ្មាន ពួកអន្តរាសិកជាមនុស្ស
គ្មានក៏ប្រាកដ ពួកអាចារ្យជាមនុស្សចេះដឹងតិច ពួកអន្តរាសិកជាមនុស្ស
ចេះដឹងច្រើនក៏ប្រាកដ ពួកអាចារ្យជាមនុស្សអាច់ដតបញ្ញា ពួកអន្តរាសិក
ជាមនុស្សមានបញ្ញាក៏ប្រាកដ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយណាមានសេចក្តីប្រាថ្នា
តិច ។ បេ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តិចបន្តួចថា ភិក្ខុ
ទាំងឡាយជាមនុស្សពាលមិនគ្មានមិនសមបើនឹងហ៊ានឱ្យនិស្ស័យ (ដល់
អន្តរាសិក) ដោយអានថា យើងមានវស្សា ១០ ហើយ យើងមានវស្សា ១០
ហើយ ពួកអាចារ្យជាមនុស្សពាល ពួកអន្តរាសិកជាបណ្ឌិតក៏ប្រាកដ ពួក
អាចារ្យមិនគ្មាន ពួកអន្តរាសិកគ្មានក៏ប្រាកដ ពួកអាចារ្យចេះដឹងតិច ពួក
អន្តរាសិកចេះដឹងច្រើនក៏ប្រាកដ ពួកអាចារ្យអាច់ដតបញ្ញា ពួកអន្តរាសិក
មានបញ្ញាក៏ប្រាកដ ។ វេលានោះ ភិក្ខុទាំងនោះបានក្រាបទូលសេចក្តីនេះ

២១២

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ សច្ចំ កិកវ កិក្ខវេ កិក្ខ
ទសវស្សម ទសវស្សមាតិ ពាលា អព្យត្តា និស្សយំ
ទេន្តិ ទិស្សន្តិ អាចរិយា ពាលា... អន្តេវាសិកា បញ្ញា-
វត្តោតិ ។ សច្ចំ កកវតិ ។ វិកវហិ ពុទ្ធា កកវា...
វិកវហិត្វា ធម្មំ កតំ កត្វា កិក្ខ អាមន្តេសិ ន កិក្ខវេ
ពាលេន អព្យត្តេន និស្សយោ ធាតព្វោ យោ ទទេយ្យ
អាមត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុជាធាមិ កិក្ខវេ ព្យត្តេន
កិក្ខវា បដិពាលេន ទសវស្សេន វា អតិវេកទសវស្សេន
វា និស្សយំ ធាតុន្តិ ។

[៧៧] តេន ទោ បន សមយេន កិក្ខ អាចរិយុ-
បដ្ឋាយេសុ បក្កន្តេសុបិ វិត្តន្តេសុបិ កាលកតេសុបិ
បក្កសង្កន្តេសុបិ និស្សយប្បដិប្បស្សន្តិយោ ន ជានន្តិ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ បញ្ញាមា កិក្ខវេ និស្ស-
យប្បដិប្បស្សន្តិយោ ឧបដ្ឋាយមា ឧបដ្ឋាយោ បក្កន្តោ

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកវា ពួកភិក្ខុជាមនុស្សពាលមិនធ្លាសឲ្យនិស្ស័យ (ដល់អន្តរាសិក) ដោយ
អាងថា យើងមានវស្សា ១០ ហើយ យើងមានវស្សា ១០ ហើយ ពួក
អាចារ្យជាមនុស្សពាល... ពួកអន្តរាសិកមានបញ្ញាក៏ប្រាកដ ពិតមែនឬ ។
ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះ
សម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ដ៏មានជោគ... ក៏ទ្រង់បន្ទោស លុះទ្រង់បន្ទោសរួចហើយ
ទើបធ្វើធម្មិក៏ថាហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុដែលជាមនុស្សពាលមិនធ្លាស មិនត្រូវឲ្យនិស្ស័យទេ ភិក្ខុណាឲ្យ នឹង
ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែល
ធ្លាសប្រតិពល មានវស្សា ១០ ឬមានវស្សាច្រើនជាង ១០ ឡើងទៅ
ឲ្យនិស្ស័យបាន ។

[៧៧] សម័យនោះឯង កាលបើអាចារ្យនឹង ឧបជ្ឈាយ៍ទាំងឡាយ
ចៀសចេញទៅក្តី សឹកចេញទៅក្តី ធ្វើមរណកាលទៅក្តី រត់ចូលទៅកាន់
ពួកតិរិយក្តី ពួកភិក្ខុក៏មិនដឹងសេចក្តីរម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ គឺជាចំនិស្ស័យបាន
ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការរម្ងាប់និស្ស័យ គឺជាចំនិស្ស័យ
ព្រោះឧបជ្ឈាយ៍នេះមាន ៥ យ៉ាង គឺទី ១ ឧបជ្ឈាយ៍ចៀសចេញទៅក្តី

២១៣

មហាទន្ធក ឧបស្ស័យបរិយេហំ និស្សយប្បនិប្បស្សន្តិ

វា ហោតិ វិញ្ញន្តោ វា កាលកតោ វា បក្ខុសង្កន្តោ វា
អាណត្តិយេវ បញ្ចមី ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច និស្សយ-
ប្បនិប្បស្សន្តិយោ ឧបស្ស័យម្ហា ។ នយិមា ភិក្ខុវេ
និស្សយ ប្បនិប្បស្សន្តិយោ អាចរិយម្ហា អាចរិយោ បក្កន្តោ
វា ហោតិ វិញ្ញន្តោ វា កាលកតោ វា បក្ខុសង្កន្តោ វា
អាណត្តិយេវ បញ្ចមី ឧបស្ស័យេន វា សមោធានកតោ^(១)
ហោតិ ឥមា ខោ ភិក្ខុវេ ន និស្សយប្បនិប្បស្សន្តិយោ
អាចរិយម្ហា ។

[៧៨] បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អង្កេហំ សមញ្ញកតេន
ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន និស្សយោ ធាតព្វោ
ន សាមណោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ន អសេក្ខេន សី-
លក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន សមា-
និក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន បញ្ញា-
ទន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន
សមញ្ញកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន វិមុត្តិពារណនិស្ស-
នក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ

១ ឧ. សមោធានំ គតោ ។

មហាទន្សកៈ ការវង្សនិស្ស័យបាវនាបដិស្ស័យនឹងអាចារ្យ

ទី ២ ឧបជ្ឈាយ៍សីកចេញទៅក្តី ទី ៣ ឧបជ្ឈាយ៍ធ្វើមរណកាលទៅក្តី ទី ៤
ឧបជ្ឈាយ៍ទៅកាន់ត្រិយក្តី ទី ៥ ឧបជ្ឈាយ៍បណ្តេញចេញក្តី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ ការដែលរម្ងាប់និស្ស័យ គឺជាចំនិស្ស័យព្រោះឧបជ្ឈាយ៍មាន ៥
យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការរម្ងាប់និស្ស័យ គឺជាចំនិស្ស័យ
ព្រោះអាចារ្យនេះមាន ៦ យ៉ាង គឺទី ១ អាចារ្យច្រៀសចេញទៅក្តី ទី ២
សីកចេញទៅក្តី ទី ៣ ធ្វើមរណកាលទៅក្តី ទី ៤ ទៅកាន់ត្រិយក្តី ទី ៥
សីកចេញទៅក្តី ទី ៦ អាចារ្យបានទៅនៅរួមជាមួយនឹងឧបជ្ឈាយ៍ក្តី
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការដែលរម្ងាប់និស្ស័យ គឺជាចំនិស្ស័យព្រោះអាចារ្យ
មាន ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

(៧៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ មិនគួរឱ្យ
ឧបសម្បទា មិនគួរឱ្យនិស្ស័យ មិនគួរឱ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនឡើយ គឺភិក្ខុ
ដែលមិនប្រកបដោយសីលក្នុងអសេត្តៈ គឺជារបស់អសេត្តបុគ្គល ១ មិន
ប្រកបដោយសមាធិក្នុងអសេត្តៈ ១ មិនប្រកបដោយបញ្ញាខ្លួនអសេត្តៈ
១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិក្នុងអសេត្តៈ ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្ស-
នក្នុងអសេត្តៈ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង

វិនយបំណែ មហាវគ្គោ

បញ្ចហង្កេហិ សមញ្ញកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេ-
តតំ ន ជិស្សយោ ធាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេ-
តព្វោ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមញ្ញកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ ជិស្សយោ ធាតព្វោ សាម-
ណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធន ប-
មញ្ញកតោ ហោតិ អសេក្ខេន សមាជិក្ខន្ធន សមញ្ញ-
កតោ ហោតិ អសេក្ខេន បញ្ញាខន្ធន សមញ្ញកតោ
ហោតិ អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ
អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណនិស្សនក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ
ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ សមញ្ញកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ ជិស្សយោ ធាតព្វោ សាមណោ-
រោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបរេហិបិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ
សមញ្ញកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន ជិស្សយោ
ធាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អត្តនា ន
អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរិ
អសេក្ខេ សីលក្ខន្ធន សមាទបេតា អត្តនា ន អសេ-
ក្ខេន សមាជិក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរិ

វិនយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

មិនគួរឱ្យឧបសម្បទា មិនគួរឱ្យនិស្ស័យ មិនគួរឱ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ គួរឱ្យឧប-
សម្បទា គួរឱ្យនិស្ស័យ គួរឱ្យសាមណេរបម្រើខ្លួន គឺភិក្ខុប្រកបដោយ
សីលក្ខន្ធជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយ
បញ្ញាខ្លួនជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយវិមត្តិក្ខន្ធជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយ
វិមត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធជាអសេក្ខៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គទាំង ៥ នេះឯង គួរឱ្យឧបសម្បទា គួរឱ្យនិស្ស័យ គួរឱ្យសាមណេរ
បម្រើខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ ដទៃ
ទៀត មិនគួរឱ្យឧបសម្បទា មិនគួរឱ្យនិស្ស័យ មិនគួរឱ្យសាមណេរបម្រើ
ខ្លួនឡើយ គឺ ភិក្ខុមិនប្រកបដោយសីលក្ខន្ធជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង មិន
បានដឹកនាំកុលបុត្រដទៃឱ្យកាន់យកទូរសីលក្ខន្ធជាអសេក្ខៈ ១ មិនប្រកប
ដោយសមាធិក្ខន្ធជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំកុលបុត្រដទៃ

មហាទន្ធតេ ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វបញ្ចកសោឡសវារៈ

អសេក្ខេ សមាធិក្ខន្ធន្តេ សមាធិបេតា អត្តនា ន អសេ-
ក្ខេន បញ្ញាទន្ធន្តេ សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរំ អសេក្ខេ
បញ្ញាទន្ធន្តេ សមាធិបេតា អត្តនា ន អសេក្ខេន វិមត្តិ-
ក្ខន្ធន្តេ សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរំ អសេក្ខេ វិមត្តិក្ខន្ធន្តេ
សមាធិបេតា អត្តនា ន អសេក្ខេន វិមត្តិញ្ញាណនិស្ស-
នក្ខន្ធន្តេ សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរំ អសេក្ខេ វិមត្តិ-
ញ្ញាណនិស្សនក្ខន្ធន្តេ សមាធិបេតា វេទេហំ ខោ ភិក្ខុ-
វេ បញ្ចហន្តេហំ សមញ្ញកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័-
នេតព្វំ ន និស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណេរោ ឧបដ្ឋា-
បេតព្វោ ។ បញ្ចហំ ភិក្ខុវេ អន្តេហំ សមញ្ញកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័នេតព្វំ និស្សយោ នាតព្វោ សាម-
ណេរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អត្តនា អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធន្តេ
សមញ្ញកតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ សីលក្ខន្ធន្តេ សមា-
ធិបេតា អត្តនា អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធន្តេ សមញ្ញ-
កតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ សមាធិក្ខន្ធន្តេ សមាធិ-
បេតា អត្តនា អសេក្ខេន បញ្ញាទន្ធន្តេ សមញ្ញកតោ
ហោតិ បរំ អសេក្ខេ បញ្ញាទន្ធន្តេ សមាធិបេតា អត្តនា

មហាទន្ធកៈ ឧបសម្ព័ន្ធទេតព្វបញ្ចកៈ ១៦ ជិង

កាន់យកនូវសមាធិក្នុងជាអសេក្ខៈ ១ មិនប្រកបដោយបញ្ញាខ្លួនជាអសេក្ខៈ
ដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំកុលបុត្រដទៃ ឲ្យកាន់យកនូវបញ្ញាខ្លួន
ជាអសេក្ខៈ ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិក្នុង ជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង មិន
បានដឹកនាំកុលបុត្រដទៃ ឲ្យកាន់យកនូវវិមុត្តិក្នុងជាអសេក្ខៈ ១ មិនប្រកប
ដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្នុង ជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំ
កុលបុត្រដទៃឲ្យកាន់យកនូវវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្នុងជាអសេក្ខៈ ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង៥នេះ មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យ
និស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរ
បម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុប្រកបដោយសីលក្នុង ជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង
ដឹកនាំកុលបុត្រដទៃឲ្យកាន់យកនូវសីលក្នុងជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយ
សមាធិក្នុង ជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំកុលបុត្រដទៃឲ្យកាន់យក
នូវសមាធិក្នុង ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយបញ្ញាខ្លួន ជាអសេក្ខៈ
ដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំកុលបុត្រដទៃឲ្យកាន់យកនូវបញ្ញាខ្លួនជាអសេក្ខៈ ១

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន ឧបសម្ពាសតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ
វិមុត្តិក្ខន្ធន សមាទេវេតា អត្តនា អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណា-
នស្សនក្ខន្ធន ឧបសម្ពាសតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ វិមុត្តិ-
ញ្ញាណានស្សនក្ខន្ធន សមាទេវេតា ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចហន្តេហិ សមម្ពាសតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ពាទេតតំ
និស្សយោ នាតព្វោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អប-
រេហិមិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ពាសតេន ភិក្ខុនា ន
ឧបសម្ពាទេតតំ ន និស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អស្សនោ ហោតិ អហិរិកោ ហោតិ អ-
នោត្តាប៊ី^(១) ហោតិ កុសីនោ ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ពាសតេន ភិក្ខុ-
នា ន ឧបសម្ពាទេតតំ ន និស្សយោ នាតព្វោ ន
សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ
សមម្ពាសតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ពាទេតតំ និស្សយោ នា-
តព្វោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ សន្តោ ហោតិ ហិរិ-
មា ហោតិ ឌុត្តាប៊ី^(២) ហោតិ អារទ្ធារិយោ ហោតិ ឧ-
បដ្ឋិតស្សតិ^(៣) ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ

១ ឧ. ម. អនោត្តប៊ី ។ ២ ឧ. ម. ឌុត្តប៊ី ។ ៣ ឧបដ្ឋិតសតីតិ ពត្តចិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ប្រកបដោយវិមុត្តិកន្លះអសេត្តៈដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំកុលបុត្រដទៃឲ្យកាន់
យកនូវវិមុត្តិកន្លះអសេត្តៈ ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធ ជា
អសេត្តៈដោយខ្លួនឯង ដឹកនាំកុលបុត្រដទៃឲ្យកាន់យកនូវវិមុត្តិញ្ញាណ-
ទស្សនក្ខន្ធជាអសេត្តៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង
៥ នេះឯង គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើ
ខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃ
ទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរ
បម្រើខ្លួនទេ គឺភិក្ខុគ្មានសទ្ធា ១ មិនខ្មាសបាប ១ មិនខ្លាចបាប ១
ខ្ពើម ១ ភ្លេចស្មារតី ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥
នេះឯង មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរ
បម្រើខ្លួនឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរ
ឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុ
មានសទ្ធា ១ ខ្មាសបាប ១ ខ្លាចបាប ១ ប្រាព្វព្យាយាមជាប់ ១ មាន
សតិខ្ជាប់ខ្ជួន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ នេះឯង គួរឲ្យ

៤១៧

មហាទន្ធពេ ឧបសម្ព័ន្ធពេត្យបញ្ចកសោឡសារីរៈ

សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធពេត្យំ និស្សយោ នា-
តត្វោ សាមណោរោ ឧបជ្ជាបេតត្វោ ។ អបរេហិមិ ភិក្ខុវេ
បញ្ចហន្តេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័ន្ធពេ-
ត្យំ ន និស្សយោ នាតត្វោ ន សាមណោរោ ឧបជ្ជាបេ-
តត្វោ អធិសីលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ អជ្ឈាចារេ អា-
ចារវិបន្នោ ហោតិ អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ ហោតិ
អប្បស្សតោ ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចហន្តេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័ន្ធពេត្យំ
ន និស្សយោ នាតត្វោ ន សាមណោរោ ឧបជ្ជាបេតត្វោ ។
បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា ឧប-
សម្ព័ន្ធពេត្យំ និស្សយោ នាតត្វោ សាមណោរោ ឧបជ្ជា-
បេតត្វោ ន អធិសីលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ ន អជ្ឈា-
ចារេ អាចារវិបន្នោ ហោតិ ន អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ
ហោតិ ពហុស្សតោ ហោតិ បញ្ចវា ហោតិ ឥមេហិ
ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា
ឧបសម្ព័ន្ធពេត្យំ និស្សយោ នាតត្វោ សាមណោរោ

មហាទន្សំកៈ ឧបសម្បទាទេតព្វបញ្ចកៈ ១៦ ជង

ឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរមេម្រៃខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិន
គួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរមេម្រៃខ្លួនទេ គឺភិក្ខុវិបត្តិចាកសីល គឺ
ត្រូវអាបត្តិបាពជីកនឹងសង្ឃាទិសេសក្នុងអធិសីល (បាដិមោក្ខសំវេសីល) ១
វិបត្តិចាកមារយាទ គឺត្រូវអាបត្តិ ៥ ក៏មានថុល្លថ្នយជាដើម ក្នុងអដ្ឋក-
បារ ១ វិបត្តិចាកទិដ្ឋិកងសម្មាទិដ្ឋិ គឺភិក្ខុលះបង់សម្មាទិដ្ឋិ ទៅប្រកប
ដោយអន្តតាហិកទិដ្ឋិវិញ ១ ចេះដឹងតិច ១ អាប័កត្រាជ្រា ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា
មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរមេម្រៃខ្លួនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យ
សាមណេរមេម្រៃបាន គឺភិក្ខុមិនវិបត្តិចាកសីល ក្នុងអធិសីល ១ មិន
បានវិបត្តិចាកមារយាទក្នុងអដ្ឋកបារ ១ មិនបានវិបត្តិចាកទិដ្ឋិកងសម្មាទិដ្ឋិ
គឺភិក្ខុមិនលះបង់សម្មាទិដ្ឋិទៅប្រកបដោយអន្តតាហិកទិដ្ឋិ ១ ចេះដឹង
ច្រើន ១ មានត្រាជ្រា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ
ទាំង ៥ នេះឯង គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរ

វិធីបិណ្ឌ មហាវិញ្ញា

ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបរេហិបិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ ស-
មដ្ឋានតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន និស្សយោ
នាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ន បដិពលោ
ហោតិ អន្តេវាសី វា សទ្ធិវិហារី វា តិលានំ ឧបដ្ឋាតុំ
វា ឧបដ្ឋាបេតុំ វា អនកិរតី^(១) វ្រុបកាសេតុំ វា វ្រុបកា-
សាបេតុំ វា ឧប្បន្នំ កុក្កុច្ចំ ធម្មតោ វិលោទេតុំ វា
វិលោទាបេតុំ វា អាបត្តិ ន ជានាតិ អាបត្តិយា វុដ្ឋានំ
ន ជានាតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ ស-
មដ្ឋានតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន និស្សយោ
នាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ បញ្ចហិ
ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមដ្ឋានតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ
និស្សយោ នាតព្វោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ បដិ-
ពលោ ហោតិ អន្តេវាសី វា សទ្ធិវិហារី វា តិលានំ
ឧបដ្ឋាតុំ វា ឧបដ្ឋាបេតុំ វា អនកិរតី^(២) វ្រុបកាសេតុំ វា
វ្រុបកាសាបេតុំ វា ឧប្បន្នំ កុក្កុច្ចំ ធម្មតោ វិលោទេតុំ វា
វិលោទាបេតុំ វា អាបត្តិ ជានាតិ អាបត្តិយា វុដ្ឋានំ

១-២ ឧ. ម. ឧប្បន្នំ អនកិរតី ។

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

បម្រើខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត
មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនទេ
គឺភិក្ខុមិនអាចដើម្បីបម្រើនូវអន្តេវាសិកបួនរូសទ្ធិវិហារិកដែលមានដើម្បីដោយ
ខ្លួនឯង ឬឲ្យគេបម្រើ ១ មិនអាចដើម្បីបំបាត់នូវសេចក្តីអផ្សុករបស់
អន្តេវាសិក ឬរបស់សទ្ធិវិហារិកដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យគេបំបាត់ឲ្យ ១ មិនអាច
ដើម្បីបន្ថោចដី នូវសេចក្តីសង្ស័យដែលកើតឡើងដល់អន្តេវាសិក ឬ
សទ្ធិវិហារិកដោយខ្លួនឯង ឬឲ្យអ្នកដទៃបំបាត់ឲ្យ (ដោយនិយាយ) ធម៌ ១
មិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់វិធីចេញចាកអាបត្តិ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យ
និស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រ-
កបដោយអង្គ ៥ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរ
បម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុអាចដើម្បីបម្រើដោយខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេបម្រើក្តីនូវអន្តេ-
វាសិកបួនរូសទ្ធិវិហារិកដែលមានដើម្បី ១ អាចដើម្បីបំបាត់ដោយខ្លួនឯងក្តី
ឲ្យគេបំបាត់ក្តី នូវសេចក្តីអផ្សុករបស់អន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក ១ អាច
ដើម្បីបន្ថោចដីដោយខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេបន្ថោចដីក្តី នូវសេចក្តីសង្ស័យដែល
កើតឡើងដល់អន្តេវាសិក ឬសទ្ធិវិហារិក (ដោយនិយាយ) ធម៌ ១ ស្គាល់
អាបត្តិ ១ ស្គាល់វិធីចេញចាកអាបត្តិ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកប

មហាខន្ធតេ ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វបញ្ចកសោឡសភីរី

ជាធាតុ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ព័-
នកេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វំ និស្សយោ នាតព្វោ
សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបវេហិមិ ភិក្ខុវេ
បញ្ចហន្តេហិ សមម្ព័នកេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័-
នេតព្វំ ន និស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋា-
បេតព្វោ ន បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសី វា សន្និ-
វិហារី វា អភិសមាទាវិកាយ សិក្ខាយ សិក្ខាបេតុ
អាទិព្រហ្មចរិយកាយ សិក្ខាយ វិនេតុ អភិធម្មេ វិនេតុ
អភិវិជយេ វិនេតុ ឧប្បន្នំ ទិដ្ឋិតតំ ធម្មតោ វិវេចនុំ ឥមេហិ
ទោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមម្ព័នកេន ភិក្ខុនា ន
ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វំ ន និស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមម្ព័នកេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វំ និស្សយោ នាតព្វោ សាម-
ណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសី
វា សន្និវិហារី វា អភិសមាទាវិកាយ សិក្ខាយ សិក្ខា-
បេតុ អាទិព្រហ្មចរិយកាយ សិក្ខាយ វិនេតុ អភិធម្មេ

មហោទន្តរៈ ឧបសម្បទទេតព្វបញ្ចកៈ ១៦ ជង

ដោយអង្គទាំង៥ នេះឯង គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាម-
ណេរចម្រើនខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ ដទៃ
ទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើ-
នខ្លួនទេ គឺភិក្ខុមិនអាចដើម្បីញ៉ាំងអន្តេវសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកឲ្យសិក្សាក្នុង
អភិសមាចារិកាសិក្ខា (ខន្ធកវគ្គ) មិនអាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវសិក ឬ
សុទ្ធិវិហារិកដោយអាទិព្រហ្មចរិយសិក្ខា (សេតុប្បញ្ញត្តិ)១ មិនអាចដើម្បី
ទូន្មាននូវអន្តេវសិកឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងធម៌ដ៏ក្រៃលង់ (ការកំណត់នូវ
នាមនឹងរូប)១ មិនអាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងវិន័យ
ដ៏ក្រៃលង់ (វិនយចំផែកទាំងមូល)១ មិនអាចដើម្បីដោះស្រាយនូវទិដ្ឋិ
ខុសដែលកើតឡើងដល់អន្តេវសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកដោយធម៌១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង៥ នេះ មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិន
គួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើនខ្លួនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ នេះ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យ
សាមណេរចម្រើនបាន គឺភិក្ខុអាចដើម្បីបង្រៀនអន្តេវសិកឬសុទ្ធិវិហារិក
ក្នុងអភិសមាចារិកាសិក្ខា ១ អាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវសិកឬសុទ្ធិវិហារិក
ក្នុងអាទិព្រហ្មចរិយសិក្ខា ១ អាចដើម្បីទូន្មានអន្តេវសិកឬសុទ្ធិវិហារិក

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

វិទេនុំ អភិវិទយេ វិទេនុំ ឧប្បន្នំ ទិដ្ឋិតតំ ធម្មតោ វិវេ-
ចេនុំ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមន្តាកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ ទិស្សយោ នាតព្វោ សាម-
ណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបវេហិបិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ
សមន្តាកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន ទិស្សយោ
នាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អាបត្តិំ ន ជានាតិ
អនាបត្តិំ ន ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិំ ន ជានាតិ កុកំ
អាបត្តិំ ន ជានាតិ ឧកយាទិ ខោ បទស្ស ទាតិមោក្ខានិ
វិត្តារេន ន ស្វាកតានិ ហោន្តិ ន សុវិភត្តានិ ន សុប្បវត្តិំ
ន សុវិទិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ញនសោ ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមន្តាកតេន ភិក្ខុនា ន ឧប-
សម្មាទេតតំ ន ទិស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ ទិស្សយោ នាតព្វោ សាម-
ណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អាបត្តិំ ជានាតិ អនាបត្តិំ ជានា-
តិ លហុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ កុកំ អាបត្តិំ ជានាតិ ឧក-
យាទិ ខោ បទស្ស ទាតិមោក្ខានិ វិត្តារេន ស្វាកតានិ

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

កងអភិធម្ម១ អាចរដ្ឋធម្ម១ខានអន្តរាសិកបួសទ្ធិវិហារិក កងអភិវិន័យ១ អាច
រដ្ឋធម្ម១ដោះស្រាយនូវទិដ្ឋិខុសដែលកើតឡើងដល់អន្តរាសិកបួសទ្ធិវិហា-
រិកដោយធម៌ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង៥នេះឯង
គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើនបាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិន
គួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើនទេ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ១ មិន
ស្គាល់អនាបត្តិ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិ១ មិនស្គាល់គរុកាបត្តិ១ មិនបាន
ចេះចាំនូវបុគ្គលិកមាតិកាទាំងពីរ គឺភិក្ខុបុគ្គលិកមាតិកាទាំងពីរ មាតិកាដោយពិស្តារ
មិនបានរឹចកដោយល្អ មិនបានប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ (ចាំស្គាល់តម្រាវ)
មិនបានវិនិច្ឆ័យដោយល្អតាមសុត្ត (ខនកៈនឹងបរិវារៈ) តាមអនុញ្ញាត្តិ៖
(បរិបូណ៌ដោយបទនឹងអក្ខរ) ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ
ទាំង៥ នេះឯង មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យ
សាមណេរចម្រើនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៥នេះ
គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើនបាន គឺ
ភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ១ ស្គាល់អនាបត្តិ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ១ ស្គាល់គរុ-
កាបត្តិ១ ចេះចាំនូវបុគ្គលិកមាតិកាទាំងពីរដោយពិស្តារ ហើយរឹចកដោយល្អ

២២១

មហាវគ្គកេ ឧបសម្បទាទ្រព្យបញ្ចកសោឡសិវិ

ហោត្តិ សុវិភត្តានិ សុប្បវត្តិនិ សុវិនិច្ឆ័តានិ សុត្តសោ
អនុព្យញ្ញនសោ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្ត្ថេហិ
សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្បទេតតំ និស្សយោ ទា-
តញ្ចោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតញ្ចោ ។ អបវេហិចិ ភិក្ខុវេ
បញ្ចហន្ត្ថេហិ សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ប-
ទេតតំ ន និស្សយោ ទាតញ្ចោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតញ្ចោ អាចត្តិនំ ន ជាតាតិ អនាចត្តិនំ ន ជាតាតិ
លហុកំ អាចត្តិនំ ន ជាតាតិ កុកំ អាចត្តិនំ ន ជាតាតិ
ឧនទសវស្សោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហន្ត្ថេហិ សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្បទេតតំ
ន និស្សយោ ទាតញ្ចោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋា-
បេតញ្ចោ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អន្ត្ថេហិ សមម្ពាគតេ-
ន ភិក្ខុនា ឧបសម្បទេតតំ និស្សយោ ទាតញ្ចោ
សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតញ្ចោ អាចត្តិនំ ជាតាតិ អនាចត្តិ-
នំ ជាតាតិ លហុកំ អាចត្តិនំ ជាតាតិ កុកំ អាចត្តិ-
នំ ជាតាតិ ទសវស្សោ វា ហោតិ អតិវេកទសវស្សោ វា

មហាខន្ធកៈ ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វបញ្ចកៈ ១៦ ដង

ប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ វិនិច្ឆ័យដោយល្អ តាមសុត្ត តាមអនុញ្ញាណៈ ១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង គួរឲ្យឧបសម្ព័ន្ធទា
គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើនខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្ព័ន្ធទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ
មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើន គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អនាបត្តិ ១
មិនស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់
ដប់ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង មិនគួរឲ្យ
ឧបសម្ព័ន្ធទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើនខ្លួនទេ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៥ គួរឲ្យឧបសម្ព័ន្ធទា គួរឲ្យ
និស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើនខ្លួនបាន គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់
អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ ស្គាល់គរុកាបត្តិ ១ មានវស្សាដប់

វិធីយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឥវេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមណ្ឌកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ និស្សយោ ទាតព្វោ សាម-
ណោវេ ឧបដ្ឋាបេតព្វោតិ ។

ឧបសម្មាទេតព្វបញ្ចកសោឡសវារី និដ្ឋិតំ ។

(៧៧) ធម៌ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមណ្ឌកតេន
ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន និស្សយោ ទាតព្វោ ន
សាមណោវេ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ន អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធន
សមណ្ឌកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធន
សមណ្ឌកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន បញ្ញាទន្ធន ស-
មណ្ឌកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន សមណ្ឌ-
កតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធន
សមណ្ឌកតោ ហោតិ ឧនទសវស្សេ(១) ហោតិ ឥវេហិ
ខោ ភិក្ខុវេ ធម៌ន្តេហិ សមណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា ន
ឧបសម្មាទេតតំ ន និស្សយោ ទាតព្វោ ន សាម-
ណោវេ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ ធម៌ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ

១ ឧនទសវស្សេតិ ពត្តចិ ពោត្តកេ ទិស្សតិ ។

វិសេសបិដក មហាវគ្គ

ឬច្រើនជាងដប់ឡើងទៅ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង៥

នេះឯង គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើន ។

ឬ ឧបសម្ព័ន្ធចេតព្វបញ្ចកសោឡសភិក្ខុ ។

(៧៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦

មិនគួរឲ្យទុបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើន

គឺភិក្ខុមិនប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជាអសេត្តៈ ១ មិនប្រកបដោយសមា-

ធិក្ខន្ធ ជាអសេត្តៈ ១ មិនប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជាអសេត្តៈ ១ មិនប្រកប

ដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជាអសេត្តៈ ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិញ្ញាណទំស្សនក្ខន្ធ

ជាអសេត្តៈ ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់ដប់ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង មិនគួរឲ្យទុបសម្បទា មិនគួរ

ឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើនទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

២២៣

មហាខន្តកេ ឧបសម្បទាទេតព្វធក្កសោឡសវារី

សមម្នាក់តេន កិក្ខុណា ឧបសម្បទាទេតព្វំ ជិស្សយោ
នាតញ្ចោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតញ្ចោ អសេក្ខេន
សីលក្ខន្ធន សមម្នាក់តោ ហោតិ អសេក្ខេន សមា-
ជិក្ខុន្ធន សមម្នាក់តោ ហោតិ អសេក្ខេន បញ្ញា-
ឡន្ធន សមម្នាក់តោ ហោតិ អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន
សមម្នាក់តោ ហោតិ អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណទស្ស-
នក្ខន្ធន សមម្នាក់តោ ហោតិ ទសវស្សោ វា ហោតិ
អតិរេកទសវស្សោ វា ឥវេហិ ខោ កិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ
សមម្នាក់តេន កិក្ខុណា ឧបសម្បទាទេតព្វំ ជិស្សយោ
នាតញ្ចោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតញ្ចោ ។ អបវេហិបិ
កិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ សមម្នាក់តេន កិក្ខុណា ន ឧប-
សម្បទាទេតព្វំ ន ជិស្សយោ នាតញ្ចោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតញ្ចោ អត្តនា ន អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធន
សមម្នាក់តោ ហោតិ ន បរិ អសេក្ខេ សីលក្ខន្ធន
សមាទបេតា អត្តនា ន អសេក្ខេន សមាជិក្ខន្ធន
សមម្នាក់តោ ហោតិ ន បរិ អសេក្ខេ សមាជិក្ខន្ធន

មហាទន្លកៈ ឧបសម្បទាទេពព្វឆក្កៈ ១៦ ផង

ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ នេះ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យ
សាមណេរបម្រើបាន គឺភិក្ខុប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកប
ដោយសមាធិក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១
ប្រកបដោយវិមុត្តិក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធ
ជាអសេក្ខៈ ១ មានវស្សាដប្បមានវស្សាច្រើនជាងដប្បឡើង៧១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង គួរឲ្យឧបសម្បទា
គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ
មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនទេ គឺភិក្ខុមិនប្រកបដោយសីលក្ខន្ធ
ជាអសេក្ខៈដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកនូវសីលក្ខន្ធ
ជាអសេក្ខៈ ១ មិនប្រកបដោយសមាធិក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈដោយខ្លួន
ឯង មិនបានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកនូវសមាធិក្ខន្ធ ជាអសេក្ខៈ ១

២២៤

វិធីយថាភិក្ខុ មហាវគ្គោ

សមាធិបេតា អត្តនា ន អសេក្ខេន បញ្ញាទន្ធន
សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរំ អសេក្ខេ បញ្ញាទន្ធន
សមាធិបេតា អត្តនា ន អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន
សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរំ អសេក្ខេ វិមុត្តិក្ខន្ធន
សមាធិបេតា អត្តនា ន អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណ-
ទស្សនក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ ន បរំ អសេក្ខេ
វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្ខន្ធន សមាធិបេតា ឧននសវស្សោ
ហោតិ ឌមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មាដ្ឋេហិ សមញ្ញកតេន
ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន ជិស្សយោ នាតព្វេ ន
សាមណោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ ធម្មា ភិក្ខុវេ អដ្ឋេហិ
សមញ្ញកតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ ជិស្សយោ នាត-
ព្វោ សាមណោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អត្តនា អសេក្ខេន សី-
លក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ សីលក្ខន្ធន
សមាធិបេតា អត្តនា អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធន សមញ្ញ-
កតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ សមាធិក្ខន្ធន សមាធិបេតា
អត្តនា អសេក្ខេន បញ្ញាទន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ
បរំ អសេក្ខេ បញ្ញាទន្ធន សមាធិបេតា អត្តនា អសេក្ខេន

វិទ្យេបិដក មហាវគ្គ

មិនប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជាអសេត្តៈដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំអ្នក
ដទៃឲ្យកាន់យកនូវបញ្ញាខន្ធ ជាអសេត្តៈ ១ មិនប្រកបដោយវិមុត្តិក្នុង
ជាអសេត្តៈដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកនូវវិមុត្តិក្នុង
ជាអសេត្តៈ ១ មិនបានប្រកបដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្នុង ជាអសេត្តៈ
ដោយខ្លួនឯង មិនបានដឹកនាំអ្នកដទៃ ឲ្យកាន់យកនូវវិមុត្តិញ្ញាណទស្ស-
នក្នុង ជាអសេត្តៈ ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់ដប់ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង មិនគួរឲ្យរុបសម្បទា មិនគួរ
ឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើនខ្លួនទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយអង្គ ៦ គួរឲ្យរុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរ
ចម្រើនខ្លួនបាន ភិក្ខុប្រកបដោយសីលក្នុង ជាអសេត្តៈដោយខ្លួន
ឯង បានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកនូវសីលក្នុង ជាអសេត្តៈ ១ ប្រកប
ដោយសមាធិក្នុង ជាអសេត្តៈដោយខ្លួនឯង បានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់
យកនូវសមាធិក្នុង ជាអសេត្តៈ ១ ប្រកបដោយបញ្ញាខន្ធ ជាអសេត្តៈ
ដោយខ្លួនឯង បានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកនូវបញ្ញាខន្ធ ជាអសេត្តៈ ១

មហាវគ្គកេ ឧបសម្ព័ន្ធចេតនាសោឡសវិរ

វិមុត្តិក្ខន្ធទ្វេ សមញ្ញាគតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ វិមុត្តិក្ខន្ធទ្វេ
សមាទមេតា អត្តនា អសេក្ខេ ន វិមុត្តិញ្ញាណាទស្សនក្ខ-
ន្ធទ្វេ សមញ្ញាគតោ ហោតិ បរំ អសេក្ខេ វិមុត្តិញ្ញាណ-
ទស្សនក្ខន្ធទ្វេ សមាទមេតា ទសវស្សោ វា ហោតិ អតិរេ-
កទសវស្សោ វា ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាង្គេហិ សមញ្ញា-
គតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធទេតតំ និស្សយោ ធាតព្វោ
សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបេហិបិ ភិក្ខុវេ ធម្ម-
មាទមេហិ សមញ្ញាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័ន្ធទេតតំ ន
និស្សយោ ធាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ
អស្សនោ ហោតិ អហិរិកោ ហោតិ អនោត្តាបិ ហោតិ
តុសីតោ ហោតិ ឌុដ្ឋស្សតិ ហោតិ ឧនទសវស្សោ ហោតិ
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាង្គេហិ សមញ្ញាគតេន ភិក្ខុនា ន
ឧបសម្ព័ន្ធទេតតំ ន និស្សយោ ធាតព្វោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ ធម្មា ភិក្ខុវេ អង្គេហិ សមញ្ញាគ-
តេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធទេតតំ និស្សយោ ធាតព្វោ
សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ សន្ធា ហោតិ ហិរិមា
ហោតិ ឌុត្តាបិ ហោតិ អារទ្ធវិរិយោ ហោតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិ

មហាទន្សកៈ របស់ម្ស្បទេតព្វឆ្កៈ ១៦ ដង

ប្រកបដោយវិមុត្តិក្នុង ជាអសេត្តៈដោយខ្លួនឯង បានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យ
កាន់យកនូវវិមុត្តិក្នុង ជាអសេត្តៈ ១ ប្រកបដោយវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនក្នុង
ជាអសេត្តៈដោយខ្លួនឯង បានដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យកាន់យកនូវវិមុត្តិញ្ញាណ-
ទស្សនក្នុង ជាអសេត្តៈ ១ មានវស្សាដប់ ឬមានវស្សាច្រើនជាងដប់
ឡើងទៅ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង
គួរឲ្យរុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យរុបសម្បទា
មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើទេ គឺភិក្ខុមានសព្វ ១ មិន
ខ្មាសបាប ១ មិនខ្លាចបាប ១ ខ្ជិល ១ ភ្លេចស្មារតី ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់
ដប់ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង
មិនគួរឲ្យរុបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើទេ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ គួរឲ្យរុបសម្បទា គួរឲ្យ
និស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុមានសព្វ ១ មាន
សេចក្តីខ្មាសបាប ១ មានសេចក្តីខ្លាចបាប ១ ប្រាព្ធព្យាយាមជាប់ ១

វិទយបិដកេ មហាវច្ឆោ

ហោតិ ទទសវស្សោ វា ហោតិ អតិវេកទទសវស្សោ វា
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាឆ្កេហិ សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា
ឧបសម្មាទេតតំ និស្សយោ នាតព្វោ សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបវេហិបិ ភិក្ខុវេ ធម្មាឆ្កេហិ សមម្ពា-
គតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ន និស្សយោ
នាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ អធិសីលេ
សីលវិបន្នោ ហោតិ អជ្ឈាចារេ អាចារិបន្នោ ហោតិ
អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ ហោតិ អប្បស្សនោ ហោតិ
ទុប្បព្វោ ហោតិ ទទទទសវស្សោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ ធម្មាឆ្កេហិ សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧប-
សម្មាទេតតំ ន និស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ ធម្មា ភិក្ខុវេ អឆ្កេហិ សមម្ពាគតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្មាទេតតំ និស្សយោ នាតព្វោ សាម-
ណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ន អធិសីលេ សីលវិបន្នោ
ហោតិ ន អជ្ឈាចារេ អាចារិបន្នោ ហោតិ ន អតិទិដ្ឋិយា

វិនយបិដក មហាវគ្គ

មានសតិខ្ជាប់ខ្ជួន ១ មានវស្សាដប់ ឬមានវស្សាច្រើនជាងដប់ឡើងទៅ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង គួរឲ្យ
ទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យទុបសម្បទា មិនគួរ
ឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើទេ គឺភិក្ខុវិបត្តិចាកសីលក្នុងអធិ-
សីល ១ វិបត្តិចាកមារយាទក្នុងអដ្ឋកថា ១ វិបត្តិចាកទិដិក្នុងសម្មាទិដិ គឺភិក្ខុ
លះបង់សម្មាទិដ្ឋិហើយទៅប្រកបដោយអន្តតាហិកទិដ្ឋិវិញ ១ ចេះដឹងតិច ១
ពាប់ឥតប្រាជ្ញា ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់ដប់ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង មិនគួរឲ្យទុបសម្បទា មិនគួរ
ឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរបម្រើទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយអង្គ ៦ គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាម-
ណេរបម្រើបាន គឺភិក្ខុមិនបានវិបត្តិចាកសីលក្នុងអធិសីល ១ មិនបាន
វិបត្តិចាកមារយាទក្នុងអដ្ឋកថា ១ មិនបានវិបត្តិចាកទិដិក្នុងសម្មាទិដ្ឋិ ១

២២៧

មហាទន្ធកេ ឧបសម្ព័ន្ធចេតនាសោឡសវារី

ធិដ្ឋវិបន្នោ ហោតិ តាហ្មស្សុតោ ហោតិ បញ្ចវា
ហោតិ ទសវស្សោ វា ហោតិ អតិវេកកទសវស្សោ
វា ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាដ្ឋេហិ សមន្នាគ-
តេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធចេតនំ ធិស្សយោ ទាតព្វោ
សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។ អបវេហិចិ ភិក្ខុវេ
ធម្មាដ្ឋេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័ន្ធចេតនំ
ន ធិស្សយោ ទាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ
ន បដិពាលោ ហោតិ អន្តេវាសី វា សន្តិវិហារី វា
តំលានំ ឧបដ្ឋានុំ វា ឧបដ្ឋាបេតុំ វា អនភិរតី វ្យុបកាសេតុំ
វា វ្យុបកាសាបេតុំ វា ឧប្បជ្ជិក្កក្កុំ ធម្មតោ វិនោទេតុំ
វា វិនោទាបេតុំ វា អាបត្តិ ន ជានាតិ^(១) អាបត្តិយា វុដ្ឋានំ
ន ជានាតិ ឧនទសវស្សោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ
ធម្មាដ្ឋេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័ន្ធចេតនំ
ន ធិស្សយោ ទាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។
ធម្មាដ្ឋេហិ សមន្នាគតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធចេតនំ

១ ធិស្សយោ អបាបត្តិ ន ជានាតិ ពន្លឺ ហេតុកេ ទិស្សតិ ។

មហាទន្លកៈ ឧបសម្បទាទេតព្វធកៈ ១៦ ដង

ចេះដឹងច្រើន ១ មានប្រាជ្ញា ១ មានវស្សាដប់ ឬមានវស្សាច្រើន
ជាងដប់ឡើងទៅ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦
នេះ គួរឲ្យទុបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណោបម្រើ
ខ្លួនប៉ុន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត
មិនគួរឲ្យទុបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណោបម្រើ
ទេ គឺភិក្ខុមិនអាចដើម្បីបម្រើដោយខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេបម្រើក្តី ឬអន្តេ-
វាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកដែលមានជម្ងឺ ១ មិនអាចដើម្បីបំបាត់ដោយ
ខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេបំបាត់ក្តី ឬសេចក្តីអផ្សុករបស់អន្តេវាសិក ឬរបស់សុទ្ធិ-
វិហារិក ១ មិនអាចដើម្បីបន្ទាបដំដោយខ្លួនឯងក្តី ឲ្យគេបន្ទាបដំក្តី ឬ
សេចក្តីសង្ស័យដែលកើតឡើងចំពោះអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកដោយធម៌ ១
មិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់វិធីដែលចេញចាកអាបត្តិ ១ មានវស្សាមិនទាន់
គ្រប់ដប់ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង
មិនគួរឲ្យទុបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណោបម្រើ
ខ្លួនទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ គួរឲ្យទុបសម្បទា

វិសយបដិកេ មហាវគ្គោ

តត្ថំ និស្សយោ ធាតុញ្ច សាមណោកេ ឧបដ្ឋាបេតញ្ច
បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសី វា សុទ្ធិវិហារី វា តិលានំ
ឧបដ្ឋានុំ វា ឧបដ្ឋាបេតុំ វា អនកិរតី វ្រុបកាសេតុំ វា
វ្រុបកាសាបេតុំ វា ឧប្បន្នំ កក្កដំ ធម្មតោ វិវោទេតុំ
វា វិវោទាបេតុំ វា អាបត្តិ ជាធាតិ អាបត្តិយា
វ្រុដ្ឋានំ ជាធាតិ ទសវស្សោ វា ហោតិ អតិរកទសវស្សោ
វា ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាដ្ឋេហិ សមម្ហាកតេន ភិក្ខុនា
ឧបសម្មាទេតត្ថំ និស្សយោ ធាតុញ្ច សាមណោកេ
ឧបដ្ឋាបេតញ្ច ។ អបេហិបិ ភិក្ខុវេ ធម្មាដ្ឋេហិ សម-
ម្ហាកតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតត្ថំ ន និស្សយោ
ធាតុញ្ច ន សាមណោកេ ឧបដ្ឋាបេតញ្ច ន បដិពលោ
ហោតិ អន្តេវាសី វា សុទ្ធិវិហារី វា អភិសមាចារិកាយ
សិក្ខាយ សិក្ខាបេតុំ អាទិព្រហ្មចរិយកាយ សិក្ខាយ
វិនេតុំ អភិធម្មេ វិនេតុំ អភិវិនយេ វិនេតុំ ឧប្បន្នំ ទិដ្ឋិតតំ
ធម្មតោ វិវេចេតុំ ឧទទសវស្សោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

គួរឱ្យនិស្ស័យ គួរឱ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន គឺភិក្ខុអាចដើម្បីបម្រើ
ដោយខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេបម្រើក្តី នូវអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកដែល
មានជម្ងឺ អាចដើម្បីបំបាត់ដោយខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេបំបាត់ក្តី នូវសេចក្តី
អផ្សុករបស់អន្តេវាសិក ឬរបស់សុទ្ធិវិហារិក អាចបន្ទាបនឹងដោយ
ខ្លួនឯងក្តី ឱ្យគេបន្ទាបនឹងក្តី នូវសេចក្តីសង្ស័យដែលកើតឡើងចំពោះអន្តេវា-
សិក ឬសុទ្ធិវិហារិកដោយធម៌ ១ ស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់វិធីដែលចេញចាក
អាបត្តិ ១ មានវស្សាដប់ ឬមានវស្សាច្រើនជាងដប់ឡើងទៅ ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ៦ នេះឯង គួរឱ្យឧបសម្បទា គួរឱ្យ
និស្ស័យ គួរឱ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
ប្រកបដោយអង្គ៦ ដទៃទៀត មិនគួរឱ្យឧបសម្បទា មិនគួរឱ្យនិស្ស័យ
មិនគួរឱ្យសាមណេរបម្រើទេ គឺភិក្ខុមិនអាចដើម្បីញ៉ាំងអន្តេវាសិកឬសុទ្ធិ-
វិហារិកឱ្យសិក្សាក្នុងអភិសមាថាវិកាសិក្ខា (ខន្ធកវគ្គ) ១ មិនអាចដើម្បី
ទូន្មាននូវអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងអាទិត្រហ្មចរិយកាសិក្ខា (សេទ្ធុ-
បញ្ញត្តិ) ១ មិនអាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវាសិកឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងអភិធម្ម ១
មិនអាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវាសិកឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងអភិវិន័យ ១ មិនអាច
ដើម្បីដោះស្រាយនូវទិដ្ឋិខុសដែលកើតឡើងចំពោះអន្តេវាសិកឬសុទ្ធិវិហា-
រិកដោយធម៌ ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់ដប់ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ

មហាខន្ធតេ ឧបសម្ព័ន្ធខេតព្វធម្មសោឡសវារី

ភិក្ខុវេ ធម្មាឡេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា ន ឧប-
សម្ព័ន្ធខេតព្វំ ន និស្សយោ នាតត្វោ ន សាមណោរោ
ឧបដ្ឋាបេតត្វោ ។ ធម្មិ ភិក្ខុវេ អឡេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន
ភិក្ខុនា ឧបសម្ព័ន្ធខេតព្វំ និស្សយោ នាតត្វោ សាម-
ណោរោ ឧបដ្ឋាបេតត្វោ បដិពលោ ហោតិ អន្តេវាសី
វា សន្និវហារី វា អភិសមាចារិកាយ សិក្ខាយ សិក្ខា-
បេតុំ អាទិត្រហ្មចរិយកាយ សិក្ខាយ វិនេតុំ អភិធម្ម
វិនេតុំ អភិវិនយេ វិនេតុំ ឧប្បន្នំ ទិដ្ឋិតតំ ធម្មតោ វិវេបេតុំ
ទសវស្សោ វា ហោតិ អតិរេកទសវស្សោ វា ឥមេហិ
ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាឡេហិ សមម្ព័ន្ធកតេន ភិក្ខុនា ឧប-
សម្ព័ន្ធខេតព្វំ និស្សយោ នាតត្វោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋា-
បេតត្វោ ។ អបរេហិចិ ភិក្ខុវេ ធម្មាឡេហិ សមម្ព័ន្ធក-
តេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្ព័ន្ធខេតព្វំ ន និស្សយោ
នាតត្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតត្វោ អាបត្តិ ន
ជានាតិ អនាបត្តិ ន ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ន
ជានាតិ កុកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ ឧកយានិ ខោ បនស្ស

មហាទន្សារៈ ឧបសម្បទាទេតព្វធកៈ ១៦ ជង

ប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យនិស្ស័យ
មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គ ៦ គួរឲ្យឧបសម្បទា គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើន
ខ្លួនបាន គឺភិក្ខុអាចដើម្បីញ៉ាំងអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកឲ្យសិក្សាក្នុងអភិ-
សមាបារិកាសិក្ខា ១ អាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវាសិកឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងអាទិ-
ព្រហ្មចរិយកាសិក្ខា ១ អាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុង
អភិធម្ម ១ អាចដើម្បីទូន្មាននូវអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហារិកក្នុងអភិវិទ្យា ១ អាច
ដើម្បីដោះស្រាយនូវទិដ្ឋិខុសដែលកើតឡើងចំពោះអន្តេវាសិក ឬសុទ្ធិវិហា-
រិកដោយធម៌ ១ មានវស្សាដប់បួនមានវស្សាច្រើនជាងដប់ឡើងទៅ ១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង គួរឲ្យឧបសម្បទា
គួរឲ្យនិស្ស័យ គួរឲ្យសាមណេរចម្រើនបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ ៦ ដទៃទៀត មិនគួរឲ្យឧបសម្បទា មិនគួរឲ្យ
និស្ស័យ មិនគួរឲ្យសាមណេរចម្រើន គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិន
ស្គាល់អនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់លហុកាបត្តិ ១ មិនស្គាល់គុកាបត្តិ ១ មិន

២៣០

វិនយបំណែក ខហោវត្តោ

ចានិមោក្ខានិ វិត្តាវេន ន ស្វាកតានិ ហោន្តិ ន សុវិ-
កត្តានិ ន សុប្បវត្តិនិ ន សុវិនិច្ឆ័តានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ញ-
នសោ ទុនទសវស្សោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធិ-
ហន្តេហិ សមន្ទាគតេន ភិក្ខុនា ន ឧបសម្មាទេតតំ ធិ-
និស្សយោ នាតព្វោ ន សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ ។
ធិហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្ទាគតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្មា-
ទេតតំ ធិនិស្សយោ នាតព្វោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេតព្វោ
អាបត្តិ ជានាតិ អនាបត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ កុកំ អាបត្តិ ជានាតិ ឧកយានិ ខោ បនស្ស
ចានិមោក្ខានិ វិត្តាវេន ស្វាកតានិ ហោន្តិ សុវិកត្តានិ
សុប្បវត្តិនិ សុវិនិច្ឆ័តានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ញនសោ ទស-
វស្សោ វា ហោតិ អតិវេកទសវស្សោ វា ឥមេហិ ខោ
ភិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ សមន្ទាគតេន ភិក្ខុនា ឧបសម្មា-
ទេតតំ ធិនិស្សយោ នាតព្វោ សាមណោរោ ឧបដ្ឋាបេ-
តព្វោតិ ។

(ឧបសម្មាទេតតំសេឡសវារំ នីដ្ឋិតំ ។)

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

បានចេះចាំស្នាត់នូវបុតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ មិនបានបែកដោយល្អ
មិនបានប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ មិនបានវិនិច្ឆ័យដោយត្រឹមត្រូវ តាមសុត្ត
តាមអនុព្យញ្ញនៈ ១ មានវស្សាមិនទាន់គ្រប់ដប់ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង មិនគួរឱ្យឧបសម្បទា មិនគួរឱ្យ
និស្ស័យ មិនគួរឱ្យសាមណេរបម្រើទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកប
ដោយអង្គ ៦ គួរឱ្យឧបសម្បទា គួរឱ្យនិស្ស័យ គួរឱ្យសាមណេរ
បម្រើបាន គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់លហុកាបត្តិ ១
ស្គាល់គុកាបត្តិ ១ ចេះចាំស្នាត់នូវបុតិមោក្ខទាំងពីរដោយពិស្តារ ចែក
ចេញដោយល្អ ប្រព្រឹត្តទៅដោយល្អ វិនិច្ឆ័យដោយត្រឹមត្រូវ តាមសុត្ត
តាមអនុព្យញ្ញនៈ ១ មានវស្សាដប់ ឬច្រើនជាងដប់ទៀតទៅ ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង គួរឱ្យឧបសម្បទា
គួរឱ្យនិស្ស័យ គួរឱ្យសាមណេរបម្រើខ្លួនបាន ។

ចប់ ឧបសម្បទាទេតព្វធម្មសោឡសវារៈ ។

២៣១

មហាវិទ្យុនេ គិល្លិយបរិវាសកថា

[១០០] តេន ខោ បន សមយេន យោ សោ
អញ្ញតិភ័យេបុញោ ឧបជ្ឈាយេន សហជង្គកំ វុច្ចមាទោ
ឧបជ្ឈាយស្ស វាទំ អាហេបេត្វា តំយេវ តិភ្លាយនំ
សង្កមំ ។ សោ បុន បច្ឆាកត្តា ភិក្ខុ ឧបសម្បទំ
យាចំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេបេសុំ ។ យោ សោ
ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ័យេបុញោ ឧបជ្ឈាយេន សហជង្គកំ
វុច្ចមាទោ ឧបជ្ឈាយស្ស វាទំ អាហេបេត្វា តំយេវ
តិភ្លាយនំ សង្កត្តោ សោ អាភតោ ន ឧបសម្បទេ-
តញោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាបិ អញ្ញតិភ័យេបុញោ
សមស្មី ធម្មវិទយេ អាភក្ខតិ បព្វជ្ជំ អាភក្ខតិ ឧប-
សម្បទំ តស្ស ចត្តារោ មាសេ បរិវាសោ ធាតញោ ។
ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ ធាតញោ ។ បមមំ កេសមស្សំ
ឧបារាហេត្វា កាសាយានំ វត្តានំ អច្ឆាទាហេត្វា ឯកំសំ
ឧត្តរាសង្កំ កាហេត្វា ភិក្ខុនំ ទាទេ វច្ឆាហេត្វា ឧក្ក-
ដំកំ ជំសំទាហេត្វា អញ្ញលី បក្កណ្ណាហេត្វា ឯវំ វទេហិតិ
វត្តញោ ពុទ្ធិ សវណំ កច្ឆាមិ ធម្មំ សវណំ កច្ឆាមិ

មហាខន្តកៈ គំន្រឹយបរិវាសកថា

(១០០) សម័យនោះឯង ភិក្ខុណាដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយដទៃ កាល
បើឧបជ្ឈាយនិយាយប្រដៅប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏ពោលគិះដៀល
ឧបជ្ឈាយនិយាយរត់ចូលទៅកាន់លទ្ធិភិក្ខុយនោះដូចដែលវិញ ។ បុគ្គលនោះ
វិលត្រឡប់មកសូមឧបសម្បទានឹងភិក្ខុទាំងឡាយម្តងទៀត ។ ភិក្ខុទាំង
នោះបានក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុណាដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុ
ដទៃហើយ កាលបើឧបជ្ឈាយនិយាយប្រដៅប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏
ពោលគិះដៀលឧបជ្ឈាយនិយាយរត់ចៀសទៅកាន់លទ្ធិភិក្ខុយនោះដូចដែល
វិញ លុះបុគ្គលនោះត្រឡប់មកវិញ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាឡើយ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើបុគ្គលណាឯទៀតធ្លាប់ជាភិក្ខុយដទៃហើយ
ប្រាថ្នាបញ្ចេញប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម៌ន័យនេះ សង្ឃត្រូវឲ្យបរិវាសដល់
បុគ្គលនោះកំណត់ត្រឹម ៤ ខែ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវឲ្យ
បរិវាសបែបយ៉ាងនេះ ។ គឺភិក្ខុត្រូវឲ្យបុគ្គលនោះកោរសក់នឹងពុកមាត់ជា
មុនរួចហើយឲ្យស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈហើយឲ្យគ្រងចីពរច្រៀងស្នា
ម្ខាងរួចហើយ ឲ្យថ្វាយបង្គំបាទភិក្ខុទាំងឡាយ រួចឲ្យអង្គុយច្រហោងផ្គង
អញ្ជាញឡើងហើយត្រូវប្រាប់ថា អ្នកឯងចូរពោលយ៉ាងនេះ គឺត្រូវ
ពោលថា ខ្ញុំព្រះករុណាសូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណាសូម

២៣២

វិសយបិដក មហាវគ្គោ

សង្ឃំ សារណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បំ ពុទ្ធិំ សារណំ កច្ឆាមិ
ទុតិយម្បំ ធម្មំ សារណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បំ សង្ឃំ
សារណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បំ ពុទ្ធិំ សារណំ កច្ឆាមិ តតិ-
យម្បំ ធម្មំ សារណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បំ សង្ឃំ សារណំ
កច្ឆាមិតិ ។ តេន ភិក្ខុវេ អញ្ញតិវិញ្ញយបុព្វេន សង្ឃំ
ឧបសង្កមិត្តា ឯកំសំ ឧត្តរាសង្កំ ករិត្តា ភិក្ខុនំ
ទានេ វេទិត្តា ឧក្កដិកំ ធិសីទិត្តា អញ្ញលី បក្កហេត្តា
ឯវេស្ស វេទិយោ អហំ កន្តេ ឥត្តន្ទាមោ អញ្ញតិវិញ្ញ-
យបុព្វោ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ អាកម្ពុតិ ឧបសម្បទំ
សោហំ កន្តេ សង្ឃំ ចត្តារោ មាសេ បរិវាសំ យាចា
មិតិ ។ ទុតិយម្បំ យាចិត្តោ តតិយម្បំ យាចិ-
ត្តោ ។ ព្យុត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ
ញាបេត្តោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ
ឥត្តន្ទាមោ អញ្ញតិវិញ្ញយបុព្វោ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ អា-
កម្ពុតិ ឧបសម្បទំ សោ សង្ឃំ ចត្តារោ មាសេ
បរិវាសំ យាចិតិ ។ យទំ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ

វិធីបិដក មហាវគ្គ

ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ខ្ញុំ
ព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា
សូមដល់នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវ
ព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធ
ជាទីរលឹក ជាគំរប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក
ជាគំរប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ជាគំរប់បី
ដងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិរិយដទៃនោះត្រូវ
ចូលទៅកាន់ដំនុំសង្ឃហើយ ពាក់ចីពរធៀងស្មាមាង រួចថ្វាយបង្គំបាទាភិក្ខុ
ទាំងឡាយហើយ អង្គុយច្រហានផ្កងអញ្ជាញឡើងហើយ គប្បីពោល
យ៉ាងនេះនឹងសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា ឈ្មោះនេះ
ធ្លាប់ជាតិរិយដទៃ ប្រាថ្នានូវឧបសម្បទាក្នុងធម៌វិន័យនេះ បពិត្រព្រះសង្ឃ
ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា នោះសូមបរិវាសនឹងសង្ឃអស់៤១ ។ បុគ្គលនោះ
គប្បីសូមជាគំរប់ពីរដង គប្បីសូមជាគំរប់បីដង ។ ភិក្ខុដែលឆ្ងាសច្រតិពល
ត្រូវផ្លៀងសង្ឃថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ (ដ្បិត)
បុគ្គលនេះឈ្មោះនេះ ធ្លាប់ជាតិរិយដទៃ ប្រាថ្នានូវឧបសម្បទាក្នុងធម៌
វិន័យនេះ ឥឡូវបុគ្គលនោះសូមបរិវាសនឹងសង្ឃអស់៤១ បើកម្មមានកាល

២៣៣

មហាទន្ធពេ ពិគ្គិយបរិវាសកថា

សង្ឃោ ឥន្ទ្រាមស្ស អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វស្ស ចត្តារោ មាសេ
បរិវាសំ ធនេយ្យ ។ ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ កន្ត
សង្ឃោ អយំ ឥន្ទ្រាមោ អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វោ ឥមស្មី
ធម្មិណយេ អាភដ្ឋតិ ឧបសម្មទំ ។ សោ សង្ឃំ ចត្តា-
រោ មាសេ បរិវាសំ យាចតិ ។ សង្ឃោ ឥន្ទ្រាមស្ស
អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វស្ស ចត្តារោ មាសេ បរិវាសំ ធនេ ។
យស្សយស្មតោ ឧមតិ ឥន្ទ្រាមស្ស អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វស្ស
ចត្តារោ មាសេ បរិវាសស្ស ទានំ សោ តុណ្ណាស្ស
យស្ស ធកុមតិ សោ កាសេយ្យ ។ ទិដ្ឋោ សង្ឃេន
ឥន្ទ្រាមស្ស អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វស្ស ចត្តារោ មាសេ
បរិវាសោ ។ ឧមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុណ្ណី ។
ឯវមេតំ ធារយាមីតិ ។ ឯវំ ទោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្ន័យ-
បុព្វោ អាភជគោ ហោតិ ។ ឯវំ អនាភជគោ ។
កថេ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វោ អនាភជគោ
ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វោ អតិកា-

មហាទន្ធកៈ តិច្ឆិយបរិវាសកថា

ដ៏សមគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃគួរឲ្យបរិវាសដល់បុគ្គលណាមួយនោះដែល
ធ្លាប់ជាតិវិយដវៃទំណត់ ៤ ខែ ចុះ ។ នេះជាពាក្យផ្សេងសង្ឃឲ្យដឹង ។
បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គលនោះឈ្មោះនេះ
ធ្លាប់ជាតិវិយដវៃប្រាជ្ញាបូរណ៍សម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ បុគ្គលនោះសូម
បរិវាសនឹងសង្ឃកំណត់ ៤ ខែ ។ ឥឡូវសង្ឃឲ្យបរិវាសដល់បុគ្គលនោះដែល
ធ្លាប់ជាតិវិយដវៃទំណត់ ៤ ខែ ។ ការឲ្យបរិវាសដល់បុគ្គលណាមួយនោះដែល
ធ្លាប់ជាតិវិយដវៃទំណត់ ៤ ខែ គួរដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា
លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីស្ងៀមនៅចុះ មិនគួរដល់លោក
ដ៏មានអាយុអង្គណាទេ លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគប្បីពាលឡើង ។
សង្ឃបានឲ្យបរិវាសដល់បុគ្គលណាមួយនោះដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃទំណត់
៤ ខែហើយ ។ ការឲ្យតិច្ឆិយបរិវាសនេះ គួរដល់សង្ឃហើយ
ព្រោះហេតុនោះបានជាសង្ឃស្ងៀមនៅ ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវសេចក្តីនេះ
ដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃឈ្មោះថា ញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រកអរយ៉ាងនេះឯង ។
(បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃខ្លះ) មិនបានញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រកអរយ៉ាង
នេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃមិនបានញ៉ាំង
សង្ឃឲ្យត្រកអរតែដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ

វិនយបិដក មហាវគ្គោ

លេខ តាបំ បរិសុតិ អតិទិវា បដិក្កមតិ ។ ឃរិបិ
ភិក្កុវេ អញ្ញាតិភិក្កុយ បុព្វោ អនាវាធកោ ហោតិ ។
បុន ចបរំ ភិក្កុវេ អញ្ញាតិភិក្កុយ បុព្វោ វេសិយតោ ចរោ វា
ហោតិ វិធកតោ ចរោ វា ហោតិ បុល្លកុមារិកតោ ចរោ
វា ហោតិ បណ្ឌិតតោ ចរោ វា ហោតិ ភិក្កុនិកោ ច-
រោ^(១) វា ហោតិ ។ ឃរិបិ ភិក្កុវេ អញ្ញាតិភិក្កុយ បុព្វោ
អនាវាធកោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្កុវេ អញ្ញាតិភិក្កុយ-
បុព្វោ យានិ តានិ សព្វាចារិទំ ឧច្ចារិទានិ កិដ្ឋរ-
ណីយានិ តត្ថ ន ធកោ ហោតិ ន អនលសោ ន
តត្រិចាយាយ វិមិសាយ សមណ្ឌកតោ ន អលំ កាតុ
ន អលំ សំវិទានុំ ។ ឃរិបិ ភិក្កុវេ អញ្ញាតិភិក្កុយ បុព្វោ
អនាវាធកោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្កុវេ អញ្ញាតិភិក្កុយ-
បុព្វោ ន តិព្វចន្ទោ ហោតិ ឧទ្ទេសេ បរិបុច្ឆាយ

១ ឯត្ថន្តរេ ពាណករោចរោ វាទិ កត្តចិ ពោត្តពេ ទិស្សតិ ។

វិសយបិដក មហាវគ្គ

មានបុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃចូលទៅកាន់ស្រុកហួសកាលហួសវេលា
ត្រឡប់មកវិញក្នុងវេលាថ្ងៃពេក (ហួសថ្ងៃ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃ ឈ្មោះថាមិនបានញ៉ាំងសង្ឃឱ្យត្រកអរ
យ៉ាងនេះក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដវៃមានតទៅទៀត
បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដវៃ គោចរទៅកាន់សំណាក់ស្រីជាមាសក្តី
គោចរទៅកាន់សំណាក់ស្រីមេម៉ាយក្តី គោចរទៅកាន់សំណាក់កុមារីឆាត់
(ក្រមុំចាស់) ក្តី គោចរទៅកាន់សំណាក់មនុស្សខ្លីយក្តី គោចរទៅ
កាន់សំណាក់ភិក្ខុនីក្តី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយ
ដវៃ ឈ្មោះថាមិនបានញ៉ាំងសង្ឃឱ្យត្រកអរវែបបនេះក៏មាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដវៃមានតទៅទៀត អស់ទាំងការងារធំតូច
ទាំងឡាយណា របស់សព្វហ្មធារិយបុគ្គលទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជា
តិវិយដវៃទើបមិនបានវាងវៃក្នុងការងារនោះឡើយ ជាបុគ្គលខ្ជិល មិន
ប្រកបដោយបញ្ញាពិចារណា ជាទុបាយក្នុងការងារធំតូចនោះ មិនអាចដើម្បី
ធ្វើបាន មិនអាចដើម្បីចាត់ចែងបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែល
ធ្លាប់ជាតិវិយដវៃ ឈ្មោះថាមិនបានញ៉ាំងសង្ឃឱ្យត្រកអរវែបបនេះក៏មាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដវៃមានតទៅទៀត បុគ្គលដែលធ្លាប់
ជាតិវិយដវៃទើបមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏ក្លៅក្លា ក្នុងបាឡី អដ្ឋកថា អធិសីល

២៣៥

មហាខន្ធកេ អញ្ញតិវិញ្ញយបុព្វកថាអនាវរកោ

អធិសីលេ អធិចំត្តេ អធិប្បញ្ញាយ ។ ឯវំបិ ភិក្ខុវេ
អញ្ញតិវិញ្ញយបុព្វោ អនាវរកោ ហោតិ ។ បុន ចបំ
ភិក្ខុវេ អញ្ញតិវិញ្ញយបុព្វោ យស្ស តិក្ខាយតនា សង្កេត្តោ
ហោតិ តស្ស សត្តនោ តស្ស ទិដ្ឋិយា តស្ស ខន្ធិយា
តស្ស រុចិយា តស្ស អាទាយស្ស អវលោ កញ្ញមារេ
កុបិតោ ហោតិ អនត្តមនោ អនភិវទ្ធោ ពុទ្ធស្ស វា
ធម្មស្ស វា សង្ឃស្ស វា អវលោ កញ្ញមារេ អត្តមនោ
ហោតិ ឧទក្កោ អភិវទ្ធោ យស្ស វា បន តិក្ខាយតនា
សង្កេត្តោ ហោតិ តស្ស សត្តនោ តស្ស ទិដ្ឋិយា តស្ស
ខន្ធិយា តស្ស រុចិយា តស្ស អាទាយស្ស វលោ
កញ្ញមារេ អត្តមនោ ហោតិ ឧទក្កោ អភិវទ្ធោ ពុទ្ធស្ស
វា ធម្មស្ស វា សង្ឃស្ស វា វលោ កញ្ញមារេ កុបិតោ
ហោតិ អនត្តមនោ អនភិវទ្ធោ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ សង្ឃ-

ឧបាសិកា: ពាក្យពោលអំពីបុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ នឹងការមិនញ៉ាំងសង្ឃឲ្យច្រកអរ

(បាតិមោក្ខសំវៃសីល) អធិចិត្ត (លោកិយសមាធិភាវនា) នឹងអធិប្បញ្ញា
(លោកុត្តរមគ្គភាវនា) ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជា
តិវិយដទៃឈ្មោះថាមិនបានញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រកអររបបនេះក៏មាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដទៃមានតទៅទៀត បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ
បានចេញចាកលទ្ធិតិវិយរបស់សាស្តាណាហើយ ដល់វេលាមានគេពោល
តិះដៀលចំពោះសាស្តានោះ តាមទិដ្ឋិរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តីតាប់
ចិត្តរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តីពេញចិត្តរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តី
ប្រកាន់របស់សាស្តានោះ ក៏ស្រាប់តែទ័ងតូចចិត្តឥតមានត្រកអរឡើយ
កាលបើមានគេពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធព្រះធម៌ឬព្រះសង្ឃវិញក៏សប្បាយ
ចិត្ត មានកាយនឹងចិត្តអវណ្ណតទ្បើងហើយត្រកអរពេកណាស់ ម្យ៉ាង
ទៀត បើចេញចាកលទ្ធិតិវិយរបស់សាស្តាណាហើយ កាលបើមានគេ
ពោលសរសើរចំពោះសាស្តានោះ តាមទិដ្ឋិរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តី
តាប់ចិត្តរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តីពេញចិត្តរបស់សាស្តានោះ តាម
សេចក្តីប្រកាន់របស់សាស្តានោះ ក៏សប្បាយចិត្ត មានកាយនឹងចិត្តអវណ្ណត
ទ្បើងហើយមានសេចក្តីត្រកអរពេកណាស់ កាលបើមានគេពោលសរ-
សើរព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ឬព្រះសង្ឃវិញហើយ ក៏ទ័ងតូចចិត្តឥតត្រកអរ
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះហើយជាហេតុដ៏ធ្មើម (ជាកំពូល)

២៣៦

វិទយបំជិពេ មហាវគ្គោ

គនិកំ អញ្ញតិភ្នំយុត្តស្ស អនារាជនីយស្មី ។ ឃុំ ខោ
ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុត្តោ អនារាជកោ ហោតិ ។ ឃុំ
អនារាជកោ ខោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុត្តោ អាគនោ
ន ឧបសម្បទេតោ ។ កថញ្ច ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុ-
ត្តោ អារាជកោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុ-
ត្តោ ធាតិកាលេន តាមំ បរិសតិ ធាតិទិវា បដិក្ក-
មតិ ។ ឃុំបិ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុត្តោ អារាជកោ
ហោតិ ។ បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុត្តោ ន
វេសិយតោចរោ ហោតិ ន វិធវតោចរោ ហោតិ ន
ឥលុកុមារិកតោចរោ ហោតិ ន បណ្ឌិតតោចរោ
ហោតិ ន ភិក្ខុវេតោចរោ ហោតិ^(១) ។ ឃុំបិ ភិក្ខុវេ
អញ្ញតិភ្នំយុត្តោ អារាជកោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ
ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្នំយុត្តោ យានិ តានិ សត្រាហ្មចារីនំ

១ ឯកត្តវេ ៧ បាណាវតោចរោ ហោតិ កត្តបិ បោត្តោ ទិស្សតិ ។

វិន័យបំណង មហាវគ្គ

ក្នុងភិក្ខុយាដែលមិនបានញ្ចាំងសង្ឃឲ្យត្រឹមត្រូវ របស់បុគ្គលដែលធ្លាប់ជា
ភិក្ខុយដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយដទៃឈ្មោះថា
មិនបានញ្ចាំងសង្ឃឲ្យត្រឹមត្រូវយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយដទៃមិនបានញ្ចាំងសង្ឃឲ្យត្រឹមត្រូវយ៉ាងនេះ បើ
ត្រឡប់មកវិញ សង្ឃមិនត្រូវឲ្យទប់សម្បទាឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយដទៃឈ្មោះថាញ្ចាំងសង្ឃឲ្យត្រឹមត្រូវបាន
នោះតើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ មានបុគ្គល
ដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយដទៃចូលទៅកាន់ស្រែកមិនឲ្យហួសវេលា ត្រឡប់ចេញ
មកវិញក៏មិនឲ្យហួសថ្ងៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជា
ភិក្ខុយដទៃឈ្មោះថាបានញ្ចាំងសង្ឃឲ្យត្រឹមត្រូវបែបនេះក៏មាន ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដទៃមានតទៅទៀត បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយ
ដទៃមិនបានគោចរទៅកាន់សំណាក់ស្រែង្គាមាស មិនបានគោចរទៅកាន់
សំណាក់ស្រែមេម៉ាយ មិនបានគោចរទៅកាន់សំណាក់កុមារីដ៏ឆាត់ (ក្រមុំ
ចាស់) មិនបានគោចរទៅកាន់សំណាក់មនុស្សឡើយ មិនបានគោចរទៅ
កាន់សំណាក់ភិក្ខុនី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាភិក្ខុយ
ដទៃឈ្មោះថាបានញ្ចាំងសង្ឃឲ្យត្រឹមត្រូវបែបនេះក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ហេតុដទៃមានតទៅទៀត ការណ៍រង់តូចរបស់សព្វហ្មធារីបុគ្គល

២៣៧

មហាទុក្ខកេ អញ្ញតិវិជយបុព្វកថាអារាធកេ

ទុក្ខាវចានំ ភិក្ខុវណ្ណិយានំ តត្ថ ឧទេត្តា ហោតិ អនល
សោ តត្រុតាយាយ វិមំសាយ សមម្ពាគតោ អលំ
កាតុំ អលំ សំវិធាតុំ ។ ឃុំបំ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិវិជយ-
បុព្វោ អារាធកោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ អញ្ញ-
តិវិជយបុព្វោ តិព្វចន្ទោ ហោតិ ឧទ្ទេសេ បំបុត្តាយ
អនិសីលេ អនិច្ចតេ អនិប្បញ្ញាយ ។ ឃុំបំ ភិក្ខុវេ អញ្ញ-
តិវិជយបុព្វោ អារាធកោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ភិក្ខុវេ
អញ្ញតិវិជយបុព្វោ យស្ស តត្តាយតនា សង្កត្តោ ហោតិ
តស្ស សត្តុនោ តស្ស ទិដ្ឋិយា តស្ស ខន្តិយា តស្ស
រុចិយា តស្ស អាទាយស្ស អវល្លោ ភញ្ញមាទេ អត្តម-
នោ ហោតិ ឧទេត្តោ អភិរោទោ ពុទ្ធស្ស វា ធម្មស្ស វា
សង្ឃស្ស វា អវល្លោ ភញ្ញមាទេ កុបិតោ ហោតិ
អនត្តមនោ អនភិរោទោ យស្ស វា បន តត្តាយតនា

មហាខន្តកៈ ពាក្យពោលអំពីបុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ នឹងការញ៉ាំងសង្ឃឲ្យច្រកអរ

ទាំងឡាយ យងណា បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ ក៏ពុំដឹងដែរ ក្នុងការងារនោះ
ជាបុគ្គលមិនខ្ជិល ប្រកបដោយបញ្ញាពិចារណា ជា ទុទាយក្នុងការងារ
នោះ អាចដើម្បីធ្វើបាន អាចដើម្បីចាត់ចែងបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ ឈ្មោះថាបានញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រកអរ
បែបនេះក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុដទៃមានតទៅទៀត
បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃមានសេចក្តីប្រាប់ដំភ្លឺវិភាគក្នុងបាឡី អង្គកថា
អធិសីល អធិចិត្តនិងអធិប្បញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជា
តិវិយដទៃ ឈ្មោះថាបានញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រកអរ បែបនេះក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ - ហេតុដទៃមានតទៅទៀត បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ
បានចេញចាកលទ្ធិតិវិយរបស់សាស្តាណាហើយ កាលបើមានគេពោល
តិះដៀលចំពោះសាស្តានោះ តាមទិដ្ឋិរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តីគាប់ចិត្ត
របស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តីពេញចិត្តរបស់សាស្តានោះ តាមសេចក្តីប្រ-
កាន់របស់សាស្តានោះ ក៏សប្បាយចិត្តមានកាយនឹងចិត្តអវ្យាក្ខណ៍ តឡើងហើយ
ត្រកអរពេកណាស់ កាលបើមានគេពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធព្រះធម៌ ឬ
ព្រះសង្ឃហើយ ក៏ត្រឡប់ជាទ័ងតូចចិត្តអត់ត្រកអរឡើយ ម្យ៉ាងទៀត
ប្រសិនបើបុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិវិយដទៃ បានចេញចាកលទ្ធិតិវិយរបស់

២៣៨

វិទ្យាបិដកេ មហាវគ្គោ

សង្កតោ ហោតិ តស្ស ភត្តោ តស្ស ទិដ្ឋិយា តស្ស
ខត្តិយា តស្ស វុច្ឆិយា តស្ស អាទាយស្ស វណ្ណ ភញ្ញា-
មារេ កុប្បិភោ ហោតិ អនត្តមនោ អនកិរន្ទោ ពុទ្ធស្ស
វា ធម្មស្ស វា សង្ឃស្ស វា វណ្ណ ភញ្ញាមារេ អនត្តមនោ
ហោតិ ខុទត្តោ អកិរន្ទោ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ សង្ឃាតនិកំ
អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វស្ស អាវាជនីយស្មី ។ ឃំ ខោ ភិក្ខុវេ
អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វោ អាវាជកោ ហោតិ ។ ឃំ អាវាជ-
កោ ខោ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វោ អាគតោ ឧបសម្មា-
ទេតព្វោ ។ សចេ ភិក្ខុវេ អញ្ញតិភ្ន័យបុព្វោ នត្តោ
អាគច្ឆតិ ឧបជ្ឈាយម្បលកំ ចីវំ បរិយេសិទ្ធាំ សចេ
អច្ឆិទ្ធកេសោ អាគច្ឆតិ សង្ឃោ អបលោកេតព្វោ
ភណ្ណកម្មាយ ។ យេ តេ ភិក្ខុវេ អត្តិកា ជជិលកា
តេ អាគតា ឧបសម្មាទេតព្វោ ន តេសំ បរិវាសោ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

សាស្ត្រាណាហើយ កាលបើមានគេពោលសរសើរចំពោះសាស្ត្រានោះ តាម
ទិដ្ឋិរបស់សាស្ត្រានោះ តាមសេចក្តីតាប់ចិត្តរបស់សាស្ត្រានោះ តាមសេចក្តី
ពេញចិត្តរបស់សាស្ត្រានោះ តាមសេចក្តីប្រកាន់របស់សាស្ត្រានោះហើយ
ក៏ទឹងតូចចិត្តឥតមានសេចក្តីត្រេកអរឡើយ កាលបើមានគេពោលសរសើរ
ព្រះពុទ្ធព្រះធម៌ឬព្រះសង្ឃវិញ ក៏សប្បាយចិត្តមានកាយនឹងចិត្តអណ្តែត
ឡើងត្រេកអរក្រៃពេក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះជាហេតុដ៏
ឆ្នើម ជាកំតូល ក្នុងកិរិយាញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអររបស់បុគ្គលដែលធ្លាប់ជា
តិរិយដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិរិយដទៃឈ្មោះថា
ញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) បុគ្គល
ដែលធ្លាប់ជាតិរិយដទៃបានញ៉ាំងសង្ឃឲ្យត្រេកអរយ៉ាងនេះហើយ លុះ
ត្រឡប់មកវិញសង្ឃគួរឲ្យឧបសម្បទាចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ
បុគ្គលដែលធ្លាប់ជាតិរិយដទៃមានកាយអាក្រាតដើរមក សង្ឃត្រូវស្វែងរក
ចីវរមានឧបដ្ឋាយជាមូលឲ្យ (គឺធ្វើឧបដ្ឋាយឲ្យជាធំ) ប្រសិនបើបុគ្គលនោះ
មិនទាន់បានការសក់នៅឡើយទេហើយដើរមក ភិក្ខុត្រូវផ្លៀងសង្ឃដើម្បី
ធ្វើកណ្តកម្មឲ្យ (ដើម្បីការសក់ឲ្យ^(១)) ចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកជនណាជាតាបស ជាអ្នកបូជាភ្លើង (បើ) ជនទាំងនោះបានមក
ហើយ សង្ឃគួរឲ្យឧបសម្បទាបាន សង្ឃមិនចាំបាច់ឲ្យបរិវាសដល់ជន

១ នឹងមានសំដែងទៅខាងមុខ ។

២៣៧

មហាទន្ធកេ អញ្ញតិយមុទ្ធភា

នាគព្វោ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ តម្កវាដិលោ ឯនេ
ភិក្ខុវេ តិវយវាដិលោ ។ សខេ ភិក្ខុវេ ជានិយោ សា-
តិយោ អញ្ញតិយមុទ្ធកោ អាគច្ឆតិ សោ អាគតោ
ឧបសម្ព័នេតព្វោ ន តស្ស បរិវាសោ នាគព្វោ ។
ឥមាហំ ភិក្ខុវេ ញាតិទំ អាវេណីតំ បរិហារំ ធម្មិតំ ។

អញ្ញតិយមុទ្ធភា ។

សត្តមំ រាណវរំ ។

[១០០] តេន ទោ បន សមយេន មគេនសុ បញ្ច
អាពាណ ឧស្សន្ទា ហោន្តិ ត្រុដ្ឋិ គណ្ណោ តិលាសោ
សោសោ អបមារោ ។ បនុស្សា បញ្ចហិ អាពានេហិ
ដុដ្ឋា ជីវតី កោមារកត្ថិ ឧបសន្តត្ថិត្វា ឯវំ វនេន្តិ^(១)
សាធុ លោ អាចរិយ តិកិញ្ចាហិតិ ។ អហំ ទូយ្យា^(២) តំហុ-
តិក្ខោ តហុករណីយោ រាជា ច បេ ហាគលោ សេនិយោ

---

១ វនេន្តិ កត្តចំ ពេន្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ទ.ម. អហំ ទោយ្យោ ។

មហាវគ្គ: អន្តរយិកធម្មកថា អាពាធ ៥ យ៉ាង

ទាំងនោះឡើយ ។ ការដែលមិនចាំបាច់ឲ្យបរិវាសនោះព្រោះហេតុអ្វី ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ពួកជនទាំងនេះជាកម្មវាទី (គឺពោលថាកម្ម
មាន ថាផលកម្មក៏មាន) ជាកិរិយវាទី (គឺពោលថាផលបុណ្យប្រាប់កើតពី
កិរិយាធ្វើ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលជាសាកិយដោយជាតិ
ភ្ជាប់ជាកិរិយវាទី មក (សូមទបសម្បទា) បុគ្គលនោះលុះមកហើយ សង្ឃ
គួរឲ្យទបសម្បទាចុះ សង្ឃកុំចាំបាច់ឲ្យបរិវាសដល់បុគ្គលនោះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដ្បិតថាគតឲ្យការបរិហារ (សេចក្តីរក្សា)នេះឲ្យផ្សេង
គ្នាដល់ពួកញាតិ ។

ចប់ អញ្ញតិល្លិយបព្វកថា ។
ចប់ ពណ៌វិរទី ៧ ។

(១០១) សម័យនោះ អាពាធទាំងឡាយ ៥ យ៉ាង គឺ យូធី
ពាក វិស្រង រោតវិធីវៃ នឹងឆត្រជ្រូក កើតមានច្រើនក្នុងដែនមគធៈ ។
ពួកមនុស្ស ដែលកើតរោតទាំង ៥ យ៉ាង បានចូលទៅរកពេទ្យឈ្មោះ
ដីវតកោមារកត្យហើយ និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកអាចារ្យ សូម
លោកមេត្តាថែរក្សាជម្ងឺយើងទាំងឡាយផង ។ គ្រូពេទ្យនិយាយ
ប្រាប់ថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយ ខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន មានការរស់ច្រើន
ពេក (សព្វថ្ងៃនេះ) ខ្ញុំគ្រូថែរក្សាព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយជាធំក្នុង

វិទយបីដំណែ មហាវគ្គោ

តិម្ភិសោរោ ឧបដ្ឋានតោ ឥត្តាការញ្ច ពុទ្ធប្បមុខោ ច
សង្ឃោ^(១) នាហំ សក្កោមិ តិកិច្ចិត្តិ ។ សព្វំ សាច-
តេយ្យញ្ច តេ អាចរិយ ហោតុ មយញ្ច តេ នាសា សាជ
នោ អាចរិយ តិកិច្ចាហិតិ ។ អហំ ខ្យាយ ពហុកិច្ចោ
ពហុករណីយោ រាជា ច មេ មាគនោ សេនិយោ តិម្ភិ-
សោរោ ឧបដ្ឋានតោ ឥត្តាការញ្ច ពុទ្ធប្បមុខោ ច សង្ឃោ
នាហំ សក្កោមិ តិកិច្ចិត្តិ ។ អថខោ តេសំ មនុស្សានំ
ឯតនហោសិ ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា សុខ-
សីលា សុខសមាទារា សុកោជនានិ កុញ្ញត្វា ជីវិតេសុ
សយនេសុ សយន្តិ យន្តន មយំ សមណេសុ សក្យ-
បុត្តិយេសុ បព្វជេយ្យម តត្ថ កិក្ខុ ចេវ ឧបដ្ឋហិស្សន្តិ
ជីវិតោ ច កោមារកច្ចោ តិកិច្ចិស្សតិ ។ អថខោ តេ
មនុស្សា កិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា បព្វជ្ជំ យាបីសុ ។ តេ កិក្ខុ
បព្វាជេសុ ឧបសម្មានេសុ ។ តេ កិក្ខុ ចេវ ឧបដ្ឋហិសុ

១ ឧ. ម. វិក្កុសង្ឃោ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ដែនមគធៈផង ស្រីស្នំផង ព្រះសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានផង ខ្ញុំមិន
អាចនឹងថែរក្សាជម្ងឺ (អ្នកទាំងឡាយ) បានទេ ។ មនុស្សទាំងនោះ
និយាយអង្វរថា បពិត្រលោកអាចារ្យ សម្បត្តិទាំងអស់ (របស់យើងៗ
ជូន)លោក ឯយើងទាំងអស់គ្នាសោតក៏នៅជាខ្ញុំលោកទៀត បពិត្រលោក
អាចារ្យ សូមលោកមេត្តាថែរក្សាជម្ងឺយើងទាំងឡាយផង ។ គ្រូពេទ្យ
និយាយប្រាប់ថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ ខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន មានការរវល់ច្រើន
(សព្វថ្ងៃនេះ)ខ្ញុំត្រូវថែរក្សាព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាធិក្សន៍ដែនមគធៈផង
ស្រីស្នំផង ព្រះសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានផង ខ្ញុំមិនអាចនឹងថែរក្សាជម្ងឺ
(អ្នកទាំងឡាយ) បានទេ ។ គ្រានោះ ពួកមនុស្សអម្បាលនោះមានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រនេះឯង មានសេចក្តីសុខជា
ប្រក្រតី មានសេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅស្មើ ឆានតែភោជនល្អ សិនតែលើ
ដំណេកដែលខ្យល់ចូលមិនបាន បើដូច្នោះត្រូវយើងទាំងអស់បួសក្នុងពួក
សមណៈជាសក្យបុត្រចុះ ភិក្ខុទាំងឡាយនឹងបានបម្រើផង ពេទ្យឈ្មោះ
ជីវកោមារភត្យនឹងបានថែរក្សាជម្ងឺផង ក្នុងទីនោះមិនខានឡើយ ។ គ្រា
នោះពួកមនុស្សទាំងនោះក៏ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយហើយ សូមនូវផ្លុស ។
ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យបព្វជ្ជាឧបសម្ព័ន្ធតាមនុស្សទាំងនោះ ។ (លុះឲ្យ
បព្វជ្ជាឧបសម្ព័ន្ធតាហើយ) ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បម្រើពួកភិក្ខុដែលមានជម្ងឺនោះ

មហាខន្ធតេ អន្តរាយិកធម្មកថាបញ្ចកាពាធ

ដីវកោ ច កោមារកន្ទោ តិកិច្ចំ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ភិក្ខុ ពហូ តិលានេ ភិក្ខុ ឧបដ្ឋហន្តា យាចន-
ពហុលា វិញ្ញាតិពហុលា វិហារន្តំ តិលានភត្តំ ទេវ តិលា-
នុបដ្ឋាកភត្តំ ទេវ តិលានភេសជ្ជំ ទេវាតិ ។ ដីវកោ បិ
កោមារកន្ទោ ពហូ តិលានេ ភិក្ខុ តិកិច្ចន្ទោ អញ្ញាតំ
រាជតិច្ចំ បរិហារេសិ ។ អញ្ញាតរោបិ បុរិសោ បញ្ចហិ
អាពាធបិ ដុដ្ឋោ ដីវកំ កោមារកច្ចំ ឧបសង្កមិត្តា
ឧតទរោច សាដុ មំ អាចរិយ តិកិច្ចាហិតិ ។ អហំ
ខ្យយ្យ^(១) ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោ រាជា ច មេ មាត-
តោ សេនិយោ តិម្ពិសារោ ឧបដ្ឋាតញ្ចោ ឥត្តាការញ្ចោ ពុទ្ធ-
ប្បមុខោ ច សង្ឃោ នាហំ សក្កោមិ តិកិច្ចតុន្តំ ។ សតំ
សាបតេយ្យញ្ចោ តេ អាចរិយ ហោតុ អហញ្ច តេ នាសោ
សាដុ មំ អាចរិយ តិកិច្ចាហិតិ ។ អហំខ្យយ្យ ពហុកិច្ចោ
ពហុករណីយោ រាជា ច មេ មាតតោ សេនិយោ តិម្ពិ-
សារោ ឧបដ្ឋាតញ្ចោ ឥត្តាការញ្ចោ ពុទ្ធប្បមុខោ ច សង្ឃោ

---

១ ឱ.ម. អហំ ខោយ្យោ ។

មហាខន្តកៈ អន្តរាយិកធម្មកថា អាពាធ ៥ យ៉ាង

ពេទ្យឈ្មោះជីវកកោមារកត្យក៏ថែរក្សាជម្ងឺនោះមែន ។ សម័យនោះឯង កិត្តិ
ទាំងឡាយកាលបម្រើភិក្ខុឈ្នីជាច្រើនរូប ក៏រមែងសូមគេច្រើនពេក អង្គាស
គេច្រើនពេកដោយពាក្យថា អ្នកទាំងឡាយចូរឲ្យនូវគិលានកត្ត (កត្តដែល
ប្រគេនដល់ភិក្ខុឈ្នី) នូវគិលានុបដ្ឋាកកត្ត (កត្តដែលគេប្រគេនដល់ភិក្ខុអ្នក
បម្រើភិក្ខុឈ្នី) នូវគិលានភេសជ្ជៈ(ប្រាំសម្រាប់ភិក្ខុមានជម្ងឺ)។ ឯជីវកកោមារ-
កត្យកាលបើថែរក្សាភិក្ខុឈ្នីច្រើនរូបហើយ ក៏ចោលរាជកិច្ចខ្លះចេញ ។
មានបុរសម្នាក់ទៀតមានអាពាធគ្រប់ទាំង៥ ក៏ចូលទៅរកជីវកកោមារកត្យ
ហើយនិយាយពាក្យនេះថា បពិត្រលោកអាចារ្យ សូមលោករក្សាជម្ងឺខ្ញុំ
ផង ។ ជីវកកោមារកត្យនិយាយប្រាប់ថា ម្ចាស់អ្នក ខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន មាន
ការរវល់ច្រើន ខ្ញុំត្រូវថែរក្សាព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាធំក្នុងដែនមគធៈ
ផង ស្រីស្នំផង ព្រះសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានផង ខ្ញុំមិនអាចនឹងថែរក្សា
ជម្ងឺ(អ្នកឯង) បានទេ ។ បុរសនោះនិយាយអង្វរថា បពិត្រលោកអាចារ្យ
សម្បត្តិទាំងអស់(របស់ខ្ញុំ ៗ នឹងជូន)លោក ទាំងខ្លួនខ្ញុំសោត ក៏នឹងនៅជាខ្ញុំ
លោក បពិត្រលោកអាចារ្យ សូមលោកមេត្តាថែរក្សាជម្ងឺខ្ញុំផង ។ ជីវក-
កោមារកត្យនិយាយប្រាប់ថា ម្ចាស់អ្នក ខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន មានការរវល់ច្រើន
(សព្វថ្ងៃនេះ) ខ្ញុំត្រូវថែរក្សាព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាធំក្នុងដែនមគធៈ
ផង ស្រីស្នំផង ព្រះសង្ឃមានព្រះពុទ្ធជាប្រធានផង ខ្ញុំមិនអាចនឹង

វិទេយបិដកេ មហាវគ្គោ

នាហំ សក្កោមិ តិកកំច្នៃតុន្តិ ។ អថខោ តស្ស បុរិសស្ស
ឯតទហោសិ ឥហេ ខោ សមណោ សក្យបុត្តិយា សុខ-
សីលា សុខសមាចារា សុកោជនានិ ភុញ្ញត្វា និវតេសុ
សយនេសុ សយន្តិ យន្ត្រនាហំ សមណោសុ សក្យបុត្តិ-
យេសុ បព្វជេយ្យំ តត្ថ ភិក្ខុ ចេវ ឧបជ្ជហិស្សន្តិ ជីវកោ
ច កោមារកថ្នោ តិកកំច្នៃស្សតិ សោហំ អរោតោ វិញ្ញ-
មិស្សាមិតិ ។ អថខោ សោ បុរិសោ ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្វា
បព្វជ្ជំ យាចិ ។ តំ ភិក្ខុ បព្វាជេសុំ ឧបសម្មាទេសុំ ។
តំ ភិក្ខុ ចេវ ឧបជ្ជហិសុ ជីវកោ ច កោមារកថ្នោ
តិកកំច្នៃ ។ សោ អរោតោ វិញ្ញមិ ។ អន្តសា ខោ ជីវកោ
កោមារកថ្នោ តំ បុរិសំ វិញ្ញន្តំ ទិស្វាន តំ បុរិសំ ឯត-
ទរោច ទទុ ភ្នំ អយ្យ^(១) ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ អហោសិតិ ។
ឯវំ អាចរិយាតិ ។ តិស្ស បទ ភ្នំ អយ្យ^(២) ឯវុបំ អកា-
សិតិ ។ អថខោ សោ បុរិសោ ជីវកស្ស កោមារ-
កថ្នស្ស ឯតមត្តំ អារោចសិ ។ ជីវកោ កោមារកថ្នោ
ឧជ្ឈាយតិ ជិយតិ វិហាចេតិ កតំ ហំ នាម កទត្តា

១-២ សព្វត្ថ អយ្យភិ ទិស្សតិ ។

នៃយថាដក មហាវគ្គ

ថែវក្សាជម្ងឺ(អ្នកឯង)បានទេ ។ គ្រានោះ បុរសនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា ពួកសមណៈជាសក្សបុត្រទាំងនេះ មានសេចក្តីសុខជាប្រក្រតី មាន
សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅស្មើ បានតែភាវជនល្អ សឹងតែលើដំណែក
ដែលខ្យល់ចូលមិនបាន បើដូច្នោះគួរតែអញបួសនឹងពួកសមណៈជាសក្ស-
បុត្រចុះ ភិក្ខុទាំងឡាយនឹងបម្រើផង ដីវកកោមារកត្យនឹងថែវក្សាជម្ងឺផង
ក្នុងទីនោះមិនខាន លុះខ្លួនអញជាពេតកាលណាហើយនឹងសឹក(មកវិញ)។
លំដាប់នោះ បុរសនោះចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយហើយសូមបូជន៍ ។
ភិក្ខុទាំងនោះ ឲ្យបព្វជ្ជាឧបសម្បទាបុរសនោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏
បម្រើផង ដីវកកោមារកត្យក៏ថែវក្សាជម្ងឺបុរសនោះផង ។ លុះភិក្ខុនោះបាន
ជាពេតហើយក៏សឹកទៅវិញ ។ ដីវកកោមារកត្យបានឃើញបុរសដែល
សឹកនោះ លុះឃើញហើយក៏សួរបុរសនោះថា នៃអ្នក អ្នកឯងឬអ្វីដែល
កាលពីដើមឃើញបួសនឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បុរសនោះឆ្លើយថា ហ្នឹងហើយ
លោកអាចារ្យ ។ ដីវកកោមារកត្យសួរថា នៃអ្នក ហេតុដូចម្តេចបានជាអ្នក
ឯងធ្វើដូច្នោះ ។ បុរសនោះក៏ប្រាប់រឿងនេះដល់ដីវកកោមារកត្យ ។ ដីវក-
កោមារកត្យក៏ពោលទោស គំរងៀល បន្តិះបង្ហាត់ថា មិនសមបើលោកម្ចាស់

២២៣

មហាទដ្ឋពេ អន្តរាយកធម្មកថាបញ្ចកាណា

បញ្ចហំ អាពាធមហំ ធុដ្ឋំ បញ្ចជេស្សន្តិភំ ។ អថទោ
ដីវកោ កោមារកថោ យេន ភគវា តេនុបសង្កម្មំ
ឧបសង្កម្មិត្វា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯតមន្តំ ជំសិទ្ធំ
ឯតមន្តំ ជំសិទ្ធោ ទោ ដីវកោ កោមារកថោ
ភគវន្តំ ឯតទរោច សាធុ កន្លៃ អយ្យា បញ្ចហំ
អាពាធមហំ ធុដ្ឋំ ន បញ្ចជេយ្យន្តិ ។ អថទោ ភគវា
ដីវកំ កោមារកថុំ ធម្មិយា កថាយ សន្នុស្សសិ
សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថទោ
ដីវកោ កោមារកថោ ភគវតា ធម្មិយា កថាយ
សន្នុស្សិតោ សមាទបិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ
ឧដ្ឋាយាសនា ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិណំ កត្វា
បក្កាមំ ។ អថទោ ភគវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី
បករណេ ធម្មំ កថំ កត្វា កិក្ខុ អាមន្តេសិ ន កិក្ខុវេ
បញ្ចហំ អាពាធមហំ ធុដ្ឋោ បញ្ចជេតថោ យោ បញ្ច-
ជេយ្យ អាបត្តំ ទុក្កជស្សនិ ។

មហាទន្សារៈ អន្តរាយិកធម្មកថា អាពាធ៥ យ៉ាង

ទាំងឡាយមកបំបួសមនុស្សដែលមានអាពាធទាំង ៥ យ៉ាង(ដូច្នោះ)សោះ ។
គ្រានោះ ដីកកោមារកត្យក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយក្រាបថ្វាយបង្គំ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ លុះអង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរហើយ ដីកកោមារកត្យក្រាបបង្គំទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា
បតិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមពរថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយកុំបំបួស
មនុស្សដែលមានអាពាធទាំង ៥ យ៉ាងឡើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ដីកកោមារកត្យឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យ
ស្សាហ៍ម៉ា នឹងឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ។ ឯដីកកោមារកត្យដែលព្រះ
ដ៏មានបុណ្យទ្រង់ពន្យល់ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យស្សាហ៍ម៉ា ឲ្យ
រីករាយដោយធម្មិកថាហើយ ក៏ក្រែកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគធ្វើប្រទេក្សណ៍ចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរ
នេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគជាម្ចាស់ទ្រង់ធ្វើធម្មិកថាហើយ ទ្រង់ហៅ
ភិក្ខុទាំងឡាយមកទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនុស្សដែលមាន
អាពាធទាំង ៥ យ៉ាងហើយ អ្នកទាំងឡាយមិនគប្បីបំបួសឡើយ ភិក្ខុ
ណាបំបួស ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

[១០២] តេន ខោ បន សមយេន រញ្ញោ មាគ-
ជស្ស សេនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស បច្ចុន្តោ ក្យបិតោ
ហោតិ ។ អថខោ រាជា មាគដោ សេនិយោ តិម្ពិ-
សារោ សេនាធាយកេ មហាមត្តោ អាណាបេសិ កច្ចថ
កណោ បច្ចុន្តំ ឧច្ចំនថាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ សេនាធា-
យកា មហាមត្តា រញ្ញោ មាគជស្ស សេនិយស្ស តិម្ពិ-
សារស្ស បច្ចុស្សសំ ។ អថខោ អភិញ្ញាតានំ អភិញ្ញា-
តានំ យោធានំ ឯតទហោសិ មយំ ខោ យុទ្ធាកិទន្ធិនោ
កច្ចន្តា ចាបញ្ច កម្ពុំ ករោម ពហុញ្ច អប្បញ្ញំ បសវាម
កេន នុ ខោ មយំ ឧទាយេន ចាចា ច វិរមេយ្យម
កល្យាណញ្ច ករយ្យមាតិ ។ អថខោ តេសំ យោធានំ
ឯតទហោសិ ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា ធម្ម-
ចារិណេ សមចារិណេ ព្រហ្មចារិណេ សច្ចវាទិណេ សីល-
វត្តោ កល្យាណធម្មា សថ ខោ មយំ សមណោសុ
សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជេយ្យម ឯវំ មយំ ចាចា ច វិរ-
មេយ្យម កល្យាណញ្ច ករយ្យមាតិ ។ អថខោ តេ
យោធា ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្តា បព្វជ្ជំ យាបីសុ ។ តេ ភិក្ខុ

វិនយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

[១០២] សម័យនោះឯង មានកេតិកបរេបុរោស្រុកចុងដែនរបស់
ព្រះបាទ ពិម្ពិសារសេនិយៈ ជាជំកងដែនមគធៈ ។ ព្រះបាទ ពិម្ពិសារសេនិយៈ
ជាជំកងដែនមគធៈ ក៏ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់មហាមាត្យទាំងឡាយដែលជា
នាយកលើសេនាថា ម្ចាស់នាយ អ្នកទាំងឡាយចូរទៅត្រួតត្រាមើល
ស្រុកចុងដែន ។ មហាមាត្យទាំងឡាយជានាយកលើសេនាទទួលព្រះរាជ
ទង្គិករបស់ព្រះបាទ ពិម្ពិសារសេនិយៈ ជាជំកងដែនមគធៈថា ព្រះករុណា
វិសេស ។ លំដាប់នោះ ពួកយោធាដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយភ្នែកភ្នែនតែក្នុងការច្បាំង កាលបើ
ទៅច្បាំងហើយ ឈ្នះថាធ្វើអំពើបាបផង ឈ្នះថាទទួលសោយនូវអំពើ
បាបដ៏ច្រើនផង យើងទាំងឡាយគួររៀនចាកបាប និងគួរធ្វើអំពើល្អដោយ
ទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ទើបពួកយោធាទាំងនោះមានសេចក្តីរំពឹងយ៉ាងនេះ
(ទៀត) ថា មានតែពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះទើបលោកជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តប្រវត ប្រព្រឹត្តប្រសើរ និយាយពាក្យទៀងត្រង់ មាន
សីល មានកល្យាណធម៌ ប្រសិទ្ធពរណជាយើងទាំងឡាយទៅបួសនឹង
ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រហើយ យើងទាំងឡាយនឹងបានរៀនចាកបាបផង
បានធ្វើបុណ្យផង ដោយទំនងយ៉ាងនេះឯង ។ លុះរំពឹងដូច្នោះហើយ
ពួកយោធាទាំងនោះក៏ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយហើយសូមនូវផ្លែស ។ ភិក្ខុ

២៤៥

មហាវគ្គកេ អន្តរាយិកធម្មកថាវគ្គកថាវគ្គកថា

បញ្ចវេស្សំ ឧបសម្មាទេស្សំ ។ សេនាធាយកា មហា-
មត្តា រាជកដេ បុច្ឆិស្ស កិណ្ឌ ខោ កណោ ឥត្តន្ទាមោ ច
ឥត្តន្ទាមោ ច យោធា ន ទិស្សន្តិភិ ។ ឥត្តន្ទាមោ ច ឥត្ត-
ន្ទាមោ ច សាមិ យោធា ភិក្ខុស្ស បព្វជិតាភិ ។ សេនា-
ធាយកា មហាមត្តា ឧដ្ឋាយន្តិ ជ័យន្តិ វិថាបេន្តិ កថំ
ហិ នាម សមណា សក្យបុត្តិយា រាជកដំ បញ្ចវេស្ស-
ន្តិភិ ។ សេនាធាយកា មហាមត្តា រញ្ជោ មាគធស្ស
សេនិយស្ស ពិម្ពិសារស្ស ឯតមន្តំ អាហេចេស្សំ ។ អថខោ
រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ វេហារិកេ មហា-
មត្តេ បុច្ឆិ យោ កណោ រាជកដំ បញ្ចវេស្សិ កំ សោ
បសវនីភិ ។ ឧបដ្ឋាយស្ស ទេវ សីសំ ធរទេតតំ
អនុស្សាវកស្ស ជីវ្ហា ឧទ្ធវិត្តា កណាស្ស ឧបឧដ្ឋាសុកា
កញ្ជិត្តាភិ ។ អថខោ រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិ-
សារោ យេន ភកវា តេនុបសដ្ឋមិ ឧបសដ្ឋមិត្តា ភកវន្តំ
អភិវទេត្តា ឯតមន្តំ និសីទិ ឯតមន្តំ និសីទោ ខោ
រាជា មាគធា សេនិយោ ពិម្ពិសារោ ភកវន្តំ ឯតទេវេច

មហាទន្សកៈ អន្តរាយកធម្មកថា បព្វដ្ឋានៃរាជអាមាត្យ

ទាំងឡាយក៏ឲ្យបញ្ជាក់ របស់មហាមាត្យនោះ ។ ពួកមហាមាត្យជា
នាយកលើសេនាបាទស្នូររាជអាមាត្យ (ខ្ញុំរាជការ) ទាំងឡាយថា នៃនាយ
ពួកយោធាឈ្មោះនេះផង ឈ្មោះនេះផង ហេតុដូចម្តេចក៏មិនឃើញ ។
រាជអាមាត្យឆ្លើយថា បពិត្រអ្នកជាម្ចាស់ ពួកយោធាឈ្មោះនេះផងឈ្មោះ
នេះផងទៅបួសនឹងពួកភិក្ខុហើយ ។ មហាមាត្យទាំងឡាយដែលជានាយក
លើសេនាភីពោលទោស ភិក្ខុវិល ចន្ទ្របញ្ជាក់ថា ពួកសមណៈជាសក្យ-
បុត្រមិនសមបើនឹងបំបួសរាជអាមាត្យ (ដូច្នោះ) សោះ ។ ពួកមហាមាត្យ
ដែលជានាយកលើសេនាភីក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះបាទព្រាហ្មសារ-
សេនិយៈជាជំកងដែនមគធៈ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទព្រាហ្មសារសេនិយៈជា
ជំកងដែនមគធៈទ្រង់សួរមហាមាត្យដែលប្រកបដោយវេហារ (ចៅក្រម)
ថា នៃនាយ នរណាបំបួសរាជអាមាត្យ អ្នកនោះត្រូវទទួលទោសដូចម្តេច ។
មហាមាត្យក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ត្រូវកាត់ក្បាល ឧបជ្ឈាយ៍
ត្រូវជកអណ្តាតនៃអនុស្សាវរកាចារ្យ ត្រូវកាត់ធ្នឹងជំនីរពាកកណ្តាលរបស់
គណៈសង្ឃ ។ គ្រានោះឯង ព្រះបាទព្រាហ្មសារសេនិយៈជាជំកងដែនមគធៈ
ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ លុះចូលទៅដល់ហើយទ្រង់ថ្វាយបង្គំ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ព្រះបាទព្រាហ្មសារសេនិយៈជា
ជំកងដែនមគធៈទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះ

វិនយបំណិកេ មហាវគ្គោ

សន្តិ កន្លែ រាជានោ អស្សុទ្ធា អប្បសញ្ញា តេ អប្បមត្ត-
កេនបិ ភិក្ខុ វិហារេយ្យំ សាធុ កន្លែ អយ្យា រាជកដំ
ន បញ្ចាជេយ្យន្តិ ។ អថខោ កកវា រាជានំ មាគងំ
សេនិយំ តិម្ពិសារំ ធម្មិយា កថាយ សន្តស្សីសិ សមា-
ធមេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។ អថខោ រាជា
មាគនោ សេនិយោ តិម្ពិសារោ កកវតោ ធម្មិយា កថាយ
សន្តស្សីតោ សមាធមិតោ សមុត្តេជិតោ សម្បហំសិតោ
ទដ្ឋាយាសនា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខណំ កត្វា
បក្កាមិ ។ អថខោ កកវា ឯតស្មី និទានេ ឯតស្មី បក-
រណេ ធម្មិ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ន ភិក្ខុវេ រាជ-
កដោ បញ្ចាជេតញ្ចោ យោ បញ្ចាជេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ក-
ជស្សតិ ។

(១០៣) តេន ខោ បន សមយេន ចោរោ
អន្តិ លិមាលោ ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ ហោតិ ។
មនុស្សា បស្សិត្វា ឧត្តិជ្ជនិបិ ឧត្តសន្តិបិ^(១) បលា-
យនិបិ អញ្ញេនបិ កច្ឆនិ អញ្ញេនបិ មុំ ករោន្តិ ធ្វារិបិ

១ ឧត្តិសន្តិបិ កត្តិ យេត្តេ ទិស្សតិ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះដ៏មានបុណ្យដ៏ចំរើន មានពួក
ស្តេចខ្លះនៅមិនទាន់មានសទ្ធា មិនទាន់ជ្រះថ្លា ពួកស្តេចទាំងនោះប្រហែល
ជាគេនឹងបៀតបៀនភិក្ខុទាំងឡាយដោយហេតុបន្តិចបន្តួចខ្លះមិនទាន់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមអង្វរថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយកុំគប្បី
បំបួសរាជអាមាត្យឡើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់
ព្រះបាទទតិម្ហិសារសេនិយៈជាធំក្នុងដែនមគធៈឲ្យទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឲ្យកាន់
យកល្អ ឲ្យស្សាហ៍ ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថា ។ ឯព្រះបាទទតិម្ហិ-
សារសេនិយៈជាធំក្នុងដែនមគធៈ លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យ
ជ្រាបច្បាស់ ឲ្យកាន់យកល្អ ឲ្យស្សាហ៍មាំឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា
ហើយទ្រង់ត្រាកថាកាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគធ្វើប្រទេសក្សណ
យាងចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះរឿងនេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មិកថាហើយ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវបំបួសរាជអាមាត្យទេ ភិក្ខុណាបំបួស ត្រូវ
អាបត្តិទុក្ខដ ។

[១០៣] កាលនោះឯង ចោរវេញនោះអង្គុលិមាលម្ហូសនៅក្នុង
សំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយបានឃើញហើយ ខ្លះភ្ញាក់
ផ្អើល ខ្លះភក់ស្លុតខ្លាច ខ្លះរត់ទៅ ខ្លះដើរទៅទីដទៃ ខ្លះបែមុខចេញទៅ

មហាទន្ធពេ ធម៌ពន្ធដោរការពេទេពលោក

ឋកេន្តិំ ។ មនុស្សា ធុជ្ឈាយន្តិំ ជីយន្តិំ វិចារេន្តិំ
កថំ ហំ ធាម សមណា សក្យបុត្តិយា ធជពន្ធាំ^(១)
ចោរំ បញ្ចាដេស្សន្តិតិំ ។ អស្សោសុំ ខោ^(២) ភិក្ខុ
តេសំ មនុស្សានំ ធុជ្ឈាយន្តានំ ជីយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។
អថខោ តេ ភិក្ខុ កកវតោ ឯតមន្តំ អាពេ-
ចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ធជពន្ធា ចោពេ បញ្ចាដេ-
តន្ធា យោ បញ្ចាដេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្សតិំ ។

[១០៤] តេន ខោ បន សមយេន វត្តា មាគដេន
សេនិយេន តិម្ពិសារេន អនុត្តាតំ ហោតិ យេ សម-
ណោសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជន្តិំ ន តេ លត្តា តិញ្ច
កាតុំ ស្វាត្តាតោ ធម្មោ ចរុន្តុ [ព្រហ្មចរិយំ សម្មា
ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន
អត្តាតពេ បុរិសោ ចោរិកំ កត្តា កាពយ ពន្ធា ហោតិ ។
សោ កាវំ កិដ្ឋិត្តា បលាយិត្តា ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ
ហោតិ ។ មនុស្សា បស្សិត្តា ឯវមាហំសុ អយំ សោ
កាវកេនកោ ចោពេ ហន្តុ ជំ ធមមាតិ ។ ឯកច្ចេ ឯវ-

---

១ ធុជ្ឈពន្ធា កត្តិយំ ចោត្តពេ ទិស្សតិ ។ ២ ធុជ្ឈពន្ធា គេតិ កត្តិយំ ចោត្តពេ ទិស្សតិ ។

មហាទន្ធកៈ ចោរព្រាកដិស្ឋិទង្គំដ៏យនឹងចោរទំលាយគុក

ផ្សេង ខ្លះបំផុតទ្បា ។ មនុស្សទាំងឡាយកំពោលទោស តិះដៀល បន្តិះ-
បង្កាប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រមិនសមបើនឹងបំបួសចោរដែលប្រាកដ
ដូចទង្គំដ៏យ (គឺចោរដែលមានឈ្មោះល្បីល្បាញដូច្នោះ) ។ សោះ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយបានឮមនុស្សអម្បាលនោះកោលទោស តិះដៀល បន្តិះបង្កាប់
ហើយ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បីបំបួស
ចោរដែលប្រាកដដូចទង្គំដ៏យឡើយ ភិក្ខុណាបំបួស (ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។

[១០៤] សម័យនោះឯង ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយជាឯកអគ្គរាជទូត

មគធៈបានទ្រង់អនុញ្ញាតថា ជនទាំងឡាយណាដែលបួសក្នុងសំណាក់
សមណៈជាសក្យបុត្រ ជនដទៃធ្វើទោសអ្វីមួយដល់ជនពួកនោះមិនបាន
ឡើយ (ព្រោះថា) ធម៌ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងល្អហើយ ជន
ពួកនោះចូរទំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខ
ដោយប្រពៃចុះ ។ ក៏សម័យនោះ មានបុរសម្នាក់ធ្វើចោរកម្មហើយជាប់
ទោសនៅក្នុងគុក ។ បុរសនោះទំលាយគុកបានហើយក៏រត់ទៅបួសក្នុង
សំណាក់ភិក្ខុ ។ មនុស្សទាំងឡាយបានឃើញហើយនិយាយពាក្យយ៉ាង
នេះថា ភិក្ខុនេះឯងដែលជាចោរទំលាយគុក ហ៎ាពួកយើងចូរនាំចោរនោះ
ទៅ ។ ពួកមនុស្សខ្លះនិយាយពាក្យយ៉ាងនេះថា នៃនាយទាំងឡាយ អ្នក

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

មាហាំសុ មាយ្យា^(១) ឃី អវចុត្ត អនុញ្ញាតំ រញ្ញា មាតុនេន
សេនិយេន តិម្ពិសារេន យេ សមណោសុ សក្យបុត្តិ-
យេសុ បព្វជន្តំ ន តេ លញ្ញា កិញ្ចំ កាតុំ ស្វាក្ខាតោ
ធម្មោ ចរុន្ត ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា-
យាតិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តំ ជីយន្តំ វិចារេន្តំ អក-
យ្យវេរា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា នយិមេ លញ្ញា
កិញ្ចំ កាតុំ កបំ ហិ ធាម ការកេនកំ ចោរំ បព្វា-
ជេស្សន្តិទំ ។ ភក្ខវតោ ឯតមន្តំ អាហេចេសុំ ។ ន
ភិក្ខុវេ ការកេនកោ ចោរោ បព្វាជេតព្វោ យោ បព្វា
ជេយ្យ អាថន្តិ ទុក្ខជស្សាតិ ។

[១០៥] តេន ចោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ
បុរិសោ ចោរកំ កត្វា បលាយិត្វា ភិក្ខុសុ បព្វជំតោ
ហោតិ ។ សោ ច រញ្ញោ អន្តេបុរេ លិទិតោ ហោតិ
យត្ត បស្សិតព្វោ^(២) តត្ត ហន្តព្វោតិ ។ មនុស្សា
បស្សិត្វា ឃីមាហាំសុ អយំ សោ លិទិតកោ ចោរោ

---

១ សព្វគ្គ មាយ្យាតិ ទិស្សតិ ។ ២ បស្សិត្វាតិ ពន្ធមិ ពោត្តរោ ទិស្សតិ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

កុំនិយាយ យ៉ាងហ្នឹង (ផ្សិត) ព្រះបាទធម្មិសារសេនិយៈជាធំក្នុងវ័ង្សមគធៈ
ព្រះអង្គបានអនុញ្ញាតហើយថា ជនទាំងឡាយណា បួសក្នុងសំណាក់សមណៈ
ជាសក្យបុត្រ ជនដទៃធ្វើទោសអ្វីមួយ ដល់ជនពួកនោះមិនបានឡើយ
(ព្រោះថា) ធម៌ព្រះដ៏មានបុណ្យទ្រង់សំដែងល្អហើយ ជនពួកនោះ
ចូរខំប្រតិបត្តិត្រហុចរយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយ
ប្រព្រឹត្តិ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តិះបង្កាប់ថា ពួក
សមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះជាអ្នកបានព្រះរាជទានអភ័យ ពួកសមណៈ
ទាំងនេះជនដទៃធ្វើទោសអ្វី ។ មិនបានឡើយ ហេតុដូចម្តេចបានជាមក
ហ៊ានបំបួសចោរដែលទំលាយគុក (ដូច្នោះ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល
រឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ចញ្ញាថា មាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវបំបួសចោរដែលទំលាយគុកទេ ភិក្ខុណា បំបួស ត្រូវ
អាបត្តិទុកដ ។

(១០៥) សម័យនោះឯង មានបុរសម្នាក់ធ្វើចោរកម្មហើយរត់ទៅ
បួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ។ បុរសនោះឯងរាជការបានឲ្យកត់ឈ្មោះទុកក្នុង
បញ្ជីខាងក្នុងប្តីនៃស្តេចថា ចោរនេះបើរណាបានឃើញក្នុងទីណា ត្រូវ
តែសម្លាប់ក្នុងទីនោះ ។ មនុស្សទាំងឡាយបានឃើញហើយក៏និយាយ
ពាក្យយ៉ាងនេះថា លោកនេះឯងជាចោរដែលមានកត់ឈ្មោះទុកក្នុងបញ្ជី

២២៧

មហាទទ្ធកេ លិខិតកថោកេ

ហន្ត នំ ហនាមាតិ ។ ឯកច្ឆេ ឯវមាហំសុ មាយ្យ
ឯវំ អវុត្ត អនុញាតំ រញា មាតិទេន សេនិយេន
តិម្ពិសារេន យេ សមណោសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជន្តិ
ន តេ លញ្ច កំញិ កាតុំ ស្វាគ្វាតោ ធម្មោ ចរន្ត
ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយាយាតិ ។
មនុស្ស ទុដ្ឋាយន្តិ ជ័យន្តិ វិទាចេន្តិ អកយ្យវេ ឥមេ
សមណា សក្យបុត្តិយា នយិមេ លញ្ច កំញិ កាតុំ
កងំ ហំ នាម លិខិតកំ ចោវំ បព្វាជេស្ឋន្តិតិ ។
ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ លិខិតកោ
ចោកេ បព្វាជេតព្វោ យោ បព្វាជេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខ-
ដស្សានិ ។

មហាទន្លកៈ ចោររាជការកត់ឈ្មោះទុកក្នុងបញ្ជី

រាជការ ហត្ថករយើងនាំគ្នាសម្លាប់វាទៅ ។ ពួកមនុស្សខ្លះនិយាយយ៉ាងនេះ
ថា នៃនាយទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំនិយាយយ៉ាងហ្នឹង (ដ្បិត) ព្រះ
បាទតម្កិសារសេនិយៈជាធំក្នុងដែនមគធៈ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតហើយថា
ជនទាំងឡាយណាមួយបួសក្នុងពួកសមណៈជាសក្យបុត្រ ជនទាំងនោះអ្នក
ណាមួយធ្វើទោសអ្វី ។ មិនបានឡើយ (ព្រោះ) ធម៌ព្រះដ៏មានបុណ្យសិរី
ទ្រង់សំដែងដោយល្អហើយ ជនទាំងនោះចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
ដើម្បីធ្វើឲ្យព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រវត្តចុះ ។ មនុស្សទាំងឡាយ
ក៏ពាលទោស តិះដៀល បន្ទះបង្ហាប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះ
ជាអ្នកបានទទួលព្រះរាជទានអភ័យហើយ ពួកសមណៈទាំងនេះអ្នកណា
មួយធ្វើទោសអ្វី ។ មិនបានឡើយ មិនសមបើនឹងបំបួសចោរដែលរាជការ
កត់ឈ្មោះទុកក្នុងបញ្ជី (ដូច្នោះ) សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តី
នុះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុមិនគប្បីបំបួសចោរដែលរាជការកត់ឈ្មោះទុកក្នុងបញ្ជីទេ (១) ភិក្ខុណា
បំបួស ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

១ អង្គិកថា ថា មនុស្សណាដែលធ្វើចោរកម្មឬកម្មផ្សេងពីនោះដែលជាវត្ថុមានកំហុសយ៉ាងធ្ងន់
នឹងរាជការហើយលួចរត់ទៅ រាជការបានចាត់សំបុត្រឲ្យរតបចំខ្លួនថា បើសណាឃើញមនុស្ស
ឈ្មោះនោះក្នុងទីណា ត្រូវចាប់សម្លាប់ចោលក្នុងទីនោះក្តី ត្រូវកាត់អវិយរៈទាំងឡាយមានដៃនឹង
ជើងជាដើមក្តី ត្រូវឲ្យជាតិអាជ្ញាមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ ។ ក្តី មនុស្សនោះមិនត្រូវឲ្យបញ្ចេញ ។

២៥០

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

[១០៦] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ
បុរិសោ កសាហតោ កតទណ្ឌកម្មោ ភិក្ខុសុ បព្វ-
ជិតោ ហោតិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខ័យន្តិ វិចា-
ចេន្តិ កថំ ហំ ឆាម សមណា សក្យបុត្តិយា
កសាហតំ កតទណ្ឌកម្មំ បញ្ជាជេស្សន្តិតំ ។ ភក្ក-
តោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ កសាហតោ
កតទណ្ឌកម្មោ បញ្ជាជេតព្វោ យោ បញ្ជាជេយ្យ អាបត្តិ
ទុក្កដស្សតិ ។

[១០៧] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ
បុរិសោ លក្ខណាហតោ កតទណ្ឌកម្មោ ភិក្ខុសុ
បព្វជិតោ ហោតិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ខ័យន្តិ
វិចាចេន្តិ កថំ ហំ ឆាម សមណា សក្យបុត្តិយា
លក្ខណាហតំ កតទណ្ឌកម្មំ បញ្ជាជេស្សន្តិតំ ។

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

[១០៦] សម័យនោះឯង មានបុរសម្នាក់ជាមនុស្សមានស្នាមដែល គេវាយដោយវំពាត់ គេបានធ្វើទណ្ឌកម្មហើយ ទៅបួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តិះបង្កាប់ ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រ មិនសមបើបួសមនុស្សដែលមានស្នាម វំពាត់ដែលគេបានធ្វើទណ្ឌកម្មហើយ (ដូច្នោះ) សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវបួសមនុស្សដែលមានស្នាមវំពាត់ ដែល គេធ្វើទណ្ឌកម្មហើយទេ^(១) ភិក្ខុណាបំបួស ត្រូវអាចតិទុកដ ។

[១០៧] សម័យនោះឯង មានបុរសម្នាក់ជាមនុស្សដែលគេបៀតបៀន ឲ្យមានស្លាកស្នាម ដែលគេបានធ្វើទណ្ឌកម្មហើយ ទៅបួសក្នុងសំណាក់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តិះបង្កាប់ ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រមិនសមបើនឹងបួសមនុស្សដែលគេបៀត- បៀនឲ្យមានស្លាកស្នាម ដែលគេបានធ្វើទណ្ឌកម្មហើយ (ដូច្នោះ) សោះ ។

---

១ អង្គិកថា ថា មនុស្សដែលបំពាក់បំណុលគេហើយគេវាយនឹងវំពាត់ឲ្យមានដំណើរដើម ឈ្មោះថា ជាមនុស្សគេបានធ្វើទណ្ឌកម្មហើយ ។ បើដំណើរនោះនៅស្រស់ ។ ដរាបណា មិនគប្បី ឲ្យបញ្ចាញាណនោះ ។ តែបើមើលដំណើរឲ្យសះជាដូចប្រក្រតីហើយក៏គួរឲ្យបញ្ចាញាណ ។

២៥១

មហាវគ្គកេ អកយុវវិភាណវិវលក្ខណាហតាទយោ

កកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ លក្ខ-

ណាហតោ កតន្ត្រីកម្មោ បញ្ចាជេតញ្ចោ យោ បញ្ចា-

ជេយ្យ អាបត្តំ ទុក្ខដស្សាតិ ។

[១០៨] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតហោ

សណាយិកោ បលាយិត្វា ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ ហោតិ ។

ធនយោ បស្សិត្វា ឯវមាហំសុ អយំ សោ រញ្ញាកំ

សណាយិកោ ហន្ត ទំ នេមាតិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ

មាយ្យា ឯវំ អវចុត្ត អនុញ្ញាតំ រញ្ញា មាគនេន

សេនិយេន តិម្ពិសាវេន យេ សមណោសុ សក្យបុត្តិ-

យេសុ បព្វជិតំ ន តេ លញ្ញា កិញ្ចំ កាតុំ ស្វាគ្ហាតោ

វិញ្ញាណទុក្ខ! អរហន្តរិវាណាវារៈ ពួកមនុស្សដែលគេបៀតបៀនឲ្យមានស្វាកស្វាមជាដើម

ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវបំបួសមនុស្សដែលគេបៀត-
បៀនឲ្យមានស្វាកស្វាម^(១) ដែលគេបានធ្វើទណ្ឌកម្ម ភិក្ខុណាបំបួស ត្រូវ
អាបត្តិទុកដ ។

(១០៨) សម័យនោះឯង មានបុរសម្នាក់ជាមនុស្សចំពាក់បំណុល
គេ ហើយរត់ទៅបួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកម្ចាស់ទ្រព្យបាន
ឃើញហើយ ក៏និយាយពាក្យយ៉ាងនេះថា បុរសនេះហើយដែលចំពាក់
បំណុលយើងនោះ បើដូច្នោះពួកយើងនាំវាទៅ ។ មនុស្សមួយពួកក៏និយាយ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកម្ចាស់ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំនិយាយពាក្យដូច្នោះ
ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈវាធំក្នុងដែនមគធៈ បានទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ
ថា អ្នកណាបួសក្នុងសំណាក់ពួកសមណៈសក្យបុត្រ អ្នកណាមួយធ្វើ
ទោសអ្វីៗ ដល់អ្នកនោះមិនបានឡើយ ធម៌ព្រះដ៏មានបុណ្យសំដែងហើយ

---

១ អង្គិកថា ថា មនុស្សដែលគេធ្វើឲ្យមានស្វាកស្វាមដោយផែកញ្ជៅស្រងំថ្វាសក្តី ត្រង់អរយវៈ
មានទ្រង់ជាដើមក្តី ។ បើមនុស្សនោះជាអ្នកជាទេ វៃមុខដំបៅទោស្រស់ៗ មិនគួរឲ្យបញ្ជូន
ឡើយ ។ បើដំបៅនោះដុះរាច់ពេញមានស្បែកជិតឡើងវិញហើយ តែស្នាមនៅប្រកាន់ បើ
ស្បែកដិតរាច់ចិវិវិជាបរិមណ្ឌលបំភាច់បិទស្នាមនោះបាន ក៏គួរឲ្យបញ្ជូន ។

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ធម្មោ ចរន្តិ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស អន្តកិរិយា-
យាតិ ។ មនុស្សា ទុដ្ឋាយន្តិ ខ័យន្តិ វិចារេន្តិ
អភយ្យរា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា នយិមេ
លញ្ញា កិញ្ចំ កាតុំ កងំ ហំ បាម ឥណាយិកំ
បញ្ញាជេស្សន្តិកំ ។ ភក្កវតា ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។
ន កិក្ខវេ ឥណាយិកោ បញ្ញាជេតញ្ញោ យោ បញ្ញាជេយ្យ
អាបត្តំ ទុក្ខជស្សនិកំ ។

[១០៧] តេន ចោ ន សមយេន អញ្ញាតរា
នាសោ បណាយិត្វា កិក្ខុសុ បព្វជិតោ ហោតិ ។
អយ្យិកា បស្សិត្វា ឯវមាហំសុ អយំ សោ អញ្ញាតំ
នាសោ ហន្ត ទំ នេមាតិ ។ ឯកច្ចេ ឯវមាហំសុ
មាយ្យា ឯវំ អវុត្ត អនុញ្ញាតំ រញ្ញា មាគដេន
សេនិយេន ពិម្ពិសារេន យេ សមណោសុ សក្យបុត្តិ-
យេសុ បព្វជន្តិ ន តេ លញ្ញា កិញ្ចំ កាតុំ
ស្វាត្វាតោ ធម្មោ ចរន្តិ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខស្ស

វិធីបំបាត់ មហាវត្ត

ដោយព័រោះ អ្នកទាំងនោះចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីធ្វើនូវព្រះ
និព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយល្អចុះ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស
តិះដៀល បន្តបង្កប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះជាបុគ្គលបាន
ព្រះរាជអភ័យ ពួកសមណៈទាំងនេះអ្នកណាមួយធ្វើទោសអ្វី ។ មិនបាន
ឡើយ មិនសមបើនឹងបំបួសមនុស្សដែលចំពាក់បំណុលគេ (ដូច្នោះ)
សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បីបំបួសមនុស្ស
ដែល ចំពាក់បំណុលគេទេ ភិក្ខុណាបំបួស ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

[១០៧] សម័យនោះឯង មនុស្សជាខ្ញុំគេម្នាក់តែទៅបួសក្នុងសំណាក់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ លុះពួកម្ចាស់បំណុលគេបានឃើញហើយក៏និយាយ
យ៉ាងនេះថា បុរសនេះហើយដែលជាខ្ញុំរបស់យើងទាំងឡាយនោះ បើដូច្នោះ
យើងនាំវាទៅវិញ ។ មនុស្សមួយពួកនិយាយដូច្នោះថា ម្ចាស់អ្នកជាម្ចាស់
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំនិយាយយ៉ាងនេះឡើយ (ដ្បិត) ព្រះបាទ
ពិម្ពិសារសេនិយៈជាឯកត្តដែលមគធៈបានទ្រង់អនុញ្ញាតហើយថា ពួកជន
ណាបួសក្នុងសំណាក់ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រ ពួកជនទាំងនោះអ្នកណា
មួយធ្វើទោសអ្វី ។ មិនបានឡើយ ធម៌ព្រះដ៏មានបុណ្យទ្រង់សំដែងហើយ
ដោយព័រោះ ពួកជនទាំងនោះចូរទំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដើម្បីធ្វើនូវ

២៥៧

មហាទំនៀម អកយ្យវរាណវិរាជល្អាតម្មំ

អន្តកិរិយាយាតិ ។ មនុស្សា ឧដ្ឋាយន្តិ ខ័យន្តិ
វិចារេន្តិ អកយ្យវរា ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា
នយិមេ លញ្ញា កិញ្ចិ កាតុំ កេមំ ហិ ធាម ទាសំ
បញ្ញាដេស្ឋន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។
ន ភិក្ខុវេ ទាសោ បញ្ញាដេតញ្ចោ យោ បញ្ញាដេយ្យ
អាបតិ ឧក្កជស្ឋាតិ ។

[១១០] តេន ចោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ
កម្មារកណ្ណំ មាតាបិតុហិ សុទ្ធិ កណ្ណិញ្ចា អាវាមំ កញ្ចា
ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ ហោតិ ។ អថចោ តស្ស កម្មារ-
កណ្ណាស្ស មាតាបិតរោ តំ កម្មារកណ្ណំ វិចិន្តា អា-
វាមំ កញ្ចា ភិក្ខុ បុត្តិសុ អថ កន្លេ វេរុមំ ទារតំ
បស្សយ្យថាតិ ។ ភិក្ខុ អជាទន្តាយេវ អាហំសុ ន
ជាតាមាតិ អបស្សន្តាយេវ អាហំសុ ន បស្ស-
មាតិ ។ អថចោ តស្ស កម្មារកណ្ណាស្ស មាតាបិតរោ តំ

មហាខន្តកៈ អកយុវិរោណារិរោណុកម្ម

ព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃទុក្ខដោយប្រព្រឹត្តិ ។ មនុស្សទាំងឡាយកំពោល
ទោស តិះដៀល បន្តិះបង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះជា
បុគ្គលបានព្រះរាជអភ័យ សមណៈទាំងនេះអ្នកណាមួយធ្វើទោសអ្វីៗ មិន
បានឡើយ មិនសមបើនឹងបំបួសមនុស្សដែលជាខ្ញុំគេ (ដូច្នោះ) សោះ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់បញ្ញត្តិថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវបំបួសមនុស្សដែលជាខ្ញុំគេ
ទេ ភិក្ខុណាបំបួស ត្រូវកាបត្តិទុកដ ។

(១១០) សម័យនោះឯង មានទារកម្នាក់ទុកដុកជាកូនជាងមាស^(១)
ឈ្មោះប្រកែកនឹងមាតាបិតាហើយ ទៅកាន់អាមម្សសក្តិសំណាក់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ។ ឯមាតានឹងបិតារបស់ទារកនោះ កាលដែលគន់រកមើល
ទារកនោះក៏បានទៅដល់អាមមហើយ សួរភិក្ខុទាំងឡាយថា បតីត្រ
លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ពួកលោកបានប្រទះឃើញទារកមានសភាព
យ៉ាងនេះដែរឬ ។ ពួកភិក្ខុដែលមិនដឹងមែនក៏ប្រាប់ថា យើងទាំងឡាយ
មិនដឹងទេ ពួកភិក្ខុដែលមិនឃើញមែនក៏ប្រាប់ថា យើងទាំងឡាយ
មិនឃើញទេ ។ ឯមាតានឹងបិតារបស់ទារកនោះ កាលបើ

---

១ អង្គថា ថា ទារកនោះជាកូនជាងមាស ពោរក្បាលខាង ៗ ជុំវិញ តែទុកដុក ៥ អង្លើនៅ
លើក្បាល ។

២៥៤

វិទ្យុបិដកេ មហាវិញ្ញា

កក្កាវកណ្ណំ វិចិណ្ណា កិក្ខុសុ បព្វជិតំ ទិស្វា^(១) ឧជ្ឈាយន្តំ

ទិយន្តំ វិហារេន្តំ អលន្តិនោ ឥមេ សមណា សក្យបុត្តិយា

ឧស្សីលា^(២) មុសាវាទិនោ ជាណន្តាយេវ អាហំសុ

ន ជាតាមាតិ បស្សន្តាយេវ^(៣) អាហំសុ ន បស្សមាតិ

អយំ ធារកោ កិក្ខុសុ បព្វជិតោតិ ។ អស្សោសុំ ខោ

កិក្ខុ តស្ស កក្កាវកណ្ណាស្ស មាតាបិតុនំ ឧជ្ឈាយន្តានំ

ទិយន្តានំ វិហារេន្តានំ ។ អថខោ តេ កិក្ខុ កក្កាវតោ

ឯតមត្តំ អាហារេសុំ ។ អនុជាតាមិ កិក្ខុវេ សង្ឃំ

អបលោកេតុំ កណ្ណាកក្កាយាតិ ។

---

១ ទិស្វាតិ កត្តបិ ពោត្តកេ ទិស្វតិ ។ ២ ឯត្តន្តេវ ឈបធម្មតិ ទិស្វតិ ។ ៣ ឧ.ម.
បស្សយេវ ។

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

ត្រាប់គយគន់មើលទៅ ក៏ឃើញទារកនោះបួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ហើយ ក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ទះចង្កាប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យ-
បុត្រទាំងនេះ ជាបុគ្គលឥតមានខ្មាស ទ្រុស្តសីល ទិយាយពាក្យកុហក
បានជឿដែរ តែទិយាយថាមិនជឿ បានឃើញដែរ តែទិយាយថា
មិនឃើញ ទារកនោះបួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយហើយតើ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយបានឮសំដីនៃមាតានឹងបិទារបស់ទារកនោះពោលទោស តិះ-
ដៀល បន្ទះចង្កាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនេះបំពោះ
ព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុអបលោក (ប្រាប់) សង្ឃហើយសឹមធ្វើកណ្តកម្ម(១) ។

---

១ អង្គកថា ថា វិធីប្រាប់ភណ្តកម្មនោះត្រូវប្រជុំភិក្ខុដែលមានក្នុងសីមា នាំបព្វជន្មិយេន្ទ្រទៅក្នុងទី
នោះហើយប្រាប់ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏បំរើន ខ្ញុំព្រះករុណាសូមប្រាប់ភណ្តកម្មរបស់ទារកនេះ
បំពោះសង្ឃ បីដឹង ពីរដឹង ឬម្នាក់ ក៏បាន ។ បើទីជាសភាពមានភិក្ខុ ១១-២០-៣០រូប ឱកាសជា
ទីឈរឬអង្គុយរបស់ភិក្ខុទាំងនោះត្រឹមណាត្រូវប្រាប់ត្រឹមណោះ ។ បើវិគ្គនោះធំមានភិក្ខុច្រើនជាង
ពាន់ លំបាកនឹងប្រជុំភិក្ខុឱ្យសព្វគ្រប់ ត្រូវនាំទៅកាន់ ទណ្ឌ-នទី-ឬសមុទុសីមាហើយឱ្យបព្វជន្មិយេ
ចុះ ។ បព្វជន្មិយេន្ទ្រដែលពោរសក់ស្រែចហើយ មិនបាច់ប្រាប់ភណ្តកម្មនឹងឱ្យបព្វជន្មិយេន្ទ្រ
ក៏ត្រូវ ។ បព្វជន្មិយេន្ទ្រដែលសក់វែងជាងពីរអង្គុលី ត្រូវតែប្រាប់សិនទើបឱ្យបព្វជន្មិយេន្ទ្របាន ។

២៥៥

មហាទទ្ទកេ អកប្បវិរោណវិរសន្តិសេវិក្កិយទារវេន្ត

[១១១] តេន ខោ បន សមយេន វាជគមោ សន្ត-
រសវក្កិយា ទារកា សហាយកា ហោន្តិ ឧទាលិ
ទារកោ តេសំ ទាមោក្ខោ ហោតិ ។ អថខោ ឧទា-
លិស្ស មាតាចិត្តនំ^(១) ឯតទហោសិ កេន នុ ខោ
ឧទាយេន ឧទាលិ អម្ពាតំ អច្ចយេន សុខញ្ច ដីវេយ្យ
ន ច កំលមេយ្យាតិ ។ អថខោ ឧទាលិស្ស មាតា-
ចិត្តនំ^(២) ឯតទហោសិ សចេ ខោ ឧទាលិ លេខំ
សិក្ខេយ្យ ឯវំ ខោ ឧទាលិ អម្ពាតំ អច្ចយេន សុខញ្ច
ដីវេយ្យ ន ច កំលមេយ្យាតិ ។ អថខោ ឧទាលិស្ស
មាតាចិត្តនំ^(៣) ឯតទហោសិ សចេ ខោ ឧទាលិ លេខំ
សិក្ខេយ្យាតិ អន្តិលិយោ ទុក្ខោ ភវិស្សន្តិ សចេ ខោ
ឧទាលិ កណានំ សិក្ខេយ្យ ឯវំ ខោ ឧទាលិ អម្ពាតំ
អច្ចយេន សុខញ្ច ដីវេយ្យ ន ច កំលមេយ្យាតិ ។
អថខោ ឧទាលិស្ស មាតាចិត្តនំ ឯតទហោសិ សចេ
ខោ ឧទាលិ កណានំ សិក្ខេយ្យាតិ ឧរស្ស ទុក្ខោ
ភវិស្សាតិ សចេ ខោ ឧទាលិ រូបំ សិក្ខេយ្យ ឯវំ ខោ

១-២-៣-៤ ឧ. មាហបិណ្ឌុ ។

មហាទទ្ទកៈ អកយុរិរោណារិរៈ រឿងទារកមានពួក ១៧

(១១១) សម័យនោះឯង ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះមានពួកទារកជា
សំឡាញ់គ្នា ១៧ ពួក មានទារកឈ្មោះ ឧបាលី ជាប្រធានរបស់ពួកទារក
ទាំងនោះ ។ ឯមាតានឹងបិតារបស់ទារកឈ្មោះ ឧបាលី បានគិតគ្នាយ៉ាង
នេះថា អំណើចំយើងទាំងឡាយទៅហើយ ឧបាលីគប្បីចិញ្ចឹមជីវិត
ស្រួលផង មិនលំបាកផង ដោយទំនងដូចម្តេចអេះ ។ ទើបមាតានឹង
បិតារបស់ ឧបាលី ក៏គិតគ្នាយ៉ាងនេះថា បើសិនណា ជា ឧបាលី រៀន
សរសេរអក្សរ អំណើចំយើងទាំងឡាយទៅ ប្រហែលជា ឧបាលី
គប្បីចិញ្ចឹមជីវិតស្រួលផង មិនលំបាកផង ដោយទំនងយ៉ាងនេះ
ឯង ។ មាតានឹងបិតារបស់ ឧបាលី ក៏គិតគ្នាយ៉ាងនេះទៀតថា បើ
ឧបាលី នឹងរៀនសរសេរអក្សរ ម្រាមដៃ (របស់ ឧបាលី) ក៏នឹងលំបាក
បើសិនណា ជា ឧបាលី គ្រាន់តែរៀនរាប់វិញ ប្រហែលជាអំណើចំ
យើងទាំងឡាយទៅ ឧបាលីគប្បីចិញ្ចឹមជីវិតស្រួលផង មិនលំបាក
ផង ដោយទំនងយ៉ាងនេះឯង ។ លំដាប់ពីនោះមកមាតានឹងបិតា
របស់ ឧបាលី ក៏គិតគ្នាដូច្នោះទៀតថា បើ ឧបាលី នឹងរៀនរាប់ ទ្រូង (របស់
ឧបាលី) ក៏នឹងលំបាក ប្រសិនណា ជា ឧបាលី គ្រាន់តែរៀនរូបនិមិត្តវិញ

២៥៦

វិធីបិណ្ឌពេ មហាវិញ្ញា

ឧបាសិ អម្ព្យាភំ អត្ថយេន សុខញ្ច ដីវេយ្យ ន ច
កំលមេយ្យាតិ ។ អថខោ ឧបាសិស្ស មាតាបិតុនំ
ឯតនយោសិ សច ខោ ឧបាសិ រូបំ សិក្ខិស្សតិ
អត្ថិណំ ទុក្ខានំ កវិស្សន្តិ ឥមេ ខោ សមណា សក្យ-
បុត្តិយា សុខសីលា សុខសមាទារា សុកោជនានំ
កុញ្ញិត្វា ជីវិតេសុ សយនេសុ សយន្តិ សច ខោ
ឧបាសិ សមណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជេយ្យ ឯវំ
ខោ ឧបាសិ អម្ព្យាភំ អត្ថយេន សុខញ្ច ដីវេយ្យ ន
ច កំលមេយ្យាតិ ។ អស្សោសិ ខោ ឧបាសិ ទារកោ
មាតាបិតុនំ ឥមំ កតាសល្លាបំ ។ អថខោ ឧបាសិ
ទារកោ យេន តេ ទារកា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
តេ ទារកោ ឯតនវោច ឯថ មយំ អយ្យា^(១) សម-
ណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជិស្សមាតិ ។ សច
ខោ តំ អយ្យា^(២) បព្វជិស្សសិ ឯវំ មយម្បិ បព្វ-
ជិស្សមាតិ ។ អថខោ តេ ទារកា ឯតមេកស្ស
មាតាបិតារោ ឧបសង្កមិត្វា ឯតនវោចំ អនុជាតាថ មំ

---

១ សព្វត្ថ អយ្យាតិ ទិស្សតិ ។ ២ សព្វត្ថ អយ្យាតិ ទិស្សតិ ។

នៃយបិដក មហាវគ្គ

ដល់អំណើចាំយើងទាំងឡាយទៅ ឧបាលិប្រហែលជា នឹងបានចិញ្ចឹម ជីវិតស្រួលផង មិនលំបាកផង ដោយអាការដូច្នោះឯង ។ ត្រាតមក ទៀត មាតានឹងបិតារបស់ឧបាលិក៏គិតគ្នាដូច្នោះថា បើទុកជាឧបាលិ រៀន រូបនិមិត្តក៏គង់តែលំបាកភ្នែក ឥឡូវនេះ មានតែពួកសមណៈជាសក្យបុត្រ ទាំងនេះ ទើបរក្សាសីលជាសុខ មានសមាទារស្រួល ធាន់ភោជនកិ ល្អ សឹងលើដំណេកទាំងឡាយដ៏ហប់រកខ្យល់គ្មាន បើសិនណាជា ឧបាលិបានបួសក្នុងសំណាក់ ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រវិញយ៉ាងនេះ ទើបអំណើចាំយើងទាំងឡាយទៅ ឧបាលិនឹងបានចិញ្ចឹមជីវិត ងាយ ផង មិនលំបាកផង ។ ឯឧបាលិទារកបានពួកក្សត្រចារបស់មាតានឹង បិតាយ៉ាងនេះហើយ ។ លំដាប់គឺនោះមក ឧបាលិទារកក៏ចូល សំដៅទៅរកពួកក្មេងអម្បាលនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយ ពាក្យនេះនឹងពួកក្មេងទាំងនោះថា នែនាយទាំងឡាយ អ្នកទាំង ឡាយចូរមក យើងទាំងឡាយនឹងទៅបួសក្នុងសំណាក់ពួកសមណៈជា សក្យបុត្រ ។ ពួកក្មេងទាំងនោះនិយាយដូច្នោះថា នែនាយ បើអ្នកបួស មែន យើងទាំងឡាយក៏នឹងបួសដូចអ្នកដែរ ។ លំដាប់នោះ ពួកក្មេង អម្បាលនោះក៏ចូលទៅរកមាតានឹងបិតារៀងខ្លួនហើយ និយាយពាក្យ នេះថា សូមអ្នកនាយអ្នកឥតុក អនុញ្ញាតឱ្យខ្ញុំចេញចាកផ្ទះទៅបញ្ចូល

៤៥៧

បហាទុក្ខពេ អកយ្យវរាណវារសត្តរសវត្ថិយទារកវត្ថុ

អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ អថខោ តេសំ
នារកានំ មាតាបិតារោ សព្វេបិមេ នារកា សមាទច្ចុទ្ធ
កល្យាណាធិប្បាយាតិ អនុជាជីសុ ។ តេ ភិក្ខុ ឧប-
សង្កមិត្តា បព្វជ្ជំ យាចីសុ ។ តេ ភិក្ខុ បព្វាជេសុ ឧប-
សម្មាទេសុ ។ តេ រត្តិយា បច្ចុសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ រោទន្តិ
យាភុំ ទេថ ភត្តំ ទេថ ខានទិយំ^(១) ទេថាតិ ។ ភិក្ខុ
ឯវមាហំសុ អាគមេថ អាវុសោ យាវ វិកាយតិ សចេ
យាភុ ភវិស្សតិ បិវិស្សថ សចេ ភត្តំ ភវិស្សតិ ភុញ្ញិស្សថ
សចេ ខានទិយំ ភវិស្សតិ ខានិស្សថ នោ ចេ ភវិស្សតិ
យាភុ វា ភត្តំ វា ខានទិយំ វា បិណ្ណាយ ចរិត្តា ភុញ្ញិ-
ស្សថាតិ ។ ឯវម្បិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភិក្ខុហិ វុច្ចមាថា
រោទន្តេ^(២) យាភុំ ទេថ ភត្តំ ទេថ ខានទិយំ ទេថាតិ
សេនាសនំ ឧហទន្តិបិ ឧម្មិហន្តិបិ ។ អស្សោសិ ខោ
ភកវា រត្តិយា បច្ចុសសមយំ បច្ចុដ្ឋាយ នារកសន្តិ
សុត្តាន អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ កិណ្ឌិ ខោ សោ
អានន្តំ នារកសន្តោតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្តោ

១ រោទន្តិយេវាភិ ភត្តបិ យេត្តពេ ទិស្សតិ ។

មហាទន្លកៈ អរយុវរោណារៈ រឿងទារកមានពួក ១៧

ក្នុងសភាពជាបុគ្គលឥតផ្ទះ ។ ឯមាតានឹងបិតារបស់ក្មេងទាំងនោះ យល់
ឃើញថា ពួកក្មេងទាំងអស់គ្នានេះមានសេចក្តីប្រាថ្នាស្មើគ្នា មានបំណង
ល្អ ក៏អនុញ្ញាតឱ្យ ។ ពួកក្មេងទាំងនោះចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយ
ហើយសូមបញ្ជូន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ឱ្យបញ្ជូនទៅសម្បទាក្មេងអម្បាល
នោះ ។ ពួកភិក្ខុ (ក្មេង) ទាំងនោះក្រោកឡើងហើយយំទារស្តីក្នុង
បច្ចុសសម័យនៃរាត្រីថា សូមលោកឱ្យបបរមក ឱ្យបាយមក ឱ្យវត្តជាគ្រឿង
ទំពាស្តីមក។ ភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
ចូរដើរទៅម្នាក់ៗ បើមានបបរសឹមឆាន់ចុះ បើមានកត្តសឹមឆាន់ចុះ បើ
មានវត្តជាគ្រឿងទំពាស្តីមកចុះ បើបបរក្តី កត្តក្តី វត្តជាគ្រឿង
ទំពាស្តីក៏មិនមាន ចូរត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយសឹមឆាន់ចុះ ។ ឯ
ពួកភិក្ខុ (ក្មេង) អម្បាលនោះ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយ និយាយយ៉ាងនេះ
ហើយក៏រើរតែយំអុកប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយថា សូមលោកឱ្យបបរមក ឱ្យ
បាយមក ឱ្យវត្តជាគ្រឿងទំពាស្តីមក លុះយំទារដូច្នោះហើយក៏ជុះជុះក៏ទី
សេនាសនៈខ្លះ ទោមស្រាចសេនាសនៈខ្លះ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគបានទ្រង់
តើនឡើងក្នុងបច្ចុសសម័យនៃរាត្រីទ្រង់បានឮសំឡេងកូនក្មេង លុះទ្រង់
បានស្តាប់ហើយក៏ហៅព្រះអាណន្តដ៏មានអាយុមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា
ម្ចាស់អាណន្ត សំឡេងនោះតើជាសំឡេងកូនក្មេងឬអ្វី ។ គ្រានោះ ព្រះអាណន្ត

២៥៨

វិទយបិដកេ មហោវព្ពោ

កកវតោ ឯតមន្តំ អាហោចេសិ ។ សច្ចំ កិវ កិក្ខវេ កិក្ខ
ជាធំ ឡានីសតិវស្សំ បុគ្គលំ ឧបសម្បទេន្តិតំ ។ សច្ចំ
កកវតិតំ ។ វិកវហិ ពុទ្ធា កកវត កដំ ហិ នាម តេ កិក្ខវេ
មោយបុរិសា ជាធំ ឡានីសតិវស្សំ បុគ្គលំ ឧបសម្ប-
ទេស្សន្តិ ឡានីសតិវស្សោ កិក្ខវេ បុគ្គលោ អក្ខមោ
ហោតិ សីតស្ស ឡាន្ហាស្ស ជ័យច្ឆាយ បិចាសាយ
ខំសមកកសវតាតប សិរីសបសម្មស្សនំ ធុរតានំ ធុរ-
កតានំ វចនបថានំ ឧប្បញ្ញានំ សារីកានំ វេទនានំ
ធុត្តានំ តិញ្ចានំ ខរានំ កដុកានំ អសាតានំ អមនាចានំ
ចាណាហារានំ អនធិវសកជាតិកោ ហោតិ វិសតិ-
វស្សោ ច ខោ កិក្ខវេ បុគ្គលោ ខមោ ហោតិ សីតស្ស
ឡាន្ហាស្ស ជ័យច្ឆាយ បិចាសាយ ខំសមកកសវតាតប-
សិរីសបសម្មស្សនំ ធុរតានំ ធុរកតានំ វចនបថានំ

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

ដ៏មានអាយុបានក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
អង្គទ្រង់ត្រាស់សួរពញាក៏បែរទៀតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបាន
ឮថា ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា បុគ្គលមានអាយុមិនទាន់គ្រប់២០ ឆ្នាំហើយ
ឲ្យឧបសម្បទា ពិតមែនឬ ។ ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា សូមទ្រង់-
ព្រះមេត្តាប្រោស ពិតមែន ។ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បន្ទោស
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មោឃបុរសទាំងនោះដឹងថាបុគ្គលមានអាយុ
មិនទាន់គ្រប់ ២០ ឆ្នាំហើយ មិនសមបើឲ្យឧបសម្បទា (ដូច្នោះ) ទេ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (ធម្មតា) បុគ្គលមានអាយុមិនទាន់គ្រប់ ២០ ឆ្នាំ
វែមនិមិនចេះអត់ធន់ត្រជាក់ ក្តៅ ឃ្នាន ស្រែក នឹងវែមនិជាបុគ្គល
មិនទាន់ចេះត្រាំនូវសម្ពុស្សរពោមម្លូសខ្យល់កំដៅថ្ងៃនឹងពស់ក្អួចពស់ធំទាំង
ឡាយ នឹងគន្ធនីពាក្យដែលគេនិយាយមិនពីពោះទ្រព្វខ្លា នឹងទុកវេទនា
ដែលប្រជុំក្នុងសរីរកាយកើតឡើងហើយដ៏ក្លាំងអាត្រក់ មិនជាទីត្រក-
អរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត នឹងនាំឲ្យខូចជីវិត (នោះបានឡើយ) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ លុះវតបុគ្គលមានអាយុគ្រប់២០ ឆ្នាំទើបជាមនុស្សចេះអត់ធន់ត្រជាក់
ក្តៅ ឃ្នាន ស្រែក នឹងជាមនុស្សចេះត្រាំនូវសម្ពុស្សរពោមម្លូសខ្យល់កំដៅ
ថ្ងៃនឹងពស់ក្អួចពស់ធំទាំងឡាយ នឹងគន្ធនីពាក្យដែលគេនិយាយមិនពីពោះ

២៥៧

មហាខន្ធពេ អហិវិតករោគកាលកតវគ្គំ

ឧប្បន្នានំ សារីកានំ វេទនានំ ធុក្កានំ តិញ្ចានំ ទរានំ
កជ្ជកានំ អសាតានំ អមនាមានំ មាលាហរានំ អធិកា-
សកជាតិកោ ហោតិ នេតំ ភិក្ខុវេ អប្បសន្នានំ វា
បសាទាយ បសន្នានំ វា ភិយ្យោភាវាយ ។ បេ ។ វិគ-
រហិត្វា ធម្មិ កងំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ន ភិក្ខុវេ ជានំ
ឡានវីសតិវស្សោ បុគ្គលោ ឧបសម្មាទេតព្វោ ។ យោ
ឧបសម្មាទេយ្យ យថាធម្មោ កាវេតព្វោតិ ។

[១១២] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញានំ កុលំ
អហិវិតករោគេន កាលកតំ ហោតិ ។ តស្ស បិតា-
បុត្តកា សេសា ហោន្តិ ។ តេ ភិក្ខុសុ បព្វជិត្វា
ឯកតោ វ បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។ អថខោ សោ ទារកោ
បិតុនោ ភិក្ខុយ ទិញ្ចាយ ឧបនាវិត្វា ឯតទរោច
មយ្ហម្បិ តាត ទេហិ មយ្ហម្បិ តាត ទេហិតិ ។
មនុស្សោ ឧជ្ឈាយន្តិ ទិយន្តិ វិទាចេន្តិ អត្រិហ្មចារីនោ

មហាខន្ទកៈ រឿងត្រកូលធ្វើមរណកាលដោយអហិរិករោត

ទ្រព្យខ្លាំង នឹងទុក្ខវេទនាដែលប្រជុំក្នុងសរីរកាយកើតឡើងហើយដ៏ ក្លាវ៉ងកាក្រក់ មិនជាទីត្រកអរ មិនជាទីតាប់ចិត្ត នឹងនាំឲ្យខូចជីវិត (នោះបាន) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អំពើនេះមិនមែននាំឲ្យជ្រះថ្លាដល់ពួក ជនដែលមិនទាន់ជ្រះថ្លា នឹងមិនមែននាំឲ្យរឹងរឹតតែជ្រះថ្លាដល់ពួកជនដែល ជ្រះថ្លាស្រាប់ហើយទេ ។ បេ ។ លុះបន្ទោសហើយទ្រង់ធ្វើនូវធម្មិកថា ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយទ្រង់បញ្ជាក់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុដឹងថាបុគ្គលមានអាយុមិនទាន់ត្រឹម២០ឆ្នាំមិនគប្បីឲ្យឧបសម្ប- ទានទេ ។ ភិក្ខុណាឲ្យឧបសម្បទាន វិនយធរត្រូវធ្វើឲ្យសមគួរតាមធម៌ចុះ(១) ។

(១១២) សម័យនោះឯង មានត្រកូល ១ ធ្វើមរណកាលស្លាប់ទៅ ដោយអហិរិករោត(២) ។ ត្រកូលនោះនៅសល់តែបិតានឹងបុត្រតូច ។ បិតានឹងបុត្រតូចទាំងពីរនាក់នោះ បានទៅបួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ត្រាច់ទៅចិណ្ឌបាតតែជាមួយគ្នា ។ ឯទារកនោះ កាលបើមាន គេឲ្យបាយដល់បិតា ក៏ស្ទុះចូលទៅជិតហើយនិយាយពាក្យនេះថា ខែ ឥតុក ចូរឲ្យខ្ញុំផង ខែឥតុក ចូរឲ្យខ្ញុំផង ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោល ទោស តិះដៀល បន្តិះបង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះ មិន

---

១ ក្នុងមហាវិរត្ត ត្រង់ឧទវិសតិវិស្សសិក្ខាបទទី ៥ នៃសប្បណារវត្តទី ៧ ក្នុងបិដក្តិយ- កណ្ត ថា ឧបជ្ឈាយ៍ត្រូវអាបត្តិបិដក្តិយ ។ ២ ភោគកើតអំពីខ្យល់មានពិសដូចពិសពស់ ។

២៦០

វិធីបិដក មហាវគ្គ

ឥមេ សមណោ សត្យបុត្តិយា អយំ ទារកោ ភិក្ខុនិយា
ជាតោតិ ។ អស្សោសំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ
ឧជ្ឈាយន្តានំ ជ័យន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ អថខោ តេ
ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមន្តំ អាវោចេសំ ។ ន ភិក្ខុវេ ឧន-
បណ្ណារសវស្សោ ទារកោ បញ្ចជេតញ្ចោ យោ បញ្ចជេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្សតិ ។

[១១៣] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ
អាទន្ទស្ស ឧបដ្ឋាកកុលំ សន្តំ បសន្តំ អហិវាតក-
រោតេន កាលកតំ ហោតិ ។ ទ្វេ ច ទារកា សេសា
ហោន្តិ ។ តេ ចោវណាកេន អាចិណ្ណាកប្បេន ភិក្ខុ
បស្សិតា ឧបនាវន្តិ ។ ភិក្ខុ អបសាទេន្តិ ។ តេ ភិក្ខុហិ
អបសាទិយមាណ រោទន្តិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
អាទន្ទស្ស ឯតទហោសិ ភកវតា បញ្ចតំ ន ឧនបណ្ណា-
រសវស្សោ ទារកោ បញ្ចជេតញ្ចោតិ ឥមេ ច ទារកា
ឧនបណ្ណារសវស្សោ កេន ន ខោ ឧចាយេន ឥមេ ទា-
រកា ន វិនស្សេយ្យន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា អាទេន្ទ
ភកវតោ ឯតមន្តំ អាវោចេសិ ។ ឧស្សហន្តិ បន

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ (សេពាមេថុនធម្ម) ទារកនេះកើតអំពីភិក្ខុនី ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮមនុស្សអម្បាលនោះពាលទោស តិះដៀល
បន្តិចបង្កាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បី
បំបួសទារកដែលមានអាយុថយអំពី ១៥ ឆ្នាំ គឺបួសជាសាមណេរ ភិក្ខុ
ណាបំបួស ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

(១១៣) សម័យនោះឯង ត្រកូលមហាករបស់ព្រះអានន្ទដ៏មាន
អាយុជាត្រកូលមានសព្វានឹងដេះថ្នាំ ធ្វើមរណកាលដោយអហិកតករោគ ។
នៅសល់វត្តទារកពីរនាក់ ។ ទារកទាំងនោះឃើញភិក្ខុទាំងឡាយដោយសារ
ធ្លាប់ស្គាល់មកពីដើម ក៏ស្តុះចូលទៅជិត ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បណ្តេញ
ចេញ ។ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយបណ្តេញហើយ ទារកទាំងនោះក៏យំ ។
ត្រាតែនោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុបានរិះគិតយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
បានបញ្ជាហើយថា ទារកដែលមានអាយុថយអំពី ១៥ ឆ្នាំ ភិក្ខុមិនត្រូវ
បំបួស ក៏ឥឡូវនេះ ទារកទាំងនេះមានអាយុថយអំពី ១៥ ឆ្នាំ ដោយទំនង
ដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបបានទារកទាំងនេះមិនគប្បីវិនាស គឺមិនសាបសូន្យចាក
ផ្លស ។ ត្រាតែនោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អានន្ទ ប៉ុន្មានទារក

២៦១

មហាទន្ធកេ ៨ ទ្វេ សាមណោ ឧបដ្ឋាបេតព្វា

តេ អាណន្ទ ធារកា កាកេ ឧទ្ទេបេតុន្តិ^(១) ។
ឧស្សហន្តិ ភកវតិ ។ អថទោ ភកវ ឯតស្មី និទានេ
ឯតស្មី បករណេ ធម្មំ កថំ កត្តា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុ-
ជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧបយ្យាសវស្សំ ធារកំ កាកុទ្ធ-
បកំ បញ្ចជេតុន្តិ ។

[១១៤] តេន ទោ ចន សមយេន អាយស្មតោ
ឧបនន្ទស្ស សក្យបុត្តស្ស ទ្វេ សាមណោ ហោន្តិ
កណ្ណកោ^(២) ច មហាកោ ច ។ តេ អញ្ញមញ្ញំ ទ្វេសេ-
សុំ ។ ភិក្ខុ ឧជ្ឈាយន្តិ ជ័យន្តិ វិទាចេន្តិ កថំ ហិ
ធាម សាមណោ វេរុបំ អនាចារំ អាចរិស្សន្តិតិ ។
ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ឯកេន
ទ្វេ សាមណោ ឧបដ្ឋាបេតព្វា យោ ឧបដ្ឋាបេយ្យ
អាបត្តិ ធិកេជស្សាតិ ។

---

១ ឧដ្ឋាបេតុន្តិ កត្តបិ ឆោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ.ម. កណ្ណកោ ។

មហាទន្ធកៈ ភិក្ខុ ១ រូបមិនត្រូវឱ្យសាមណេរ ២ រូបបម្រើ

ទាំងនោះអាចនឹងចោលបង្កើលក្អែកឱ្យហើរទៅបានដែរឬទេ ។ ព្រះអាណន្ត
ក្រាបទូលថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស អាចចោលបង្កើលបាន ។ ព្រះ
និទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏ទ្រង់បុញ្ញសិរីជាម្ចាស់ទ្រង់ធ្វើនូវ
ធម្មិកថាហើយ ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុបំបួសទារកមានអាយុ៧ឆ្នាំ ១៥ ឆ្នាំ
ដែលអាចចោលបង្កើលក្អែកឱ្យហើរទៅបាន^(១) ។

[១១២] សម័យនោះឯង ព្រះឧបនន្តជាសក្យបុត្រដ៏មានអាយុ
មានសាមណេរពីររូប ឈ្មោះកណ្តកៈ ១ មហាកៈ ១ ។ សាមណេរទាំងនោះ
ចេះតែប្រទូស្ត (សេពាមចុងធម្ម) ភ្នំនឹងភ្នំ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ពោល
ទោស គំរើង បន្តិចបន្តួចថា ពួកសាមណេរមិនសមរម្យមកប្រព្រឹត្ត
អនាចារមានសភាពដូច្នោះសោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏ក្រាបទូលរឿងនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុម្នាក់ឯង មិនត្រូវឱ្យសាមណេរពីររូបបម្រើទេ ភិក្ខុណា ឱ្យបម្រើ
ត្រូវអាចត្តិទុក្ខដ ។

---

១ អង្គថា ថា ទារកណាដែលអង្គុយកាន់ជុំដីដោយដៃឆ្វេង ហើយអាចចោលក្អែកដែល
មកដើម្បីស៊ីបាយដែលដាក់ខាងមុខឱ្យហើរទៅបាន ទារកនេះត្រូវឱ្យចេញផ្តាបាន ។

វិនយបិដកេ មហាវង្ខោ

[១១៥] តេន ខោ បន សមយេន ភកវា តត្តេវ
រាជកហោ វស្សំ វសំ តត្ត ហោមន្តំ តត្ត ភិម្ហំ ។ មនុស្សា
ឧជ្ឈយន្តំ ធីយន្តំ វិហាចេន្តំ អាហ្មន្តរិកា សមណានំ
សក្យបុត្តិយានំ ទិសា អន្ធការា ធន ឥមេសំ ទិសា
បក្កាយន្តិតិ ។ អស្សេស្សំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ
ឧជ្ឈយន្តានំ ធីយន្តានំ វិហាចេន្តានំ ។ អថខោ
តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេស្សំ ។ អថខោ
ភកវា អាយស្មន្តំ អាទន្តំ អាមន្តេសំ កច្ឆានន្ត អវាបុ-
ណំ^(១) អាទាយ អនុបវិវេណិយំ ភិក្ខុនំ អាហោចេសិ ឥច្ឆ-
តាវុសោ ភកវា ទត្តិណាភិវី ចារិកំ បក្កមិត្តុ
យស្សាយស្មតោ អត្តោ សោ អាគច្ឆត្តិ ។ ឯវំ កន្តេតិ
ខោ អាយស្មា អាទន្តោ ភកវតោ បដិស្សត្តា អវាបុ-
ណំ អាទាយ អនុបវិវេណិយំ ភិក្ខុនំ អាហោចេសិ ឥច្ឆ-
តាវុសោ ភកវា ទត្តិណាភិវី ចារិកំ បក្កមិត្តុ យស្សា-
យស្មតោ អត្តោ សោ អាគច្ឆត្តិ ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ

---

១ អនុបុរាណនិបិ បាលី ។

វិធីបិដក មហាវគ្គ

(១១៥) សម័យនោះឯង ព្រះដ៏មានបុណ្យសិរីទ្រង់គង់បរិស្សាសេស
ហេមន្តរដូវនឹងគិម្ពរដូវតែក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនោះ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពាល
ទោស តិះដៀល បន្ទះបង្ហាប់ថា ទិសទាំងឡាយក៏បង្ហើតចង្អុលនឹងតង់ដល់
ដល់ពួកសមណៈសក្យបុត្រ ទិសទាំងឡាយមិនប្រាកដដល់ពួកសមណៈ
ទាំងនេះ (ឬអ្វីបានជាគាប់ចិត្តនៅតែក្នុងទីនេះមិនទៅទីដទៃទៀតសោះ) ។
ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពួកមនុស្សទាំងនោះពាលទោស តិះដៀល
បន្ទះបង្ហាប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក្រាបទូលសេចក្តីនិះចំពោះព្រះដ៏
មានបុណ្យ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានបុណ្យត្រាស់ហៅព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុ
មកហើយទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អាណន្ទ អ្នកឯងចូរទៅកាន់យកកូនសោហើយ
ចូរប្រាប់ពួកភិក្ខុដែលនៅក្នុងបរិវេណតាមលំដាប់ថា ម្ចាស់អាណន្ទទាំង
ឡាយ ព្រះដ៏មានព្រះភាគព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងយាងទៅកាន់បារិកក្នុងទេតិ-
ណាគិវិជនបទ (បើ) លោកដ៏មានអាយុអង្គណា ត្រូវការ(ទៅ) លោកដ៏មាន
អាយុអង្គនោះចូរនិមន្តមកចុះ ។ ព្រះអាណន្ទដ៏មានអាយុទទួលស្តាប់ព្រះ
ពុទ្ធដ៏ការបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ដូច្នោះ
ហើយ ក៏កាន់យកកូនសោហើយទៅប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលនៅតាម
បរិវេណថា ម្ចាស់អាណន្ទទាំងឡាយ ព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គប្រាថ្នា
នឹងយាងទៅកាន់បារិកក្នុងទេតិណាគិវិជនបទ (បើ) លោកដ៏មានអាយុអង្គ
ណា ត្រូវការ (ទៅ) លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ ចូរនិមន្តមកចុះ ។ ភិក្ខុ

២៦៣

មហាទន្ធកេ រាតវិគោ ទុក្ខណាតិវិប្បក្កមនំ

កតវតា អាវុសោ អាណន្ទ បញ្ញត្តំ ទស វស្សនំ ទិស្សយ
វត្តំ ទសវស្សន ទិស្សយំ ទានុំ តត្ថ ច នោ កន្តត្ថំ
កវិស្សតិ ទិស្សយោ ច កហោតញោ កវិស្សតិ ឥត្តរោ
ច វសោ កវិស្សតិ បុន ច បទ្ហាកន្តត្ថំ កវិស្សតិ បុន
ច ទិស្សយោ កហោតញោ កវិស្សតិ សចេ អម្ពាណំ
អាចរិយុបជ្ឈាយា កមិស្សន្តំ មយម្មិ កមិស្សម នោ
ចេ អម្ពាណំ អាចរិយុបជ្ឈាយា កមិស្សន្តំ មយម្មិ ន
កមិស្សម លហុចិត្តកតា នោ អាវុសោ អាណន្ទ បញ្ញា-
យស្សតតិ ។ អថខោ កកវំ ឌុកណោន កិក្ខុសង្ខេដ្ឋន
ទត្តិណាតិវី ចារិកំ បក្កាមិ ។ អថខោ កកវំ ទត្តិ-
ណាតិវីស្មី យថាភិវន្តំ វិហរិត្វា បុនទេវ រាជកហំ បទ្ហា-
កច្ចំ ។ អថខោ កកវំ អាយស្សន្តំ អាណន្តំ អាមន្តេសិ
កិណ្ឌ ខោ អាណន្ទ តថាកតោ ឌុកណោន កិក្ខុសង្ខេដ្ឋន
ទត្តិណាតិវី ចារិកំ បក្កន្តោតិ ។ អថខោ អាយស្សា
អាណន្តោ កកវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសិ ។ អថខោ
កកវំ ឯតស្មី ទិទានេ ឯតស្មី បកករណោ ទម្មី កថំ

បរហាខន្តកៈ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចៀសចេញទៅកាន់ទទឹងណាតិវិធិបទ

ទាំងឡាយនិយាយដូច្នោះថា ម្ចាស់អាវុសាគានន្ទ ព្រះដ៏មានបុណ្យបាន
ទ្រង់ចញ្ញាតដើម្បីឲ្យភិក្ខុនៅជាប់និស្ស័យអស់វស្សាទាំងឡាយ ១០ ដើម្បីឲ្យ
ភិក្ខុមានវស្សា ១០ ឲ្យនិស្ស័យបាន យើងទាំងឡាយគប្បីទៅក្នុងទីនោះផង
គប្បីកាន់យកនិស្ស័យផង ការនៅបានតែបន្តិចបន្តួចផង យើងទាំងឡាយ
ក៏ត្រូវត្រឡប់មកវិញផង ត្រូវកាន់យកនិស្ស័យម្តងទៀតផង បើប្រសិន
ណា ជាព្រះទេវជ្ឈយ័នីន៍អាចារ្យរបស់យើងទៅផង យើងក៏ទៅដែរ បើ
ព្រះទេវជ្ឈយ័នីន៍អាចារ្យរបស់យើងទាំងឡាយមិនបានទៅទេ យើងក៏មិន
បានទៅដែរ ម្ចាស់អាវុសាគានន្ទ កិរិយាដែលមានចិត្តវិលវល់មុខជានឹង
ប្រាកដដល់យើងទាំងឡាយ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានបុណ្យទ្រង់យាងទៅ
កាន់ចារិកក្នុងទន្ធិណា គិរិជនបទ ដោយភិក្ខុសង្ឃមានពួកតិច ។ ព្រះដ៏មាន
បុណ្យព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទន្ធិណា គិរិជនបទ សមគួរតាមព្រះអធិប្បវាយ
ហើយក៏យាងត្រឡប់មកកាន់ក្រុងពជ្រីវិញ ។ ទើបព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគត្រាស់ហៅព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់
អានន្ទ ហេតុដូចម្តេចបានជាកាលដែលតថាគតបានចៀសទៅកាន់ទន្ធិណា-
គិរិជនបទមានពួកភិក្ខុសង្ឃតិចម្ល៉េះ ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ
ក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រោះនិពាននេះ
ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្ម័កថា ហើយទ្រង់

២៦២

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

កត្តា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជាបាមិ ភិក្ខុវេ ព្យត្តេន^(១)
ភិក្ខុនា បដិពលេន បញ្ច វស្សានិ ទិស្សាយ វត្ថុ
អព្យត្តេន យាវជីវំ ។

[១១៦] បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមញ្ញកតេន

ភិក្ខុនា ន អនិស្ស័តេន វត្ថុតំ ន អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធន

សមញ្ញកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធន

សមញ្ញកតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន បញ្ញាទន្ធន សមញ្ញក-

តោ ហោតិ ន អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ ហោតិ

ន អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណនិស្សនក្ខន្ធន សមញ្ញកតោ

ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ សមញ្ញកតេន

ភិក្ខុនា ន អនិស្ស័តេន វត្ថុតំ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ

សមញ្ញកតេន ភិក្ខុនា អនិស្ស័តេន វត្ថុតំ អសេក្ខេន

---

១ ឧ វ្យត្តេន ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពាលនៅជាប់និស្ស័យអស់ ៥ វស្សា ភិក្ខុ ដែលមិនឆ្ងាសត្រូវនៅដរាបដល់អស់ជីវិត^(១) ។

(១១៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ មិន គប្បីនៅដោយឥតមាននិស្ស័យ គឺជាភិក្ខុមិនប្រកបដោយកងសីលជាប់រស់ អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុមិនប្រកបដោយកងសមាធិជាប់រស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុមិនប្រកបដោយកងបញ្ញា (វិបស្សនា) ជាប់រស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុមិនប្រកបដោយកងវិមុត្តិ (អរហត្តផល) ជាប់រស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុមិនប្រកបដោយកងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈ (បច្ចុវេក្ខណញ្ញាណ) ជា របស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង មិនគប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ គប្បីនៅដោយមិនបាច់មាននិស្ស័យបាន

---

១ អង្គកថា ថា ភិក្ខុដែលមិនឆ្ងាសនេះទោះបីមានវស្សានិលំ ៥០ ឬ ៧០ រាប់អំពីរបស់ឬម្យ៉ាង មកកំណើយ បើរកភិក្ខុចាស់ជាងខ្លួនធ្វើជាអាចារ្យមិនបានត្រូវតែទៅអង្គុយប្រហោងផ្អែកអញ្ជូលក្នុង សំណាក់ភិក្ខុអ្នកឆ្ងាសដែលខ្លីវស្សាជាងខ្លួនហើយនិយាយសូមនិស្ស័យថា បពិត្រលោកដ៏មាន អាយុ សូមលោកជាអាចារ្យរបស់ខ្ញុំករុណា ។ សូមនៅអាស្រ័យនឹងលោកដ៏មានអាយុជំងឺដូច្នោះ អស់វិវារៈបីដង ។ បើនឹងចូលទៅរូមិ ត្រូវទៅអង្គុយប្រហោងផ្អែកអញ្ជូលហើយនិយាយលាអាចារ្យ ថា បពិត្រលោកអាចារ្យ ខ្ញុំករុណាសូមលាទៅរូមិដូច្នោះទើបបាន ។

២៦៥

មហាខន្ធករ អាយុវិរោធាវិរ អនំស្សីតានំ អង្គាតិ

សីលក្ខន្ធន្ណេន សមណ្ឌកតោ ហោតិ អសេក្ខន្ធន សមា-
ធិក្ខន្ធន សមណ្ឌកតោ ហោតិ អសេក្ខន្ធន បញ្ញាខន្ធន
សមណ្ឌកតោ ហោតិ អសេក្ខន្ធន វិមុត្តិក្ខន្ធន សមណ្ឌ-
កតោ ហោតិ អសេក្ខន្ធន វិមុត្តិញ្ញាណនិស្សន្ធក្ខន្ធន
សមណ្ឌកតោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ
សមណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា អនិស្ស័តេន វត្តតំ ។ អប-
វេហិបិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា ន
អនិស្ស័តេន វត្តតំ អស្សន្តោ ហោតិ អហិរិកោ ហោតិ
អនោត្តាបិ ហោតិ កុសីនោ ហោតិ មុដ្ឋស្សតិ ហោតិ
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមណ្ឌកតេន
ភិក្ខុនា ន អនិស្ស័តេន វត្តតំ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ
អន្តេហិ សមណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា អនិស្ស័តេន វត្តតំ
សន្តោ ហោតិ ហិរិមា ហោតិ ឱត្តាបិ ហោតិ អារទ្ធវិរិយោ
ហោតិ ឧបដ្ឋិតស្សតិ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហ-
ន្តេហិ សមណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា អនិស្ស័តេន វត្តតំ ។
អបវេហិបិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមណ្ឌកតេន ភិក្ខុនា
ន អនិស្ស័តេន វត្តតំ អនិសីលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ

មហាខន្តកៈ អរយូរិវាណាវិរៈ អង្គ(៥) ឆៃព្វកភិច្ចុដែលត្រូវនៅបានមិនបាច់មាននិស្ស័យ

គឺជាកិក្ខុប្រកបដោយកងសីលជារបស់អសេក្ខុបុគ្គល ១ ជាកិក្ខុប្រកបដោយ
កងសមាធិជារបស់អសេក្ខុបុគ្គល ១ ជាកិក្ខុប្រកបដោយកងបញ្ញាជារបស់
អសេក្ខុបុគ្គល ១ ជាកិក្ខុប្រកបដោយកងវិមុត្តិជារបស់អសេក្ខុបុគ្គល ១ ជា
កិក្ខុប្រកបដោយកងវិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈជារបស់អសេក្ខុបុគ្គល ១ ម្នាលកិក្ខុ
ទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង៥ នេះឯង ទើបគួរនៅបានដោយមិន
បាច់មាននិស្ស័យ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង-
ឡាយ ៥ ដទៃទៀត មិនគប្បីនៅដោយឥតមាននិស្ស័យ គឺជាកិក្ខុមិនមាន
សទ្ធា ១ ជាកិក្ខុមិនខ្មាសបាប ១ ជាកិក្ខុមិនខ្មាចបាប ១ ជាកិក្ខុខ្ជិល ១ ជាកិក្ខុ
វង្វេងស្មារតី ១ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង
មិនគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យឡើយ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកប
ដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ គួរនៅបានដោយមិនបាច់មាននិស្ស័យ គឺជាកិក្ខុ
មានសទ្ធា ១ ជាកិក្ខុខ្មាសបាប ១ ជាកិក្ខុខ្មាចបាប ១ ជាកិក្ខុប្រាជ្ញាព្យាយាម ១
ជាកិក្ខុដម្កល់ស្មារតីខាបខ្លួន ១ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គ
ទាំង ៥ នេះឯង ទើបគួរនៅបានដោយមិនបាច់មាននិស្ស័យឡើយ ។ ម្នាល
កិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ ក្រៅពីនេះទៀត មិន
គប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យ គឺជាកិក្ខុវិបត្តិសីលកងសីលដ៏ក្រៃលែង ១

វិទយបំណែក មហាវិញ្ញា

អដ្ឋាចារ្យ អាចារ្យវិបស្សនា ហោតិ អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបស្សនា
ហោតិ អប្បស្សនោ ហោតិ ទុប្បញ្ញោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ
កិក្ខវេ បញ្ចហន្តេហិ សមណ្ឌកតេន កិក្ខុនា ន អនិស្ស័-
តេន វត្តតំ ។ បញ្ចហិ កិក្ខវេ អន្តេហិ សមណ្ឌកតេន
កិក្ខុនា អនិស្ស័តេន វត្តតំ ន អនិសីលេ សីលវិបស្សនា
ហោតិ ន អដ្ឋាចារ្យ អាចារ្យវិបស្សនា ហោតិ ន អតិទិដ្ឋិយា
ទិដ្ឋិវិបស្សនា ហោតិ ពហុស្សនោ ហោតិ បញ្ចវា ហោតិ
ឥមេហិ ខោ កិក្ខវេ បញ្ចហន្តេហិ សមណ្ឌកតេន កិក្ខុនា
អនិស្ស័តេន វត្តតំ ។ អបរេហិបិ កិក្ខវេ បញ្ចហន្តេហិ
សមណ្ឌកតេន កិក្ខុនា ន អនិស្ស័តេន វត្តតំ អាបត្តិ ន
ជានាតិ អនាបត្តិ ន ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ
ករកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ ឧកយានិ ខោ បនស្ស ទាតិ-
មោក្ខានិ វិត្តារេន ន ស្វាគតានិ ហោន្តិ ន សុវិកត្តានិ
ន សុច្ឆវត្តិ ន សុវិច្ឆិតានិ សុត្តសោ អនុព្យញ្ញនសោ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ជាភិក្ខុវិបត្តិអាចារក្នុងអាចារដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុវិបត្តិទិដ្ឋិក្នុងទិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង
១ ជាភិក្ខុចេះចាំតិច ១ ជាភិក្ខុអាប់ឥតប្រាជ្ញា ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង៥ នេះឯង មិនគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ គប្បីនៅដោយ
មិនមាននិស្ស័យបាន គឺជាភិក្ខុមិនវិបត្តិចាកសីលក្នុងសីលដ៏ក្រៃលែង ១
ជាភិក្ខុមិនវិបត្តិចាកអាចារក្នុងអាចារដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុមិនវិបត្តិចាកទិដ្ឋិ
ក្នុងទិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុចេះកំព្រើន ១ ជាភិក្ខុមានប្រាជ្ញា ១ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបគួរនៅដោយ
មិនបាច់មាននិស្ស័យបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គទាំងឡាយ ៥ ក្រៅពីនេះទៀត មិនគប្បីនៅដោយមិនមាននិស្ស័យ
គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អាបត្តិស្រាល ១
មិនស្គាល់អាបត្តិធ្ងន់ ១ ទាំងបាតិមោក្ខទាំងឡាយពីរ^(១) ភិក្ខុនោះក៏មិនបាន
រចះដោយពិស្តារ ភិក្ខុនោះមិនបានចែកដោយប្រវែត មិនបានឲ្យ
ប្រព្រឹត្តដោយប្រវែត (មិនចាំស្ងាត់រត់មាត់) មិនកាត់សេចក្តីដោយល្អ
តាមសុត្ត (សង្រ្គោះយកខន្ធករិទ្ធិយនឹងបរិវារ) តាមរបៀបនៃព្យញ្ជនៈ ១

---

១ ឧវាទបាតិមោក្ខនឹងអាណាបាតិមោក្ខ ។ អាណាបាតិមោក្ខចែកជាពីរ ធិរិក្ខុបាតិមោក្ខ ១
រិក្ខុធិបាតិមោក្ខ ១ ក្នុងទំនេះទ្រង់សំដៅយករិក្ខុបាតិមោក្ខ នឹងរិក្ខុធិបាតិមោក្ខ ។

២៦៧

មហាទុក្ខកេ អកយុវិរាណវិប អនិស្សិតានំ អង្គាធិ

ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ សមម្ព្មាកតេន ភិក្ខុនា
ន អនិស្សិតេន វត្តតំ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមម្ព្មា-
កតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន វត្តតំ អាបត្តិ ជានាតិ អនា-
បត្តិ ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ជានាតិ ករុកំ អាបត្តិ
ជានាតិ ទុកយានិ ខោ បនស្ស ទាតិមោក្ខានិ វិត្តានេន
ស្វាគតានិ ហោន្តិ សុវិកត្តានិ សុប្បវត្តិនិ សុវិនិច្ឆ័តានិ
សុត្តសោ អនុញ្ញាណសោ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច-
ហង្កេហិ សមម្ព្មាកតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន វត្តតំ ។
អបវេហិបិ ភិក្ខុវេ បញ្ចហង្កេហិ សមម្ព្មាកតេន ភិក្ខុនា
ន អនិស្សិតេន វត្តតំ អាបត្តិ ន ជានាតិ អនាបត្តិ ន
ជានាតិ លហុកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ ករុកំ អាបត្តិ
ន ជានាតិ ឧបញ្ចវិស្សោ ហោតិ ឥមេហំ ខោ ភិក្ខុវេ
បញ្ចហង្កេហិ សមម្ព្មាកតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន
វត្តតំ ។ បញ្ចហិ ភិក្ខុវេ អង្កេហិ សមម្ព្មាកតេន ភិក្ខុនា
អនិស្សិតេន វត្តតំ អាបត្តិ ជានាតិ អនាបត្តិ

មហោទន្ធកៈ អរយ្យវិរាណាភិរៈ អង្គ (៥) នៃព្វករិក្ខុដែលត្រូវនៅបានមិនចាប់មាននិស្ស័យ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង មិនគប្បី
នៅដោយមិនមាននិស្ស័យឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គទាំងឡាយ ៥ គប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១
ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់អាបត្តិស្រាល ១ ស្គាល់អាបត្តិធ្ងន់ ១ ទាំង
បាត់មោក្ខទាំងឡាយពីរ ភិក្ខុនោះក៏ចេះដោយត្រឹមត្រូវល្អ យ៉ាងពិស្តារ
បានចែកដោយល្អ បានឲ្យប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ បានវិនិច្ឆ័យដោយត្រឹមត្រូវ
តាមសុត្ត តាមរបៀបនៃព្យាធានៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែល
ប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ ក្រៅពីនេះទៀត
មិនគប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យ គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់
អនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អាបត្តិស្រាល ១ មិនស្គាល់អាបត្តិធ្ងន់ ១ មានវស្សា
ថយពីប្រាំចុះមក ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥
នេះឯង មិនគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៥ គប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន
គឺភិក្ខុស្គាល់អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់អាបត្តិស្រាល ១

៤៦៨

វិទ្យបិដក ៥ហរវិញ្ញា

ជាធាតុ លហុកំ អាបត្តិ ជាធាតុ កុកំ អាបត្តិ
ជាធាតុ បញ្ចវស្សោ វា ហោតិ អតិវេកបញ្ចវស្សោ វា
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ចហន្តេហិ សមញ្ញាគតេន
ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន វត្ថុញំ ។

[១១៧] ធម៌ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមញ្ញាគតេន ភិក្ខុនា
ន អនិស្សិតេន វត្ថុញំ ន អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធទ្វេន ស-
មញ្ញាគតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធទ្វេន សមញ្ញា-
គតោ ហោតិ ន អសេក្ខេន បញ្ញាខន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ
ហោតិ ន អសេក្ខេន វិមុត្តិក្ខន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ
ន អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណនិស្សន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ
ហោតិ ឧបញ្ចវស្សោ ហោតិ ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម៌-
ហន្តេហិ សមញ្ញាគតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន វត្ថុញំ ។
ធម៌ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមញ្ញាគតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន
វត្ថុញំ អសេក្ខេន សីលក្ខន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ អ-
សេក្ខេន សមាធិក្ខន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន
បញ្ញាខន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន វិមុត្តិ-
ក្ខន្ធទ្វេន សមញ្ញាគតោ ហោតិ អសេក្ខេន វិមុត្តិញ្ញាណ-

វិទយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ស្គាល់តាមគ្គិយ៍ ១ មានវស្សាប្រាំ ឬមានវស្សាច្រើនជាងប្រាំ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៥ នេះឯង ទើបគួរនៅដោយ
ឥតនិស្ស័យបាន ។

(១១៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៦ មិន
គប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យទេ គឺជាភិក្ខុដែលមិនប្រកបដោយកងសីលជា
របស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ដែលមិនប្រកបដោយកងសមាធិជារបស់អសេក្ខ-
បុគ្គល ១ ដែលមិនប្រកបដោយកងបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ដែល
មិនប្រកបដោយកងវិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ដែលមិនប្រកបដោយកង
វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនៈជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាមិនទាន់គ្រប់
ប្រាំ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង៦នេះឯង មិន
គួរនៅដោយឥតនិស្ស័យទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គ
ទាំងឡាយ ៦ គប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺជាភិក្ខុប្រកបដោយកង
សីលជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុប្រកបដោយកងសមាធិជារបស់អ-
សេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុប្រកបដោយកងបញ្ញាជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុ
ប្រកបដោយកងវិមុត្តិជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ១ ជាភិក្ខុប្រកបដោយកងវិមុត្តិ-

២៦៧

មហាខន្ធពេ អបយ្យវរោណវិប អនិស្សិតានំ អង្គានំ

នស្សនក្ខន្ធន្តេន សមម្ពាគតោ ហោតិ បញ្ចវស្សោ វា ហោតិ
អតិវេកបញ្ចវស្សោ វា ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ
សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន វត្ថុតំ ។ អបវេហិបិ
ភិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន
វត្ថុតំ អស្សនោ ហោតិ អហិរិកោ ហោតិ អនោត្តាបិ
ហោតិ កុសីនោ ហោតិ មុដ្ឋស្សិតិ ហោតិ ឧនបញ្ចវស្សោ
ហោតិ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ សមម្ពាគតេន
ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន វត្ថុតំ ។ ធិហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ
សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន វត្ថុតំ ។ សន្តោ ហោតិ
ហិរិមា ហោតិ ឱត្តាបិ ហោតិ អាវដ្ឋវិយោ ហោតិ ឧបដ្ឋិ-
តស្សិតិ ហោតិ បញ្ចវស្សោ វា ហោតិ អតិវេកបញ្ចវស្សោ
វា ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា
អនិស្សិតេន វត្ថុតំ ។ អបវេហិបិ ភិក្ខុវេ ធិហន្តេហិ
សមម្ពាគតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន វត្ថុតំ អនិសីលេ
សីលវិបន្នោ ហោតិ អជ្ឈពាវេ អាចារិបន្នោ ហោតិ អតិ-

មហាខន្តកៈ អកយូរិរាណារិរៈ អង្គ(៥) ឆៃព្វកភិក្ខុវិស័យតួរសៅបានមិនបាច់មានទិស្សយ

ញាណទស្សនៈ វារបសវសេសកុបគល ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាប្រាំបួនវស្សា
ច្រើនជាងប្រាំ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦
នេះឯង ទើបគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកប
ដោយអង្គទាំងឡាយ ៦ ក្រៅពីនេះទៀត មិនគប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យ
គឺជាភិក្ខុមិនមានសទ្ធា ១ ជាភិក្ខុមិនខ្មាសបាប ១ ជាភិក្ខុមិនខ្មាចបាប ១ ជាភិក្ខុ
ខ្ជិល ១ ជាភិក្ខុវង្វេងស្មារតី ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាមិនទាន់គ្រប់ប្រាំ ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង មិនគួរនៅដោយឥត
និស្ស័យឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៦
គប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន គឺជាភិក្ខុមានសទ្ធា ១ ជាភិក្ខុខ្មាសបាប ១
ជាភិក្ខុខ្មាចបាប ១ ជាភិក្ខុមានសេចក្តីព្យាយាមប្រាស្រ័យហើយ ១ ជាភិក្ខុ
ដម្កល់ស្មារតីខ្ជិលខ្ជួន ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាប្រាំបួនវស្សាច្រើនជាងប្រាំ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង ទើប
គួរនៅដោយឥតនិស្ស័យបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គទាំងឡាយ ៦ ក្រៅពីនេះទៀត មិនគប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យ គឺជា
ភិក្ខុវិបត្តិសីលក្នុងសីលដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុវិបត្តិភាពារ (មារយាទ)

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ ហោតិ អប្បស្សតោ ហោតិ ធុប្បត្រា
ហោតិ ឡនបញ្ចវស្ស ហោតិ ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ
ធមហន្តេហិ សមន្តាគតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន វត្តតំ ។
ធមហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាគតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន
វត្តតំ ន អនិសីលេ សីលវិបន្នោ ហោតិ ន អន្តរាហរ
អាហារវិបន្នោ ហោតិ ន អតិទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិវិបន្នោ ហោតិ
ពហុស្សតោ ហោតិ បញ្ចវា ហោតិ បញ្ចវស្ស វា ហោតិ
អតិវេកបញ្ចវស្ស វា ឥមេហិ ទោ ភិក្ខុវេ ធមហន្តេហិ
សមន្តាគតេន ភិក្ខុនា អនិស្សិតេន វត្តតំ ។ អបរហិបិ
ភិក្ខុវេ ធមហន្តេហិ សមន្តាគតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន
វត្តតំ អាបត្តិ ន ជានាតិ អនាបត្តិ ន ជានាតិ លហុកំ
អាបត្តិ ន ជានាតិ កុកំ អាបត្តិ ន ជានាតិ ឧគយោទិ
ទោ បនស្ស នាតិមោក្ខានិ វិន្ទាវេន ន ស្វាគតានិ ហោន្តិ
ន សុវិកត្តានិ ន សុប្បវត្តិនិ ន សុវិនិច្ឆ័តានិ សុត្តសោ
អនុឡញ្ញនសោ ឡនបញ្ចវស្ស ហោតិ ឥមេហិ ទោ
ភិក្ខុវេ ធមហន្តេហិ សមន្តាគតេន ភិក្ខុនា ន អនិស្សិតេន
វត្តតំ ។ ធមហិ ភិក្ខុវេ អន្តេហិ សមន្តាគតេន ភិក្ខុនា

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

ក្នុងភាពារដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុវិបត្តិទិដ្ឋកន្តិទិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុចេះ
ចាំ (ពុទ្ធវចនៈ) តិប ១ ជាភិក្ខុមិនមានប្រាជ្ញា ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាមិនទាន់
គ្រប់ប្រាំ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង
មិនគួរនៅដោយឥតនិស្ស័យឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គទាំងឡាយ ៦ គប្បីនៅដោយមិនបាច់មាននិស្ស័យ គឺជាភិក្ខុមិនវិបត្តិសីល
ក្នុងសីលដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុមិនវិបត្តិភាពារក្នុងភាពារដ៏ក្រៃលែង ១
ជាភិក្ខុមិនវិបត្តិទិដ្ឋកន្តិទិដ្ឋិដ៏ក្រៃលែង ១ ជាភិក្ខុចេះចាំ (ពុទ្ធវចនៈ) ច្រើន ១
ជាភិក្ខុមានប្រាជ្ញា ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាប្រាំ ឬមានវស្សាច្រើនជាងប្រាំ ១
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង ទើបគួរនៅ
មិនបាច់មាននិស្ស័យបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកបដោយ
អង្គទាំងឡាយ ៦ ក្រៅពីនេះទៀត មិនគប្បីនៅដោយឥតនិស្ស័យ
គឺភិក្ខុមិនស្គាល់អាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អនាបត្តិ ១ មិនស្គាល់អាបត្តិស្រាល ១
មិនស្គាល់អាបត្តិធ្ងន់ ១ ទាំងបាតិមោក្ខទាំងឡាយពីរ ភិក្ខុនោះមិនបានចេះ
ចាំដោយពិស្តារ មិនបានចែកដោយល្អ មិនឲ្យប្រព្រឹត្តដោយប្រពៃ មិន
វិនិច្ឆ័យដោយត្រឹមត្រូវតាមសុត្ត តាមលំដាប់ព្យញ្ជនៈ ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាមិន
គ្រប់ប្រាំ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង
មិនគួរនៅដោយមិនមាននិស្ស័យទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រកប

២៧១

មហាខន្ធតេ រាហុលសាមណេរប្បព្វដ្ឋា

អនិស្ស័តេន វត្តព្វំ អាបត្តិ ជាធាតុ អនាបត្តិ ជាធាតុ
លហុកំ អាបត្តិ ជាធាតុ ករុកំ អាបត្តិ ជាធាតុ ទុកយា-
នំ ខោ បនស្ស ចាតិមោក្ខានំ វិត្តារេន ស្វាគតានំ ហោន្តិ
សុវិត្តានំ សុប្បវត្តិនំ សុវិនិច្ឆ័តានំ សុត្តសោ អនុព្យញ្ញ-
នសោ បញ្ចវស្សោ វា ហោតិ អតិរេកបញ្ចវស្សោ វា
ឥមេហិ ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាធម្មិ វា សមញ្ញាគតេន ភិក្ខុនា
អនិស្ស័តេន វត្តព្វំ ។

អកយុវរាណាវរំ និដ្ឋិតំ ។

[១១៨] អថខោ ភកវា រាជគហោ យថាភិវន្តិ
វិហារិត្វា យេន កបិលវត្តុ តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុ-
បុព្វេន ចារិកំ ចរមាណោ យេន កបិលវត្តុ តទទវសវិ ។
តត្រ សុទំ ភកវា សក្កេសុ វិហារិតិ កបិលវត្តុស្មី
និក្រោធារាមេ ។ អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
សេត្វា បត្តិធិវរមាណាយ យេន សុត្តោទនស្ស សក្កេស្ស
និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ

មហាខន្តកៈ រាហុលសាមណេរឃ្យព្វន្តិ

ដោយអង្គទាំងឡាយ ៦ នេះឯង គប្បីនៅដោយមិនបាច់និស្ស័យ គឺភិក្ខុស្គាល់
អាបត្តិ ១ ស្គាល់អនាបត្តិ ១ ស្គាល់អាបត្តិស្រាល ១ ស្គាល់អាបត្តិធ្ងន់ ១
ទាំងបាតិមាត្រទាំងឡាយពីរ ភិក្ខុនោះក៏ចេះចាំយ៉ាងពិស្តារ បានចែក
ដោយល្អ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រពៃ កាត់សេចក្តីដោយត្រឹមត្រូវ តាមសុត្ត
តាមលំដាប់ព្យញ្ជន ១ ជាភិក្ខុមានវស្សាប្រាំ ឬច្រើនជាងប្រាំ ១
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គទាំង ៦ នេះឯង ទើបគួរ
នៅដោយមិនមាននិស្ស័យបាន ។

ចប់ អកយ្យវិភាណវិរះ ។

[១១៨] គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងក្រុងរាជគ្រិះ
តាមសមគួរដល់ពុទ្ធអធិស្ឋានស្រ័យហើយ ទ្រង់យាងសំដៅទៅកាន់ចារិក
ឯក្រុងកបិលវត្ត ត្រាច់ទៅតាមលំដាប់ ៗ ហើយ ទ្រង់បានយាង
ទៅដល់ក្រុងកបិលវត្តនោះឯង ។ តាមដំណាលក្នុងនិទាននោះថា ព្រះ
ដ៏មានបុណ្យទ្រង់គង់ក្នុងនិគ្រាធារាម ក្បែរក្រុងកបិលវត្តក្នុងដែនសក្កៈ ។
លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានបុណ្យព្រះអង្គទ្រង់ស្ស័យទ្រង់បាត់ចិវរហើយ
យាងចូលទៅកាន់ដំណាក់ព្រះបាទសុខោទនសក្យរាជក្នុងវេលាព្រឹក លុះ

២៧២

វិទយបិណ្ឌកេ មហាវគ្គោ

ខំសីទិ ។ អថខោ វហុលមាតា ទេវី វហុលំ កុមារំ^(១)
ឯតទរោច ឯសោ តេ វហុល មីតា កច្ចស្ស្រ^(២) ឆាយដ្ឋំ
យាចាហិតិ ។ អថខោ វហុលោ កុមារោ យេន កកវំ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវតោ បុរតោ អដ្ឋាសិ
សុទា តេ សមណា ឆាយាតិ ។ អថខោ កកវំ ឧដ្ឋា-
យាសនា ចក្កាមិ ។ អថខោ វហុលោ កុមារោ កកវន្តំ
មិដ្ឋិតោ មិដ្ឋិតោ អនុតន្តិ ឆាយដ្ឋំ មេ សមណា ទេហិ
ឆាយដ្ឋំ មេ សមណា ទេហិតិ ។ អថខោ កកវំ អា-
យស្សន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ តេនហិ ត្វំ សារីបុត្ត វហុលំ
កុមារំ ចញ្ចាដេហិតិ ។ កថាហំ កន្តេ វហុលំ កុមារំ
ចញ្ចាដេមិតិ ។ អថខោ កកវំ ឯតស្មី ទិណានេ ឯតស្មី
បករណោ ធម្មិ កងំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជា-
នាមិ ភិក្ខុវេ ភិហិ សរណាគមនេហិ សាមណោវប្បព្វដ្ឋំ^(៣)

---

១ សព្វត្ថ វហុលកុមារន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ គច្ច អស្សតិ បទច្នេទោ យេកុយ្យេន បន គច្ចស្សតិ
ទិស្សតិ ។ ៣ សាមណោវ ចញ្ចាដេកុន្តិបិ ពាយោ ទិស្សតិ ។

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

ចូលទៅដល់ហើយទ្រង់គង់លើតាសនៈដែលគេរៀបចំថ្វាយ ។ គ្រានោះ
ព្រះនាងទើបជាមាតាពហុលបានពាលពាក្យនេះនឹងពហុលកុមារថា ម្ចាស់
ពហុល ព្រះសមណៈនេះជាបិតារបស់បាហើយ បាងនី ចូរទៅសូម
ទ្រព្យមតិករបស់បិតាបាចុះ ។ លំដាប់នោះ ពហុលកុមារក៏ចូលទៅ
រកព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឈរចំពោះព្រះក្រិ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសមណៈម្ចាស់ (បុណ្យ)
របស់ព្រះអង្គសុខស្រួលណាស់ ។ គ្រានោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
ក្រែកចាកពុទ្ធាសនៈហើយយាងចេញទៅ ។ គ្រានោះ ពហុលកុមារ
ក៏តាមព្រះដ៏មានព្រះភាគប្រកិតអំពីនាងក្រោយ ។ ហើយក្រាបទូលថា
បពិត្រព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រទានទ្រព្យមតិកដល់ខ្ញុំ សូមព្រះ
អង្គទ្រង់ប្រទានទ្រព្យមតិកដល់ខ្ញុំ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់ហៅព្រះសាវ័ចុត្រដ៏មានអាយុមកហើយត្រាស់ថា ម្ចាស់សាវ័ចុត្រ
បើដូច្នោះ អ្នកចូរចំបូសពហុលកុមារចុះ ។ ព្រះសាវ័ចុត្រទូលសួរ
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណានឹងចំបូសពហុលកុមារ
ដោយវិធីដូចម្តេច ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏
មានបុណ្យសិរីទ្រង់ធ្វើធម្មិកថាត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកទ្រង់អនុញ្ញាត
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតសាមណេរបព្វដ៏ដោយ

២៧៧

មហាទន្ធកេ សុទ្ធាទសសន្តវិន្ត មាតាបិអូហិ អនុញ្ញាតកថា

ឯវត្ថុ បន ភិក្ខុវេ បញ្ញាជេតព្វោ បឋមំ កេសមស្សំ
ឱហារាបេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អន្ធានាបេត្វា ឯកំសំ
ឧត្តរាសង្កំ កាហារបេត្វា ភិក្ខុនំ ចានេ វត្តាបេត្វា ឧត្ត-
ដិកំ និសីទាបេត្វា អញ្ញលី បត្តញ្ញាបេត្វា ឯវំ វេហិ ភិ
វត្តព្វោ ពុទ្ធិ សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មំ សរណំ កច្ឆាមិ សង្ឃំ
សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បំ ពុទ្ធិ សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិ-
យម្បំ ធម្មំ សរណំ កច្ឆាមិ ទុតិយម្បំ សង្ឃំ សរណំ
កច្ឆាមិ តតិយម្បំ ពុទ្ធិ សរណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បំ ធម្មំ
សរណំ កច្ឆាមិ តតិយម្បំ សង្ឃំ សរណំ កច្ឆាមិ តតិ
អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ វេហិ ភិហិ សរណាកមនេហិ
សាមណោបព្វដ្ឋង្គិ ។ អថខោ អាយស្មា សាវុត្តោ
រាហុលំ កុមារំ បញ្ញាជេសិ ។ អថខោ សុទ្ធាទនោ
សក្កោ យេន កកវំ តេនបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

មហាទន្ធកៈ រឿងព្រះបាទសុទ្ធោទនសក្យរាជ និយាយអំពីបុគ្គលដែលមាតាបិតាមិនអនុញ្ញាត

ត្រៃសរណគមន៍ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុគប្បិប័ប្ផសកុលបុត្រយ៉ាងនេះគឺ
មុនដម្បងភិក្ខុត្រូវការសក់នឹងពុកមាត់ឲ្យហើយ ឲ្យស្យូកដណ្តប់សំពត់
កាសាយៈទាំងឡាយ ឲ្យពាក់សំពត់ទុក្ខសង្ឃៀងស្នាម្នាម ឲ្យសំពះបាតា
វៃភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យអង្គុយច្រហោងផ្តងអញ្ជាស់ឡើងហើយ ត្រូវប្រាប់
កុលបុត្រនោះថា អ្នកចូរពាលយ៉ាងនេះ គឺត្រូវពាលថា ខ្ញុំព្រះករុណា
សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក
ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវ
ព្រះពុទ្ធជាទីរលឹក ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌
ជាទីរលឹក ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃជា
ទីរលឹក ជាគំរប់ពីរដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទី
រលឹក ជាគំរប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះធម៌ជាទីរលឹក ជា
គំរប់បីដងផង ខ្ញុំព្រះករុណា សូមដល់នូវព្រះសង្ឃជាទីរលឹក ជាគំរប់បី
ដងផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតសាមណេរបព្វដ្ឋោដោយ
ត្រៃសរណគមន៍នេះ ។ ព្រះសារីបុត្រដ៏មានអាយុក៏ប័ប្ផសរហុលកុមារ
ក្នុងខណៈនោះឯង(១) ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទសុទ្ធោទនសក្យរាជ
ទ្រង់យាងចូលទៅគាល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក្រាប

---

១ ក្នុងអង្គិកថា ថា ព្រះមហាមោគ្គល្លានត្រូវការសក់នឹងឲ្យសំពត់កាសាយៈដល់វហុលកុមារ
ព្រះសារីបុត្រជាបព្វដ្ឋាបាវ្យ ។ ព្រះមហាកស្សបត្រូវជាឧវាទាបាវ្យ ។

២៧២

វិសយបិណ្ឌ មហាវគ្គោ

កកវន្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទិ ឯកមន្តំ ឯសីន្នោ

ទោ សុទ្ធានោ សន្តោ កកវន្តំ ឯកមនោច ឯ-

តាហំ កន្តេ កកវន្តំ វំ យាបាមិតិ ។ អតិក្កន្តវា

ទោ តោតម តថាគតាតិ ។ យេវ កន្តេ កកវន្តំ

យេវ អនវន្តន្តំ ។ តំ វនេហំ តោតមាតិ ។ កកវន្តំ

មេ កន្តេ បព្វជិតេ អនប្បកំ ទុក្ខំ អហោសិ តថា

នន្តេ អនិមន្តំ វហុលេ បុត្តបេមំ កន្តេ ជំ ជំនួតិ

ជំ ទេត្វា ចម្ពំ ជំនួតិ ចម្ពំ ទេត្វា មំសំ ជំនួតិ

មំសំ ទេត្វា ញិំ ជំនួតិ ញិំ ទេត្វា អដ្ឋិ ជំនួតិ

អដ្ឋិ ទេត្វា អដ្ឋិមំញំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ សាធុ កន្តេ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ លុះគង់ក្នុងទីដ៏សម-
គួរហើយ ព្រះបាទសុទ្ធាទនសក្យរាជ ក៏ទ្រង់មានព្រះរាជឧត្តារយ៉ាងនេះ
នឹងព្រះដ៏មានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះករុណា សូមពរ
ម្យ៉ាងអំពីព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះ
គោតម^(១)ព្រះតថាគតទាំងឡាយមានពរកន្លងហើយ។ ព្រះបាទសុទ្ធាទន-
សក្យរាជ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពរណាដែលគួរ
ពរណាដែលមិនមានទោស (ខ្ញុំសូមពរនោះ) ។ ព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់
ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះគោតម សូមព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូលចំពោះពរនោះ
ចុះ ។ ព្រះបាទសុទ្ធាទនសក្យរាជក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលដែលព្រះអង្គមកទ្រង់ព្រះផ្នួសហើយ ខ្ញុំព្រះករុណា កើតទុក្ខមិន
មែនតិចទេ កាលដែលនន្ទនឹងរហូលមកបួសក៏ខ្ញុំព្រះករុណាកើតទុក្ខខ្លាំង
ណាស់ដូច្នោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីស្រឡាញ់រហូល-
កុមារដូចជាកូនលើសពន់ប្រមាណ (ហាក់ដូចជា) កាត់ខ្សែសម្បុរស្បែក
ក្រៅ លុះកាត់សម្បុរស្បែកក្រៅហើយ ក៏កាត់ខ្សែស្បែកក្នុង លុះកាត់ស្បែក
ក្នុងហើយ ក៏កាត់ខ្សែសាច់ លុះកាត់សាច់ហើយ ក៏កាត់ខ្សែសរសៃ លុះកាត់
សរសៃហើយ ក៏កាត់ខ្សែឆ្អឹង លុះកាត់ឆ្អឹងហើយ ក៏ចុះរហូតដល់ខ្លួនក្នុងឆ្អឹង

---

១ ទ្រង់ហៅព្រះពុទ្ធបិតាតាមឆាយគោត្រី អំពីព្រះពុទ្ធលាវចល់ព្រះអង្គដែលហៅថា គោ-
តមគោត្រី ។

២៧៥

មហាទន្ធពេ សុទ្ធាទសស្តវគ្គ មាតាបិត្រូហិ អនន្តញ្ញាតកថា

អយ្យា អនន្តញ្ញាតំ មាតាបិត្រូហិ បុត្តំ ន បញ្ចាជេយ្យន្តិ ។
អថខោ ភកវា សុទ្ធាទនំ សក្កំ ធម្មិយា កថាយ
សន្តស្សសិ សមាទបេសិ សឡុត្តេជេសិ សម្មហំសេ-
សិ ។ អថខោ សុទ្ធាទនោ សក្កោ ភកវតា ធម្មិយា
កថាយ សន្តស្សិតោ សមាទបិតោ សឡុត្តេជិតោ
សម្មហំសិតោ ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
បទក្ខំណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ ភកវា ឯតស្មី
និទានេ ឯតស្មី បកវណោ ធម្មំ កថំ កត្វា ភិក្ខុ
អាមន្តេសិ ន ភិក្ខុវេ អនន្តញ្ញាតោ មាតាបិត្រូហិ
បុត្តា បញ្ចាជេតត្វា យោ បញ្ចាជេយ្យ អាមត្តិ ទុក្ក-
ដស្សាតិ ។ អថខោ ភកវា កបំលវត្ថុស្មី យថាភិវន្តំ
វិហារិត្វា យេន សាវត្តិ តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន

មហាទន្ធកៈ រឿងព្រះបាទសុទ្ធាទសក្សក្រុង និយាយអំពីបុគ្គលដែលមាតាបិតាមិនអនុញ្ញាត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសូមអង្វរថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ
កុំបំប្លែងកូនដែលមាតាបិតាមិនបានអនុញ្ញាតឡើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ព្រះបាទសុទ្ធាទសក្សក្រុងឲ្យឃើញច្បាស់
ឲ្យសមាទាននូវកុសលធម៌ដោយប្រពៃ ឲ្យភ្ញៀវភ្ញាឡើងដោយល្អ នឹង
ឲ្យមានព្រះហឫទ័យរីករាយដោយធម្មិកថា ។ ឯព្រះបាទសុទ្ធាទសក្ស
ក្រុង លុះព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យសមាទាន
នូវកុសលធម៌ដោយប្រពៃ ឲ្យភ្ញៀវភ្ញាឡើងដោយល្អ នឹងឲ្យរីករាយ
ដោយធម្មិកថាហើយ ក៏ត្រាកអំពីសនៈថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ធ្វើប្រទក្សិណ (យាងវិលខាងស្តាំ) ហើយ ស្តេចចៀសចេញទៅ ។
ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មិកថា
ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុត្រដែលមាតានឹងបិតាមិនបានអនុញ្ញាត ភិក្ខុមិនគប្បីបំប្លែងឡើយ
បើភិក្ខុណាបំប្លែង ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ លំដាប់ពីនោះមក ព្រះដ៏មាន
បុណ្យទ្រង់គង់ក្នុងក្រុងកបិលវត្ត តាមសមគួរដល់ពុទ្ធអច្យាស្រ័យ
ហើយ ទ្រង់យាងសំដៅទៅកាន់ចារិកឯក្រុងសាវត្ថី ទ្រង់ត្រាច់ទៅ

២៧៦

វិទយបិដកេ មហាវិញ្ញា

នារីកំ ចារាណោ យេន សាវត្ថី តទវសវិ ។ តត្រ សុទ្ធំ
កករា សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថ បិណ្ឌិកស្ស
អារាមេ ។

[១១៧] គេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ
សាវប្បត្តស្ស ឧបដ្ឋាកកុលំ អាយស្មតោ សាវប្បត្តស្ស
សន្និកេ នារកំ នាហេសិ ឥមំ នារកំ ថេរេ បញ្ចជេត្វ-
តិ ។ អថខោ អាយស្មតោ សាវប្បត្តស្ស ឯតទហោសិ
កកវតា^(១) បញ្ចត្តំ ន ឯកេន ទ្វេ សាមណោរា ឧបដ្ឋាបេ-
តត្វាតិ អយេត្វ មេ រាហុលោ សាមណោរោ កតំ នុ ខោ
មយា បដិបដ្ឋិតត្វន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អារោចេសិ ។
អនុជាធាយិ ភិក្ខុវេ ព្យត្តេន ភិក្ខុវា បដិពាលេន ឯកេន
ទ្វេ សាមណោរេ ឧបដ្ឋាបេត្តំ យាវតកេ វា បន ឧស្សហាតិ
ឌីវទីត្តំ អនុសាសិត្តំ តាវតកេ ឧបដ្ឋាបេត្តន្តិ ។

[១២០] អថខោ សាមណោរាធំ ឯតទហោសិ កតិ
នុ ខោ អម្ពាគំ សិក្ខាបទានិ កត្ត ច អម្ពេហិ
សិក្ខិតត្វន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អារោចេសុំ ។

១ ឧ សិព្វាបទំ បញ្ចត្តំ ។

វិទយបំណិក មហាវគ្គ

កាន់ចារឹកដោយលំដាប់ ។ ហើយ ទ្រង់បានដល់ទៅក្រុងសាវត្ថីនោះ ។
តាមដំណាលក្នុងនិទាននោះថា ព្រះដ៏មានបុណ្យទ្រង់គង់ក្នុងជេតវនាម
របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ក្បែរក្រុងសាវត្ថី ។

(១១៧) សម័យនោះឯង ត្រកូលឧបង្កាវរបស់ព្រះសាវីបុត្រដ៏មាន
កាយុបញ្ចានទារកនៅក្នុងសំណាក់ព្រះសាវីបុត្រដ៏មានកាយុហើយនិយាយ
ថា សូមព្រះថេរៈបបួសទារកនេះឱ្យបាន ។ គ្រានោះ ព្រះសាវីបុត្រ
ដ៏មានកាយុត្រិះរិះគិតយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តិថា ភិក្ខុ
មួយរូបមិនត្រូវឱ្យសាមណេរពីរូបបម្រើខ្លួន ឥឡូវវាហុលសាមណេរនេះ
ជាសាមណេររបស់អញ តើអញនឹងត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ព្រះសាវី-
បុត្រក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុមួយរូបដែល
គ្មានប្រតិពល ឱ្យសាមណេរពីរូបបម្រើបាន ម្យ៉ាងវិញទៀត បើភិក្ខុ
នោះអាចទន្ទានប្រៀនប្រដៅសាមណេរប៉ុន្មានរូបបាន ឱ្យសាមណេរមាន
ទាំងប៉ុណ្ណោះបម្រើក៏បានដែរ ។

(១២០) គ្រាតពីរនោះមក សាមណេរទាំងឡាយបានត្រិះរិះសេចក្តី
នេះនឹងគ្នាថា សិក្ខាបទរបស់យើងទាំងឡាយមានប៉ុន្មានហ្ន៎ ម្យ៉ាងទៀត
យើងទាំងឡាយគួរសិក្សាក្នុងវិន័យដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល

២៧៧

ធម្មវាទនូវកេ សាមណេរាទំ ទស សិក្ខាបកនី

អនុជាធានី ភិក្ខុវេ សាមណេរាទំ ទស សិក្ខាប.

នាទិ តេសុ ច សាមណេរាហិ សិក្ខិតុំ ចាណាតិចាតា

វេមណី អទិញ្ញាណា វេមណី អត្រាហ្មចរិយា វេមណី

មុសាវាណា វេមណី សុរាមោយមជ្ជប្បមាទដ្ឋានា វេមណី

វិកាលកោជនា វេមណី នច្ចក៏តវាទិកវិស្វកទស្សនា

វេមណី មាលាគន្ធិលេបននារណាមណ្ឌានវិក្កុសនដ្ឋានា

វេមណី ឧច្ចាសយនមហាសយនា វេមណី ជាត្យចរជត-

បដិក្កហណា វេមណី អនុជាធានី ភិក្ខុវេ សាមណេរាទំ

ឥមាទិ ទស សិក្ខាបនាទិ ឥមេសុ ច សាមណេរាហិ

សិក្ខិតុំ ។

មហាទន្សារៈ សិក្ខាបទ ១០ របស់ពួកសាមណេរ

សេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតនូវសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១០ ដល់សាមណេរ
ទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀត អនុញ្ញាតឱ្យសាមណេរទាំងឡាយសិក្សាក្នុង
សិក្ខាបទទាំងឡាយ ១០ នោះគឺ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយាធ្វើសត្វមាន
ជីវិតឱ្យធ្លាក់ចុះកន្លង ១ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយាកាន់យកនូវវត្ថុដែល
គេមិនបានឱ្យ ១ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយាប្រព្រឹត្តនូវធម៌មិនប្រសើរ ១
ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយាពោលនូវពាក្យកុហក ១ ចេតនាជាហេតុ
វៀរចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ព្រោះដឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺស្តុក
នឹងមេរ័យ ១ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយាបរិភោគនូវភោជនាហារក្នុង
កាលខុស ១ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយារំនឹងច្រៀងនឹងប្រគំនឹងមើល
នូវវិល្លង្គដែលជាសត្រូវដល់កុសលធម៌ ១ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកកិរិយា
ទ្រទ្រង់នឹងប្រដាប់នឹងភារកែតងស្អិតស្អាងរាងកាយដោយផ្កាកម្រងនឹង
គ្រឿងក្រអូបនឹងគ្រឿងលាបផ្សេងៗ ១ ចេតនាជាហេតុវៀរចាកទីសេនា-
សនៈដ៏ខ្ពស់ហួសប្រមាណនឹងទីសេនាសនៈដ៏ប្រសើរ ១ ចេតនាជាហេតុ
វៀរចាកកិរិយាទទួលកាន់យកនូវមាសនឹងប្រាក់ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
គឺជាគតអនុញ្ញាតនូវសិក្ខាបទទាំង ១០ នេះដល់សាមណេរទាំងឡាយ
ម្យ៉ាងទៀត អនុញ្ញាតឱ្យពួកសាមណេរសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ១០

វិនយបិដកេ មហាវញ្ញោ

[១២១] តេន ខោ ចន សមយេន សាមណេវ
ភិក្ខុសុ អការវា អប្បតិស្ស្ក អសភាគុត្តិកា^(១) វិហា-
រន្តំ ។ ភិក្ខុ ឧជ្ឈាយន្តំ ជ័យន្តំ វិហារេន្តំ កាដំ ហិ
នាម សាមណេវ ភិក្ខុសុ អការវា អប្បតិស្ស្ក អស-
ភាគុត្តិកា វិហាវិស្សន្តិតំ ។ ភកវតោ ឯតមន្តំ អាពេ-
ចេសុំ ។ អនុជានាមិ ភិក្ខុវេ ចញ្ចហង្កេហំ សមន្នាគ-
តស្ស សាមណោស្ស ទណ្ឌកម្មំ កាតុំ ភិក្ខុនំ អលា-
កាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុនំ អនត្តាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុនំ
អនាវាសាយ បរិសក្កតិ ភិក្ខុ អក្កោសតិ បរិកាសតិ
ភិក្ខុ ភិក្ខុហំ កេទេតិ អនុជានាមិ ភិក្ខុវេ ឥមេហំ
ចញ្ចហង្កេហំ សមន្នាគតស្ស សាមណោស្ស ទណ្ឌ-
កម្មំ កាតុន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កី
នុ ខោ ទណ្ឌកម្មំ កាតព្វន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមន្តំ

១ ឧ. អសភាគវត្តិកោ ។

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

(១២១) សម័យនោះឯង សាមណេរទាំងឡាយមិនគោរព មិន
កោតក្រែង មានការចំញឹមជីវិតមិនស្មើភាគគ្នាក្នុងភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយក៏ពោលពោស តិះដៀល ចន្តបង្ហាត់ថា ពួកសាមណេរ
មិនសមបើមិនគោរពមិនកោតក្រែង មានការចំញឹមជីវិតមិនស្មើភាគគ្នាក្នុង
ភិក្ខុទាំងឡាយ (ដូច្នោះ) សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុធ្វើទណ្ឌកម្មដល់សាមណេរដែលប្រកបដោយអង្គ
ទាំងឡាយ ៥ គឺសាមណេរព្យាយាមដើម្បីនឹងឱ្យសាបសូន្យលាភរបស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ១ សាមណេរព្យាយាមដើម្បីមិនឱ្យជាប្រយោជន៍^(១)ដល់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ១ សាមណេរព្យាយាមដើម្បីនឹងមិនឱ្យភិក្ខុទាំងឡាយបាន
នូវលំនៅ ១ សាមណេរដេរគម្រាមនូវភិក្ខុទាំងឡាយ ១ សាមណេរញ៉ាំង
ភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យបែកបាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុធ្វើទណ្ឌកម្ម ដល់សាមណេរដែលប្រកបដោយអង្គទាំង
ឡាយ ៥ នេះ ។ លំដាប់គតិពន្លោះមក ភិក្ខុទាំងឡាយបានត្រិះរិះនូវសេចក្តី
នេះថា យើងទាំងឡាយគប្បីធ្វើទណ្ឌកម្មដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ

១ អន្តិកថា សំដៅយកទបទ្រិត គឺបៀតបៀន ឱ្យមានភ័យអង្គរាយ ឱ្យចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀត ។

២៧៧

បញ្ចវគ្គពេ សាមណេរាភិ ទណ្ណកម្មវិធី

អាហារចេស្សំ ។ អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ អារាណំ កា-
តុន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ សាមណេរាភិ
សត្វំ សង្ឃារមំ អារាណំ ករោន្តិ ។ សាមណេរា អារាមំ
បរិស័ត្តំ អលកមាតា បក្កមន្តិបំ វិត្តមន្តិបំ វិត្តយេសុបិ
សង្កមន្តិ ។ កតវតោ ឯតមត្តំ អាហារចេស្សំ ។ ន
ភិក្ខុវេ សញ្ញោ សង្ឃារមោ អារាណំ កាតញ្ញោ យោ
ករយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ យត្ត
វំ វសតិ យត្ត វំ បដិក្កមតិ តត្ត អារាណំ កាតុន្តិ ។
តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ សាមណេរាភិ មុខ-
ទ្វារកំ អាហារំ អារាណំ ករោន្តិ ។ មនុស្ស យាតុ-
បាណម្បិ សង្ឃកន្តំបិ ករោន្តោ សាមណេរោ ឯវំ វនេន្តិ
ឯថ កន្តេ យាតុំ បរិថ ឯថ កន្តេ កន្តំ កុញ្ញថាតិ ។
សាមណេរា ឯវំ វនេន្តិ ធាវុសោ លត្តា^(១) ភិក្ខុហិ

១ លភាមតិ កន្តបិ ពេត្តពេ ទិស្សតិ ។

មហាខន្តកៈ រឿងទណ្ឌកម្មញ្ញកសាមណេរ

ក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុធ្វើនូវអាវរណកម្ម គឺភិក្ខុយា
ហាមប្រាម (ថា អ្នកកុំចូលមកក្នុងទីនេះ) ។ ក៏សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុ
ធ្វើនូវអាវរណកម្ម គឺភិក្ខុយាហាមប្រាមដល់សាមណេរទាំងឡាយអស់ទាំង
អាកមរបស់សង្ឃទាំងមូល ។ សាមណេរទាំងឡាយ កាលបើចូលទៅកាន់
អាកមមិនបានក៏បៀសចេញទៅខ្លះ សឹកចេញទៅខ្លះ ទៅចូលក្នុងពួកភិក្ខុ
ខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
អង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាកមរបស់សង្ឃទាំងមូលភិក្ខុមិនគប្បី
ធ្វើនូវអាវរណកម្មគឺភិក្ខុយាហាមប្រាមឡើយ ភិក្ខុណាធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុកដ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សាមណេរធ្លាប់នៅក្នុងទីណា ឬធ្លាប់ចូលទៅក្នុងទី
ណា គឺថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុធ្វើនូវអាវរណកម្មគឺភិក្ខុយាហាមប្រាមតែក្នុង
ទីនោះ ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយធ្វើនូវអាវរណកម្មគឺភិក្ខុយា
ហាមប្រាមចំពោះអាហារដែលបរិភោគតាមទ្វារមាត់ ដល់សាមណេរទាំង
ឡាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយកាលធ្វើទីកបបរខ្លះ សង្ឃកត់ខ្លះ ក៏និយាយ
ពាក្យយ៉ាងនេះនឹងសាមណេរទាំងឡាយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោក
ទាំងឡាយចូរមកឆាន់បបរចុះ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន លោកទាំងឡាយ
ចូរមកឆាន់ចង្ហាន់ចុះ ។ សាមណេរទាំងឡាយក៏និយាយពាក្យយ៉ាងនេះថា

២៨០

វិទយបិណ្ឌេ មហាវគ្គោ

អារាណំ កតត្ថំ ។ មនុស្សា ឧដ្ឋាយន្តិ ទ័យន្តិ វិចារចន្តិ
កងំ ហិ នាម កឌ្ឍន្តា សាមណោរាជំ មុខទ្វារកំ អា-
ហារំ អារាណំ ករិស្សន្តិតិ ។ កតវតោ ឯតមត្តំ អាហេ-
ចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ មុខទ្វារកោ អាហារោ អារាណំ
កាតត្វោ យោ ករយ្យ អាបត្តំ ទុក្កដស្សតិ ។

ទណ្ឌប្បវត្តំ និដ្ឋិតំ ។

[១២២] តេន ខោ បន សមយេន ធម្មតិយោ ភិក្ខុ
ឧបដ្ឋាយេ អនាមុត្តា សាមណោរាជំ អារាណំ ករេន្តិ ។
ឧបដ្ឋាយោ ករេសន្តិ កងំ នុ ខោ អម្ពាតំ សាមណោរ
ន ទិស្សន្តិតិ ។ ភិក្ខុ ឯវាហំសុ ធម្មតិយេហិ អារុសោ
ភិក្ខុហិ អារាណំ កតត្ថំ ។ ឧបដ្ឋាយោ ឧដ្ឋាយន្តិ
ទ័យន្តិ វិចារចន្តិ កងំ ហិ នាម ធម្មតិយោ ភិក្ខុ អម្ព
អនាមុត្តា អម្ពាតំ សាមណោរាជំ អារាណំ ករិស្សន្តិតិ ។

វិធីបំផុស មហាវគ្គ

ម្នាលអាវុសោ យើងទាំងឡាយនាមិនបានទេ (ព្រោះ) ភិក្ខុទាំងឡាយ
លោកធ្វើការណែកម្មហើយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិ-
ដៀល បន្តបន្តិចថា លោកម្ចាស់ទាំងឡាយមិនសមបើធ្វើការណែកម្ម
ហាមប្រាមចំពោះអាហារដែលបរិភោគតាមមុខទ្វារដល់សាមណេរ (ដូច្នោះ)
សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលរឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវធ្វើការណែកម្ម
ហាមប្រាមចំពោះអាហារដែលបរិភោគតាមមុខទ្វារឡើយ ភិក្ខុណាធ្វើ
ត្រូវតាមត្ថិទុកដ ។

ចប់ រឿងទណ្ឌកម្ម ។

[១២២] ក៏សម័យនោះឯង ពួកធម្មតិក្ខិយភិក្ខុមិនបានប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ជាទុបដ្ឋករ ក៏ធ្វើការណែកម្មដល់សាមណេរទាំងឡាយ ។ ទុបដ្ឋករ
ទាំងឡាយស្វែងរកដោយគិតថា ពួកសាមណេររបស់យើងទាំងឡាយ
ម្តេចក៏មិនឃើញដូច្នោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាល
អាវុសោ ពួកធម្មតិក្ខិយភិក្ខុធ្វើការណែកម្មហើយ ។ ទុបដ្ឋករទាំងឡាយក៏
ពោលទោស តិដៀល បន្តបន្តិចថា ពួកធម្មតិក្ខិយភិក្ខុមិនសមបើមិនប្រាប់
យើងហើយធ្វើការណែកម្មដល់ពួកសាមណេររបស់យើង (ដូច្នោះ) សោះ ។

២៨១

មហាវគ្គកេ សាមណោភនំ ទស សាសនដ្ឋានំ

ភកវតោ ឯតមត្តំ អាណេចេស្មំ ។ ន ភិក្ខុវេ ឧបជ្ឈាយេ
អនាបុត្តា អាវណំ កាតតំ យោ កាយេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខ-
ជស្សាតិ ។

[១២៣] តេន ខោ បទ សមយេន ធាតុក្កិយា
ភិក្ខុ យេវនំ ភិក្ខុនំ សាមណោវ អបលាឡេន្តិ យេវ
សាមំ ទន្តកដ្ឋម្បិ ឬខោទកម្បិ កណ្ណាត្តា កិលមន្តិ ។

ភកវតោ ឯតមត្តំ អាណេចេស្មំ ។ ន ភិក្ខុវេ អញ្ញាស្ស
បរិសា អបលាឡេតត្វា យោ អបលាឡេយ្យ អាបត្តិ
ទុក្ខជស្សាតិ ។

[១២៤] តេន ខោ បទ សមយេន អាយស្មិតោ
ឧបទន្ធស្ស សក្យបុត្តស្ស កណ្ណាកោ នាម សាមណោវ
កណ្ណាកី នាម ភិក្ខុនី ទ្ធិសេសិ ។ ភិក្ខុ ឧជ្ឈាយន្តិ
ទ័យន្តិ វិចារេន្តិ កនំ ហំ នាម សាមណោវេ ឯវុបំ

មហាទន្លកៈ តាសន្ត ១០ របស់ពួកសាមណេរ

ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (បើ) អ្នកទាំងឡាយមិនទាន់ប្រាប់ពួក
ទេវជ្ឈាយ័ (ឲ្យដឹងជាមុនទេ) មិនត្រូវធ្វើការណែនាំឡើយ ។ ភិក្ខុណាធ្វើ
ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។

(១២៣) សម័យនោះឯង ពួកធាតុភ្លើយភិក្ខុប្រលោមយកពួកសាម-
ណេររបស់ពួកភិក្ខុជាថេរៈ ព្រះថេរៈទាំងឡាយក៏បានសេចក្តីលំបាកដោយ
កាន់យកឈើស្គន់នឹងទឹកលុបមុខ ដោយខ្លួនឯង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាប
ទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បីប្រលោមយកបរិសទ្យរបស់ភិក្ខុដទៃឡើយ ។
ភិក្ខុណាប្រលោមយក ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ^(១) ។

(១២៤) សម័យនោះឯង សាមណេរឈ្មោះកណ្តកៈ (ជាសិស្ស)
របស់ព្រះទេវទន្ធិសក្យដ៏មានអាយុ ប្រទុស្ត (សេពមេថុនធម្ម) នឹងភិក្ខុនី
ឈ្មោះកណ្តកី ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្ហាត់ថា

---

១ អន្លិកថា ថា ភិក្ខុចំបែកសាមណេរឬទេសម្បន្តដែលជាបរិសទ្យរបស់ភិក្ខុដទៃ ដោយហោច
ទៅ ទោះបីជាបរិសទ្យរបស់ភិក្ខុទ្រុស្តសីលក៏មិនឆ្ងរ ។ តែបើនិយាយប្រាប់ទោសថា អ្នកឯងនៅ
អាស្រ័យនឹងភិក្ខុទ្រុស្តសីលដូចជាបុគ្គលដ៏តម្រូវ ហើយមកប្រឡាក់លាមកវិញ (ក៏សាមណេរឬ
ទេសម្បន្តនោះមកឯង) ដូច្នោះឆ្ងរ ។

២៨២

វិធីបិណ្ឌ មហាវណ្ណ

អនាថារំ អាចារិស្សតីតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាពោចសុំ ។
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ទសហន្តំហិ សមម្ពាភតំ សាមណោរំ
ធាសេតុំ ចាណាតិចាតិ ហោត អទិម្ពាធាយិ ហោតិ
អព្រហ្មចារី ហោតិ មុសាវាទិ ហោតិ មជ្ឈនាយិ ហោតិ
ពុទ្ធស្ស អវណំ ភាសតិ ធម្មស្ស អវណំ ភាសតិ សង្ឃស្ស
អវណំ ភាសតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ ហោតិ ភិក្ខុទិទ្ធសកោ
ហោតិ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឥមេហិ ទសហន្តំហិ
សមម្ពាភតំ សាមណោរំ ធាសេតុន្តិ ។

[១២៥] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតកេ
បណ្ណាកោ ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ ហោតិ ។ សោ ទហារេ
ទហារេ ភិក្ខុ ទុបសង្កមិត្វា ឯវំ វទេតិ ឯថ មំ
អាយស្មន្តោ ទ្ធសេដាតិ ។ ភិក្ខុ អបសារទន្តិ នស្ស

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

មិនសម្រេចសាមណេរមកប្រព្រឹត្តអនាចារមានសភាពដូច្នោះសោះ ។ ភិក្ខុ ទាំងឡាយក្រាបទូលរឿងនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុញ៉ាំងសាមណេរ ដែលប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ១០ ឱ្យវិនាស គឺសាមណេរធ្វើសត្វមាន ជីវិតឱ្យធ្លាក់ចុះកន្ទួង (គឺសម្លាប់សត្វ) ១ សាមណេរភាន់យកវត្ថុដែលគេ មិនបានឱ្យ (ដោយកាយច្នវាចា) ១ សាមណេរប្រព្រឹត្តនូវធម៌មិនប្រសើរ (គឺសេពមេដុនធម៌) ១ សាមណេរពោលពាក្យកុហក ១ សាមណេរផឹកទឹក ស្រវឹង (គឺសុពន្ធិមេវយ) ១ សាមណេរពោលតិះដៀលព្រះពុទ្ធ ១ សាមណេរពោលតិះដៀលព្រះធម៌ ១ សាមណេរពោលតិះដៀលព្រះ សង្ឃ ១ សាមណេរមានទិដ្ឋិខុស ១ សាមណេរប្រទូស្តភិក្ខុន៍ ១ ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុញ៉ាំងសាមណេរដែលប្រកបដោយ អង្គទាំងឡាយ ១០ នេះឱ្យវិនាស ។

(១២៥) សម័យនោះឯង មានមនុស្សឡើយម្នាក់បួសក្នុងសំណាក់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មនុស្សឡើយនោះចូលទៅកេត្តកិក្ខុដាក់ឡោះៗ ហើយ និយាយយ៉ាងនេះថា លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយចូរមកប្រទូស្ត (សេព មេដុន) នឹងខ្ញុំចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏បណ្តេញដោយពាក្យថា នៃអ្នកឡើយ

២៨៧

មហាវគ្គពេ បណ្ឌិត

បណ្ឌិត វិនិស្ស បណ្ឌិត កោ តយា អន្តោតិ ។
សោ ភិក្ខុហិ អបសាទិតោ មហាន្តេ មហាន្តេ មោលិ-
កល្យ សាមណោវេ ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វទេតិ ឯថ មំ
អាយស្មន្តោ^(១) ទ្វេសេដាតិ ។ សាមណោវា អបសាទេន្តិ
និស្ស បណ្ឌិត វិនិស្ស បណ្ឌិត កោ តយា អន្តោតិ ។
សោ សាមណោវេហិ អបសាទិតោ ហត្ថិកណ្ណា អស្ស-
កណ្ណា ឧបសង្កម្មិត្វា ឯវំ វទេតិ ឯថ មំ អារុសោ
ទ្វេសេដាតិ ។ ហត្ថិកណ្ណា អស្សកណ្ណា ទ្វេសេសុំ ។
តេ ឧដ្ឋាយន្តិ ទ័យន្តិ វិចារេន្តិ បណ្ឌិតា ឥមេ សមណា
សក្យបុត្តិយា យេថ ឥមេសំ ន បណ្ឌិតា តេថ បណ្ឌិតេ
ទ្វេសេន្តិ ឯវំ ឥមេ សព្វេ វ អត្រហ្មចារិណោតិ ។ អស្សេសុំ
ទោ ភិក្ខុ ហត្ថិកណ្ណានំ អស្សកណ្ណានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ
ទ័យន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ អថទោ តេ ភិក្ខុ កតវតោ

១ ឱ. អារុសោ ។

មហាវន្តកៈ មនុស្សខ្ចើយ

អ្នកឯងចូរអន្តរធានទៅ នៃអ្នកខ្ចើយ អ្នកឯងចូរវិនាសទៅ យើងមិនត្រូវការ
នឹងអ្នកឯងទេ ។ មនុស្សខ្ចើយនោះ លុះដល់កិត្តិទាំងឡាយបណ្តេញចេញ
ហើយ ក៏ចូលទៅរកពួកសាមណេរធំៗ ដែលមានសវ័រៈធាតុៗ ទៀតហើយ
និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ចូរលោកទាំង
ឡាយមកប្រទូស្តនឹងខ្ញុំចុះ ។ ពួកសាមណេរក៏បណ្តេញដោយពាក្យថា នៃ
អ្នកខ្ចើយ អ្នកឯង ចូរអន្តរធានទៅ នៃអ្នកខ្ចើយ អ្នកឯង ចូរវិនាសទៅ
យើងមិនត្រូវការនឹងអ្នកឯងទេ ។ មនុស្សខ្ចើយនោះ លុះសាមណេរ
ទាំងឡាយបណ្តេញហើយ ក៏ចូលទៅរកពួកគង្វាលដំរីនឹងពួកគង្វាលសេះ
ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកចូរមក
ប្រទូស្តនឹងខ្ញុំចុះ ។ ពួកគង្វាលដំរីនឹងពួកគង្វាលសេះក៏ប្រទូស្តទៅ ។
គង្វាលដំរីនឹងគង្វាលសេះទាំងនោះក៏ពោលទោស គំរើងៀល បន្ទះបង្កាប់
ថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះជាមនុស្សខ្ចើយ បណ្តាសមណៈទាំង
នេះ ប្រហែលជាសមណៈណា ដែលមិនខ្ចើយមុខជាប្រទូសពួកខ្ចើយមិន
លែងឡើយ បើដូច្នោះពួកសមណៈទាំងនេះសុទ្ធតែប្រព្រឹត្តអព្រហ្មចរិយធម៌
(មេបុនធម្ម) គ្រប់គ្នាទាំងអស់មិនខាន ។ កិត្តិទាំងឡាយកាលបើ
បានឮពួកគង្វាលដំរីនឹងពួកគង្វាលសេះពោលទោស គំរើងៀល បន្ទះ
បង្កាប់ហើយ ។ ទើបពួកកិត្តិនោះក៏ក្រាបចូលរឿងនុះចំពោះព្រះដ៏មាន

វិនយបិដក មហានិកាយ

ឯតមន្តំ អាហារោចសំ ។ បណ្ណាកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្បន្នោ
ន ឧបសម្បទេតទ្វោ ឧបសម្បន្នោ ជាសេតព្វានិ ។

[១២៦] តេន ទោ បដ សមយេន អញ្ញតរោ បុរាណ-
កុលបុត្តោ ទីណាកោលញ្ញោ សុខុមាលោ ហោតិ ។
អថទោ តស្ស បុរាណកុលបុត្តស្ស ទីណាកោលញ្ញស្ស
ឯតទហោសិ អហំ ទោ សុខុមាលោ ន បដិពលោ អន-
ធិគតំ វា កោតំ អធិគតំ អធិគតំ វា កោតំ ធាតី កាតុំ^(១)
កេន នុ ទោ អហំ ឧបាយេន សុខំ ដីវេយ្យំ ន ច កំល-
មេយ្យន្តិ ។ អថទោ តស្ស បុរាណកុលបុត្តស្ស ទីណា-
កោលញ្ញស្ស ឯតទហោសិ ឥមេ ទោ សមណា សក្យ-
បុត្តិយា សុខសីលា សុខសមាទាមា សុកោជនាទិ កុញ្ញត្វា
នីវាតេសុ សយនេសុ សយន្តិ យទ្ធជាហំ សាមំ បត្តចីវំ
បដិយាទេត្វា កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆាទេត្វា អាណមំ កត្វា ភិក្ខុហិ សទ្ធិ សំវេសេយ្យន្តិ ។
អថទោ សោ បុរាណកុលបុត្តោ ទីណាកោលញ្ញោ
សាមំ បត្តចីវំ បដិយាទេត្វា កេសមស្សំ ឱហារេត្វា

១ ជាតិកត្តិ កត្តបិ ញេត្តពេ ទិស្សតិ ។ អដ្ឋិកថាយម្បន ធាតី កាតុត្តិ វិទ្យោត្តិ ទិស្សតិ ។

វិសេសបិណ្ឌ មហាវគ្គ

បុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ខ្លើយជាអនុបសម្បទ្ធ
សង្ឃមិនគប្បីឱ្យឧបសម្បទាខ្លើយ (ថេ) ជាឧបសម្បទាហើយ ត្រូវឱ្យ
វិនាសចេញ ។

(១២៦) សម័យនោះឯង មានកុលបុត្រចាស់ម្នាក់ជាបុគ្គលគ្មានញាតិ
សាលាហិត តែធ្លាប់ជាអ្នកមានសេចក្តីសុខដ៏ល្អិតល្អ ។ ឯកុលបុត្រចាស់
នោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អញឯងជាសុខុមាលជាតិ តែមិនអាច
នឹងបានភោគសម្បត្តិដែលខ្លួនមិនទាន់បានផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគសម្បត្តិ
ដែលខ្លួនបានហើយឱ្យរឹតតែចំរើនផង បើដូច្នោះអញនឹងគប្បីចិញ្ចឹមជីវិត
ដោយឧបាយយ៉ាងណាអេះ ទើបបានស្រួល មិនបាច់លំបាកផង ។
លំដាប់តពីនោះមក កុលបុត្រចាស់ដែលគ្មានញាតិសាលាហិតនោះបាន
រំពឹងសេចក្តីនេះតទៅទៀតថា ពួកសមណៈ ជាសក្យបុត្រ ទាំងនេះ
មានសីលជាសុខ មានសមាចារជាសុខ បានឆាន់ខ្យល់ភោជនដ៏ល្អ ផេកលើ
ដំណេកទាំងឡាយដែលហប់មិនមានខ្យល់ បើដូច្នោះមានតែអញត្រូវតាក់
តែងបាត្រនឹងចីវរ កោរសក់នឹងពុកមាត់ ស្បែកដណ្តប់ខ្យល់សំពត់កា-
សាយៈទាំងឡាយខ្លួនឯងទៅកាន់អាពាហ៍ហើយ នៅអាស្រ័យជាមួយនឹងភិក្ខុ
ទាំងឡាយចុះ ។ ទើបកុលបុត្រចាស់គ្មានញាតិសាលាហិតនោះ ក៏តាក់
តែងបាត្រនឹងចីវរ កោរសក់នឹងពុកមាត់ ស្បែកដណ្តប់ខ្យល់សំពត់កាសាយៈ

២៨៥

មហាខន្ធកេ ថេយ្យសំវាសកតិក្ខិយប្បក្កន្តកោ

កាសាយានិ វត្តានិ អន្ធានេត្វា អារាមំ តន្តា ភិក្ខុ
អភិវាទេតិ ។ ភិក្ខុ ឃុំមាហាសុ កតិវស្សោសិ ត្វំ អារុ-
សោត ។ កី ឃុំ អារុសោ កតិវស្សោ ធាមាតិ ។
កោ បន តេ អារុសោ ឧបជ្ឈាយោតិ ។ កី ឃុំ អារុ-
សោ ឧបជ្ឈាយោ ធាមាតិ ។ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧចាលី
ឃុំតនោតិ ឥឡានុសោ ឧចាលី ឥមំ បព្វជិតំ អនុ-
យុញ្ញាហិតិ ។ អថទោ សោ បុរាណក្កុលបុត្តោ ទីណា-
កោលញ្ញោ អាយស្មតា ឧចាលីនា អនុយុញ្ញិយមាទោ
ឃុំតនោតិ អារោចេសិ ។ អាយស្មា ឧចាលី ភិក្ខុនំ
ឃុំតនោតិ អារោចេសិ ។ ភិក្ខុ ភកវតោ ឃុំតនោតិ អារោ-
ចេសុំ ។ ថេយ្យសំវាសកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ ន
ឧបសម្មនេតព្វោ ឧបសម្មន្នោ ធាសេតព្វោ ។ តិក្ខិយ-
បក្កន្តកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ ន ឧបសម្មនេ-
តព្វោ ឧបសម្មន្នោ ធាសេតព្វោតិ ។

មហាទុក្ខៈ មនុស្សល្ងង់សំរាស នឹងមនុស្សចូលព្វកតិរិយ

ទាំងឡាយខ្លួនឯងទៅកាន់អាមាហើយ ថ្វាយបង្គំភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា លោកបួសបានប៉ុន្មានវស្សា
ហើយ ។ កុលបុត្រនោះត្រឡប់សួរថា ម្ចាស់អាវុសា ពាក្យដែលថា
បួសបានប៉ុន្មានវស្សានេះតើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុទាំងឡាយសួរតទៅទៀតថា
ម្ចាស់អាវុសា ចុះលោកណាជាឧបជ្ឈាយវរបស់លោក ។ កុលបុត្រនោះ
ក៏ត្រឡប់សួរបកមកទៀតថា ម្ចាស់អាវុសា ពាក្យដែលហៅថាឧបជ្ឈាយវ
នេះតើដូចម្តេច ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះឧបាលីដ៏មាន
អាយុថា ម្ចាស់អាវុសាឧបាលីសូមនិមន្តលោកជម្រះសួរបញ្ជីជិតនេះមើល ។
ឯកុលបុត្រចាស់ដែលគ្មានញាតិសាលោហិតនោះ កាលបើត្រូវព្រះ
ឧបាលីដ៏មានអាយុជម្រះសួរហើយក៏ប្រាប់នូវសេចក្តីនុះតាមត្រង់ ។ ព្រះ
ឧបាលីដ៏មានអាយុដំណាលរឿងនុះប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលរឿងនុះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលជាថេយ្យសំរាស (ល្ងង់សំរាស) ជាឧបសម្បន្ន
មិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាឡើយ (បើ) ជាឧបសម្បន្នហើយ
គប្បីឲ្យវិនាសចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលដែលជាតិរិយបក្កនកៈ
(ចូលពួកតិរិយ) ជាឧបសម្បន្នមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា
ឡើយ (បើ) ជាឧបសម្បន្នហើយ គប្បីឲ្យវិនាសចេញ ។

វិទយបិណ្ឌេ មហាវគ្គោ

[១២៧] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ ជា-
តោ នាគយោនិយា អង្គិយតិ ហារាយតិ ជិត្តុច្ឆតិ ។
អថខោ តស្ស នាគស្ស ឯតនហោសិ តេន នុ ខោ
អហំ ឧបាយេន នាគយោនិយា ច បរិមុទ្ធវយ្យំ ឱប្បញ្ច
មនុស្សត្ថំ បដិលកេយ្យន្តិ ។ អថខោ តស្ស នាគស្ស
ឯតនហោសិ ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា ធម្ម-
ចារិណេ សមចារិណេ ព្រហ្មចារិណេ សច្ចវាទិណេ សីល-
វុទ្ធា កល្យាណធម្មា សចេ ខោ អហំ សមណេសុ
សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជេយ្យំ ឯវាហំ នាគយោនិយា ច
បរិមុទ្ធវយ្យំ ឱប្បញ្ច មនុស្សត្ថំ បដិលកេយ្យន្តិ ។ អថខោ
សោ នាគោ មាណវកវុណ្ណេន ភិក្ខុ ឧបសង្កមិត្តា
បព្វជ្ជំ យាចិ ។ តំ ភិក្ខុ បព្វាជេសុំ ឧបសម្មាទេសុំ ។
តេន ខោ បន សមយេន សោ នាគោ អញ្ញតរេន
ភិក្ខុនា សន្តិ បច្ឆន្តិមេ វិហារេ បដិវសតិ ។ អថខោ
សោ ភិក្ខុ វតិយា បច្ឆសសមយំ បច្ឆដ្ឋាយ អដ្ឋោ-
កាសេ ចង្កមតិ ។ អថខោ សោ នាគោ តស្ស ភិក្ខុ-
នោ និក្ខន្តេ វិស្សដ្ឋោ និទ្ធិំ ឱក្កមិ ។ សព្វោ វិហារោ

វិទយបិដក បហាវគ្គ

(១២៧) សម័យនោះឯង នាគមួយរូបឡើយណា យន្តិមរក្សមក្នុង
កំណើតរបស់នាគ ។ ឯនាគនោះក៏រំពឹងគិតដូច្នោះថា ដោយឧបាយដូច
ម្តេចអេះ ទើបអញនឹងបានរួចស្រឡះអំពីកំណើតនៃនាគផង ត្រឡប់
បាននូវអត្តភាពជាមនុស្សយ៉ាងឆាប់ផង ។ គ្រាតមក នាគនោះរំពឹងគិត
ដូច្នោះថា មានតែពួកសមណៈសក្យបុត្រទាំងនេះទើបលោកជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
ធម៌ ប្រព្រឹត្តស្ម័គ្រ ប្រព្រឹត្តប្រិសើរ និយាយពាក្យស្មោះត្រង់ មានសីល
មានកល្យាណធម៌ បើសិនជាអញបានឬសនឹងពួកសមណៈសក្យបុត្រ
អញមុខជានឹងបានរួចស្រឡះអំពីកំណើតនាគផង មុខជានឹងត្រឡប់បាន
នូវអត្តភាពជាមនុស្សយ៉ាងឆាប់ផង ដោយទំនងយ៉ាងនេះឯងមិនដែល
ឡើយ ។ លំដាប់នោះ នាគនោះក៏ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយដោយរកទ
ជាមាណពហើយសូមបញ្ជូន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ឲ្យបញ្ជូនជាមួយសម្បទា
នាគនោះ ។ សម័យនោះឯង នាគនោះនៅអាស្រ័យក្នុងវិហារនាទី
ចំផុត (វែន) ជាមួយនឹងភិក្ខុមួយរូប ។ ឯភិក្ខុនោះក្រាកឡើងក្នុងបច្ចុស-
សម័យនៃរាត្រីទៅដើរចង្រ្រមកដល់ទីវាល ។ កាលដែលភិក្ខុនោះចេញទៅ
ហើយ នាគនោះក៏ដេកលក់ស្លេងទៅ ។ វិហារ (កុដី) ទាំងមូលក៏ពេញ

២៨៧

មហាខន្ធកេ តាវត្ត

អហំនា បុណ្ណា ។ វាតថានេហិ កោតា និក្ខន្តា ហោន្តិ ។
អថខោ សោ ភិក្ខុ វិហារំ បវិសិស្សាមីតិ កេវាដំ បណា-
មេន្តោ អន្តស សត្វំ វិហារំ អហំនា បុណ្ណំ វាតថានេហិ
កោតេ និក្ខន្តេ ទិស្វាន ភីតោ វិស្សាមកាសិ ។ ភិក្ខុ
ឧបទាវិត្វា តំ ភិក្ខុំ ឯនតវេចំ កិស្ស ត្វំ អាវុសោ
វិស្សាមកាសីតិ ។ អយំ អាវុសោ សព្វោ វិហារោ អហំនា
បុណ្ណា វាតថានេហិ កោតា និក្ខន្តាតិ ។ អថខោ សោ
នាតោ តេន សន្ទេន បដិពុជ្ឈិត្វា សកេ អាសនេ និសីទិ ។
ភិក្ខុ វិវាហាសុ កោសិ ត្វំ អាវុសោតិ ។ អហំ កន្តេ
នាតោតិ ។ កិស្ស បន ត្វំ អាវុសោ ឯវុបមកាសីតិ ។
អថខោ សោ នាតោ ភិក្ខុនំ ឯតមត្តំ អាហេចេសិ ។
ភិក្ខុ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អថខោ កកវា ឯតស្មី
និទានេ ឯតស្មី បករណោ ភិក្ខុសង្ឃំ សន្និទាតាបេត្វា
តំ នាតំ ឯតនវេច តុម្រេ ខ្លត្ត នាតា អវុឡ្ហិយ្ហា
តមស្មី ធម្មវិទយេ កច្ច ត្វំ នាត តត្រូវ ចាតុទ្ធស

មហាខន្ធកៈ រឿងនាគ

ដោយពស់ ។ មានក្មេងទាំងឡាយល្បឿនចេញទៅតាមបង្អួច ។ កាល
ដែលភិក្ខុនោះបានសន្ទុះទ្វារដោយគិតថា អញនឹងចូលទៅកាន់វិហារ ក៏
បានឃើញនូវវិហារទាំងមូល ពេញដោយពស់នឹងក្មេងល្បឿនចេញតាម
បង្អួច លុះឃើញហើយក៏ខ្លាចហើយធ្វើនូវសំឡេងដ៏ប្លែក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ស្ទុះចូលទៅហើយក៏និយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុនោះថា ម្ចាស់អាវុសា
ហេតុអ្វីក៏លោកធ្វើនូវសម្រែកដ៏ប្លែកដូច្នោះ ។ ភិក្ខុនោះប្រាប់ថា ម្ចាស់
អាវុសា វិហារទាំងមូលនេះពេញដោយពស់ មានក្មេងល្បឿនចេញ
ទៅតាមបង្អួច ។ គ្រានោះ នាគនោះភ្ញាក់ឡើងដោយសំឡេងនោះហើយ
ក៏អង្គុយលើអាសនៈជារបស់ខ្លួន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ សួរថា ម្ចាស់
អាវុសា អ្នកឯងជាអ្វី ។ នាគនោះឆ្លើយថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំជានាគ ។ ភិក្ខុទាំងនោះសួរទៀតថា ម្ចាស់អាវុសា ចុះហេតុដូចម្តេច
បានជាអ្នកឯងមកធ្វើយ៉ាងហ្នឹង ។ នាគនោះក៏ឆ្លើយប្រាប់សេចក្តីនេះដល់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មាន
មុណ្យ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានមុណ្យឲ្យ
ប្រជុំភិក្ខុសង្ឃហើយទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នោះនឹងនាគនោះថា អ្នក
ឯងជាតួនាគ មិនមានធម៌ដុះដាលឡើងក្នុងធម៌វិន័យនេះទេ ម្ចាស់នាគ
អ្នកឯង ចូរទៅវិញទៅ (តែ) អ្នកឯង ចូររក្សានូវឧបាសថក្នុងថ្ងៃទី ១៤

២៨៨

វិធមបិដក មហាវគ្គោ

ចណ្ណាសេ ករដ្ឋមីយា ច បក្ខុស្ស ធានាសម្ម ឧប-
សេ ឃី ត្វំ ធាតយោនិយា ច បរិមុច្ឆិស្សសិ ឧប្បត្ត
មនុស្សតំ បដិលកិស្សសីតិ ។ អថខោ សោ ធាតោ
អរិយុទ្ធិធម្មោ តិរាហំ ឥមស្មី ធម្មវិទយេតិ ទុក្ខំ ទុម្ពោ
អស្សនិ បរត្តយមាណោ វិស្សំ ករិត្វា បក្កាមិ ។ អថ-
ខោ ភកកំ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ បច្ចយា
ធាតស្ស សភាវចានុកក្ខាយ យទា ច សជាតិយា
មេធុនំ ធម្មំ បដិសេវតិ យទា ច វិស្សដ្ឋោ និទ្ធិំ ឌុក្ក-
មតិ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ បច្ចយា ធាតស្ស សភាវ-
ចានុកក្ខាយ ។ តិរច្ឆានកតោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ
ន ឧបសម្មនេតព្វោ ឧបសម្មន្នោ ធាសេតព្វោតិ ។

[១២៨] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ មា-
ណាវកោ មាតរំ ជីវិតា រោរោបេសិ ។ សោ តេន ចាប-
កេន កក្កេន អដ្ឋិយតិ ហារាយតិ ជិក្ខុត្តតិ ។ អថខោ
តស្ស មាណាវកស្ស ឯតនហោសិ កេន នុ ខោ
អហំ ឧចាយេន ឥមស្ស ចាបកស្ស កម្មស្ស និក្ខន្តិ

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ថ្ងៃទី១៥ និងថ្ងៃទី៨ នៃបុគ្គក្នុងលំនៅរបស់ខ្លួននោះឯងចុះ កាលបើធ្វើដូច្នោះ
ហើយ អ្នកឯងមុខជានឹងល្អោះចាកកំណើតនាគផង មុខជានឹងត្រឡប់បាន
នូវអត្តភាពជាមនុស្សយ៉ាងឆាប់រហ័សផង ។ នាគនោះក៏គិតថា បានពូថា
អញជាសត្វមានធម៌មិនល្អគលាសឡើងក្នុងធម៌វិន័យនេះទេ រួចក៏មាន
ទុក្ខក្នុងចិត្តយំសម្រក់ទឹកភ្នែក ធ្វើនូវសំឡេងដ៏ប្លែកហើយច្រៀសចេញទៅ ។
ដំណើរនោះមក ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកហើយ
ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បច្ច័យដែលនាំឲ្យនាគប្រែត្រឡប់ខ្លួន
មកតាមប្រក្រតីវិញនេះ^(១)មានពីរយ៉ាង គឺក្នុងកាលដែលនាគសពមេម៉ែន-
ធម្មដោយនាងនាគមានជាតិស្មើគ្នា ១ ក្នុងកាលដែលនាគដេកលក់ស្និទ្ធ
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បច្ច័យទាំងពីរនេះឯង ជាហេតុដែលនាំឲ្យនាគប្រែ
ត្រឡប់ខ្លួនមកតាមប្រក្រតីវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សត្វតិរច្ឆានជា
ឧបសម្បទ្ធមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាឡើយ (បើ) ជា
ឧបសម្បទាហើយ គប្បីឲ្យវិនាសចេញ ។

(១២៨) សម័យនោះឯង មាណពម្នាក់ផ្តាច់ដីវិតមាតា ។ មាណព
នោះក៏ត្រឡប់ អៀនអន់ ខ្ពើមរមើមនឹងកម្មដ៏លាមកនោះ ។ ត្រាតមក
មាណពនោះក៏មានគំនិតយ៉ាងនេះថា អញនឹងដឹករំលែងបាបកម្មនេះចោល

---

១ គឺនាគដែលនិម្មិតខ្លួនជាមាណពហើយ អាចត្រឡប់ក្លាយខ្លួនមកជានាគវិញដោយពេញ
ពីរយ៉ាងនោះ ។

២៨៧

មហាទន្ធកេ មាតុយាតកោ ន ឧបសម្ព័ន្ធតោ

កេយ្យន្តំ ។ អថទោ វស្ស មាណវកេស្ស ឯតទហោសិ
តមេ ទោ សមណា សក្យបុត្តិយា ធម្មចារិនោ សម-
ចារិនោ ព្រហ្មចារិនោ សច្ចវាទិនោ សីលវន្តោ កល្យាណ-
ធម្មា សទេ ទោ អហំ សមណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ
បព្វជេយ្យំ ឯវាហំ ឥមស្ស ចាបកស្ស កម្មស្ស និក្ខន្តិ
កេយ្យន្តំ ។ អថទោ សោ មាណវកោ ភិក្ខុ ឧប-
សម្ព័ន្ធពិក្ខុ បព្វជំ យាចិ ។ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧចាលី
ឯតទវេចំ បុព្វេបិ ទោ អារុសោ ឧចាលី នាកោ
មាណវកវណ្ណោ ន ភិក្ខុសុ បព្វជិតោ ឥឡ្ហារុសោ ឧចាលី
ឥមំ មាណវកំ អនុយុញ្ញាហិតិ ។ អថទោ សោ
មាណវកោ អាយស្មតា ឧចាលីនា អនុយុញ្ញាយមាណោ
ឯតមត្តំ អារោចេសិ ។ អាយស្មា ឧចាលី ភិក្ខុនំ
ឯតមត្តំ អារោចេសិ ។ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្តំ អារោ-
ចេសុំ ។ មាតុយាតកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្ព័ន្ធនោ ន
ឧបសម្ព័ន្ធតោ ឧបសម្ព័ន្ធនោ នាសេតព្ពោតិ ។

មហាខន្តាៈ មនុស្សដែលសម្លាប់មាតា មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា

ចេញដោយ ទុបាយដូចម្តេចហ្ន៎ ។ លំដាប់ពីនោះទៀត មាណពនោះ
ត្រិះរិះដូច្នោះថា សមណៈជាសក្យបុត្រទាំងឡាយមេ លោកប្រព្រឹត្តធម៌
ប្រព្រឹត្តស្ម័គ្រ ប្រព្រឹត្តប្រសើរ និយាយពាក្យទៀងត្រង់ មានសីល មាន
កល្យាណធម៌ បើសិនជាអញបានប្អូនសក្ខីសំណាកពួកសមណៈសក្យ-
បុត្រ អញមុខជានឹងដករំលើងកម្មដ៏លាមកនេះបាន ដោយទំនងយ៉ាងនេះ
ឯង មិនរំលងឡើយ ។ មាណពនោះក៏ចូលទៅកក់ទាំងឡាយហើយ
សូមបញ្ជាក់ក្នុងត្រាពនោះឯង ។ ក៏ទាំងឡាយនិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះ
ទុបាលីដ៏មានអាយុថា ម្ចាស់អាវុសាទុបាលី ក្នុងកាលមុនមាននាគ
មកប្អូនសក្ខីសំណាកពួកក៏ដោយគេទៅជាមាណពម្តងទៅហើយ ម្ចាស់
អាវុសាទុបាលី យើងសូមរំលឹកលោក សូមឲ្យលោកដម្រះសួរមាណព
នេះទៀត ។ ឯមាណពនោះកាលបើត្រូវព្រះទុបាលីដ៏មានអាយុដម្រះសួរ
ទៅហើយ ក៏ប្រាប់រឿងរ៉ាវនុះតាមត្រង់ ។ ព្រះទុបាលីដ៏មានអាយុ
ដំណាលរឿងនុះប្រាប់ក៏ទាំងឡាយ ។ ក៏ទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តី
នុះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ក៏ទាំងឡាយ
មនុស្សដែលសម្លាប់មាតា ជាឧបសម្បទាមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឲ្យឧប-
សម្បទាឡើយ (បើ) ជាឧបសម្បទាហើយ ត្រូវឲ្យវិនាសចេញ ។

២៧០

វិន័យបិដក មហាវគ្គោ

[១២៧] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតវេ
មាណវកោ បិវរំ ជីវិតា វេរោបេសិ ។ សោ តេន
ចាបកេន កម្មេន អដ្ឋិយតិ ហរាយតិ ជិក្ខុច្ឆតិ ។
អថខោ តស្ស មាណវកស្ស ឯតទហោសិ កេន នុ
ខោ អហំ ឧទាយេន ឥមស្ស ចាបកស្ស កម្មស្ស
ជិក្ខុន្តិ ករយ្យន្តិ ។ អថខោ តស្ស មាណវកស្ស
ឯតទហោសិ ឥមេ ខោ សមណា សក្យបុត្តិយា
ធម្មចារិណោ សមចារិណោ ព្រញុចារិណោ សច្ចវាទិណោ
សីលវន្តោ កល្យាណធម្មា សមេ ខោ អហំ សម-
ណេសុ សក្យបុត្តិយេសុ បព្វជេយ្យំ ឯវាហំ ឥមស្ស
ចាបកស្ស កម្មស្ស ជិក្ខុន្តិ ករយ្យន្តិ ។ អថខោ
សោ មាណវកោ ភិក្ខុ ឧបសង្កម័ត្វា បព្វជ្ជំ យាចិ ។
ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ ឧទាលី ឯតទវេទុំ ពុព្វេបិ ខោ
អារុសោ ឧទាលី ធាតោ មាណវកវណ្ណេន ភិក្ខុសុ
បព្វជិវេតា ឥដ្ឋារុសោ ឧទាលី ឥមំ មាណវកំ អនុ-
យ្យញ្ញាហិតំ ។ អថខោ សោ មាណវកោ អាយស្មតា

វិន័យចំណែក មហាវគ្គ

(១២៧) សម័យនោះឯង មាណពម្នាក់ផ្តាច់ជីវិតបិតា ។ មាណព
នោះកើតទុក្ខ អៀនអន់ ខ្លើមរអើមនឹងបាបកម្មនោះ ។ លំដាប់ពីនោះមក
មាណពនោះមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ដោយឧបាយដូចម្តេចអេះ ទើបអញ
នឹងដឹករំលើងកម្មដ៏លាមកនេះចោលចេញបាន ។ (គាត់មកទៀត មាណព
នោះមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្រទាំងនេះជាអ្នក
ប្រព្រឹត្តធម៌ ប្រព្រឹត្តស្ម័គ្រ ប្រព្រឹត្តប្រសើរ ពោលពាក្យទៀងត្រង់ មាន
សីលនឹងមានកល្យាណធម៌ បើសិនណា ជាអញបានបួសក្នុងសំណាក់
ពួកសមណៈសក្យបុត្រ អញមុខជានឹងដឹករំលើងបាបកម្មនេះ ដោយទំនង
យ៉ាងនេះបានមិនខានឡើយ ។ មាណពនោះក៏ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយ
ហើយសូមបញ្ជាក់ផ្ទះគ្រានោះឯង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបាននិយាយយ៉ាងនេះ
នឹងព្រះឧបាលិង្គីមានអាយុថា ម្ចាស់អាវុសោឧបាលិ កាលពីមុនមាននាគ
មកបួសនឹងពួកភិក្ខុ ដោយកេទជាមាណពម្តងទៅហើយ ម្ចាស់អាវុសោ
ឧបាលិ យើងសូមរំលឹកលោក សូមនិមន្តលោកទៅជម្រះសួរមាណព
នេះទៀត ។ ឯមាណពនោះកាលបើត្រូវព្រះឧបាលិង្គីមានអាយុលោក

២៧១

មហាវគ្គកេ អរហន្តយាគកោ ៨ ឧបសម្ព័ន្ធទេតព្វោ

ទុចាលីនា អនុយុស្សិយេហនោ ឯតមន្តំ អាពោចេសិ ។
អាយស្មា ទុចាលិ ភិក្ខុនំ ឯតមន្តំ អាពោចេសិ ។
ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមន្តំ អាពោចេសុំ ។ បិតុយាតកោ
ភិក្ខុវេ អនុបសម្ព័ន្ធា ៨ ឧបសម្ព័ន្ធទេតព្វោ ឧប-
សម្ព័ន្ធា នាសេតព្វោតិ ។

[១៣០] តេន ចោ បន សមយេន សម្ពហុលា
ភិក្ខុ សាកេតា សាវត្ថី អន្ធានមក្កប្បដិបដ្ឋា ហោន្តិ ។
អន្ធានមក្ក ចោរា និក្ខមិត្តា ឯតច្ចេ ភិក្ខុ អច្ឆិទ្ធិសុ
ឯតច្ចេ ភិក្ខុ ហនិសុ ។ សាវត្ថិយា រាជកជា និក្ខមិ-
ត្តា ឯតច្ចេ ចោវេ អន្តហេសុំ ។ ឯតច្ចេ ចោរា បលា-
យីសុ ។ យេ តេ បលាយីសុ តេ ភិក្ខុសុ បព្វជីសុ ។
យេ តេ កហិតា តេ វជាយ ឱនិយន្តិ ។ អន្ធាសំសុ
ចោ តេ បព្វជិតា តេ ចោវេ វជាយ ឱនិយមនេ
និស្វាន ឯវមាហំសុ សាធុ ចោ មយំ បលាយីន្តា ស-
ចជ្ជ មយំ កយ្ហេយ្យាម មយម្បិ ឯវមេវ ហញ្ញេយ្យា-
មាតិ ។ ភិក្ខុ ឯវមាហំសុ កី បន តុម្ពេ អាវុសោ

មហាទន្ធកៈ បុស្សដែលសម្រាប់ព្រះអរហន្ត សង្ឃមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា

ដម្រះស្ករទៅហើយ ក៏ប្រាប់រឿងនុ៎ះតាមត្រង់ ។ ព្រះឧបាលីដ៏មានកាយ
ក៏ដំណាលរឿងនុ៎ះប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលរឿង
នុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
មនុស្សដែលសម្រាប់បិកា ជាឧបសម្បទាមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឲ្យ
ឧបសម្បទាឡើយ (បើ) ជាឧបសម្បទាហើយ គប្បីឲ្យវិនាសចេញ ។

[១៣០] សម័យនោះឯង មានភិក្ខុទាំងឡាយច្រើនរូបចេញពីក្រុង
សាកេតដើរតាមផ្លូវឆ្ងាយទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ។ ដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវពួក
ចោរចេញមក ខ្លះឆក់ដំណើមពួកភិក្ខុ ខ្លះសម្លាប់ពួកភិក្ខុ ។ រាជអាមាត្យ
ទាំងឡាយចេញពីក្រុងសាវត្ថីបានចាប់នូវចោរពួកខ្លះ ។ ពួកចោរខ្លះរត់
បាត់ទៅ ។ ពួកចោរណាដែលរត់បាត់ទៅនោះ ក៏ទៅបួសក្នុងសំណាក់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកចោរណាដែលរាជអាមាត្យចាប់បានហើយនោះ
គេក៏នាំចូលទៅនឹងសម្រាប់ ។ ពួកចោរដែលបួសហើយទាំងនោះក៏បាន
ឃើញពួកចោរដែលគេនាំចូលទៅដើម្បីសម្រាប់នោះ លុះឃើញហើយ
និយាយយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយលួចរត់រួចបានមកក៏ជាការស្រួល បើ
សំណាក់ជាយើងទាំងឡាយត្រូវគេចាប់ក្នុងថ្ងៃនោះ យើងទាំងឡាយ
មុខជានឹងត្រូវគេសម្រាប់យ៉ាងនោះឯងមិនលែងឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភារុសា ចុះហេតុដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយ

២៧២

វិនយបិដកេ បហាវុទ្ធា

អកត្តាតិ ។ អថទោ តេ បព្វជីតា ភិក្ខុនំ ឯតមត្តំ
អាពោចេសុំ ។ ភិក្ខុ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាពោចេសុ ។
អរហន្តោ ឯតេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អរហន្តយាតកោ ភិក្ខុវេ
អនុបសម្មវុទ្ធា ន ឧបសម្មនេតព្វោ ឧបសម្មវុទ្ធា
នាសេតព្វោតិ ។

[១៣១] តេន ទោ បន សមយេន សម្ពហុលា
ភិក្ខុនិយោ សាកេតា សាវត្ថី អន្ធានមក្កប្បជីបន្នា ហោន្តិ។
អន្តរមក្កេ ចោរា និក្ខមិត្តា ឯកច្ចា ភិក្ខុនិយោ អន្ធនិស្ស
ឯកច្ចា ភិក្ខុនិយោ ធូសេសុំ ។ សាវត្ថិយា រាជកិដា
និក្ខមិត្តា ឯកច្ចេ ចោវេ អក្កហេស្សំ ។ ឯកច្ចេ ចោរា
បលាយីសុ ។ យេ តេ បលាយីសុ តេ ភិក្ខុសុ បព្វ-
ជីសុ ។ យេ តេ កហិតា តេ វជាយ ឡិយន្តិ ។
អន្ធសំសុ ទោ តេ បព្វជីតា តេ ចោវេ វជាយ ឡិយ-
យមាទេ និស្វាន ឯវមហំសុ សាធុ ទោ មយំ
បរាហយីម្ហា សចដ្ឋ មយំ កយ្ហយ្យាម បយម្បំ ឯវមេវ

វិទ្យបិដក មហាវគ្គ

ធ្វើដូច្នោះ ។ ពួកចោរដែលបួសហើយនោះក៏ប្រាប់នូវសេចក្តីនុះដល់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
បុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកភិក្ខុ (ដែលចោរ
សម្លាប់ហើយ) នុះជាអរហន្ត ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនុស្សដែលសម្លាប់
អរហន្ត ជាឧបសម្បន្នមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទារឿយ
(បើ) ជាឧបសម្បន្នហើយ គប្បីឲ្យវិនាសចេញ ។

(១៣១) សម័យនោះឯង មានពួកភិក្ខុនីច្រើនរូបចេញពីក្រុងសា-
កេតដើរទៅតាមផ្លូវឆ្ងាយទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ។ ដល់ពាក់កណ្តាលផ្លូវចោរ
ទាំងឡាយក៏ចេញមក ពួកខ្លះឆក់ដណ្តើមភិក្ខុនីទាំងឡាយ ពួកខ្លះប្រទុស្ត
(សេពមេដុនធម្ម) នឹងភិក្ខុនីទាំងឡាយ ។ រាជអាមាត្យទាំងឡាយចេញពី
ក្រុងសាវត្ថីទៅចាប់បានពួកចោរខ្លះ ។ ពួកចោរខ្លះរត់រួចទៅ ។ ពួកចោរ
ណាដែលរត់រួចទៅ ក៏ទៅបួសក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកចោរ
ណាដែលរាជអាមាត្យចាប់បានហើយនោះ គេក៏នាំចូលទៅដើម្បីសម្លាប់ ។
ពួកចោរទាំងនោះដែលបួសហើយ ក៏បានឃើញពួកចោរដែលគេនាំចូល
ទៅដើម្បីសម្លាប់នោះ លុះឃើញហើយក៏និយាយពាក្យយ៉ាងនេះថា យើង
ទាំងឡាយបានរត់រួចមកក៏ជាការស្រួលហើយ បើសិន ណា ជាយើង
ទាំងឡាយត្រូវគេចាប់ក្នុងថ្ងៃនោះ យើងត្រូវគេសម្លាប់ដោយទំនងនេះឯង

២៧៧

មហេទន្តកេ ឧបោស្សន្តរាមោ ន ឧបសម្មាទេតព្វោ

ហព្វោយ្យមាតិ ។ ភិក្ខុ ឃីវហាហំសុ ភី បន តុម្រេ
អាវុសោ អកត្តាតិ ។ អថទោ តេ បព្វជីតោ ភិក្ខុឯ
ឯតមត្តំ អាវោចេសុ ។ ភិក្ខុ ភក្កវតោ ឯតមត្តំ
អាវោចេសុ ។ ភិក្ខុធិទ្ធសកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ
ន ឧបសម្មាទេតព្វោ ឧបសម្មន្នោ នាសេតព្វោតិ ។
សង្ឃកេនកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ ន ឧបសម្មា-
ទេតព្វោ ឧបសម្មន្នោ នាសេតព្វោតិ ។ លោហំតុប្បា-
នកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ ន ឧបសម្មាទេតព្វោ
ឧបសម្មន្នោ នាសេតព្វោតិ ។

[១៣២] តេន ទោ បន សបយេន អញ្ញតរោ ទុក-
តោព្យញ្ញនកោ ភិក្ខុសុ បព្វជីតោ ហោតិ ។ សោ ករោ-
តិបិ កាវោចេតិបិ ។ ភក្កវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុ ។
ទុកតោព្យញ្ញនកោ ភិក្ខុវេ អនុបសម្មន្នោ ន ឧប-
សម្មាទេតព្វោ ឧបសម្មន្នោ នាសេតព្វោតិ ។

មហាទន្លកៈ មនុស្សទកតោព្យញ្ញនក (មនុស្សមានភេទពីរ) សង្ឃមិនត្រូវឱ្យទបសម្បទា

មិនលែងឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយស្រឡាញ់នេះថា ម្ចាស់អាវុសា ចុះហេតុ ដូចម្តេច បានជាអ្នកទាំងឡាយធ្វើដូច្នោះ ។ ពួកចោរដែលបួសហើយនោះ ក៏ប្រាប់រឿងនេះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនុស្សដែលទ្រុស្តភិក្ខុនី ជាទបសម្បទាមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឱ្យ ទបសម្បទាឡើយ (បើ) ជាទបសម្បទាហើយ គប្បីឱ្យវិនាសចេញ ។ ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ មនុស្សដែលបំបែកសង្ឃជាទបសម្បទាមិនបានទេ សង្ឃមិន គប្បីឱ្យទបសម្បទាឡើយ (បើ) ជាទបសម្បទាហើយ គប្បីឱ្យវិនាសចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មនុស្សដែលធ្វើលោហិតុប្បាទ (ធ្វើព្រះលោហិត ព្រះពុទ្ធឱ្យពូតឡើង) ជាទបសម្បទាមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឱ្យ ទបសម្បទាឡើយ (បើ) ជាទបសម្បទាហើយ គប្បីឱ្យវិនាសចេញ ។

(១៣២) សម័យនោះឯង មានមនុស្សទកតោព្យញ្ញនក (មនុស្ស មានភេទពីរ) ម្នាក់ បួសក្នុងសំណាក់ពួកភិក្ខុ ។ ទកតោព្យញ្ញនកនោះធ្វើ (មេចុន) ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគឱ្យធ្វើនឹងខ្លួនខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល សេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ទកតោព្យញ្ញនក ជាទបសម្បទាមិនបានទេ សង្ឃមិនគប្បីឱ្យ ទបសម្បទាឡើយ (បើ) ជាទបសម្បទាហើយ គប្បីឱ្យវិនាសចេញ ។

វិទេយបិដកេ មហាវគ្គោ

[១៣៣] តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អនុបជ្ឈា-
យេតំ ឧបសម្មាទេន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។
ន ភិក្ខុវេ អនុបជ្ឈាយេកោ ឧបសម្មាទេតព្វោ យោ ឧប-
សម្មាទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ភិក្ខុ សង្ឃេន ឧបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេន្តិ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ សង្ឃេន
ឧបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេតព្វោ យោ ឧបសម្មាទេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន
ភិក្ខុ កណោន ឧបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេន្តិ ។ កក-
វតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។ ន ភិក្ខុវេ កណោន
ឧបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេតព្វោ យោ ឧបសម្មា-
ទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ភិក្ខុ បណ្ណាកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេន្តិ
។ បេ ។ ថេយ្យសំវាសកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេន្តិ ។
តិវិញ្ញយប្បក្កន្តកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេន្តិ ។ តិវច្ឆានក-
តុបជ្ឈាយេន ឧបសម្មាទេន្តិ ។ មាតុយាតកុបជ្ឈាយេន

វិទយបិដក មហាវគ្គ

[១៣៣] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដល់
សាមណេរដែលគ្មានឧបជ្ឈាយ៍ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សាម-
ណេរដែលគ្មានឧបជ្ឈាយ៍ ភិក្ខុមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាឡើយ ភិក្ខុណាឲ្យ
ឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧប-
សម្បទា (ដល់សាមណេរ) ដោយមានសង្ឃជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដោយមានសង្ឃជាឧបជ្ឈាយ៍
ឡើយ ភិក្ខុណាឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុ
ទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានគណៈជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដោយមានគណៈជាឧបជ្ឈាយ៍
ឡើយ ភិក្ខុណាឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ គ្រានោះឯង ភិក្ខុ
ទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានឧបជ្ឈាយ៍ជាមនុស្សខ្ចីយ ។ បេ ។
ឲ្យឧបសម្បទាដោយមានឧបជ្ឈាយ៍ជាមនុស្សលួចសំរាម ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានឧបជ្ឈាយ៍ជាមនុស្សដែលចូលពួកតិរិយ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានឧបជ្ឈាយ៍ជាសត្វតិរច្ឆាន ។ ភិក្ខុ

២៧៥

មហាវិទ្យុកេ ន ឧបសម្បទេតោ អនុបជ្ឈយក ទាយា

ឧបសម្បទេន្តិ ។ បិទុយាតកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្ប-
ទេន្តិ ។ អរហន្តយាតកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេន្តិ ។
ភិក្ខុនិទ្ទិសកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេន្តិ ។ សង្ឃកេន-
កុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេន្តិ ។ លោហិតុប្បទន-
កុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេន្តិ ។ ឧកតោព្យញ្ញន-
កុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមន្ត
អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតុបជ្ឈាយេន ឧប-
សម្បទេតោ ន ថេយ្យសំវាសកុបជ្ឈាយេន ឧប-
សម្បទេតោ ន តិវិយប្បក្កន្តកុបជ្ឈាយេន ឧប-
សម្បទេតោ ន តិវិទ្ធានកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេ-
តោ ន មាតុយាតកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេតោ
ន បិទុយាតកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេតោ ន អរ-
ហន្តយាតកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេតោ ន ភិក្ខុនិ-
ទ្ទិសកុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេតោ ន សង្ឃកេន-
កុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេតោ ន លោហិតុប្បទន-
កុបជ្ឈាយេន ឧបសម្បទេតោ ន ឧកតោព្យញ្ញនកុ-

មហាទន្តកៈ ពួកសាមណេរដែលឆ្ពោះទេសជ្ឈាយនដំបូង រស្មីមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា

ទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជាមាតុយាគកៈ (អ្នកសម្លាប់
ម្តាយ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជាបិតុយាគកៈ
(អ្នកសម្លាប់បិតា) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជា
អវហន្តយាគកៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជាភិក្ខុនី
ទូសកៈ (ទ្រុសភិក្ខុនី) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយន
ជាសង្ឃកេទកៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជា
លោហិតុច្ឆារកៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជា
ឧករោព្យញ្ញនកៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីខ្ពស់ចំពោះព្រះដ៏មាន
បុណ្យ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយភិក្ខុមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា
ដោយមានទេសជ្ឈាយនជាមនុស្សខ្ចីយ មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា ដោយមាន
ទេសជ្ឈាយនជាថេយ្យសំវាសកៈ (អ្នកលួចសំវាស) មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា
ដោយមានទេសជ្ឈាយនជាអ្នកចូលពួកតិរិយ មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា ដោយ
មានទេសជ្ឈាយនជាសត្វតិរិយាស មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយន
ជាមាតុយាគកៈ មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជាបិតុយាគកៈ
មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជាអវហន្តយាគកៈ មិនគប្បីឲ្យ
ឧបសម្បទាដោយមានទេសជ្ឈាយនជាភិក្ខុនីទូសកៈ មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា
ដោយមានទេសជ្ឈាយនជាសង្ឃកេទកៈ មិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា ដោយមាន

វិធីបដិសេធ មហាវញ្ញ

បដ្ឋាយេន ឧបសម្បទេតព្វោ យោ ឧបសម្បទេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខជស្សាតិ ។

[១៣៤] តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អបត្ត-
កំ ឧបសម្បទេន្តិ ។ ហត្ថេស្ស^(៦) បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។
មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ជីយន្តិ វិទាចេន្តិ សេយ្យថាបិ តិត្តិ-
យាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ
អបត្តកោ ឧបសម្បទេតព្វោ យោ ឧបសម្បទេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន
ភិក្ខុ អប័វកំ ឧបសម្បទេន្តិ ។ នក្កា បិណ្ណាយ
ចរន្តិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ ជីយន្តិ វិទាចេន្តិ សេយ្យ-
ថាបិ តិត្តិយាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
ន ភិក្ខុវេ អប័វកោ ឧបសម្បទេតព្វោ យោ ឧប-
សម្បទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ភិក្ខុ អបត្តប័វកំ ឧបសម្បទេន្តិ ។ នក្កា
ហត្ថេស្ស បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ

៦ អបត្តកា ហត្ថេស្សតិ កត្តបិ យេន្តេ ទិស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវិគ្គ

ទុបដ្ឋាយ៍ ជាលោហិតុប្បទតៈ មិនគប្បីឱ្យទុបសម្បទាដោយមានទុបដ្ឋាយ៍
ជាទុក្ខតោព្យញ្ញនកៈ ភិក្ខុណាឱ្យទុបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។

[១៣៤] សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យទុបសម្បទាដល់
កុលបុត្រគ្មានបាត្រ ។ ភិក្ខុទាំងនោះត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតនឹងវែងទាំងឡាយ ។
មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស និងដៀល បន្តបង្កាប់ថា ដូចពួកភិក្ខុវិយ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់បញ្ញត្តថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនគប្បីឱ្យទុបសម្បទាដល់កុល-
បុត្រគ្មានបាត្រទេ ភិក្ខុណាឱ្យទុបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ សម័យនោះ
ឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យទុបសម្បទាដល់កុលបុត្រគ្មានចីវរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
ក៏អាត្រាតកាយត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស
និងដៀល បន្តបង្កាប់ថា ដូចពួកភិក្ខុវិយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល
សេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុកុំគប្បីឱ្យទុបសម្បទាដល់កុលបុត្រគ្មានចីវរ ភិក្ខុណាឱ្យ
ទុបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យ
ទុបសម្បទាដល់កុលបុត្រគ្មានទាំងបាត្រទាំងចីវរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏អាត្រាត
ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតនឹងវែងទាំងឡាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស

២៧៧

មហាទន្ធតេ អបត្តបិរោ ៧ ឧបសម្បទេតព្វោ

ខ័យន្តំ វិចារេន្តំ សេយ្យថាបិ តិត្តិយាតិ ។ កកវតោ
ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ អបត្តបិរោ
ឧបសម្បទេតព្វោ យោ ឧបសម្បទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខ-
ជស្កាតិ ។ តេន ទោ បន សមយេន ភិក្ខុ យា-
ចិតតេន បត្តេន ឧបសម្បទេន្តិ ។ ឧបសម្បទន្ធ
បត្តំ បដិហារន្តិ ។ ហត្ថេសុ បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។
មនុស្សា ទុដ្ឋាយន្តិ ខ័យន្តំ វិចារេន្តំ សេយ្យថាបិ
តិត្តិយាតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន
ភិក្ខុវេ យាចិតតេន បត្តេន ឧបសម្បទេតព្វោ យោ
ឧបសម្បទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខជស្កាតិ ។ តេន ទោ
បន សមយេន ភិក្ខុ យាចិតតេន បិរោន ឧបសម្ប-
ទេន្តិ ។ ឧបសម្បទន្ធ បិរំ បដិហារន្តិ ។ នក្កា បិណ្ណាយ
ចរន្តិ ។ មនុស្សា ទុដ្ឋាយន្តិ ខ័យន្តំ វិចារេន្តិ
សេយ្យថាបិ តិត្តិយាតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេ-
សុំ ។ ន ភិក្ខុវេ យាចិតតេន បិរោន ឧបសម្បទេតព្វោ

មហាទន្ធកៈ មនុស្សបានពង្រឹងវិស្វកម្មសម្បទា

តិះដៀល បន្តបង្ហាត់ថា ដូចពួកតិរិយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តី
+ នុះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុកុំឃ្លីឱ្យឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រគ្មានទាំងបាតទាំងច័រ ភិក្ខុណាឱ្យ
ឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ សម័យនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យឧបសម្បទា
ដល់កុលបុត្រដោយមានបាតដែលខ្ចីគេ ។ ម្ចាស់បាតទាំងឡាយនាំ
យកបាតត្រឡប់ទៅវិញ ក្នុងកាលដែលកុលបុត្រនោះបានឧបសម្បទា
ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះត្រាច់ទៅបិណ្ណបាតនឹងដៃទាំងឡាយ ។ មនុស្ស
ទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្តបង្ហាត់ថា ដូចពួកតិរិយ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានបុណ្យសិរី ។ ព្រះអង្គទ្រង់
បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកុំឃ្លីឱ្យឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រ
ដែលខ្ចីបាតគេ ភិក្ខុណាឱ្យឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ សម័យ
នោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រដែលខ្ចីច័រគេ ។
ម្ចាស់ច័រទាំងឡាយនាំយកច័រត្រឡប់ទៅវិញ ក្នុងកាលដែលកុលបុត្រ
នោះបានឧបសម្បទាហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះត្រាច់ទៅបិណ្ណបាត
ទាំងអាត្រាកាយ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស តិះដៀល បន្ត
បង្ហាត់ថា ប្រហែលគ្នានឹងពួកតិរិយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តី
+ នុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

២៧៨

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

យោ ឧបសម្បទេយ្យ អាចត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ តេន
ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ យោចិត្តេន បត្តចីវរេន
ឧបសម្បទេន្តិ ។ ឧបសម្បទន្ត បត្តចីវរំ បដិហារន្តិ ។
នត្តា ហត្ថេសុ បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។ មនុស្ស ឧជ្ឈរ-
យន្តិ ខ័យន្តិ វិចារេន្តិ សេយ្យថាបិ តត្ថយាតិ ។
កករតោ ឯតមត្តំ អាហារេចសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ យោចិ-
តកេន បត្តចីវរេន ឧបសម្បទេតព្វោ យោ ឧប-
សម្បទេយ្យ អាចត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។

នឧបសម្បទេតព្វាវសតិវំ និដ្ឋិតំ ។

(១៣៥) តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ
ហត្ថច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។ បេ ។ ចានច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។
ហត្ថចានច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។ កណ្ណច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។
នាសច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។ កណ្ណនាសច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។
អង្គលីច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។ អឌ្ឍច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។
កណ្ណាច្ន័ន្តំ បញ្ជាជេន្តិ ។ ដលាហត្ថកំ បញ្ជាជេន្តិ ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ភិក្ខុមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រដែលខ្ចីចីវរគេឡើយ ភិក្ខុណាឲ្យ
ឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧប-
សម្បទាដល់កុលបុត្រដែលខ្ចីទាំងបាត្រនឹងចីវរគេ ។ ពួកម្ចាស់គេក៏នាំយក
បាត្រនឹងចីវរត្រឡប់ទៅវិញក្នុងកាលដែលកុលបុត្រនោះបានឧបសម្ប-
ទាហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏អាក្រក់កាយត្រាច់ទៅចំណូរចាតនឹងដៃ
ទទេ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស គំរេងៀល បន្តិះបង្កាប់ថា
ប្រហែលគ្នានឹងពួកត្រិវិយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
កុំគប្បីឲ្យឧបសម្បទាដល់កុលបុត្រដែលខ្ចីបាត្រនឹងចីវរគេឡើយ ភិក្ខុ
ណាឲ្យឧបសម្បទា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។

ចប់ វិវាសន៍ដឹងអំពីបុគ្គល ២០ ចំពោះដែលសង្ឃមិនគប្បីឲ្យឧបសម្បទា ។

(១៣៥) ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយបំបួសមនុស្សដាច់ដៃ
។ បេ ។ បំបួសមនុស្សដាច់ជើង ។ បំបួសមនុស្សដាច់ទាំងដៃទាំងជើង ។
បំបួសមនុស្សដាច់ត្រចៀក ។ បំបួសមនុស្សកំបុតច្រមុះ ។ បំបួសមនុស្ស
កំបុតទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ ។ បំបួសមនុស្សកំបុតម្រាមដៃ ។ បំបួស
មនុស្សកំបុតមេដៃឬមេជើង ។ បំបួសមនុស្សដាច់សរសៃធំ ។ បំបួសមនុស្ស

២៧៧

មហាទន្ធកេ ហត្ថនិទ្ទេសយោ ៨ បញ្ចដេតព្វា

ឡង្គំ បញ្ចាដេត្តិ ។ វាបនំ បញ្ចាដេត្តិ ។ គលតស្នាតិ^(១)
បញ្ចាដេត្តិ ។ លត្តុណាហតំ បញ្ចាដេត្តិ ។ តសាហតំ
បញ្ចាដេត្តិ ។ លិខិតតំ បញ្ចាដេត្តិ ។ សីបដិ បញ្ចាដេត្តិ ។
ចាបរោតិ បញ្ចាដេត្តិ ។ បរិសទ្ធសតំ បញ្ចាដេត្តិ ។
តាណាំ បញ្ចាដេត្តិ ។ តុណ្ណាំ បញ្ចាដេត្តិ ។ ខត្តំ
បញ្ចាដេត្តិ ។ បត្តុហតំ បញ្ចាដេត្តិ ។ ជិន្និយាបដំ
បញ្ចាដេត្តិ ។ ជរាទុត្តលំ បញ្ចាដេត្តិ ។ អន្ធិ បញ្ចាដេត្តិ ។
ម្នកំ បញ្ចាដេត្តិ ។ តាដិរំ បញ្ចាដេត្តិ ។ អន្ធិម្នកំ បញ្ចា-
ដេត្តិ ។ អន្ធិតាដិរំ បញ្ចាដេត្តិ ។ ម្នកតាដិរំ បញ្ចាដេត្តិ ។
អន្ធិម្នកតាដិរំ បញ្ចាដេត្តិ ។ ភកវតោ ឯតមន្តំ អាវោច-
សុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ហត្ថច្ឆិទ្ទោ បញ្ចាដេតព្វោ ន ចានច្ឆិ-
ទ្ទោ បញ្ចាដេតព្វោ ន ហត្ថចានច្ឆិទ្ទោ បញ្ចាដេតព្វោ ន
កិណ្ណាច្ឆិទ្ទោ បញ្ចាដេតព្វោ ន ធាសច្ឆិទ្ទោ បញ្ចាដេតព្វោ

---

១ ឧ. ម. គលតស្នាតិ ។

មហាទន្លកៈ ពួកមនុស្សមានជាប់ដៃជាដើម ភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យបញ្ចូល

មានម្រាមដៃជាប់គ្នា ។ បំបួសមនុស្សគម ។ បំបួសមនុស្សត្រឡី ។ បំបួស មនុស្សពាក ។ បំបួសមនុស្សដែលគេបៀតបៀនឲ្យមានស្លាកស្នាម^(១) ។ បំបួសមនុស្សដែលគេវាយដោយរំពាត់^(២) ។ បំបួសមនុស្សដែលរាជការ ភក់ឈ្មោះទុក (រាជការព្យាទោសទុក^(៣)) ។ បំបួសមនុស្សមានជើង ស្លាក់ ។ បំបួសមនុស្សមានរោគអាគ្រក់^(៤) ។ បំបួសមនុស្សមានរូប ទ្រុស្តបរិសុទ្ធ^(៥) ។ បំបួសមនុស្សដែលទើបនឹងខ្វាក់^(៦) ។ បំបួសមនុស្ស កែងវែង ឬកែងជើង ។ បំបួសមនុស្សខ្នុក ។ បំបួសមនុស្សស្លាប់កាយ ម្ខាង ។ បំបួសមនុស្សខ្លួន ។ បំបួសមនុស្សមានកំឡាំងថយព្រោះជរា ។ បំបួសមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត ។ បំបួសមនុស្សគម ។ បំបួសមនុស្សថ្លង់ ។ បំបួសមនុស្សទាំងខ្វាក់ទាំងគ ។ បំបួសមនុស្សទាំងខ្វាក់ទាំងថ្លង់ ។ បំបួសមនុស្សទាំងគទាំងថ្លង់ ។ បំបួសមនុស្សទាំងខ្វាក់ទាំងគទាំងថ្លង់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ ទ្រង់ហាមថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវបំបួសមនុស្សកំបុតវែង មិនត្រូវបំបួសមនុស្សកំបុតជើង មិនត្រូវបំបួសមនុស្សកំបុតទាំងវែងទាំង ជើង មិនត្រូវបំបួសមនុស្សកំបុតត្រចៀក មិនត្រូវបំបួសមនុស្សកំបុតច្រមុះ

១ មនុស្សដែលគេបោះត្រាដោយដៃពញី ។ ២ មនុស្សដែលចំពាក់បំណុលគេជាដើម ហើយម្ចាស់ទ្រព្យវាយទាល់តែបែកខ្នង ។ ៣ មនុស្សទោសដែលរាជការចេញប្រិកាសឲ្យរក ចាប់ធ្វើទោស ។ ៤ មានរោគអាគ្រក់មើលមិនជា មានរោគឫសនិងដុះនិងឫសនិងឃាទជាដើម ។ ៥ មានរូបអាគ្រក់ពេក ខ្ពស់ពេក ទាបពេកជាដើម ។ ៦ ក្នុងគម្ពីរមហាបដិសា ខ្វាក់ម្ខាង ។

៣០៦

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

ន កណ្តាណាសច្ឆិដ្ឋោ បញ្ចាជេតព្វោ ន អន្តរិដ្ឋិដ្ឋោ
បញ្ចាជេតព្វោ ន អន្សរិដ្ឋិដ្ឋោ បញ្ចាជេតព្វោ ន កណ្តា-
រិដ្ឋិដ្ឋោ បញ្ចាជេតព្វោ ន ដណហត្ថកោ បញ្ចាជេតព្វោ
ន ខុដ្ឋោ បញ្ចាជេតព្វោ ន វាមនោ បញ្ចាជេតព្វោ ន
កលកណ្តិកោ បញ្ចាជេតព្វោ ន លក្ខណាហិតោ
បញ្ចាជេតព្វោ ន កសាហិតោ បញ្ចាជេតព្វោ ន លិខិ-
តកោ បញ្ចាជេតព្វោ ន សីបដិ បញ្ចាជេតព្វោ ន ទាប-
រោកី បញ្ចាជេតព្វោ ន បរិសទ្ធសកោ បញ្ចាជេតព្វោ ន
កាលោ បញ្ចាជេតព្វោ ន កុណី បញ្ចាជេតព្វោ ន
ខណ្ឌោ បញ្ចាជេតព្វោ ន បក្ខហិតោ បញ្ចាជេតព្វោ ន
និដ្ឋិយាបថោ បញ្ចាជេតព្វោ ន ជវាទុត្វលោ បញ្ចាជេ-
តព្វោ ន អន្វោ បញ្ចាជេតព្វោ ន ម្ភតោ បញ្ចាជេតព្វោ
ន ពាជិរោ បញ្ចាជេតព្វោ ន អន្ធម្ភតោ បញ្ចាជេតព្វោ ន
អន្ធពាជិរោ បញ្ចាជេតព្វោ ន ម្ភតពាជិរោ បញ្ចាជេតព្វោ
ន អន្ធម្ភតពាជិរោ បញ្ចាជេតព្វោ យោ បញ្ចាជេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្កជស្សតិ ។

បញ្ចាជេតព្វទុក្កិសវិវំ និដ្ឋិតំ ។

ពាយជ្ជិកាណវំ និដ្ឋិតំ នវិមំ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សកំបុតទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្ស
កំបុតម្រាមដៃ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សកំបុតមេដៃឬមេជើង មិនត្រូវបំប្លែង
មនុស្សជាប់សរសៃធំ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សមានម្រាមដៃជាប់គ្នា មិនត្រូវ
បំប្លែងមនុស្សគម មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សភ្លឺ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សពាកក
មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សដែលគេបៀតបៀនឲ្យមានស្លាកស្នាម ។ មិនត្រូវ
បំប្លែងមនុស្សដែលគេវាយដោយរំពាត់ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សដែលរាជការ
កត់ឈ្មោះទុក (ព្យួរទោសទុក) មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សជើងស្តក់ មិនត្រូវ
បំប្លែងមនុស្សមានពេកកាកក មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សទ្រុសបរិសេឡ មិន
ត្រូវបំប្លែងមនុស្សទើបនឹងខ្ចាក់ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សក្នុងវ័យក្មេងជើង
មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សខ្លក មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សស្លាប់កាយម្ខាង មិនត្រូវ
បំប្លែងមនុស្សខ្លួន មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សមានកម្លាំងថយព្រោះជរា មិន
ត្រូវបំប្លែងមនុស្សខ្ចាក់ពីកំណើត មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សគ មិនត្រូវបំប្លែង
មនុស្សថ្លង់ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សទាំងខ្ចាក់ទាំងគ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្ស
ទាំងខ្ចាក់ទាំងថ្លង់ មិនត្រូវបំប្លែងមនុស្សទាំងគទាំងថ្លង់ មិនត្រូវបំប្លែង
មនុស្សទាំងខ្ចាក់ទាំងគទាំងថ្លង់ កិច្ចណាបំប្លែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

ធម៌ វិវាទនិយាយពីបុគ្គលសាមសិបពីរចំពូកដែលភិក្ខុមិនត្រូវបំប្លែង ។
ធម៌ វាយន្តិកាណាវិវាទ ៩ ។

៣០១

មហាខន្តពេ ទិស្សយវិធី

[១៣៦] តេន ខោ បន សមយេន ធាតុក្កិយា
ភិក្ខុ អលដ្ឋីនំ និស្សយំ ទេន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ
អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ អលដ្ឋីនំ និស្សយោ ទាតព្វា
យោ ននេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ភិក្ខុ អលដ្ឋីនំ និស្សយ វសន្តិ ។ តេបិ
នចិវស្សវេ អលដ្ឋីនោ ហោន្តិ ចាបភិក្ខុ ។ កកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ អលដ្ឋីនំ និស្សយ
វត្តព្វំ យោ វសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ អថខោ
ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កកវតោ បញ្ញត្តំ ន អលដ្ឋីនំ
និស្សយោ ទាតព្វា ន អលដ្ឋីនំ និស្សយ វត្តព្វន្តិ
កងំ នុ ខោ មយំ ជានេយ្យាម លដ្ឋី វា អលដ្ឋី
វាតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជាធាមិ
ភិក្ខុវេ ចត្វហបញ្ចាហំ អាតមេត្តុ យាវ ភិក្ខុសកា តតិ
ជាធាមីតិ ។

មហាទន្សកៈ និស្សយវិធី

(១៣៦) ក៏សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុទ្ធិស្ស័យដល់អលដ្ឋិ-
ភិក្ខុទាំងឡាយ (ភិក្ខុដែលឥតខ្ចាសបាប) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល
ដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុមិនត្រូវទ្រទិស្ស័យដល់អលដ្ឋិភិក្ខុទាំងឡាយទេ ភិក្ខុណាឲ្យ ត្រូវអាបត្តិ
ទុកដ ។ សម័យនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយនៅអាស្រ័យ (កាន់យកនិស្ស័យ)
នឹងអលដ្ឋិភិក្ខុទាំងឡាយ ។ មិនយូរប៉ុន្មាន ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏ទៅជា
ភិក្ខុអលដ្ឋិភិក្ខុលាមកដែរ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវ
នៅអាស្រ័យនឹងអលដ្ឋិភិក្ខុទាំងឡាយទេ ភិក្ខុណានៅ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។
លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគបានបញ្ញត្តិហើយថា ភិក្ខុមិនត្រូវទ្រទិស្ស័យដល់ពួកភិក្ខុអលដ្ឋិ
មិនត្រូវនៅអាស្រ័យនឹងពួកភិក្ខុអលដ្ឋិដូច្នោះ យើងទាំងឡាយគប្បីស្គាល់
ភិក្ខុជាលដ្ឋិឬជាអលដ្ឋិដូចម្តេចបាន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យបង្កើតដោយគិតថា អញ្ជូននឹងដឹង (ភិក្ខុនេះ) ជា
សភាគភិក្ខុ (ភិក្ខុមានធម៌អ្នកត្រូវគ្នា) អស់៤ ថ្ងៃឬ៥ ថ្ងៃសិនបាន ។

៣០២

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

[១៣៧] តេជ ខោ បន សមយេន អញ្ញាតរោ
កិក្ខុ កោសលេសុ ជនបទេសុ អន្ធានមក្កប្បដិបន្នោ
ហោតិ ។ អថខោ តស្ស កិក្ខុនោ ឯតទហោសិ កកវតា
បញ្ញត្តំ ន អនិស្សិតេន វត្ថុព្វន្តិ អហញ្ញម្ហិ ធិស្សយករ-
ណីយោ អន្ធានមក្កប្បដិបន្នោ កតំ នុ ខោ មយា បដិ-
បន្ថិតព្វន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ អនុជា-
នាមិ កិក្ខុវេ អន្ធានមក្កប្បដិបន្នោ កិក្ខុនា ធិស្សយំ
អលកមាទេន អនិស្សិតេន វត្ថុន្តិ ។

[១៣៨] តេជ ខោ បន សមយេន ទ្វេ កិក្ខុ កោស-
លេសុ ជនបទេសុ អន្ធានមក្កប្បដិបន្នោ ហោន្តិ ។ តេ
អញ្ញាតវំ អាវាសំ ឧបកច្ឆីសុ ។ តត្ថ ឯកោ កិក្ខុ
តិលានោ ហោតិ ។ អថខោ តស្ស តិលានស្ស កិក្ខុនោ
ឯតទហោសិ កកវតា បញ្ញត្តំ ន អនិស្សិតេន វត្ថុព្វន្តិ
អហញ្ញម្ហិ ធិស្សយករណីយោ តិលានោ កតំ នុ ខោ
មយា បដិបន្ថិតព្វន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
អនុជានាមិ កិក្ខុវេ តិលានេន កិក្ខុនា ធិស្សយំ អលក-

វិទយបិដក មហាវគ្គ

(១៣៧) ក៏សម័យនោះឯង ក៏កុម្មុយរូបដើរផ្លូវឆ្ងាយក្នុងជនបទ
នាវែនកោសល ។ ក៏កុំនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគបញ្ញាក្តីហើយថា ក៏កុំមិនត្រូវនៅដោយគ្មាននិស្ស័យទេ ឯភាគាសញ្ញ
សោតមានកិច្ចដោយនិស្ស័យ (ត្រូវកាន់យកនិស្ស័យ) ហើយជាមនុស្សដើរ
ផ្លូវឆ្ងាយ អញត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ក៏កុំទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរ
នុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលក៏កុំទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យក៏កុំអកដើរផ្លូវឆ្ងាយដែលមិនទាន់បាននិស្ស័យ ឲ្យនៅ
ដោយគ្មាននិស្ស័យបាន ។

(១៣៨) សម័យនោះឯង ក៏កុំពីររូបដើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយក្នុងជនបទនា
វែនកោសល ។ ក៏កុំទាំងឡាយនោះដើរចូលទៅកាន់អាវាស ១ ។ បណ្តា
ក៏កុំទាំងនោះ ក៏កុំ ១ អង្គឈឺ ។ ទើបក៏កុំឈឺនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ញាក្តីហើយថា ក៏កុំមិនត្រូវនៅដោយគ្មាន
និស្ស័យទេ ក៏ភាគាសញ្ញមានកិច្ចដោយនិស្ស័យហើយមានជម្ងឺផង អញ
ត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេច ។ ក៏កុំទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្នាលក៏កុំទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឲ្យក៏កុំឈឺដែលមិនទាន់បាននិស្ស័យ ឲ្យនៅដោយគ្មាននិស្ស័យ

៣០៣

មហាវគ្គ ធីស្សយវិធី

មារេន អធិស្ស័តេន វត្តត្ថំ ។ អដទោ តស្ស តិលានុ-
បដ្ឋាកស្ស កិក្ខុនោ ឯតទហោសិ កកវតា បញ្ញត្តំ
ន អធិស្ស័តេន វត្តត្ថំ អហព្វាម្មំ ធីស្សយករណីយោ
អយព្វ កិក្ខុ តិលានោ កថំ នុ ទោ មយា បដិបដ្ឋិ-
តត្ថំ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អារោចេសុំ ។ អនុជាតាមិ
កិក្ខុវេ តិលានុបដ្ឋាកេន កិក្ខុនា ធីស្សយំ អលក-
មារេន យាចិយមារេន អធិស្ស័តេន វត្តត្ថំ ។ តេន ទោ
បន សមយេន អញ្ញតោ កិក្ខុ អារញ្ញ វិហារតិ ។ តស្ស
ច តស្មី សេនាសនេ ជាសុ ហោតិ ។ អដទោ តស្ស
កិក្ខុនោ ឯតទហោសិ កកវតា បញ្ញត្តំ ន អធិស្ស័តេន
វត្តត្ថំ អហព្វាម្មំ ធីស្សយករណីយោ អារញ្ញ វិហារមិ
មយព្វ ឥមស្មី សេនាសនេ ជាសុ ហោតិ កថំ នុ
ទោ មយា បដិបដ្ឋិតត្ថំ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អារោ-
ចេសុំ ។ អនុជាតាមិ កិក្ខុវេ អារញ្ញកេន កិក្ខុនា
ជាសុវិហារំ សល្លត្តេន្តេន ធីស្សយំ អលកមារេន
អធិស្ស័តេន វត្ត យនា បដិទោ ធីស្សយនាយកោ
អាគច្ឆិស្សតិ តស្ស ធីស្សយ វសិស្សមីតិ ។

មហាទុក្ខកៈ និស្សយវិធី

បាន ។ ទើបភិក្ខុអ្នកបម្រើដម្បីរបស់ភិក្ខុឈ្នះនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ព្រះដ៏
មានព្រះភាគបញ្ញត្តហើយថា ភិក្ខុមិនត្រូវនៅដោយគ្មាននិស្ស័យទេ ឯអាត្មា
អញមានកិច្ចដោយនិស្ស័យ ភិក្ខុនេះសោតក៏នៅឈរ អញត្រូវប្រតិបត្តិ
ដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគ ។ ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុ
អ្នកបម្រើដម្បីដែលមិនទាន់បាននិស្ស័យ បើភិក្ខុឈ្នះសុំ (ឱ្យនៅកំដរ ត្រូវ
នៅដោយគ្មាននិស្ស័យបាន ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុទ្រូបនៅក្នុងវ័ត្រ ។ ភិក្ខុ
នោះបានសេចក្តីសប្បាយក្នុងសេនាសនៈនោះ ទើបភិក្ខុនោះមានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ញត្តហើយថា ភិក្ខុមិនត្រូវនៅ
ដោយគ្មាននិស្ស័យទេ ឯអាត្មាអញសោតមានកិច្ចដោយនិស្ស័យ ឥឡូវនៅ
ក្នុងវ័ត្រ ម្យ៉ាងទៀត អញក៏បានសេចក្តីសប្បាយក្នុងសេនាសនៈនេះ អញ
ត្រូវប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលនៅក្នុងវ័ត្រ កាលបើកំណត់ដឹងនូវធម៌ជាគ្រឿងនៅ
សប្បាយ បើមិនទាន់បាននិស្ស័យទេ ត្រូវនៅដោយគ្មាននិស្ស័យបាន
ដោយគិតថា ភិក្ខុអ្នកឱ្យនិស្ស័យដ៏សមគួរនឹងមកក្នុងកាលណា អញ
នឹងនៅអាស្រ័យ (កាន់យកនិស្ស័យ) នឹងភិក្ខុនោះក្នុងកាលនោះ ។

៣០៤

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

[១៣៧] តេន ទោ បន សមយេន អាយស្មតោ
មហាកស្មបស្ម ឧបសម្បទាបេត្តោ ហោតិ ។ អថ-
ទោ អាយស្មា មហាកស្មបោ អាយស្មតោ អាណន្តស្ម
សន្តិកេ ទ្ធិតំ ពាហេសិ អាគច្ឆតុ អាណន្តោ ឥមំ អ-
នុស្សវេស្សនីតិ ។ អាយស្មា អាណន្តោ ឯវមាហ ពាហំ
ឧស្សហាមិ ថេស្ស ឆាមំ គហេតុំ កុរុ^(១) មេ ខេរោតិ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាភេចេសុំ ។ អនុជាឆាមិ ភិក្ខុវេ
តោត្តេនបិ អនុស្សវេតុន្តិ ។

[១៤០] តេន ទោ បន សមយេន អាយស្មតោ
មហាកស្មបស្ម ទ្វេ ឧបសម្បទាបេត្តោ ហោន្តិ ។
តេ វិនន្តំ អហំ បឋមំ ឧបសម្បជ្ជិស្សាមិ អហំ
បឋមំ ឧបសម្បជ្ជិស្សាមីតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាភេ-
ចេសុំ ។ អនុជាឆាមិ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ឯកានុស្សវេន

---

១ កុរុកោតិ កត្តបិ យោគ្គេ ទិស្សតិ ។

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

(១៣៧) ក៏សម័យនោះឯង មានឧបសម្បទាបេក្ខៈ^(១) របស់ព្រះ មហាកស្សបដ៏មានអាយុ ។ ទើបព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុបញ្ជូនទូត ទៅក្នុងសំណាក់ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុថា ចូរអានន្ទមកសូត្រអនុស្សាវនា^(២) ចំពោះឧបសម្បទាបេក្ខៈនេះ ។ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុបាននិយាយយ៉ាង នេះថា ខ្ញុំករុណាមិនអាចកាន់យក (ហោវ) ឈ្មោះព្រះថេរៈទេ (ព្រោះ) ព្រះ ថេរៈជាគ្រូរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសូត្រអនុស្សាវនាដោយគោត្តនាមក៏បាន ។

(១៤០) ក៏សម័យនោះឯង មានឧបសម្បទាបេក្ខៈពីររូបរបស់ព្រះ មហាកស្សបដ៏មានអាយុ ។ អ្នកទាំងនោះប្រកែកគ្នាថា ខ្ញុំនឹង (បំពេញ) ឧបសម្បទាមុន ខ្ញុំនឹង (បំពេញ) ឧបសម្បទាមុន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសូត្រអនុស្សាវនាតែម្តង ចំពោះ

---

១ សម្រាប់ហោវសាមណេរដែលចូលទៅសូមឧបសម្បទាដាក់កូ ។ ២ សូត្រប្រកាសសេចក្តី ចេញកំឡេងសង្ឃដ៏ដាច់ កុលច្ប្រវិទីលសូមឧបសម្បទានោះជាអ្នកបរិសុទ្ធតាកអន្តរាហ៊ុកធម៌ ជាដើម ។

៣០៥

មហាទន្ធពេ គត្តវិសោ

កាតុន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលានិ
ដេវនំ ឧបសម្បទាបេក្ខា ហោន្តិ ។ តេ វិទន្តិ
អហំ បឋមំ ឧបសម្បជ្ជិស្សមំ អហំ បឋមំ ឧប-
សម្បជ្ជិស្សមីតិ ។ ដេវ ឯវាហំសុ ហន្ត មយំ
អារុសោ សព្វេ វ ឯកានុស្សវនេ ករោមាតិ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អារោបេសុំ ។ អនុជាតាមិ កិក្ខវេ
ទ្វេ នយោ ឯកានុស្សវនេ កាតុំ តព្វ ខោ ឯកេន
ឧបជ្ឈាយេន ន ត្រេវ នានុបជ្ឈាយេនាតិ ។

[១៤១] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្សា
កុមារកស្សទោ គត្តវិសោ ឧបសម្បន្នោ ហោតំ ។
អថខោ អាយស្សតោ កុមារកស្សបស្ស ឯតទហោ-
សិ កកវតា បញ្ញត្តំ ន ឡានីសតិវេស្សា បុត្តលោ
ឧបសម្បទេតព្វោតិ អហញ្ញមិ គត្តវិសោ ឧបសម្បន្នោ

មហាវដ្តកៈ កុមារកស្សបដ៏មានអាយុ ២០ ឆ្នាំដោយរាប់យកឆ្នាំនៅក្នុងភិក្ខុដ៏បានឧបសម្បទា

ឧបសម្បទាចេក្ខុៈពីរនាក់បាន^(១) ។ សម័យនោះឯង មានពួកឧបសម្បទា-
ចេក្ខុៈរបស់ព្រះថេរៈច្រើនអង្គ ។ ពួកឧបសម្បទាចេក្ខុៈទាំងនោះប្រកែកគ្នា
ថា ខ្ញុំនឹង (បំពេញ) ឧបសម្បទាមុន ខ្ញុំនឹង (បំពេញ) ឧបសម្បទាមុន ។
ព្រះថេរៈទាំងឡាយបាននិយាយយ៉ាងនេះថា នៃការសោ ល្អើយយើង
នឹងស្ម័គ្រអ្នកទាំងអស់ក្នុងអនុស្សាវនាជាមួយគ្នា ។ ក៏កុំទាំងឡាយក្រាប
ទូលដ៏ណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្ចាស់កិក្ខុ
ទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតឱ្យកិក្ខុស្ម័គ្រអនុស្សាវនាជាមួយគ្នាចំពោះ
ឧបសម្បទាចេក្ខុៈពីរ ឬបីរូបបាន^(២) តែការស្ម័គ្រអនុស្សាវនានោះបានតែ
ដោយឧបជ្ឈាយ៍ជាមួយគ្នា ឧបជ្ឈាយ៍ផ្សេងគ្នាមិនបានឡើយ ។

[១២១] សម័យនោះឯង កុមារកស្សបដ៏មានអាយុមានឆ្នាំ ២០

ដោយរាប់យកឆ្នាំទាំងពីរនៅក្នុងភិក្ខុដ៏បានឧបសម្បទា ។ ទើបកុមារ-
កស្សបដ៏មានអាយុមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគបញ្ញត្តិហើយ
ថា កិក្ខុមិនត្រូវឱ្យឧបសម្បទាដល់បុគ្គលមានអាយុមិនគ្រប់ ២០ ឆ្នាំដូច្នោះ
ក៏គាត់អញ្ញាតមានឆ្នាំ ២០ រាប់ទាំងឆ្នាំដែលនៅក្នុងភិក្ខុដ៏បានឧបសម្បទា

១-២ (អដ្ឋកថា) ត្រិស្សត្រិ ១ រូបនឹងស្ម័គ្រកម្មវិធានឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាចេក្ខុបុគ្គល
ពីររូបក្តី បីរូបក្តី ដំណាលគ្នាតែម្តងបាន និពមានទាស់ទេ ម្យ៉ាងទៀតបើត្រិស្សត្រិពីររូបក្តី បីរូបក្តី
នឹងស្ម័គ្រកម្មវិធានឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាចេក្ខុបុគ្គលពីររូបក្តី បីរូបក្តី ចំពោះកូនសិស្ស
មួយ ៗ ជាមួយគ្នាតែម្តងក៏បាន ។

៣០៦

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឧបសម្មន្តោ នុ ខោម្ហី ន នុ ខោ ឧបសម្មន្តាតិ ។
ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ យំ ភិក្ខុវេ មាតុ-
កុច្ឆិស្មី បវេមំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ បវេមំ វិញ្ញាណំ ចាតុក្ខតំ
តទុចាធាយ សា វស្ស ជាតិ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ
តព្វវីសំ ឧបសម្មានេតុន្តិ ។

[១៤២] តេន ខោ បន សមយេន ឧបសម្មន្តា
ទិស្សន្តិ កុច្ឆិកាបិ កណ្ណិកាបិ កិលាសិកាបិ សោ-
សិកាបិ អបមាវកាបិ ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេ-
សុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧបសម្មានេន្តេន តោស
អន្តរាយតេ ធម្មេ បុច្ឆិតំ ។ ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ បុច្ឆិ-
តញ្ចោ សន្តិ តេ ឯវុចា អាពាធិ កុច្ឆិ កណ្ណា កិ-
លាសោ សោសោ អបមាវេ មនុស្សាសិ បុរិសោសិ
កុដិស្សាសិ អនណោសិ នសំរាជករោ អនុញ្ញាតោសិ

វិនយបំណក មហាវគ្គ

អាត្មាអញជាឧបសម្បទ្ធ (ជាកិក្ខុ) ឬមិនបានជាឧបសម្បទ្ធទេ ។ កិក្ខុទាំង
ឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់ត្រាស់ថា
ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ចិត្តជាបឋមណា កើតឡើងហើយ វិញ្ញាណ
ជាបឋមណា កើតប្រាកដហើយក្នុងផ្នែកនៃមាតា កំណើតរបស់សត្វនោះ
ឯងត្រូវរាប់អំពីបឋមចិត្តនោះឬបឋមវិញ្ញាណនោះ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យកិក្ខុឱ្យឧបសម្បទា ដល់កុលបុត្រមានឆ្នាំ ២០ រាប់
ទាំងឆ្នាំដែលនៅក្នុងផ្នែក ។

(១២២) ក៏សម័យនោះឯង ពួកកិក្ខុដែលបានឧបសម្បទា មាន
រោគយូងខ្លះ រោគពកខ្លះ រោគស្រែងខ្លះ រោគរីងវៃខ្លះ រោគឆ្អកជ្រកខ្លះក៏
កើតប្រាកដឡើង ។ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យ
កិក្ខុកាលឱ្យឧបសម្បទាសួរអន្តរាយករណ៍ ១៣ យ៉ាងសិន ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំង
ឡាយ ក៏ឧបសម្បទាបេក្ខុនោះ កិក្ខុត្រូវសួរយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាពាធ
ទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះឬទេ គឺរោគយូង រោគពក រោគស្រែង
រោគរីងវៃ រោគឆ្អកជ្រក អ្នកឯងជាមនុស្សឬ ជាប្រុសឬ ជាអ្នកជាឬ ជា
អ្នកមិនចំពាក់បំណុលគេឬ មិនមែនជារាជអាមាត្យ (អ្នកធ្វើរាជការ) ទេឬ

មហាទន្ធកេ អនុសាសកសម្មតិ

មាតា បិតុហិ បរិបុណ្ណាវីសតិវិស្សាសិ បរិបុណ្ណាន្ត បត្តិបិវរំ
កិញ្ញាហេសិ កោណាមោ^(១) តេ ឧបជ្ឈាយោតិ ។ តេន
ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អនុសាសិដ្ឋេ ឧបសម្មនា-
បេក្ខេ អន្តរាយិកេ ធម្មេ បុច្ឆន្តិ ។ ឧបសម្មនាបេក្ខា
វិត្តាយន្តិ មជ្ឈំ ហោន្តិ ន សក្កោន្តិ វិស្សន្តេតុំ ។ កក-
តោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជាណាមិ ភិក្ខុវេ បឋមំ
អនុសាសិត្វា បច្ឆា អន្តរាយិកេ ធម្មេ បុច្ឆិត្តិ ។
តត្រូវ សង្ឃមជ្ឈេ អនុសាសន្តិ ។ ឧបសម្មនាបេក្ខា
តថេវ វិត្តាយន្តិ មជ្ឈំ ហោន្តិ ន សក្កោន្តិ វិស្សន្តេតុំ ។
កកតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជាណាមិ ភិក្ខុវេ
ឯកមន្តំ អនុសាសិត្វា សង្ឃមជ្ឈេ អន្តរាយិកេ ធម្មេ
បុច្ឆិតុំ ។ វវេញ បន ភិក្ខុវេ អនុសាសិតតោ ។ បឋមំ
ឧបជ្ឈំ កាហាបេតតោ ។ ឧបជ្ឈំ កាហាបេត្វា បត្តិបិវរំ

---

១ ពោ ពាណិ អម្ពកំ រិចិ ។

មហាវគ្គ: ការសម្មតិកិច្ចអ្នកប្រៀនប្រដៅរបស់មហាវគ្គ:

អ្នកឯងមាតាបិតាបានអនុញ្ញាតហើយឬ អ្នកឯងមានផ្ទះពេញ ២០ ហើយ
ឬ អ្នកឯងមានបាត្រចីវរគ្រប់គ្រាន់ហើយឬ អ្នកឯងឈ្មោះអ្វី ឧបជ្ឈាយ៍
អ្នកឯងឈ្មោះអ្វី ។ សម័យនោះ ភិក្ខុទាំងឡាយសួរអន្តរាយកធម៌ទាំង
ឡាយនឹងពួកឧបសម្បទាបេក្ខុ: ដែលខ្លួនមិនទាន់បានប្រៀនប្រដៅ។ ឧប-
សម្បទាបេក្ខុ: ទាំងឡាយក៏រើខ្លួនអៀនអន់មិនអាចធ្វើបាន ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុប្រៀនប្រដៅ
(បង្ហាត់) ជាមុនហើយសឹមសួរអន្តរាយកធម៌ទាំងឡាយជាខាងក្រោយ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយប្រៀនប្រដៅក្នុងកណ្តាលសង្ឃនោះឯង ។ ឧបសម្បទាបេក្ខុ:
ទាំងឡាយក៏នៅរើខ្លួនអៀនអន់យ៉ាងនោះដដែល មិនអាចនឹងធ្វើបាន ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុប្រៀន
ប្រដៅក្នុងទីជីវសមគ្គហើយ សឹមសួរអន្តរាយកធម៌ទាំងឡាយក្នុងកណ្តាល
សង្ឃ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយក៏ឯឧបសម្បទាបេក្ខុ: នោះ ភិក្ខុត្រូវប្រៀនប្រដៅ
យ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុត្រូវឱ្យឧបសម្បទាបេក្ខុ: នោះកានយកឧបជ្ឈាយ៍ជាមុន ។
លុះភិក្ខុឱ្យឧបសម្បទាបេក្ខុ: កានយកឧបជ្ឈាយ៍ហើយត្រូវប្រាប់បាត្រនឹងចីវរ

វិធីបិណ្ឌ មហាវិញ្ញា

អាចិត្តិកំ អយេន្តេ បត្តោ អយំ សង្ឃាដិ អយំ
ទុត្តរាសន្តោ អយំ អន្តរាសនោ កច្ច អធិម្ហំ ឌុកាសេ
តិដ្ឋាហំតិ ។ ពាលា អព្យត្តា អនុសាសន្តិ ធុរុនុសិដ្ឋា^(១)
ឧបសម្មណាបេត្តា វិញ្ញាយន្តិ មជ្ឈ ហោន្តិ ន
សក្កោន្តិ វិស្សន្តិកំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាពោច-
សំ ។ ន ភិក្ខុវេ ពាលេន អព្យត្តេន អនុសាសិ-
តញ្ចោ យោ អនុសាសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពាលេន
អនុសាសិកុន្តិ ។ អសម្មតា អនុសាសន្តិ ។ ភកវ-
តោ ឯតមត្តំ អាពោចសំ ។ ន ភិក្ខុវេ អសម្មតេន
អនុសាសិតញ្ចោ យោ អនុសាសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ក-
ដស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ សម្មតេន អនុសាសិកំ ។
ឯវត្តា បន ភិក្ខុវេ សម្មន្តិកញ្ចោ ។ អត្តនា វ អត្តា-
នំ សម្មន្តិកតំ បរេន វ បរោ សម្មន្តិកញ្ចោ ។ ក-
ថញ្ច អត្តនា វ អត្តានំ សម្មន្តិកតំ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា

១ ឌុ អនុសិដ្ឋា ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ថា នេះបាត្រៃបស្ស័ក នេះសង្ឃដំ នេះឧត្តរាសន្តៈ នេះអន្តរវាសកៈ អ្នក
ចូរទៅឈរនៅក្នុងឧកាសឯណោះចុះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយល្ងង់ មិនឆ្ងាស
ហើយប្រៀនប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខៈទាំងឡាយ ដែលភិក្ខុទាំងឡាយ
ប្រៀនប្រដៅមិនល្អ នៅតែរើខ្លួនអៀនអន់ មិនអាចនឹងឆ្លើយបាន ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់មាន
ព្រះបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុល្ងង់មិនឆ្ងាស មិនត្រូវប្រៀនប្រដៅ
ឧបសម្បទាបេក្ខៈទេ ភិក្ខុណាប្រៀនប្រដៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យតែភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពាល ប្រៀន-
ប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខៈបាន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយដែលសង្ឃមិនបានសន្មត
ហើយប្រៀនប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុដែលសង្ឃមិនបានសន្មត មិនត្រូវប្រៀនប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខៈឡើយ
ភិក្ខុណាប្រៀនប្រដៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យតែភិក្ខុដែលមានការសន្មតប្រៀនប្រដៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវខ្លួនឯងសន្មតខ្លួនក៏បាន ភិក្ខុដទៃសន្មត
ភិក្ខុដទៃក៏បាន ។ ក៏ឯខ្លួនឯងត្រូវសន្មតខ្លួនដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុដែលឆ្ងាស

៣០៧

មហាទន្ធពេ អនុសាសកសម្មតិ

បដិពាលេន សង្ឃោ ញាបេតញោ សុណាតុ មេ
កន្លេ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ
ឧបសម្មទាបេក្ខោ ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ
អហំ ឥត្តន្ទាមំ អនុសាសេយ្យន្តិ ។ ឯវំ អត្តនា វ
អត្តានំ សម្មន្តិតតំ ។ កថេន្ធ បរេន បរោ សម្មន្តិ-
តញោ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពាលេន សង្ឃោ ញាបេ-
តញោ សុណាតុ មេ កន្លេ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស
អាយស្មតោ ឧបសម្មទាបេក្ខោ^(១) យទិ សង្ឃស្ស
បត្តកល្យំ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមំ អនុសាសេយ្យតិ ។
ឯវំ បរេន បរោ សម្មន្តិតញោ ។ តេន សម្មតេន ភិក្ខុនា
ឧបសម្មទាបេក្ខោ ឧបសង្កមិត្តា ឯវមស្ស វចនំ-
យោ សុណាសិ ឥត្តន្ទាម អយន្តេ សច្ចកាលោ
ក្ខតកាលោ យំ ជាតំ តំ សង្ឃមជ្ឈេ បុច្ឆន្តេ សន្តិ
អត្តិភិ វត្តតំ អសន្តំ ទត្តិភិ វត្តតំ មា ខោ វត្តាសិ
មា ខោ មជ្ឈំ អហោសិ ឯវន្តំ បុច្ឆស្សន្តិ សន្តិ តេ

១ ឧបសម្មទាបេក្ខាតិ វិ បាលោ ។

មហាទន្ធកៈ ការសន្មតនៃវិវត្តអ្នកប្រៀនប្រដៅរបស់ម្យាទាបេក្ខៈ

ប្រតិពលត្រូវឱ្យសង្ឃយល់ថា បតិគ្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃ
ស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គលមានឈ្មោះនេះ(១) ជាឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោកដ៏មាន
អាយុឈ្មោះនេះ(២) ។ បើកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ ខ្ញុំគួរប្រៀន-
ប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ។ ត្រូវខ្លួនឯងសន្មតខ្លួនយ៉ាងនេះ ។
ភិក្ខុដទៃត្រូវសន្មតភិក្ខុដទៃដូចម្តេច ។ គឺភិក្ខុឆ្ងាសប្រតិពលត្រូវឱ្យសង្ឃ
ជ្រាបថា បតិគ្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គលឈ្មោះ
នេះជាឧបសម្បទាបេក្ខៈ របស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ បើកម្មមាន
កាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរភិក្ខុមានឈ្មោះនេះប្រៀនប្រដៅឧបសម្បទា-
បេក្ខៈឈ្មោះនេះ ។ ភិក្ខុដទៃសន្មតភិក្ខុដទៃយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុដែល
មានការសន្មតនោះចូលទៅរកឧបសម្បទាបេក្ខៈហើយ និយាយយ៉ាងនេះ
ថា នៃអ្នកមានឈ្មោះនេះ អ្នកចាំស្តាប់ កាលនេះជាកាលពិតកាលមែន
របស់អ្នកហើយ ហេតុឯណាមាន កាលបើភិក្ខុសួរហេតុនោះក្នុងកណ្តាល
សង្ឃ (បើ) ហេតុមាន ត្រូវអ្នកនិយាយថាមាន ហេតុគ្មាន ត្រូវអ្នក
និយាយថាគ្មាន អ្នកកុំរើខ្លួនឡើយ កុំអៀនខ្មាសឡើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ

១ ២ សម្រាប់ឲ្យបញ្ចូលឈ្មោះនៃអ្នកត្រង់នោះ បើឈ្មោះនាគក្តី តិស្សក្តី ពុទ្ធវិញ្ញក្តី
ឲ្យប្រាកដត្រង់កន្លែងនោះ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ឯវ្យាបា អាពាធា កុដ្ឋំ គុណោ គិលាសោ សោសោ អប-
មារោ មនុស្សសិ បុរិសោសិ កុដិស្សសិ អនណោសិ
នសិរាជកដោ អនុញ្ញាតោសិ មាតាបិត្រូហិ បរិបុណ្ណា-
វិសតិវស្សសិ បរិបុណ្ណាន្តេ បត្តចីវរំ កិណ្ឌាមោសិ កោ-
នាមោ តេ ឧបជ្ឈាយោតិ ។ ឯកតោ អាគច្ឆន្តិ^(១) ។
ន ឯកតោ អាគន្តត្ថំ ។ អនុសាសកេន បឋមតរំ
អាគន្ធា សង្ឃោ ញាបេតញោ សុណាតុ មេ កន្តេ
សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧប-
សម្បទាបេក្ខោ ។ អនុសិដ្ឋោ សោ មយា ។ យទិ
សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ ឥត្តន្ទាមោ អាគច្ឆេយ្យតិ ។
អាគច្ឆាហិតំ វត្តញោ ។ ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កាវា-
បេត្វា ភិក្ខុនំ ចានេ វត្តាបេត្វា ឧក្កដិកំ ទិសីទាបេត្វា
អញ្ជលី បន្តណាបេត្វា ឧបសម្បទំ យាចាបេតញោ
សង្ឃមន្តេ ឧបសម្បទំ យាចាមិ ឧល្លម្បតុ មំ កន្តេ

---

១ ឥទំ បាវទ្ធយំ អន្តរា បក្ខិតំ វិយ វាយតិ ។

វិទយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

នឹងសួរអ្នកយ៉ាងនេះថា អាពាធទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺយូរ
ពក វិស្រី រីឯវិវេ ត្រួតជ្រក អ្នកឯងមានឬទេ អ្នកឯងជាមនុស្សឬ
ជាប្រុសឬ ជាអ្នកជាឬ ជាអ្នកមិនចំពាក់ចំណុលគេឬ មិនមែនជារាជ-
អាមាត្យទេឬ អ្នកឯងមាតាបិតាបានអនុញ្ញាតហើយឬ អ្នកឯងមានឆ្នាំពេញ
២០ ហើយឬ អ្នកឯងមានបាត្រច័វចរិបូណ៌ហើយឬ អ្នកឯងឈ្មោះអ្វី
ទុបជ្ឈាយវរបស់អ្នកឯងឈ្មោះអ្វី ។ មានពាក្យសួរថា ទុបសម្បទាបេក្ខៈនឹង
អាចារ្យមកជាមួយគ្នា^(១)ឬអ្វី ។ វិសជ្ជនាថា មិនត្រូវមកជាមួយគ្នាទេ ។ ត្រូវ
អាចារ្យអ្នកប្រៀនប្រដៅមកមុនហើយឲ្យសង្ឃិជ្រាបថា បពិត្រព្រះគម្ពីរ
សង្ឃិដ៏ចំរើន សូមសង្ឃិស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គលមានឈ្មោះនេះជាទុបសម្បទា-
បេក្ខៈរបស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ ។ ទុបសម្បទាបេក្ខៈនោះខ្ញុំប្រៀន
ប្រដៅរួចហើយ ។ បើកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃិហើយ ទុបសម្បទាបេក្ខៈ
ឈ្មោះនេះគួរមក ។ ត្រូវអាចារ្យអ្នកប្រៀនប្រដៅហៅទុបសម្បទាបេក្ខៈនោះ
ថា អ្នកចូរមកដូច្នោះ ។ ត្រូវអាចារ្យអ្នកប្រៀនប្រដៅឲ្យទុបសម្បទាបេក្ខៈនោះ
ធ្វើទុក្ខកសង្ឃិច្រៀងស្នាម្នាងហើយ ឲ្យថ្វាយបង្គំបូជាតិកុំទាំងឡាយហើយ
ឲ្យអង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ជាញឡើងហើយឲ្យសូមទុបសម្បទាថា បពិត្រ
ព្រះគម្ពីរសង្ឃិដ៏ចំរើន ខ្ញុំសូមទុបសម្បទានឹងសង្ឃិ បពិត្រព្រះគម្ពីរ

១ ពាក្យនេះប្រហែលជាទើបនឹងប្រកបចំមកទេដឹង ។

៣១១

មហាទន្ធកេ ញត្តិបកុត្តកម្មឧបសម្បត

សង្ឃោ អនុកម្មំ ទុទាទាយ ។ ទុតិយម្បិ កន្លេ
សង្ឃំ ឧបសម្បទំ យាចាមិ ឧល្គម្បតុ មំ កន្លេ សង្ឃោ
អនុកម្មំ ទុទាទាយ ។ តតិយម្បិ កន្លេ សង្ឃំ ឧប-
សម្បទំ យាចាមិ ឧល្គម្បតុ មំ កន្លេ សង្ឃោ អនុកម្មំ
ទុទាទាយាតិ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ
ញាបេតញោ សុណាតុ មេ កន្លេ សង្ឃោ អយំ ឥត្តន្ទាមោ
ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្បទាបេក្ខោ ។ យទិ
សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ អហំ ឥត្តន្ទាមំ អន្តរាយកេ ធម្មេ
បុច្ឆេយ្យន្តំ ។ សុណាសិ ឥត្តន្ទាម អយន្តេ សច្ចកា-
លោ ភូតកាលោ យំ ជាតំ តំ បុប្ផាមិ សន្តំ អត្តិភិ
វត្តព្វំ អសន្តំ ទត្តិភិ វត្តព្វំ សន្តំ តេ ឃវ្រុទា
អាពាធ ក្បដ្ឋំ កណ្ណោ កិលាសោ សោសោ អបមារោ
មនុស្សាសិ បុរិសោសិ កុដិស្សាសិ អនណោសិ ធនិ

មហានិទ្ទេសៈ ឧបសម្បទាដោយពង្រីចគុណកម្ម

សង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះហើយស្រាចស្រង់ខ្ញុំ
ផង បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសូមឧបសម្បទានឹងសង្ឃអស់ព័រៈជា
គំរប់ពីរដងផង បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃអាស្រ័យសេចក្តី
អនុគ្រោះហើយស្រាចស្រង់ខ្ញុំផង ។ បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
សូមឧបសម្បទានឹងសង្ឃអស់ព័រៈជាគំរប់បីដងផង បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃ
ដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃអាស្រ័យសេចក្តីអនុគ្រោះហើយស្រាចស្រង់ខ្ញុំផង ។
ភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពលត្រូវឲ្យសង្ឃជាបថា បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចម្រើន
សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គលនេះឈ្មោះនេះជាឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោក
ដ៏មានកាយឈ្មោះនេះ ។ បើកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ ខ្ញុំគួរសួរ
អន្តរាយិកធម៌ទាំងឡាយនឹងឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ។ ខ្ញុំអ្នកមាន
ឈ្មោះនេះ អ្នកចាំស្តាប់ កាលនេះជាកាលពិតកាលមែនរបស់អ្នកហើយ
ហេតុឯណា កើតហើយ ខ្ញុំសូមសួរហេតុនោះ ហេតុមាន អ្នកត្រូវនិយាយ
ថាមាន ហេតុមិនមាន អ្នកត្រូវនិយាយថាមិនមាន អាពាធទាំងឡាយ
មានសភាពយ៉ាងនេះគឺ យូរ ពក វៃស្រង រឹងវៃ គួត្រជុក អ្នកឯងមានឬទេ
អ្នកឯងជាមនុស្សឬ ជាប្រសព្វ ជាអ្នកជាឬ មិនចំពាក់បំណុលគេទេឬ មិន

៣១២

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

កជកដោ អនុញ្ញាតោសិ មាតាបិតុហិ បរិបុណ្ណាវិសត្តិ-
វិស្សោសិ បរិបុណ្ណោ បត្តចីវរំ តិវុទ្ធាមោសិ កោណមោ
តេ ឧបជ្ឈាយោតិ ។ ព្យាត្ថន កិក្ខុណា បដិពលេន
សង្ឃោ ញាបេតញោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ
ឥត្តញ្ញាមោ ឥត្តញ្ញាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្មណាបេត្តោ
បរិសុទ្ធា អន្តរាយកេហិ ធម្មេហិ ។ បរិបុណ្ណាស្ស បត្ត-
ចីវរំ ។ ឥត្តញ្ញាមោ សង្ឃំ ឧបសម្មទំ យាចតិ ឥត្តញ្ញាមេន
ឧបជ្ឈាយេន ។ យទំ សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ សង្ឃោ
ឥត្តញ្ញាមំ ឧបសម្មានេយ្យ ឥត្តញ្ញាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។
ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ ឥត្តញ្ញា-
មោ ឥត្តញ្ញាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្មណាបេត្តោ
បរិសុទ្ធា អន្តរាយកេហិ ធម្មេហិ ។ បរិបុណ្ណាស្ស
បត្តចីវរំ ។ ឥត្តញ្ញាមោ សង្ឃំ ឧបសម្មទំ យាចតិ ឥត្តញ្ញា-
មេន ឧបជ្ឈាយេន ។ សង្ឃោ ឥត្តញ្ញាមំ ឧបសម្មានេតិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

វែនជាវដ៍អាមាត្យទេហ្ម អ្នកឯងមាតាបិតាបានអនុញ្ញាតហើយឬ អ្នកឯង
មានឆ្នាំ ២០ បរិបូណ៌ហើយឬ អ្នកឯងមានបាត្រចីវរបរិបូណ៌ហើយឬ អ្នក
ឈ្មោះអ្វី ឧបជ្ឈាយ៍របស់អ្នកឈ្មោះអ្វី ។ ភិក្ខុដែលត្រូវសម្រេចពិព្វត្រូវ
ឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បតីត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គល
នេះឈ្មោះនេះ ជាឧបសម្បទាបេក្ខៈ របស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ
បរិសុទ្ធចាកអន្តរាយិកធម៌ទាំងឡាយហើយ ។ ឧបសម្បទាបេក្ខៈនោះ
មានបាត្រចីវរបរិបូណ៌ហើយ ។ ឥឡូវឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះ
នេះ សូមឧបសម្បទានឹងសង្ឃ ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជា
ឧបជ្ឈាយ៍ ។ បើកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ សូមសង្ឃឲ្យ
ឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះ
នេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ នេះជាញត្តិ ។ បតីត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន
សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បុគ្គលនេះឈ្មោះនេះជាឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោក
ដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ បរិសុទ្ធចាកអន្តរាយិកធម៌ទាំងឡាយហើយ ។
ឧបសម្បទាបេក្ខៈមានបាត្រចីវរបរិបូណ៌ហើយ ។ ឥឡូវឧបសម្បទា
បេក្ខៈឈ្មោះនេះសូមឧបសម្បទានឹងសង្ឃ ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះ
នេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ឥឡូវសង្ឃឲ្យឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាបេក្ខៈ

៣១៣

បញ្ចវគ្គ ញត្តិបទធម្មបទសម្បត្តិ

ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ
ឥត្តន្ទាមស្ស ឧបសម្បទា ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន
សោ តុល្លាស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។
ទុតិយម្បិ ឯតមត្តំ វនាមិ ។ សុណានុ មេ កន្តេ សង្ឃោ
អយំ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមស្ស អាយស្មតោ ឧបសម្ប-
ទាមេត្តោ បរិសុទ្ធា អន្តរាយិកេហិ ធម្មេហិ ។ បរិ-
បុណ្ណាស្ស បត្តចរិំ ។ ឥត្តន្ទាមោ សង្ឃំ ឧបសម្បទំ
យាចតិ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមិ
ឧបសម្បទេតិ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ យស្ស-
យស្មតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ឧបសម្បទា ឥត្តន្ទាមេន
ឧបជ្ឈាយេន សោ តុល្លាស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ
កាសេយ្យ ។ តតិយម្បិ ឯតមត្តំ វនាមិ ។ សុណានុ

មហាខន្តកៈ ឧបសម្បទាដោយញត្តិចក្កត្តកម្ម

ឈ្មោះនេះដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ឧបសម្បទារបស់
ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍
គាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ ត្រូវ
ស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុ
អង្គនោះត្រូវនិយាយឡើង ។ ខ្ញុំសូមសូត្រសេចក្តីនេះអស់វារៈជាគំរប់
គំរងផង ។ បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ
បុគ្គលនេះឈ្មោះនេះ ជាឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះ
នេះ បរិសុទ្ធចាកអន្តរាយិកធម៌ទាំងឡាយហើយ ។ ឧបសម្បទាបេក្ខៈ
នោះមានបាត្រនឹងចិវ៌បរិបូណ៌ហើយ ។ ឥឡូវឧបសម្បទាបេក្ខៈ
ឈ្មោះនេះសូមឧបសម្បទានឹងសង្ឃ ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជា
ឧបជ្ឈាយ៍ ។ ឥឡូវសង្ឃឱ្យឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះ
នេះ ដោយមានព្រះថេរៈ ឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈាយ៍ ។ ឧបសម្បទា
របស់ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ដោយមានព្រះថេរៈ ឈ្មោះនេះជា
ឧបជ្ឈាយ៍ គាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុ
អង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោក
ដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវនិយាយឡើង ។ ខ្ញុំសូមសូត្រសេចក្តីនេះអស់វារៈ
ជាគំរប់បីដងផង ។ បពិត្រព្រះគម្ពីរសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ

៣១៤

វិនយបិដក មហាវគ្គោ

យេ កន្តេ សុដ្ឋេ អយំ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាបស្ស អាយ-
ស្មតោ ឧបសម្មនាបេត្តោ បរិសុទ្ធា អន្តរាយតេហិ
ធម្មេហិ ។ បរិបុណ្ណស្ស បត្តចីវរំ ។ ឥត្តន្ទាមោ សដ្ឋំ
ឧបសម្មនំ យាចតិ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។
សុដ្ឋេ ឥត្តន្ទាមំ ឧបសម្មនេតិ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈា-
យេន ។ យស្សាយស្មតោ មេតិ ឥត្តន្ទាបស្ស ឧបសម្ម-
នា ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន សោ តុណ្ណស្ស យស្ស
នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ ឧបសម្មន្តោ សុដ្ឋេន
ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមេន ឧបជ្ឈាយេន ។ មេតិ សដ្ឋស្ស
តស្មា តុណ្ណំ ។ ឯវមេតំ ជារយាមីតិ ។

ឧបសម្មទាម្ពំ និដ្ឋិតំ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

បុគ្គលនេះឈ្មោះនេះជាឧបសម្បទាបេក្ខៈរបស់លោកដ៏មានអាយុឈ្មោះនេះ
បរិសុទ្ធចាកអង្គរយកធម៌ហើយ ។ ឧបសម្បទាបេក្ខៈនោះមានពុត្រីនឹង
ចំរែបរិបូណ៌ហើយ ។ ឥឡូវឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះសូមឧបសម្បទា
នឹងសង្ឃដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈរាយ ។ ឥឡូវសង្ឃឱ្យ
ឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ដោយមានព្រះថេរៈឈ្មោះ
នេះជាឧបជ្ឈរាយ ។ ឧបសម្បទារបស់ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ដោយ
មានព្រះថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈរាយ គាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុ
អង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់លោក
ដ៏មានអាយុអង្គណា ត្រូវលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះនិយាយឡើង ។
សង្ឃបានឱ្យឧបសម្បទាដល់ឧបសម្បទាបេក្ខៈឈ្មោះនេះ ដោយមានព្រះ
ថេរៈឈ្មោះនេះជាឧបជ្ឈរាយហើយ ។ ការឱ្យឧបសម្បទានេះគាប់ចិត្តដល់
សង្ឃ ហេតុនោះបានជាសង្ឃស្ងៀមនៅ ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះ
ដោយអាការស្ងៀមយ៉ាងនេះ ។

ចប់ ឧបសម្បទាបេក្ខ ។

៣១៥

មហាទន្ធតោ ចត្តាពោ និស្សយា

[១៤៣] តាវខេវ នាយា មេតត្វា ទុតុប្បមាលាំ

អាចិក្ខិតតំ ធិវសកាកោ អាចិក្ខិតតព្វា សង្កិតំ អាចិក្ខិត-

តត្វា ចត្តាពោ និស្សយា អាចិក្ខិតតព្វា បំណ្ហិយាលោ-

បកោជនំ និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ត តេ យាវជីវំ ទុស្ស-

ហោ ករណីយោ ។ អតិវេកលាកោ សង្ឃកត្តំ ឧទ្ទេ-

សកត្តំ ធិមន្តនំ សលាកកត្តំ បក្ខិកំ ឧបោសថិកំ

បាដិបទិកំ ។ បំសុក្ខលចីវំ និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ត

តេ យាវជីវំ ទុស្សហោ ករណីយោ ។ អតិវេកលាកោ

ខោមំ កប្បាសិកំ កោសេយ្យំ កម្មលំ សាលាំ កង្កំ ។

រុក្ខម្ពលសេនាសនំ និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ត តេ យាវជីវំ

បហាទន្តកៈ និស្ស័យ (បច្ច័យជាគ្រឿងអាស្រ័យរបស់បព្វជិត) ៤ យ៉ាង

(១៤៣) ក្នុងខណៈទុបសម្បទាហើយភ្លាមៗ នោះឯង ភិក្ខុត្រូវ រាប់នាយា(១) (ស្រមោល) ត្រូវប្រាប់ជូរ(២) ត្រូវប្រាប់ចំណែកថ្លៃ(៣) ត្រូវប្រាប់សន្តិភិ(៤) ត្រូវប្រាប់និស្ស័យ ៤ ថា បព្វជ្ជាអាស្រ័យភោជនជា តំនូតដែលភិក្ខុត្រូវបានមកដោយកំឡាំងកំភួនជើង អ្នកត្រូវធ្វើសេចក្តីប្រឹង ប្រែក្នុងភោជននោះអស់មួយជីវិត ។ អតិរកលាភ (៧ យ៉ាង) គឺកត្តដែល ទាយកថាយចំពោះសង្ឃទាំងអស់ ១ កត្តដែលទាយកថាដល់ភិក្ខុ ២-ពារូប តាមសង្ឃសំដែងឲ្យ ១ កត្តដែលទាយកថាមន្តទៅប្រគេន ១ កត្តដែលទាយក ថាដល់ភិក្ខុដោយស្វាភ គឺសរសេរឈ្មោះភិក្ខុឬទាយកហើយចាប់ ១ កត្ត ដែលទាយកថាតម្បយវ័ថ្ងក្នុងបក្ស ។ (ខាងខ្នើតប្តូរនោច) ១ កត្តដែល ទាយកថាក្នុងវ័ថ្ងទុបោសថ ១ កត្តដែលទាយកថាក្នុងវ័ថ្ងមួយកើត ឬមួយ រោច ១ (បព្វជិតត្រឹមអក្ខរក្នុងអតិរកលាភនោះបាន) ។ បព្វជ្ជាអាស្រ័យនូវ

១ ក្នុងខណៈដែលសូត្រព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានប្រកាសឲ្យចេញទៅលើលោកនៅទីវាល ហើយវាសំស្រមោលមនុស្សដែលឈរនោះដោយធាតុដើមឲ្យដឹងថា ស្រមោលនោះចោលទៅ ប៉ុន្មានដាន់ប៉ុន្មានទប់ ឯទប់នោះគឺស្រមោលដែលនៅសល់មិនពេញមួយដាន់ ហើយគេដាន់ ទទឹងដូចមក វិធីនេះគេធ្លាប់ធ្វើមកពីដើមតាមបែបក្នុងគម្ពីរ ឥឡូវនេះមាននាឡិកាហើយ តែបួស ហើយវេលាណាគេកំរត់ម៉ោងមិនក្នុងពេលនោះឲ្យដឹងថា បួសហើយម៉ោងប៉ុន្មាន ។ មិនត្រូវ ការវាសំស្រមោលក៏ឲ្យដឹងពេលវេលាដូចគ្នានឹងនាឡិកាដែរ ការកំណត់ពេលតាមនាឡិកាសំឲ្យ ស្រួលដល់កិច្ចការសព្វវេលា គឺពេលយប់ឬពេលថ្ងៃស្រែទំរកមើលស្រមោលមិនឃើញ ។ ២ ឲ្យ ដឹងថាបួសក្នុងរដូវណា ។ ៣ ឲ្យដឹងថាពេលព្រឹកឬរសៀល ។ ៤ ត្រូវអាចារ្យប្រាប់ការរូបរូមដល់ ភិក្ខុដែលទើបនឹងបួសហើយឲ្យប៉ាទុកថា ខ្លួនបួសពីថ្ងៃណា ទៃណា រដូវណា ពេលម៉ោងប៉ុន្មាន ។

៣១៦

វិទ្យបិដក មហាវគ្គ

ឧស្សាហោ ករណីយោ ។ អតិវេកលាកោ វិហារោ
អឌ្ឍយោតោ ចាសានោ ហឌ្ឍយំ តុហា ។ ប្លតិមុត្តកេ-
សដ្ឋំ និស្សយ បព្វជ្ជា តត្ថ តេ យាវជីវំ ឧស្សាហោ
ករណីយោ ។ អតិវេកលាកោ សឃ្មំ នវនីតំ តេលំ
មនុ ជាណិត្តំ ។

ចត្តាពេ និស្សយា និដ្ឋិតា ។

(១៤៤) តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អញ្ញាតំ
ភិក្ខុំ ឧបសម្មាទេត្វា ឯកកំ ឱហាយ បក្កមីសុ ។
សោ បច្ឆា ឯកកោ វ អាគត្តនោ អន្តរាមក្កេ បុរាណា-
នុតិយំកាយ សមាគត្តំ ។ សា វវមាហា កិណ្ឌានិ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ចីវរបន្ទីក្នុង (១) អ្នកត្រូវធ្វើការទុស្សាហ៍ក្នុងសំពត់បន្ទីក្នុង នោះអស់មួយ ដំរីត ។ អតិរេកលាក (៦យ៉ាង) គឺសំពត់ធ្វើពីសំបកឈើ ១ សំពត់ធ្វើពី កប្បាស ១ សំពត់ធ្វើពីស្បិត ១ សំពត់ធ្វើពីរោមសត្វ ១ សំពត់ធ្វើពីធូ ១ សំពត់កង្កៈ គឺសំពត់ធ្វើពីរបស់ទាំងប្រាំណាយ គ្នា ១ (បញ្ចជិតត្រកអរក្នុង អតិរេកលាកនោះបាន) ។ បញ្ចជិតត្រកអរក្នុងនោះអ្នកត្រូវ ធ្វើការទុស្សាហ៍ក្នុងសេនាសនៈនោះអស់មួយដំរីត ។ អតិរេកលាក (៥យ៉ាង) គឺវិហារ ១ អឌ្ឍយោគ (រោងបាំងមួយចំហៀង) ១ ប្រាសាទវែង ១ ប្រាសាទដំបូលត្រងិល ១ គុហា ១ (បញ្ចជិតត្រកអរក្នុងអតិរេកលាក នោះបាន) ។ បញ្ចជិតត្រកអរក្នុងនោះអ្នកត្រូវធ្វើការទុស្សាហ៍ក្នុងកេសជ្ជៈនោះអស់មួយដំរីត ។ អតិរេកលាក (៥យ៉ាង) គឺទឹកដោះរាវ ១ ទឹកដោះខាប់ ១ ប្រិម ១ ទឹកយំ ១ ស្ករអំពៅ ១ (បញ្ចជិតត្រកអរក្នុងអតិរេកលាកនោះបាន) ។

ចប់ និស្ស័យ ៤ ។

(១៤៤) ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យទុបសម្បទាដល់ភិក្ខុ មួយរូបហើយ ចោលឲ្យនៅម្នាក់ឯងក៏ចៀសចេញទៅ ។ ភិក្ខុនោះ មកតែម្នាក់ឯងកាមក្រោយ បានជួបនឹងស្រីដែលធ្លាប់ជាប្រពន្ធអំពើដើម ក្នុងចន្លោះផ្លូវ ។ ស្រីនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះអ្នកឯងបួស

១ សម្គាល់ដែលគេហោលលើដំនាដំ ឬសំរាមហើយពីសយកមកធ្វើជាចំរើ ។

៣១៧

មហាទន្ធកេ ចត្តារិ អករណីយានី

បព្វជីវិតោសីតិ ។ អាប បព្វជីវិតោម្ហីតិ ។ ទុល្លកោ ខោ
បព្វជីវិតានំ មេដុនោ ធម្មោ វេហំ មេដុនំ ធម្មំ បដិសេ-
វាតិ ។ សោ តស្ស មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា បច្ឆា
ចិរេន អគមាសិ ។ ភិក្ខុ វេរមាហំសុ កិស្ស ត្ថំ អាវុ-
សោ វេរំ ចំរំ អកាសីតិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុនំ
ឯតមត្ថំ អាហោចេសិ ។ ភិក្ខុ កករតោ ឯតមត្ថំ អាហោ-
ចេសុំ ។ អថខោ កករា ឯតស្មី ជិនានេ ឯតស្មី
បករណោ ធម្មី កដំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជា-
នាមិ ភិក្ខុវេ ឧបសម្បន្នេត្វា ទុតិយំ នាតុំ ចត្តារិ ច
អករណីយានិ អាចិត្តិតុំ ឧបសម្បន្នេន ភិក្ខុនា
មេដុនោ ធម្មោ ន បដិសេវិត្វោ អន្តមសោ តិវច្ឆាន-
កតាយថិ ។ យោ ភិក្ខុ មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវិតិ
អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ ។ សេយ្យថាថិ
នាម បុរិសោ សីសច្ឆិន្នោ អភព្វោ តេន សវ័រពន្ធនេន
ជីវិតុំ វេរមេវ ភិក្ខុ មេដុនំ ធម្មំ បដិសេវិត្វា អស្សមណោ
ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ ។ តន្តេ យាវជីវំ អករណី-
យំ ។ ឧបសម្បន្នេន ភិក្ខុនា អទិទ្ធិំ ថេយ្យសង្ខតំ ន

មហាទន្លកៈ អរណីយកិច្ច (កិច្ចដែលបញ្ចូលធម៌ត្រូវធ្វើ) ៤ យ៉ាង

ហើយថ្ម ។ ភិក្ខុនោះឆ្លើយថា អើ អញបួសហើយ ។ ស្រីនោះនិយាយថា មេប៉ុនធម្មញ្ញកអ្នកបួសបានដោយតម្រណាស់ (រណ្តើយ) អ្នកចូរមកសេព មេប៉ុនធម្មចុះ ។ ភិក្ខុនោះសេពមេប៉ុនធម្មនឹងស្រីនោះហើយទៅយឺតយូរ ក្រោយគេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបាននិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោ ហេតុអ្វី បានជាអ្នកឯងធ្វើដំណើរឱ្យយឺតយូរយ៉ាងនេះ ។ ទើបភិក្ខុនោះប្រាប់ដំណើរ នេះដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏ មានព្រះភាគ ។ ព្រោះហេតុនេះដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ ធ្វើធម៌កថាហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថា- គតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុឱ្យឧបសម្បទាហើយ ឱ្យភិក្ខុជាគ្រូប្រាប់កិច្ចដែល ភិក្ខុមិនត្រូវធ្វើ ៤ យ៉ាងផងថា ភិក្ខុឧបសម្បទាហើយមិនត្រូវសេពមេប៉ុន- ធម្ម ដោយហោចទៅសម្បទានឹងសត្វតិរច្ឆានញី ។ ភិក្ខុណាសេពមេប៉ុន- ធម្ម ភិក្ខុនោះមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ។ ធម្មតាបុរសមានក្បាលដាច់ហើយមិនគួររស់ឡើងបានដោយកិរិយាតភ្ជាប់ សរីរៈនោះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ភិក្ខុសេពមេប៉ុនធម្មហើយ មិនមែន ជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាង នោះដែរ ។ អ្នកមិនត្រូវធ្វើកិច្ចនោះអស់មួយជីវិត ។ ភិក្ខុឧបសម្បទា ហើយ មិនត្រូវកាន់យករបស់ដែលគេមិនឱ្យ គឺកាន់យកដោយថេយ្យចិត្ត

៣១៨

វិសយបិណ្ឌេ មហាវិញ្ញា

អាទាតត្ថំ អន្តមសោ តិណាសលាកំ ឧទាទាយ ។
យោ ភិក្ខុ ទាទំ វា ទាទារហំ វា អតិវេកទាទំ វា អទិទ្ធិ
សេយ្យសង្ខតំ អាទិយតិ អស្សមណោ ហោតិ អសក្យ-
បុត្តិយោ ។ សេយ្យថាបិ នាម បណ្ឌិបលាសោ ពទ្ធជា
បមុត្តោ អកព្វោ ហរិតត្តាយ ឯវមេវ ភិក្ខុ ទាទំ វា
ទាទារហំ វា អតិវេកទាទំ វា អទិទ្ធិ សេយ្យសង្ខតំ
អាទិយត្វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ ។
តន្តេ យាវជីវំ អករណីយំ ។ ឧបសម្ពន្ធនៃ ភិក្ខុនា
សញ្ញុច្ច ទាលោ ជីវិតា ន វេរោបេតព្វោ អន្តមសោ
កុន្តកិបិល្លិកំ ឧទាទាយ ។ យោ ភិក្ខុ សញ្ញុច្ច
មនុស្សវិគ្គហំ ជីវិតា វេរោបេតិ អន្តមសោ គត្តទាតទំ
ឧទាទាយ អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិយោ ។
សេយ្យថាបិ នាម បុត្តសីលា ទ្វេជា ភិញ្ញា អប្បដិ-
សន្ធិកា ហោតិ ឯវមេវ ភិក្ខុ សញ្ញុច្ច មនុស្សវិគ្គហំ
ជីវិតា វេរោបេត្វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្យបុត្តិ-
យោ ។ តន្តេ យាវជីវំ អករណីយំ ។ ឧបសម្ពន្ធនៃ

វិសេសបិដក មហាវគ្គ

ដោយហោចទៅត្រឹមតែស្មៅមួយទង ។ ភិក្ខុណាមួយកាន់យករបស់មាន
តម្លៃ ១ បាទក្តី គួរដល់ ១ បាទក្តី លើសជាង ១ បាទក្តី ដែលគេមិន
បានឲ្យគឺកាន់យកដោយថយ្យចិត្ត ភិក្ខុនោះមិនមែនជាសមណៈ មិនមែន
ជាកូនចៅ ព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ។ ធម្មតាស្វីករឈឺល្បឿង (ទុំ) ដែលជ្រុះ
ចុះចាកទងហើយ មិនគួរមានពណ៌ខៀវ (ស្រស់ខ្ចី) វិញបាន មាន
ឧបមាយ៉ាងណាមិញ ភិក្ខុកាន់យករបស់មានតម្លៃ ១ បាទក្តី គួរដល់ ១
បាទក្តី លើសជាង ១ បាទក្តី ដែលគេមិនបានឲ្យ គឺកាន់យកដោយ
ថយ្យចិត្តមិនមែនជាសមណៈមិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈក៏មាន
ឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកមិនត្រូវធ្វើកិច្ចនោះអស់មួយជីវិត ។
ភិក្ខុឧបសម្បន្នហើយមិនត្រូវក្លែងធ្វើសត្វឲ្យធ្លាក់ចុះចាកជីវិតឡើយ ដោយ
ហោចទៅ តាំងពីស្រមោចខ្មៅនឹងស្រមោចក្រហម ។ ភិក្ខុក្លែងធ្វើ
រាងកាយមនុស្សឲ្យធ្លាក់ចុះចាកជីវិត រាប់តាំងពីរំលូតគភី ដោយហោចទៅ
ភិក្ខុនោះមិនមែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ។
ធម្មតាថ្មត្រាស់បែកជាពីរហើយ ជាធម្មជាតិជិតវិញមិនបានមានឧបមា
យ៉ាងណាមិញ ភិក្ខុក្លែងធ្វើរាងកាយមនុស្សឲ្យធ្លាក់ចុះចាកជីវិតក៏មិន
មែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ក៏មានឧបមេយ្យ
យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកត្រូវធ្វើកិច្ចនោះអស់មួយជីវិត ។ ភិក្ខុឧបសម្បន្នហើយ

៣១៧

មហាខន្ធពេ អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧត្តិកាទិវត្ត

ភិក្ខុនា ឧត្តរិមនុស្សធម្មោ ន ទុល្លបិតព្វោ អន្តមសោ
សុញ្ញាតារេ អភិរមាមីតិ ។ យោ ភិក្ខុ ទាបិច្ឆោ ឥច្ឆា-
បកតោ អសន្តំ អភ្នតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ទុល្លបតិ
ឈានំ វា វិមោក្ខំ វា សមាធិំ វា សមាបត្តិំ វា មក្កំ
វា ដលំ វា អស្សមណោ ហោតិ អសក្សបុត្តិយោ ។
សេយ្យថាបិ នាម តាលោ មត្តកច្ឆិដ្ឋោ អភព្វោ បុន
វិរុដ្ឋិយោ ឯវេមេ ភិក្ខុ ទាបិច្ឆោ ឥច្ឆាបកតោ អសន្តំ
អភ្នតំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មំ ទុល្លបិត្វា អស្សមណោ ហោតិ
អសក្សបុត្តិយោ ។ តន្តេ យាវជីវំ អករណីយន្តិ ។

ចន្ទាវ អករណីយានំ និដ្ឋិតានំ ។

[១៤៥] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ
ភិក្ខុ អាបត្តិយា អទស្សនេ ឧត្តិកតោ វិព្ពមិ ។ សោ
បុន បច្ឆាកត្វា ភិក្ខុ ទុបសឡនំ យាចិ ។ ភកវតោ ឯត-
មត្តំ អាហោចេសុំ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាបត្តិយា

មហាខន្ធកៈ រឿងភិក្ខុត្រូវសង្ស័យលើកវត្តព្រោះមិនឃើញអាបត្តិជាដើម

មិនត្រូវនិយាយអត្ថុត្រូវមនុស្សធម្មដោយពាក្យថា អាត្មាត្រេកអរចំពោះក្នុង ផ្ទះស្ងាត់ដូច្នោះ ដោយហោចទៅ ។ ភិក្ខុណា មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមកដែល សេចក្តីប្រាថ្នាគ្របសង្កត់ហើយ និយាយអត្ថុត្រូវមនុស្សធម្ម គឺយានក្តី វិហារក្តី សមាធិក្តី សមាបតិក្តី មគ្គក្តី ផលក្តី ដែលមិនពិត ភិក្ខុនោះមិន មែនជាសមណៈ មិនមែនជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ។ ធម្មតាដើមគ្នាត កំបុតចុងហើយមិនគួរដុះឡើងទៀតបាន មានទម្រង់យ៉ាងណាមិញ ភិក្ខុ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមកដែលសេចក្តីប្រាថ្នាគ្របសង្កត់ហើយ និយាយ អត្ថុត្រូវមនុស្សធម្មដែលមិនមានមិនពិត ក៏មិនមែនជាសមណៈ មិនមែន ជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ ក៏មានទម្រង់យ៉ាងនោះឯង ។ អ្នកមិនត្រូវ ធ្វើកិច្ចនោះអស់មួយជីវិត ។

ចប់កិច្ចមិនគួរធ្វើ ៤ យ៉ាង ។

[១៤៥] ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបត្រូវសង្ស័យលើកវត្តព្រោះ មិនឃើញអាបត្តិហើយក៏សឹកទៅ ។ អ្នកនោះត្រឡប់មកសូមទប់សម្បទា នឹងភិក្ខុទាំងឡាយទៀត ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើមានភិក្ខុក្នុងសាសនានេះត្រូវសង្ស័យលើកវត្តព្រោះមិនឃើញអាបត្តិហើយ

៣២០

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

អនស្សនេ ឧត្តិត្តកោ វិត្តមតិ ។ សោ បុន បញ្ចកត្តា
ភិក្ខុ ឧបសម្មនំ យាចតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ
បស្ស៍ស្សសិ តំ អាបត្តិនំ ។ សតាហំ បស្ស៍ស្សមីតិ
បញ្ចាជេតញ្ចោ សតាហំ ន បស្ស៍ស្សមីតិ ន បញ្ចាជេ-
តញ្ចោ ។ បញ្ចាជេត្តា វត្តញ្ចោ បស្ស៍ស្សសិ តំ អាបត្តិនំ ។
សតាហំ បស្ស៍ស្សមីតិ ឧបសម្មានេតញ្ចោ សតាហំ
ន បស្ស៍ស្សមីតិ ន ឧបសម្មានេតញ្ចោ ។ ឧបសម្មា-
នេត្តា វត្តញ្ចោ បស្ស៍ស្សសិ តំ អាបត្តិនំ ។ សតាហំ
បស្ស៍ស្សមីតិ ឱសារេតញ្ចោ សតាហំ ន បស្ស៍ស្សមីតិ
ន ឱសារេតញ្ចោ ។ ឱសារេត្តា វត្តញ្ចោ បស្ស៍សិ តំ
អាបត្តិនំ ។ សចេ បស្ស៍តិ ឥច្ឆេតំ កុសលំ ឆោ ចេ
បស្ស៍តិ លត្តមាណយ សាមក្កិយា បុន ឧត្តិបិតញ្ចោ

វិទយបិដក មហានិទ្ទ

សឹកទៅ ។ អ្នកនោះត្រឡប់មកសូមុបសម្បទានឹងភិក្ខុទាំងឡាយទៀត ។
ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយនឹងអ្នកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកនឹងឃើញអាបត្តិ
នោះទេ ។ បើអ្នកនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងឃើញ អាបត្តិនោះ
ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយបំបួសចុះ បើនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងមិនឃើញអាបត្តិ
នោះទេ មិនត្រូវបំបួសទេ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយបំបួសហើយត្រូវសួរ
អ្នកនោះថា លោកនឹងឃើញអាបត្តិនោះឬទេ ។ បើសាមណេរនោះ
និយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងឃើញ ត្រូវឲ្យឧបសម្បទាចុះ បើនិយាយថា ខ្ញុំ
ករុណានឹងមិនឃើញទេ មិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទាទេ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយ
ឲ្យឧបសម្បទាហើយ ត្រូវសួរភិក្ខុនោះថា លោកនឹងឃើញអាបត្តិនោះ
ទេ ។ បើភិក្ខុនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងឃើញ ភិក្ខុទាំងឡាយត្រូវសូត្រ
ឧសារណកម្មចុះ^១ បើនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងមិនឃើញទេ មិនត្រូវ
សូត្រឧសារណកម្មឡើយ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រឧសារណកម្មហើយ
ត្រូវសួរភិក្ខុនោះថា ឥឡូវលោកឃើញអាបត្តិនោះឬទេ ។ បើភិក្ខុនោះ
ឃើញ ការឃើញនេះជាការល្អ បើមិនឃើញទេ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយ
បាទសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ត្រូវលើកវត្តភិក្ខុនោះទៀត កាលបើមិនបាន

១ គឺសង្ឃត្រូវសូត្ររម្យាប្បកម្មនោះ លើកលែងធ្វើទោសតទៅ (មានសេចក្តីពន្យល់ក្នុង
កម្មវត្ថុនោះ) ។

៣២១

មហាវគ្គកេ អាបត្តិយា អវស្សនេ ធម្មិកាទវគ្គ

អលត្តមា នាយ សាមត្តិយា អនាបត្តិ សម្មោគេ សំវា.
សេ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាបត្តិយា អប្បដិ-
កកម្មេ ឧត្តត្តកោ វត្តមតិ ។ សោ បុន បញ្ចកត្តា
ភិក្ខុ ឧបសម្បទំ យាចតិ ។ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ
បដិករិស្សសិ តំ អាបត្តិន្ទំ ។ សចាហំ បដិករិស្សមីតិ
បញ្ចាជេតព្វោ សចាហំ ន បដិករិស្សមីតិ ន បញ្ចាជេ-
តព្វោ ។ បញ្ចាជេត្វា វត្តព្វោ បដិករិស្សសិ តំ
អាបត្តិន្ទំ ។ សចាហំ បដិករិស្សមីតិ ឧបសម្បទេតព្វោ
សចាហំ ន បដិករិស្សមីតិ ន ឧបសម្បទេតព្វោ ។
ឧបសម្បទេត្វា វត្តព្វោ បដិករិស្សសិ តំ អាបត្តិន្ទំ ។
សចាហំ បដិករិស្សមីតិ ឱសារេតព្វោ សចាហំ
ន បដិករិស្សមីតិ ន ឱសារេតព្វោ ។ ឱសារេត្វា

ធម្មាទន្ធកៈ រឿងភិក្ខុត្រូវសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនឃើញអាបត្តិជាដើម

សេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នាទេ មិនមានអាបត្តិព្រោះបរិភោគរួមនៅរួម (ដោយ ភិក្ខុនោះឡើយ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើមានភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ត្រូវសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនធ្វើតបអាបត្តិ^(១) ហើយសឹកទៅ ។ អ្នកនោះ ត្រូវបំបែកសូម្បទាធន៍ភិក្ខុទាំងឡាយទៀត ។ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយ និយាយនឹងអ្នកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកនឹងធ្វើតបអាបត្តិនោះឬទេ ។ បើ អ្នកនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងធ្វើតបវិញ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយបំបួសចុះ បើនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងមិនធ្វើតបទេ មិនត្រូវបំបួសទេ ។ លុះភិក្ខុទាំង ឡាយបំបួសហើយ ត្រូវសួរសាមណេរនោះថា អ្នកនឹងធ្វើតបអាបត្តិនោះ ឬទេ ។ បើសាមណេរនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងធ្វើតប ត្រូវភិក្ខុទាំង ឡាយឲ្យឧបសម្បទាចុះ បើនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងមិនធ្វើតបទេ មិន ត្រូវឲ្យឧបសម្បទាឡើយ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយឲ្យឧបសម្បទាហើយត្រូវ សួរភិក្ខុនោះថា លោកនឹងធ្វើតបអាបត្តិនោះឬទេ ។ បើភិក្ខុនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងធ្វើតបអាបត្តិនោះ ត្រូវសូត្រឧសារណកម្មចុះ បើនិយាយថាខ្ញុំ ករុណានឹងមិនធ្វើតបទេ មិនត្រូវឲ្យឧសារណកម្មទេ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយ

១ ត្រូវអាបត្តិហើយសម្លឹងចូលបរិវាស ឬមិនសំដែង ។

៣២២

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

វត្តញោ បដិករោហិ តំ អាបត្តិន្ទំ ។ សច
បដិករោតិ ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ច បដិក-
រោតិ លត្តមាធាយ សាមគ្គិយា បុន ឧត្តិបតញោ
អលត្តមាធាយ សាមគ្គិយា អនាបត្តិ សម្ពោគ
សំវាសេ ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចាបិកាយ ទិដ្ឋិយា
អប្បនិទិស្សត្តេ ឧត្តិត្តកោ វត្តមតិ ។ សោ បុន
បច្ឆាកត្តា ភិក្ខុ ឧបសម្មទំ យាចតិ ។ សោ
ឃុំស្ស វេនិយោ បនិទិស្សន្ទិស្សសិ តំ ចាបិកំ
ទិដ្ឋិន្ទំ ។ សចាហំ បនិទិស្សន្ទិស្សមីតិ បញ្ចាដ-
តញោ សចាហំ ន បនិទិស្សន្ទិស្សមីតិ ន បញ្ចា-
ដតញោ ។ បញ្ចាដត្តា វត្តញោ បនិទិស្សន្ទិស្សសិ តំ
ចាបិកំ ទិដ្ឋិន្ទំ ។ សចាហំ បនិទិស្សន្ទិស្សមីតិ
ឧបសម្មានេតញោ សចាហំ ន បនិទិស្សន្ទិស្សមីតិ ន

វិន័យបិណ្ឌ មហាវគ្គ

សូត្រឧសារណកម្មហើយត្រូវនិយាយនឹងភិក្ខុនោះថា ចូររលាកធ្វើតប
អាចត្តិនោះចុះ ។ បើភិក្ខុនោះធ្វើតប ការធ្វើតបនេះជាការល្អ បើមិនធ្វើតបទេ
កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយបានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា ត្រូវលើកវត្តភិក្ខុនោះ
ទៀត កាលបើមិនបានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា មិនត្រូវអាចត្តិព្រះបរិភោគ
រួម ព្រោះនៅរួមទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើមានភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយលើកវត្តព្រោះមិនលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់ហើយសឹកទៅ ។
អ្នកនោះត្រឡប់មកសូមទុបសម្បទានឹងភិក្ខុទាំងឡាយទៀត ។ ត្រូវភិក្ខុទាំង
ឡាយនិយាយនឹងអ្នកនោះយ៉ាងនេះថា អ្នកនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះទេ ។
បើអ្នកនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងលះបង់ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយបំបួសចុះ បើ
និយាយថា ខ្ញុំនឹងមិនលះបង់ទេ មិនត្រូវបំបួសទេ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយបំបួស
ហើយត្រូវសួរសាមណេរនោះថា អ្នកនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះទេ ។
បើសាមណេរនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណានឹងលះបង់ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយ
ឲ្យទុបសម្បទាចុះ បើនិយាយថា ខ្ញុំករុណាមិនលះបង់ទេ មិនត្រូវឲ្យ

៣២៣

មហាខន្ធកោ អាមគ្គិយា អវស្ស ៨ ឧច្ឆិក្ការទិវគ្គ

ឧបសម្បទេតព្វោ ។ ឧបសម្បទេត្វា វត្តព្វោ

បដិទិស្សន្តិស្សសំ តំ ទាម័កំ ទិដ្ឋន្តំ ។ សទាហំ

បដិទិស្សន្តិស្សម័តិ ឱសារេតព្វោ សទាហំ ធន

បដិទិស្សន្តិស្សម័តិ ធន ឱសារេតព្វោ ។ ឱសារេត្វា

វត្តព្វោ បដិទិស្សន្តិហិ តំ ទាម័កំ ទិដ្ឋន្តំ ។

សចេ បដិទិស្សន្តិ ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ចេ

បដិទិស្សន្តិ លត្តមាធាយ សាមគ្គិយា បុន ឧត្តិ-

បិតព្វោ អលត្តមាធាយ សាមគ្គិយា អនាបត្តិ សម្ពោគេ

សំវាសេតិ ។

មហាខន្ធកោ បដិមោ ។

ព្រះ ២៣

មហោទន្ធកៈ រឿងភិក្ខុត្រូវសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនឃើញអាបត្តិជាដើម

ឧបសម្បទាទេ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយឱ្យឧបសម្បទាហើយត្រូវសួរថា

លោកនឹងលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះទេ ។ បើភិក្ខុនោះនិយាយថា ខ្ញុំករុណា

នឹងលះបង់ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយសូត្រឧសារណកម្មចុះ បើនិយាយថា ខ្ញុំ

ករុណា នឹងមិនលះបង់ទេ មិនត្រូវសូត្រឧសារណកម្មទេ ។ លុះភិក្ខុ

ទាំងឡាយ សូត្រឧសារណកម្មហើយ ត្រូវនិយាយនឹងភិក្ខុនោះថា ចូរ

លោកលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះទៅ ។ បើភិក្ខុនោះលះបង់ កាលលះបង់

នេះជាការល្អ បើមិនលះបង់ទេ កាលបើភិក្ខុទាំងឡាយបានសេចក្តីព្រម

ព្រៀងគ្នា ត្រូវលើកវត្តភិក្ខុនោះទៀត បើមិនបានសេចក្តីព្រមព្រៀង

គ្នាទេ មិនត្រូវអាបត្តិ ព្រោះបរិភោគរួម ព្រោះនៅរួមទេ ។

៣២៤

វិទយចំណី មហាវគ្គោ

(១៤៦) វិទយម្នំ មហាវត្ថុសុ
 បេសលាជំ សុខាវហោ
 និក្ខហានត្ថំ^(១) នាមិច្ឆ
 លដ្ឋីនំ បក្កហេសុ ច
 សាសនាធារណោ ចេវ
 សព្វញ្ញជំនគោចរ
 អនញ្ញសំសយេ ខេមេ
 សុច្ឆញ្ញត្ថំ អសំសយេ
 ខន្ធកេ វិទយេ ចេវ
 បរិវារេ ច មាតិកេ
 យថាត្ថកាវី កុសលោ
 បដិបដ្ឋតិ យោនិសោ ។
 យោ កវំ ន វិជានាតិ
 ន សោ រក្ខតិ តោគលំ

---

១ និក្ខហានត្ថំ និក្ខហាករណេស្វតិ វិមតិវិទោទនី ។ ឧ និក្ខហោ ច បាបិប្បានំ ។

វិទយបីធិក មហាវគ្គ

(១២៦) កាលបើព្រះវិន័យមានប្រយោជន៍ធំនាំមកនូវសេចក្តី
សុខដល់ភិក្ខុមានសីលជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ ជាសភាវ
ទ្រទ្រង់ទុកនូវសាសនាផង ជាទីគោចររបស់ព្រះជិនស្រីជា
សព្វញ្ញផង មិនមែនជាវិស័យនៃបុគ្គលដទៃ ជាទីក្សេមក្សាន្ត
ដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តិហើយដោយប្រពៃ ដើម្បី
សង្កត់សង្កិននូវពួកភិក្ខុដែលមានសេចក្តីប្រាថ្នា លាមកផង
ដើម្បីដក់ដក់នូវពួកភិក្ខុដែលមានសេចក្តីខ្មាសផង ដោយ
ឥតសង្ស័យ អ្នកប្រាជ្ញដែលមានប្រក្រតីធ្វើនូវប្រយោជន៍ដ៏សម
គួរតែប្រតិបត្តិដោយ ។ បាយ ក្នុងខន្ធកវិន័យផង ក្នុងបរិវារ
ផងព្រមទាំងមាតិកា ។ បុគ្គល ណាមិនស្គាល់គា បុគ្គលនោះ
នឹងរក្សាហ្វូងគោដូចម្តេចបាន យ៉ាងណាមិញ ភិក្ខុណា

៣២៥

មហាខន្ធព ទុក្ខធាតុ

ឃឹក សីលំ អដានន្តោ
កី សោ រក្ខេយ្យ សរវរំ ។
បុគ្គលំ ច សុតន្ត
អភិជម្មេ ច តារទេ
វិនយេ អវិនជ្ជន្ត
បុន តិជ្ជតិ សាសនំ ។
តស្មា សង្កាហនាហេតុ
ទុក្ខានំ អនុប្បត្តសោ
បវត្តានិ យថាញាណំ
សុណាម មម កាសតោ ។
វត្តំ និទានំ អាបត្តិ
នយា វេយ្យកុលមេវ ច
ទុក្ខរន្តំ អសេសេតុ
នយតោ តំ វិជានថាតិ ។
ពោជិ វាជាយតនញ្ច(១)
អជនាលោ សហម្បតិ

---

១ ឱ ពោជិ ច វាជាយតនំ ។

មហាខន្ទកៈ ទទួលពាថា

មិនស្គាល់សីល ក៏ក្នុងនោះនឹងរក្សាសេចក្តីសង្ឃឹមក្នុងសីលដូច
ម្តេចបាន យ៉ាងនោះដែរ ។ បើទុកជាព្រះស្ម័គ្រនឹងព្រះ
អភិធម្ម សាបសូន្យអស់ទៅហើយ តែបើព្រះវិន័យមិនទាន់
វិនាសនៅឡើយទេ ព្រះសាសនាឈ្មោះថា បិតថេរតទៅ
ទៀតបាន ។ ព្រោះហេតុនៃការសង្គ្រាមនានានោះ ខ្ញុំនឹងពោល
នូវទទួលតាមលំដាប់ដោយសេចក្តីតាមប្រាជ្ញា ចូរលោកទាំង
ឡាយចាំស្តាប់ខ្ញុំជាអ្នកពោល ។ វត្តផង ទិពានផង ទ័យ
នៃអាបត្តិទាំងឡាយផង របេយ្យាលៈផង វត្តជាដើមនោះ ខ្ញុំ
លំបាកនឹងធ្វើឲ្យអស់សព្វគ្រប់ ចូរលោកទាំងឡាយ ជ្រាប
ច្បាស់នូវវត្តជាដើមនោះ តាមទ័យ (នៃទទួលតាថាដែល
ខ្ញុំពោលដោយសង្ខេបតទៅនេះចុះ) ។ រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទ្រង់គង់ក្រោមពោធិព្រឹក្ស ១ រឿងទ្រង់គង់ក្រោមពណ៌
យតនព្រឹក្ស ១ រឿងទ្រង់ត្រឡប់មកកាន់អដបាលនិគ្រាធន
វិញហើយទ្រង់តុល្លបវត្តកុ ១ រឿងសហម្បតិព្រាហ្ម ១

វិទយចំដកេ មហាវង្កោ

ព្រហ្មឡារោ ឧទ្ធកោ ច(១)

វិត្ត ច ឧបកោ ឥសិ ។

កោណ្ណញោ ភទ្ធិយោ វប្បោ(២)

មហានមោ ច អស្សជិ

យសោ ចត្តារិ បញ្ញាស(៣)

សព្វេ បេសេសិ សោ ជិសា

វត្ត(៤) មារេសិ តិសា ច

ឡវេលន្តយោ ជដិ(៥)

អក្សតារំ មហារាជា

សក្កោ ព្រហ្ម ច កេវលា

ចំសុក្កលំ ខោត្តរណី

សិលា ច កកុយោ សិលា

---

១ ឧ. ម. ព្រហ្ម អឡារោ ឧទ្ធកោ ។ ២ ឧ. ម. កោណ្ណញោ វប្បោ ភទ្ធិយោ ។
៣ ឧ. យសោ ចត្តារោ បញ្ញាសំ ។ ៤ ឧ. ម. វត្តំ ។ ៥ ឧ. ម. ឡវេលំ តយោជដិ ។

វិសយបិដក មហាវគ្គ

រឿងអាឡារតាបស ១ រឿងទទួតតាបស ១ រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទ្រង់ត្រិះរិះថាគួរសំដែងធម៌ដល់បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ១ រឿងទ្រង់ជួប
នឹងទេវកាជីវក ១ រឿងទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ព្រៃតសិបតនមិត្ត-
ទាយវន ១ រឿងកោណ្ឌញ្ញភិក្ខុ ១ រឿងកទ្ធិយភិក្ខុ ១ រឿង
វប្បភិក្ខុ ១ រឿងមហានាមភិក្ខុ ១ រឿងអស្សជំភិក្ខុ ១ រឿងយស-
កុលបុត្រ ១ រឿងសំឡាញ់៤ នាក់ ១ រឿងសំឡាញ់៥០ នាក់ ១
រឿងព្រះបរមសាស្តានោះទ្រង់បញ្ជូនពួកព្រះអរហន្តទាំងពួង
ទៅកាន់ទិសដើម្បីប្រកាសសាសនា ១ រឿងមារ ១ រឿងកុមារ
ទាំង៣០នាក់ ១ រឿងជដិលឈ្មោះទុរុវេលកស្សប ១ រឿង
ជដិលឈ្មោះនទ័កស្សប ១ រឿងជដិលឈ្មោះគយាកស្សប ១
រឿងរោងភ្លើង ១ រឿងមហារាជ ១ រឿងព្រះឥន្ទ ១ រឿងព្រហ្ម ១
រឿងអ្នកដៃនអង្គៈមគធៈទាំងអស់ ១ រឿងសំពត់បង្សកូល ១
រឿងស្រះបោក្ខរណី ១ រឿងថ្មបោកសំពត់បង្សកូល ១ រឿង
ដើមថ្ងៃ ១ រឿងថ្មហាលសំពត់បង្សកូល ១ រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

ព្យាស

មហាខន្តកេ ទុក្ខាធារណំ

ជម្ពុ អម្ពោ ច អាមល្លោ(១)

ចារិយុប្បញ្ញា អាហរិ(២)

ជាលីយន្ត ទុដ្ឋលន្ត

វិជ្ជាយន្ត ច កស្សប

និម្មន្តិ មុទិ មេយោ

គយា លដ្ឋិ ច មាគនោ

ឧបតិស្សោ កោលិតោ ច

អភិញ្ញាតា ច បព្វជ្ជំ(៣)

ទុដ្ឋិតា បណាមនា

កិសោ លូខោ ច ព្រាហ្មណោ

អនាចារិ អាចរតិ

---

១ ឧ អមលកោ ។ ២ ឧ. ចារិយុប្បញ្ញំ អាហរិ ។ ៣ ឧ. បព្វជ្ជំ ។

មហានិទ្ទកៈ ទទួនតាថា

ទ្រង់នាំយកផ្លែត្រីង ១ រឿងទ្រង់នាំយកផ្លែស្វាយ ១ រឿងទ្រង់
នាំយកផ្លែកន្ទួតត្រីង^(១) ១ រឿងទ្រង់នាំយកផ្លែសម ១ រឿងទ្រង់
នាំយកដុំបារិច្ចក្តកត្រីង ១ រឿងទ្រង់ធ្វើបាដិហារិយ៍ត្រាស់ថា
ម្នាលកស្សប ទសច្ចរិបក ១ រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាក្លើងចូរឆេះ ១
រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាក្លើងចូរលេត ១ រឿងទ្រង់ពួកដង្កែបមុជទឹក ១
រឿងព្រះដំមានព្រះភាគនិម្មិតជើងក្រាន ១ រឿងរៀង ១ រឿង
ព្រះសម្ពុទ្ធគង់ក្នុងគយាស័សប្រទេស ១ រឿងទ្រង់គង់ក្នុង
លង្កិនទុទ្យាន (ស្នូនព្រៃត្នាត) ១ រឿងព្រះបាទមាគធរាជ ១
រឿងទុបតិស្សមាណព ១ រឿងកោលិកមាណព ១ រឿងអ្នក
ដែលមគធៈដឹងច្បាស់ថាពួកកុលបុត្រិប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ១
រឿងពួកភិក្ខុស្ងៀកដណ្តប់មិនល្អ ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យ
ទុបជ្ឈាយ័បណ្ណញសន្និវិហារិកដែលប្រព្រឹត្តមិនល្អ ១ រឿង
ព្រាហ្មណ៍ស្តាំងស្តមសៅហ្មង ១ រឿងភិក្ខុប្រព្រឹត្តអនាចារ ១

---

១ បាលីថា អាមណ្ណោ ធ្លាប់ប្រែថា ល្អ និង ព្រៃត្រីងពាក្យថា អាមណ្ណោនេះឃើញក្នុងច្បាប់
ឧបថា អាមលកោ ដែលប្រែថា កន្ទួតត្រីង ហេតុនេះត្រូវប្រែថា កន្ទួតត្រីងព្រៃ ព្រោះរឿងខាងដើម
ថាព្រះសម្ពុទ្ធត្រង់នាំយកផ្លែកន្ទួតត្រីង ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្វិចណែ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សារឿយ ទុកក្នុងគេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន។

៣២៨

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ទុ.ទវំ មាលាវោ គុណោ

វស្សំ ពាលេហិ បត្តន្តោ

ទស វស្សានិ ធិស្សយោ

ន វត្តន្តំ បណាមេត្តំ

ពាលា បស្សន្តិ បញ្ច ធ

យោ សោ អញ្ញោ ប នត្តោ ប

វិទយបិដក មហាវគ្គ

រឿងព្រាហ្មណ៍បួសរដ្ឋម្សិច្ចាមពោះ ១ រឿងមាណាតទើប
តែនឹងមកសូមផ្លូវសក្កិក្ខុប្រាប់និស្ស័យមុន ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឲ្យ ៗ ឧបសម្បទាដោយគណៈសង្ឃតិចជាង ១០ រូប ១
រឿងទ្រង់ហាមកិក្ខុដែលមានវស្សាតិចជាង ១០ មិនឲ្យ ៗ ឧប-
សម្បទាគេ ១ រឿងទ្រង់ហាមកិក្ខុដែលល្ងង់ ៗ មិនឲ្យ ៗ ឧប-
សម្បទាគេ ១ រឿងឧបដ្ឋាយ៍ចៀសចេញទៅកាន់ទិស ១
រឿងកិក្ខុមានវស្សា ១០ ឲ្យនិស្ស័យ ១ រឿងពួកអន្តរាសិក
ប្រព្រឹត្តមិនប្តូរក្នុងអាចារ្យត្រូវបណ្តាញ ១ រឿងទ្រង់ហាមពួក
កិក្ខុល្ងង់ ៗ មិនឲ្យ ៗ និស្ស័យគេ ១ រឿងរម្ងាប់ចាកនិស្ស័យ ១
រឿងកិក្ខុប្រកបដោយអង្គប្រាគួរនឹងមិនគួរឲ្យឧបសម្បទាគេជា
ដើម ១ រឿងកិក្ខុប្រកបដោយអង្គប្រាមួយគួរនឹងមិនគួរឲ្យឧប-
សម្បទាគេជាដើម ១ រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថាបុគ្គល
ណា តើដើមធ្លាប់ជាតិវិយ ដល់មកបួសជាកិក្ខុមិនស្តាប់ពាក្យឧ-
បដ្ឋាយ៍ហើយត្រឡប់ទៅជាតិវិយដូចដើម បើមកវិញមិនត្រូវ
ឲ្យឧបសម្បទាទេ ១ រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាបើបុគ្គលឯទៀត
ធ្លាប់ជាតិវិយហើយប្រាថ្នាបញ្ចេញឧបសម្បទា ត្រូវឲ្យនៅបរិ-
វាស ៤ ខែ ១ រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាបើតិវិយមកបួសទាំងពាក្យត

ព្យាស

មហាទន្ធព ទុក្ខនិព្វាន

អង្គ ជនី សាតិយោ

មគទេស្ស បញ្ច អាណាដា

កដោ ចោរោ ច អង្គលី^(១)

មាគដោ ច អនុញាសិ

តារា លីខិ កសាហាតោ

លក្ខណា ឥណទាសោ ច

តណ្ហោ ឌុបលី អហិ

---

១ ឧ. ឯកោ ចោរោ ច អង្គលី ។ ម. ឯកោ រាជោ ច អង្គលី ។

មហានិទ្ទេសៈ ឧបាសិកា

ត្រូវទប់ជ្ឈាយន៍ស្វន្ទរកងវិទ្យុច័រវេទ្យ ១ រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាបើ
តិរិយមិនទាន់ការសក់ ត្រូវសង្ឃអបលោកធ្វើកណ្តុកម្មឲ្យ ១
រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាបើជនិលជាកម្មវត្ថុតិរិយវត្ថុមិនបាច់ឲ្យនៅ
បរិវាស ១ រឿងទ្រង់ត្រាស់ថាបើជាតិសក្យៈធ្លាប់ជាតិរិយមក
បួស មិនបាច់ឲ្យនៅបរិវាស ១ រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួស
មនុស្សមានភាព ៥ យ៉ាងក្នុងវិដនមគធៈ ១ រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិ
មិនឲ្យបំបួសរាជមាត្រ ១ រឿងភិក្ខុបំបួសអង្គលិមាលចោរ
ក្រោយមកទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសចោរ ១ រឿងព្រះបាទមាត-
ធរាជទ្រង់អនុញ្ញាតទោសដល់ពួកអកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាស-
នា ១ រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសចោរទំលាយគុក ១
រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសចោរដែលរាជការព្យួរទោសទុក ១
រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសមនុស្សដែលមានស្នាមរំពាត់ ១
រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសមនុស្សដែលគេបៀតបៀនឲ្យមាន
ស្លាកស្នាម ១ រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសមនុស្សដែល
ជំពាក់បំណុលគេ ១ រឿងទ្រង់បញ្ញត្តិមិនឲ្យបំបួសមនុស្សខ្ញុំ
គេ ១ រឿងភិក្ខុបំបួសទារកកោរទុកជុក ១ រឿងភិក្ខុបំបួសទារក
ឈ្មោះឧបាលី ១ រឿងត្រកូលវិនាសដោយអហិង្សាភក្តិ ១

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្វិលីប ណែ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សាវណ្ណ ទុកក្នុងគេហទំព័រ ៥០០០ ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន។

៣៣១

វិនិច្ឆ័យបិដក មហាវគ្គោ

សង្ខំ កុលំ កណ្ណកោ ៨

អាហ្មន្តរិកមេវ ៥

វត្តស្មី ធារកោ សិក្ខា

វិហារន្តំ ៥ កិណ្ណោ

សង្ខំ មុទំ ឧបដ្ឋាយេ

អបលាឡនកណ្ណកោ ១

បណ្ណកោ វេយ្យបក្កតោ

វិធមបិដក មហាវគ្គ

រឿងត្រកូល ជា ឧប ដ្ឋាករបស់ព្រះអានន្តមានសព្វ ១ រឿង
កណ្តកសាមណេរ ១ រឿងមនុស្សពាលទោសភិក្ខុថាទិស
ចង្អៀត ១ រឿងព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងនិរត្តាពាម
ទៀបក្រុងកបិលវត្ត ១ រឿងព្រះសារីបុត្តបំបួសទារក ១
រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតសិក្ខាបទ ១០ ដល់សាមណេរ ១ រឿង
សាមណេរនៅដោយមិនគោរពកោតក្រែងភិក្ខុ ១ រឿងភិក្ខុ
ត្រិះរិះថាគួរធ្វើទណ្ឌកម្មដូចម្តេចដល់សាមណេរ ១ រឿង
ភិក្ខុធ្វើការវណកម្មដល់ពួកសាមណេរទូទៅទាំងអារាមរបស់
សង្ឃទាំងមូល ១ រឿងភិក្ខុធ្វើការវណកម្មដល់ពួកសាមណេរ
ចំពោះអាហារតាមមុខទារ ១ រឿងពួកធម្មគ្គិយភិក្ខុ ធ្វើ
ការវណកម្ម ដល់ពួកសាមណេរមិនប្រាប់ទបដ្ឋរយ៍ ១
រឿងពួកធម្មគ្គិយភិក្ខុប្រលោមយកសាមណេររបស់ភិក្ខុ ជា
ថេរៈ ១ រឿងកណ្តកសាមណេរប្រទុស្តភិក្ខុនិរឃ្លានកណ្តក ១
រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំបួសបណ្ឌក ១ រឿង
ទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំបួសមនុស្ស ដែលល្អចសំវាស ១ រឿង
ទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំបួសភិក្ខុដែលរត់ទៅចូលពួកតិរិយ ១

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្វិលីណេ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សារង្សៗ ទុកក្នុងគេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន។

ព្យា ១

មហាទន្ធព្រះ ឧត្តរគាថា

អហ ច មាតវ បិតា

អហ ឆ្លក់ ឆ្លង់ កេនា

រុហំ វេន ច ព្យញ្ជនំ

អនុប ជ្ឈាយ សង្ខេន

តណ ច ល្អា ត ចត្តតោ

អចំ វំ តទុក យំ

យា ចំ តន ចំ យេ តយោ

មហាខន្ទកៈ ទុក្ខតតិ

រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងសត្វតិរច្ឆានដោយហេតុអហិនិត
មកប្លែងក្នុងសំណាកកិក្ខុ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែង
មនុស្សដែលសម្លាប់ម្តាយ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែង
មនុស្សដែលសម្លាប់ឪពុក ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែង
មនុស្សដែលសម្លាប់ព្រះអរហន្ត ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ
បំប្លែងមនុស្សដែលប្រទេស្តកិក្ខុនី ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ
បំប្លែងបុគ្គលដែលបំបែកសង្ឃ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែង
បុគ្គលដែលធ្វើព្រះលោហិតឲ្យពួរពាងឡើង ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សជាទកតោព្យញ្ញនក ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឲ្យ។ ឧបសម្បទាដល់បុគ្គលគ្មានឧបជ្ឈាយ៍ ១ រឿងទ្រង់
ហាមមិនឲ្យយកសង្ឃជាឧបជ្ឈាយ៍ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ
យកគណៈជាឧបជ្ឈាយ៍ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យយកបណ្ឌក
ជាឧបជ្ឈាយ៍ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ។ ឧបសម្បទាដល់
កុលបុត្រគ្មានបាត្រ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ។ ឧបសម្បទា
ដល់កុលបុត្រគ្មានចីវរ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ។ ឧបសម្បទា
ដល់កុលបុត្រគ្មានបាត្រគ្មានចីវរទាំងពីរយ៉ាងនោះ ១ រឿង
ទ្រង់ហាមមិនឲ្យ។ ឧបសម្បទាដល់បុគ្គលដែលខ្ចីបាត្រគេ ១

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ្វិចណែ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សាវណ្ណ ទុកក្នុងគេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន។

៣៣២

វិទ្យាបិដកេ មហាវគ្គោ

ហត្ថា ថា ទា ហត្ថថា ទា

កណ្ណា ជាសា វិទ្យុកយំ

អង្គលី អង្គកណ្ណំ

សណំ ខ្ពង្គញ្ច វា មជំ

គលកណ្ណំ លក្ខណា ច

កសា លិខិតសីលជំ

វិនយបិដក មហានិទ្ទ

រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យ។ ឧបសម្បទាដល់បុគ្គលដែលខ្ចីចីវរគេ ១
រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យ។ ឧបសម្បទាដល់បុគ្គលដែលខ្ចីទាំងបាត្រ
ទាំងចីវរគេ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតរដៃ ១
រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតរជើង ១ រឿងទ្រង់
ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតទាំងដៃទាំងជើង ១ រឿងទ្រង់
ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតត្រចៀក ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតច្រមុះ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យ
បំប្លួសមនុស្សកំបុតទាំងត្រចៀកទាំងច្រមុះ ១ រឿងទ្រង់
ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតម្រាមដៃ ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សកំបុតមេដៃឬមេជើង ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សដាច់សរសៃសង ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យ
បំប្លួសមនុស្សមានម្រាមដៃជាប់គ្នា ១ រឿងទ្រង់ហាមមិន
ឱ្យបំប្លួសមនុស្សគម ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្ស
ភ្លើង ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សពាកក ១ រឿង
ទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សដែលគេបៀតបៀនឱ្យមានស្លាក
ស្នាម ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សដែលមានស្នាម
រំពាត់ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឱ្យបំប្លួសមនុស្សដែលរាជការ
ព្យួរទោសទុក ១ រឿងទ្រង់ហាម មិនឱ្យបំប្លួសមនុស្ស

ព័ន្ធកញ្ច

មហាខន្ធពេ ឧទ្ទានតថា

បាបបរិសទ្ធសីល^(១)

កាណក្កណី^(២) តថេវ ច

ខញ្ញបក្ខបាតញ្ជៅ

សញ្ញាទ្ធីនិយាបដិ

ជរាទ្ធិកតតិរិ

អន្ធិកតត្វ យំ តហី

អន្ធិតតិរិ យំ វត្តិ

ម្វតតតិរិ ថេវ ច

អន្ធិម្វតតតិរិញ្ច

អលដ្ឋិនញ្ច ជិស្សយំ

វត្តិញ្ច តថា ទ្ធានំ^(៣)

---

១ ឧ. បាបបរិសទ្ធសញ្ច ។ ២ ឧ. កាណក្កណី ។ ៣ ឧ. កតត្វានំ ។

មហាវន្តកៈ ឧបាសិកា

ដើងស្តុក់ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សដែលមាន
រោគពាក្រក់ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សប្រទុស្តបរិ-
សទ្យ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សទើបនឹងខ្វាក់ឬខ្វាក់
ម្ខាង ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សក្នុងក្នុងវដ្តដើង ១
រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សខ្លួន ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យ
បំប្លែងមនុស្សដែលស្លាប់មួយចំហៀងខ្លួន ១ រឿងទ្រង់ហាមមិន
ឲ្យបំប្លែងមនុស្សខ្លួន ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សចាស់
ត្រាំត្រា ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សខ្វាក់ពីកំណើត
ឬខ្វាក់ទាំងពីរខាង ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្ស
គ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សថ្លង់ ១ រឿងទ្រង់ហាម
មិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សទាំងខ្វាក់ពីកំណើតទាំងគ ១ មិនឲ្យបំ-
ប្លែងមនុស្សទាំងខ្វាក់ពីកំណើតទាំងថ្លង់ ១ មិនឲ្យបំប្លែងមនុស្ស
ទាំងគទាំងថ្លង់ ១ មិនឲ្យបំប្លែងមនុស្សទាំងខ្វាក់ពីកំណើតទាំងគ
ទាំងថ្លង់ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យនិស្ស័យដល់ពួកកិក្ខុអលដ្ឋី ១
រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យនៅអាស្រ័យនឹងពួកកិក្ខុអលដ្ឋី ១ រឿង
ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុអកដើរផ្លូវត្រូវយមិនបាច់មាននិស្ស័យបុរាណ ១

៣៣៤

វិធីបិណ្ឌក មហាវត្តោ

យា ច មា នេ ន បេ ក្ខ ណា

អា ក ច្ឆ ត្ថ^(១) វិ វា នេ ត្ថ

ឯ ក្យ ប ជ្ឈេ ន ក ស្ស ទោ

ទិ ស្ស ត្ថិ ឧ ប ស ម្ប ញា

អា ពា នេ ហិ ច ប័ ធឿ តា

អ ន ទ្យ សិ ដ្ឋា វិ ត្ថ ត្ថ

ត ត្រូវ អ ន្យ សា ស យា

ស ជ្ឈ ប័ ច អ ថា ពា លោ

---

១ ឧ. អាគច្ឆត្ថំ ។

វិធីបិដក មហាវគ្គ

រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុបម្រើជម្ងឺមិនទាន់បាននិស្ស័យនៅ
ដោយឥតនិស្ស័យបានព្រោះភិក្ខុឈឺអង្វរ ១ រឿងព្រះមហា-
កស្សបប្រើបម្រើឲ្យទៅនិមន្តព្រះគានន្ទថា ចូរមកសូត្រឲ្យ
ឧបសម្បទាបេក្ខៈ ១ រឿងឧបសម្បទាពីររូប ប្រកែកគ្នាអំពី
រឿងដណ្តើមគ្នាឧបសម្បទាមុន ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យ
សូត្រអនុស្សាវនាជាមួយគ្នាដោយមានឧបជ្ឈាយ៍តែមួយរូប ១
រឿងកុមារកស្សបមានអាយុ ២០ ឆ្នាំរាប់តាំងពីឆ្នាំដែលនៅ
ក្នុងគភ៌ផងបានឧបសម្បទា ១ រឿងពួកឧបសម្បទា ដែល
អាពាធតាំងឡាយច្រើនប្រាកដឡើង ១ រឿងពួកភិក្ខុ
ស្តីអន្តរាយិកធម៌នឹងពួកឧបសម្បទាបេក្ខៈ ដែលមិនទាន់
ប្រៀនប្រដៅ ឧបសម្បទាបេក្ខៈអៀនខ្មាស ១ រឿងពួក
ភិក្ខុប្រៀនប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខៈ ក្នុងទឹកណ្តាលជំនុំសង្ឃ
នោះ ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យប្រៀនប្រដៅ ក្នុងទីសម
គួរហើយ សីមស្តីអន្តរាយិកធម៌ក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ១ រឿង
ទ្រង់ហាម មិនឲ្យភិក្ខុល្ងង់ៗ ប្រៀនប្រដៅ ១ រឿងទ្រង់
ហាមមិនឲ្យភិក្ខុ ដែលគ្មានការសេន្ទតិប្រៀនប្រដៅ ១

ឯកសារគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ុំពណ៌ និងស្វាមី ព្រមទាំងកូនចៅ
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុន សារឿវ ទុកក្នុងគេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន។

ព្យាគ ៥

មហាទន្ធកេ ទទ្ធានីជា

អសម្មតោ ច ឯកតោ

ឧល្គត្ថបសម្មតា

ធិស្សយោ ឯកតោ តយោតិ ។

ធិមស្មី ទន្ធកេ វត្ត ឯកសតំ ទ្វាសត្តតិ ។

មហាទន្ធកេ ទទ្ធានី និដ្ឋិតំ ។

មហាខន្តកៈ ឧទ្ទានតាថា

រឿង ខ្លាំងហាមមិនឲ្យអាចារ្យនឹងទប់សម្បទាបេក្ខៈចូលមកក្នុង
ជំនុំសង្ឃជាមួយគ្នា ១ រឿង ទប់សម្បទាបេក្ខៈសូមទប់សម្បទា
នឹងសង្ឃដោយពាក្យថា សូមឲ្យសង្ឃស្រែចស្រែង ១ រឿង
ប្រាប់និស្ស័យបួន ១ រឿងភិក្ខុដែលបានទប់សម្បទាហើយ
ដើរមកតែម្នាក់ឯង ជួបនឹងស្រីជាបុរាណទុតិយិកា ត្រង់
កណ្តាលផ្លូវ ១ រឿងភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនឃើញ
អាបត្តិ ១ រឿងភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនធ្វើតបន្ទូរ
អាបត្តិ ១ រឿងភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនលះបង់នូវទិដ្ឋិ
អាគ្រក់ ១ ។

រួមរឿងក្នុងខន្តកៈនេះ ១៧២ រឿងដោយបការនិព្វេ ។

ចប់ ឧទ្ទានក្នុងមហាខន្តកៈ ។

ឧបោសថកិច្ចន្តកំ

[១២៧] តេជ សមយេន ឡានោ កតតំ ភជេកហោ
វិហារតិ តិជ្ឈក្ស័យេ បព្វតេ ។ តេជ ខោ បទ សមយេន
អញ្ញតិវិយា បរិញ្ញាជកា ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា
ច បក្ខុស្ស សង្កបតិវា ធម្មំ ភាសន្តិ ។ តេ បទុស្សា
ឧបសង្កមន្តិ ធម្មស្សវ័នាយ ។ តេ លកន្តិ អញ្ញតិវិយេសុ
បរិញ្ញាជកេសុ បេមំ លកន្តិ បសាទំ លកន្តិ អញ្ញតិវិ-
យា បរិញ្ញាជកា បក្ខំ ។ អថខោ រញ្ញា មាភទស្ស
សេនិយស្ស តិម្ពិសារស្ស រហោកតស្ស បដិសល្ល័ទស្ស
ឃំ ចេតសោ បរិវតក្កោ ទុទទាទំ ឃតហិ ខោ អញ្ញ-
តិវិយា បរិញ្ញាជកា ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា
ច បក្ខុស្ស សង្កបតិវា ធម្មំ ភាសន្តិ តេ បទុស្សា
ឧបសង្កមន្តិ ធម្មស្សវ័នាយ តេ លកន្តិ អញ្ញតិវិយេសុ
បរិញ្ញាជកេសុ បេមំ លកន្តិ បសាទំ លកន្តិ អញ្ញតិវិយា
បរិញ្ញាជកា បក្ខំ យន្តន អយ្យាបិ ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ
អដ្ឋមិយា ច បក្ខុស្ស សង្កបតេយ្យន្តិ ។ អថខោ

ឧបោសថកិច្ចស្តុក្កៈ

[១៤៧] សម័យនោះ ព្រះពុទ្ធដ៏មានព្រះភាគគង់លើភ្នំគិដ្ឋក្នុងជំនក
ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង ពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃប្រជុំគ្នា
និយាយធម៌ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស^(១) ។ មនុស្សទាំងឡាយ
តែងចូលទៅរកបរិព្វាជកទាំងនោះដើម្បីស្តាប់ធម៌ ។ មនុស្សទាំងឡាយនោះ
កើតសេចក្តីស្រឡាញ់ កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃ
ពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃក៏បានបក្សពួកឡើង ។ គ្រានោះឯង ព្រះបាទ
ពិម្ពសារសេនិយៈជាឥស្សរៈក្នុងដែនមគធៈទ្រង់សម្រេចក្នុងទីស្ងាត់ កើត
ព្រះទ័យត្រិះរះឡើងយ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះឯង ពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃ
ប្រជុំគ្នានិយាយធម៌ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស មនុស្សទាំងឡាយ
តែងចូលទៅរកបរិព្វាជកទាំងនោះដើម្បីស្តាប់ធម៌ មនុស្សទាំងនោះក៏កើត
សេចក្តីស្រឡាញ់ កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា ក្នុងពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃ
ពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃក៏បានបក្សពួកឡើង បើដូច្នោះគួរតែលោកម្ចាស់
ទាំងឡាយប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្សដែរ ។ ទើបព្រះ

---

១ តំក្កងកន្លះខែម្តង ។ ហៅថាបក្សមួយ ។

៣៣៧

វេទសមញ្ញក្រ ធម្មសូត្រ

រាជា មាគោ សេនិយោ តំម្ពិសារោ យេន កុកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ អកិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទំ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ រាជា មាគោ
សេនិយោ តំម្ពិសារោ កកវន្តំ ឯតទរោច ឥធម មយំ
កន្តេ រហោកតស្ស បដិសល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិ-
វិតក្កោ ឧទចាទំ ឯតវហំ ខោ អញ្ញតិក្កិយា បរិព្វាជកា
ចាតុទ្ធសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច បក្ខុស្ស សន្និបតិ-
ត្វា ធម្មំ កាសន្តំ តេ មនុស្សា ឧបសង្កមន្តំ ធម្មស្ស្រ-
នាយ តេ លកន្តំ អញ្ញតិក្កិយេសុ បរិព្វាជកេសុ មេមំ
លកន្តំ បសាទំ លកន្តំ អញ្ញតិក្កិយា បរិព្វាជកា បក្ខុ
យន្តន អយ្យាបិ ចាតុទ្ធសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច បក្ខុ-
ស្ស សន្និបតេយ្យន្តំ សាធុ កន្តេ អយ្យាបិ ចាតុទ្ធសេ
បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច បក្ខុស្ស សន្និបតេយ្យន្តំ ។
អថខោ កុកវា រាជានំ មាគនំ សេនិយំ តំម្ពិសារំ
ធម្មិយា កថាយ សន្តុស្សសិ សមាទមេសិ សមុត្តរដេ-
សិ សម្បហំសេសិ ។ អថខោ រាជា មាគោ សេនិ-
យោ តំម្ពិសារោ កកវតា ធម្មិយា កថាយ សន្តុស្សិតា

ឧទេសថកិច្ចន្ទ្រៈ ការស្តាប់ធម៌

បាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាឥស្សរៈ ក្នុងដែនមគធៈ ទ្រង់ចូលទៅគាល់ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាឥស្សរៈក្នុង
ដែនមគធៈគង់ក្នុងទីសមគួរហើយ បានទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ ដោយ
ពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងថ្ងៃនេះខ្ញុំព្រះករុណាសម្បូរនៅ
ក្នុងទីស្ងាត់កើតចិត្តត្រិះរិះឡើងយ៉ាងនេះថា ក៏ឥឡូវនេះ ពួកបរិព្វាជក
មានលទ្ធិដទៃតែងប្រជុំគ្នានិយាយធម៌ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និង ទី ៨ នៃបក្ខ
មនុស្សទាំងឡាយ តែងចូលទៅកបរិព្វាជកទាំងនោះ ដើម្បីស្តាប់ធម៌
ពួកមនុស្សទាំងនោះ ក៏កើតសេចក្តីស្រឡាញ់ កើតសេចក្តីជ្រះថ្លា
ក្នុងពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃ ពួកបរិព្វាជកមានលទ្ធិដទៃ ក៏បានបក្ខ
ពួកឡើង បើដូច្នោះ គួរតែលោកម្ចាស់ទាំងឡាយប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃទី ១៤
ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ខដែរ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ សូមទ្រង់
អនុញ្ញាត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ទាំងឡាយ ត្រូវតែប្រជុំ
គ្នាក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ ទី ៨ នៃបក្ខ ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ញ៉ាំងព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាឥស្សរៈក្នុងដែនមគធៈ ឲ្យយល់ច្បាស់
ឲ្យប្រតិបត្តិល្អ ឲ្យអាចបរិភោគ ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ។ លំដាប់
នោះ ព្រះបាទពិម្ពិសារសេនិយៈជាឥស្សរៈក្នុងដែនមគធៈដែលព្រះដ៏មាន

ព្យាដ

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

សមាធិតោ សមុត្តរិកោ សម្មហំសិកោ ឧដ្ឋាយា-
សនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្តិណំ កត្វា បក្កាមិ ។
អថខោ ភកវា ឯតស្មី ទិទានេ ឯតស្មី បក្ករណោ
ធម្មំ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អនុជានាមិ
ភិក្ខុវេ ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច បក្កស្ស
សន្និបតិគុន្តំ ។

(១៤៨) តេន ខោ បទ សមយេន ភិក្ខុ ភកវតា
អនុញាតំ ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច បក្កស្ស
សន្និបតិគុន្តំ ។ តេ ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច
បក្កស្ស សន្និបតិគុន្តំ តុណ្ហំ ទិសីទន្តិ ។ តេ មនុ-
ស្សា ឧបសង្កមន្តិ ធម្មស្សវនាយ ។ តេ ឧដ្ឋាយន្តិ
ទិយន្តិ វិចារេន្តិ កថំ ហិ ធាម សមណា សក្យបុត្តិយា
ចាតុទ្ទសេ បណ្ណារសេ អដ្ឋមិយា ច បក្កស្ស សន្និ-
បតិគុន្តំ តុណ្ហំ ទិសីទិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ ម្ភកស្វករា
ននុ ធាម សន្និបតិគេហិ ធម្មោ ភាសិតញោតិ ។
អស្មោសុំ ខោ ភិក្ខុ តេសំ មនុស្សានំ ឧដ្ឋាយន្តានំ
ទិយន្តានំ វិចារេន្តានំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

ព្រះភាគឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យប្រតិបត្តិល្អ ឲ្យអាចហ៊ាន ឲ្យរីករាយដោយ ធម្មិកថាហើយ ក៏ក្រែកបោកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគ ធ្វើ ប្រទក្សិណ (យ៉ាងរិលខាងស្តាំ) ហើយចៀសចេញទៅ ។ ព្រោះនិទាន នេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មិកថាហើយត្រាស់ ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យប្រជុំគ្នា ក្នុងថ្ងៃទី១៤ទី១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។

(១៤៨) សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថាព្រះដ៏មានព្រះភាគ អនុញ្ញាតឲ្យប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្សហើយ ។ ភិក្ខុទាំង នោះក៏ប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃទី១៤ ទី១៥និងទី៨នៃបក្សហើយអង្គុយនៅតែស្ងៀម ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងនោះដើម្បីស្តាប់ធម៌ ។ មនុស្សទាំង ឡាយនោះក៏ពោលទោស គិះដៀល បន្តិះបង្គាប់ថា សមណៈទាំងឡាយ ជាសក្យបុត្រមិនសមបើនឹងមកប្រជុំគ្នាក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃ បក្សហើយអង្គុយនៅតែស្ងៀមដូចជាជ្រូកធាត់(ដូច្នោះ)សោះ គួរតែលោក ទាំងឡាយប្រជុំគ្នាហើយនិយាយធម៌ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបានឮពាក្យ មនុស្សទាំងឡាយនោះពោលទោស គិះដៀល បន្តិះបង្គាប់ហើយ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

៣៣៧

ឧបោសថក្ខន្ធកេ បាតិមោក្ខទ្កេសោ

ឯតបត្តំ អាវោចេសុំ ។ អថខោ ភកវា ឯតស្មី ជំនានេ
ឯតស្មី បករណោ ធម្មំ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ចាតុទ្ធីសេ បណ្ណាវសេ អដ្ឋមីយា ច
បក្ខស្ស វស្មិបតិក្វា ធម្មំ ភាសិតុន្តិ ។

[១៤៧] អថខោ ភកវតោ វហោភតស្ស បដិសស្មី-
នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិកក្កោ ឧទទាទិ យន្ត្រាហំ
យានិ មយា ភិក្ខុនំ បញ្ញតានិ សិក្ខាបទានិ តានិ
នេសំ ចាតិមោក្ខទ្កេសំ អនុជាធាយ្យំ សោ នេសំ
ភវិស្សតិ ឧបោសថកម្មន្តិ ។ អថខោ ភកវា សាយណ្ណ-
សមយំ បដិសល្លាហុដ្ឋិតោ ឯតស្មី ជំនានេ ឯតស្មី
បករណោ ធម្មំ កថំ កត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឥធម មយ្ហំ
ភិក្ខុវេ វហោភតស្ស បដិសស្មីនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិ-
កក្កោ ឧទទាទិ យន្ត្រាហំ យានិ មយា ភិក្ខុនំ
បញ្ញតានិ សិក្ខាបទានិ តានិ នេសំ ចាតិមោក្ខទ្កេសំ
អនុជាធាយ្យំ សោ នេសំ ភវិស្សតិ ឧបោសថកម្មន្តិ
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសិតំ ។ ឯវញ្ច
បទ ភិក្ខុវេ ឧទ្ធិសិតំ ។ ព្យត្រេន ភិក្ខុនា បដិពលេន

ទណេសថិក្ខន្ធកៈ ការសំដែងបាតិមោក្ខ

ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរនេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ធ្វើធម្មិក្ខថា
ហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាត
ឲ្យភិក្ខុប្រជុំគ្នានិយាយធម៌ក្នុងវិថូទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ វៃបក្ខ ។

(១៤៧) លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្មក្នុងទីស្ងាត់កើត
ព្រះទ័យត្រិះរិះឡើងយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះមានតែតថាគតអនុញ្ញាតសិក្ខា
បទទាំងឡាយនោះដែលតថាគតបញ្ញត្តិហើយដល់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឲ្យជា
បាតិមោក្ខទ្វេសដល់ភិក្ខុទាំងនោះ បាតិមោក្ខទ្វេសនោះនឹងបានជា
ទណេសថិក្ខន្ធកៈរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ។ ព្រោះនិទាននេះ ដំណើរ
នេះ ទើបព្រះដ៏មានព្រះភាគចេញចាកទីសម្មក្នុងពេលថ្ងៃរសៀលទ្រង់ធ្វើ
ធម្មិក្ខថាហើយត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងវិថូនេះ
តថាគតសម្មទៅក្នុងទីស្ងាត់កើតចិត្តត្រិះរិះឡើងយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះមាន
តែតថាគតអនុញ្ញាតសិក្ខាបទទាំងឡាយនោះដែលតថាគតបញ្ញត្តិដល់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឲ្យជាបាតិមោក្ខទ្វេសដល់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ បាតិមោក្ខទ្វេស
នោះនឹងជាទណេសថិក្ខន្ធកៈរបស់ភិក្ខុទាំងឡាយនោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ត្រូវភិក្ខុសំដែងយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពាលត្រូវផ្សំសង្ឃថា

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

សង្ឃោ ញាតេតោ សុណាតុ មេ កន្លេ សង្ឃោ^(១) យធំ
សង្ឃស្ស បន្តកលំ សង្ឃោ ឧទោសមំ ករេយ្យ
នាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសេយ្យ ។ កី សង្ឃស្ស បុព្វកិច្ចំ ។
ចារិស្សធូំ អាយស្មន្តោ អាហេចេម ។ នាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិ-
សិស្សាមិ ។ តំ សព្វំ វ សន្តា សាធុកំ សុណោម
មនសីករោម ។ យស្ស សិយា អាបត្តិ សោ អារិកេយ្យ
អសន្តិយា អាបត្តិយា តុណ្ហិករិតំ ។ តុណ្ហិកាវេន
ខោ បនាយស្មន្តោ ចរិស្សនាតិ វេទិស្សាមិ ។ យថា ខោ
បន បច្ចេកបុជ្ជស្ស វេយ្យករណំ ហោតិ ឯវមេវ^(២) ឯវ-
រូចាយ ចរិសាយ យាវតតិយំ អនុស្សាវរិតំ ហោតិ ។ យោ
បន ភិក្ខុ យាវតតិយំ អនុស្សាវិយមាទេ សវមាទោ
សន្តិ អាបត្តិ ចារិកេយ្យ សម្មជាទុសាវាទស្ស
ហោតិ ។ សម្មជាទុសាវាទោ ខោ បនាយស្មន្តោ
អន្តរាយកោ ឆម្មោ វត្តោ កកវតា តស្មា សវមាទេន

---

១ ពិគោ បរិ សព្វចោត្តកេសុ អន្តរោសោ បណ្ណវសោតិ បាលិ បញ្ញាយតិ ។ សា បន
យស្មា ធិន ទិវសោ ន ភាវ អនុញ្ញាតោ ហោតិ តថា ហិ វិក្ខុតិ ពេន ខោ បន សមយេន
ភិក្ខុ កកវតា បាតិមោក្ខុទ្ធសោ អនុញ្ញាតោតិ ទេវសិកំ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិកាទី សចេ ធិន
ទិវសំ អនុជាខេយ្យ ពេ ភិក្ខុ ទេវសិកំ បាតិមោក្ខំ ន ឧទ្ទិសេយ្យំ តស្មា ធិន ន យុត្តិ
ទិវសស្ស បន អនុញ្ញាតកាលតោ បណ្ណិយ វត្តិ ។ ២ ឧ. ឯវមេវ ។

វិទ្យាបិណ្ឌ មហាវគ្គ

បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃ
ហើយ សង្ឃគួរធ្វើទុណ្ណសថ គួរសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ បុព្វកិច្ច^(១)
របស់សង្ឃដូចម្តេច ។ បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ចូរលោក
ទាំងឡាយប្រាប់សេចក្តីបរិសុទ្ធ ។ ខ្ញុំនឹងសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ យើង
ទាំងឡាយដែលមាននៅទាំងអស់គ្នា ចូរប្រឹងស្តាប់យកចិត្តទុកដាក់នូវ
បាលីនោះ ។ លោកអង្គណាមានអាបត្តិ ត្រូវលោកអង្គនោះប្រាប់ កាល
បើមិនមានអាបត្តិទេ ត្រូវនៅឱ្យស្ងៀម ។ ខ្ញុំនឹងសំគាល់លោកដ៏មានអាយុ
ទាំងឡាយថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ដោយការស្ងៀម ។ ដូចជាបុគ្គលដែល
ត្រូវគេសួរបញ្ជាចំពោះបុគ្គលៗ តែងដោះស្រាយ យ៉ាងណាមិញ ពាក្យ
ដែលខ្ញុំប្រកាសឱ្យដឹងអស់វារៈជាគំរប់បីដងយ៉ាងនេះ ក្នុងបរិសទ្ធច្បមានស-
ភាពយ៉ាងនេះក៏ដូច្នោះដែរ ។ ភិក្ខុណា មួយកាលដែលខ្ញុំប្រកាសឱ្យដឹងអស់
វារៈជាគំរប់បីដងទើបរលឹកឃើញ តែមិនប្រាប់អាបត្តិដែលមាន ភិក្ខុនោះ
ត្រូវសម្បជានមុសាវាទ ។ បពិត្រលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ ក៏ឯសម្បជាន-
មុសាវាទ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថាជាធម៌ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយមួយដែរ

១ កិច្ចដែលសង្ឃត្រូវចាត់ចែងឱ្យស្រេចមុនធ្វើទុណ្ណសថ ។

៣៤១

របាយបីក្នុងពេល គឺទានុទេសវិកង្កោ

ភិក្ខុនា អាចន្នន វិសុទ្ធាបេក្ខន សន្តិ អាបត្តិ អាវិ-
កាតញ្ច ។ អាវិកតា ហិស្ស ដាសុ ហោតីតិ ។

[១៥០] ចាតិមោក្ខន្តិ អាទិមេតំ មុខមេតំ បឋម-
មេតំ កុសលានំ ធម្មានំ តេន វុច្ចតិ ចាតិមោក្ខន្តិ ។
អាយស្មន្តោតិ បិយវចនមេតំ ករុវចនមេតំ សការវសប្ប-
តិស្សាធិវចនមេតំ អាយស្មន្តោតិ ។ ឧទ្ទិសិស្សាមីតិ
អាចិក្ខុស្សាមិ ទេសេស្សាមិ បញ្ញាបេស្សាមិ បដ្ឋបេស្សា-
មិ វិវិស្សាមិ វិភជិស្សាមិ ឧត្តានីកវិស្សាមិ បកាសេស្សា-
មិ ។ តន្តិ ចាតិមោក្ខំ វុច្ចតិ ។ សព្វេ វ សន្តាតិ យាវតិ-
កា តស្ស បរិសាយ ថេរា ច នវា ច មជ្ឈិមា ច ឯតេ
វុច្ចន្តិ សព្វេ វ សន្តាតិ ។ សាធុកំ សុណោមាតិ អដ្ឋិ-
កត្វា មនសិកត្វា សត្វំ ចេតសា សមញ្ញាហារម ។
មនសិករោមាតិ ឯកត្តចិត្តា អវិក្ខតចិត្តា អវិសាហាដ

និទានបិដក្នុងៈ ឧបាសិកាសិក្ខា

ហេតុនោះ ភិក្ខុដែលត្រូវអាបត្តិហើយលើកឃើញ ប្រាថ្នាសេចក្តីបរិសុទ្ធិ ត្រូវប្រាប់អាបត្តិដែលមាន ។ ព្រោះថាអាបត្តិដែលភិក្ខុប្រាប់ហើយ ជាការ ស្រួល ។

[១៥០] ត្រង់ពាក្យថា បុតិមោក្ខ សេចក្តីថា ធម្មជាតិរនេះជាដើម ធម្មជាតិរនេះជាប្រធាន ធម្មជាតិរនេះជាមុនដង្ហូរនៃកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហេតុនោះគេហៅថាបុតិមោក្ខ ។ ពាក្យថា លោកដ៏មានអាយុ ឯ ពាក្យថាលោកដ៏មានអាយុនេះ ជាពាក្យនិយាយដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ នេះជាពាក្យនិយាយដោយសេចក្តីគោរព នេះជាឈ្មោះនៃបុគ្គលប្រកប ដោយសេចក្តីគោរពនឹងជាទីកោតត្រង់ ។ ពាក្យថា ខ្ញុំនឹងសរសើរ គឺខ្ញុំនឹង ប្រាប់នឹងបង្ហាញ នឹងឲ្យដឹងច្បាស់ នឹងផ្សព្វផ្សាយ (ផ្តើម) នឹងបើក នឹងចែក នឹង ធ្វើឲ្យរាក់ នឹងប្រកាសប្តូរផ្លៀង ។ ពាក្យថា បាលីនោះ គេហៅគតសំដៅយក បុតិមោក្ខ ។ ពាក្យថា យើងទាំងឡាយដែលមាននៅទាំងអស់គ្នា គឺភិក្ខុ ជាថេរក្តី ភិក្ខុខ្ញុំវិស្វក្តី ភិក្ខុជាគណ្ណាលក្តី ទាំងអម្បាលមានក្នុងបរិសេន្យ នោះ គេហៅភិក្ខុទាំងឡាយនេះថា យើងទាំងឡាយដែលមាននៅ ទាំងអស់គ្នា ។ ពាក្យថា ចូរប្រុងស្តាប់ គឺយើងចូរធ្វើឲ្យជាប្រយោជន៍ធ្វើ ទុកក្នុងចិត្ត ផ្តិតផ្តង់នូវបុតិមោក្ខទាំងអស់ដោយចិត្ត ។ ពាក្យថា យកចិត្ត ទុកដាក់ គឺយើងចូរមានចិត្តមានការម្នាក់តែមួយ មានចិត្តមិនរើរវាយ

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ចិន្តា ជំសាមេម ។ យស្ស សីយា អាបត្តិតិ ថេរស្ស វា
នវស្ស វា មជ្ឈិមស្ស វា បញ្ចន្នំ វា អាបត្តិត្តន្ធានំ
អញ្ញតវា អាបត្តិ សត្តន្នំ វា អាបត្តិត្តន្ធានំ អញ្ញតវា
អាបត្តិ។ សោ អាវិកេយ្យានិ សោ នេសេយ្យសោ វិវេយ្យ
សោ ឧត្តានិកេយ្យ សោ បកាសេយ្យ សង្ឃមជ្ឈេ វា
កណាមជ្ឈេ វា ឯកបុគ្គលេ វា ។ អសន្តិ ឆាម អាបត្តិ
អនជ្ឈបន្នោ^(១) វា ហោតិ អាបដ្ឋិត្តា វា វុដ្ឋិតោ^(២) ។
តុណ្ណិកវិត្តន្នំ អធិកសេតត្ថំ ន ព្យាហរិតត្ថំ^(៣) ។
បរិសុទ្ធាតិ វេទិស្សាមីតិ ជាជិស្សាមិ ធាវេស្សាមិ ។
យថា ខោ បន បច្ចេកបុជ្ឈស្ស វេយ្យករណំ ហោតិ
យថា ឯកេន ឯកោ បុដ្ឋោ ព្យាកេយ្យ ឯវេមំ តស្សា
បរិសាយ ជាជិតត្ថំ មំ បុច្ឆតិ ។ ឯវុទា ឆាម បរិសា
ភិក្ខុបរិសា វុច្ឆតិ ។ យាវតតិយំ អនុស្សាវតិ ហោតិ

---

១ ឧ. ម. អនជ្ឈបន្នោ ។ ២ អវុដ្ឋិតា ។ តព្វល្អាតាយំ បន អនជ្ឈបន្នោ វា ហោតិ
អាបដ្ឋិត្តា វា វុដ្ឋិតោ ឯត្ថ យំ អាបត្តិ ភិក្ខុ ន អជ្ឈបន្នោ វា ហោតិ អាបដ្ឋិត្តា វា វុដ្ឋិតោ
អយំ អសន្តិ ឆាម អាបត្តិ ឯវមត្តោ វេទិតព្វោតិ វុដ្ឋិតំ ។ ៣ ឧ. ន ព្រហ្មាតត្ថំ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

មានបិត្តមិនរាយមាយហើយពិចារណា (បុគ្គលិកនោះ) ។ ពាក្យថា
លោកអង្គណាមានអាបត្តិ គឺភិក្ខុជាថេរៈឬភិក្ខុខ្ញុំឬភិក្ខុជាគណ្ណាល បណ្ណា
អាបត្តិទាំង ៥ កង ត្រូវអាបត្តិណាមួយក៏បណ្ណាអាបត្តិទាំង ៧ កង ត្រូវ
អាបត្តិណាមួយក្តី ។ ពាក្យថា ត្រូវលោកអង្គនោះប្រាប់ ភិក្ខុនោះត្រូវ
សំដែង ភិក្ខុនោះត្រូវបើក ភិក្ខុនោះត្រូវធ្វើឲ្យរាត់ឡើង ភិក្ខុនោះត្រូវ
ប្រកាស ក្នុងកណ្ណាលសង្ឃក្តី កណ្ណាលគណៈក្តី ចំពោះបុគ្គលមួយក្តី ។
ដែលឈ្មោះថា មិនមានអាបត្តិ គឺភិក្ខុមិនបានត្រូវអាបត្តិណា ក្តី ត្រូវ
អាបត្តិណាហើយចេញចាកអាបត្តិក្តី ។ ពាក្យថា ត្រូវនៅស្ងៀម
គឺត្រូវអត់មិនត្រូវនិយាយ ។ ពាក្យថា ខ្ញុំនឹងសំគាល់លោកដ៏មានអាយុ
ទាំងឡាយថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ គឺខ្ញុំនឹងដឹង នឹងចាំទុក ។ ពាក្យថា
ដូចជាបុគ្គលដែលត្រូវគេសួរ បណ្តាចំពោះរូបម្នាក់ៗ តែងដោះស្រាយយ៉ាង
ណាមិញ សេចក្តីថា បុគ្គលម្នាក់ដែលបុគ្គលម្នាក់ទៀតសួរហើយ ត្រូវ
តែដោះស្រាយមានឧបមាយ៉ាងណា ភិក្ខុសួរខ្ញុំចំពោះអាបត្តិ ដែល
ភិក្ខុគរដឹងក្នុងបរិសុទ្ធនោះយ៉ាងនេះ ក៏មានឧបមេរក្សាពេញនោះដែរ ។
ដែលហៅថា បរិសុទ្ធមានសភាពយ៉ាងនេះ គឺតថាគតសំដៅយកភិក្ខុ
បរិសុទ្ធ ។ ពាក្យថា ពាក្យដែលខ្ញុំប្រកាសឲ្យដឹងអស់ពីរជាគំរប់ដឹង

១. របេសបិព្វន្តរោ និទានុទ្ទេសវិវាដោ

សកឹបិ អនុស្សវិតំ ហោតិ ទុតិយម្បិ អនុស្សវិតំ ហោតិ
តតិយម្បិ អនុស្សវិតំ ហោតិ ។ សវមាទោតិ ជាទមា-
នោ សញ្ញានទមាទោ ។ សន្និ ធាម អាចត្តិ អដ្ឋបបន្នោ^(១)
វា ហោតិ អាចត្តិភ្នា វា អវុដ្ឋិតោ^(២) ។ ធាវិកេយ្យតិ
ន ទេសេយ្យ ន វិវេយ្យ ន ទុត្តានិកេយ្យ ន បកា-
សេយ្យ សដ្ឋមជ្ឈេ វា កណាមជ្ឈេ វា ឯកបុគ្គលេ វា ។
សម្បជានមុសាវនស្ស ហោតិ តិ សម្បជានមុសាវនោ
តី ហោតិ ។ ទុក្កដំ ហោតិ ។ អន្តរាយិកោ ធម្មោ
វុត្តោ កកវតាតិ តិស្ស អន្តរាយិកោ ។ បវមស្ស ឈា-
នស្ស អធិគមាយ អន្តរាយិកោ ទុតិយស្ស ឈានស្ស
អធិគមាយ អន្តរាយិកោ តតិយស្ស ឈានស្ស អធិគ-
មាយ អន្តរាយិកោ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អធិគមាយ
អន្តរាយិកោ ឈានានំ វិមោក្ខានំ សមាដំ វិមោក្ខ-
បត្តំ នេក្ខម្ពានំ វិស្សរណានំ បវិវេកានំ កុសលានំ
ធម្មានំ អធិគមាយ អន្តរាយិកោ ។ តស្មាតិ តំកា-
រណា ។ សវមាទោតិ ជាទមាទោនេន សញ្ញានទមាទោនេន ។
វិសុទ្ធាបេក្ខោនាតិ វុដ្ឋាតុកាមេន វិសុដ្ឋិតុកាមេន ។

១ ១. អដ្ឋបបន្នោ ។ ២ អវុដ្ឋិតោ ។

ឧបោសថក្នុងព្រះ ឱទ្ធានុទ្ទេសវិវាទ

គឺពាក្យដែលខ្ញុំប្រកាសឱ្យដឹងអស់វារៈម្តងផង ពាក្យដែលខ្ញុំប្រកាសឱ្យដឹង
អស់វារៈជាគំរប់ពីរដងផង ពាក្យដែលខ្ញុំប្រកាសឱ្យដឹងអស់វារៈជាគំរប់បីដង
ផង ។ ពាក្យថា លើកឃើញ គឺដឹងបានចាំបាច់ ។ ដែលឈ្មោះថា អាបត្តិ
ដែលមាន គឺភិក្ខុត្រូវអាបត្តិណាក្តី ត្រូវហើយមិនចេញចាកអាបត្តិក្តី ។
ពាក្យថា មិនប្រាប់ គឺមិនសំដែង មិនបើក មិនធ្វើឱ្យងាយ មិនប្រកាសក្នុង
កណ្តាលសង្ឃក្តី កណ្តាលគណៈក្តី ចំពោះបុគ្គលមួយក្តី ។ ពាក្យថា ភិក្ខុ
នោះត្រូវសម្បជានមុសាវាទ គឺសម្បជានមុសាវាទជាអាបត្តិអ្វី ។ សម្បជាន-
មុសាវាទជាអាបត្តិទុក្ខដ ។ ពាក្យថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថាជាធម៌
ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ គឺធម៌នោះធ្វើនូវសេចក្តីអន្តរាយដល់អ្វី ។ ធម៌នោះធ្វើ
នូវសេចក្តីអន្តរាយដល់ការបានបឋមជ្ឈាន ធ្វើនូវសេចក្តីអន្តរាយដល់ការ
បានទុតិយជ្ឈាន ធ្វើនូវសេចក្តីអន្តរាយដល់ការបានតតិយជ្ឈាន ធ្វើនូវ
សេចក្តីអន្តរាយដល់ការបានចតុតជ្ឈាន ធ្វើនូវសេចក្តីអន្តរាយដល់ការបាន
នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ គឺឈាន វិមោក្ខ សមាធិ សមាបត្តិ នេក្ខម្មៈ ការ
លោសចេញចាកកត លោសស្ត្រប់ស្លាត់ ។ ពាក្យថា ហេតុនោះ គឺព្រះ
ដំណើរនោះ ។ ពាក្យថា លើកឃើញ គឺដឹងបានចាំបាច់ ។ ពាក្យថា
ប្រាថ្នាសេចក្តីបរិសុទ្ធិ គឺប្រាថ្នាចេញចាកអាបត្តិ ប្រាថ្នាដើម្បីស្អាត ។

វិទយមិពេ មហាវគ្គោ

សន្តិ ធាម អាបត្តិ អជ្ឈាបន្នោ វា ហោតិ អាបដ្ឋិត្វា វា
អវុដ្ឋិតោ ។ អាវិកាតញ្ចាតិ អាវិកាតញ្ចា សង្កម្មវដ្ឋោ វា
កណាមវដ្ឋោ វា ឯកបុគ្គលេ វា ។ អាវិកតា ហិស្ស ដាសុ
ហោតិ កិស្ស ដាសុ ហោតិ ។ បឋមស្ស ឈានស្ស
អធិកមាយ ដាសុ ហោតិ ទុតិយស្ស ឈានស្ស អធិក-
មាយ ដាសុ ហោតិ តតិយស្ស ឈានស្ស អធិកមាយ
ដាសុ ហោតិ ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស អធិកមាយ ដាសុ
ហោតិ ឈានំ វិមោក្ខានំ សមាធិំ សមាបត្តិំ
នេក្ខម្មានំ និស្សរណានំ បរិវេកានំ កុសលានំ ធម្មានំ
អធិកមាយ ដាសុ ហោតិ ។

[១៥០] តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ ភកវតា
ចាតិមោក្ខុទ្កេសោ អនុញ្ញាតោតិ ទេវសីកំ ចាតិមោក្ខុ
ឧទ្ទិសន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ
ទេវសីកំ ចាតិមោក្ខុ ឧទ្ទិសិតព្វំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ
ទុក្ខជស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧចោសថេ ចាតិ-
មោក្ខុ ឧទ្ទិសិតុន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ
ភកវតា ឧចោសថេ ចាតិមោក្ខុទ្កេសោ អនុញ្ញាតោតិ

ខ័យបិដក មហាវគ្គ

ដែលឈ្មោះថា អាបត្តិដែលមាន គឺភិក្ខុត្រូវអាបត្តិណា ក្តី ត្រូវហើយមិន
ចេញចាកអាបត្តិក្តី ។ ពាក្យថា ត្រូវប្រាប់គឺភិក្ខុត្រូវប្រាប់អាបត្តិក្នុងកណ្តាល
បង្ហាញ កណ្តាលគណៈក្តី ចំពោះបុគ្គលម្នាក់ក្តី ។ ពាក្យថា ព្រោះអាបត្តិ
ដែលភិក្ខុប្រាប់ហើយជាការស្រួល គឺជាការស្រួលដើម្បីអ្វី ។ ជាការស្រួល
ដើម្បីបានបឋមជ្ឈាន ជាការស្រួលដើម្បីបានទុតិយជ្ឈាន ជាការស្រួល
ដើម្បីបានតតិយជ្ឈាន ជាការស្រួលដើម្បីបានចតុត្ថជ្ឈាន ជាការស្រួល
ដើម្បីបានកុសលធម៌ទាំងឡាយ គឺឈាន វិមោក្ខ សមាធិ សមាបត្តិ នេកម្មៈ
ការរលាស់ចេញចាកគព រសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។

(១៥១) ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ
ទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យសំដែងនូវបាតិមោក្ខហើយ ក៏សំដែងនូវបាតិមោក្ខរាល់
ថ្ងៃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយខ្លះក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងនូវបាតិមោក្ខ
រាល់ថ្ងៃទេ ភិក្ខុណាសំដែង ត្រូវអាបត្តិទេកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមោក្ខតែក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ។ ក៏សម័យ
នោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យសំដែង

៣៤៥

ឧបោសថកិច្ចស្តុត ឧបោសថ ពាក្យមោក្ខទ្រុស្ត

បក្ខុស្ស ភិក្ខុភំ ពាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ចាតុទ្ធសេ
បណ្ណារសេ អដ្ឋមីយា ច បក្ខុស្ស ។ កកវតោ ឯតមត្តំ
អាហារេចសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ បក្ខុស្ស ភិក្ខុភំ ពាតិមោក្ខំ
ឧទ្ទិសិតតំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ អនុ-
ជាធាមិ ភិក្ខុវេ សកី បក្ខុស្ស ចាតុទ្ធសេ វា បណ្ណារ-
សេ វា ពាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតន្តិ ។

[១៥២] តេន ខោ បន សមយេន នព្វត្តិយា ភិក្ខុ
យថាបរិសាយ ពាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ សកាយ សកាយ
បរិសាយ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហារេចសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ
យថាបរិសាយ ពាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ សកាយ សកា-
យ បរិសាយ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ សមត្តានំ ឧបោសថកម្មន្តិ ។
អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កកវតោ ចញ្ញត្តំ សមត្តានំ
ឧបោសថកម្មន្តិ កិញ្ញាវតោ នុខោ សាមក្ខំ ហោតិ

របាយសច្ចុទ្ធករៈ ការសំដែងនូវបុត្រិយោក្ខន្ធច្រៀមរបាយថ

នូវបុត្រិយោក្ខន្ធច្រៀមរបាយថ ក៏សំដែងនូវបុត្រិយោក្ខន្ធច្រៀម ១ បក្ខ ៣ ដង គឺ
ក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ ខែបក្ខ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងនូវបុត្រិយោក្ខន្ធច្រៀម ១ បក្ខ ៣ ដងទេ ភិក្ខុណា សំដែង ត្រូវ
អាបត្តិទុកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសំដែងនូវ
បុត្រិយោក្ខ ១ បក្ខម្តង (កន្លះខែម្តង) គឺក្នុងថ្ងៃទី ១៤ ក្តី ទី ១៥ ក្តី ។

(១៥២) ក៏សម័យនោះឯង ពួកធម្មគ្គិយភិក្ខុសំដែងនូវបុត្រិយោក្ខ
ដោយសមគួរដល់បរិសុទ្ធ គឺចំពោះបរិសុទ្ធរបស់ខ្លួន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គមានបន្ទូលថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងនូវបុត្រិយោក្ខដោយសមគួរដល់បរិ-
សុទ្ធ គឺចំពោះបរិសុទ្ធរបស់ខ្លួន ទេ ភិក្ខុណា សំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតនូវរបាយសច្ចុទ្ធករៈកម្មដល់ពួកភិក្ខុដែល
ព្រមព្រៀងគ្នា ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ជាឱ្យរបាយសច្ចុទ្ធករៈកម្មដល់ភិក្ខុទាំងឡាយដែលព្រម
ព្រៀងគ្នា សេចក្តីព្រមព្រៀងមានកំណត់ត្រិះរិះណា ឬ មានកំណត់ត្រិះ

៣៤៦

វិធីយចំដកេ មហាវត្តោ

យាវតា ឯកាកសោ ឧទាហុ សញ្ញា បឋវីតិ ។ ភគវតោ
ឯកមន្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឯត្តាវតា
សាមគ្គី យាវតា ឯកាកសោតិ ។

(១៥៣) តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា មហា-
កក្កប្បិទោ រាជកហោ វិហារតិ មន្តុក្កុច្ឆិស្មី មិកទាយេ ។
អថខោ អាយស្មតោ មហាកក្កប្បិទស្ស រហោកតស្ស បដិ-
សល្ល័នស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្តោ ឧទទាទិ កច្ចយ្យំ
វាហំ ឧទោសថំ ន វា កច្ចយ្យំ កច្ចយ្យំ វា សង្ឃកម្មំ
ន វា កច្ចយ្យំ អថខាហំ វិសុទ្ធា បរមាយ វិសុទ្ធិយាតិ ។
អថខោ ភគវា អាយស្មតោ មហាកក្កប្បិទស្ស ចេតសា
ចេតោបរិវិតក្តមញ្ញាយ សេយ្យថាបិ ធាម ពលវា បុរិ-
សោ សម្មត្តិកំ វា ពាហំ បសារយ្យ បសារិកំ វា ពាហំ
សម្មត្តិញ្ញយ្យំ ឯវមេវ ភិជ្ឈក្រដេ បព្វតេ អន្តរហិតោ មន្តុ-
ក្កុច្ឆិស្មី មិកទាយេ អាយស្មតោ មហាកក្កប្បិទស្ស បមុខ
ទាតុរហោសិ ។ និសីទិ ភគវា បញ្ញត្តោ អាសនេ ។ អាយ-
ស្មាបិ ខោ មហាកក្កប្បិទោ ភគវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ អាយស្មន្តំ មហាកក្កប្បិទំ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

អាវសម្បយ ឬផែនដីទាំងអស់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អាវសម្បយមានកំណត់ត្រឹមណា គេថាគតអនុញ្ញាតសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា
មានកំណត់ត្រឹមនេះឯង ។

(១៥៣) ភិសម័យនោះឯង ព្រះមហាកប្បិនដ៏មានអាយុនៅក្នុង
មទ្គុក្ខិមិគទាយវនវ័យក្សត្រីវង្សនិវត្តិ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមហាកប្បិន
ដ៏មានអាយុសម្បូរនៅក្នុងទីស្ងាត់កំភើតសេចក្តីត្រិះរិះឡើងក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា
អាត្មាអញគួរទៅកាន់ ឧបោសថឬ ។ មិនគួរទៅទេ អាត្មាអញគួរទៅធ្វើ
សង្ឃកម្មឬ ។ មិនគួរទៅទេ ព្រោះថាអាត្មាអញបរិសុទ្ធដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ
យ៉ាងបំផុតហើយ ។ គ្រានោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ជ្រាបការត្រិះរិះ
ក្នុងចិត្តរបស់ព្រះមហាកប្បិនដ៏មានអាយុ ដោយព្រះហឫទ័យហើយទ្រង់
បាត់អំពីក្នុងជ្រកដ៏មកប្រាកដក្នុងទីចំពោះមុខព្រះមហាកប្បិនដ៏មានអាយុ
ក្នុងមទ្គុក្ខិមិគទាយវន (រហ័ស) ឧបមាដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាវែងដែល
បត់ចូល ឬបត់ចូលនូវវែងដែលលាចេញយ៉ាងនោះឯង ។ ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគគង់លើអាសនៈដែលគេតែងតាំងហើយ ។ ព្រះមហាកប្បិនដ៏មាន
អាយុក៏ថ្វាយបង្គំព្រះដ៏មានព្រះភាគហើយគង់ក្នុងទីគួរមួយ ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនេះ នឹងព្រះមហាកប្បិនដ៏មានអាយុដែលគង់នៅ

៣៤៧

ឧបោសថវិញ្ញាណ មហាកប្បិទវិញ្ញាណ

កកវា ឯតទរោច នន្ទ តេ កកប្បិទ រហាកកស្ស បដិ-
សន្ធិនស្ស ឯវំ ចេតសោ បរិវិតក្តោ ឧទទាទិ កច្ចេយ្យំ
វាហំ ឧទោសនំ ន វា កច្ចេយ្យំ កច្ចេយ្យំ វា សង្ឃកម្មំ ន
វា កច្ចេយ្យំ អថទ្វាហំ វិសុទ្ធា បរមាយ វិសុទ្ធិយាតិ ។
ឯវំ កន្តេ ។ តុម្ពេ ចេ ព្រាហ្មណា ឧទោសនំ ន សក្ក-
វិស្សនំ ន កុករិស្សនំ ន មាទេស្សនំ ន បូជេស្សនំ អថ
កោ ចរហិ^(១) ឧទោសនំ សក្កវិស្សនំ កុករិស្សនំ មា-
ទេស្សនំ បូជេស្សនំ កច្ច ត្វំ ព្រាហ្មណា ឧទោសនំ មា-
នោ អកមាសំ កច្ចេវ សង្ឃកម្មំ មា នោ អកមាសំ តិ ។
ឯវំ កន្តេតិ ទោ អាយស្មា មហាកកប្បិទោ កកវតោ
បច្ចុស្សោសំ ។ អថទោ កកវា អាយស្មន្តំ មហាកកប្បិទំ
នម្មិយា កថាយ សន្តុស្សត្វា សមាទបេត្វា សមុត្ត-
ជេត្វា សម្មហំសេត្វា សេយ្យថាបិ នាម ពលវា
បុរិសោ សម្មត្តំតំ វា ពាហំ បសារយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ
សម្មត្តោយ្យ ឯវំមេវ មន្តុកុច្ឆិស្មី មិកទាយេ អាយស្មតោ
មហាកកប្បិទស្ស បមុខេ អន្តវហិតោ តិជ្ឈក្កុដេ បព្វតេ
ទាតុរហោសិ ។

---

១ ឯតហំតិ កត្តបិ លោក្ខេ ទិស្សតិ ។

ឧបោសថច្បង្គកៈ រឿងមហាកប្បិន

ក្នុងទីគួរមួយថា នៃកប្បិន អ្នកឯងសម្លឹងទៅក្នុងទីស្ងាត់ហើយកើតការត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញគួរទៅកាន់ឧបោសថបូជាមិនគួរទៅទេ គួរទៅ ធ្វើសង្ឃកម្មបូមិនគួរទៅទេ ព្រោះថាអាត្មាអញបរិសុទ្ធដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ យ៉ាងបំផុតហើយដូច្នោះ មែនឬ ។ ព្រះមហាកប្បិនក្រាបទូលថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគត្រាស់ថា អ្នកជាពួកព្រាហ្មណ៍ បើនឹងមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិន បូជាឧបោសថទេ តើប៉ុន្មាននរណានឹងធ្វើសក្ការៈ នឹងគោរព នឹងរាប់អាន នឹងបូជាឧបោសថវិញ នៃព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកទៅកាន់ឧបោសថ កុំខាន ទៅឡើយ ចូរអ្នកទៅ (ធ្វើ) សង្ឃកម្ម កុំខានទៅឡើយ ។ ព្រះមហា- កប្បិនដ៏មានអាយុទទួលព្រះពុទ្ធដ៏កាថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស យ៉ាង ហ្នឹងហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគឲ្យព្រះមហាកប្បិនដ៏មាន អាយុរយ័ញ្ញត្រូវ កាន់យកត្រូវ អាចហាន រីករាយដោយធម្មិកថាហើយ ទ្រង់បាត់ទៅអំពីមុខព្រះមហាកប្បិនដ៏មាន អាយុក្នុងមន្ទីរច្បង្គកៈទៅ ប្រាកដលើភ្នំគិរីជ្រក្នុង (រហ័ស) ទបមាដូចជាបុរសមានកំឡាំងលាដើមដៃ ដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលដើមដៃដែលលាចេញយ៉ាងនោះឯង ។

៣៤៨

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

[១៥៤] អថទោ ភិក្ខុនំ ឯតទយោសិ ភកវតា

បញ្ញត្តំ ឯត្តាវតា សាមគ្គី យាវតា ឯកាវសោតិ ។ កិត្តា-

វតា នុ ទោ ឯកាវសោ យោតីតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ

អាហេចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ សីមំ សម្មន្និកំ ។

ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ សម្មន្និកញា ។ បឋមំ និមិត្តា កិត្តេតញា

បញ្ចតនិមិត្តំ ពាសាលានិមិត្តំ វននិមិត្តំ រុក្ខនិមិត្តំ មត្តនិ-

មិត្តំ វដ្តិកនិមិត្តំ ននិមិត្តំ ទុនកនិមិត្តំ និមិត្តេ កិត្តេ-

ញា ព្យត្តន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតញា

វិនយបិដក មហាវគ្គ

(១៥៤) (ត្រា នោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តថា អារាមសម្បយមានកំណត់ត្រឹមណា សេចក្តី
ព្រមព្រៀងមានកំណត់ត្រឹមនេះ ។ ចុះអារាមសម្បយនោះតើមានកំណត់ដូច
ម្តេច ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គអនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសន្តត
សីមា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ឯសីមានោះត្រូវភិក្ខុសន្តតយ៉ាងនេះ ។ ដើម
ដំបូងត្រូវភិក្ខុកំណត់ (សំរែដង) និមិត្តទាំងឡាយ គឺកំណត់ភ្នំនិមិត្ត^(១)
ជួរនិមិត្ត ព្រៃនិមិត្ត ដើមឈើនិមិត្ត ផ្លូវនិមិត្ត ដម្បូកនិមិត្ត
ស្ទឹងនិមិត្ត ទឹកនិមិត្ត លុះភិក្ខុត្រូវសម្របតាមកំណត់និមិត្តទាំងឡាយ

១ អង្គិកថា ថា ភ្នំមាន ៣ យ៉ាង គឺ ភ្នំប្តីសុទ្ធ ១ ភ្នំដីសុទ្ធ ១ ភ្នំប្តីលាយដី ១ កំណត់ប៉ុនដំរី
ឡើងទៅ ។ និមិត្តភ្នំនោះកំណត់ប៉ុនគោធំ ក្របីធំជាយ៉ាងធំ យ៉ាងតូចកំណត់ប៉ុនដុំស្ពឺរអំពៅ
មានទម្ងន់ ៣២ បល (ប្រហែលទម្ងន់គ្រាប់ស្រូវ ៥១២០០ គ្រាប់) ។ និមិត្តព្រៃនោះ ធំរៀងព្រៃ
ឈើមានខ្លឹមខាងក្រៅមានដូង ត្នោត ស្លាជាដើមចេញ ក្រៅអំពីនោះគួរទាំងអស់ ។ និមិត្តដើម
ឈើនោះ បានដល់ដើមឈើមានខ្លឹមមានដើមវាងភ្នំជាដើម ។ និមិត្តផ្លូវនោះ សំដៅយកផ្លូវ
ដើរជើង ផ្លូវទេ ។ និមិត្តដម្បូកនោះ កំណត់កំពស់ ៨ ធ្លាប់ មានទំហំប៉ុនស្នែងគោឡើងទៅ ។
និមិត្តស្ទឹងនោះ គឺសំដៅយកស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកមិនដាច់គ្រប់ ៤ ខែក្នុងរដូវរៀង កាលភិក្ខុនិ
ស្សៀកដល់បំបិទបាំងបរិមណ្ឌល ៣ ចុះឆ្លងទៅ ល្មមទទឹកស្បៀង នេះដាក់កំណត់យ៉ាងរាក់បំផុត ។
និមិត្តទឹកនោះ សំដៅយកទឹកមិនហូរ ដូចជាទឹកដក់នៅក្នុងកន្លែងដ្រូកឈ្មុះក្តី បឹងសម្រាប់ក្មេង
អ្នកស្រុកលេងក្តី រណ្តៅដែលគេដឹកហើយចាក់ទឹកឲ្យពេញក្តី រហូតដល់អណ្តូងស្រះបោក្រណី
ជាដើម ។

៣៤៧

ឧបោសថក្ខន្ធពេ សីមាសម្មតិ

សុណាតុ មេ កន្លែ សង្ឃោ យាវតា សមន្តា និមិត្តា
កិត្តិតា យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្លំ សង្ឃោ ឯតេហិ
និមិត្តេហិ សីមំ សម្មន្នេយ្យ សមាទសំវាសំ ឯកុទោ-
សមំ ។ ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ កន្លែ សង្ឃោ
យាវតា សមន្តា និមិត្តា កិត្តិតា សង្ឃោ ឯតេហិ
និមិត្តេហិ សីមំ សម្មន្នតិ សមាទសំវាសំ ឯកុទោស-
មំ ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឯតេហិ និមិត្តេហិ សី-
មាយ សម្មតិ^(១) សមាទសំវាសាយ ឯកុទោសថាយ
សោ តុណ្ណាស្ស យស្ស នត្តមតិ សោ កាសេយ្យ ។
សម្មតា សីមា សង្ឃន^(២) ឯតេហិ និមិត្តេហិ សមាទ-
សំវាសា ឯកុទោសថា ។ ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា
តុណ្ណី ។ ឯវមេតំ ធារយាមីតិ ។

---

១ សព្វន្ត សម្មតិ ទិស្សតិ ។ ២ សម្មតា សង្ឃេន សីមាតិ ពាលោ យុត្តរោ រវេយ្យ
បទោ កត្តំ និព្វំ បិចិត្តា ឧបសម្មន្តោ សង្ឃេន ឥត្តន្តាមោតិ ឬ សម្មតោ សង្ឃេន ឥត្តន្តាមោ-
វិហារោ ឧបោសថាភារត្តិ ឬ និទស្សនំ ។

ឧបោសថច្បន្ទៈ ការសន្មតិសីមា

ហើយត្រូវឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ និងមិត្តទាំងឡាយ ដែលសង្ឃកំណត់ហើយដោយជុំវិញ មានកំណត់ត្រីមណា បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរសង្ឃសន្មតិសីមាឲ្យជា ទីមានសំវាសស្មើគ្នា មានឧបោសថជាមួយគ្នាដោយនិមិត្តទាំងឡាយនេះ កំណត់ត្រីមនោះ ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះ សង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ និងមិត្តទាំងឡាយដែលសង្ឃកំណត់ហើយដោយជុំវិញ មាន កំណត់ត្រីមណា ឥឡូវសង្ឃសន្មតិសីមាឲ្យជាទីមានសំវាសស្មើគ្នា មាន ឧបោសថជាមួយគ្នាដោយនិមិត្តទាំងឡាយនេះ មានកំណត់ត្រីមនោះ ។ សេចក្តីសន្មតិសីមាឲ្យជាទីមានសំវាសស្មើគ្នា មានឧបោសថជាមួយគ្នា ដោយនិមិត្តទាំងឡាយនេះ គាប់ចិត្តដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់ អង្គនោះត្រូវស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់លោកម្ចាស់អង្គណា លោកម្ចាស់អង្គ នោះត្រូវនិយាយឡើង ។ សីមាមានសំវាសស្មើគ្នា មានឧបោសថជាមួយ គ្នា សង្ឃបុរសន្មតដោយនិមិត្តទាំងឡាយនេះហើយ ។ ការសន្មតិសីមា នោះគាប់ចិត្តដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវ ដំណើរនេះដោយការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

៣៥០

វិទ្យាបិដកេ មហាវគ្គោ

[១៥៥] តេន ខោ បន សមយេន ធាតុក្កិយា
កិក្ខុ កកវតា សីមាសម្មត្ថិ អនុញ្ញាតាតិ អតិមហាតិ-
យោ សីមាយោ សម្មន្ទន្ទិ ចតុយោជនិកាបិ បញ្ចយោ-
ជនិកាបិ ធម្មោជនិកាបិ ។ កិក្ខុ ឧទោសថំ អាគច្ឆន្តា
ឧទ្ធិស្សមាទេបិ ទាតិមោក្ខេ អាគច្ឆន្តិ ឧទ្ធិដ្ឋមត្តេបិ
អាគច្ឆន្តិ អន្តរាបិ ចរិសន្តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហេ-
ចេស្មំ ។ ន កិក្ខុវេ អតិមហាតិ សីមា សម្មន្ទិត្តា
ចតុយោជនិកា វា បញ្ចយោជនិកា វា ធម្មោ-
ជនិកា វា យោ សម្មន្ទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខេស្ស ។
អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ តិយោជនបរមំ សីមំ សម្មន្ទិត្តំ ។

[១៥៦] តេន ខោ បន សមយេន ធាតុក្កិយា
កិក្ខុ ននិទារសីមំ^(១) សម្មន្ទន្ទិ ។ ឧទោសថំ អាគច្ឆន្តា
កិក្ខុវេ វុយនិ បតាបិ វុយនិ ចរិវានិបិ វុយនិ ។ កក-
វតោ ឯតមត្តំ អាហេចេស្មំ ។ ន កិក្ខុវេ ននិទារសីមា

១ ខ. នវិហារី សីមំ ។

វិនយចំណីត មហាវគ្គ

(១៥៥) ក៏សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្លីយភិក្ខុដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះ
ភាគទ្រង់អនុញ្ញាតការសន្មតសីមាហើយ ក៏សន្មតសីមាទាំងឡាយធំហួស
ពេក គឺទំហំ ៤ យោជន៍ខ្លះ ៥ យោជន៍ខ្លះ ៦ យោជន៍ខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ដែលមកកាន់ទីឧបោសថ ជួនកាលមកបានភិក្ខុកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ជួន
កាលមកដល់ក្នុងពេលដែលភិក្ខុសំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ជួនកាលក៏អាក់
ខានៅត្រឹមពាក់កណ្តាលផ្លូវ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ
មិនត្រូវសន្មតសីមាធំហួសពេក គឺមានទំហំ ៤ យោជន៍ក្តី ៥ យោជន៍ក្តី
៦ យោជន៍ក្តីទេ ភិក្ខុណាសន្មត ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសន្មតសីមាទំហំ ៣ យោជន៍យ៉ាងធំ ។

(១៥៦) ក៏សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្លីយភិក្ខុសន្មតនទីបារសីមា^(១) ។
កាលភិក្ខុទាំងឡាយមកកាន់ទីឧបោសថក៏រសាត់ទៅតាមទឹកខ្លះ បាត្រទាំង
ឡាយក៏រសាត់ទៅខ្លះ ចីវរទាំងឡាយក៏រសាត់ទៅខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូល
ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសន្មតនទីបារសីមាទេ ភិក្ខុណាសន្មត

---

១ សន្មតសីមាត្រៀយស្នឹង គឺសីមាដែលសង្ឃចង់គ្របស្នឹងទុកឱ្យនៅក្នុងសីមា ។

៣៥១

ឧបោសថក្នុងកេរ ឥទ្ធិការសីមាឧបោសថាណាសម្មតិ

សម្មន្ទិភត្តា យោ សម្មន្ទេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ យត្តស្ស ធុវេនាវា វា ធុវេសត្ត
វា ឃវេចំ នទីចារសីមំ សម្មន្ទិភត្តិ ។

(១៥៧) តេន ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ អនុ
បរវេណិយំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ អសង្កេតេន ។
អាគន្ធកា ភិក្ខុ ន ជានន្តិ កត្ត វា^(១) អន្ធិ ឧបោស-
ថោ ករិយិស្សតីតិ ។ ភកវតោ ឃតមត្តំ អាហោចសុំ ។
ន ភិក្ខុវេ អនុបរវេណិយំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ
អសង្កេតេន យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។
អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧបោសថាភារំ សម្មន្ទិភត្តា ឧបោសថំ
កាតុំ យំ សង្ឃោ អាគន្ធិតិ វិហារំ វា អឡយោកំ
វា ចាសាទំ វា ហម្មិយំ វា តុហំ វា ។ ឃវេត្តា បន ភិក្ខុវេ
សម្មន្ទិភត្តំ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុវេ បដិពលេន សង្ឃោ
ញាបេតញោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យទិ សង្ឃស្ស
បត្តកក្ខំ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ វិហារំ ឧបោសថាភារំ
សម្មន្ទេយ្យ ។ ឃសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ

---

១ អយំ សទ្ធា អតិវេកោ វិយ ជាយតិ ។

ឧបោសថបច្ចុក្ករៈ ធីតាសីមា ការសន្មត្តិស្តវរោងឧបោសថ

ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងស្វ័យណា មានទូកៅមកដា
និង មានស្ថានតាំងនៅជានិច្ច តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យសន្មតស្វ័យមានសភាព
យ៉ាងនោះជាធីតាសីមាបាន ។

(១៥៧) ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ សំដែងនូវបុត្រិមាក្ខរាល់ ។
បរិវេណដោយមិនបានកំណត់ទី ។ ពួកភិក្ខុជាអាគន្ធកៈមិនដឹងថា ថ្ងៃនេះ
សង្ឃនឹងធ្វើឧបោសថក្នុងទីណា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំ-
ពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងនូវបុត្រិមាក្ខរាល់ ។ បរិវេណដោយមិនបានកំណត់ទីទេ
ភិក្ខុណាសំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវការទី
ណា គឺវិហារភ្នំ អន្តរយោគភ្នំ ប្រាសាទវែងភ្នំ ប្រាសាទដម្បូលត្រងីលភ្នំ
គុហារភ្នំ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសន្មតទីនោះជារោងឧបោសថហើយធ្វើ
ឧបោសថចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែថាភិក្ខុត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ ។ គឺភិក្ខុ
ឆ្ងាសប្រតិពលត្រូវឱ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃ
ស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរសង្ឃសន្មតលំនៅ
ឈ្មោះនេះជារោងឧបោសថ ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន

៣៥២

វិនយបិណ្ឌេ មហាវត្តោ

សង្ឃោ សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមំ វិហារំ ឧទោសថាតារំ
សម្មន្ទតិ ។ យស្សាយស្សតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស
វិហារស្ស ឧទោសថាតារស្ស សម្មតិ សោ តុណ្ណាស្ស
យស្ស នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ សម្មតោ
សង្ឃោ ឥត្តន្ទាមោ វិហារោ ឧទោសថាតារំ ។ ខមតិ
សង្ឃស្ស តស្សា តុណ្ណំ ។ ឯវមេតំ ធារយាមីតិ ។

[១៥៨] តេន ទោ បន សមយេន អញ្ញតាស្មី
អាវាសេ ទ្វេ ឧទោសថាតារាជិ សម្មតាជិ ហោន្តិ ។
ភិក្ខុ ឧភយត្ត សន្តិបត្តន្តិ ឥន ឧទោសថា
តារិយស្សតិ ឥន ឧទោសថា តារិយស្សតិ ។ កតវតោ
ឯតមត្តំ អាពោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ឯកស្មី អាវាសេ
ទ្វេ ឧទោសថាតារាជិ សម្មតាតញ្ចាជិ យោ សម្មន្ទយ្យ
អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុជាបាមិ ភិក្ខុវេ ឯកំ សម្ម-
ហានិញ្ចា ឯកត្ត ឧទោសថំ កាតុំ ។ ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ
សម្មហាន្តញ្ចំ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុវេ បដិពាលេន សង្ឃោ
ញាបេតញ្ចោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យនិ សង្ឃស្ស

វិនយបិដក មហាវគ្គ

សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ឥឡូវសង្ឃសន្ទតលំនៅឈ្មោះនេះជាកេរ្តិ៍ ទេបោសថ ។ ការសន្ទតលំនៅឈ្មោះនេះជាកេរ្តិ៍ទេបោសថ គាប់ចិត្តដល់ លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគួរស្ងៀម មិនគាប់ ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះនិយាយ ឡើង ។ លំនៅឈ្មោះនេះសង្ឃបានសន្ទតជាកេរ្តិ៍ទេបោសថហើយ ។ ការសន្ទតនោះគាប់ចិត្តដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមចាំ ទុកទូរដំណើរនេះដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

(១៥៨) ក៏សម័យនោះឯង សង្ឃសន្ទតកេរ្តិ៍ទេបោសថពីរ ក្នុង ក្នុង អាវាសមួយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយប្រជុំគ្នាក្នុងកេរ្តិ៍ទេបោសថទាំងពីរដោយគិត ថា សង្ឃធ្វើទេបោសថក្នុងកេរ្តិ៍ទេបោសថនេះ សង្ឃធ្វើទេបោសថក្នុងកេរ្តិ៍ ទេបោសថនេះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះ ភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានចម្ងល់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសន្ទត កេរ្តិ៍ទេបោសថពីរ ក្នុងអាវាសមួយទេ ភិក្ខុណាសន្ទត ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដកកេរ្តិ៍ទេបោសថមួយចេញ ហើយធ្វើទេបោសថក្នុងកេរ្តិ៍ទេបោសថមួយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវ ដកយ៉ាងនេះ គឺភិក្ខុដែលធ្លាសប្រតិពាលត្រូវឱ្យសង្ឃជ្រាបថា បតីត្រូវព្រះ សង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃ

ព្រះពុទ្ធ

ឧបោសថវិញ្ញាណេ អតិទុក្ខំ ឧបោសថាណាវំ

បត្តកល្យំ សង្ឃេ ឥត្តន្ទាមំ ឧបោសថាណាវំ សម្មហ-
នេយ្យ ។ ឯសា ញត្តិ ។ សុណានុ មេ កន្តេ សង្ឃេ
សង្ឃេ ឥត្តន្ទាមំ ឧបោសថាណាវំ សម្មហនតិ ។
យស្សយស្មតោ ខមតិ ឥត្តន្ទាមស្ស ឧបោសថាណា-
វស្ស សមុក្កតោ សោ តុណ្ណាស្ស យស្ស នក្ខមតិ
សោ កាសេយ្យ ។ សម្មហតំ សង្ឃេន ឥត្តន្ទាមំ
ឧបោសថាណាវំ ។ ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុណ្ណា ។
វិវេមតំ ធារយាមីតិ ។

[១៥៧] តេន ខោ ថន សមយេន អញ្ញតវស្មី
អាវាសេ អតិទុក្ខំ ឧបោសថាណាវំ សម្មតំ ហោតិ ។
តនហុបោសថេ មហាកិក្ខុសង្ឃេ សង្ឃិបតិសោ ហោតិ ។
កិក្ខុ អសម្មតាយ ក្ខមិយា និសិដ្ឋា ចាតិមោក្ខំ អស្សេ-
សុំ ។ អថខោ តេសំ កិក្ខុនំ ឯតនហោសិ កក-
វតា ថញ្ញតំ ឧបោសថាណាវំ សម្មន្ទិត្វា ឧបោសថោ
កាតព្វាតិ មយញ្ញម្ហ អសម្មតាយ ក្ខមិយា និសិដ្ឋា
ចាតិមោក្ខំ អស្សេនា^(១) កតោ នុ ខោ អម្ហកំ ឧបោ-
សថោ អកតោ នុ ខោតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ

១ ឧ. អស្សេសុត្ត ។

ឧទេសថវត្ថុនូវ រោងទំលោសចិត្តចំពោះ

ហើយ គួរសង្ឃីដករោងទំលោសថវត្ថុនេះចេញ ។ នេះជាញត្តិ ។
បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃីស្តាប់ខ្ញុំ ផ្សំសង្ឃីដករោងទំលោសថ
វត្ថុនេះ ។ ការដករោងទំលោសថវត្ថុនេះគាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មាន
អាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគួរស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់
លោកដ៏មានអាយុអង្គណា លោកដ៏មានអាយុអង្គនោះគួរនិយាយឡើង ។
រោងទំលោសថវត្ថុនេះសង្ឃីបានដកហើយ ។ ការដករោងទំលោសថ
នេះគាប់ចិត្តដល់សង្ឃី ហេតុនោះទើបសង្ឃីស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមបំណង
រឿងនេះដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

(១៩៧) ក៏សម័យនោះឯង សង្ឃីសន្មតរោងទំលោសថវត្ថុចំពោះក្នុង
អាវសម្បយ ។ ទំលោសថវត្ថុនៃវត្ថុនោះមានភិក្ខុសង្ឃីច្រើនប្រជុំគ្នា ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយអង្គុយលើទីដែលសង្ឃីមិនបានសន្មតហើយស្តាប់បាតិមោក្ខ ។
ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះបានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់
បញ្ញត្តហើយថា ភិក្ខុត្រូវសន្មតរោងទំលោសថវត្ថុហើយសម័យធ្វើទំលោសថ ក៏
យើងទាំងឡាយអង្គុយលើទីដែលសង្ឃីមិនបានសន្មតហើយស្តាប់បាតិ-
មោក្ខ ទំលោសថវត្ថុនោះយើងបានធ្វើឬមិនបានធ្វើទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ

៣៥៤

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

អាពោចស្មី ។ សម្មតាយ វា ភិក្ខុវេ ភូមិយា និសិទ្ធា
អសម្មតាយ វា យតោ ទានិមោក្ខំ សុណាតិ កតោ
វស្ស ឧទោសថោ តេនហិ ភិក្ខុវេ សង្ឃោ យាវមហន្តំ
ឧទោសថម្មំ^(១) អាភជ្ជតិ តាវមហន្តំ ឧទោសថម្មំ
សម្មន្តតុ ។ ឯវេញ បន ភិក្ខុវេ សម្មន្តិតំ ។ បឋមំ
និមិត្តា កិត្តត្តា និមិត្ត កិត្តត្តា ព្យត្តេន ភិក្ខុនា
បដិពាលេន សង្ឃោ ព្រាបេតព្វោ សុណាតុ មេ ភន្ត
សង្ឃោ យាវតា សមន្តា និមិត្តា កិត្តតា យទិ
សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ សង្ឃោ ឯតេហិ និមិត្តេហិ ឧទោ-
សថម្មំ សម្មន្តេយ្យ ។ ឯសា ញតិ ។ សុណាតុ មេ
ភន្ត សង្ឃោ យាវតា សមន្តា និមិត្តា កិត្តតា សង្ឃោ
ឯតេហិ និមិត្តេហិ ឧទោសថម្មំ សម្មន្តិតំ ។ យស្ស-
យស្សតោ ខមតិ ឯតេហិ និមិត្តេហិ ឧទោសថម្មុស្ស
សម្មតិ សោ តុណ្ណស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ

១ ឧ. ម. បម្មទំ ។

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

ក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មាន
បន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអង្គុយលើទីដែលសង្ឃសន្មតហើយក្តី
មិនបានសន្មតក្តី ស្តាប់បាតិមាភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
បានធ្វើឧបោសថក្នុងទីនោះហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ
សង្ឃត្រូវការរៀនឧបោសថ^(១)ទំហំត្រឹមណា ចូរសន្មតរៀនឧបោសថ
ទំហំត្រឹមនោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ឃត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ ។
សង្ឃត្រូវកំណត់និមិត្តទាំងឡាយជាមុន ។ ភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពល លុះ
កំណត់និមិត្តទាំងឡាយហើយត្រូវឲ្យសង្ឃជាបថា បតិត្រិព្រះសង្ឃដ៏
ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ និមិត្តទាំងឡាយសង្ឃកំណត់ហើយដោយជុំវិញ
ត្រឹមណា បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរសង្ឃសន្មត
រៀនឧបោសថដោយនិមិត្តទាំងឡាយនេះ ។ នេះជាញត្តិ ។ បតិត្រិ
ព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ និមិត្តទាំងឡាយដែលសង្ឃកំណត់
ហើយដោយជុំវិញត្រឹមណា ឥឡូវសង្ឃសន្មតរៀនឧបោសថដោយ
និមិត្តទាំងឡាយនេះ ។ ការសន្មតរៀនឧបោសថដោយនិមិត្តទាំងឡាយ
នេះ គាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ
ស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុ

១ ហោងឧបោសថដែលសន្មតហើយមុននោះនៅក្នុង ហើយត្រូវការរៀនចំបង្អួចទៀតបាន។

៣៥៥

ឧបោសថក្នុងករណី អាវាសា សមាទសីមា

កាសេយ្យ ។ សម្មតំ សង្ខេបន ឯតេវា ជំមត្តេហំ
ឧបោសថម្យំ ។ ឧមតំ សង្ខេបន្ន តស្មា តុណ្ហំ ។
ឯវមេតំ ធារយាមីតិ ។

[១៦០] តេន ទោ បន សមយេន អម្ពាតាស្មី
អាវាសេ តទហុបោសថេ វេកា ភិក្ខុ បឋមតំ
សង្ខេបតិគ្វា ន នាវ ថេវ អាគម្ពន្តិតំ បក្កមីសុ ។
ឧបោសថោ វិកាលោ អហោសិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ
អាវេចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ តទហុបោសថេ
ថេវេហំ ភិក្ខុហំ បឋមតំ សង្ខេបតិគ្វំ ។

[១៦១] តេន ទោ បន សមយេន វាជកហេ សម្ព-
ហុលា អាវាសា សមាទសីមា ហោន្តិ ។ តត្ថ ភិក្ខុ
វិទន្តិ អម្ពាតំ អាវាសេ ឧបោសថោ ករិយតុ អម្ពាតំ
អាវាសេ ឧបោសថោ ករិយត្ថតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ
អាវេចេសុំ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ សម្ពហុលា អាវាសា
សមាទសីមា ហោន្តិ តត្ថ ភិក្ខុ វិទន្តិ អម្ពាតំ អាវាសេ
ឧបោសថោ ករិយតុ អម្ពាតំ អាវាសេ ឧបោសថោ

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ រាវាសច្រើនមានសីមាស្មើគ្នា តំមានសីមាតែមួយ

អង្គនោះនិយាយឡើង ។ សង្ឃសន្ទតិរបៀងឧបោសថដោយនិមិត្តទាំង ឡាយនេះហើយ ។ ការសន្ទតិរបៀងឧបោសថនោះគាប់ចិត្តដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះដោយអាការស្ងៀម នៅយ៉ាងនេះ ។

[១៦០] ក៏សម័យនោះឯង ក្នុងអារាមមួយ ពួកភិក្ខុខ្ញុំវិស្សាប្រជុំគ្នា មុន ក្នុងវិថីវ័យធ្វើឧបោសថនោះហើយចៀសចេញទៅដោយគិតថា ព្រះ ថេរៈទាំងឡាយមិនមកទេ ។ ឧបោសថក៏នៅជាគ្មានកំណត់កាល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយ ជាថេរៈប្រជុំគ្នាមុន ក្នុងវិថីវ័យធ្វើឧបោសថនោះ ។

[១៦១] ក៏សម័យនោះឯង ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះមានអារាមជាច្រើន តែមានសីមាស្មើគ្នា (មានសីមាតែមួយ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងអារាមទាំង នោះជជែកគ្នាថា ចូរសង្ឃធ្វើឧបោសថក្នុងអារាមយើងវិញ ចូរសង្ឃធ្វើ ឧបោសថក្នុងអារាមយើងវិញ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះ ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ក្នុងទីនេះមានអារាមជាច្រើន មានសីមាស្មើគ្នា ភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងអារាម ទាំងនោះជជែកគ្នាថា ចូរសង្ឃធ្វើឧបោសថក្នុងអារាមយើងវិញ ចូរសង្ឃធ្វើ

៣៥៦

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

ករិយេត្វតិ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ សព្វេហោវ ឯកជ្ឈី
សន្និបតិញ្ច ឧទោសថោ កាតព្វោ យត្ត វា បន ថេរោ
ភិក្ខុ វិហារតិ តត្ថ សន្និបតិញ្ច ឧទោសថោ កាតព្វោ
ន ត្រូវ វគ្គន សង្ឃន ឧទោសថោ កាតព្វោ យោ
ការយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខដស្សាតិ ។

[១៦២] តេន ទោ បន សមយេន អាយស្មា
មហាកស្សោ អន្ធករិញ្ញា វាជគហំ ឧទោសថំ អា-
តច្ឆន្តោ អន្តរាមត្តេ នទី តរន្តោ មនំ វុទ្ធិញ្ញ អហោសិ
ចីវរាទិស្ស អល្លាទិ ។ ភិក្ខុ អាយស្មន្តំ មហាកស្សបំ
ឯតទវេទុំ កិស្ស តេ អវុសោ ចីវរាទិ អល្លាទិតិ ។
ឥធាហំ អវុសោ អន្ធករិញ្ញា វាជគហំ ឧទោសថំ អា-
តច្ឆន្តោ អន្តរាមត្តេ នទី តរន្តោ មនម្មិ^(១) វុទ្ធិញ្ញ តេន
មេ ចីវរាទិ អល្លាទិតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាពោចសុំ ។
យា សា ភិក្ខុវេ សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាណ-
សំវាសា ឯកុទោសថា សង្ឃោ តំ សីមំ តិចីវរេន

១ មនំ អម្មិកិ បទច្ឆេតោ ។

វិទយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ទេវោសថក្នុងអាវសយេនវិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយ
ទាំងអស់នោះប្រជុំធ្វើទេវោសថជាមួយគ្នា តែថាភិក្ខុជាថេរៈនៅក្នុងទីណា
ត្រូវសង្ឃប្រជុំគ្នាធ្វើទេវោសថក្នុងទីនោះ មិនត្រូវសង្ឃធ្វើទេវោសថជាពួក
ឡើយ ភិក្ខុណាធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

[១៦២] សម័យនោះឯង ព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុចេញពីស្រុក
ឈ្មោះអន្ទកវិន្ទមកកាន់ទេវោសថក្នុងក្រុងរាជគ្រិះ ឆ្លងស្ទឹងពាក់កណ្តាលផ្លូវ
ត្រូវទឹកក្អួចទៅបន្តិច ចំរើទាំងឡាយរបស់លោកក៏ទទឹកអស់ ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងព្រះមហាកស្សបដ៏មានអាយុថា នែអាវុ-
សោ ហេតុអ្វីក៏ចំរើរបស់អ្នកទទឹកអស់ ។ ព្រះមហាកស្សបនិយាយថា ម្នាល
អាវុសោ ខ្ញុំចេញពីស្រុកឈ្មោះអន្ទកវិន្ទមកកាន់ទេវោសថក្នុងក្រុងរាជគ្រិះ
នេះ ឆ្លងស្ទឹងក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវ ត្រូវទឹកក្អួចទៅបន្តិច ហេតុនោះចំរើទាំង
ឡាយរបស់ខ្ញុំទទឹកអស់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សីមា
ណាមានសំរាប់សស្មីគ្នា មានទេវោសថជាមួយគ្នា ដែលសង្ឃសន្ទតហើយ

៣៥៧

ឧបោសថក្នុងពេល មហាកស្សបត្តេរវត្តអវិប្បវាសសម្មតិ

អវិប្បវាសំ សម្មន្ទតុ ។ ឯវេញ បន ភិក្ខុវេ សម្មន្ទិតញ ។
ព្យត្តន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញាមេតញា សុ-
ណារតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យា សា សង្ឃេន សីមា
សម្មតា សមាទសំវាសា ឯកុបោសថា យទិ សង្ឃស្ស
បត្តកលំ សង្ឃោ តំ សីមំ តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសំ សម្ម-
ន្ទយ្យ ។ ឯសា ញតិ ។ សុណារតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ
យា សា សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាទសំវាសា
ឯកុបោសថា សង្ឃោ តំ សីមំ តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសំ
សម្មន្ទតិ ។ យស្សាយស្មតោ ខមតំ ឯតិស្សា សីមាយ
តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសស្ស(១) សម្មតិ សោ តុល្លាស្ស យស្ស
នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ សម្មតា សា សីមា សង្ឃេន
តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសោ(២) ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុល្លា ។
ឯវេមតំ ជារយាមីតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន
ភិក្ខុ កកវតា តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសសម្មតិ អនុញាតាតិ

---

១ សព្វត្ថ តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសយាតិ ទិស្សតិ ។ ២ សព្វត្ថ តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសាតិ ទិស្សតិ ។
វិភិក្ខុម្មតំ ៨ វិសេសំ គស្មា តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសស្សតិ ៨ តិច្ឆិវេន អវិប្បវាសោតិ ៨
យុត្តរំ សម្មតោ សង្ឃេន ព័ន្ធនាមោ វិហារោ ឧបោសថាគារិ ហេតុ និទស្សនំ ។

១. ហោសចិញ្ចន្តរៈ រឿងព្រះមហាកស្សបត្រេវនិងការសន្មតិវិវាទសីមា

ចូរសង្ឃសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាសសីមាចុះ^(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កងសីមាត្រូវសង្ឃសន្មតយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុដែលច្បាស់ប្រតិពល
ឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សីមា
ណាដែលសង្ឃសន្មតហើយឲ្យមានសំវាសស្មើគ្នា មានឧបាសថជាមួយ
គ្នា បើសម្បត្តិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរសង្ឃសន្មតសីមានោះ
ឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាសសីមា ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន
សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សីមាណាដែលសង្ឃសន្មតឲ្យមានសំវាសស្មើគ្នា មាន
ឧបាសថជាមួយគ្នា ឥឡូវសង្ឃសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាស-
សីមា ។ ការសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាសសីមាគាប់ចិត្តដល់លោក
ដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់
លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះនិយាយឡើង ។
សង្ឃសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាសសីមាហើយ ការសន្មតនោះគាប់
ចិត្តដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវដំណើរនេះ
ដោយអាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។ សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា
ការសន្មតិវិវាទសីមាព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតហើយ

១ ភិក្ខុនៅក្នុងខេត្តសីមាបែបនេះ ទុកជាសិលាសញ្ញាពាក្យត្រៃបិដក ក៏មិនត្រូវអបអរសាទរព្រះប្រាស
ពាក្យត្រៃបិដក ។

៣៥៨

វិទយបំណិកេ មហាវគ្គោ

អន្តរយវេ ចីវរាជិ^(១) ជិត្តិបដ្ឋិ ។ តានិ ចីវរាជិ នស្សដ្ឋិប
នយ្ហដ្ឋិប ខុន្ទវេហិបិ ខដ្ឋដ្ឋិ ។ ភិក្ខុ ធុទ្ធាលា ហោដ្ឋិ
ល្ងខចីវរា ។ ភិក្ខុ ឃីវាហិសុ កិស្ស តុម្រេ អាវុសោ
ធុទ្ធាលា ល្ងខចីវរាតិ ។ ឥធម មយំ អាវុសោ ភកវតា
តិចីវរេន អវិប្បវាសសម្មតិ អនុញ្ញាតាតិ អន្តរយវេ ចីវ-
រាជិ ជិត្តិបិម្ហា តានិ ចីវរាជិ នដ្ឋានិបិ នឡានិបិ
ខុន្ទវេហិបិ ខាយិតានិ តេន មយំ ធុទ្ធាលា ល្ងខចីវ-
រាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសុំ ។ យា សា
ភិក្ខុវេ សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាទសំវាសា ឯក្យ-
ោសថា សង្ឃោ តំ សីមំ តិចីវរេន អវិប្បវាសំ សម្មន្តតុ
ឋបេត្វា តាមញ្ច តាម្មបចារញ្ច ។ ឯវញ្ច បន ភិក្ខុវេ
សម្មន្តិត្វា ។ ព្យតេន ភិក្ខុនា បដិលេន សង្ឃោ
ញាបេតញោ សុណានុ មេ ភន្តេ សង្ឃោ យា សា
សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាទសំវាសា ឯក្យោសថា

១ គិបិវាទិគិបិ ពាហេ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក៏ទុកចីវរទាំងឡាយក្នុងចន្លោះផ្ទះ ។ ចីវរទាំងឡាយនោះវិនាសទៅខ្លះ
ត្រូវភ្លើងឆេះខ្លះ ត្រូវកណ្តុរទាំងឡាយកាត់ខ្លះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយមាន
សម្ពត៌្តាកក្រក់ មានចីវរសៅហ្មង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបាននិយាយយ៉ាង
នេះថា នៃអាវុសោ ហេតុអ្វី ក៏អ្នកទាំងឡាយមានសម្ពត៌្តាកក្រក់ មានចីវរ
សៅហ្មង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះនិយាយថា នៃអាវុសោ យើងទាំងឡាយ
ដឹងថា ការសន្មតិទូរតិចីវរវិប្បវាសសីមាព្រះដ៏មានព្រះភាគអនុញ្ញាត
ហើយ ក៏ទុកចីវរទាំងឡាយក្នុងចន្លោះផ្ទះនេះ ចីវរទាំងឡាយនោះ
បាត់ទៅខ្លះ ត្រូវភ្លើងឆេះខ្លះ ត្រូវកណ្តុរទាំងឡាយកាត់ខ្លះ ហេតុនោះ
ទើបយើងមានសម្ពត៌្តាកក្រក់ មានចីវរសៅហ្មង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាប
ទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សីមាណាដែលសង្ឃសន្មត ឲ្យមានសំវាសស្មីតា
ឲ្យមានទុរោសថជាមួយគ្នា ចូរសង្ឃសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាស
សីមាចុះ លើកទុកតែស្រុកនឹងទុបចារររបស់ស្រុកចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក៏ឯសីមានោះត្រូវសង្ឃសន្មតយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុដែលឆ្ងាស
ប្រតិពលឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បតិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ
សីមាណាដែលសង្ឃសន្មតឲ្យមានសំវាសស្មីតា មានទុរោសថជាមួយគ្នា

៣៥៧

ឧបោសថវិទ្យា តិច័រិយន អវិប្បវាសោ

យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ សង្ឃេ នំ សីមំ តិច័រិយន
អវិប្បវាសំ សម្មន្នេយ្យ វេយ្យា តាមញ្ច តាម្មបចារញ្ច ។
ឯសា ញត្តិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃេ យា សា
សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាណសំវាសា ឯកុចោសថា
សង្ឃេ នំ សីមំ តិច័រិយន អវិប្បវាសំ សម្មន្នតិ វេយ្យា
តាមញ្ច តាម្មបចារញ្ច ។ យស្សយស្សតោ ខមតិ ឯ-
តិស្សា សីមាយ តិច័រិយន អវិប្បវាសស្ស សម្មតិ វេយ្យា
តាមញ្ច តាម្មបចារញ្ច សោ តុណ្ណាស្ស យស្ស នក្ខមតិ
សោ កាសេយ្យ ។ សម្មតា សា សីមា សង្ឃេន^(១)
តិច័រិយន អវិប្បវាសោ វេយ្យា តាមញ្ច តាម្មបចារញ្ច ។
ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុណ្ណា ។ ឯវេយ្យំ ជារយាមីតិ ។

[១៦៣] សីមំ កិក្ខុវេ សម្មន្នន្តេន បវេមំ សមាណសំ-
វាសា សីមា^(២) សម្មន្នតញ្ច បច្ឆា តិច័រិយន អវិប្បវាសោ

---

១ សម្មតា សា សង្ឃេន សីមា តិច័រិយន អវិប្បវាសោ ។ ២ សមាណសំវាសាសីមាគិបិ
បាលី ។ បវេមំ សីមា សម្មន្នតញ្ច ។

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ គឺចីវរវិប្បវាសសីមា

បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរសង្ឃសន្មតសីមានោះឲ្យ ជាតិចីវរវិប្បវាសសីមា លើកទុកតែស្រុកនឹងឧបចារៈរបស់ស្រុកចេញ ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ។ សីមា ណាដែលសង្ឃសន្មត ឲ្យមានសំវាសស្មើគ្នា មានឧបោសថជាមួយគ្នា ឥឡូវសង្ឃសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាសសីមា លើកទុកតែស្រុក នឹងឧបចារៈរបស់ស្រុកចេញ ។ ការសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាស សីមា លើកទុកតែស្រុកនឹងឧបចារៈរបស់ស្រុកចេញ គាប់ចិត្តដល់លោក ដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់ លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះនិយាយឡើង ។ សង្ឃបានសន្មតសីមានោះឲ្យជាតិចីវរវិប្បវាសសីមា លើកទុកតែស្រុកនឹង ឧបចារៈរបស់ស្រុកចេញហើយ ។ ការសន្មតនោះគាប់ចិត្តដល់សង្ឃ ហេតុ នោះ ទើបសង្ឃស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវសេចក្តីនេះដោយអាការស្ងៀម នៅយ៉ាងនេះ ។

[១៦៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលភិក្ខុនឹងសន្មតសីមា ត្រូវ សន្មតសីមានសំវាសសីមា^(១)ជាមុន សីមសន្មតតិចីវរវិប្បវាសសីមា^(២)ជា

១ សីមាដែលមានសំវាសស្មើគ្នា គឺសីមាដែលសង្ឃត្រូវតែធ្វើសង្ឃកម្មដោយព្រមព្រៀងគ្នា ចែកគ្នាមិនបាន ។ ២ សីមាដែលភិក្ខុនៅប្រាសចាកគ្រូចីវរវិប្បវាស ។

វិនយចំណីពេ មហាវិញ្ញា

សម្មាសម្ពុទ្ធិតោ ។ សីមំ ភិក្ខុវេ សម្មហានន្តេន បឋមំ
តិច្ឆីវេន អវិច្ឆារាសោ សម្មហាន្តោ បញ្ញា សមាទសំ-
វាសា សីមា^(១) សម្មហាន្តោ ។ ឯវេញ បទ ភិក្ខុវេ
តិច្ឆីវេន អវិច្ឆារាសោ សម្មហាន្តោ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា
បដិពលេន សង្ឃោ ញាបេតោ សុណាតុ មេ កន្ត
សង្ឃោ យោ សោ សង្ឃេន តិច្ឆីវេន អវិច្ឆារាសោ
សម្មតោ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ សង្ឃោ តំ តិច្ឆីវេន
អវិច្ឆារាសំ សម្មហានេយ្យ ។ ឯសោ ញតិ ។ សុណាតុ
មេ កន្ត សង្ឃោ យោ សោ សង្ឃេន តិច្ឆីវេន អវិច្ឆា-
រាសោ សម្មតោ សង្ឃោ តំ តិច្ឆីវេន អវិច្ឆារាសំ សម្ម-
ហានតិ ។ យស្សាយស្សតោ ខមតិ ឯតស្ស តិច្ឆីវេន
អវិច្ឆារាសស្ស សមុក្សតោ សោ ឥណ្ឌាស្ស យស្ស
នក្ខមតិ សោ ភាសេយ្យ ។ សម្មហានោ សោ សង្ឃេន
តិច្ឆីវេន អវិច្ឆារាសោ ។ ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា
តុណ្ណី ។ ឯវមេតំ ជារយាមីតិ ។ ឯវេញ បទ ភិក្ខុវេ
សមាទសំវាសា^(២) សីមា សម្មហាន្តោ ។ ព្យត្តេន

---

១ បញ្ញា សីមា សម្មហាន្តោ ។ ២ ឧ. ពោត្តរេសុ ឧ ទិស្សកាយំ បាឃី ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ខាងក្រោយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលភិក្ខុនឹងដកសីមា ត្រូវដក
តិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមាជាមុន សីមាដកសមានសំពះសសីមាជាខាងក្រោយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯតិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមា ត្រូវភិក្ខុដកយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុ
ដែលធ្លាសប្រតិពាលត្រូវឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូម
ព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ តិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមាណា ដែលសង្ឃសន្មតហើយ បើ
សម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ សង្ឃត្រូវដកតិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមា
នោះចេញ ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ
តិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមាណាដែលសង្ឃសន្មតហើយ ឥឡូវសង្ឃដកតិច្ចវិវារ-
វិប្បវាសសីមានោះចេញ ។ ការដកនូវតិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមានេះ គាប់ចិត្ត
ដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្ងៀម មិន
គាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ
និយាយឡើង ។ តិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមានោះសង្ឃបានដកហើយ ។ ការ
ដកនូវតិច្ចវិវារវិប្បវាសសីមានោះ គាប់ចិត្តដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃ
ស្ងៀម ។ ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវរឿងនេះដោយអាការស្ងៀមយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឯសមានសំពះសសីមាត្រូវភិក្ខុដកយ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុដែលធ្លាស

ល្ខ ៦១

ឧបោសថបញ្ញត្តិ ពិចារិយា អវិច្ឆារិយា សមុត្តរា

ភិក្ខុនា បដិទេសន សង្ឃោ ញាបេតតោ សុណាតុ មេ
កន្តេ សង្ឃោ យា សា សង្ឃេន សីមា សម្មតា
សមាទសំវាសា ឯកុទោសថា យទិ សង្ឃស្ស បត្ត-
កល្យំ សង្ឃោ តំ សីមំ សម្មហនេយ្យ ។ ឯសា ញត្តិ ។
សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យា សា សង្ឃេន សីមា
សម្មតា សមាទសំវាសា ឯកុទោសថា សង្ឃោ តំ
សីមំ សម្មហនតិ ។ យស្សាយស្មតោ ខមតិ ឯតិស្ស
សីមាយ សមាទសំវាសាយ ឯកុទោសថាយ សមុត្តរា-
តោ សោ តុណ្ណាស្ស យស្ស នត្តមតិ សោ កាសេយ្យ ។
សម្មហតា សា សីមា សង្ឃេន សមាទសំវាសា ឯកុ-
ទោសថា ។ ខមតិ សង្ឃស្ស តស្មា តុណ្ណា ។ ឯវមេតំ
ធារយាមីតិ(១) ។

---

១ សព្វបញ្ញត្តិកេសុ ភ្លឺទំសាយោវាយំ កម្មវិហារា អាគតា ។ សា បទ ឧតា វា អតិបកា
វា ខាយតិ ។ គត្ត ហិ សមាទសំវាសា ឯកុទោសថាតិ បទទ្ធយំ សេច សីមាតិ បទស្ស
វិសេសនំ សង្ឃោ តំ សីមំ សម្មហនេយ្យតិ ធម្ម សង្ឃោ តំ សីមំ សម្មហនតិ ធម្ម វេទនេសុ
ឧនំ សីមា យទិ បទ សម្មតាតិ បទេ វិកតិកម្មំ យស្សាយស្មតោ... សមុត្តរាតិ ធម្ម
សម្មហតា សា... ឯកុទោសថាតិ ធម្ម វេទនេសុ អតិបកំ សីមា ។ វិចារិយា គហេតព្វំ ។
អត្តកម្មតាយំ ខន្តិ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យា សា សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាទ-

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ការសូត្រពិភពិវិប្បវាសសីមា

ប្រតិពាលត្រូវឱ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃ
ស្តាប់ខ្ញុំ សីមាណាដែលសង្ឃសន្មត ឱ្យជាសមានសំវាសសីមា ឱ្យមាន
ឧបោសថជាមួយគ្នាហើយ បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរ
សង្ឃដកសីមានោះចេញ ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន
សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សីមាណាដែលសង្ឃសន្មត ឱ្យជាសមានសំវាស-
សីមាឱ្យមានឧបោសថជាមួយគ្នាហើយ ឥឡូវសង្ឃដកសីមានោះចេញ ។
ការដកសីមាដែលមានសំវាសសីមា មានឧបោសថជាមួយគ្នានេះ តាប់
ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះស្រៀម
មិនតាប់ចិត្តដល់លោកដ៏មានអាយុអង្គណា គួរលោកដ៏មានអាយុអង្គនោះ
និយាយឡើង ។ សង្ឃដកសីមាដែលមានសំវាសសីមា មានឧបោសថ
ជាមួយគ្នានោះហើយ ។ ការដកសមានសំវាសសីមានោះ តាប់ចិត្តដល់
សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃស្រៀម ។ ខ្ញុំសូមបំណុលទុកទុកវិញនេះដោយ
អាការស្រៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

៣៦២

វិន័យបិដក មហាវិញ្ញា

[១៦២] អសម្មតាយ ភិក្ខុវេ សីមាយ អដ្ឋមីតាយ
យំ តាមំ វា និកមំ វា ឌុបនិស្សាយ វិហារតិ យា តស្ស
តាមស្ស វា តាមសីមា និកមស្ស វា និកមសីមា
អយំ តត្ថ សមាទសំវាសា ឯក្យោសថា ។ អតាមកេ
ច ភិក្ខុវេ អរញ្ញេ សមន្តា សត្តពន្តវា អយំ តត្ថ
សមាទសំវាសា ឯក្យោសថា ។ សព្វា ភិក្ខុវេ នទី
អសីមា សព្វោ សមុទ្ធោ អសីមោ សព្វោ ជាតស្សកេ
អសីមោ ។ នទីយា វា ភិក្ខុវេ សមុទ្ធោ វា ជាតស្សវេ
វា យំ មជ្ឈិមស្ស ប្រិសស្ស សមន្តា ឌុនក្យក្កោហា
អយំ តត្ថ សមាទសំវាសា ឯក្យោសថាតិ ។

សំវាសា ឯក្យោសថា ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកល្យំ សង្ឃោ តំ សីមំ សម្មហនេយ្យ ។ ឯសា
ចត្តិ ។ សុណាតុ អេ រាត្តេ សង្ឃោ យា សា សង្ឃេន សីមា សម្មតា សមាទសំវាសា
ឯក្យោសថា សង្ឃោ តំ សីមំ សម្មហនតិ ។ យស្សយស្សតោ ខមតិ ឯតិស្សា សីមាយ
សមគ្គាតោ សោ តុណ្ណស្ស យស្ស នក្ខមតិ សោ ភាសេយ្យ ។ សម្មហតា សា សង្ឃេន
សីមា ។ ខមតិ សង្ឃស្ស តស្ថា តុណ្ណិ ។ ឯវមេតំ ធាយមីតិ ។

វិទយបិដក មហាវគ្គ

(១៦៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុចូលទៅអាស្រ័យស្រុកណា ក្តី
និគមណា ក្តី ហើយនៅក្នុងសីមាដែលសង្ឃមិនបានសន្មត មិនបានតាំង
ទុកហើយ សីមាណាដែលជាតាមសីមារបស់ស្រុកនោះក្តី សីមាណា
ដែលជានិគមសីមារបស់និគមនោះក្តី សីមានេះហៅថា មានសំវាសស្មីតា
មានទុប្បោសថជាមួយគ្នា ក្នុងស្រុកឬក្នុងនិគមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើក្នុងវ័ត្រ មិនមែនស្រុក សីមាដែលកំណត់ ៧ អត្តន្តរៈ^(១) ដោយជុំវិញ
សីមានេះហៅថា មានសំវាសស្មីតា មានទុប្បោសថជាមួយគ្នា ក្នុងវ័ត្រ
នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្នង^(២) តាំងអស់មិនមែនជាសីមា សមុទ្រ
តាំងអស់មិនមែនជាសីមា ជាតស្រះ^(៣) តាំងអស់មិនមែនជាសីមា ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ទីណាដែលបុគ្គលកំណត់ ដោយសាចទឹករបស់មជ្ឈិម-
បុរសដោយជុំវិញក្នុងស្ទឹងក្តី ក្នុងសមុទ្រក្តី ក្នុងជាតស្រះក្តី ទីនេះហៅថា
មានសំវាសស្មីតា មានទុប្បោសថជាមួយគ្នា ក្នុងទីមានស្ទឹងជាដើមនោះ ។

---

១ (អដ្ឋិកថា) ១ អត្តន្តរៈមានប្រមាណ ២៨ ហត្ថ ។ ២ ស្រះដែលពើតឯងមិនមានអ្នកណា
ដឹក ជាទីទូងស្រាប់ទឹកហូរមកពេញឯង ។ ៣ ត្រង់ធាតុដី ឆទិ ប្រែថាស្ទឹងក៏បាន ទន្លេក៏បាន ។

៣៦៣

ឧបោសថវុទ្ធក្រម សីមាយ សីមាសម្ពិទ្ធា សីមន្តិកា

[១៦៥] តេន ខោ បន សមយេន ធាតុកិយា

ភិក្ខុ សីមាយ សីមំ សម្ពិទ្ធាន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ

អាហារេស្សំ ។ យេសំ ភិក្ខុវេ សីមា បឋមំ សម្មតា

តេសំ តំ កម្មំ ធម្មកំ អកុប្បំ ហិណាវហំ យេសំ

ភិក្ខុវេ សីមា បច្ឆា សម្មតា តេសំ តំ កម្មំ អធម្មកំ

កុប្បំ អដ្ឋាធាវហំ ន ភិក្ខុវេ សីមាយ សីមា សម្ពិទ្ធា-

តតា យោ សម្ពិទ្ធកុយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខជស្សាតិ ។

តេន ខោ បន សមយេន ធាតុកិយា ភិក្ខុ សីមាយ

សីមំ អដ្ឋោត្តរន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហារេស្សំ ។

យេសំ ភិក្ខុវេ សីមា បឋមំ សម្មតា តេសំ តំ កម្មំ

ឧបោសថិក្ខុដ្ឋានៈ ការទំលាយសីមាដោយសីមា និងសីមន្តរិក (ទី១បញ្ជីនៃសីមា)

[១៦៥] ក៏សម័យនោះឯង ពពួកគ្រូគ្រូកិក្ខុទំលាយ^(១)សីមាដោយ
សីមា ។ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សីមាដែលកិក្ខុទាំងឡាយ
ណាសន្មតមុនហើយ កម្មនោះរបស់កិក្ខុទាំងឡាយនោះ ប្រកបដោយ
ធម៌មិនកម្រើក គួរតាំងនៅបាន ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សីមាដែលកិក្ខុ
ទាំងឡាយណាសន្មតជាខាងក្រោយ កម្មនោះរបស់កិក្ខុទាំងឡាយនោះ
មិនប្រកបដោយធម៌ ជាកម្មកម្រើក មិនគួរតាំងនៅបាន ម្ចាស់កិក្ខុទាំង
ឡាយ កិក្ខុមិនត្រូវទំលាយសីមា^(២) ដោយសីមាទេ កិក្ខុណាទំលាយ
ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ក៏សម័យនោះឯង ពពួកគ្រូកិក្ខុទាំងឡាយគ្របសង្កត់
សីមាដោយសីមា ។ កិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ សីមាដែល
កិក្ខុទាំងឡាយណាសន្មតមុនហើយ កម្មនោះរបស់កិក្ខុទាំងឡាយនោះ

១-២ អដ្ឋង្គថា ថា កិក្ខុទំលាយពន្ធសីមាកិក្ខុជំនែដោយសីមារបស់ខ្លួន គឺប្រៀបដូចដាកនៃឆ្នែង ១
មានដើមឈើ ២ ដើម មានមែកគងពាក់លើគ្នា ដើមស្វាយនៅទិសខាងកើត ដើមព្រីងនៅទិស
ខាងលិច ។ កិក្ខុ ១ ពួក ចងសីមាយកដើមព្រីងជាធិមិត្តសីមារបស់ខ្លួននៅទិសខាងលិច ។ កិក្ខុ
១ ពួកទៀត ចងសីមាយកដើមស្វាយជាធិមិត្តរបស់ខ្លួននៅទិសខាងកើត ។ ការចងសីមាយ៉ាង
នេះ ហៅថា ទំលាយប្តូរទំលាយពន្ធសីមាកិក្ខុជំនែដោយសីមារបស់ខ្លួន ។

៣៦៤

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

អដ្ឋកំ អកុប្បំ ហំនារហំ យេសំ ភិក្ខុវេ បច្ឆា សីមា
សម្មតា តេសំ តំ កក្កំ អដ្ឋកំ កុប្បំ អដ្ឋានារហំ
ន ភិក្ខុវេ សីមាយ សីមា អដ្ឋោត្តវត្តា យោ
អដ្ឋោត្តវយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ
សីមំ សម្មន្ទន្តេន សីមន្តវកំ ហែត្វា សីមំ សម្មន្ទត្តិ ។

(១៦៦) អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កតិ ធុ
ខោ ឧទោសថាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
ទ្វេមេ ភិក្ខុវេ ឧទោសថា ចាតុទ្ធសិកោ ច បណ្ណាសិ-
កោ ច ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ឧទោសថាតិ ។
អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កតិ ធុ ខោ ឧទោ-
សថកម្មាជីតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
ចត្តារិហជំ ភិក្ខុវេ ឧទោសថកម្មាជិ(១) អធិម្មេន វត្តំ

---

១ ឯត្តន្តរ ករណនំ ចត្តារិ កម្មាជីតិ បាយោ កត្តបិ យោគ្គកេ ទិស្សតិ ។

វិនយចិដិក មហាវគ្គ

ប្រកបដោយធម៌ ជាកម្មមិនកម្រឹក គួរតាំងនៅបាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សីមាដែលភិក្ខុទាំងឡាយ ណាសន្មតជាខាងក្រោយ កម្មនោះរបស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយនោះ មិនប្រកបដោយធម៌ ជាកម្មកម្រឹក មិនគួរតាំងនៅ
បាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវគ្របសង្កត់សីមា^(១)ដោយសីមាទេ
ភិក្ខុណាគ្របសង្កត់ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាត ឲ្យភិក្ខុសន្មតសីមា ឲ្យដម្កល់ទុកនូវសីមន្តិក^(២)ហើយសីម
សន្មតសីមា ។

(១៦៦) គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ឧបា-
សថមានប៉ុន្មានយ៉ាងហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបា-
សថទាំងនេះមានពីរយ៉ាងគឺ ឧបាសថមានក្នុងតិថីទី ១៤ មួយ ឧបាសថ
មានក្នុងតិថីទី ១៥ មួយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាសថមានតែពីរយ៉ាង
ប៉ុណ្ណោះ ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
ឧបាសថកម្មមានប៉ុន្មានយ៉ាងហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ទ្រង់មានបន្ទូលថា ឧបាសថកម្មទាំងនេះ

---

១ អដ្ឋកថា ថា ភិក្ខុគ្របសង្កត់ពន្ធសីមាភិក្ខុដទៃដោយសីមារបស់ខ្លួន គឺចងសីមារបស់ខ្លួនយក
ពន្ធសីមារបស់ភិក្ខុដទៃទាំងអស់ក្តី តែមួយកន្លែងក្តី មកទុកខាងក្នុងសីមារបស់ខ្លួន ។ ២ អដ្ឋកថា
ថា ទីឧបាសថរបស់សីមា គឺត្រូវសង្ឃទុកទីទំនេរពីសីមាទៅចំនួន១ ហត្ថក្តី ១ ចំអាមក្តី ៤ ធ្មាប់ក្តី ។

ឧបោសថវិញ្ញាណ ទ្រូ ឧបោសថ

ឧបោសថកម្មំ អនុញ្ញន សមកំ ឧបោសថកម្មំ ធម្មន
វកំ ឧបោសថកម្មំ ធម្មន សមកំ ឧបោសថកម្មំ ។
តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ អនុញ្ញន វកំ ឧបោសថកម្មំ ន
ភិក្ខុវេ ឯវរុបំ ឧបោសថកម្មំ កាតតំ ន ច មយា ឯវរុបំ
ឧបោសថកម្មំ អនុញ្ញាតំ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ អ-
នុញ្ញន សមកំ ឧបោសថកម្មំ ន ភិក្ខុវេ ឯវរុបំ ឧបោ-
សថកម្មំ កាតតំ ន ច មយា ឯវរុបំ ឧបោសថ-
កម្មំ អនុញ្ញាតំ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ ធម្មន វកំ
ឧបោសថកម្មំ ន ភិក្ខុវេ ឯវរុបំ ឧបោសថកម្មំ កា-
តតំ ន ច មយា ឯវរុបំ ឧបោសថកម្មំ អនុញ្ញាតំ ។
តត្រ ភិក្ខុវេ យទិទំ ធម្មន សមកំ ឧបោសថ-
កម្មំ ឯវរុបំ ភិក្ខុវេ ឧបោសថកម្មំ កាតតំ ឯវរុបំ

ឧបោសថវិធានៈ ឧបោសថមានពីរ (បាតុទ្ធសីឧបោសថ ១ បណ្ណុរសីឧបោសថ ១)

មាន៤ គឺឧបោសថកម្មជាតួក មិនត្រូវតាមធម៌១ ឧបោសថកម្មព្រមព្រៀង
គ្នា តែមិនត្រូវតាមធម៌១ ឧបោសថកម្មជាតួក តែត្រូវតាមធម៌១ ឧបោសថ
កម្មព្រមព្រៀងត្រូវតាមធម៌ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជំនុំឧបោសថ
កម្មទាំង៤នោះ ឯឧបោសថកម្មដែលជាតួក មិនត្រូវតាមធម៌ណា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវអ្នកទាំងឡាយធ្វើឧបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាង
នេះទេ ម្យ៉ាងទៀត គឺថាគតមិនអនុញ្ញាតឧបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាង
នេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជំនុំឧបោសថកម្មទាំង៤នោះ ឯឧបោ-
សថកម្មដែលព្រមព្រៀងគ្នា តែមិនត្រូវតាមធម៌ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មិនត្រូវអ្នកទាំងឡាយធ្វើឧបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាងនេះទេ ម្យ៉ាងទៀត
គឺថាគតមិនអនុញ្ញាតឧបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាងនេះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ជំនុំឧបោសថកម្មទាំង៤នោះ ឯឧបោសថកម្មដែលជាតួក
តែត្រូវតាមធម៌ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវអ្នកទាំងឡាយធ្វើ
ឧបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាងនេះទេ ម្យ៉ាងទៀត គឺថាគតមិនអនុញ្ញាត
ឧបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជំនុំ
ឧបោសថកម្មទាំង៤នោះ ឯឧបោសថកម្មដែលព្រមព្រៀងគ្នា ត្រូវតាម
ធម៌ណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយធ្វើឧបោសថកម្មមាន

ព្យាង្គ

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គោ

មយា ឧបោសថកម្មំ អនុញ្ញាតំ ។ តស្មាតិហ ភិក្ខុវេ
ឃវ្យំ ឧបោសថកម្មំ ករិស្សម យទិទំ ឈ្មេន
សមក្កន្តំ ។ ឃវ្យំ វោ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតត្វន្តំ ។

(០៦៧) អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសំ កតំ ធុ
ខោ ចាតិមោក្ខុទ្កេសាតិ ។ កតវតោ ឯតមត្តំ អាណ-
ចេសុំ ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ចាតិមោក្ខុទ្កេសា និទានំ
ឧទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុតេន សាវេតត្ថំ អយំ បឋមោ
ចាតិមោក្ខុទ្កេសា ។ និទានំ ឧទ្ទិសិត្វា ចត្តារិ ចាកជិ-
កានំ ឧទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុតេន សាវេតត្ថំ អយំ
ទុតិយោ ចាតិមោក្ខុទ្កេសា ។ និទានំ ឧទ្ទិសិត្វា
ចត្តារិ ចាកជិកានំ ឧទ្ទិសិត្វា តេសស សង្ឃទិសេសេ
ឧទ្ទិសិត្វា អវសេសំ សុតេន សាវេតត្ថំ អយំ តតិយោ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

សភាពយ៉ាងនេះ គឺថាគតអនុញ្ញាតឲ្យបោសថកម្មមានសភាពយ៉ាងនេះ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហេតុនោះភិក្ខុក្នុងសាសនានេះត្រូវសិក្សាថា យើង
នឹងធ្វើឲ្យបោសថកម្មដែលព្រមព្រៀងគ្នា ត្រូវតាមធម៌ មានសភាពយ៉ាង
នេះដូច្នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយសិក្សាយ៉ាងនេះឯង ។

[១៦៧] ត្រាពោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
បាតិមោក្ខទ្ទេសទាំងឡាយមានប៉ុន្មានយ៉ាង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាប
ទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បាតិមោក្ខទ្ទេសទាំងនេះមាន ៥ គឺ ភិក្ខុត្រូវសំដែង
នូវនិទានហើយសូត្រនូវឧទ្ទេសដ៏សេសសល់ដោយសុតបទ^(១) នេះជា
បាតិមោក្ខទ្ទេសទី ១ ។ ត្រូវភិក្ខុសំដែងនូវនិទានហើយសំដែងនូវបារាជិក
ទាំង ៤ ហើយសូត្រឧទ្ទេសដែលសេសសល់ដោយសុតបទ នេះជាបាតិ-
មោក្ខទ្ទេសទី ២ ។ ត្រូវភិក្ខុសំដែងនូវនិទានហើយសំដែងនូវបារាជិក ៤ សំ-
ដែងនូវសង្ឃទិសេស ១៣ ហើយសូត្រនូវឧទ្ទេសដែលសេសសល់ដោយ

---

១ អង្គិកថា ថា កាលបើសំដែងនិទានចប់ហើយ មិនបានសូត្រសិក្ខាបទដោយពិស្តារ គឺគ្រាន់
តែសូត្រថា សុតាទោ បនាយស្មន្តេហិ ចត្តាហោ បារាជិកា ធម្មា ។ បេ ។ អរិវិទមាឆេហិ សិក្ខិតព្វន្តំ
ដូច្នោះដោយដើម ប្រែថា បារាជិកធម៌ទាំង ៤ លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយបានស្តាប់ហើយ ។ បេ ។
កុរិវិទត្ថា គប្បីសិក្សាចុះ ។

ព្យាគី

ទាយសិក្ខាស្ត្រ បញ្ច បាតិមោក្ខទ្កេសា

បាតិមោក្ខទ្កេសោ ។ និទានំ ឧទ្ទិសំត្វា ចត្តារិ បារាសិ-
កានំ ឧទ្ទិសំត្វា តេស សង្ឃាទិសេសេ ឧទ្ទិសំត្វា ទ្វេ-
អនិយេតេ ឧទ្ទិសំត្វា អវសេសំ សុតេនេ សាវេតតំ អយំ
ចតុត្តោ បាតិមោក្ខទ្កេសោ ។ វិត្តារេនេវ បញ្ចមោ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ បញ្ច បាតិមោក្ខទ្កេសាតិ ។ តេន
ខោ បន សមយេន ភិក្ខុ កកវតោ សង្ឃិតេន បាតិ-
មោក្ខទ្កេសោ អនុញ្ញាតោតិ សព្វកាលំ សង្ឃិតេន បា-
តិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តំ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន
ភិក្ខុវេ សង្ឃិតេន បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ
អាបត្តិ ធុត្តជស្ស្តតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន កោ-
សលេសុ ជនបទេសុ អញ្ញាតស្មី អាវសេ តទហុបា-
សថេ សញ្ញាភយំ^(១) អហោសិ ។ ភិក្ខុ បាសក្ខីសុ
វិត្តារេន បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតំ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អា-
ហោចេសុំ ។ អនុជាបាបិ ភិក្ខុវេ សតិ អន្តរាយេ សង្ឃិតេ-
ន បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតន្តំ ។ តេន ខោ បន សម-
យេន ធាតុតិយា ភិក្ខុ អសតិបិ អន្តរាយេ សង្ឃិតេន

១. សវរាយំ ។

ឧបាសិកាព្រះ ការសំដែងជាតិមោក្ខមាន ៥ យ៉ាង

សុតបទ នេះជាបុតិមោក្ខទ្ទេសទី ៣ ។ ភិក្ខុត្រូវសំដែងនូវនិទានហើយ សំដែងនូវបារាជិក ៤ សំដែងនូវសង្ឃទិសេស ១៣ សំដែងនូវអនិយត ២ ហើយសូត្រទ្ទេសដ៏សេសសល់ដោយសុតបទ នេះជាបុតិមោក្ខទ្ទេស ទី៤ ។ ទ្ទេសដោយពិស្តារជាបុតិមោក្ខទ្ទេសទី៥ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុតិមោក្ខទ្ទេសមាន ៥ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះឯង ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយដឹងថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគអន្តញ្ញាតការសំដែងនូវបុតិមោក្ខ ដោយសង្ខេបហើយ ក៏សំដែងនូវបុតិមោក្ខដោយសង្ខេបសព្វកាល (រាល់ៗ ថ្ងៃទេវោសថ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងនូវបុតិមោក្ខដោយសង្ខេបទេ ភិក្ខុណាសំដែង ត្រូវតាមភិក្ខុក្នុង ។ ក៏សម័យនោះឯង ក្នុងអាវាសមួយក្នុងកោសលជនបទមានសញ្ជក័យ^(១) ក្នុងទេវោសថថ្ងៃនោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយមិនអាចនឹងសំដែងនូវបុតិមោក្ខ ដោយពិស្តារបាន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ មានសេចក្តីអន្តរាយ គឺជាគតអន្តញ្ញាតនូវសំដែងនូវបុតិមោក្ខដោយសង្ខេប បាន ។ ក៏សម័យនោះឯង ពួកឆត្វគ្រិយភិក្ខុ សូម្បីមិនមានសេចក្តីអន្តរាយ

១ អង្គិកថា វ៉ា ភ័យកើតពីមនុស្សនៅក្នុងវិប្រៃ ។

៣៦៨

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តំ ។ កក្កតោ ឯតមន្តំ អាហារេចស្សំ ។

ន កិក្ខុវេ អសតិ អន្តរាយេ សន្និទ្ធន ចាតិមោក្ខំ

ឧទ្ទិសិត្យំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ ធុក្កដស្ស ។

អនុជាតាមិ កិក្ខុវេ សតិ អន្តរាយេ សន្និទ្ធន ចាតិ-

មោក្ខំ ឧទ្ទិសិត្យំ ។ តត្រិមេ អន្តរាយោ រាជន្តរាយោ ចោ-

រន្តរាយោ អក្សន្តរាយោ ឧទិកន្តរាយោ មនុស្សន្តរាយោ

អមនុស្សន្តរាយោ វាឡន្តរាយោ សិរីសបន្តរាយោ ដិវិតន្ត-

រាយោ ព្រហ្មចរិយន្តរាយោ ។ អនុជាតាមិ កិក្ខុវេ ឃីវរ-

ចេស្ស អន្តរាយេស្ស សន្និទ្ធន ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិត្យំ

អសតិ អន្តរាយេ វិក្ខុវេចាតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ក៏សំដែងនូវបាតិមាត្រដោយសង្ខេប ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរ
នុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ កាលបើគ្មានសេចក្តីអន្តរាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមាត្រដោយ
សង្ខេបទេ ភិក្ខុណា សំដែង ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគត
អន្តរាយ គឺឲ្យភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមាត្រដោយសង្ខេបបាន ក្នុងពេលដែលមាន
សេចក្តីអន្តរាយ ។ ឯអន្តរាយក្នុងពេលដែលសំដែងបាតិមាត្រនោះ (មាន១០
យ៉ាងគឺ) អន្តរាយអំពីស្តេច (គឺមានស្តេចយាងចូលមក) អន្តរាយអំពីចោរ
(គឺមានចោរចូលមកលុកលុយ) អន្តរាយអំពីភ្លើង (គឺមានភ្លើងព្រះឆេះរាល
មកឬភ្លើងអន្លះកើតឡើង) អន្តរាយអំពីទឹក (គឺមានភ្លៀងខ្លាំងឬជំនន់ហូរ
មក) អន្តរាយអំពីមនុស្ស (គឺមានមនុស្សច្រើនចូលមក) អន្តរាយអំពីអមនុស្ស
(គឺខ្មោចចូលភិក្ខុ) អន្តរាយអំពីសត្វសាហាវ អំពីសត្វទ័យជាតិ (ពួកសត្វ
លូនវាវ) អន្តរាយដល់ជីវិត (គឺមានភិក្ខុកើតជម្ងឺស្លាប់ឬមានមនុស្សមានព្រៀរ
ប៉ងសម្លាប់ភិក្ខុ) អន្តរាយដល់ព្រហ្មចារ្យ (គឺមានមនុស្សមកចាប់ភិក្ខុផ្សិត) ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីអន្តរាយទាំងឡាយបែបយ៉ាងនេះ
គឺថាគតអន្តរាយ គឺឲ្យភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមាត្រដោយសង្ខេបបាន កាលបើមិន
មានសេចក្តីអន្តរាយទេ ឲ្យភិក្ខុសំដែងដោយពិស្តារ ។

៣៦៧

របាយសិក្ខាសូត្រ អត្ថសម្មតិ បរសម្មតិ

(១៦៨) តេន ខោ បន សមយេន ធាតុត្តិយា
កិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អនជ្ឈិដ្ឋា ធម្មំ កាសន្តិ ។ កកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចសុំ ។ ន កិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ អនជ្ឈិ-
ដ្ឋេន ធម្មោ កាសិតញោ យោ កាសេយ្យ អាបត្តិ
ទុក្កជស្ស ។ អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ បេវេន កិក្ខុនា សាមំ
វា ធម្មំ កាសិតំ បរំ វា អជ្ឈេសិតុន្តិ ។

(១៦៧) តេន ខោ បន សមយេន ធាតុត្តិយា
កិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អសម្មតា វិនយំ បុច្ឆន្តិ ។ កកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចសុំ ។ ន កិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ អសម្ម-
តេន វិនយោ បុច្ឆិតញោ យោ បុច្ឆេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។
អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ សម្មតេន វិនយំ បុច្ឆិតំ ។
ឯវត្ថុ បន កិក្ខុវេ សម្មតិតញោ ។ អត្តនា វ អត្តានំ
សម្មតិតតំ បវេន វា បរោ សម្មតិតញោ ។ កថេត្តា
អត្តនា វ អត្តានំ សម្មតិតតំ ។ ព្យត្តេន កិក្ខុនា បដិ-
ពលេន សង្ឃោ ញាបេតញោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ
យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ អហំ ឥត្តញាមំ វិនយំ
បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ ឯវំ អត្តនា វ អត្តានំ សម្មតិតតំ ។

ឧបោសថកិច្ចវិញ្ញាណៈ ការសន្មតិខ្លួន ការសន្មតិភិក្ខុនិទ្ទេស

(១៦៨) ក៏សម័យនោះឯង ឆត្វគ្គិយភិក្ខុមិនមានគេអាវាធនា
ក៏សំដែងធម៌ក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលគេមិនអាវាធនាមិនត្រូវសំដែងធម៌ក្នុងកណ្តាលសង្ឃ
ទេ ភិក្ខុណាសំដែង ត្រូវអាបតិទុក្ខជ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុជាថេរសំដែងធម៌ខ្លួនឯង ឬអាវាធនាភិក្ខុដទៃបាន ។

(១៦៩) ក៏សម័យនោះឯង ឆត្វគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយមិនទាន់បានការ
សន្មតិក៏សួរវិន័យក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុដែលគ្មានការសន្មតិមិនត្រូវសួរវិន័យក្នុងកណ្តាលសង្ឃទេ ភិក្ខុ
ណាសួរ ត្រូវអាបតិទុក្ខជ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុ
ដែលមានការសន្មតិសួរវិន័យក្នុងកណ្តាលសង្ឃបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុត្រូវសន្មតយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវសន្មតខ្លួនដោយខ្លួនឯងក៏បាន ត្រូវ
ភិក្ខុដទៃសន្មតភិក្ខុដទៃក៏បាន ។ ក៏ឯសន្មតខ្លួនដោយខ្លួនឯងនោះដូច
ម្តេច ។ ភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពលត្រូវឱ្យសង្ឃដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន
សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ ខ្ញុំសូមសួរ
វិន័យនឹងភិក្ខុឈ្មោះនេះ ។ ភិក្ខុត្រូវសន្មតខ្លួនដោយខ្លួនឯងយ៉ាងនេះ ។

៣៧០

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

កថត្ថុ បរេន បរោ សម្មន្និតោ ។ ព្យត្តេន កិក្ខុនា
បដិពាលេន សង្ឃោ ញាបេតោ សុណាតុ មេ កន្លៃ
សង្ឃោ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមំ
វិទយំ បុច្ឆយ្យតិ ។ ឃី បរេន បរោ សម្មន្និតោតិ ។
តេន ខោ បន សមយេន បេសលា កិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ
សម្មតា វិទយំ បុច្ឆន្តិ ។ ធាតុយា កិក្ខុ លកន្តិ អា-
ហានំ លកន្តិ អប្បច្ចយំ វេនេន តន្តេន្តិ ។ កកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចេសំ ។ អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ
សម្មតេនបិ បរិសំ ឱលោកេត្វា បុក្ខលំ តុលយិត្វា
វិទយំ បុច្ឆិត្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ធាតុយា
កិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អសម្មតា វិទយំ វិស្សន្តេន្តិ ។ កកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចេសំ ។ ន កិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ អសម្ម-
តេន វិទយោ វិស្សន្តេតោ យោ វិស្សន្តេយ្យ អាបត្តិ
ទុក្ខជស្ស ។ អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ សម្មតេន
វិទយំ វិស្សន្តេតំ ។ ឃីវា បន កិក្ខុវេ សម្មន្និតោ ។

វិទ្យុបិដក មហាវិញ្ញាណ

ក៏ឯភិក្ខុវិទ្យុសន្តភិក្ខុវិទ្យុដូចម្តេច ។ ត្រូវភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពល
ឲ្យសង្ឃជាប់ថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើ
សម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ ភិក្ខុឈ្មោះនេះគួរសួររឿយនឹងភិក្ខុ
ឈ្មោះនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុវិទ្យុសន្តភិក្ខុវិទ្យុយាងនេះ ។ ក៏សម័យនោះឯងភិក្ខុ
ទាំងឡាយមានសីលជាទីស្រឡាញ់មានការសន្តតិហើយ ក៏សួររឿយក្នុង
កណ្តាលសង្ឃ ។ ពួកឆ្ងាតិយភិក្ខុបានសេចក្តីគំនុំ បានសេចក្តីមិនពេញ
ចិត្ត ក៏គំរាមដោយប្រុងនឹងសម្លាប់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលទុកជាមានការសន្តតិហើយមែនត្រូវ
តែមើលមើលបរិសទ្ធពិចារណាបុគ្គលហើយសិន សឹមសួររឿយក្នុង
កណ្តាលសង្ឃ ។ ក៏សម័យនោះឯង ឆ្ងាតិយភិក្ខុទាំងឡាយគ្មានការសន្តតិ
ក៏ដោះស្រាយរឿយក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរ
នេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុដែលគ្មានការសម្មតិមិនត្រូវដោះស្រាយរឿយក្នុងកណ្តាលសង្ឃ
ទេ ភិក្ខុណាដោះស្រាយ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលមានការសន្តតិហើយដោះស្រាយរឿយក្នុងកណ្តាល
សង្ឃបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវសន្តយាងនេះ ។ ត្រូវខ្លួនឯង

៣៧១

របាយបិដកនៃ អត្តសម្មតិ បរសម្មតិ

អត្តនា វ អត្តានំ សម្មន្ទិកតំ បរេន វ បរេន សម្មន្ទិក-
តញ្ចោ ។ កតញ្ច អត្តនា វ អត្តានំ សម្មន្ទិកតំ ។
ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ ញ្ញាបេតញ្ញោ
សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ
អហំ ឥត្តន្ទាមេន វិនយំ បុដ្ឋោ វិស្សន្ទេយ្យន្តិ ។ ឯវំ
អត្តនា វ អត្តានំ សម្មន្ទិកតំ ។ កតញ្ច បរេន បរេន
សម្មន្ទិកតញ្ចោ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពលេន សង្ឃោ
ញ្ញាបេតញ្ញោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ យទិ សង្ឃស្ស
បត្តកលំ ឥត្តន្ទាមោ ឥត្តន្ទាមេន វិនយំ បុដ្ឋោ
វិស្សន្ទេយ្យតិ ។ ឯវំ បរេន បរេន សម្មន្ទិកតញ្ចាតិ ។
តេន មោ បន សមយេន បេសលា ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ
សម្មតា វិនយំ វិស្សន្ទេន្តិ ។ ធាតុគិយា ភិក្ខុ លកន្តិ
អាហានំ លកន្តិ អប្បច្ចយំ វិនេន តន្តេន្តិ ។ ភកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជាណមិ ភិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ
សម្មតេនបិ បរិសំ ឱលោកេត្វា បុគ្គលំ តុលយិត្វា
វិនយំ វិស្សន្ទេត្តន្តិ ។

១. បោសចិត្តនូវការសន្មតិស្តីខ្លួនឯង ការសន្មតិស្តីអ្នកដទៃ

សន្មតខ្លួនក៏បាន ក៏ក្នុងខែសន្មតក៏ក្នុងខែក៏បាន ។ ក៏ឯខ្លួនឯងសន្មតខ្លួនឯង
តើដូចម្តេច ។ ត្រូវក៏ក្នុងវេលាសប្រតិពលឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះ
សង្ឃដ៏ចំរើន សូមព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃ
ហើយ ក៏ក្នុងឈ្មោះនេះសួររឿយនឹងខ្ញុំហើយ ខ្ញុំត្រូវតែដោះស្រាយ ។ ត្រូវ
ខ្លួនឯងសន្មតខ្លួនឯងយ៉ាងនេះ ។ ក៏ឯក៏ក្នុងខែសន្មតក៏ក្នុងខែ តើដូចម្តេច ។
ត្រូវក៏ក្នុងវេលាសប្រតិពលឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចំរើន សូម
ព្រះសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ បើសម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ ក៏ក្នុង
នេះត្រូវដោះស្រាយរឿយដែលក៏ក្នុងឈ្មោះនេះសួរ ។ ត្រូវក៏ក្នុងខែសន្មត
ក៏ក្នុងខែយ៉ាងនេះ ។ ក៏សម័យនោះឯង ក៏ក្នុងទាំងឡាយមានសីលជាទី
ស្រឡាញ់បានការសន្មតិហើយក៏ដោះស្រាយរឿយក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។
ពួកពួកគ្រប់ក៏ក្នុងទាំងឡាយបានសេចក្តីគំនិត បានសេចក្តីមិនគាប់ចិត្ត ក៏
គម្រាមប្រឆាំងសម្លាប់ ។ ក៏ក្នុងទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏
មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ក៏ក្នុងទាំងឡាយ គឺថាគត
អនុញ្ញាតឲ្យក៏ក្នុងវេលាទុកជាមានការសន្មតិហើយមែនត្រូវតែរមិលមើលបរិ-
សទ្ធិពិនិត្យបុគ្គលហើយសិន សឹមដោះស្រាយរឿយក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។

៣៧២

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

[១៧០] តេន ខោ បន សមយេន ធញ្ញត្តិយា
ភិក្ខុ អនោកាសកតំ ភិក្ខុំ អាបត្តិយា ចោទេន្តិ ។
ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ អនោកា-
សកតោ ភិក្ខុ អាបត្តិយា ចោទេតញ្ចោ យោ ចោទេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឌីកាសំ
កាវចេត្វា អាបត្តិយា ចោទេតុំ កាវេតុ អាយស្មា
ឌីកាសំ អហន្តំ វត្តកាមោតិ ។ តេន ខោ បន
សមយេន បេសលា ភិក្ខុ ធញ្ញត្តិយេ ភិក្ខុ ឌីកាសំ
កាវចេត្វា អាបត្តិយា ចោទេន្តិ ។ ធញ្ញត្តិយា ភិក្ខុ
លកន្តិ អាយាតំ លកន្តិ អប្បច្ចយំ វេនេន តន្តិ ។
ភគវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ
កតេបិ ឌីកាសេ បុត្តលំ តុលយិត្វា អាបត្តិយា ចោ-
ទេតុន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ធញ្ញត្តិយា ភិក្ខុ
បុម្ភាកំ បេសលា ភិក្ខុ ឌីកាសំ កាវចេន្តិ
បដិកាច្ឆេវ សុទ្ធានំ ភិក្ខុនំ អនាបត្តិកានំ អវត្តស្មី

វិនយបិដក មហាវគ្គ

(១៧០) ក៏សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្លីយភិក្ខុចោទអាបត្តិចំពោះភិក្ខុ
ដែលខ្លួនមិនទាន់បានសូមឧកាស (ជាមុន) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល
ដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវចោទអាបត្តិចំពោះភិក្ខុដែលខ្លួនមិនបានសូម
ឧកាស (ជាមុន) ទេ ភិក្ខុណារចោទ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ៏ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសូមឧកាសថា សូមលោកដ៏មានអាយុបើកឧកាស
(ឱ្យខ្ញុំ) ខ្ញុំចង់និយាយនឹងលោក ដូច្នោះហើយសិនសិមចោទអាបត្តិ ។ ក៏
សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមានសីលជាទីស្រឡាញ់ឱ្យពួកឆព្វគ្លីយភិក្ខុ
បើកឧកាសហើយចោទអាបត្តិ ។ ពួកឆព្វគ្លីយភិក្ខុបានសេចក្តីគំនុំ បាន
សេចក្តីមិនត្រេកអរ ក៏គម្រាមដោយប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុដទៃបើកឧកាសឱ្យហើយមែន តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យពិនិត្យមើលបុគ្គលហើយសិន សិមចោទអាបត្តិ ។ ក៏សម័យ
នោះឯង ពួកឆព្វគ្លីយភិក្ខុគិតគ្នាថា ភិក្ខុទាំងឡាយមានសីលជាទីស្រ-
ឡាញ់ត្រង់តែឱ្យយើងបើកឧកាសជាមុន (មិនខាន) ហើយក៏ឱ្យភិក្ខុទាំង-
ឡាយដែលបរិសុទ្ធមិនមានអាបត្តិបើកឧកាសជាមុនក្នុងការមិនមែនជារឿង

៣៧៣

ឧបោសថិក្ខុន្តកេ អធម្មកម្មករណាទិ

អការណោ ឌីកាសំ កាការមេន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ
អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សុត្តានំ ភិក្ខុនំ អនាបត្តិ-
កានំ អវត្តស្មី អការណោ ឌីកាសោ កាការមេតព្វោ
យោ កាការមេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ អនុជាធាមិ
ភិក្ខុវេ បុគ្គលំ វុលយិត្វា ឌីកាសំ កាការមេន្តិ ។

(១៧០) តេន ខោ បន សមយេន ធាតុនិយា
ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អធម្មកម្មំ ករោន្តិ ។ ភកវតោ
ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ អធម្ម-
កម្មំ កាតតំ យោ ករយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ។
ករោន្តិយេវ អធម្មកម្មំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេ-
សុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ អធម្មកម្មេ កយិរមាទេ
បដិក្កោសិត្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន វេសលា
ភិក្ខុ ធាតុនិយេហិ ភិក្ខុហិ អធម្មកម្មេ កយិរមាទេ
បដិក្កោសន្តិ ។ ធាតុនិយា ភិក្ខុ លកន្តិ អាយាតំ
លកន្តិ អប្បច្ចយំ វេនេន តជ្ជេន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ

ឧបោសថក្ខន្ធករៈ ការធ្វើនូវកម្មមិនមែនជាធម៌ផ្កាដើម

មិនមែនជាហេតុ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវ
ឲ្យភិក្ខុទាំងឡាយដែលបរិសុទ្ធមិនមានអាបត្តិបើកឧកាសក្នុងការមិនមែនដ៏
រឿងមិនមែនជាហេតុទេ ភិក្ខុណាឲ្យបើក (ឧកាស) ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុពិនិត្យមើលបុគ្គលហើយសិន
សឹមឲ្យគេបើកឧកាស ។

(១៧១) ក៏សម័យនោះឯង ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុធ្វើកម្មមិនមែនជាធម៌
ក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវធ្វើ
កម្មមិនមែនជាធម៌ក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ភិក្ខុណាធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ពួក
ឆព្វគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះនៅតែធ្វើកម្មមិនមែនជាធម៌ដដែល ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុណាមួយធ្វើកម្មមិនប្រកបដោយធម៌ តថា-
គតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុហាមឃាត់បាន ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយ
មានសីលជាទីស្រឡាញ់ កាលបើពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុធ្វើកម្មមិនមែនជាធម៌ ក៏
ហាមឃាត់ ។ ពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុបានសេចក្តីគំនុំ បានសេចក្តីមិនសប្បាយចិត្ត
ក៏គម្រាមដោយប្រុងសប្បាប់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះ

៣៧៤

វិនយបំណែ មហាវិញ្ញា

អាណេចេស្មំ ។ អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិបំ អាវិកាតុន្តំ ។
តេសំយេវ សន្តិកេ ទិដ្ឋិ អាវិការោន្តំ ។ ធាតុនិយា ភិក្ខុ
លកន្តិ អាយាតំ លកន្តិ អប្បច្ចយំ វេនន តន្តេន្តំ ។
ភកវត្តោ ឯតមត្តំ អាណេចេស្មំ ។ អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ
ចត្វាហិ បញ្ចាហិ បដិក្កោសិតុំ ទ្ធិហិ តិហិ ទិដ្ឋិ អាវិ-
កាតុំ ឯកេន អធិដ្ឋានុំ ន មេ តំ ខមតីតិ ។

[១៧២] តេន ខោ បន សមយេន ធាតុនិយា
ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសមាណា សញ្ជុច្ច
ន សាវេន្តំ ។ ភកវត្តោ ឯតមត្តំ អាណេចេស្មំ ។ ន
ភិក្ខុវេ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន សញ្ជុច្ច ន សាវេតត្ថំ
យោ ន សាវេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតិ ។ តេន ខោ
បន សមយេន អាយស្មា ឧទាយិ សង្ឃស្ស ចាតិ-
មោក្ខុទ្ទេសកោ ហោតិ កាកស្សរកោ ។ អប-
ខោ អាយស្មតោ ឧទាយិស្ស ឯតទហោសិ ភកវត្តោ
បញ្ចត្តំ ចាតិមោក្ខុទ្ទេសកេន សាវេតត្ថំ អហញ្ជុច្ច

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យប្រកាសសេចក្តីយល់ឃើញក៏បាន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រកាសសេចក្តីយល់ឃើញក្នុងសំណា ក៏ធូត្តិយភិក្ខុទាំងឡាយនោះឯង ។ ពួកធូត្តិយភិក្ខុទាំងឡាយបានសេចក្តីគំនុំ បានសេចក្តីមិនសប្បាយចិត្ត ក៏គម្រាមដោយប្រដិននឹងសម្លាប់ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុ ៤ ឬ ៥ រូបហាមឃាត់ ឲ្យភិក្ខុ ៤ ឬ ៧ រូបប្រកាស សេចក្តីយល់ឃើញ ឲ្យភិក្ខុ ១ រូបអធិដ្ឋាន (តាំងចិត្ត) ថា កម្មនោះមិនគាប់ ចិត្តដល់អញទេ ។

(១៧២) ក៏សម័យនោះឯង ធូត្តិយភិក្ខុទាំងឡាយកាលសំដែង នូវបាតិមោក្ខន៍កណ្តាលសង្ឃ ក៏ក្វែងធ្វើមិនឲ្យពួច្យាស ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុអ្នកសំដែងនូវបាតិមោក្ខ មិនត្រូវក្វែងមិនឲ្យពួច្យាសទេ ភិក្ខុណាមិនឲ្យពួច្យាស ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ក៏សម័យនោះឯង ទទាយដ៏មានអាយុជាអ្នកសំដែងបាតិមោក្ខដល់សង្ឃ មានសំឡេងដូច ក្អែក ។ ទើបទទាយដ៏មានអាយុមានសេចក្តីគិតដូច្នោះថា ព្រះដ៏មានព្រះ ភាគទ្រង់បញ្ញត្តិហើយថា ត្រូវភិក្ខុអ្នកសំដែងនូវបាតិមោក្ខធ្វើសំឡេងឲ្យពួ

៣៧៥

ឧបោសថវិញ្ញាណ បើរាជិតំ បាតិមោក្ខំ

កាកស្សរកោ កតំ នុ ទោ មយា បដិបដ្ឋិតត្វន្តំ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ
ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសកេន វាយមិត្តំ កតំ សារេយ្យន្តំ
វាយមន្តស្ស អនាបត្តិតិ ។

(១៧៣) តេន ទោ បន សមយេន នេវទត្តោ
សកហដ្ឋាយ បរិសាយ ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសតិ ។ កកវ-
តោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សកហដ្ឋាយ
បរិសាយ ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខកដស្សតិ ។

(១៧៤) តេន ទោ បន សមយេន ធាតុកិយា
ភិក្ខុ សង្ឃមជ្ឈេ អនជ្ឈិដ្ឋា ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តំ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សង្ឃមជ្ឈេ
អនជ្ឈិដ្ឋន ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខកដស្ស ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ បេរាជិតំ
ទាតិមោក្ខំ ។

អញ្ញតិគ្គិយកាណារិ និដ្ឋិតំ ឯកទសមំ(១) ។

១ ឧ អញ្ញតិគ្គិយកាណារិ និដ្ឋិតំ ។

ឧបោសថក្នុងព្រះ បាតិមោក្ខមានព្រះថេរៈជាធំ

ច្បាស់ ឯអាត្មាអញមានសំឡេងដូចក្អក គួរអញប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុអ្នកសំដែង នូវបាតិមោក្ខទំប្រឹងតិចថា អញត្រូវធ្វើសំឡេងឲ្យឮច្បាស់ដោយបការដូច ម្តេច កាលបើភិក្ខុទំប្រឹង (ដូច្នោះ) ទើបមិនត្រូវអាបត្តិ ។

(១៧៣) ក៏សម័យនោះឯង ទេវទត្តសំដែងនូវបាតិមោក្ខក្នុងបរិសទ្យ ព្រមជាមួយនឹងគ្រហស្ថ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះ ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវ ភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមោក្ខក្នុងបរិសទ្យជាមួយនឹងគ្រហស្ថទេ ភិក្ខុណា សំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

(១៧៤) ក៏សម័យនោះឯង ធាតុភិក្ខុទាំងឡាយ មិនមានភិក្ខុ ភាវធានាភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមោក្ខក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាប ទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុដែលមិនមានគេភាវធានាមិនត្រូវសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ក្នុងកណ្តាលសង្ឃទេ ភិក្ខុណា សំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតបាតិមោក្ខមានព្រះថេរៈជាធំ ។

ចប់ អញ្ញត្តិយកាណារិះទី ១១ ។

៣៧៦

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

[១៧៥] អថខោ ភគវា វជនហោ យជាភិវន្តំ
វិហរិត្វា យេន ចោទនាវត្ថុ^(១) តេន ចារិកំ បក្កាមិ អ-
នុបុព្វេន ចារិកំ ថវមាថោ យេន ចោទនាវត្ថុ តនវសិ ។
តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតវស្មី អាវាសេ សម្ពហុ-
លា ភិក្ខុ វិហរន្តំ ។ តត្ថ ថេរោ ភិក្ខុ ពាលោ ហោតិ
អព្យត្តោ ។ សោ ន ជានាតិ ឧចោសថំ វា ឧចោសថកម្មំ
វា ចាតិមោក្ខំ វា ចាតិមោក្ខុទ្ធសំ វា ។ អថខោ តេសំ
ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ ភគវតា បញ្ញត្តំ ថេរេនិកំ ចាតិ-
មោក្ខន្តំ អយញ្ញ អម្បាកំ ថេរោ ពាលោ អព្យត្តោ ន ជា-
នាតិ ឧចោសថំ វា ឧចោសថកម្មំ វា ចាតិមោក្ខំ វា
ចាតិមោក្ខុទ្ធសំ វា កថំ នុ ខោ អម្រេហំ បដិបដ្ឋិតព្វន្តំ ។
ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជានាមិ ភិក្ខុវេ
យោ តត្ថ ភិក្ខុ ព្យត្តោ បដិពាលោ តស្ស្សធម្មយ្យំ ចាតិ-
មោក្ខន្តំ ។

[១៧៦] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតវស្មី
អាវាសេ តទហុចោសថេ សម្ពហុលា ភិក្ខុ វិហរន្តំ
ពាលោ អព្យត្តោ ។ តេ ន ជានន្តំ ឧចោសថំ វា

---

១ ចោទនាវត្ថុ តាម ឯកំ នគរន្តំ គន្តីកា ។

វិនយចិណ្ឌ មហាវគ្គ

(១៧៥) ត្រាវនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះតាម
សមគួរដល់ពុទ្ធសច្ចាស្រ័យហើយ ទ្រង់យាងសំដៅទៅកាន់ចោទនាវក្ខ
នគរ ទ្រង់ត្រាច់ទៅដោយលំដាប់ទើបបានទៅដល់ចោទនាវក្ខនគរនោះ ។
សម័យនោះឯង ភិក្ខុច្រើនអង្គនៅក្នុងអាវាសមួយ ។ ភិក្ខុជាថេរៈក្នុង
អាវាសនោះល្ងង់មិនធ្លាស ។ ភិក្ខុជាថេរៈនោះមិនដឹងឧបោសថឬឧបោស-
ថកម្មបាតិមោក្ខបុប្ផាតិមោក្ខទ្កេស ។ ទើបភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តថា បាតិមោក្ខមានព្រះថេរៈជាធំ
ក៏ព្រះថេរៈរបស់យើងនេះល្ងង់ មិនធ្លាស មិនដឹងឧបោសថឬឧបោសថកម្ម
បាតិមោក្ខបុប្ផាតិមោក្ខទ្កេស ត្រូវយើងប្រតិបត្តិដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយក្រាបទូលដំណើរនោះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
មានបទលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតនូវបាតិមោក្ខ
សម្រេចលើភិក្ខុដែលធ្លាសប្រតិពលក្នុងអាវាសនោះ ។

(១៧៦) ក៏សម័យនោះឯង ឧបោសថវ័យនោះមានភិក្ខុច្រើនរូបនៅ
ក្នុងអាវាសមួយ សុទ្ធតែល្ងង់មិនធ្លាស ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនដឹងឧបោសថ

៣៧៧

ឧបោសថក្នុងពេល សម្ពហុលា ភិក្ខុ ពាលា អព្យត្តា

ឧបោសថកម្មំ វា ចាតិមោក្ខំ វា ចាតិមោក្ខុទ្ធីសំ វា ។
តេ ថេរំ អដ្ឋេសីសុ ឧទ្ទិសតុ កន្លេ ថេរោ ចាតិ-
មោក្ខុទ្ធី ។ សោ ឯវមាហ ន មេ អារុសោ វត្តតីតិ ។
ទុតិយំ ថេរំ^(១) អដ្ឋេសីសុ ឧទ្ទិសតុ កន្លេ ថេរោ ចាតិ-
មោក្ខុទ្ធី ។ សោ ឯវមាហ ន មេ អារុសោ វត្តតីតិ ។
តតិយំ ថេរំ^(២) អដ្ឋេសីសុ ឧទ្ទិសតុ កន្លេ ថេរោ ចាតិ-
មោក្ខុទ្ធី ។ សោ ឯវមាហ ន មេ អារុសោ វត្តតីតិ ។
ឯតេនេវ ឧបាយេន យាវសង្ឃនវកំ អដ្ឋេសីសុ ឧទ្ទិ-
សតុ អាយស្មា ចាតិមោក្ខុទ្ធី ។ សោ ឯវមាហ ន មេ
កន្លេ វត្តតីតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អារោចេសុំ ។ ឥធន
ចន ភិក្ខុវេ អញ្ញាតស្មី អារាសេ តទហុបោសថេ សម្ព-
ហុលា ភិក្ខុ វិហារន្តិ ពាលា អព្យត្តា ។ តេ ន ជាទន្តិ
ឧបោសថំ វា ឧបោសថកម្មំ វា ចាតិមោក្ខំ វា ចាតិ-
មោក្ខុទ្ធីសំ វា ។ តេ ថេរំ អដ្ឋេសន្តិ ឧទ្ទិសតុ កន្លេ

១ ឧ. ម ទុតិយថេរី ។ ២ ឧ. តតិយថេរី ។

ឧបោសថក្នុងព្រះ ភិក្ខុប្រើសូបល្បង់មិនឆ្ងាស

បុរេបុរាសថកម្ម បាតិមោក្ខបុប្ផបាតិមោក្ខទ្កេស ។ ភិក្ខុទាំងនោះអាណាធនា
ព្រះថេរៈថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។
ព្រះថេរៈនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោ ខ្ញុំសំដែងបាតិមោក្ខមិនកើត
ទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះអាណាធនាព្រះថេរៈទី២ថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះថេរៈសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ ព្រះថេរៈទី ២ នោះក៏និយាយយ៉ាងនេះថា
នៃអារុសោ ខ្ញុំសំដែងមិនកើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះអាណាធនាព្រះថេរៈទី ៣ថា
បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ ព្រះថេរៈទី ៣
នោះក៏និយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោ ខ្ញុំសំដែងមិនកើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
អាណាធនាដកបដល់ភិក្ខុបីក្នុងសង្ឃដោយឧបាយនេះឯងថា ចូរលោកដ៏មាន
អាយុសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ ភិក្ខុនោះក៏និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
លោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសំដែងមិនកើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះឧបោសថវិធីនោះមានភិក្ខុច្រើនរូបជាភិក្ខុល្បង់មិន
ឆ្ងាសនៅក្នុងអារាមមួយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះមិនដឹងឧបោសថបុរេបុរា
សថកម្ម បាតិមោក្ខបុប្ផបាតិមោក្ខទ្កេស ។ ភិក្ខុទាំងនោះអាណាធនាព្រះថេរៈថា

៣៧៨

វិទ្យបិដកេ មហាវិញ្ញា

ថេរោ ចាតិមោក្ខន្តិ ។ សោ ឃីវំ វុទេតិ ន មេ អាវុសោ
វត្តតិ ។ ទុតិយំ ថេរំ អជ្ឈេសន្តិ ឧទ្ទិសតុ កន្លេ ថេរោ
ចាតិមោក្ខន្តិ ។ សោចិ ឃីវំ វុទេតិ ន មេ អាវុសោ វត្ត-
តិ ។ តតិយំ ថេរំ អជ្ឈេសន្តិ ឧទ្ទិសតុ កន្លេ ថេរោ
ចាតិមោក្ខន្តិ ។ សោចិ ឃីវំ វុទេតិ ន មេ អាវុសោ
វត្តតិ ។ ឯតេនេវ ឧចាយេន យាវសជ្ឈនវកំ អជ្ឈេ-
សន្តិ ឧទ្ទិសតុ អាយស្មា ចាតិមោក្ខន្តិ ។ សោចិ ឃីវំ
វុទេតិ ន មេ កន្លេ វត្តតិ ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ
ឯកោ ភិក្ខុ សាមញ្ញា អាវុសា សជ្ឈកំ ចាហេតញ្ញោ
កច្ឆាវុសោ សន្និទ្ធន វា វិត្តាវេន វា ចាតិមោក្ខំ ប-
រិយាបុណ្ណា អាគច្ឆាតិ ។ អថេវា ភិក្ខុនំ ឯតទហោសំ
កោ^(៦) នុ ខោ ចាហេតញ្ញាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ
អាហេចេសុំ ។ អនុជាធានី ភិក្ខុវេ ថេវេន ភិក្ខុនា
នវកំ ភិក្ខុំ អាណាថេតុន្តិ ។ ថេវេន អាណាត្តា នវា
ភិក្ខុ ន កច្ឆន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។

១ ឧ. ពោធិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ ព្រះថេរៈនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោ ខ្ញុំសូត្រមិនកើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះអារា-
ធនាព្រះថេរៈទី ២ ថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន សូមព្រះថេរៈសំដែងនូវបាតិ-
មោក្ខ ។ ព្រះថេរៈទី ២ នោះក៏និយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោ ខ្ញុំសំដែងមិន
កើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះអារាធនាព្រះថេរៈទី ៣ ថា បពិត្រព្រះថេរៈដ៏ចម្រើន
សូមព្រះថេរៈសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ។ ព្រះថេរៈទី ៣ នោះក៏និយាយយ៉ាងនេះ
ថា នៃអារុសោ ខ្ញុំសូត្រមិនកើតទេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះអារាធនាដរាបដល់ភិក្ខុ
បីក្នុងសង្ឃដោយទុបាយនេះឯងថា លោកដ៏មានអាយុចូរសំដែងនូវបាតិ-
មោក្ខ ។ ភិក្ខុនោះក៏និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំសូត្រមិន
កើតទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនោះបញ្ជូនភិក្ខុ ១ រូប
ទៅកាន់អារាសដែលមាននៅជិតខាងក្នុងថ្ងៃនោះឯងថា នៃអារុសោ ចូរអ្នក
ទៅរៀនបាតិមោក្ខដោយសន្តិបប្បដោយពិស្តារមក ។ លំដាប់នោះឯង ភិក្ខុ
ទាំងឡាយមានសេចក្តីគិតដូច្នោះថា យើងត្រូវបញ្ជូនលោកណាទៅហ្ន៎ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
អង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុជា
ថេរៈបង្គាប់ភិក្ខុបាន ។ ភិក្ខុបីទាំងឡាយដែលព្រះថេរៈបង្គាប់ហើយ មិន
ទៅ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។

ព្យាស

ឧបោសថវិញ្ញាណ បក្ខុគណនឧត្តរណ៍នុវិសោធនំ

ន ភិក្ខុវេ ថេវេន អាណាត្តន អភិលាទេន ន កន្ធា

យោ ន កច្ឆេយ្យ អាបត្តិ ឧត្តរណ៍ស្សាតិ ។

(១៧៧) អថទោ ភកវា ចោទនាវត្ថុស្មី យថាភិក្ខុ

វិហារិត្វា បុនទេវ វាជគហំ បច្ចាគង្គិ ។ តេន ទោ មន

សមយេន មនុស្សា ភិក្ខុ បំណាយ ចរន្ត បុច្ឆន្តិ កតិមី

កន្តេ បក្ខុស្សាតិ ។ ភិក្ខុ វិវាហាសុ ន ទោ មយំ អាវុ

សោ ជាវាមាតិ ។ មនុស្សា ឧជ្ឈាយន្តិ មិយន្តិ វិចារចន្តិ

បក្ខុគណនមត្តម្យមេ សមណា សក្យបុត្តិយោ ន ជានន្តិ

កំម្មនិមេ អញ្ញំ កំញំ កល្យាណំ ជានិស្សន្តិតិ ។ ភកវ-

តោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ អនុជាវាមិ ភិក្ខុវេ បក្ខុគ-

ណនំ ឧត្តហេតុន្តិ ។ អថទោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កេន

នុ ទោ បក្ខុគណនា ឧត្តហេតុញ្ញាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ

អាវោចេសុំ ។ អនុជាវាមិ ភិក្ខុវេ សព្វេហេវ បក្ខុគណនំ

ទោសបិដក្កន្តៈ ការទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យរិក្ខុរៀនរាប់បក្ខ

ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុខ្លាចដំបូរឃើញព្រះថេរៈ
បង្គាប់ហើយត្រូវតែទៅ ភិក្ខុណាមិនទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។

(១៧៧) លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងពេទនា-
វត្តនគរ តាមសមគួរដល់ពុទ្ធអដ្ឋាស្រ័យហើយត្រឡប់មកកាន់ក្រុងរាជគ្រិះ
វិញទៀត ។ ក៏សម័យនោះឯង មនុស្សទាំងឡាយសួរពួកភិក្ខុដែល
កំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន តិចនៃបក្ខបានប៉ុន្មាន
ហើយ (គឺប៉ុន្មានកើត ប៉ុន្មានរោចហើយ) ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបាននិយាយ
យ៉ាងនេះថា នៃអាវុសោ យើងមិនដឹងទេ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពាល
ទោស តិះដៀល បន្តិះបង្គាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈ
ទាំងនេះត្រឹមតែរិក្ខុរៀនរាប់បក្ខ (ប៉ុណ្ណោះ) មិនដឹងទៅហើយ ចំណង់បើការល្អ
ណាមួយដទៃទៀត ធ្វើម្តេចពួកសមណៈទាំងនេះនឹងដឹងបាន ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុរៀនរាប់បក្ខ^(១) ។
ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវអ្នកណារៀនរាប់
បក្ខហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុ

១ កន្លះខែមួយ ១ ហោរា ១ មួយ ១ ។

៣៨៦

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ឧក្កហេតុន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន មនុស្ស កិក្ខុ
បិណ្ណាយ ចរន្ត ច្បន្តិ កិវតិកា កន្ត កិក្ខុតិ ។ កិក្ខុ
ឯវមាហំសុ ន ខោ មយំ អាវុសោ ជាធាមាតិ ។ មនុស្ស
ឧជ្ឈាយន្តិ ខីយន្តិ វិចារេន្តិ អញ្ញមញ្ញម្យមេ សមណា
សក្យបុត្តិយា ន ជានន្តិ កិម្មន្តិមេ អញ្ញំ កិញ្ចំ កល្យា-
ណំ ជានិស្សន្តិតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាវេចេសុំ ។
អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ កិក្ខុ កណោតុន្តិ ។ អថខោ កិក្ខុនំ
ឯតទហោសិ កនា នុ ខោ កិក្ខុ កណោតព្វាតិ ។ កកវ-
តោ ឯតមត្តំ អាវេចេសុំ ។ អនុជាធាមិ កិក្ខុវេ តទហុ-
ចោសថេ ធាមមត្តេន^(១) វា កណោតុំ សលាកំ វា
កហេតុន្តិ^(២) ។

[១៧៨] តេន ខោ បន សមយេន កិក្ខុ អជាធានា
អន្តោចោសថោតិ ធូរំ តាមំ បិណ្ណាយ កច្ចន្តិ ។ តេ ឧទ្ទិស្ស-
មាធមិ ចាតិមោក្ខេ អាគច្ចន្តិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេបិ អាគច្ចន្តិ ។

១ ឧ គណមត្តេន ។ ម. សមត្តេន ។ ២ កាហេតុន្តិបិ បាហើ ។

វិធីបដិសេធ មហានិទ្ទេស

ទាំងអស់គ្នារៀនរាប់បន្ត ។ សម័យនោះឯង ពួកមនុស្សស្អប់ភ័យទាំងឡាយ ដែលកំពុងត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ភិក្ខុទាំងឡាយ មានប៉ុន្មានអង្គ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយបាននិយាយយ៉ាងនេះថា វិនិច្ឆ័យសា យើងមិនដឹងទេ ។ មនុស្សទាំងឡាយក៏ពោលទោស និងជៀស បន្តិះ- បង្កាប់ថា ពួកសមណៈជាកូនចៅព្រះពុទ្ធជាសក្យៈទាំងនេះ ត្រឹមតែគ្នា មានប៉ុន្មានក៏មិនដឹង (ទៅហើយ) ធ្វើម្តេចឡើយពួកសមណៈទាំងនេះនឹង ដឹងការល្អិតល្អន់ដទៃបាន ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថា- គតអនុញ្ញាតឱ្យរាប់ពួកភិក្ខុ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ ថា យើងគួររាប់ភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងកាលណា ហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូល ដំណើរនុះចំពោះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុរាប់ត្រឹមតែឈ្មោះ ឬឱ្យកាន់យកស្លាក ក្នុងឧបោសថវិថូនោះ ។

[១៧៨] ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយមិនដឹងថាវិថូនេះជា វិថូឧបោសថ ក៏នាំគ្នាដើរទៅកាន់ស្រុកឆ្ងាយដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ភិក្ខុ ទាំងឡាយនោះមកដល់ក្នុងពេលដែលភិក្ខុកំពុងសំដែងនូវបាតិមាភូតិ មាន មកដល់ក្នុងពេលដែលភិក្ខុសំដែងនូវបាតិមាភូតិហើយក៏មាន ។

ល្អៗ

ឧបោសថក្នុងពេល ឧបោសថជាការ សម្មត្តិក្នុង

កកវតោ ឯតមត្តំ អាហារចេស្សំ ។ អនុជាធានី ភិក្ខុវេ អា-
ហារចេត្តំ អន្តរោសចោតិ ។ អថទោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ
កេន ន ទោ អាហារចេតញ្ចតិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហារ-
ចេស្សំ ។ អនុជាធានី ភិក្ខុវេ ថេវេន ភិក្ខុនា កាលវតោ
អាហារចេត្តិ ។ តេន ទោ បន សមយេន អញ្ញាតវេ ថេវេ
កាលវតោ នស្សរិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហារចេស្សំ ។
អនុជាធានី ភិក្ខុវេ កត្តកាលេបិ អាហារចេត្តិ ។ កត្ត-
កាលេបិ នស្សរិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាហារចេស្សំ ។ អនុ-
ជាធានី ភិក្ខុវេ យំ កាលំ សាតិ តំ កាលំ អាហារចេត្តិ ។

(១៧៧) តេន ទោ បន សមយេន អញ្ញាតវេ

អាវសេ ឧបោសថជាការ ឧត្តាបំ ហោតិ ។ អាគន្ធកា
ភិក្ខុ ឧជ្ឈាយន្តិ ជីយន្តិ វិចារេន្តិ កថំ ហិ ធាម ភិក្ខុ
ឧបោសថជាការ ន សម្មត្តិស្សន្តិកិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ

ទោសបិដក្ខណៈ ត្រូវកិច្ចទោសរោងទោសបិ

កិច្ចទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិច្ចប្រាប់ថា ថ្ងៃ
នេះជាថ្ងៃទេវបាសថ ។ ទើបកិច្ចទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវ
កិច្ចណា ប្រាប់ថ្ងៃទេវបាសថហ្ន៎ ។ កិច្ចទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់កិច្ចទាំង
ឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិច្ចជាថេរៈប្រាប់អំពីព្រឹក ។ ក៏សម័យនោះឯង
ព្រះថេរៈមួយអង្គភ្លេច (មិនបានប្រាប់) អំពីព្រឹក ។ កិច្ចទាំងឡាយក្រាប
ទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា
ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិច្ចប្រាប់ក្នុងពេលឆាន់ក៏បាន ។
កិច្ចក៏ភ្លេចក្នុងពេលឆាន់ទៀត ។ កិច្ចទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់កិច្ចទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យកិច្ចរលឹកយើងកាលណា ប្រាប់កាលនោះចុះ ។

[១៧៧] ក៏សម័យនោះឯង រោងទេវបាសថក្នុងអាវាសមួយស្នាក់
គ្រោក ។ កិច្ចជាអាគន្ធកៈទាំងឡាយពោលទោស តិះដៀល បន្តិចបន្តួច
ថា កិច្ចទាំងឡាយមិនសមបើនឹងមិនទេវបាសរោងទេវបាសថសោះ ។ កិច្ច

៣៧៤

វិទយបិដកេ មហោវគ្គោ

អាហោចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧទោសថាតារំ
សម្មជ្ជិតុន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កេន នុ
ខោ ឧទោសថាតារំ សម្មជ្ជិតុន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ
អាហោចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ វេវេន ភិក្ខុនា នវំ
ភិក្ខុំ អាណាបេតុន្តំ ។ វេវេន អាណាត្តា នវំ ភិក្ខុ ន
សម្មជ្ជិតុន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ
វេវេន អាណាត្តេន អភិលានេន ន សម្មជ្ជិតុន្តំ យោ
ន សម្មជ្ជេយ្យ អាបត្តិ ទុក្កជស្សាតិ ។ តេន ខោ បន
សមយេន ឧទោសថាតារេ អាសនំ អប្បញ្ញត្តំ ហោតិ ។
ភិក្ខុ នមាយំ និស័ទន្តិ ។ តត្តានិបិ ចីវរានិបិ
បំសុកិតានិ ហោន្តិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេ-
សុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ឧទោសថាតារេ អាសនំ
បញ្ញាបេតុន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កេន
នុ ខោ ឧទោសថាតារេ អាសនំ បញ្ញាបេតុន្តំ ។

វិទ្យាបិដក មហាវិញ្ញាណ

ទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុបោសរោង
ទេបោសថ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវអ្នកណា
បោសរោងទេបោសថហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុជាថេរៈបង្គាប់ភិក្ខុ ។ ពួកភិក្ខុដែលព្រះថេរៈបង្គាប់ហើយ
ក៏នៅតែមិនបោស ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនមានដម្ងី
(បើ) ព្រះថេរៈបង្គាប់ហើយ មិនត្រូវមិនបោសទេ (ថាត្រូវតែបោស) ភិក្ខុ
ណាមិនបោស ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុមិនបានក្រាល
អាសនៈក្នុងរោងទេបោសថ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយអង្គុយផ្ទាល់ផែនដី កាយភិក្ខុ
ចំរើរទាំងឡាយក៏ប្រឡាក់ដោយដី ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះ
ចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុក្រាលអាសនៈ ក្នុងរោងទេបោសថ ។ ទើបភិក្ខុ
ទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវអ្នកណាក្រាលអាសនៈ ក្នុងរោង

ព្យាសនា

ឧបោសថវិញ្ញាណ ឧបោសថវិញ្ញាណ បទីបរាណំ

ភក្កវតោ ឯតមត្តំ អាណាចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ ថេវេន
ភិក្ខុនា នវំ ភិក្ខុំ អាណាចេតុន្តិ ។ ថេវេន អាណាត្តា នវា
ភិក្ខុ អាសនំ ន បញ្ញាចេន្តិ ។ ភក្កវតោ ឯតមត្តំ អាណា-
ចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ថេវេន អាណាត្តេន អភិណានេន អា-
សនំ ន បញ្ញាចេតតំ យោ ន បញ្ញាចេយ្យ អាមត្តំ ធុត្ត-
ដស្សាតិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧបោសថវិញ្ញាណេ
បដិទោ ន ហោតិ ។ ភិក្ខុ អន្ធការេ កាយម្បិ ចរិម្បិ
អក្កមន្តិ ។ ភក្កវតោ ឯតមត្តំ អាណាចេសុំ ។ អនុជាធាមិ
ភិក្ខុវេ ឧបោសថវិញ្ញាណេ បដិបំ កាតុន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុនំ
ឯតទហោសិ កេន នុ ខោ ឧបោសថវិញ្ញាណេ បដិទោ កា-
តព្វាតិ ។ ភក្កវតោ ឯតមត្តំ អាណាចេសុំ ។ អនុជាធាមិ
ភិក្ខុវេ ថេវេន ភិក្ខុនា នវំ ភិក្ខុំ អាណាចេតុន្តិ ។ ថេវេន
អាណាត្តា នវា ភិក្ខុ ន បដិចេន្តិ ។ ភក្កវតោ ឯតមត្តំ

ទណេសថប្បដ្ឋានៈ ការអុជប្រឡងក្នុងរោងទណេសថ

ទណេសថប្បដ្ឋានៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុជាថេរៈបន្តិបកិក្ខុ ។ ពួកភិក្ខុដែលព្រះថេរៈបន្តិប
ហើយ ក៏នៅតែមិនក្រាលអាសនៈ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរ
នុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ញត្តិថា មាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនឈឺ (បើ) ភិក្ខុជាថេរៈបន្តិបហើយមិនត្រូវមិនក្រាល
អាសនៈទេ ភិក្ខុណាមិនក្រាល ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ក៏សម័យនោះឯង ក្នុង
រោងទណេសថគ្មានប្រឡង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយជាន់កាយគ្នាខ្លះ ជាន់ចំរើរគ្នា
ខ្លះក្នុងទីដីដីត ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុអុជប្រឡងក្នុងរោងទណេសថ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមាន
សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវអ្នកណាអុជប្រឡង ក្នុងរោងទណេសថប្បដ្ឋាន ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះ
អង្គទ្រង់អនុញ្ញាតថា មាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុជា
ថេរៈបន្តិបកិក្ខុ ។ ពួកភិក្ខុដែលព្រះថេរៈបន្តិបហើយ ក៏នៅតែមិន
អុជប្រឡង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន

៣៨៤

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ថេវេន អាណាត្តន អតិ-
លានេន ន ប្បធិបេតព្វោ យោ ន ប្បធិបេយ្យ អាចត្តិ
ទុក្ខដស្សតិ^(១) ។

[១៨០] តេន ទោ បន សមយេន សម្ពហុលា

ភិក្ខុ ពាលា អព្យត្តា ទិសង្កមិកា អាចរិយុបជ្ឈាយេ
ន អាឡុច្ឆិសុ ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
វេន បន ភិក្ខុវេ សម្ពហុលា ភិក្ខុ ពាលា អព្យត្តា

---

១ គឺតោ បរិ បាសីយបរិភោជនីយុបដ្ឋិបនវត្ថុ ឧ. បោត្តកេសុ ឯវំ ទិស្សតិ តេន ទោ
បន សមយេន អញ្ញាតរស្មី អាវាសេ អាវាសិកា ភិក្ខុ នេវ បាសីយំ ឧបដ្ឋាបេត្តិ ន បរិភោជនីយំ
ឧបដ្ឋាបេត្តិ ។ អាតន្តកា ភិក្ខុ ឧជ្ឈាយន្តិ ទីយន្តិ វិបាបេត្តិ រាមំ ហិ តាម អាវាសិកា ភិក្ខុ
នេវ បាសីយំ ឧបដ្ឋាបេស្សន្តិ ន បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេស្សន្តិ ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។
អនុជាតាមិ ភិក្ខុវេ បាសីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេត្តិ ។ អចិទោ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ កេន នុ
ទោ បាសីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋាបេត្តិ ។ ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ អនុជាតាមិ
ភិក្ខុវេ ថេវេន ភិក្ខុតា ឧវំ ភិក្ខុ អាណាបេត្តិ ។ ថេវេន អាណាត្តា នវា ភិក្ខុ ន ឧបដ្ឋាបេត្តិ ។
ភគវតោ ឯតមត្តំ អាហោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ ថេវេន អាណាត្តេន អតិលានេន ន ឧបដ្ឋាបេត្តិ
យោ ន ឧបដ្ឋាបេយ្យ អាចត្តិ ទុក្ខដស្សតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនឈឺ
(បើ) ព្រះថេរៈបង្គាប់ហើយ មិនត្រូវមិនអុជប្រទីបទេ ភិក្ខុណាមិន
អុជប្រទីប ត្រូវអាបត្តិទុកដ(១) ។

[១៨០] ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុទាំងឡាយច្រើនរូបសុទ្ធតែល្ងង់
មិនស្វាស មានដំណើរទៅកាន់ទិសមិនបានលាភាចារ្យនឹងឧបជ្ឈាយ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុជាច្រើនក្នុងសាសនានេះជាភិក្ខុល្ងង់

---

១ រឿងដ៏កល់ទឹកឆាន់ ទឹកប្រើប្រាស់ប្រាកដក្នុងច្បាប់ឧបទាំងឡាយគឺចាលីនេះយ៉ាងនេះ
ថា ក៏សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុអ្នកនៅចាំអាវាសក្នុងអាវាសកន្លែងមួយ មិនចូលទៅដំកល់ទឹក
ឆាន់ មិនចូលទៅដំកល់ទឹកប្រើប្រាស់ ។ ភិក្ខុជាអាគន្តុកៈទាំងឡាយពោលទោស គិះដៀល
បន្តិះបន្តាប់ថា ភិក្ខុទាំងឡាយអ្នកនៅចាំអាវាសមិនសមបើសិនមិនដំកល់ទឹកឆាន់ មិនដំកល់ទឹក
ប្រើប្រាស់សោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលសេចក្តីនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដំកល់ទឹកឆាន់ ទឹកប្រើប្រាស់ ។
ទើបភិក្ខុទាំងឡាយមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ត្រូវអ្នកណាដំកល់ទឹកឆាន់ ទឹកប្រើប្រាស់ហ្ន៎ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុជាមេរៈបង្គាប់ភិក្ខុថ្មី ។ ពួកភិក្ខុថ្មីដែលព្រះថេរៈ
បង្គាប់ហើយក៏នៅតែមិនដំកល់ទុក ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឈឺ (បើ) ព្រះថេរៈបង្គាប់ហើយ
មិនត្រូវមិនដំកល់ទុក (ត្រូវតែចូលទៅដំកល់ទុក) ភិក្ខុណាមិនដំកល់ទុក ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

៣៨៥

ឧបោសថវិញ្ញាណ ពាលា អព្យត្តា ទិសង្គមិកា

ទិសង្គមិកា អាចរិយុបជ្ឈាយេ ន អាប្បច្ឆន្តិ ។ តេ^(១)
ភិក្ខុវេ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ បុច្ឆិតញ កហំ កមិស្សថ
កេន សទ្ធិ កមិស្សថាតិ ។ តេ ចេ ភិក្ខុវេ ពាលា អព្យត្តា
អញ្ញ ពាលេ អព្យត្តេ អបទិសេយ្យំ ន ភិក្ខុវេ អាចរិ-
យុបជ្ឈាយេហិ អនុជាទិតញ អនុជាទេយ្យំ ចេ អាបត្តិ
ទុក្កជស្ស ។ តេ ចេ ភិក្ខុវេ ពាលា អព្យត្តា អន-
ទុក្ខញ អាចរិយុបជ្ឈាយេហិ កច្ឆេយ្យញ្ចេ^(២) អាបត្តិ
ទុក្កជស្ស ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី អាវាសេ
សម្ពហុលា ភិក្ខុ វិហារន្តិ ពាលា អព្យត្តា ។ តេ ន
ជាទន្តិ ឧបោសថំ វា ឧបោសថកម្មំ វា មាតិមោក្ខំ វា
មាតិមោក្ខុន្តេសំ វា ។ តត្ថ អញ្ញោ ភិក្ខុ អាភច្ឆតិ មហុ-
ស្សតោ អាភតាកមោ ធម្មជរោ វិនយជរោ មាតិកាជរោ
បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ មេធាវី លដ្ឋិ កុក្កុច្ឆុកោ សិក្ខាកា-
មោ ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ សោ ភិក្ខុ សង្កហេ-
តញ្ច អនុក្កហេតញ្ច ឧបលាបេតញ្ច ឧបដ្ឋាបេតញ្ច
ចុណ្ណេន មតិកាយ ទន្តករដ្ឋេន មុខោទកេន លោ ចេ

១ សព្វត្ថ ពេហឹតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. កច្ឆេយ្យំ ។

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ពួកវិញ្ញាណមិនឆ្ងាសមានដំណើរទៅកាន់ទិស

មិនឆ្ងាស មានដំណើរទៅកាន់ទិសមិនលាភាពារ្យនឹងទប់ជ្រួយ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវអាចារ្យនឹងទប់ជ្រួយសួរភិក្ខុទាំងនោះថា លោកទាំង
ឡាយនឹងទៅណា នឹងទៅជាមួយនឹងអ្នកណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើភិក្ខុទាំងនោះល្ងង់មិនឆ្ងាសនិយាយអានពួកភិក្ខុដទៃ ដែលល្ងង់មិនឆ្ងាស
(ដូចគ្នា) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវអាចារ្យនឹងទប់ជ្រួយអនុញ្ញាតឱ្យ
ទេ បើអនុញ្ញាតឱ្យ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុ
ល្ងង់មិនឆ្ងាសទាំងនោះ ដែលអាចារ្យនឹងទប់ជ្រួយមិនអនុញ្ញាត បើនៅ
តែទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញាណ ក្នុង
សាសនានេះភិក្ខុទាំងឡាយជាច្រើន សុទ្ធតែល្ងង់មិនឆ្ងាសនៅក្នុងអាវាស
មួយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះមិនដឹងឧបោសថឬឧបោសថកម្ម បាតិមោក្ខ
ឬបាតិមោក្ខទ្ទេស ។ ភិក្ខុដទៃជាពហូសូត្រចេះចាំព្រះវត្តបិដកទ្រទ្រង់ធម៌
ទ្រទ្រង់វិន័យចាំមាតិកា ជាបណ្ឌិតធ្វើវិញ្ញាណមានប្រាជ្ញា មានសេចក្តីខ្មាស
មានសេចក្តីរង្រៀស ស្រឡាញ់ការសិក្សា ក៏មកក្នុងអាវាសនោះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនោះសង្រ្គោះអនុគ្រោះនិយាយរកទាក់
ទំនុកបម្រុងភិក្ខុជាពហូសូត្រនោះដោយគ្រឿងលំអិតសម្រាប់ស្លឹក ដោយដី
ស្អិត ឈើស្នូន ទឹកខ្លាមាត់លុបមុខ បើភិក្ខុទាំងឡាយនោះមិនសង្រ្គោះ
មិនអនុគ្រោះ មិននិយាយរកទាក់ មិនទំនុកបម្រុងដោយគ្រឿងលំអិត

៣៨៦

វិនយបិដកេ វិហារវិញ្ញា

សន្តិស្រ្គាយ្យំ អនុគ្គស្រ្គាយ្យំ ឧបលាមេយ្យំ ឧបដ្ឋាមេយ្យំ
ធុណ្ណាន មត្តិកាយ ទន្ធកដ្ឋេន មុខាទកេន អាមត្តិ
ទុក្កដស្ស ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតស្មី អាវសេ
តទហុចោសមេ សម្ពហុលា ភិក្ខុ វិហារន្តិ ពាលា
អព្យត្តា ។ តេ ន ជានន្តិ ឧចោសមំ វា ឧចោសមកម្មំ
វា មាតិមោក្ខំ វា មាតិមោក្ខុទ្ធសំ វា ។ តេហិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ ឃកោ ភិក្ខុ សាមន្តា អាវសា សន្តិ-
កំ មាហេតព្វោ កច្ឆាវសោ សន្តិត្តេន វា វិត្តាវេន វា
មាតិមោក្ខំ បរិយាបុណ្ណា អាគច្ឆាតិ ។ ឃវេញ្ញតំ
លកេម ឥច្ឆេតំ កុសលំ មោ ចេ លកេម តេហិ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ សព្វេហាវ យត្ត ជានន្តិ ឧចោសមំ វា
ឧចោសមកម្មំ វា មាតិមោក្ខំ វា មាតិមោក្ខុទ្ធសំ វា
សោ អាវសោ កន្ធព្វោ មោ ចេ កច្ឆេយ្យំ អាមត្តិ
ទុក្កដស្ស ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតស្មី អាវសេ
សម្ពហុលា ភិក្ខុ វស្សំ វសន្តិ ពាលា អព្យត្តា ។
តេ ន ជានន្តិ ឧចោសមំ វា ឧចោសមកម្មំ វា មាតិ-
មោក្ខំ វា មាតិមោក្ខុទ្ធសំ វា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

សម្រាប់ធម្មត ដោយដ៏ស្អិត ឈឺស្អន់ ទឹកខ្ពស់មាត់លុបមុខទេ ត្រូវអាបត្តិ
ទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះទេបោសថវិថុនោះមានពួក
ភិក្ខុជាច្រើនរូបសុទ្ធតែល្ងង់មិនធ្លាសនៅក្នុងអាវាសមួយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
នោះមិនដឹងទេបោសថឬទេបោសថកម្ម បាតិមោក្ខឬបាតិមោក្ខទ្វេស ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនោះបញ្ជូនភិក្ខុ ១ រូបទៅកាន់អាវាសដ៏ត
ខាងក្នុងវិថុនោះថា នៃអាវាសោ ចូរអ្នកទៅរៀនបាតិមោក្ខដោយសន្តិប
ប្បដោយពិស្តារមក ។ បើភិក្ខុ (ដែលត្រូវបញ្ជូនទៅនោះ) បានបាតិមោក្ខ
នេះដោយអាការយ៉ាងនេះ ការបាននេះជាការល្អ បើមិនបានទេ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងអាវាសណាដ៏ដឹងទេបោសថ ឬទេបោសថ
កម្ម បាតិមោក្ខ ឬបាតិមោក្ខទ្វេស ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនោះទៅកាន់
អាវាសនោះទាំងអស់គ្នា បើមិនទៅទេ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ភិក្ខុជាច្រើនក្នុងសាសនានេះល្ងង់មិនធ្លាស
នៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសមួយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះមិនដឹងទេបោសថ ឬ
ទេបោសថកម្ម បាតិមោក្ខ ឬបាតិមោក្ខទ្វេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុ

៣៨៧

ឧបោសថវិទ្យា គិលានិស្ស ចារិសុទ្ធិអាហារណំ

ភិក្ខុហិ ឯកោ ភិក្ខុ សាមញ្ញា អាវាសា សដ្ឋកំ ចាហោ-
តញ្ចោ កច្ឆារុសោ សដ្ឋិត្តេន វា វិត្តារេន វា ទានិមោក្ខំ
បរិយាប្បណីត្វា អាគច្ឆាតិ ។ ឯវព្វេតំ លកេថ ឥច្ឆេតំ
កុសលំ នោ ចេ លកេថ ឯកោ ភិក្ខុ សត្តាហកា-
លិកំ ចាហោតញ្ចោ កច្ឆារុសោ សដ្ឋិត្តេន វា វិត្តារេន វា
ទានិមោក្ខំ បរិយាប្បណីត្វា អាគច្ឆាតិ ។ ឯវព្វេតំ
លកេថ ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ចេ លកេថ ន ភិក្ខុវេ
តេហិ ភិក្ខុហិ តស្មី អាវាសេ វស្សំ វសិតព្វំ វសេយ្យំ
ច អាថតិ ទុក្កជស្សតិ ។

[១៨១] អថទោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សដ្ឋិប-
តថ ភិក្ខុវេ សដ្ឋេន ឧបោសថំ ករិស្សតិ ។ ឯវំ វុត្តេ
អញ្ញតោ ភិក្ខុ ភកវំ ឯតទោថ អតិ កន្តេ ភិក្ខុ
គិលានោ សោ អនាគតោតិ ។ អនុជាលាមិ ភិក្ខុវេ
គិលានេន ភិក្ខុនា ចារិសុទ្ធិ ទានុំ ។ ឯវព្វេ ចន
ភិក្ខុវេ ទានញ្ចា ។ តេន គិលានេន ភិក្ខុនា ឯកំ
ភិក្ខុំ ឧបសដ្ឋមិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរាសដ្ឋំ ករិត្វា ទុក្កដិកំ

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ការតាំមកនូវបារិសុទ្ធិឯកវុណ្ណិ

តាំងនោះបញ្ជូនភិក្ខុមួយរូបទៅកាន់អាវាសជិតខាងក្នុងថ្ងៃនោះថា វៃអាវុ-
សោ ចូរអ្នកទៅរៀនបាតិមោក្ខដោយសន្លេបឬដោយពិស្តារហើយមក ។
បើភិក្ខុនោះបានបាតិមោក្ខន្ត្រៈ មកយ៉ាងនេះ ការបាតិមោក្ខន្ត្រៈ ជាការល្អ
បើមិនបានទេ ត្រូវភិក្ខុតាំងឡាយបញ្ជូនភិក្ខុមួយរូបក្នុងរាង ៧ ថ្ងៃថា វៃ
អាវុសោ ចូរអ្នកទៅរៀនបាតិមោក្ខដោយសន្លេប ឬដោយពិស្តារមក ។
បើភិក្ខុនោះបានបាតិមោក្ខន្ត្រៈយ៉ាងនេះ ការបាតិមោក្ខន្ត្រៈជាការល្អ បើមិនបាន
ទេ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ មិនត្រូវភិក្ខុតាំងនោះនៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសនោះ
ទេ បើនៅ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

(១៨១) ត្រាវនោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុ
តាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ចូរអ្នកតាំងឡាយប្រជុំគ្នា សង្ឃ
នឹងធ្វើឧបោសថ ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានបន្ទូលយ៉ាងនេះ
ភិក្ខុ ១ រូបបានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នៅមានភិក្ខុឈឺ ភិក្ខុនោះមិនទាន់មក ។ ព្រះអង្គទ្រង់
អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឈឺឲ្យបារិសុទ្ធិ
បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុឈឺនោះឲ្យបារិសុទ្ធិយ៉ាងនេះ ។
ត្រូវភិក្ខុឈឺនោះចូលទៅរកភិក្ខុ ១ រូបហើយ ធ្វើទុក្ខរាសន៍ធៀងស្មាមាងរួច

៣៧៧

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

និសីទិទ្ធា អញ្ញាលី បន្តហោត្វា ឯវមស្ស វចនីយោ
ចារិសុទ្ធិ ទិដ្ឋ ចារិសុទ្ធិ មេ ហារ ចារិសុទ្ធិ មេ អាភេ-
ចេហ័តិ ។ កាយេន វិញ្ញាបេតិ វាចាយ វិញ្ញាបេតិ
កាយេន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ទិដ្ឋា ហោតិ ចារិសុទ្ធិ ។
ន កាយេន វិញ្ញាបេតិ ន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ន កា-
យេន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ន ទិដ្ឋា ហោតិ ចារិសុទ្ធិ ។
ឯវព្យោតំ លកេថ ឥន្ទេតំ កុសលំ ទោ ចេ លកេថ
សោ ភិក្ខុវេ តិលានោ ភិក្ខុ មញ្ជេន វា បីវេន វា
សង្ឃមជ្ឈេ អាទេត្វា ឧទោសថោ កាតព្វោ ។ សចេ
ភិក្ខុវេ តិលានុបដ្ឋាកានំ ភិក្ខុនំ ឯវំ ហោតិ សចេ
ទោ មយំ តិលានំ ហោតា ចាវេស្សម អាពានោ វា អភិ-
វឌ្ឍស្សតិ កាលកិរិយា វា ភិវស្សតិ ទិ ភិក្ខុវេ តិលានោ
ហោតា ចាវេតព្វោ សង្ឃេន តត្ថ ភិក្ខុ ឧទោសថោ
កាតព្វោ ។ ន ត្រូវ វត្តេន សង្ឃេន ឧទោសថោ
កាតព្វោ ករយ្យ ចេ អាថតិ ទុក្ខជស្ស ។ ចារិសុទ្ធិ-
ហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋាយ ចារិសុទ្ធិយា តត្រូវ

វិសយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

អង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ចាលហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឲ្យបារិសុទ្ធិ លោក
ចូរនាំបារិសុទ្ធិរបស់ខ្ញុំទៅ លោកចូរប្រាប់បារិសុទ្ធិរបស់ខ្ញុំ ។ ភិក្ខុឈឺ
នោះបញ្ជាក់ដោយកាយ (ក្តី) បញ្ជាក់ដោយវាចា (ក្តី) បញ្ជាក់ដោយកាយ
វាចា (ក្តី) ឈ្មោះថា ឲ្យបរិសុទ្ធិហើយ ភិក្ខុនោះមិនបញ្ជាក់ដោយកាយ
មិនបញ្ជាក់ដោយវាចា មិនបញ្ជាក់ដោយកាយវាចាទេ មិនឈ្មោះថា ឲ្យ
បារិសុទ្ធិទេ ។ បើភិក្ខុនោះបានបារិសុទ្ធិនេះយ៉ាងនេះ ការបានបារិសុទ្ធិ
+
នេះជាការល្អ បើមិនបានទេ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុនាំភិក្ខុឈឺ
ដោយវិគ្រឿយតាំងមកក្នុងកណ្តាលសង្ឃហើយធ្វើឧបោសថ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បើគំនិតយ៉ាងនេះមានដល់ភិក្ខុអ្នកបម្រើភិក្ខុឈឺថា បើយើង
ទាំងឡាយឲ្យភិក្ខុឈឺឃ្លាតចាកទី អាពាធនឹងរឹតតែចំរើនប៉ុន្តែស្លាប់ដូច្នោះ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវឲ្យភិក្ខុឈឺឃ្លាតចាកទីទេ ត្រូវសង្ឃទៅ
ធ្វើឧបោសថក្នុងទីនោះ ។ មិនត្រូវសង្ឃធ្វើឧបោសថដោយពួកឡើយ បើ
ធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលភិក្ខុឈឺឲ្យបារិសុទ្ធិ
ហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំបារិសុទ្ធិចៀសចេញចាកទីនោះទៅ ត្រូវឲ្យបារិសុទ្ធិ

៣៧៧

ឧបោសថិក្ខន្ធកេ តីលាសស្ស បារិសុទ្ធិអាហារណំ

បក្កមតិ អញ្ញស្ស ធាតញ្ច បារិសុទ្ធិ ។ បារិសុទ្ធិហារ
កោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិញ្ញាយ បារិសុទ្ធិយា តត្តេវ វិព្ពមតិ
កាលំ ករោតិ សាមណោរោ បដិជាធាតិ សិក្ខំ បច្ចុ-
ក្ខាតកោ បដិជាធាតិ អន្តិមវត្ថុំ អដ្ឋិបន្នកោ បដិ-
ជាធាតិ ឧម្មត្តកោ បដិជាធាតិ ខិត្តចិត្តោ បដិជាធាតិ
វេទនដ្ឋោ បដិជាធាតិ អាបត្តិយា អនិស្សនេ ឧត្តិក្ខកោ
បដិជាធាតិ អាបត្តិយា អប្បដិកម្មេ ឧត្តិក្ខកោ បដិ-
ជាធាតិ ចាបិកាយ ទិដ្ឋិយា អប្បដិសិស្សក្កេ ឧត្តិក្ខកោ
បដិជាធាតិ បណ្ណកោ បដិជាធាតិ វេយ្យសំវាសកោ
បដិជាធាតិ តិក្ខុយប្បក្កន្តកោ បដិជាធាតិ តិវច្ឆានគតោ
បដិជាធាតិ មាតុយាតកោ បដិជាធាតិ បិតុយាតកោ
បដិជាធាតិ អរហន្តយាតកោ បដិជាធាតិ ភិក្ខុទីធ្វិ-
សកោ បដិជាធាតិ សង្ឃកេនកោ បដិជាធាតិ លោ-
ហិតុប្បទកោ បដិជាធាតិ ឧកតោព្យញ្ញនកោ បដិ-
ជាធាតិ អញ្ញស្ស ធាតញ្ច បារិសុទ្ធិ ។ បារិសុទ្ធិហារកោ
ចេ ភិក្ខុវេ ទិញ្ញាយ បារិសុទ្ធិយា អន្តរាមក្កេ បក្កមតិ ។
អនាហដា ហោតិ បារិសុទ្ធិ ។ បារិសុទ្ធិហារកោ ចេ

• បោសចិត្តស្តុកៈ ការតាំងក្បួនប្រតិបត្តិការសុទ្ធិនៃវិញ្ញាណ

ដល់ភិក្ខុដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យប្រតិបត្តិការសុទ្ធិហើយ
បើភិក្ខុអ្នកនាំប្រតិបត្តិការសុទ្ធិទៅសិក្សាធម៌នោះឯង (ភិក្ខុ) ស្លាប់ទៅ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញា
ខ្លួនជាសាមណេរ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកលាសិក្សា (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវ
អន្តរាគមន៍ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាមនុស្សឆ្លាត (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកមានចិត្តរវើរវាយ (ភិក្ខុ)
ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកមានវេទនាគ្របសង្កត់ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវសង្ស័យលើក
វត្ថុព្រោះមិនឃើញអាបត្តិ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវសង្ស័យលើកវត្ថុព្រោះ
មិនសំដែងអាបត្តិ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវសង្ស័យលើកវត្ថុព្រោះមិនលះបង់
ទិដ្ឋភាព (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាមនុស្សខ្លាំង (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាថេយ្យសំរវសកៈ
(ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកទៅចូលពួកគិរិយ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាតិរោង (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញា
ខ្លួនជាអ្នកសម្លាប់មាតា (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកសម្លាប់បិតា (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជា
អ្នកសម្លាប់ព្រះគម្ពីរ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកទ្រុស្តិកន៍ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នក
បំបែកសង្ឃ (ភិក្ខុ) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកញ៉ាំងព្រះលោហិតឲ្យត្រូវពេលឡើង (ភិក្ខុ)
ប្តេជ្ញាខ្លួនជាឧកតាព្យញ្ជនក (មានភេទពីរភិក្ខុ) ត្រូវឲ្យប្រតិបត្តិការសុទ្ធិទៅភិក្ខុ
ដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យប្រតិបត្តិការសុទ្ធិហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំ
ប្រតិបត្តិការសុទ្ធិច្រៀសចេញទៅក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវ ។ មិនឈ្មោះថាភិក្ខុនោះ
បាននាំប្រតិបត្តិការសុទ្ធិមកដល់ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺ

៣៧០

វិនយបិដក មហាវគ្គ

ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋាយ ទាវសុទ្ធិយា អន្តរាមត្តេ វិត្តមតិ កាលំ
ករោតិ ។ បេ ។ ទុកតោព្យញ្ញនកោ បដិជានាតិ
អហាជា ហោតិ ទាវសុទ្ធិ ។ ទាវសុទ្ធិហារកោ ចេ
ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋាយ ទាវសុទ្ធិយា សង្ឃប្បត្តោ បក្កមតិ
អាហាជា ហោតិ ទាវសុទ្ធិ ។ ទាវសុទ្ធិហារកោ ចេ
ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋាយ ទាវសុទ្ធិយា សង្ឃប្បត្តោ វិត្តមតិ កា-
លំ ករោតិ ។ បេ ។ ទុកតោព្យញ្ញនកោ បដិជានាតិ
អាហាជា ហោតិ ទាវសុទ្ធិ ។ ទាវសុទ្ធិហារកោ ចេ
ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋាយ ទាវសុទ្ធិយា សង្ឃប្បត្តោ សុត្តោ ន
អាវេចេតិ បមត្តោ ន អាវេចេតិ សមាបន្នោ ន
អាវេចេតិ អាហាជា ហោតិ ទាវសុទ្ធិ ។ ទាវសុទ្ធិហារ-
កស្ស អនាបត្តិ ។ ទាវសុទ្ធិហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋា-
យ ទាវសុទ្ធិយា សង្ឃប្បត្តោ សញ្ញច្ច ន អាវេចេតិ
អាហាជា ហោតិ ទាវសុទ្ធិ ទាវសុទ្ធិហារកស្ស អាបត្តិ
ទុក្ខដស្សតិ ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ឲ្យបាវិសុទ្ធិហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំបាវិសុទ្ធិសឹក(ភ្លី) ស្លាប់(ភ្លី) ។ បេ ។ ប្តេជ្ញា
ខ្លួនជាឧកតោព្យញ្ញនក(ភ្លី) ក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវ បាវិសុទ្ធិក៏មិនឈ្មោះ
ថា ភិក្ខុនោះបាននាំមកដល់ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុ
ឈឺឲ្យបាវិសុទ្ធិហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំបាវិសុទ្ធិដល់ទៅសង្ឃហើយទើបចៀស
ចេញទៅ បាវិសុទ្ធិក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាននាំមកដល់ហើយ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យបាវិសុទ្ធិហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំបាវិសុទ្ធិ
ដល់ទៅសង្ឃហើយទើបសឹក(ភ្លី) ស្លាប់(ភ្លី) ។ បេ ។ ប្តេជ្ញាខ្លួនជាឧកតោ-
ព្យញ្ញនក(ភ្លី) បាវិសុទ្ធិក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាននាំមកដល់ហើយ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យបាវិសុទ្ធិហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំបាវិសុទ្ធិ
ដល់ទៅសង្ឃហើយដេកលក់មិនបានប្រាប់ឬគ្រាន់ក្លែងមិនបានប្រាប់ ឬចូល
ឈានហើយមិនបានប្រាប់ បាវិសុទ្ធិក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាននាំមកដល់
ហើយ ។ អាបត្តិមិនមានដល់ភិក្ខុអ្នកនាំបាវិសុទ្ធិទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលភិក្ខុឈឺឲ្យបាវិសុទ្ធិហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំបាវិសុទ្ធិទៅដល់សង្ឃហើយ
ក្លែងមិនប្រាប់ បាវិសុទ្ធិក៏ឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបាននាំមកដល់ហើយ តែភិក្ខុ
អ្នកនាំបាវិសុទ្ធិត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

៣៧១

ឧបោសថវិញ្ញាណ គិលានិស្ស ធន្តាហារណំ

[១៨២] អដំខោ ភកកា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សន្និបតថ
ភិក្ខុវេ សង្ឃោ កម្មំ ករិស្សតីតិ ។ ឃវំវុត្តេ អញ្ញាតរោ
ភិក្ខុ ភកកំ ឯតទរោច អត្ថំ កន្តេ ភិក្ខុ គិលានោ សោ
អនាគតោតិ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ គិលានេន ភិក្ខុនា
ធន្នំ ធាតុំ ។ ឃវំញូ បន ភិក្ខុវេ ធាតញ្ចោ ។ តេន គិលា-
នេន ភិក្ខុនា ឯកំ ភិក្ខុំ ឧបសន្និមិត្តា ឯកំសំ ឧត្តរា-
សន្នំ ករិត្តា ឧត្តដកំ ធិសីទិត្តា អញ្ញាលី បត្តហេត្តា
ឃវំមស្សវចនីយោ ធន្នំ ធម្មំ ធន្នំ មេ ហរ ធន្នំ មេ អាហេ-
ចេហីតិ ។ កាយេន វិញ្ញាបេតិ វាចាយ វិញ្ញាបេតិ កា-
យេន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ទិដ្ឋោ ហោតិ ធន្តោ ។ ន កា-
យេន វិញ្ញាបេតិ ន វាចាយ វិញ្ញាបេតិ ន កាយេន វាចា-
យ វិញ្ញាបេតិ ន ទិដ្ឋោ ហោតិ ធន្តោ ។ ឃវំញូតំ លកេថ
ឥច្ចេតំ កុសលំ វោ ចេ លកេថ សោ ភិក្ខុវេ គិលានោ
ភិក្ខុ មញ្ជេន វា បីវេន វា សង្ឃមជ្ឈេ អាទេត្តា កម្មំ
កាតត្វំ សចេ ភិក្ខុវេ គិលានុបដ្ឋាកានំ ភិក្ខុនំ ឃវំ

របាយបិណ្ឌន្ត្រៈ ការនាំមកនូវឆន្ទៈវៃសិក្ខុលី

(១៨២) លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុ
ទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រជុំគ្នា សង្ឃនឹង
ធ្វើកម្ម ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគមានបន្ទូលយ៉ាងនេះ ភិក្ខុឡូបបាន
ក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
មានភិក្ខុឈី ភិក្ខុនោះមិនទាន់មក ។ ព្រះអង្គមានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុឈីឱ្យឆន្ទៈបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក៏ឯឆន្ទៈនោះត្រូវភិក្ខុឈីនោះឱ្យយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុឈីនោះចូលទៅរក
ភិក្ខុ ១ រូបហើយធ្វើឧត្តរាសន្តៈរៀងស្មាមាង អង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ជា
ឡើងហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំឱ្យឆន្ទៈ លោកចូរនាំឆន្ទៈរបស់ខ្ញុំទៅចុះ
ចូរប្រាប់ឆន្ទៈរបស់ខ្ញុំ (ផង) ។ ភិក្ខុឈីនោះបញ្ជាក់ដោយកាយ (ក៏បាន)
បញ្ជាក់ដោយវាចា (ក៏បាន) បញ្ជាក់ដោយកាយវាចា (ក៏បាន) ឆន្ទៈ
ឈ្មោះថាភិក្ខុឈីនោះបានឱ្យហើយ ។ ភិក្ខុឈីមិនបានបញ្ជាក់ដោយកាយ
(ភ្នំ) មិនបានបញ្ជាក់ដោយវាចា (ភ្នំ) មិនបានបញ្ជាក់ដោយកាយវាចា
(ភ្នំ) មិនឈ្មោះថាភិក្ខុនោះបានឱ្យឆន្ទៈទេ ។ បើបានឆន្ទៈនោះយ៉ាងនេះ
ការបាននុ៎ះជាការល្អ បើមិនបានទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុត្រូវនាំភិក្ខុ
ឈីនោះមកក្នុងកណ្តាលសង្ឃដោយវិគ្រិ ឬនាំមកហើយត្រូវធ្វើសង្ឃកម្ម
ចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើពួកភិក្ខុអ្នកបម្រើដ៏ម្ល៉ោះម៉្លោះនឹងយ៉ាងនេះថា

វិសយបិដកេ មហាវគ្គោ

ហោតិ សរេ ទោ មយំ តិលានំ ហំនា ចាវេស្សាម អាពា-
នោ វា អភិវឌ្ឍិស្សតិ កាលកិរិយា វា ភិវឌ្ឍតីតំ ន
ភិក្ខុវេ តិលានោ ហំនា ចាវេតព្វោ សធម្មេន តត្ថ តន្ត្រ
កម្មំ កាតតំ ន ត្រូវ វគ្គេន សធម្មេន កម្មំ កាតតំ ក-
វយ្យ ចេ អាបត្តិ ធុក្កដស្សតិ ។ ធន្ទហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ
ទិន្នេ ធន្នេ តត្រូវ បក្កមតិ អញ្ញាស្ស នាតព្វោ ធន្នោ ។
ធន្ទហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិន្នេ ធន្នេ តត្រូវ វិព្ពមតិ កាលំ
ករោតិ សាមណោ បដិជានាតិ សិក្ខំ បច្ចុក្ខាតកោ
បដិជានាតិ អន្តិមវត្ថុំ អដ្ឋបន្នកោ បដិជានាតិ ឧប្បត្ត-
កោ បដិជានាតិ ទិក្ខុចិត្តោ បដិជានាតិ វេទនដ្ឋោ បដិ-
ជានាតិ អាបត្តិយា អនិស្សនេ ឧត្តិត្តកោ បដិជានាតិ
អាបត្តិយា អប្បដិកម្មេ ឧត្តិត្តកោ បដិជានាតិ ចាបិ-
កាយ ទិដ្ឋិយា អប្បដិស្សក្កេ ឧត្តិត្តកោ បដិជានាតិ
បណ្ឌកោ បដិជានាតិ វេយ្យសំវាសកោ បដិជានាតិ
តិក្ខិយប្បក្កន្តកោ បដិជានាតិ តិវច្ឆានតតោ បដិជានាតិ
មាតុយាតកោ បដិជានាតិ ចិត្តុយាតកោ បដិជានាតិ

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

បើយើងនឹងឲ្យភិក្ខុឈឺឃ្នាតចាកទី អាពាធនឹងរឹតតែចំរើនឡើងឬនឹងស្លាប់
ដូច្នោះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវភិក្ខុឲ្យភិក្ខុឈឺឃ្នាតចាកទីទេ ត្រូវ
សង្ស័យទៅធ្វើកម្មកងទីនោះ មិនត្រូវសង្ស័យធ្វើកម្មជាពួកទៀត បើធ្វើ ត្រូវ
អាបត្តិទុកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យឆន្ទៈហើយ បើភិក្ខុ
អ្នកនាំឆន្ទៈគេចចៀសចេញអំពីទីនោះ ត្រូវឲ្យឆន្ទៈដល់ភិក្ខុដទៃ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យឆន្ទៈហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំឆន្ទៈសឹកកង
ទីនោះឯង (ក្តី) ស្លាប់ទៅ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាសាមណេរ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជា
អ្នកពោលលាសិទ្ធិ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវអន្តិមវត្ថុ (បារាជិកក្តី) ប្តេជ្ញា
ខ្លួនជាមនុស្សឆ្លុត (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកមានចិត្តរវើរវាយ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជា
អ្នកមានវេទនាគ្របសង្កត់ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវសង្ស័យលើកវត្ថុព្រោះ
មិនឃើញអាបត្តិ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវសង្ស័យលើកវត្ថុព្រោះមិនសំដែង
អាបត្តិ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកត្រូវសង្ស័យលើកវត្ថុព្រោះមិនលះបង់ទិដ្ឋាក្រក់
(ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាមនុស្សខ្លើយ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាថេយ្យសំរាមកៈ (អ្នកលួច
សំរាម (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកចូលពួកតិវិយ (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាសត្វតិរច្ឆាន
(ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកសម្លាប់មាតា (ក្តី) ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកសម្លាប់បិតា (ក្តី)

ព្យាសនា

ទាយាសបិក្ខុស្តកេ គីណនស្ស ធន្តាហារណំ

អរហន្តឃាតកោ បដិជាធាតិ ភិក្ខុដីន្ទសុភោ បដិជា-
ធាតិ សង្ឃកេនកោ បដិជាធាតិ លោហិតុប្បនកោ
បដិជាធាតិ ឧកតោព្យញ្ញនកោ បដិជាធាតិ អញ្ញស្ស
ធាតព្វោ ធម្មោ ។ ធន្តហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិន្នេ
ធន្នេ អន្តរាមត្តេ បក្កមតិ អនាហដោ ហោតិ ធម្មោ ។
ធន្តហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិន្នេ ធន្នេ អន្តរាមត្តេ វិត្តមតិ
កាលំ ករោតិ ។ បេ ។ ឧកតោព្យញ្ញនកោ បដិជាធាតិ
អនាហដោ ហោតិ ធម្មោ ។ ធន្តហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ
ទិន្នេ ធន្នេ សង្ឃប្បត្តោ បក្កមតិ អាហដោ ហោតិ
ធម្មោ ។ ធន្តហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិន្នេ ធន្នេ សង្ឃ-
ប្បត្តោ វិត្តមតិ កាលំ ករោតិ ។ បេ ។ ឧកតោព្យញ្ញ-
នកោ បដិជាធាតិ អាហដោ ហោតិ ធម្មោ ។ ធន្ត-
ហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិន្នេ ធន្នេ សង្ឃប្បត្តោ សុត្តោ
ន អារោចេតិ បមត្តោ ន អារោចេតិ សមាបន្នោ ន
អារោចេតិ អាហដោ ហោតិ ធម្មោ ។ ធន្តហារកស្ស
អនាបត្តំ ។ ធន្តហារកោ ចេ ភិក្ខុវេ ទិន្នេ ធន្នេ

ឧបោសថក្នុងព្រះ ការតាំមកនាំធន្នះនៃភិក្ខុឈឺ

ប្រើជាខ្លួនជាអ្នកសម្រាប់ព្រះអរហន្ត (ភី) ប្រើជាខ្លួនជាអ្នកទ្រុស្តភិក្ខុនី (ភី)
ប្រើជាខ្លួនជាអ្នកបំបែកសង្ឃ (ភី) ប្រើជាខ្លួនជាអ្នកធ្វើព្រះលោហិតឲ្យពួកពង
ឡើង (ភី) ប្រើជាខ្លួនជាឧកតោព្យញ្ញនក (ភី) ត្រូវឲ្យធន្នះដល់ភិក្ខុដទៃ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យធន្នះហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំធន្នះគេច
ចៀសទៅក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមិនបាននាំធន្នះមកដល់
ទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យធន្នះហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំ
ធន្នះសឹកទៅ (ភី) ស្លាប់ទៅ (ភី) ក្នុងពាក់កណ្តាលផ្លូវ ។ បេ ។ ប្រើជាខ្លួនជា
ឧកតោព្យញ្ញនក (ភី) ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាមិនបាននាំធន្នះមកទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យធន្នះហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំធន្នះទៅដល់សង្ឃ
ហើយទើបចៀសចេញទៅ ធន្នះឈ្មោះថានាំមកដល់ហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យធន្នះហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំធន្នះដល់ទៅសង្ឃ
ហើយសឹកទៅ (ភី) ស្លាប់ទៅ (ភី) ។ បេ ។ ប្រើជាខ្លួនជាឧកតោព្យញ្ញនក
(ភី) ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាបាននាំធន្នះមកហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលភិក្ខុឈឺឲ្យធន្នះហើយ បើភិក្ខុអ្នកនាំធន្នះដល់ទៅសង្ឃហើយដកលក់
មិនបានប្រាប់ (ភី) ភ្លេចមិនបានប្រាប់ (ភី) ចូលសមាបត្តិមិនបាន
ប្រាប់ (ភី) ភិក្ខុនោះឈ្មោះថាបាននាំធន្នះមកដល់ហើយ ។ ភិក្ខុអ្នកនាំ
ធន្នះមិនត្រូវសាបត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុឈឺឲ្យធន្នះហើយ

៣៧៤

វិសយបិដកេ មហាវិញ្ញា

សង្ឃប្បត្តោ សត្វាច្ច ន អាហោចេតិ អាហាដោ ហោតិ
ឆន្ទោ ។ ឆន្ទហារកស្ស អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។ អនុជាតាមិ
ភិក្ខុវេ តទហុចោសថេ ចារិសុទ្ធិ ទេន្តន ឆន្ទបិ ធាតុ
សន្តិ សង្ឃស្ស ករណីយន្តិ ។

[១៨៣] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតំ ភិក្ខុ
តទហុចោសថេ ញាតកា កល្យាណីសុ ។ ភក្កវតោ ឯត-
មត្តំ អាហោចេសុំ ។ ឆន បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តទហុចោ-
សថេ ញាតកា កល្យាណី ។ តេ ញាតកា ភិក្ខុហិ
ឯវមស្ស វចនីយា ឆដ្ឋ តុម្រេ អាយស្មន្តោ ឆមំ ភិក្ខុ
មុហុតំ មុហុថ យារាយំ ភិក្ខុ ឧចោសថំ ករោតិ ។
ឯវញ្ចេតំ លកេថ ឆច្ចេតំ កុសលំ នោ ចេ លកេថ
តេ ញាតកា ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស វចនីយា ឆដ្ឋ តុម្រេ
អាយស្មន្តោ មុហុតំ ឯកមន្តំ ហោថ យារាយំ ភិក្ខុ
ចារិសុទ្ធិ ទេតិ ។ ឯវញ្ចេតំ លកេថ ឆច្ចេតំ កុសលំ
នោ ចេ លកេថ តេ ញាតកា ភិក្ខុហិ ឯវមស្ស
វចនីយា ឆដ្ឋ តុម្រេ អាយស្មន្តោ ឆមំ ភិក្ខុ មុហុតំ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

បើភិក្ខុអ្នកនាំធន្នៈដល់ទៅសង្ឃហើយក្នុងមិនប្រាប់ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
ធន្នៈមកដល់ហើយ ។ ភិក្ខុអ្នកនាំធន្នៈត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បើសង្ឃមានកិច្ចត្រូវធ្វើ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុដែលឱ្យ
បុរិសុទ្ធិក្នុងឧបោសថវ័យនោះឱ្យធន្នៈទៀតបាន ។

[១៨៣] ក៏សម័យនោះឯង ពួកជនជាញាតិចាប់ភិក្ខុឡូបក្នុង
ឧបោសថវ័យនោះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គមានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ក្នុងសាសនា
នេះ ពួកជនជាញាតិចាប់ភិក្ខុក្នុងឧបោសថវ័យនោះ ។ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយ
និយាយនឹងពួកជនជាញាតិអស់នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏
មានអាយុ ល្អើយចុះ អ្នកទាំងឡាយដែលភិក្ខុនេះមួយរំពេចសិន ទំរាំភិក្ខុ
នេះធ្វើឧបោសថរួច ។ បើភិក្ខុបានការលែងនុ៎ះយ៉ាងនេះ ការបាននុ៎ះជា
ការល្អ បើមិនបានទេ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយនឹងពួកជនជាញាតិអស់
នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ល្អើយចុះ អ្នកទាំង
ឡាយនៅចាំក្នុងទីដ៏សមគួរមួយរំពេចសិន ទំរាំភិក្ខុនេះឱ្យបុរិសុទ្ធិរួច ។ បើ
ភិក្ខុបានការលែងបំបង្អង់នុ៎ះយ៉ាងនេះ ការបាននុ៎ះជាការល្អ បើមិនបានទេ
ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយនឹងពួកជនជាញាតិអស់នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ល្អើយចុះ អ្នកទាំងឡាយចូរនាំភិក្ខុនេះទៅ

៣៧៥

ឧបោសថពុទ្ធកិច្ច ញាតកទិដ្ឋហណំ

និស្ស័មំ នេថ យាវ សង្ឃោ ឧបោសថំ ករោតីតិ ។
ឯវពោតំ លកេថ ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ចេ លកេថ ន
ត្រូវ វត្តេន សង្ឃេន ឧបោសថោ កាតព្វោ ករេយ្យ
ចេ អាបត្តិ ទុក្ខេនស្ស ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុំ តទហុ-
បោសថេ រាជាណោ កណ្ណានិ ។ បេ ។ ហោរា កណ្ណានិ...
ធុត្តា កណ្ណានិ... ភិក្ខុប្បច្ឆត្តិកា កណ្ណានិ ។ តេ
ភិក្ខុប្បច្ឆត្តិកា ភិក្ខុហិ ឯវបស្ស វចនីយា ឥធម្ម តុម្ភេ
អាយស្មន្តោ ឥមំ ភិក្ខុំ មហានំ មហេថ យារាយំ ភិក្ខុ
ឧបោសថំ ករោតីតិ ។ ឯវពោតំ លកេថ ឥច្ឆេតំ កុ-
សលំ នោ ចេ លកេថ តេ ភិក្ខុប្បច្ឆត្តិកា ភិក្ខុហិ
ឯវបស្ស វចនីយា ឥធម្ម តុម្ភេ អាយស្មន្តោ មហានំ
ឯកមន្តំ ហោថ យារាយំ ភិក្ខុ ចារិសុទ្ធិ ទេតីតិ ។
ឯវពោតំ លកេថ ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ចេ លកេថ
តេ ភិក្ខុប្បច្ឆត្តិកា ភិក្ខុហិ ឯវបស្ស វចនីយា ឥធម្ម
តុម្ភេ អាយស្មន្តោ ឥមំ ភិក្ខុំ មហានំ និស្ស័មំ នេថ
យាវ សង្ឃោ ឧបោសថំ ករោតីតិ ។ ឯវពោតំ លកេថ

៖ ឃោសបិក្ខន្តកៈ និយាយអំពីពួកជនមានញាតិដីដើមចាប់ភិក្ខុ

កាន់ទីក្រៅសីមាមួយរំពេចសិន ទំរាំសង្ឃធ្វើទុរោសថរួច ។ បើភិក្ខុបាន
ការនាំទៅនុះយ៉ាងនេះ ការបាននុះជាការល្អ បើមិនបានទេ មិនត្រូវ
សង្ឃធ្វើទុរោសថជាពួកឡើយ បើធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះស្តេចទាំងឡាយចាប់ភិក្ខុក្នុងទុរោសថវែង
នោះ ។ បេ ។ ពួកចោរចាប់... ពួកអ្នកលេងចាប់... ពួកជនជាសត្រូវ
នៃភិក្ខុចាប់ ។ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយនឹងពួកជនជាសត្រូវនៃភិក្ខុ
អស់នោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ល្បើយចុះ អ្នក
ទាំងឡាយចូរលែងភិក្ខុនេះមួយរំពេចសិន ទំរាំភិក្ខុនេះធ្វើទុរោសថរួច ។
បើភិក្ខុបានការលែងនុះយ៉ាងនេះ ការបាននុះជាការល្អ បើមិនបានទេ ត្រូវ
ភិក្ខុទាំងឡាយនិយាយនឹងជនជាសត្រូវនៃភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាល
អ្នកទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ល្បើយចុះ អ្នកទាំងឡាយចូរលេងបង្កំនៅ
ក្នុងទីដ៏សមគ្រាមួយរំពេចសិន ទំរាំភិក្ខុនេះឲ្យបាត់ស្រេច ។ បើភិក្ខុបាន
ការលេងបង្កំនុះយ៉ាងនេះ ការបាននុះជាការល្អ បើមិនបានទេ ត្រូវភិក្ខុ
ទាំងឡាយនិយាយនឹងជនជាសត្រូវនៃភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នក
ទាំងឡាយដ៏មានអាយុ ល្បើយចុះ អ្នកទាំងឡាយចូរនាំភិក្ខុនេះទៅកាន់ទី
ក្រៅសីមាមួយរំពេចសិន ទំរាំសង្ឃធ្វើទុរោសថរួច ។ បើភិក្ខុបានការ

៣៧៦

វិធីយប់ដំពេ មហាវគ្គ

ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ចេ លកេដ ន ត្រូវ វត្តន
សង្ឃេ ឧបោសថោ កាតព្វោ កេយ្យេ ចេ អាបត្តិ
ទុក្ខដស្សាតំ ។

(១៨៤) អថចោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ សង្ឃប-
តថ ភិក្ខុវេ អត្ថំ សង្ឃស្ស ករណីយន្តិ ។ ឯវំ វត្ត
អញ្ញតោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច អត្ថំ កន្តេ កត្តោ នាម
ភិក្ខុ ឧម្មត្តកោ សោ អនាគតោតិ ។ ខ្មេមេ ភិក្ខុវេ
ឧម្មត្តកា អត្ថំ ភិក្ខុ ឧម្មត្តកោ សរតិបិ ឧបោសថំ នបិ
សរតិ សរតិបិ សង្ឃកម្មំ នបិ សរតិ អត្ថំ នេវ សរតិ អា-
កច្ឆតិបិ ឧបោសថំ នបិ អាគច្ឆតិ អាគច្ឆតិបិ សង្ឃកម្មំ
នបិ អាគច្ឆតិ អត្ថំ នេវ អាគច្ឆតិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
យាយំ ឧម្មត្តកោ សរតិបិ ឧបោសថំ នបិ សរតិ
សរតិបិ សង្ឃកម្មំ នបិ សរតិ អាគច្ឆតិបិ ឧបោសថំ
នបិ អាគច្ឆតិ អាគច្ឆតិបិ សង្ឃកម្មំ នបិ អាគច្ឆតិ ។

វិនយបិដក មហាវគ្គ

នាំទៅនុ៎ះយ៉ាងនេះ ការបាននុ៎ះជាការល្អ បើមិនបានទេ មិនត្រូវសង្ឃធ្វើ
ឧបោសថដោយពួកឡើយ បើធ្វើ ត្រូវភាបតិទុកដ ។

(១៨៤) លំដាប់នោះឯង ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅ
ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រជុំគ្នា (ព្រោះ)
សង្ឃមានភិក្ខុត្រូវធ្វើ ។ កាលបើព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់មានបន្ទូលយ៉ាង
នេះហើយ ភិក្ខុ ១ រូបបានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគដោយពាក្យនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នៅមានភិក្ខុឈ្មោះគគ្គុត ភិក្ខុនោះមិនទាន់មក
ដល់ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុឆតទាំងឡាយ
នេះមានពីរយ៉ាង គឺមានភិក្ខុឆត ១ យ៉ាង រលឹកឧបោសថបានខ្លះ រលឹកមិន
បានខ្លះ រលឹកសង្ឃកម្មបានខ្លះ រលឹកមិនបានខ្លះ រលឹកមិនបានសោះក៏មាន
ភិក្ខុឆត ១ យ៉ាង មកកាន់ឧបោសថបានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ មកកាន់សង្ឃកម្ម
បានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ មកមិនបានសោះក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បណ្តាភិក្ខុឆតទាំងពីរយ៉ាងនោះ ភិក្ខុឆតណា រលឹកឧបោសថបានខ្លះ
រលឹកមិនបានខ្លះ រលឹកសង្ឃកម្មបានខ្លះ រលឹកមិនបានខ្លះ មកកាន់ឧ-
បោសថបានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ មកកាន់សង្ឃកម្មបានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ ។

៣៧

ឧបោសថវិញ្ញាណ ទ្រ ឧប្បត្តកា ឧប្បត្តកសម្មតិ

អនុជាណាមិ ភិក្ខុវេ ឃីវរ្យស្ស ឧប្បត្តកស្ស ឧប្បត្តក-
សម្មតិ ណាតុំ ។ ឃីវរ្យា បន ភិក្ខុវេ ណាតញ្ច ។ ឲ្យត្រៃន
ភិក្ខុនា បដិពាលេន សង្ឃោ ញាបេតញោ សុណាតុ
មេ កន្តេ សង្ឃោ កត្តោ ភិក្ខុ ឧប្បត្តកោ សាតិបិ
ឧទោសមិ នបិ សាតិ សាតិបិ សង្ឃកម្មំ នបិ សាតិ
អាគច្ឆតិបិ ឧទោសមិ នបិ អាគច្ឆតិ អាគច្ឆតិបិ សង្ឃ-
កម្មំ នបិ អាគច្ឆតិ ។ យទិ សង្ឃស្ស បត្តកលំ
សង្ឃោ កត្តស្ស ភិក្ខុនោ ឧប្បត្តកស្ស ឧប្បត្តកសម្មតិ
នេយ្យ សវយ្យ វា កត្តោ ភិក្ខុ ឧទោសមិ ន វា
សវយ្យ សវយ្យ វា សង្ឃកម្មំ ន វា សវយ្យ អា-
កច្ឆេយ្យ វា ឧទោសមិ ន វា អាគច្ឆេយ្យ អាគច្ឆេយ្យ វា
សង្ឃកម្មំ ន វា អាគច្ឆេយ្យ សង្ឃោ សហ វា កត្តន
វិនា វា កត្តន ឧទោសមិ កវយ្យ សង្ឃកម្មំ កវយ្យ ។
ឃសា ញតិ ។ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ កត្តោ ភិក្ខុ
ឧប្បត្តកោ សាតិបិ ឧទោសមិ នបិ សាតិ សាតិបិ សង្ឃ-
កម្មំ នបិ សាតិ អាគច្ឆតិបិ ឧទោសមិ នបិ អាគច្ឆតិ

ទ.បោសថក្នុងព្រះ វិញ្ញាណមានពីរយ៉ាងនឹងការសន្មតិវិញ្ញាណ

មាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យសង្ឃឱ្យឧម្មតកសម្មតិ^(១)ដល់ភិក្ខុ
ឆ្លងបែបនេះ ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ឯឧម្មតកសម្មតិ សង្ឃត្រូវឱ្យយ៉ាង
នេះ ។ ត្រូវភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពាលឱ្យសង្ឃដឹងថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន
សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈជាមនុស្សឆ្លាត លើកទេវបាសថបានខ្លះ
លើកមិនបានខ្លះ លើកសង្ឃកម្មបានខ្លះ លើកមិនបានខ្លះ មកកាន់ទេវបាសថ
បានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ មកកាន់សង្ឃកម្មបានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ ។ បើ
សម្មតិកម្មមានកាលគួរដល់សង្ឃហើយ គួរសង្ឃឱ្យឧម្មតកសម្មតិដល់ភិក្ខុ
ឈ្មោះគគ្គៈជាភិក្ខុឆ្លាត ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈ គប្បីលើកទេវបាសថបានក្តី លើក
មិនបានក្តី លើកសង្ឃកម្មបានក្តី លើកមិនបានក្តី មកកាន់ទេវបាសថបានក្តី
មកមិនបានក្តី មកកាន់សង្ឃកម្មបានក្តី មកមិនបានក្តី សង្ឃគប្បីធ្វើទេវបា-
សថ គប្បីធ្វើសង្ឃកម្មជាមួយភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈក៏បាន រៀបចំភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈ
ក៏បាន ។ នេះជាញត្តិ ។ បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ ភិក្ខុ
ឈ្មោះគគ្គៈជាភិក្ខុឆ្លាតលើកទេវបាសថបានខ្លះ លើកមិនបានខ្លះ លើកសង្ឃ-
កម្មបានខ្លះ លើកមិនបានខ្លះ មកកាន់ទេវបាសថបានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ

១ សេចក្តីសន្មតិជាមនុស្សឆ្លាត ។

៣៧៨

វិទយបិដកេ មហាវិញ្ញា

អាគច្ឆតិបិ សង្ឃកម្មំ នបិ អាគច្ឆតិ ។ សង្ឃោ
កក្កស្ស ភិក្ខុវោ ឧច្ឆត្តកស្ស ឧច្ឆត្តកសម្មតិ ទេតិ
សវយ្យ វា កត្តោ ភិក្ខុ ឧទោសនំ ន វា សវយ្យ
សវយ្យ វា សង្ឃកម្មំ ន វា សវយ្យ អាគច្ឆយ្យ វា
ឧទោសនំ ន វា អាគច្ឆយ្យ អាគច្ឆយ្យ វា សង្ឃកម្មំ
ន វា អាគច្ឆយ្យ សង្ឃោ សហ វា កត្តោ វិនា វា
កត្តោ ឧទោសនំ ករិស្សតិ សង្ឃកម្មំ ករិស្សតិ ។
យស្សាយស្សតោ ខមតិ កក្កស្ស ភិក្ខុវោ ឧច្ឆត្តកស្ស
ឧច្ឆត្តកសម្មតិយា ទាធំ សវយ្យ វា កត្តោ ភិក្ខុ
ឧទោសនំ ន វា សវយ្យ សវយ្យ វា សង្ឃកម្មំ
ន វា សវយ្យ អាគច្ឆយ្យ វា ឧទោសនំ ន វា អា-
គច្ឆយ្យ អាគច្ឆយ្យ វា សង្ឃកម្មំ ន វា អាគច្ឆយ្យ
សង្ឃោ សហ វា កត្តោ វិនា វា កត្តោ ឧទោសនំ
ករិស្សតិ សង្ឃកម្មំ ករិស្សតិ សោ តុណ្ណាស្ស យស្ស
នក្ខមតិ សោ កាសេយ្យ ។ ទិញ្ញា សង្ឃោ កក្កស្ស
ភិក្ខុវោ ឧច្ឆត្តកស្ស ឧច្ឆត្តកសម្មតិ សវយ្យ វា កត្តោ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

មកកាន់សង្ឃកម្មបានខ្លះ មកមិនបានខ្លះ ។ ឥឡូវសង្ឃឲ្យឧម្មតកសម្មតិ
ដល់ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈជាភិក្ខុឆតថា ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈគប្បីរលឹកឧបោសថបានក្តី
រលឹកមិនបានក្តី រលឹកសង្ឃកម្មបានក្តី រលឹកមិនបានក្តី មកកាន់ឧបោសថ
បានក្តី មកមិនបានក្តី មកកាន់សង្ឃកម្មបានក្តី មកមិនបានក្តី សង្ឃនឹង
ធ្វើឧបោសថនឹងធ្វើសង្ឃកម្មជាមួយនឹងភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈក៏បាន រៀរចាកភិក្ខុ
ឈ្មោះគគ្គៈក៏បាន ។ ការឲ្យឧម្មតកសម្មតិដល់ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈជាភិក្ខុឆតថា
ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈ រលឹកឧបោសថបានក្តី រលឹកមិនបានក្តី រលឹកសង្ឃកម្ម
បានក្តី រលឹកមិនបានក្តី មកកាន់ឧបោសថបានក្តី មកមិនបានក្តី មកកាន់
សង្ឃកម្មបានក្តី មកមិនបានក្តី សង្ឃនឹងធ្វើឧបោសថនឹងធ្វើសង្ឃកម្មជា-
មួយនឹងភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈក៏បាន រៀរចាកភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈក៏បានដូច្នោះ គាប់ចិត្ត
ដល់លោកម្ចាស់អង្គណា គួរលោកម្ចាស់អង្គនោះស្ងៀម មិនគាប់ចិត្តដល់
លោកម្ចាស់អង្គណា គួរលោកម្ចាស់អង្គនោះនិយាយឡើង ។ សង្ឃឲ្យ
ឧម្មតកសម្មតិដល់ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈជាភិក្ខុឆតហើយថា ភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈរលឹក

៣៧៧

ឧបោសថវិញ្ញាណ បាតិមោច្ចទ្ទេសបារិសុទ្ធិឧបោសថា

ភិក្ខុ ឧបោសថំ ន វា សវេយ្យ សវេយ្យ វា សង្ឃ-
កម្មំ ន វា សវេយ្យ អាគច្ឆេយ្យ វា ឧបោសថំ ន វា
អាគច្ឆេយ្យ អាគច្ឆេយ្យ វា សង្ឃកម្មំ ន វា អាគច្ឆេយ្យ
សង្ឃោ សហ វា កក្កេន វិណា វា កក្កេន ឧបោសថំ
កក្កេស្សតិ សង្ឃកម្មំ កក្កេស្សតិ ។ ខមតិ សង្ឃស្ស
តស្មា តុណ្ណំ ។ ឯវមេតំ ធារយាមីតិ ។

[១៨៥] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្មី
អាវាសេ តទហ្មឧបោសថេ ចត្តារោ ភិក្ខុ វិហារន្តិ ។ អថ-
ខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសំ ភកវតា បញ្ញត្តំ
ឧបោសថោ កាតព្វោតិ មយព្វាម្ម ចត្តារោ ជណ កថំ
នុ ខោ អម្រេហិ ឧបោសថោ កាតព្វោតិ ។ ភកវតោ
ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ អនុជាណមិ ភិក្ខុវេ ចតុន្តំ
ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសិតុន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន
អញ្ញតវស្មី អាវាសេ តទហ្មឧបោសថេ តយោ ភិក្ខុ
វិហារន្តិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសំ ភក-
វតា អនុញ្ញាតំ ចតុន្តំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសិតុំ មយព្វាម្ម

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ការសំដែងនូវយោធិសាស្ត្រនៃឧបោសថ

ឧបោសថបានក្តី រលឹកមិនបានក្តី រលឹកសង្ឃកម្មបានក្តី រលឹកមិនបានក្តី
មចកាន់ឧបោសថបានក្តី មកមិនបានក្តី មកកាន់សង្ឃកម្មបានក្តី មកមិន
បានក្តី សង្ឃនឹងធ្វើឧបោសថនឹងធ្វើសង្ឃកម្មជាមួយនឹងភិក្ខុ ឈ្មោះគគ្គៈក៏
បាន រៀបចំភិក្ខុឈ្មោះគគ្គៈក៏បាន ។ ការឱ្យឧបត្ថកសម្មតិៈនោះគាប់ចិត្ត
ដល់សង្ឃ ហេតុនោះទើបសង្ឃស្ងៀម ខ្ញុំសូមចាំទុកនូវដំណើរនេះដោយ
អាការស្ងៀមនៅយ៉ាងនេះ ។

(១៨៥) ក៏សម័យនោះឯង មានភិក្ខុ៤អង្គគង់ក្នុងភាវស្ថានឧបោ-
សថវិញ្ញាណៈ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគទ្រង់បញ្ញត្តិហើយថា ត្រូវភិក្ខុធ្វើឧបោសថ ក៏យើងទាំងឡាយ
ជាជន៤រូប ត្រូវយើងទាំងឡាយធ្វើឧបោសថដូចម្តេចទៅ ។ ភិក្ខុទាំង
ឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុ៤រូបសំដែងនូវ
បាតិមោក្ខបាន ។ ក៏សម័យនោះឯង មានភិក្ខុបីរូបនៅក្នុងភាវសម្មយក្នុង
ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះ
ដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុបីរូបសំដែងនូវបាតិមោក្ខ ក៏ឯយើង

៦០០

វិទ្យាបិដក មហាវគ្គ

តាយោ ជនា កងំ នុ ខោ អម្ពហំ ឧទោសថោ កា-
តព្វាតិ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ អនុជាតាមិ
ភិក្ខុវេ តិណ្ណាន្នំ អញ្ញមញ្ញំ ចារិសុទ្ធិឧទោសថំ កាតុំ ។
ឯវេណ្ណ បទ ភិក្ខុវេ កាតព្វោ ។ ព្យត្តន ភិក្ខុនា បដិ-
ពាលេន តេ ភិក្ខុ ញាបតព្វា សុណាន្នំ មេ អាយស្មន្តា
អន្តិទោសថោ បណ្ណាសោ យទាយស្មន្តានំ បត្តកល្យំ
មយំ អញ្ញមញ្ញំ ចារិសុទ្ធិឧទោសថំ កេយ្យមាតិ ។
ដេវេន ភិក្ខុនា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កវិត្វា ឧក្កដិកំ
និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា តេ ភិក្ខុ ឯវេស្ស វចនីយា
ចារិសុទ្ធា អហំ អាវុសោ ចារិសុទ្ធាតិ មំ ជារេថ ចារិ-
សុទ្ធា អហំ អាវុសោ ចារិសុទ្ធាតិ មំ ជារេថ ចារិសុទ្ធា
អហំ អាវុសោ ចារិសុទ្ធាតិ មំ ជារេថាតិ ។ នវកេន
ភិក្ខុនា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កវិត្វា ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា
អញ្ញលី បត្តហេត្វា តេ ភិក្ខុ ឯវេស្ស វចនីយា
ចារិសុទ្ធា អហំ កន្តេ ចារិសុទ្ធាតិ មំ ជារេថ ចារិសុទ្ធា
អហំ កន្តេ ចារិសុទ្ធាតិ មំ ជារេថ ចារិសុទ្ធា អហំ

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

ទាំងឡាយជាដនប្បុប ត្រូវយើងធ្វើឧបោសថដូចម្តេចទៅ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុប្បុបធ្វើ
បារិសុទ្ធិឧបោសថដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ឯបារិសុទ្ធិ
ឧបោសថនោះត្រូវភិក្ខុធ្វើយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុដែលធ្លាសប្រតិពាលឱ្យភិក្ខុ
ទាំងឡាយនោះដឹងថា ចូរលោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយស្តាប់ខ្ញុំ ថ្ងៃទី១៤
នេះជាថ្ងៃឧបោសថ បើកម្មមានកាលគួរដល់លោកដ៏មានអាយុទាំងឡាយ
ហើយ យើងទាំងឡាយគួរធ្វើបារិសុទ្ធិឧបោសថដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ត្រូវ
ភិក្ខុជាថេរៈធ្វើទុត្តកសង្កៀងស្នាម្នាង ហើយអង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ចាល
ឡើងរួចនិយាយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះយ៉ាងនេះថា វៃអាវុសោ ខ្ញុំជា
បុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកទាំងឡាយចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ
វៃអាវុសោ ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកទាំងឡាយចាំទុកនូវខ្ញុំថាជា
បុគ្គលបរិសុទ្ធ វៃអាវុសោ ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកទាំងឡាយចាំ
ទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ។ ត្រូវភិក្ខុខ្ចីវិស្សាធ្វើទុត្តកសង្កៀងស្នាម្នាង
ហើយអង្គុយច្រហោងផ្គងអញ្ចាលឡើងរួចនិយាយនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះ
យ៉ាងនេះថា ទានប្រាស ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកទាំងឡាយចាំទុក
នូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ទានប្រាស ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោក

ឧបោសថិក្ខន្ធកេ បាតិមោក្ខទ្ទេសបរិសុទ្ធិឧបោសថិ

កន្លែ បរិសុទ្ធាតិ មំ ជារេហាតិ ។ តេន ខោ បន សម-
យេន អញ្ញត្រាស្មី អាវសេ តទហុទោសថេ ទ្វេ ភិក្ខុ
វិហារន្តំ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ ភកវតា
អនុញ្ញតំ ចតុន្តំ ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសំតុំ តិណ្ណាន្តំ អញ្ញ-
មញ្ញំ បរិសុទ្ធិឧបោសថំ កាតុំ មយញ្ញម្ហ ទ្វេ ជនា
កថំ នុ ខោ អម្ពេហិ ឧបោសថោ កាតព្វោតិ ។
ភកវតា ឯតមត្តំ អាហេចេសុំ ។ អនុជាធាមិ ភិក្ខុវេ
ទ្ធិន្តំ បរិសុទ្ធិឧបោសថំ កាតុំ ។ ឯវញ្ញ បន ភិក្ខុវេ
កាតព្វោ ។ យេវន ភិក្ខុនា ឯតំសំ ឧត្តរាសន្តំ ករិត្វា
ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា នវោ ភិក្ខុ
ឯវមស្ស វចនីយោ បរិសុទ្ធា អហំ អាវសោ បរិសុទ្ធាតិ
មំ ជារេហិ បរិសុទ្ធា អហំ អាវសោ បរិសុទ្ធាតិ មំ
ជារេហិ បរិសុទ្ធា អហំ អាវសោ បរិសុទ្ធាតិ មំ
ជារេហិតិ ។ នវកេន ភិក្ខុនា ឯតំសំ ឧត្តរាសន្តំ
ករិត្វា ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ញលី បត្តហេត្វា យេវោ
ភិក្ខុ ឯវមស្ស វចនីយោ បរិសុទ្ធា អហំ កន្លែ បរិសុទ្ធាតិ

ឧបោសថកិច្ចនេះ ការសំដែងឲ្យបានច្បាស់លាស់បំផុត

ទាំងឡាយចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ទានប្រាស ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ
សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ។ ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុវិបុល
នៅក្នុងភាវសម្បយក្នុងឧបោសថវិធីនោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះមាន
គំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុបួនរូបសំដែង
នូវបុគ្គលិកភិក្ខុ ឲ្យភិក្ខុបួនរូបធ្វើបុរិសុទ្ធិឧបោសថដល់គ្នានឹងគ្នាបាន ក៏យើង
ទាំងឡាយជាជនវិបុល ត្រូវយើងទាំងឡាយធ្វើឧបោសថដូចម្តេចទៅ ។
ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គ
ទ្រង់អនុញ្ញាតថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុវិបុលធ្វើ
បុរិសុទ្ធិឧបោសថបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ធ្វើបុរិសុទ្ធិឧបោសថនោះ
ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយធ្វើយ៉ាងនេះ ។ ត្រូវភិក្ខុជាថេរវេទ្យត្រូវស្តង់ត្រឡប់ស្តង់
ម្ខាង អង្គុយច្រហោងផ្នង់អញ្ជាញឡើងហើយពោលនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនេះថា
នៃការស្តង់ ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ
នៃការស្តង់ ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ
នៃការស្តង់ ខ្ញុំជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ។
ត្រូវភិក្ខុខ្ញុំស្តង់ត្រឡប់ស្តង់ត្រឡប់ស្តង់ម្ខាងអង្គុយច្រហោងផ្នង់អញ្ជាញ
ឡើងហើយពោលនឹងភិក្ខុជាថេរវេទ្យយ៉ាងនេះថា ទានប្រាស ខ្ញុំជាបុគ្គល

វិធីបដិសេធ មហាវគ្គ

មំ ជានេយ្យំ បរិសុទ្ធា អហំ កន្តេ បរិសុទ្ធាតិ មំ ជានេយ្យំ
បរិសុទ្ធា អហំ កន្តេ បរិសុទ្ធាតិ មំ ជានេយ្យំ ។
តេន ខោ បទ សមយេន អញ្ញតរស្មី អាវាសេ តទ-
ហុទោសយេ ឯកោ ភិក្ខុ វិហារតិ ។ អថខោ តស្មុ
ភិក្ខុនោ ឯតទហោសិ កកវតោ អនុញ្ញាតំ ចតុដ្ឋ
ចាតិមោក្ខំ ទុដ្ឋិសិក្ខុ តិណ្ណដ្ឋំ អញ្ញមញ្ញំ ចារិសុទ្ធិទុទោ-
សមំ កាតុំ ដ្ឋិដ្ឋំ ចារិសុទ្ធិទុទោសមំ កាតុំ អហញ្ញម្ហិ
ឯកកោ កមំ នុ ខោ មយោ ទុទោសយោ កាតព្វោ-
តិ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេស្សំ ។ វេន បទ ភិក្ខុវេ
អញ្ញតរស្មី អាវាសេ តទហុទោសយេ ឯកោ ភិក្ខុ
វិហារតិ ។ តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ យត្ត ភិក្ខុ បដិក្ក-
មន្តិ ទុបដ្ឋានសាលាយ វា មណ្ឌលេ វា វុត្តម្បលេ វា
សោ ទេសោ សម្មដ្ឋិតា^(១) ចានីយំ បរិភោជនីយំ
ទុបដ្ឋាបេត្វា អាសនំ បញ្ញាបេត្វា បដិបំ កត្វា ជិសីទិ-
តត្វំ ។ សចេ អញ្ញ ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តំ តេហិ សទ្ធិ
ទុទោសយោ កាតព្វោ នោ ចេ អាគច្ឆន្តំ អន្ត មេ

១ សោ ទេសោ សម្មដ្ឋិតា គឺ ទេសំ សម្មដ្ឋិតា ។ ទបយោគត្ថេ បច្ចុត្តន្តំ គព្វណ្ណតា ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

បរិសុទ្ធ សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ទានប្រោស ខ្ញុំជាបុគ្គល
បរិសុទ្ធ សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ទានប្រោស ខ្ញុំជាបុគ្គល
បរិសុទ្ធ សូមលោកចាំទុកនូវខ្ញុំថាជាបុគ្គលបរិសុទ្ធ ។ ក៏សម័យនោះឯង
ភិក្ខុតែមួយរូបនៅក្នុងអាវាសមួយក្នុងឧបោសថវិថូនោះ ។ ទើបភិក្ខុនោះ
បានគិតដូច្នោះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុបួនរូបសំដែង
នូវបាតិមោក្ខ ឲ្យភិក្ខុបីរូបធ្វើបារិសុទ្ធិឧបោសថដល់គ្នានឹងគ្នា ឲ្យភិក្ខុពីរ
រូបធ្វើបារិសុទ្ធិឧបោសថ ក៏អាត្មាអញនៅតែម្នាក់ឯង ត្រូវអញធ្វើឧបោ-
សថដូចម្តេចទៅ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មាន
ព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះ
ភិក្ខុតែមួយរូបនៅក្នុងអាវាសមួយក្នុងឧបោសថវិថូនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ ពួកភិក្ខុវត្តន៍ត្រឡប់មកនៅក្នុងប្រទេសណា គឺក្នុងឧបដ្ឋានសាលា
ក៏ មណ្ឌបក្តី គល់ឈើក្តី ត្រូវភិក្ខុនោះបោសប្រទេសនោះហើយ ចូលទៅ
ដំកល់ទឹកឆាន់ ទឹកប្រើប្រាស់ ក្រាលអាសនៈ ឧដប្រទីបហើយ ត្រូវ
អង្គុយចាំ ។ បើភិក្ខុទាំងឡាយដទៃមក ត្រូវភិក្ខុនោះធ្វើឧបោសថជាមួយ
នឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះ បើភិក្ខុទាំងឡាយដទៃមិនមកទេ ត្រូវភិក្ខុនោះ

ឧបោសថោត្តរោ អធិដ្ឋានឧបោសថាបន្តិប្បដិទេសនា

ឧបោសថោត្តរោ អធិដ្ឋានោ នោ ចេ អធិដ្ឋហេយ្យ
អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យត្ត ចត្តារោ ភិក្ខុ
វិហារន្តំ ន ឯកស្ស ចារិសុទ្ធិ អាហារិត្តា តីហិ ចាតិមោត្តំ
ឧទ្ធិសិតតំ ឧទ្ធិសេយ្យោ អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។ តត្រ
ភិក្ខុវេ យត្ត តយោ ភិក្ខុ វិហារន្តំ ន ឯកស្ស ចារិសុទ្ធិ
អាហារិត្តា ទ្ធិហិ ចារិសុទ្ធិឧបោសថោ កាតតោ កវេយ្យ-
ោ អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យត្ត ទ្វេ ភិក្ខុ
វិហារន្តំ ន ឯកស្ស ចារិសុទ្ធិ អាហារិត្តា ឯកេន
អធិដ្ឋានោ អធិដ្ឋហេយ្យ ចេ អាបត្តិ ទុក្ខជស្សតិ ។

[១៨៦] តេន ខោ វេន សវមយេន អញ្ញតោ ភិក្ខុ
តទហុចោសថេ អាបត្តិ អាបន្នោ ហោតិ ។ អថខោ
តស្ស ភិក្ខុនោ ឯតទហោសិ កកវតា បញ្ញត្តំ ន
សាបត្តិកេន ឧបោសថោ កាតតោតិ អហញ្ញតិ
អាបត្តិ អាបន្នោ កថំ ទុ ខោ មយា បដិបដ្ឋិតត្វន្តំ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាហេចេសំ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ តទហុចោសថេ អាបត្តិ អាបន្នោ ហោតិ ។ តេន
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឯកំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមិត្តា ឯកំសំ

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ អធិដ្ឋានឧបោសថិ ការសំដែងអាបត្តិ

អធិដ្ឋានឧបោសថថា វិថុនេះជាវិថុឧបោសថរបស់អញ បើមិនអធិដ្ឋានទេ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុបន្តរូបនៅក្នុងអាវាសណា មិនត្រូវភិក្ខុប្រែប្រួលនាំបារិសុទ្ធិរបស់ភិក្ខុមួយរូបមកហើយសំដែងនូវបុគ្គលិកមាតុ ក្នុងអាវាសនោះទេ បើភិក្ខុទាំងឡាយនោះសំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រែប្រួលនៅក្នុងអាវាសណា មិនត្រូវភិក្ខុប្រែប្រួល នាំបារិសុទ្ធិរបស់ភិក្ខុមួយរូបមកហើយធ្វើបារិសុទ្ធិឧបោសថក្នុងអាវាស នោះទេ បើភិក្ខុទាំងនោះធ្វើ ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុប្រែ ប្រួលនៅក្នុងអាវាសណា មិនត្រូវភិក្ខុមួយរូបនាំបារិសុទ្ធិរបស់ភិក្ខុមួយរូបមក ហើយអធិដ្ឋានឧបោសថក្នុងអាវាសនោះទេ បើអធិដ្ឋាន ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

(១៨៦) ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុ ១ រូបត្រូវអាបត្តិក្នុងឧបោសថវិថុ នោះ ។ ទើបភិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ទ្រង់បញ្ញត្តិហើយថា មិនត្រូវភិក្ខុប្រកបដោយអាបត្តិធ្វើឧបោសថទេ ក៏ អាត្មាអញត្រូវអាបត្តិហើយ ត្រូវអញប្រតិបត្តិដូចម្តេចទៅ ។ ភិក្ខុទាំង ឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មាន បន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះមានភិក្ខុត្រូវអាបត្តិក្នុង ឧបោសថវិថុនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុនោះចូលទៅរកភិក្ខុ ១ រូប

វិធីបដិពេ មហាវត្ថោ

ឧត្តរាសន្តំ ករិត្វា ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជូលី បត្តហេ-
ត្វា វេមស្ស វចនីយោ អហំ អាវុសោ ឥត្តន្ទាមំ អាបត្តិ
អាបន្នោ តំ បដិទេសេមីតិ ។ តេន វត្តញោ បស្សសីតិ ។
អាម បស្សមីតិ ។ អាយតី សំវេយ្យសីតិ ។ ឥន បន
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តទហុទោសថេ អាបត្តិយា វេមតិកោ
ហោតិ ។ តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា ឯកំ ភិក្ខុំ ឧបសង្កមីត្វា
ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ ករិត្វា ឧក្កដិកំ និសីទិត្វា អញ្ជូលី
បត្តហេត្វា វេមស្ស វចនីយោ អហំ អាវុសោ ឥត្តន្ទាមាយ
អាបត្តិយា វេមតិកោ យទា និព្វេមតិកោ កវិស្សមី តទា
តំ អាបត្តិ បដិកវិស្សមីតិ វត្វា ឧទោសថោ កាតញោ
មាតិមោក្ខំ សោតព្វំ ន ត្រូវ តប្បច្ចយា ឧទោសថស្ស
អន្តរាយោ កាតញោតិ ។

[១៨៧] តេន ខោ បន សមយេន ធម្មត្តិ-
យា ភិក្ខុ សភាតំ អាបត្តិ ទេសេន្តំ ។ ភកវតោ
ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ន ភិក្ខុវេ សភាតា អាបត្តិ
ទេសេតញោ យោ ទេសេយ្យ អាបត្តិ ឧក្កដស្សាតិ ។

ឧបោសថវិញ្ញាណ អាបត្តិស្សរកាបត្តិវេមតិកា

តេន ខោ បន សមយេន នព្វត្ថិយា ភិក្ខុ សភាតំ
អាបត្តិ បដិក្កណ្ណានំ ។ កកវតោ ឯតមត្តំ អាណេចេសុំ ។
ន ភិក្ខុវេ សភាតា អាបត្តិ បដិក្កហោតញា យេ
បដិក្កណ្ណាយ្យ អាបត្តិ ទុក្កដស្សាតំ ។

[១៨៨] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញាតកេ
ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមាណេ អាបត្តិ សរតំ ។
អថខោ តស្ស ភិក្ខុវោ ឯតនហោសិ កកវតា បញ្ញត្តំ
ន សាបត្តិកេន ឧបោសថោ កាតព្វោតិ អហព្វម្មិ
អាបត្តិ អាបន្នោ កតំ នុ ខោ មយា បដិបដ្ឋិតព្វនំ ។
កកវតោ ឯតមត្តំ អាណេចេសុំ ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមាណេ អាបត្តិ សរតំ ។
តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវា សាមន្តោ^(១) ភិក្ខុ ឯវមស្ស
វចនិយោ អហំ អាវសោ ឥត្តន្ទាមំ អាបត្តិ អាបន្នោ
ឥតោ វុដ្ឋហិត្វា តំ អាបត្តិ បដិកិរិស្សាមីតិ វត្វា ឧបោ-
សថោ កាតព្វោ ចាតិមោក្ខំ សោតព្វំ ន ត្រូវ តប្បច្ច-
យា ឧបោសថស្ស អន្តរាយោ កាតព្វោ ។ ឥន បន
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ចាតិមោក្ខេ ឧទ្ទិស្សមាណេ អាបត្តិយា

១ ឧ. សាមន្តា ។

ឧបោសថបច្ចុទ្ធិៈ ភិក្ខុអ្នករលឹកឃើញអាបត្តិក្នុងភិក្ខុអ្នកមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអាបត្តិ

ក៏សម័យនោះឯង ពួកពួកគ្នាភិក្ខុទទួលអាបត្តិស្មើភាគគ្នា ។ ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូល
ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវភិក្ខុទទួលអាបត្តិស្មើភាគគ្នាទេ ភិក្ខុណា
ទទួល ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

(១៨៨) ក៏សម័យនោះឯង ភិក្ខុ ១ រូបរលឹកឃើញអាបត្តិក្នុងពេល
ដែលសង្ឃកំពុងសំដែងបុតិមោក្ខ ។ ទើបភិក្ខុនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ជាក់ហើយថា មិនត្រូវភិក្ខុប្រកបដោយ
អាបត្តិធ្វើទេបោសថទេ ក៏អាត្មាអញត្រូវអាបត្តិហើយ អញគប្បីប្រតិបត្តិដូច
ម្តេចទៅ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនុះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះមានភិក្ខុ
រលឹកឃើញនូវអាបត្តិក្នុងពេលដែលសង្ឃកំពុងសំដែងបុតិមោក្ខ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនោះគប្បីនិយាយនឹងភិក្ខុ (អង្គុយ) ជិតខាងយ៉ាងនេះថា
នៃអារុសោ ខ្ញុំត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ ខ្ញុំចេញពីទីនេះហើយនឹងសំដែងអាបត្តិ
នោះ លុះនិយាយហើយត្រូវធ្វើទេបោសថត្រូវស្តាប់បុតិមោក្ខ មិនត្រូវធ្វើ
សេចក្តីអន្តរាយដល់ទេបោសថព្រោះហេតុប៉ុណ្ណោះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ មានភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលភិក្ខុកំពុងសំដែងនូវបុតិមោក្ខ

វិធីបដិពេ មហាវណ្ណ

វេមតិកោ ហោតិ ។ តេន ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនា សាមន្តោ
ភិក្ខុ ឯវមស្ស វចនីយោ អហំ អាវុសោ ឥត្តន្តាមាយ
អាបត្តិយា វេមតិកោ យទា និព្វេមតិកោ ភវិស្សមិ
តទា តំ អាបត្តិ បដិកវិស្សមីតិ វត្តា ឧបោសថោ
កាតព្វោ ចាតិមោក្ខំ សោតព្វំ ន ត្រូវ តប្បច្ចយា
ឧបោសថស្ស អន្តរាយោ កាតព្វោតិ ។

[១៨៧] តេន ខោ បទ សមយេន អញ្ញាតវស្មី អាវា-
សេ តទហុបោសថេ សព្វោ សង្កេរ សភាគំ អាបត្តិ
អាបន្តោ ហោតិ ។ អថខោ តេសំ ភិក្ខុនំ ឯតទហោសិ
ភកវតោ បញ្ញត្តំ ន សភាតា អាបត្តិ ទេសេតព្វា ន សភា-
តា អាបត្តិ បដិក្កហេតព្វាតិ អយេត្ត សព្វោ សង្កេរ ស-
ភាគំ អាបត្តិ អាបន្តោ កថំ ន ខោ អម្ពេហិ បដិបដ្ឋិ-
តព្វន្តំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាហេថេសុំ ។ ឥន បទ ភិក្ខុវេ
អញ្ញាតវស្មី អាវាសេ តទហុបោសថេ សព្វោ សង្កេរ
សភាគំ អាបត្តិ អាបន្តោ ហោតិ ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ
ឯកោ ភិក្ខុ សាមន្តា អាវាសា សន្តិកំ ចាហេតព្វោ

វិនយបិដក មហាវគ្គ

(ក៏)មានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអាបត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុនោះ
និយាយនឹងភិក្ខុ (អង្គុយ) ជិតខាងយ៉ាងនេះថា វិនយាសា ខ្ញុំមានសេចក្តី
សង្ស័យក្នុងអាបត្តិឈ្មោះនេះ កាលណាខ្ញុំអស់សង្ស័យ ខ្ញុំនឹងសំដែងអាបត្តិ
នោះកាលនោះ លុះនិយាយហើយត្រូវធ្វើឧបាសថត្រូវស្តាប់បាតិមាភូ
មិនត្រូវធ្វើសេចក្តីអន្តរាយដល់ឧបាសថព្រោះហេតុប៉ុណ្ណោះឡើយ ។

[១៨៧] ក៏សម័យនោះឯង សង្ឃទាំងអស់ក្នុងអាវាសមួយត្រូវ
អាបត្តិស្មីភាគគ្នា ក្នុងឧបាសថវិថីនោះ ។ ទើបភិក្ខុទាំងឡាយនោះមាន
សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់បញ្ជាក់ហើយថា ភិក្ខុ
មិនត្រូវសំដែងអាបត្តិស្មីភាគគ្នាទេ មិនត្រូវទទួលអាបត្តិស្មីភាគគ្នាទេ ក៏
សង្ឃទាំងអស់នេះត្រូវអាបត្តិស្មីភាគគ្នា ត្រូវយើងទាំងឡាយប្រតិបត្តិដូច
ម្តេចទៅ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។
ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះ
មានសង្ឃទាំងអស់ក្នុងអាវាសមួយត្រូវអាបត្តិស្មីភាគគ្នា ក្នុងឧបាសថវិថី
នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនោះបញ្ជូនភិក្ខុ ១ រូប
ទៅកាន់អាវាសជិតខាងក្នុងវិថីនោះថា វិនយាសា ចូរលោកទៅសំដែង

៤០៧

ឧបោសថវិទ្យា អាបត្តិស្សរាបត្តិវេទិកា

កញ្ញាវសោ តំ អាបត្តិ បដិករវត្តា អាគច្ឆ មយន្តេ សន្តិកេ
អាបត្តិ បដិករវស្សាមាតិ ។ ឯវព្ពេតំ លកេថ ឥច្ឆេតំ
កុសលំ ឆោ ថេ លកេថ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពាលេន
សង្ឃោ ញាបេតព្វោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ
សព្វោ សង្ឃោ សភាតំ អាបត្តិ អាបន្នោ យទា អញ្ញ
ភិក្ខុំ សុទ្ធិំ អនាបត្តិកំ បស្សិស្សតិ តទា តស្ស សន្តិកេ
តំ អាបត្តិ បដិករវស្សតីតិ វត្តា ឧទោសថោ កាតព្វោ
ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ន ត្រូវ តប្បច្ចយា ឧទោសថស្ស
អន្តរាយោ កាតព្វោ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី អា-
វាសេ តទហុទោសថេ សព្វោ សង្ឃោ សភាតាយ អា-
បត្តិយា វេមតិកោ ហោតិ ។ ព្យត្តេន ភិក្ខុនា បដិពាលេន
សង្ឃោ ញាបេតព្វោ សុណាតុ មេ កន្តេ សង្ឃោ អយំ
សព្វោ សង្ឃោ សភាតាយ អាបត្តិយា វេមតិកោ យទា
ធិព្វេមតិកោ ភវិស្សតិ តទា តំ អាបត្តិ បដិករវស្សតីតិ
វត្តា ឧទោសថោ កាតព្វោ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ន ត្រូវ
តប្បច្ចយា ឧទោសថស្ស អន្តរាយោ កាតព្វោ ។ ឥធម
បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី អាវាសេ វស្សបកតោ សង្ឃោ

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ វិញ្ញាណៈកំលាំងយើងអាចក្តីនឹងវិញ្ញាណសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអាចក្តី

អាចក្តីហើយមក យើងទាំងឡាយនឹងសំដែងអាចក្តីក្នុងសំណាករំលោភ ។
បើសង្ឃបានការសំដែងអាចក្តីនេះដោយអាការយ៉ាងនេះ ការបាននេះជា
ការល្អ បើសង្ឃមិនបានទេ ត្រូវភិក្ខុដែលឆ្ងាសប្រតិពលឲ្យសង្ឃជ្រាបថា
បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃទាំងអស់នេះត្រូវអាចក្តី
ស្មើភាគគ្នា កាលណាសង្ឃនឹងឃើញភិក្ខុដទៃបរិសុទ្ធមិនត្រូវអាចក្តី សង្ឃ
នឹងសំដែងអាចក្តីនោះក្នុងសំណាកភិក្ខុនោះក្នុងកាលនោះ លុះនិយាយ
ហើយ ត្រូវសង្ឃធ្វើឧបោសថ ត្រូវសំដែងនូវបាតិមោក្ខ មិនត្រូវសង្ឃធ្វើ
សេចក្តីអន្តរាយដល់ឧបោសថព្រោះហេតុប៉ុណ្ណោះទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះមានសង្ឃទាំងអស់ក្នុងអាវាសមួយមានសេចក្តី
សង្ស័យក្នុងអាចក្តីស្មើភាគគ្នា ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ។ ត្រូវភិក្ខុឆ្ងាសប្រតិ-
ពលឲ្យសង្ឃជ្រាបថា បពិត្រព្រះសង្ឃដ៏ចម្រើន សូមសង្ឃស្តាប់ខ្ញុំ សង្ឃ
ទាំងអស់នេះមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអាចក្តីស្មើភាគគ្នា កាលណាសង្ឃ
អស់សេចក្តីសង្ស័យ សង្ឃនឹងសំដែងអាចក្តីនោះក្នុងកាលនោះ លុះនិយាយ
ហើយត្រូវសង្ឃធ្វើឧបោសថ ត្រូវសំដែងនូវបាតិមោក្ខ មិនត្រូវសង្ឃ
ធ្វើការអន្តរាយដល់ឧបោសថព្រោះហេតុប៉ុណ្ណោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ក៏ក្នុងសាសនានេះមានសង្ឃនៅចាំវិស្សក្នុងអាវាសមួយត្រូវអាចក្តី

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

សកាតំ អាបត្តិ អាបន្នោ ហោតិ ។ តេហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហំ
ឯកោ ភិក្ខុ សាមន្តា អាវាសា សន្និកំ ទាហេតព្វោ
កច្ឆារុសោ តំ អាបត្តិ បដិករិត្វា អាគច្ឆ មយន្តេ សន្និកេ
តំ អាបត្តិ បដិករិស្សាមាតិ ។ ឯវេញោតំ លកេយ្យ ឥច្ឆេតំ
កុសលំ យោ ចេ លកេថ ឯកោ ភិក្ខុ សត្តាហ កាលំកំ
ទាហេតព្វោ កច្ឆារុសោ តំ អាបត្តិ បដិករិត្វា អាគច្ឆ
មយន្តេ សន្និកេ តំ អាបត្តិ បដិករិស្សាមាតិ ។

[១៧០] តេន ទោ បន សមយេន អញ្ញតវស្មី
អាវាសេ សញ្ញោ សង្ឃោ សកាតំ អាបត្តិ អាបន្នោ
ហោតិ ។ សោ ន ជាជាតិ តស្ស អាបត្តិយា នាមំ ន
តោតំ ។ តត្ថញ្ញោ ភិក្ខុ អាគច្ឆតិ ពហុស្សតោ អាគតា-
តមោ នម្មជរោ វិនយជរោ មាតិកាជរោ បណ្ឌិតោ
ព្យតោ មេធាវី លដ្ឋី កុក្កច្ឆកោ សិក្ខាការមោ ។
តមេនំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន សោ ភិក្ខុ តេនុបសង្កម៌
ឧបសង្កម៌ត្វា តំ ភិក្ខុ ឯតនរោច យោ នុ ទោ អាវុសោ
ឯវេញោតុ ករោតិ កំ នាម សោ អាបត្តិ អាបន្នតិ ។
សោ ឯវេមាហ យោ ទោ អាវុសោ ឯវេញោតុ ករោតិ

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ស្មើភាគគ្នា ។ មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវភិក្ខុទាំងឡាយនោះបញ្ជូនភិក្ខុ ១ រូប ទៅកាន់អាវាសជិតខាងក្នុងថ្ងៃនោះថា វិនៃអាវុសោ ចូរលោកទៅសំដែង អាបត្តិនោះហើយមក យើងទាំងឡាយនឹងសំដែងអាបត្តិនោះក្នុងសំណាក់ លោក ។ បើសង្ឃបានការសំដែងអាបត្តិនេះដោយអាការយ៉ាងនេះ ការ បាននេះជាការល្អ បើមិនបានទេ ត្រូវសង្ឃបញ្ជូនភិក្ខុ ១ រូបទៅក្នុងរវាង ៧ ថ្ងៃថា វិនៃអាវុសោ ចូរលោកទៅសំដែងអាបត្តិនោះហើយមក យើង ទាំងឡាយនឹងសំដែងអាបត្តិនោះក្នុងសំណាក់លោក ។

(១៧០) សម័យនោះឯង . មានសង្ឃទាំងអស់ក្នុងអាវាសមួយ ត្រូវអាបត្តិស្មើភាគគ្នា ។ សង្ឃនោះមិនដឹងឈ្មោះមិនដឹងគោត្រៃនៃអាបត្តិ នោះ ។ ភិក្ខុដទៃជាពហុសូតចេះស្ទាត់នូវព្រះត្រៃបិដក ទ្រទ្រង់ធម៌ ទ្រទ្រង់វិន័យចេះចាំមាតិកា ជាបណ្ឌិតត្រូវសម្រេចប្រាជ្ញា មានសេចក្តីខ្មាស មានសេចក្តីរំអង្គ ស្រឡាញ់ការសិក្សា មកក្នុងអាវាសនោះ ។ ភិក្ខុ ១ អង្គចូលទៅរកភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះក្នុងទីដែលភិក្ខុនោះបិតនៅ លុះចូលទៅ ដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុនោះថា វិនៃអាវុសោ ភិក្ខុណា ធ្វើយ៉ាងនេះផង ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិឈ្មោះអ្វី ។ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា វិនៃអាវុសោ ភិក្ខុណា ធ្វើយ៉ាងនេះផង ។ ភិក្ខុនោះ

ឧបោសថវិញ្ញាណ សង្ឃោ សភាភាវត្តិ អាចន្នោ

ឥមំ នាម សោ អាចន្តិ អាចជ្ជតិ ឥមំ នាម ភំ អាវុសោ
អាចន្តិ អាចន្នោ បដិករោហំ តំ អាចន្តិនំ ។ សោ
ឯវមាហ ន ខោ អហំ អាវុសោ ឯកោវ ឥមំ អាចន្តិ
អាចន្នោ អយំ សញ្ញោ សង្ឃោ ឥមំ អាចន្តិ អាចន្នោ-
តិ ។ សោ ឯវមាហ កំន្តោ អាវុសោ កវិស្សតិ បរោ
អាចន្នោ វា អនាចន្នោ វា ឥដ្ឋំ ភំ អាវុសោ សកាយ
អាចន្តិយា វុដ្ឋហានិ ។ អថខោ សោ ភិក្ខុ តស្ស
ភិក្ខុនោ វចនេន តំ អាចន្តិ បដិករិត្វា យេន តេ
ភិក្ខុ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខុ ឯតនរោច
យោ កិវ អាវុសោ ឯវញ្ញវញ្ញ ករោតិ ឥមំ នាម សោ
អាចន្តិ អាចជ្ជតិ ឥមំ នាម តុម្ភោ អាវុសោ អាចន្តិ
អាចន្នោ បដិករោថ តំ អាចន្តិនំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ
ន ឥច្ឆិសុ តស្ស ភិក្ខុនោ វចនេន តំ អាចន្តិ បដិ-
កាតុំ ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុំ ។ ឥធិ បដ
ភិក្ខុវេ អញ្ញានុស្មិ អាវុសោ សញ្ញោ សង្ឃោ សភាកំ
អាចន្តិ អាចន្នោ ហោតិ ។ សោ ន ជាវាតិ តស្ស
អាចន្តិយា នាមំ ន កោតុំ ។ តត្តញ្ញោ ភិក្ខុ អាចន្តិ

ឧបោសថពុទ្ធករៈ សង្ឃត្រូវសភាពបត្តិ

ត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ នៃអាវុសោ លោកត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះហើយ ចូរ
លោកសំដែងអាបត្តិនោះចេញ ។ ភិក្ខុនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអាវុ-
សោ មិនមែនខ្ញុំតែម្នាក់ឯងត្រូវអាបត្តិនេះឡើយ សង្ឃទាំងអស់នេះក៏ត្រូវ
អាបត្តិនេះដែរ ។ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអាវុសោ
អ្នកដទៃត្រូវ (អាបត្តិ) ក្តី មិនត្រូវក្តី នឹងធ្វើអ្វីដល់លោកបាន នៃ
អាវុសោ ណ្ហើយចូរលោកចេញចាកអាបត្តិរបស់ខ្លួនទៅ ។ ទើបភិក្ខុនោះ
សំដែងអាបត្តិនោះតាមពាក្យភិក្ខុនោះហើយ ក៏ចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយ
នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយពាក្យនេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះ
ថា នៃអាវុសោ ពូថាភិក្ខុណាធ្វើយ៉ាងនេះផង ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិឈ្មោះ
នេះ នៃអាវុសោ លោកទាំងឡាយត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះហើយ ចូរសំដែង
អាបត្តិនោះចេញ ។ ក៏ឯភិក្ខុទាំងឡាយនោះមិនប្រាថ្នាដើម្បីសំដែងអាបត្តិ
នោះតាមពាក្យភិក្ខុនោះឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលដំណើរខ្លះចំពោះ
ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់មានបន្ទូលថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ក៏ក្នុងសាសនានេះ មានសង្ឃទាំងអស់ក្នុងអាវុសមួយត្រូវអាបត្តិស្មើភាគ
គ្នា ។ សង្ឃនោះមិនដឹងនាមមិនដឹងត្រៃរបស់អាបត្តិនោះទេ ។ ភិក្ខុដទៃ

វិនយបំណែក មហាវគ្គ

តហុស្សតោ អាគតាគមោ ធម្មធរោ វិនយធរោ មាតិកា-
ធរោ បណ្ឌិតោ ព្យតោ មេធាវី លដ្ឋី កុក្កចូកោ
សិក្ខាកាមោ ។ តមេនំ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន សោ
ភិក្ខុ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា តំ ភិក្ខុ ឃំ វនេតិ
យោ នុ ខោ អាវុសោ ឃំវោវេញ្ច ករោតិ កី ធាម
សោ អាបត្តិ អាបជ្ជតិ ។ សោ ឃំ វនេតិ យោ ខោ
អាវុសោ ឃំវោវេញ្ច ករោតិ ឥមំ ធាម សោ អាបត្តិ
អាបជ្ជតិ ឥមំ ធាម ត្វំ អាវុសោ អាបត្តិ អាបន្នោ
បដិករោហិ តំ អាបត្តិនំ ។ សោ ឃំ វនេតិ ន ខោ
អហំ អាវុសោ ឃំកោ វ ឥមំ អាបត្តិ អាបន្នោ អយំ
សញ្ញោ សង្ខេបំ ឥមំ អាបត្តិ អាបន្នោតិ ។ សោ ឃំ
វនេតិ កិន្តោ អាវុសោ កវិស្សតិ បរោ អាបន្នោ វ
អនាបន្នោ វ ឥដ្ឋំ ត្វំ អាវុសោ សកាយ អាបត្តិយា
វុដ្ឋហាតិ ។ សោ ចេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ តស្ស ភិក្ខុនោ
វចនេន តំ អាបត្តិ បដិកវិត្វា យេន តេ ភិក្ខុ
តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា តេ ភិក្ខុ ឃំ វនេតិ

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ជាពហុសូត ស្ងួតក្នុងព្រះត្រៃបិដក ទ្រទ្រង់ធម៌ទ្រង់វិន័យចេះបរិមាតិកា ជា
បណ្ឌិតត្រាសមានប្រាជ្ញា មានសេចក្តីខ្មាសសេចក្តីរំអង ព្រៃឡាញ់ការ
សិក្សាមកក្នុងអារាមនោះ ។ ភិក្ខុអង្គចូលទៅរកភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះក្នុងទី
ដែលភិក្ខុនោះបិតនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយបាននិយាយយ៉ាងនេះនឹងភិក្ខុ
នោះថា នៃអារាមសោ ភិក្ខុណាធ្វើយ៉ាងនេះផង ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិឈ្មោះ
អ្វីដែរឬ ។ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះនិយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារាមសោ ភិក្ខុណា
មួយធ្វើយ៉ាងនេះផង ។ ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ នៃអារាមសោ លោក
ត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះហើយ ចូរលោកសំដែងអាបត្តិនោះចេញ ។ ភិក្ខុនោះ
និយាយយ៉ាងនេះថា នៃអារាមសោ មិនមែនតែខ្ញុំម្នាក់ឯងត្រូវអាបត្តិនេះទេ
សង្ឃទាំងអស់នេះក៏ត្រូវអាបត្តិនេះដែរ ។ ភិក្ខុជាបណ្ឌិតនោះនិយាយយ៉ាង
នេះថា នៃអារាមសោ អ្នកដទៃត្រូវ(អាបត្តិ)ក្តី មិនត្រូវក្តី នឹងធ្វើអ្វីដល់
លោកបាន នៃអារាមសោ ឈ្លើយចូរលោកចេញចាកអាបត្តិរបស់ខ្លួនទៅ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើភិក្ខុនោះសំដែងអាបត្តិនោះតាមពាក្យភិក្ខុនោះ
ហើយចូលទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយនិយាយយ៉ាង

៤១១

ឧបោសថិក្ខន្ធកេ អនាថភ្នំបណ្ណសកំ ឧបោសថិករណំ

យោ កេវ អាវុសោ ឯវញ្ចវញ្ច ករោតិ ឥមំ នាម សោ
អាបត្តិ អាបជ្ជតិ ឥមំ នាម តុម្រេ អាវុសោ អាបត្តិ
អាបជ្ជា បដិករោថ តំ អាបត្តិនិ ។ តេ ចេ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ តស្ស ភិក្ខុនោ វចនេន តំ អាបត្តិ បដិករោយ្យំ
ឥច្ឆេតំ កុសលំ នោ ចេ បដិករោយ្យំ ន តេ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុ តេន ភិក្ខុនា អកាមា វចនីយាតិ ។

បោទនាវត្តរាណវារំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧១] តេន ខោ ថន សមយេន អញ្ញាតស្មី
អាវុសេ តនហុបោសថេ សម្ពហុលា អាវុសិកា ភិក្ខុ
សន្និបតិសុ ចត្តារោ វា អតិរោកា វា ។ តេ ន ជាជី-
សុ អត្តញ្ញោ^(១) អាវុសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ
ធម្មសញ្ញានោ វិទយសញ្ញានោ វត្តា សមគុសញ្ញានោ
ឧបោសថំ អកំសុ មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសីសុ ។ តេហិ
ឧទ្ទិស្សមាទេ មាតិមោក្ខេ អថញ្ញោ^(២) អាវុសិកា ភិក្ខុ
អាគច្ឆិសុ ពហុតរា ។ ភកវតោ ឯតមត្តំ អាវោចេសុ ។

១ អត្តំ អញ្ញោតិ បទប្បទោ ។ ២ អថ អញ្ញោតិ បទប្បទោ ។

ឧបោសថពូជ្ជក្កៈ ការធ្វើឧបោសថមិនត្រូវអាបត្តិមាន ១៥ យ៉ាង

នេះនឹងភិក្ខុទាំងឡាយនោះថា នៃអារុសោ ពួកភិក្ខុណារធ្វើយ៉ាងនេះមួយ ។
ភិក្ខុនោះត្រូវអាបត្តិឈ្មោះនេះ នៃអារុសោ លោកទាំងឡាយត្រូវអាបត្តិ
ឈ្មោះនេះហើយ ចូរលោកទាំងឡាយសំដែងអាបត្តិនោះចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បើភិក្ខុទាំងឡាយនោះសំដែងអាបត្តិនោះតាមពាក្យភិក្ខុនោះ ការ
សំដែងនេះជាការល្អ បើមិនសំដែងទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មិនត្រូវភិក្ខុ
នោះស្តីថាឲ្យភិក្ខុទាំងនោះឡើយ ព្រោះខ្លួនគ្មានអំណាច(ស្តីថាឲ្យគេទេ) ។

ចប់ បោះពុម្ពព្រះបណ្ឌិត ។

[១៧១] សម័យនោះឯង ក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមសិកភិក្ខុ^(១)
ជាច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថ
ថ្ងៃនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា ពួកអារាមសិកភិក្ខុឯទៀតមិនទាន់
មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏សំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថា
ជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែង
បាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ (ស្រាប់តែ
មាន) ពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងវេលានោះ ។ ភិក្ខុទាំង
នោះបានក្រាបចូលសេចក្តីនេះចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគ ។ ព្រះអង្គទ្រង់

១ ភិក្ខុដែលនៅជាប់គ្នាដំបូងអារាមណាមួយ គឺមិនមែនជាអារាមពួកភិក្ខុ ។

វិធីបិដកេ មហាវគ្គ

ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញត្ថស្មី អាវាសេ តទហុចោសយេ
សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្កបតន្តិ ចត្តារោ វា
អតិវេកា វា តេ ន ជានន្តិ អត្តញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ
អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញោ វិធីយសញ្ញោ វត្តា
សមគុសញ្ញោ ឧចោសថំ ករោន្តិ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិ-
សន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិស្សមារេ ចាតិមោក្ខេ អថញ្ញោ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ ពហុតវា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុហិ បុន ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ
អនាបតិ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញត្ថស្មី អាវាសេ
តទហុចោសយេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្កបតន្តិ
ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ន ជានន្តិ អត្តញ្ញោ អាវា-
សិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញោ វិធីយ-
សញ្ញោ វត្តា សមគុសញ្ញោ ឧចោសថំ ករោន្តិ
ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិស្សមារេ ចាតិ
មោក្ខេ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ សម-
សមា ។ ឧទ្ទិស្មំ សុឧទ្ទិស្មំ អវសេសំ សោតតំ ។

វិន័យបំណង មហាវគ្គ

ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងអំឡុងស្រែក មាន
អារាមសិក្សាច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុង
ទេវបុរសថវ័យនោះ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួកអារាមសិក្សាដទៃ
មិនទាន់មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់
ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើទេវបុរសថ សំដែង
បាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ស្រាប់តែមាន
ពួកអារាមសិក្សាដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខឡើងម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុ
អ្នកសំដែងមិនត្រូវរាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុង
សាសនានេះ បើក្នុងអំឡុងស្រែក មានអារាមសិក្សាជាច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូប
ឬច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទេវបុរសថវ័យនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
មិនបានដឹងថា មានពួកអារាមសិក្សាដទៃមិនទាន់មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុ
ទាំងឡាយនោះក៏សំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់
ថាព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើទេវបុរសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំង
នោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ស្រាប់តែមានពួកអារាមសិក្សាដទៃចំនួនរដ្ឋ ។
គ្មានមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ទេស្តសំដែងភិក្ខុសំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះថា
សំដែងហើយដោយប្រពៃ ត្រូវតែស្តាប់ទេស្តសំដែងសេសសល់អំពីនោះចុះ ។

៤១៧

ឧបោសថវិញ្ញាណេ អនាបត្តិបណ្ណាសកំ ឧបោសថវិញ្ញាណំ

ឧទ្ទេសកាណំ អនាបត្តិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញាតស្មី
អាវាសេ តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ
សន្និបតន្តំ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ន ជានន្តិ
អត្តញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្ម-
សញ្ញានោ វិនយសញ្ញានោ វត្តា សមគុសញ្ញានោ ឧបោ-
សថំ ករោន្តំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តំ ។ តេហិ ឧទ្ទិស្ស-
មានេ ចាតិមោក្ខេ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ
ថោកតវា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ អវសេសំ សោតតំ ។
ឧទ្ទេសកាណំ អនាបត្តិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញាតស្មី
អាវាសេ តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ
សន្និបតន្តំ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ន ជានន្តិ
អត្តញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្ម-
សញ្ញានោ វិនយសញ្ញានោ វត្តា សមគុសញ្ញានោ ឧបោ-
សថំ ករោន្តំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តំ ។ តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋ-
មត្តេ ចាតិមោក្ខេ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ការធ្វើឧបោសថមិនត្រូវអាបត្តិមាន ១៥យ៉ាង

ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាង ទៀតក្នុងសាសនានេះ បើមានពួកអារាមសិកភិក្ខុជាច្រើនរូប គឺចំនួន ៤រូបឬច្រើនជាង ៤រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទីអារាមសិក ១ ក្នុងឧបោសថវិញ្ញាណៈ នោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់ មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះក៏សំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថា ជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែង បាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ក៏មាន ពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃតិចជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ឧទ្ទេសដែលភិក្ខុ បានសំដែងហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងហើយដោយប្រពៃ ត្រូវតែស្តាប់ ឧទ្ទេសសេសសល់អំពីនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិ ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាមសិក មានពួកអារាមសិកភិក្ខុជាច្រើនរូប គឺចំនួន ៤រូបឬច្រើនជាង ៤រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវិញ្ញាណៈ នោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួក អារាមសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះសំគាល់ ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើ ឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះទើបតែនឹងសំដែង បាតិមោក្ខរួចទៅហើយ ស្រាប់តែមានពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមក

វិនយបីជំពេក មហាវិញ្ញា

ពហុតវា ។ តេហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហំ បុន ទាតិមោក្ខំ
ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកាធំ អនាបត្តិ ។ ឥធម បន
ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី អាវាសេ តទហុទោសថេ សម្ពហុ-
លា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្ខបតន្តំ ចត្តារោ វា អតិវេកា
វា ។ តេ ន ជាទន្តំ អត្តញ្ញា អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគ-
តាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញំនោ វិនយសញ្ញំនោ វត្តា ស-
មគ្គសញ្ញំនោ ឧទោសថំ ករោន្តំ ទាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតំ ។
តេហំ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ ទាតិមោក្ខេ អថញ្ញោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ សមសមា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ
សន្តិកេ ទាវិសុទ្ធិំ អាវោចេតព្វា ។ ឧទ្ទេសកាធំ អ-
នាបត្តិ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី អាវាសេ តទ-
ហុទោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្ខបតន្តំ
ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ន ជាទន្តំ អត្តញ្ញា
អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញំនោ
វិនយសញ្ញំនោ វត្តា សមគ្គសញ្ញំនោ ឧទោសថំ ករោន្តំ

វិធីបដិសេធ មហាវគ្គ

ដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិ-
មោក្ខម្តងទៀត ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម១ មានពួកអារាមិកភិក្ខុច្រើន
រួច គឺចំនួន៤ រួចច្រើនជាង៤ រួចឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវិថូ
នោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់
មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជា
វិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិ-
មោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចទៅហើយ
ស្រាប់តែមានពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃចំនួនស្មើៗ គ្នាមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។
បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះថា បានសំដែងល្អ
ហើយ ។ ពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់បារិសុទ្ធិក្នុងសំណាកភិក្ខុទាំង
ឡាយដែលធ្វើឧបោសថហើយនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិ
ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម១ មាន
ពួកអារាមិកភិក្ខុច្រើនរួច គឺចំនួន៤ រួចច្រើនជាង៤ រួចឡើងទៅ ប្រជុំគ្នា
ក្នុងឧបោសថវិថូនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួកអារាមិកភិក្ខុ
ដទៃមិនទាន់មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយនោះសំគាល់ថាជាធម៌
សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ

ឧបោសថក្នុងកេ អនាបត្តិបណ្ណាសកំ ឧបោសថករណំ

មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ មាតិ-
មោក្ខេ អថញ្ញេ អារាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ ដោក-
តវា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ សន្តិកេ ចារិសុទ្ធិ
អាវេចេតព្វា ។ ឧទ្ទេសកានំ អនាបត្តិ ។ ឥធន
បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី អារាសេ តទហុចោសថេ
សម្ពហុលា អារាសិកា ភិក្ខុ សន្និបតន្តិ ចត្តារោ វា
អតិវេកា វា ។ តេ ន ជាទន្តិ អត្តញ្ញេ អារាសិកា ភិក្ខុ
អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញាវោ វិនយសញ្ញាវោ វត្តា
សមគ្គសញ្ញាវោ ឧបោសថំ ករោន្តិ មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិ-
សន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ មាតិមោក្ខេ អវុដ្ឋិតាយ បរិ-
សាយ អថញ្ញេ អារាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ ពហុតវា ។
តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ បុន មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតព្វំ ។
ឧទ្ទេសកានំ អនាបត្តិ ។ ឥធន បន ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មី
អារាសេ តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អារាសិកា
ភិក្ខុ សន្និបតន្តិ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ន
ជាទន្តិ អត្តញ្ញេ អារាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ

ឧបោសថវិទ្យា: ការធ្វើឧបោសថមិនត្រូវអាចគ្នាមាន ១៥ យ៉ាង

សំដែងបាតិមាត្រឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមាត្រ
រួចហើយ ស្រាប់តែមានអារាមសិកភិក្ខុដទៃតិចជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។
បាតិមាត្រដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងរួចហើយ
អារាមសិកភិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់ប្រាសុទ្ធក្នុងសំណាកភិក្ខុទាំងឡាយនោះចុះ ។
ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាចគ្នាឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
សាសនានេះ បើក្នុងអារាម ១ មានពួកអារាមសិកភិក្ខុច្រើនរូប គឺ
ចំនួន៤ រូបច្រើនជាង៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវិថីនោះ ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះមិនបានដឹងថាមានពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់ឡើយ ។
ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា
ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមាត្រឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំង
នោះទើបតែសំដែងបាតិមាត្ររួចហើយ ភិក្ខុបរិសទ្យក៏មិនទាន់ត្រាកចេញ
ទៅឡើយ ស្រាប់តែមានពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេល
នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមាត្រម្តងទៀត ។
ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាចគ្នាឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនា
នេះ បើក្នុងអារាម ១ មានអារាមសិកភិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន៤ រូបច្រើន
ជាង៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវិថីនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបាន
ដឹងថាមានពួកអារាមសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

ធម្មសញ្ញោ វិទយសញ្ញោ វគ្គោ សមគ្គសញ្ញោ ទ-
ទោសបំ ករោន្តំ ទាតិមោក្ខំ ទុទ្ទិសន្តំ ។ តេហំ ទុទ្ទិដ្ឋ-
មត្តោ ទាតិមោក្ខោ អវុដ្ឋិតាយ បរិសាយ អថព្រោ អារា-
សំកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តំ សមសមា ។ បេ ។ ថេតតតរា ។
ទុទ្ទិដ្ឋំ សុទុទ្ទិដ្ឋំ តេសំ សន្តិកេ ចារិសុទ្ធិ អារោបេ-
តញ្ចា ។ ទុទ្ទេសកានំ អនាបត្តំ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ
អញ្ញានស្មី អារាសេ តទហុទោសថេ សម្មហុលា អារា-
សំកា ភិក្ខុ សន្តិបតន្តំ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។
តេ ន ថានន្តំ អត្តព្រោ អារាសំកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។
តេ ធម្មសញ្ញោ វិទយសញ្ញោ វគ្គោ សមគ្គសញ្ញោ
ទុទោសបំ ករោន្តំ ទាតិមោក្ខំ ទុទ្ទិសន្តំ ។ តេហំ
ទុទ្ទិដ្ឋមត្តោ ទាតិមោក្ខោ ឯកទាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ
អថព្រោ អារាសំកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តំ តហុតរា ។ តេហំ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហំ បុន ទាតិមោក្ខំ ទុទ្ទិសន្តំ ។ ទុទ្ទេ-
សកានំ អនាបត្តំ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ អញ្ញានស្មី
អារាសេ តទហុទោសថេ សម្មហុលា អារាសំកា ភិក្ខុ

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

សំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀង
គ្នា ក៏ធ្វើទេវទានសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ ភិក្ខុទាំងនោះទើបតែ
សំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ពួកភិក្ខុបរិសទ្យមិនទាន់ក្រែកចេញទៅឡើយ
ស្រាប់តែមានពួកអារាមសិក្ខុក្នុងវិទ្យាស្នី ។ គ្នាមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។
តិចជាន់ ។ បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចទៅហើយ ក៏ឈ្មោះថាបាន
សំដែងល្អហើយ អារាមសិក្ខុក្នុងវិទ្យាស្នីប្រាប់បុរិសទ្យមិនសំណា ភិក្ខុទាំង
នោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមសិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន
៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទេវទានសថវ្យាងនោះ ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះមិនបានដឹងថាមានពួកអារាមសិក្ខុក្នុងវិទ្យាស្នីមិនទាន់មកដល់ឡើយ ។
ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា
ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើទេវទានសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុ
ទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ភិក្ខុបរិសទ្យខ្លះក៏បានក្រែក
ចេញទៅហើយ ស្រាប់តែពួកអារាមសិក្ខុក្នុងវិទ្យាស្នីច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេល
នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តង
ទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមសិក្ខុច្រើនរូប

ឧបោសថវិទ្យា អនាមិកាស្ថាន ឧបោសថវិទ្យា

សង្ខិបតន្តិ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ន
ជាទន្តិ អត្តញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។
តេ ធម្មសញ្ញោ វិនយសញ្ញោ វត្តា សមគ្គសញ្ញោ
ឧបោសថំ ករោន្តិ មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ
ឧទ្ទិដ្ឋមត្តោ មាតិមោក្ខោ ឯកទ្វាយ វុដ្ឋិកាយ បរិ-
សាយ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ សមសមា
។ មេ ។ ថោកតវា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ សន្តិកេ
មារិសុទ្ធិ អាវេចតញ្ញោ ។ ឧទ្ទេសកានំ អនាមិកំ ។
ឥធម បន ភិក្ខុវេ អញ្ញាវស្មី អាវាសេ តទហ្មោសថេ
សម្ពហ្មណា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្ខិបតន្តិ ចត្តារោ វា
អតិវេកា វា ។ តេ ន ជាទន្តិ អត្តញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ
អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញោ វិនយសញ្ញោ
វត្តា សមគ្គសញ្ញោ ឧបោសថំ ករោន្តិ មាតិ-
មោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តោ មាតិមោក្ខោ
សព្វាយ វុដ្ឋិកាយ បរិសាយ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ
អាគច្ឆន្តិ ពហុតវា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ បុន

ឧបោសថក្នុង ការធ្វើឧបោសថមិនត្រូវអាបត្តិមាន ១៥ យ៉ាង

គឺចំនួន ៤ រូបបូច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ។
ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់
ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជារ៉ន័យ ជាពួក
សំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ពួកភិក្ខុបរិសទ្យខ្លះក៏
ក្រោកចេញទៅ ស្រាប់តែពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃស្មើ ។ គ្មានមកដល់ក្នុងពេល
នោះ ។ បេ ។ តិចជាង ។ បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះ
ថាបានសំដែងហើយ អាវាសិកភិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់បារិសទ្ធក្នុងសំណាកភិក្ខុ
ទាំងនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអាវាស ១ មានពួកអាវាសិកភិក្ខុ
ច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបបូច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថ
ថ្ងៃនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនដឹងថាមានពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់
ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជារ៉ន័យ ជាពួក
សំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។
ភិក្ខុទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចទៅហើយ ភិក្ខុបរិសទ្យទាំងអស់ក៏
បានក្រោកចេញទៅ ស្រាប់តែមានពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់
ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខ

វិធីបិណ្ឌ មហាវង្សា

ចាត់មោក្ខំ ឧទ្ទិសិត្តំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អនាបត្តំ ។
ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញានស្មី អាវាសេ តទហុចោសថេ
សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្កបតន្តិ បត្តារោ វា
អតវេកា វា ។ តេ ន ជាទន្តិ អត្តញ្ញោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញានោ វិធីយសញ្ញា-
នោ វត្តា សមគុសញ្ញានោ ឧចោសថំ ករោន្តិ ចាតិ-
មោក្ខំ ឧទ្ទិសិត្តំ ។ តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ ចាតិមោក្ខេ
សព្វាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ អថញ្ញោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ សមសមា ។ វេ ។ វោកតតា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ
សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ សន្តិកេ ចារិសុដ្ឋិ អាវោចេតវា ។
ឧទ្ទេសកានំ អនាបត្តំ ។

អនាបត្តិបណ្ណសកំ ឱដ្ឋិតំ ។

(១៧២) ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញានស្មី អាវាសេ
តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្ក-
បតន្តិ បត្តារោ វា អតវេកា វា ។ តេ ជាទន្តិ អត្តញ្ញោ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញានោ វិធីយ-
សញ្ញានោ វត្តា សមគុសញ្ញានោ ឧចោសថំ ករោន្តិ

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

ម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាចត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើកងទីអាវាស ១ មានពួកអាវាសិកភិក្ខុ
ច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបាសថ
ថ្ងៃនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនបានដឹងថា មានពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់
មកដល់ឡើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ
ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបាសថ សំដែងបាតិមោក្ខ ។
ភិក្ខុទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ភិក្ខុបរិសទ្យទាំងអស់បាន
ក្រោកចេញទៅហើយ ស្រាប់តែពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃស្មើ ។ គ្មានមកដល់
ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។ តិចជាង ។ បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចហើយ
ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងល្អហើយ អាវាសិកភិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់បារិសទ្ធិក្នុង
សំណាក់ភិក្ខុទាំងនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងមិនត្រូវអាចត្តិឡើយ ។
ចប់វិធីដែលកំពុងធ្វើចោលមិនត្រូវអាចត្តិមាន ១៥ យ៉ាង ។

(១៧២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងសាសនានេះ បើកង
ទីអាវាស ១ មានពួកអាវាសិកភិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូប
ឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបាសថថ្ងៃនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថា មានពួក
អាវាសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់ដែរ ។ ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌
សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបាសថ

ឧបោសថវិញ្ញាណ រត្តសមគ្គសញ្ញាបណ្ណសក់

ចាត់មោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិស្សមារេ ចាត់-
មោក្ខេ អថញោ អារាសិកា កិក្ខុ អាកច្ឆន្តិ ពហុតរា ។
តេហិ កិក្ខុវេ កិក្ខុហិ បុន ចាត់មោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ។
ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ បេ ។ អថញោ
អារាសិកា កិក្ខុ អាកច្ឆន្តិ សមសមា ។ បេ ។ ថោក-
តរា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ អវសេសំ សោតតំ ។
ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ ឥធម បន កិក្ខុវេ
អញ្ញាតវស្មី អារាសេ តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អា-
រាសិកា កិក្ខុ សន្និបតន្តិ ចត្តារោ វា អតិបកា វា ។
តេ ជានន្តិ អត្តញោ អារាសិកា កិក្ខុ អនាគតាតិ ។
តេ ធម្មសញ្ញានោ វិនយសញ្ញានោ វត្តា សមគ្គសញ្ញានោ
ឧចោសថំ ករោន្តិ ចាត់មោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ
ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ ចាត់មោក្ខេ អថញោ អារាសិកា កិក្ខុ
អាកច្ឆន្តិ ពហុតរា ។ តេហិ កិក្ខុវេ កិក្ខុហិ បុន ចាត់-
មោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស
។ បេ ។ អថញោ អារាសិកា កិក្ខុ អាកច្ឆន្តិ សម-
សមា ។ បេ ។ ថោកតរា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ

ឧបោសថក្នុងព្រះ វិញ្ញាណសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មសាមញ្ញពួកជាព្រមព្រៀងគ្នាមាន ១៥ យ៉ាង

សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ
ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុ
អ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ បេ ។ ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃស្ទើរ
គ្នាមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។ ភិចជានី ។ ទទេសដែលភិក្ខុបាន
សំដែងរួចទៅហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងល្អហើយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវ
ស្តាប់នូវទទេសដ៏សេសសល់ចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមិក
ភិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថ
ថ្ងៃនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថា មានពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មក
ដល់វែវ ។ ភិក្ខុទាំងនោះសំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួក
សំគាល់ថាព្រមព្រៀងគ្នា ក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ ភិក្ខុ
ទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ស្រាប់តែមានពួកអារាមិកភិក្ខុ
ដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះ
ត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀត ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ បេ ។
ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃស្ទើរ គ្នាមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។
ភិចជានី ។ បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចទៅហើយ ក៏ឈ្មោះថា

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

សន្និកេ ចារិសុទ្ធិ អាណេចេតញ្ច ។ ឧទ្ទេសកានំ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ វេទ បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញតាស្មិ អាវាសេ
តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សន្និប-
តន្តំ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ជានន្តំ អត្តញ្ញោ អាវា-
សិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ធម្មសញ្ញោ វិទយ-
សញ្ញោ វត្តា សមគុសញ្ញោ ឧចោសថំ ករោន្តំ
ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសន្តំ ។ តេហិ ឧទ្ធិជ្ជមត្តេ ចាតិមោក្ខេ
អវុដ្ឋិតាយ បរិសាយ ។ បេ ។ ឯកច្ចាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសា-
យ ។ បេ ។ សញ្ញាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ អថញ្ញោ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អាតច្ឆន្តំ ពហុតរា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ
ភិក្ខុហិ បុទ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ធិសីតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ
អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។ បេ ។ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ
អាតច្ឆន្តំ សមសមា ។ បេ ។ ថោកតរា ។ ឧទ្ធិដ្ឋំ
សុឧទ្ធិដ្ឋំ តេសំ សន្និកេ ចារិសុទ្ធិ អាណេចេតញ្ច ។
ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ ទុក្ខដស្ស ។

វត្តសមគុសញ្ញោ បណ្ណសកំ ឱដ្ឋិតំ ។

វិនយចំណក មហាវគ្គ

បានសំដែងល្អហើយ ពួកអារាមសិកកិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់បារិសុទ្ធិក្នុងសំណាក
កិក្ខុទាំងនោះចុះ ។ ពួកកិក្ខុអកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ
ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមសិកកិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន
៤ រូបច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវ័យនោះ ។ កិក្ខុទាំង
នោះដឹងថាមានពួកអារាមសិកកិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់ ។ កិក្ខុទាំងនោះ
សំគាល់ថាជាធម៌ សំគាល់ថាជាវិន័យ ជាពួកសំគាល់ថា ព្រមព្រៀង
គ្នាធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ កិក្ខុទាំងនោះទើបតែសំដែង
បាតិមោក្ខរួចហើយ កាលកិក្ខុបរិសទ្យមិនទាន់ក្រែកចេញទៅឡើយ
។ បេ ។ កាលកិក្ខុបរិសទ្យខ្លះក្រែកចេញទៅហើយ ។ បេ ។ កាល
កិក្ខុបរិសទ្យទាំងអស់បានក្រែកចេញទៅហើយ ស្រាប់តែពួកអារាមសិកកិក្ខុ
ដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលកិក្ខុទាំងឡាយ កិក្ខុទាំង
នោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀតចុះ ។ ពួកកិក្ខុអកសំដែងត្រូវអាបត្តិ
ទុកដ ។ បេ ។ ស្រាប់តែពួកអារាមសិកកិក្ខុដទៃស្ទើរ គ្នាមកដល់ក្នុងពេល
នោះ ។ បេ ។ តិចជាង ។ បាតិមោក្ខដែលកិក្ខុបានសំដែងរួចទៅហើយ
ក៏ឈ្នោះថាបានសំដែងល្អហើយ អារាមសិកកិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់បារិសុទ្ធិក្នុង
សំណាកកិក្ខុទាំងនោះចុះ ។ ពួកកិក្ខុអកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

ចប់រឿងវិញមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មជាបច្ចុប្បន្នជាព្រមព្រៀងគ្នាហើយធ្វើ
ឧបោសថមាន ១៥ យ៉ាង ។

ឧបោសថិក្ខុវិញ្ញាណ វេមតិកបណ្ណសកំ ឧបោសថិកវណំ

(១៧៣) ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតវស្មី អាវាសេ
តទហុបោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្កប-
តន្តិ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ជាទន្តិ អត្តញ្ញ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ កប្បតិ ធុ ខោ
អម្ពាតំ ឧបោសថោ កាតុំ ទ ធុ ខោ កប្បតិ
វេមតិកា ឧបោសថំ ករោន្តិ មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។
តេហិ ឧទ្ទិស្សមាទេ មាតិមោក្ខេ អថញ្ញោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ ពហុតរា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ
បុន មាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកាធំ អាបត្តិ
ទុក្កជស្ស ។ បេ ។ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ
សមសមា ។ បេ ។ ថោកតរា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ
អវសេសំ សោតតំ ។ ឧទ្ទេសកាធំ អាបត្តិ ទុក្ក-
ជស្ស ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតវស្មី អាវាសេ តទហុ-
បោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សង្កបតន្តិ
ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ជាទន្តិ អត្តញ្ញ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ កប្បតិ ធុ ខោ
អម្ពាតំ ឧបោសថោ កាតុំ ទ ធុ ខោ កប្បតិ

៦) របស់បិទ្ខន្តរៈ ការធ្វើទោសបិប្រកបដោយសេចក្តីសង្ស័យមាន ១៥ យ៉ាង

(១៧៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងសាសនានេះ បើក្នុង
ទីភាវស ១ មានពួកភាវសិកភិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូប
ឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទេវបុរសថវ្យុនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថា មានពួក
ភាវសិកភិក្ខុដទៃមកមិនទាន់ដល់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះក៏មានសេចក្តីសង្ស័យ
ថា យើងគួរធ្វើទេវបុរសថវ្យុមិនគួរធ្វើទេ ហើយចេះតែធ្វើទេវបុរសថ សំដែង
បាតិមោក្ខទៅ ។ កាលដែលភិក្ខុទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ស្រាប់
តែពួកភាវសិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នក
សំដែងត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ បេ ។ ស្រាប់តែពួកភាវសិកភិក្ខុដទៃស្មើ ។ គ្នា
មកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។ តិចជាង ។ ទេវបុរសដែលភិក្ខុបានសំដែង
រួចហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងរួចហើយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវស្តាប់ទេវបុរស
ដ៏សេសសល់ចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីភាវស ១ មានពួកភាវសិកភិក្ខុច្រើនរូប
គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទេវបុរសថវ្យុនោះ ។
ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថា មានពួកភាវសិកភិក្ខុដទៃមិនទាន់មកដល់ ។ ភិក្ខុទាំង
នោះមានសេចក្តីសង្ស័យថា យើងគួរធ្វើទេវបុរសថវ្យុមិនគួរធ្វើទេ ហើយ

៤២៤

វិនយចំពោះ មហាវញ្ញោ

វេមតិកា ឧបោសថំ កកោន្តំ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តំ ។
តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តោ ចាតិមោក្ខោ ។ បេ ។ អវុដ្ឋតាយ
បរិសាយ ។ បេ ។ ឯកច្ឆាយ វុដ្ឋតាយ បរិសាយ ។ បេ ។
សព្វាយ វុដ្ឋតាយ បរិសាយ អថញ្ញោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តំ ពហុតរា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ
បុណ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ
ទុក្កដស្ស ។ បេ ។ អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ
សមសមា ។ បេ ។ ថោកតរា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ
សន្តិកេ ចារិសុទ្ធិ អាវោចេតញ្ញា ។ ឧទ្ទេសកានំ
អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។

វេមតិកបណ្ណាសកំ និដ្ឋិតំ ។

(១៧/៤) ឥធិ បុណ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតស្មី អាវាសេ
តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សន្និ-
បតន្តំ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ជានន្តំ អត្តញ្ញោ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាតតាតិ ។ តេ កច្ចុតេវ អញ្ញាកំ

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ចេះតែធ្វើទុរោសថ សំដែងបាតិមោក្ខ ។ កាលដែលភិក្ខុទាំងនោះទើបនឹង
សំដែងបាតិមោក្ខរួច ។ ថេ ។ កាលភិក្ខុបរិសទ្យមិនទាន់បានក្រែកចេញ
នៅឡើយ ។ ថេ ។ កាលភិក្ខុបរិសទ្យពួកខ្លះបានក្រែកចេញទៅហើយ
។ ថេ ។ កាលភិក្ខុបរិសទ្យទាំងអស់បានក្រែកចេញទៅហើយ ស្រាប់
តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នក
សំដែងត្រូវអាចត្តិទុក្ខ ។ ថេ ។ ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃស្មើៗ . គ្នា
មកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ថេ ។ តិចជាង ។ បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបានសំដែង
រួចទៅហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងរួចហើយ អារាមិកភិក្ខុដទៃត្រូវ
ប្រាប់បារិសុទ្ធិក្នុងសំណា ភិក្ខុទាំងនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវ
អាចត្តិទុក្ខ ។

ចប់រឿងភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យហើយធ្វើទោសថ៍មាន ១៥ យ៉ាង ។

(១៧៤) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងសាសនានេះ បើ
ក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមិកភិក្ខុច្រើនរូប តិចនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង៤
រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទុរោសថវិថីនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថា មាន
ពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃមកមិនទាន់ដល់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីរង្ស័យថា

ឧបោសថវិទ្យា កុក្កុច្ឆ័យ្យកតបណ្ណសកំ ឧបោសថករណំ

ឧបោសថោ កាតុំ ន អម្ពាតំ ន កប្បតីតិ កុក្កុច្ឆ-
បកតា ឧបោសថំ ករោន្តិ ចាតិមោត្តំ ឧទ្ទិសន្តិ ។
តេហំ ឧទ្ទិស្សមាលេ ចាតិមោត្តេ អថពោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ អាភច្ឆន្តិ ពហុតរា ។ តេហំ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ
បុន ចាតិមោត្តំ ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ
ទិក្កជស្ស ។ បេ ។ អថពោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាភច្ឆន្តិ
សមសមា ។ បេ ។ ថោកតរា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ
អវសេសំ សោតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ ទិក្កជស្ស ។
វេជ បន ភិក្ខុវេ អញ្ញាតវស្មី អាវាសេ តទហុបោសថេ
សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សន្និបតន្តិ ចត្តារោ វា
អតិវេកា វា ។ តេ ជានន្តិ អត្តពោ អាវាសិកា ភិក្ខុ
អនាគតាតិ ។ តេ កប្បតេវ អម្ពាតំ ឧបោសថោ
កាតុំ ន អម្ពាតំ ន កប្បតីតិ កុក្កុច្ឆបកតា
ឧបោសថំ ករោន្តិ ចាតិមោត្តំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហំ
ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ ចាតិមោត្តេ ។ បេ ។ អវុដ្ឋិតាយ បរិ-
សាយ ។ បេ ។ ឯកទ្វាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ ។ បេ ។
សព្វាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ អថពោ អាវាសិកា

ឧបោសថវិទ្ធុនាមៈ ការធ្វើឧបោសថដោយមានសេចក្តីរៀនមាន ១៥ យ៉ាង

យើងគួរតែធ្វើឧបោសថ មិនមែនថាយើងមិនគួរធ្វើទេ ហើយក៏ធ្វើឧបោសថ
សំដែងបាតិមោក្ខទៅ ។ កាលភិក្ខុទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ស្រាប់
តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃ ច្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នក
សំដែងត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ បេ ។ ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃស្មើៗ គ្នា
មកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។ តិចជាង ។ ទទេសដែលភិក្ខុបានសំដែង
ហើយក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងល្អហើយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវស្តាប់ទទេសដ៏
សេសសល់ចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមិកភិក្ខុច្រើនរូប គឺ
ចំនួន ៤ រូបច្រើនជាង ៤ រូបឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវិទ្ធុនោះ ។
ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថា មានពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃមកមិនទាន់ដល់ ។ ភិក្ខុទាំង
នោះមានសេចក្តីរៀនថា យើងរាល់គ្នាគួរតែធ្វើឧបោសថ មិនមែនថា
យើងមិនគួរធ្វើទេ ហើយក៏ធ្វើឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខទៅ ។ កាលដែល
ភិក្ខុទាំងនោះទើបតែសំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ។ បេ ។ កាលភិក្ខុបរិសុទ្ធ
មិនទាន់ត្រាកចេញនៅឡើយ ។ បេ ។ កាលភិក្ខុបរិសុទ្ធពួកខ្លះត្រាក
ចេញទៅហើយ ។ បេ ។ កាលភិក្ខុបរិសុទ្ធទាំងអស់ត្រាកចេញទៅហើយ

វិនយបិដកេ មហាវគ្គោ

ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ ពហុតរា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ
បុន ហតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសិតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ
ទុក្ខជស្ស ។ បេ ។ អដញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ
សមសមា ។ បេ ។ យោកតរា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ
តេសំ សន្តិកេ ហិសុទ្ធិ អាវេចេតព្វា ។ ឧទ្ទេស-
កានំ អាបត្តិ ទុក្ខជស្ស ។

កុក្កុច្ឆាយកធម្មណ្ណរសកំ និដ្ឋិតំ ។

[១៧៥] ឥធម បន ភិក្ខុវេ អញ្ញាតស្មី អាវាសេ
តទហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សន្និ-
បតន្តិ បត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ជានន្តិ អត្តញ្ញោ
អាវាសិកា ភិក្ខុ អយាតតាតិ ។ តេ នស្សន្តេតេ^(១)
វិនស្សន្តេតេ កោ តេហិ អត្តោតិ ភេទបុវេក្ខារា ឧចោ-
សថំ ករោន្តិ ហតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិស្ស-
មារេ ហតិមោក្ខេ អដញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាគច្ឆន្តិ
ពហុតរា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ បុន ហតិមោក្ខំ

១ នស្សន្ត ឯតេតិ បទព្ធពោ ។

វិន័យបិដក មហាវគ្គ

ទើបមាន ពួកអារាវសិកកិត្តិយ៍ទ្រើនជាងមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខម្តងទៀតចុះ ។ ពួកភិក្ខុ
អ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ បេ ។ ស្រាប់តែពួកអារាវសិកកិត្តិយ៍ស្មើ ។
គ្នាមកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ បេ ។ ភិចជានី ។ បាតិមោក្ខដែលភិក្ខុបាន
សំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងរួចហើយ អារាវសិកកិត្តិយ៍ទ្រើន
ប្រាប់បារិសុទ្ធិក្នុងសំណាក់ភិក្ខុទាំងនោះចុះ ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែង ត្រូវ
អាបត្តិទុកដ ។

ចប់រឿងភិក្ខុធ្វើទោសចិណ្ឌិយមានសេចក្តីរង្គៀសមាន ១៥ យ៉ាង ។

(១៧៥) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងសាសនានេះ បើក្នុង
ទំហាក់ស ១ មានពួកអារាវសិកកិត្តិយ៍ច្រើនរួច គឺចំនួន ៤ រួចឬច្រើនជាង ៤ រួច
ឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទោសថវិថីនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះដឹងថាមានពួក
អារាវសិកកិត្តិយ៍មកមិនទាន់ដល់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមានបំណងនឹងបំបែកថា
ពួកភិក្ខុនេះចូរចាត់បង់ទៅ ពួកភិក្ខុនេះចូរវិនាសទៅ ប្រយោជន៍អ្វីដោយភិក្ខុ
ទាំងនោះ ហើយក៏ធ្វើទោសថ សំដែងបាតិមោក្ខទៅ ។ កាលដែលភិក្ខុ
ទាំងនោះកំពុងសំដែងបាតិមោក្ខ ស្រាប់តែពួកអារាវសិកកិត្តិយ៍ច្រើនជាង
មកដល់ក្នុងពេលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែង

៤២២

ឧបោសថិក្ខុវិញ្ញាណ ឆាទបុរេព្រាហ្មណ្ណសកំ ឧបោសថិករណំ

ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាបត្តិ ឪល្លច្ចយស្ស ។ បេ ។
អថញ្ញា អាវាសិកា ភិក្ខុ អាភច្ឆន្តិ សមសមា ។ បេ ។
យោកេតវា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ អវសេសំ សោតតំ ។ ឧទ្ទេ-
សកានំ អាបត្តិ ឪល្លច្ចយស្ស ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ អញ្ញា-
តាស្មី អាវាសេ តទហុមោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា
ភិក្ខុ សង្ខបតន្តិ ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ជាទន្តិ
អត្តញ្ញា អាវាសិកា ភិក្ខុ អនាគតាតិ ។ តេ ទស្សន្តេតេ
វិទស្សន្តេតេ កោ តេហិ អត្តាតិ ភេទបុរេក្ខារា ឧមោស-
ថំ ករោន្តិ ចាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសន្តិ ។ តេហិ ឧទ្ទិដ្ឋមត្តេ
ចាតិមោក្ខំ ។ បេ ។ អវុដ្ឋិតាយ បរិសាយ ។ បេ ។
ឯកទ្ធាយ វុដ្ឋិតាយ បរិសាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ វុដ្ឋិ-
តាយ បរិសាយ អថញ្ញា អាវាសិកា ភិក្ខុ អាភច្ឆន្តិ
តហុតវា ។ តេហិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុហិ បុន ចាតិមោក្ខំ

ឧបោសថិច្ចន្តរៈ ការធ្វើឧបោសថដោយមានបំណងនឹងបំបែកសង្ឃឋាន ១៥ យ៉ាង

បាតិមោក្ខម្ពន្ធនៀត ។ ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវអាចត្តិថ្កល្យច្ច័យ ។ បេ ។
ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃស្មើ ។ តាមកងលក្ខណ៍ពេលនោះ ។ បេ ។
តិចជាង ។ ឧទ្ទេសដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែង
ល្អហើយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវស្តាប់ឧទ្ទេសដ៏សេសសល់ចុះ ។ ពួកភិក្ខុ
អ្នកសំដែងត្រូវអាចត្តិថ្កល្យច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនា
នេះ បើក្នុងទីអារាម ១ មានពួកអារាមិកភិក្ខុច្រើនរួច គឺចំនួន ៤ រួច
ឬច្រើនជាង ៤ រួចឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងឧបោសថវិថ្វនោះ ភិក្ខុទាំងនោះ
ដឹងថា មានពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃមកមិនទាន់ដល់ ។ ភិក្ខុទាំង
នោះមានបំណងនឹងបំបែកថា ភិក្ខុទាំងនេះចូរចាត់ចែងទៅចុះ ភិក្ខុទាំង
នេះចូរវិនាសទៅចុះ ប្រយោជន៍អ្វីដោយភិក្ខុទាំងនោះ ហើយក៏ធ្វើ
ឧបោសថ សំដែងបាតិមោក្ខឡើង ។ កាលដែលភិក្ខុទាំងនោះទើបតែ
សំដែងបាតិមោក្ខរួចហើយ ។ បេ ។ កាលដែលភិក្ខុបរិសទ្យមិនទាន់បាន
ក្រោកចេញនៅឡើយ ។ បេ ។ កាលដែលភិក្ខុបរិសទ្យពួកខ្លះបានក្រោក
ចេញទៅហើយ ។ បេ ។ កាលដែលភិក្ខុបរិសទ្យទាំងអស់បានក្រោក
ចេញទៅហើយ ស្រាប់តែពួកអារាមិកភិក្ខុដទៃច្រើនជាងមកដល់ក្នុង
ពេលនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុទាំងនោះត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខ

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

ឧទ្ទិសិតតំ ។ ឧទ្ទេសកានំ អាមត្តិ វុល្លច្ចយស្ស ។ បេ ។
អថញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អាភិក្ខុន្តិ សមសមា ។ បេ ។
យោកតវា ។ ឧទ្ទិដ្ឋំ សុឧទ្ទិដ្ឋំ តេសំ សន្តិកេ ចារិស្សុទ្ធិ
អាវោចតត្វា ។ ឧទ្ទេសកានំ អាមត្តិ វុល្លច្ចយស្ស ។

ហេទុបេញ្ញាបណ្ណាសកំ ធិដ្ឋិតំ ។

ចញ្ញវិសតិកំ ធិដ្ឋិតំ ។

[១៧៦] ឥធម បទ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតវស្មី អាវាសេ តទ-
ហុចោសថេ សម្ពហុលា អាវាសិកា ភិក្ខុ សន្តិបត្តន្តិ
ចត្តារោ វា អតិវេកា វា ។ តេ ធម^(១) ជាធិដ្ឋិតំ អញ្ញោ អាវា-
សិកា ភិក្ខុ អន្តោសីមំ ឌីក្កមន្តិកំ ។ បេ ។ តេ ធម^(២) ជា-
ធិដ្ឋិតំ អញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អន្តោសីមំ ឌីក្កនាតិ
។ បេ ។ តេ ធម^(៣) បស្សន្តិ អញ្ញោ អាវាសិកេ ភិក្ខុ អន្តោ-
សីមំ ឌីក្កមន្តិ ។ បេ ។ តេ ធម^(៤) បស្សន្តិ អញ្ញោ អាវាសិ-
កេ ភិក្ខុ អន្តោសីមំ ឌីក្កនេ ។ បេ ។ តេ ធម^(៥) សុណាន្តិ
អញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អន្តោសីមំ ឌីក្កមន្តិកំ ។ បេ ។
តេ ធម^(៦) សុណាន្តិ អញ្ញោ អាវាសិកា ភិក្ខុ អន្តោសីមំ

១-២-៣-៤-៥-៦ រក្ខតិ ហេតុតេ ច ឧបាសិកាហេតុតេ ច ឧសទ្ធា ធិដ្ឋិតំ ។

វិទេយបិដក មហាវគ្គ

ម្តងទៀត ។ តែពួកភិក្ខុអ្នកសំដែងត្រូវអាបត្តិថ្មល្ងាច ។ បេ ។ ស្រាច់តែ
ពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃស្មើ ។ គ្មានកងដល់កងពេលនោះ ។ បេ ។ ភិចជាង ។
បាតិមាត្រដែលភិក្ខុបានសំដែងរួចហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានសំដែងល្អហើយ
អាវាសិកភិក្ខុដទៃត្រូវប្រាប់ប្រារស្មទិក្ខុសំណាកពួកភិក្ខុទាំងនោះចុះ ។ ឯ
ពួកភិក្ខុអ្នកសំដែង ត្រូវអាបត្តិថ្មល្ងាច ។

ធម៌ប្រើឯកប្បដិទេសចេសចិដោយមានបំណងនឹងបំបែកសង្ឃមាត ១៥ យ៉ាង ។

ធម៌ពិក ២៥ ។

(១៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងសាសនានេះ បើក្នុង
ទីអាវាស ១ មានពួកអាវាសិកភិក្ខុច្រើនរូប គឺចំនួន ៤ រូបឬច្រើនជាង ៤ រូប
ឡើងទៅ ប្រជុំគ្នាក្នុងទេវបាសថវ័យនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនដឹងថា ពួក
អាវាសិកភិក្ខុដទៃដើរចូលមកខាងក្នុងសីមាឡើយ ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
មិនដឹងថា ពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃបានដើរចូលមកខាងក្នុងសីមាហើយ
។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនឃើញពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃកំពុងដើរចូលមក
ខាងក្នុងសីមាឡើយ ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនឃើញពួកអាវាសិកភិក្ខុ
ដទៃបានដើរចូលមកខាងក្នុងសីមា ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិនឮថា ពួក
អាវាសិកភិក្ខុដទៃដើរចូលមកខាងក្នុងសីមា ។ បេ ។ ភិក្ខុទាំងនោះមិន
ឮថា ពួកអាវាសិកភិក្ខុដទៃបានដើរចូលមកខាងក្នុងសីមា ។ បេ ។ អាវាសិក-

៤២៧

ឧបោសថិក្ខន្ធតេ ឧបោសថិវិសស្ស ភាសត្តំ ឧបោសថិករណំ

ឡិក្កន្តាតិ ។ បេ ។ អាវាសិកេន អាវាសិកា... ឯក-
សតបញ្ចសត្តតិកិកេនយេតោ អាវាសិកេន អាគន្ធកា
អាគន្ធកេន អាវាសិកា អាគន្ធកេន អាគន្ធកាតិ
បេយ្យាលុទ្ធខេន សត្តតិកសតានិ ហោន្តិ ។

(១៧៧) ឥធម បទ ភិក្ខុវេ អាវាសិកានំ ភិក្ខុនំ
ចានុទ្ទសោ ហោតិ អាគន្ធកានំ បណ្ណាសោ ។ សចេ
អាវាសិកា ពហុតវ ហោន្តិ អាគន្ធកេហិ អាវា-
សិកានំ អនុវត្តិតតំ ។ សចេ សមសមា ហោន្តិ
អាគន្ធកេហិ អាវាសិកានំ អនុវត្តិតតំ ។ សចេ
អាគន្ធកា ពហុតវ ហោន្តិ អាវាសិកេហិ អាគន្ធកានំ
អនុវត្តិតតំ ។ ឥធម បទ ភិក្ខុវេ អាវាសិកានំ ភិក្ខុនំ
បណ្ណាសោ ហោតិ អាគន្ធកានំ ចានុទ្ទសោ ។ សចេ
អាវាសិកា ពហុតវ ហោន្តិ អាគន្ធកេហិ អាវាសិកានំ
អនុវត្តិតតំ ។ សចេ សមសមា ហោន្តិ អាគន្ធកេហិ
អាវាសិកានំ អនុវត្តិតតំ ។ សចេ អាគន្ធកា ពហុតវ
ហោន្តិ អាវាសិកេហិ អាគន្ធកានំ អនុវត្តិតតំ ។

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ការធ្វើឧបោសថផ្សេងៗ (ដោយសំណាប) នៃថ្ងៃឧបោសថ

ភិក្ខុនីណាវាសិកភិក្ខុមានចំនួន ១៧៥ ភិក្ខុនីយ អាគន្ធកភិក្ខុនីណាវាសិកភិក្ខុ
ក៏មានចំនួន ១៧៥ ភិក្ខុនីយដែរ អាវាសិកភិក្ខុនីអាគន្ធកភិក្ខុក៏មានចំនួន
១៧៥ ភិក្ខុនីយដែរ អាគន្ធកភិក្ខុនីអាគន្ធកភិក្ខុផងគ្នាក៏មានចំនួន ១៧៥
ភិក្ខុនីយដែរ បូករួមទាំងអស់ត្រូវជា ៧០០ ភិក្ខុនីយ ដោយបេយ្យាលមុខ ។

(១៧៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងសាសនានេះ បើថ្ងៃ
ទី ១៤ ជាថ្ងៃប្រសព្វពួកអាវាសិកភិក្ខុ ថ្ងៃទី ១៥ ជាថ្ងៃប្រសព្វពួកអាគន្ធកភិក្ខុ ។
បើពួកអាវាសិកច្រើនជាង ត្រូវពួកអាគន្ធកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាមពួកអាវា-
សិកភិក្ខុវិញចុះ(១) ។ បើទុកជាស្មើ គ្នាគឺត្រូវតែពួកអាគន្ធកភិក្ខុប្រព្រឹត្ត
តាមពួកអាវាសិកភិក្ខុដែរ ។ បើពួកអាគន្ធកភិក្ខុច្រើនជាង ត្រូវពួក
អាវាសិកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាមពួកអាគន្ធកភិក្ខុវិញចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្នុងសាសនានេះ បើថ្ងៃទី ១៥ ជាថ្ងៃប្រសព្វពួកអាវាសិកភិក្ខុ ថ្ងៃទី ១៤
ជាថ្ងៃប្រសព្វពួកអាគន្ធកភិក្ខុ ។ បើពួកអាវាសិកភិក្ខុច្រើនជាង ត្រូវពួក
អាគន្ធកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាមពួកអាវាសិកភិក្ខុចុះ ។ បើចំនួនស្មើ គ្នាទេ
ត្រូវពួកអាគន្ធកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាម ពួកអាវាសិកភិក្ខុវិញ ។ បើពួកអាគន្ធក
ភិក្ខុច្រើនជាង ត្រូវពួកអាវាសិកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាមពួកអាគន្ធកភិក្ខុវិញចុះ ។

---

១ អង្គិកថា ពួកភិក្ខុនៅក្នុងអាវាសថាថ្ងៃបាតុទូសីឧបោសថ ចំណែកខាងពួកភិក្ខុផែលមកពី
ផែនខាងក្រៅថ្ងៃបណ្ណាទូសីឧបោសថ បើពួកភិក្ខុនៅក្នុងអាវាស (ច្រើនជាង) បានធ្វើបុព្វកិច្ច
ថា អង្គិកថាថាបាតុទូសោតិយ្យេហើយ ត្រូវតែពួកអាគន្ធកភិក្ខុប្រព្រឹត្តតាម កុំរឹងទឹងឡើយ ។

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

ឥធម បធម ភិក្ខុវេ អាវាសិកានំ ភិក្ខុនំ ចានិបទោ
ហោតិ អាគន្ធកានំ បណ្ណារសោ ។ សចេ អាវាសិកា
ពហុតវា ហោន្តិ អាវាសិកេហិ អាគន្ធកានំ ធាកាមា
ធាតញ្ចា សាមគ្គី អាគន្ធកេហិ ជិស្សីមំ កន្ធា ឧទោស-
ថោ កាតញ្ចោ ។ សចេ សមសមា ហោន្តិ អាវាសិ-
កេហិ អាគន្ធកានំ ធាកាមា ធាតញ្ចា សាមគ្គី អាគន្ធកេ-
ហិ ជិស្សីមំ កន្ធា ឧទោសថោ កាតញ្ចោ ។ សចេ
អាគន្ធកា ពហុតវា ហោន្តិ អាវាសិកេហិ អាគន្ធកានំ
សាមគ្គី វា ធាតញ្ចា ជិស្សីមំ វា កន្ធា ។ ឥធម បធម
ភិក្ខុវេ អាវាសិកានំ ភិក្ខុនំ បណ្ណារសោ ហោតិ អាគន្ធកា-
នំ ចានិបទោ ។ សចេ អាវាសិកា ពហុតវា ហោន្តិ
អាគន្ធកេហិ អាវាសិកានំ សាមគ្គី វា ធាតញ្ចា ជិស្សីមំ
វា កន្ធា ។ សចេ សមសមា ហោន្តិ អាគន្ធកេហិ
អាវាសិកានំ សាមគ្គី វា ធាតញ្ចា ជិស្សីមំ វា កន្ធា ។
សចេ អាគន្ធកា ពហុតវា ហោន្តិ អាគន្ធកេហិ អា-
វាសិកានំ ធាកាមា ធាតញ្ចា សាមគ្គី អាវាសិ-
កេហិ ជិស្សីមំ កន្ធា ឧទោសថោ កាតញ្ចោ ។

វិធីយចំណិត មហាវគ្គ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើថ្ងៃ ១ កើត ឬ ១ រោចរបស់ពួក
អាវាសិកភិក្ខុ ថ្ងៃទី ១៥ របស់ពួកអាគន្ធកភិក្ខុ ។ បើពួកអាវាសិកភិក្ខុច្រើន
ជាង ពួកអាវាសិកភិក្ខុមិនប្រាថ្នា (នឹងឲ្យ) មិនត្រូវឲ្យសេចក្តីព្រមព្រៀង
ដល់ពួកអាគន្ធកភិក្ខុឡើយ ត្រូវពួកអាគន្ធកភិក្ខុចេញទៅក្រៅសីមាហើយ
ធ្វើទុរោសថ ។ បើជាស្មើៗ គ្នាវិញ ពួកអាវាសិកភិក្ខុមិនចង់ឲ្យ ក៏មិនត្រូវ
ឲ្យសាមគ្គីដល់ពួកអាគន្ធកភិក្ខុដែរ ត្រូវតែពួកអាគន្ធកភិក្ខុចេញទៅក្រៅ
សីមាហើយធ្វើទុរោសថចុះ ។ បើពួកអាគន្ធកភិក្ខុច្រើនជាង ត្រូវពួក
អាវាសិកភិក្ខុឲ្យសាមគ្គីដល់ពួកអាគន្ធកភិក្ខុត្រូវចេញទៅក្រៅសីមា ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើថ្ងៃទី ១៥ ជាថ្ងៃរបស់ពួកអាវាសិក
ភិក្ខុ ថ្ងៃ ១ កើតឬ ១ រោចជាថ្ងៃរបស់ពួកអាគន្ធកភិក្ខុ ។ បើពួកអាវាសិកភិក្ខុ
ច្រើនជាង ត្រូវពួកអាគន្ធកភិក្ខុឲ្យសាមគ្គីដល់ពួកអាគន្ធកភិក្ខុត្រូវចេញ
ទៅខាងក្រៅសីមា ។ បើជាស្មើៗ គ្នាវិញ ត្រូវពួកអាគន្ធកភិក្ខុឲ្យសាមគ្គី
ដល់ពួកអាវាសិកភិក្ខុត្រូវចេញទៅខាងក្រៅសីមា ។ បើអាវាសិកភិក្ខុ
ច្រើនជាង អាគន្ធកភិក្ខុមិនប្រាថ្នា (នឹងឲ្យ) ក៏មិនត្រូវឲ្យសាមគ្គីដល់
អាវាសិកភិក្ខុឡើយ ត្រូវពួកអាវាសិកភិក្ខុ ចេញទៅធ្វើទុរោសថខាង
ក្រៅសីមា ។

ឧបោសថវិញ្ញាណ យេវមុយញ្ញាឧបោសថវិញ្ញាណំ

[១៧៨] ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អាភន្តុកា ភិក្ខុ
បស្សន្តិ អាវសីតានំ ភិក្ខុនំ អាវសីតាការំ អាវា-
សីកលំដ្ឋំ អាវសីកនំមិត្តំ អាវសីកុទ្ទេសំ សុប្បញ្ញត្តំ
មញ្ញបំបំ ភិសំពំម្ភោហនំ ទានីយំ បរិភោជនីយំ សុប្បដ្ឋិ-
តំ^(១) បរិវេណំ សុសម្មដ្ឋំ បស្សិត្វា វេមតិកា ហោន្តិ
អត្តំ នុ ខោ អាវសីកា ភិក្ខុ នត្តំ នុ ខោតិ ។ តេ
វេមតិកា ន វិចិន្តិ អវិចិន្តិត្វា ឧបោសថំ ករោន្តិ
អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តិ វិចិន្តិត្វា ន
បស្សន្តិ អបស្សិត្វា ឧបោសថំ ករោន្តិ អនាបត្តិ ។
តេ វេមតិកា វិចិន្តិ វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ បស្សិត្វា
ឯកតោ ឧបោសថំ ករោន្តិ អនាបត្តិ ។ តេ វេមតិកា
វិចិន្តិ វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ បស្សិត្វា ទាដេក្កំ ឧបោសថំ
ករោន្តិ អាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តិ
វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ បស្សិត្វា នស្សន្តេតេ វិនស្សន្តេតេ

១ ឧ. សុបកំដ្ឋិតំ ។

ឧបោសថច្បុន្ត្រៈ ការធ្វើឧបោសថដោយបំណងនឹងបំបែកសង្ឃ

(១៧៨) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងសាសនានេះ បើពួក
អាគន្ធកិក្ខុឃើញអាការរបស់អាវាសិកិក្ខុ ឃើញរកទេរបស់អាវាសិកិក្ខុ
ឃើញនិមិត្តរបស់អាវាសិកិក្ខុ ឃើញទុរទ្ទេសរបស់អាវាសិកិក្ខុ ឃើញ
គ្រឿង តាំង ពូក ខ្នើយដែលគេរៀបចំទុកល្អ ទឹកសម្រាប់ឆាន់នឹងទឹកសម្រាប់
ប្រើប្រាស់ដែលគេដកល់ទុកល្អ ឃើញទីបរិវេណរលីងល្អ របស់អាវាសិក
ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះបានឃើញហើយក៏មានសេចក្តីសង្ស័យថា មានពួក
អាវាសិកិក្ខុឬគ្មានទេ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏មិន
បានគន់មើលឡើយ លុះមិនបានគន់មើលហើយក៏ធ្វើឧបោសថទៅ នោះ
ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏ទំគន់មើល
លុះគន់មើលទៅហើយក៏មិនឃើញ លុះមិនឃើញហើយក៏ធ្វើឧបោសថ
ទៅ ឥតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ
ក៏ទំគន់មើល លុះគន់មើលទៅហើយក៏បានឃើញ លុះឃើញហើយក៏ធ្វើ
ឧបោសថជាមួយគ្នា ឥតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះមាន
សេចក្តីសង្ស័យ ក៏ទំគន់មើល លុះគន់មើលហើយក៏បានឃើញ លុះឃើញ
ហើយក៏ធ្វើឧបោសថផ្សេងគ្នា នោះត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំង
នោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ហើយទំគន់មើល លុះគន់មើលហើយក៏ឃើញ
លុះឃើញហើយក៏មានបំណងនឹងបំបែកថា ភិក្ខុទាំងនោះចូរចាត់ចែងទៅចុះ

៤៣១

វិទ្យាបិដកេ មហាវគ្គោ

កោ តេហំ អត្តោតំ ភេទបុរេក្លារា ឧបោសថំ ករោន្តំ
អាបត្តំ បុល្លត្ថយស្ស ។ ឥធ បន ភិក្ខុវេ អាតន្តកា
ភិក្ខុ សុណន្តំ អាវាសិកានំ ភិក្ខុនំ អាវាសិកាការំ
អាវាសិកលិន្តំ អាវាសិកនិមិត្តំ អាវាសិកុទ្ទេសំ ចន្ត-
មន្តានំ បទសទ្ធិំ សជ្ឈាយសទ្ធិំ ឧក្កាសិតសទ្ធិំ ខិបិត-
សទ្ធិំ សុត្វា វេមតិកា ហោន្តំ អត្តំ នុ ខោ អាវាសិកា
ភិក្ខុ នត្តំ នុ ខោតំ ។ តេ វេមតិកា ន វិចិន្តំ
អវិចិន្តត្វា ឧបោសថំ ករោន្តំ អាបត្តំ ទុក្កជស្ស ។
តេ វេមតិកា វិចិន្តំ វិចិន្តត្វា ន បស្សន្តំ អបស្សត្វា
ឧបោសថំ ករោន្តំ អនាបត្តំ ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តំ
វិចិន្តត្វា បស្សន្តំ បស្សត្វា ឯកតោ ឧបោសថំ ករោន្តំ
អនាបត្តំ ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តំ វិចិន្តត្វា បស្សន្តំ
បស្សត្វា ចាដេក្កំ ឧបោសថំ ករោន្តំ អាបត្តំ ទុក្កជស្ស ។
តេ វេមតិកា វិចិន្តំ វិចិន្តត្វា បស្សន្តំ បស្សត្វា

វិទយបិដក មហាវគ្គ

ភិក្ខុទាំងនេះចូរវិនាសទៅចុះ ប្រយោជន៍អ្វីដោយពួកភិក្ខុទាំងនោះ ហើយក៏
ធ្វើទេវបាសថទៅ ត្រូវអាបត្តិបូជ្ញាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសា-
សនានេះ បើពួកអាគន្ធភិក្ខុពង្សំណាង អាការរបស់អាពាសិកភិក្ខុ ភេទរបស់
អាពាសិកភិក្ខុ និមិត្តរបស់អាពាសិកភិក្ខុ ទេសរបស់អាពាសិកភិក្ខុ ពូសូរ
ដើងរបស់អាពាសិកភិក្ខុកំពុងចង្រ្គម ពូសំឡេងស្វាឡាយ ពូសំឡេងក្អក
ពូសំឡេងកណ្តាសរបស់អាពាសិកភិក្ខុទាំងឡាយ លុះពួកហើយមានសេចក្តី
សង្ស័យថា មានពួកអាពាសិកភិក្ខុមិនមានទេ ។ អាគន្ធភិក្ខុទាំងនោះមាន
សេចក្តីសង្ស័យ ហើយមិនបានគន់មើល លុះមិនបានគន់មើលហើយក៏ធ្វើ
ទេវបាសថទៅ នោះត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាគន្ធភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តី
សង្ស័យ បានគន់មើល លុះគន់មើលទៅហើយក៏មិនឃើញ លុះមិនឃើញ
ហើយក៏ធ្វើទេវបាសថទៅ ឥតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អាគន្ធភិក្ខុទាំងនោះ
មានសេចក្តីសង្ស័យ បានគន់មើល លុះគន់មើលទៅហើយក៏ឃើញ លុះ
ឃើញហើយក៏ធ្វើទេវបាសថជាមួយគ្នា ឥតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អាគន្ធភិ-
ក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ បានគន់មើល លុះគន់មើលទៅហើយក៏
ឃើញ លុះឃើញហើយក៏ធ្វើទេវបាសថផ្សេងគ្នា ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។
អាគន្ធភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ បានគន់មើល លុះគន់មើលទៅ
ហើយក៏ឃើញ លុះឃើញហើយក៏មានបំណងនឹងបំបែកថា ភិក្ខុទាំងនេះ

៤៣១

ឧបោសថកិច្ចស្តុក រោគបុរាណឧបោសថិករណ៍

នស្សន្តេតេ វិនស្សន្តេតេ កោ តេហិ អត្តោតិ ភេន-
បុរេត្តារា ឧបោសថំ ករោន្តិ អាបត្តិ ធុល្លច្ចយស្ស ។
ឥន បន ភិក្ខុវេ អាវាសិកា ភិក្ខុ បស្សន្តិ អាគន្ធ-
កាណំ ភិក្ខុណំ អាគន្ធកាណារំ អាគន្ធកលិដ្ឋំ អាគន្ធក-
និមិត្តំ អាគន្ធកុដ្ឋេសំ អញ្ញាតកំ បត្តំ អញ្ញាតកំ
ប្តីវំ អញ្ញាតកំ និសីទនំ វាណាណំ លោតំ ឧទកនិស្ស-
កំ បស្សិត្វា វេមតិកា ហោន្តិ អត្ថំ នុ ខោ អាគន្ធកា
ភិក្ខុ នត្ថំ នុ ខោតិ ។ តេ វេមតិកា ន វិចិន្តិ អវិ-
ចិន្តិត្វា ឧបោសថំ ករោន្តិ អាបត្តិ ធុក្កដស្ស ។ តេ
វេមតិកា វិចិន្តិ វិចិន្តិត្វា ន បស្សន្តិ អបស្សិត្វា
ឧបោសថំ ករោន្តិ អនាបត្តិ ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តិ
វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ បស្សិត្វា ឯកតោ ឧបោសថំ ករោន្តិ
អនាបត្តិ ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តិ វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ
បស្សិត្វា វាដេក្កំ ឧបោសថំ ករោន្តិ អាបត្តិ
ធុក្កដស្ស ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តិ វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ

ទណេសបិក្ខុន្ត្រៈ ការធ្វើទណេសបិដោយមានបំណងនឹងបំបែកសង្ឃ

ចូរចាត់បង់ទៅចុះ កិច្ចទាំងនេះចូរវិនាសទៅចុះ ប្រយោជន៍អ្វីដោយពួកកិច្ច
ទាំងនោះ ហើយក៏ធ្វើទណេសបិ ត្រូវអាបត្តិថ្មល្អថ្មយ ។ ម្នាលកិច្ចទាំងឡាយ
ក្នុងសាសនានេះ បើពួកអាវាសិកកិច្ចឃើញអាការរបស់អាគន្ធកកិច្ច ឃើញ
កេរ្តិ៍របស់អាគន្ធកកិច្ច ឃើញនិមិត្តរបស់អាគន្ធកកិច្ច ឃើញទេសរបស់
អាគន្ធកកិច្ច ឃើញបាត្រដែលខ្លួនមិនស្គាល់ ឃើញចីវរដែលខ្លួនមិនស្គាល់
ឃើញសំពត់និស័ទនៈដែលខ្លួនមិនស្គាល់ ឃើញទឹកសម្រាប់លាងជើង
ទឹកសម្រាប់ស្រោចជើងរបស់អាគន្ធកកិច្ចទាំងឡាយ លុះឃើញហើយក៏
មានសេចក្តីសង្ស័យថា មានពួកអាគន្ធកកិច្ចបូគានទេ ។ អាវាសិកកិច្ចទាំង
នោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏មិនបានគន់មើល លុះមិនបានគន់មើលហើយ
ក៏ធ្វើទណេសបិទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ អាវាសិកកិច្ចទាំងនោះមានសេចក្តី
សង្ស័យ ក៏គន់មើល លុះគន់មើលហើយក៏មិនបានឃើញ លុះមិនឃើញ
ហើយក៏ធ្វើទណេសបិទៅ មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អាវាសិកកិច្ចទាំង
នោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏ខំគន់មើល លុះគន់មើលទៅហើយក៏ឃើញ
លុះបានឃើញហើយក៏ធ្វើទណេសបិជាមួយគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិ ។ អា-
វាសិកកិច្ចទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏ខំគន់មើល លុះគន់មើលទៅ
ហើយក៏ឃើញ លុះឃើញហើយក៏ធ្វើទណេសបិផ្សេងគ្នា ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។
អាវាសិកកិច្ចទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏ខំគន់មើល លុះគន់មើលទៅ

៤៣២

វិន័យបិដកេ មហាវគ្គោ

បស្ស័ត្វា នស្សន្តេតេ វិនស្សន្តេតេ តោ តេហិ អត្តោត្ថំ
កេធម្មវេក្ខាវា ឧចោសថំ កកោន្តំ អាបត្តិ ធុល្លច្ចយស្ស ។
សធម បធម ភិក្ខុវេ អាវាសិកា ភិក្ខុ សុណាន្តំ អាគន្ទ-
កានំ ភិក្ខុនំ អាគន្ទកាការំ អាគន្ទកលិដ្ឋំ អាគន្ទ-
កនិម័ត្តំ អាគន្ទកុទ្ទេសំ អាគន្ទនាមំ បធមសុទ្ធិ ឧចា-
ហនាបប្បោវេនសុទ្ធិ ឧក្កាសិវសុទ្ធិ វិចិវសុទ្ធិ សុត្វា
វេមតិកា ហោន្តំ អត្តិ នុ ខោ អាគន្ទកា ភិក្ខុ នត្តិ
នុ ខោតិ ។ តេ វេមតិកា ន វិចិន្តំ អវិចិន្តិត្វា
ឧចោសថំ កកោន្តំ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។ តេ វេមតិកា
វិចិន្តំ វិចិន្តិត្វា ន បស្សន្តិ អបស្សិត្វា ឧចោសថំ
កកោន្តំ អនាបត្តិ ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តំ វិចិន្តិត្វា
បស្សន្តិ បស្សិត្វា ឯកតោ ឧចោសថំ កកោន្តំ អនា-
បត្តិ ។ តេ វេមតិកា វិចិន្តំ វិចិន្តិត្វា បស្សន្តិ បស្សិត្វា
នាដេក្កំ ឧចោសថំ កកោន្តំ អាបត្តិ ទុក្កដស្ស ។

វិធីបំណិក មហាវគ្គ

ហើយក៏ឃើញ លុះឃើញហើយក៏មានបំណងនឹងបំបែកថា ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
ចូរចាត់បង់ទៅចុះ ពួកភិក្ខុទាំងនោះចូរវិនាសទៅចុះ ត្រូវការអ្វីដោយភិក្ខុ
ទាំងនោះហើយក៏ធ្វើឧបាសថទៅ ត្រូវអាបត្តិថ្មល្អប្លែក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើពួកអាវាសិកភិក្ខុពួកណា របស់អាគន្ធកិក្ខុ-
ភិក្ខុ ភេទរបស់អាគន្ធកិក្ខុ និមិត្តរបស់អាគន្ធកិក្ខុ ឧទ្ទេសរបស់អា-
គន្ធកិក្ខុ ពួស្សរដើររបស់អាគន្ធកិក្ខុកំពុងដើរមក ពួស្សរដាត់ស្បែកដើរ
ពួសំឡេងក្អក សំឡេងកណ្តាស់របស់អាគន្ធកិក្ខុទាំងឡាយ លុះពួហើយ
ក៏មានសេចក្តីសង្ស័យថា មានពួកអាគន្ធកិក្ខុឬគ្មានទេ ។ អាវាសិកភិក្ខុ
ទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏មិនបានគន់មើល លុះមិនបានគន់មើល
ហើយក៏ធ្វើឧបាសថទៅ ត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។ អាវាសិកភិក្ខុទាំងនោះ
មានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏គន់មើល លុះគន់មើលហើយក៏មិនឃើញ លុះមិន
ឃើញហើយក៏ធ្វើឧបាសថទៅ មិនត្រូវអាបត្តិ ។ អាវាសិកភិក្ខុទាំង
នោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏គន់មើល លុះគន់មើលហើយក៏ឃើញ លុះ
ឃើញហើយក៏ធ្វើឧបាសថជាមួយគ្នា ឥតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អា-
វាសិកភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏គន់មើល លុះគន់មើលហើយ
ក៏ឃើញ លុះឃើញហើយក៏ធ្វើឧបាសថផ្សេងគ្នា នោះត្រូវអាបត្តិទុក្ខដ ។

៤ ព្យា

♦ បោសបិក្ខុន្តកេ ឆាឆាសំវាសកសមាទសំវាសក

តេ វេមតិកា វិច័នន្តិ វិច័និត្វា បស្សន្តិ បស្សិត្វា នស្ស-

ន្តេតេ វិនស្សន្តេតេ កោ តេហំ អត្តោតិ កេទបុរេក្ការា

ឧទោសដំ កកោន្តិ អាចត្តិ ដុល្លច្ចយស្ស ។

(១៧៧) ឥធម បន ភិក្ខុវេ អាគន្តកា ភិក្ខុ បស្សន្តិ អាវ-

សំកេ ភិក្ខុ ឆាឆាសំវាសកេ តេ សមាទសំវាសក-

ទិដ្ឋិ បដិលកន្តិ សមាទសំវាសកទិដ្ឋិ បដិលភិត្វា ន

បុច្ឆន្តិ អបុច្ឆិត្វា ឯកតោ ឧទោសដំ កកោន្តិ អនាចត្តិ ។

តេ បុច្ឆន្តិ បុច្ឆិត្វា ឆាកិវិត្វន្តិ អនកិវិត្វិត្វា ឯកតោ ឧទោ-

សដំ កកោន្តិ អាចត្តិ ទុក្កដស្ស ។ តេ បុច្ឆន្តិ បុច្ឆិត្វា

ឆាកិវិត្វន្តិ អនកិវិត្វិត្វា ចាដេក្កំ ឧទោសដំ កកោន្តិ

អនាចត្តិ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ អាគន្តកា ភិក្ខុ បស្សន្តិ

ទោសបិទ្ធន្តរៈ ភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នា នឹងភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា

អាវាសិកភិក្ខុទាំងនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏គន់មើល លុះគន់មើលហើយ ក៏ឃើញ លុះឃើញហើយក៏មានបំណងនឹងបំបែកថា ភិក្ខុទាំងនោះចូរ បាត់បង់ទៅចុះ ភិក្ខុទាំងនោះចូរវិនាសទៅចុះ ត្រូវការអ្វីដោយពួកភិក្ខុទាំង នោះ ហើយក៏ធ្វើទោសថទៅ ត្រូវអាបត្តិប្តល្ល័យ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀតក្នុងសាសនានេះ បើពួក អាគន្ធកិក្ខុឃើញពួកអាវាសិកភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងៗគ្នា ពួកអាគន្ធកិក្ខុ ទាំងនោះក៏ត្រឡប់ជាយល់ឃើញថា ជាអ្នកមានសំវាសស្មើគ្នាទៅវិញ លុះត្រឡប់ជាយល់ឃើញថា ជាអ្នកមានសំវាសស្មើគ្នា ហើយក៏មិន បាន សួរ លុះមិនបានសួរហើយក៏ធ្វើទោសថជាមួយគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិ ឡើយ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះបានសួរលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះសួរ ហើយក៏មិនអាចគ្របសង្កត់បាន^(១) លុះគ្របសង្កត់មិនបានហើយក៏ធ្វើ ទោសថជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះបានសួរ លទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះសួរហើយក៏មិនអាចគ្របសង្កត់បាន លុះគ្រប សង្កត់មិនបានហើយក៏ធ្វើទោសថផ្សេងគ្នា ឥតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើពួកអាគន្ធកិក្ខុឃើញពួកអាវាសិក-

---

១ អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះ មិនអាចធ្វើកិច្ចដែលមានសំវាសផ្សេងគ្នាឲ្យមកជាអ្នកមានសំវាសស្មើ គ្នាវិញបាន គឺថាឲ្យគេលះបង់ទិដ្ឋិរបស់គេមិនបាន ។

៤៣៤

វិធីបិដកេ មហាវិញ្ញា

អាវាសិកោ ភិក្ខុ សមាទសវាសិកោ តេ ធានាសវា-
សកាធិដ្ឋី បដិលកន្តំ ធានាសវាសកាធិដ្ឋី បដិលកិត្តា ន
បុច្ឆន្តិ អបុច្ឆិត្តា ឯកតោ ឧទោសថំ ករោន្តំ អាចត្តំ ទុក្ក-
ជស្ស ។ តេ បុច្ឆន្តិ បុច្ឆិត្តា អភិវិត្តន្តិ អភិវិត្តិត្តា ចាដេក្កំ
ឧទោសថំ ករោន្តំ អាចត្តំ ទុក្កជស្ស ។ តេ បុច្ឆន្តិ
បុច្ឆិត្តា អភិវិត្តន្តិ អភិវិត្តិត្តា ឯកតោ ឧទោសថំ ករោន្តំ
អចាចត្តំ ។ ឥធម បន ភិក្ខុវេ អាវាសិកោ ភិក្ខុ បស្សន្តិ
អាគន្ធកេ ភិក្ខុ ធានាសវាសិកោ តេ សមាទសវាស-
កាធិដ្ឋី បដិលកន្តំ សមាទសវាសកាធិដ្ឋី បដិលកិត្តា
ន បុច្ឆន្តិ អបុច្ឆិត្តា ឯកតោ ឧទោសថំ ករោន្តំ
អចាចត្តំ ។ តេ បុច្ឆន្តិ បុច្ឆិត្តា ធាភិវិត្តន្តិ អនភិវិត្តិត្តា
ឯកតោ ឧទោសថំ ករោន្តំ អាចត្តំ ទុក្កជស្ស ។

វិសយបិណ្ឌ មហាវគ្គ

ភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា តែអាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះត្រឡប់យល់ឃើញថាជា
អ្នកមានសំវាសផ្សេងគ្នាទៅវិញ លុះត្រឡប់យល់ឃើញថាអ្នកមាន
សំវាសផ្សេងគ្នាទៅវិញហើយ ក៏មិនបានសួរលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះ
មិនបានសួរហើយក៏ធ្វើឧបាសថជាមួយគ្នា ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាគន្ធកិក្ខុ
ទាំងនោះបានសួរលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះសួរហើយក៏អាចគ្របសង្កត់
បាន លុះគ្របសង្កត់បានហើយក៏ធ្វើឧបាសថផ្សេងគ្នា ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។
អាគន្ធកិក្ខុទាំងនោះបានសួរលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះសួរហើយក៏អាច
គ្របសង្កត់បាន លុះគ្របសង្កត់បានហើយក៏ធ្វើឧបាសថជាមួយគ្នា ឥត
ត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ បើពួកអា-
វាសិកិក្ខុឃើញពួកអាគន្ធកិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នា តែអាវាសិកិក្ខុ
ទាំងនោះត្រឡប់បាននូវសេចក្តីយល់ឃើញថាអ្នកមានសំវាសស្មើគ្នា
វិញ លុះត្រឡប់បាននូវសេចក្តីយល់ឃើញថាអ្នកមានសំវាសស្មើគ្នា
ហើយ ក៏មិនបានសួរលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះមិនបានសួរហើយក៏ធ្វើ
ឧបាសថជាមួយគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ អាវាសិកិក្ខុទាំង
នោះបានសួរលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះសួរហើយមិនអាចនឹងគ្រប
សង្កត់បាន លុះគ្របសង្កត់មិនបានហើយក៏ធ្វើឧបាសថជាមួយគ្នា-

៤៣៥

ឧបោសថវិទ្យា ៧ តម្រូវឧបោសថ សកិក្ខុកា អាវាសា គន្ធា

តេ បុច្ឆន្តិ បុច្ឆិត្វា នាភិវិវាទន្តិ អនភិវិវាទិត្វា ចារដេក្កំ
ឧបោសថំ ករោន្តិ អនាបត្តិ ។ ឥធិ បន ភិក្ខុវេ អាវា-
សិកា ភិក្ខុ បស្សន្តិ អាគន្ធកេ ភិក្ខុ សមាទសំវា-
សកេ តេ នាទាសំវាសកធិដ្ឋី បដិលកន្តិ នាទាសំវា-
សកធិដ្ឋី បដិលភិក្ខុ ន បុច្ឆន្តិ អបុច្ឆិត្វា ឯកតោ
ឧបោសថំ ករោន្តិ អនាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ តេ បុច្ឆន្តិ
បុច្ឆិត្វា អភិវិវាទន្តិ អភិវិវាទិត្វា ចារដេក្កំ ឧបោសថំ
ករោន្តិ អនាបត្តិ ទុក្កជស្ស ។ តេ បុច្ឆន្តិ បុច្ឆិត្វា អភិ-
វិវាទន្តិ អភិវិវាទិត្វា ឯកតោ ឧបោសថំ ករោន្តិ អនាបត្តិ ។

[២០០] ន ភិក្ខុវេ តទហុបោសថេ សកិក្ខុកា អាវា-
សា អភិក្ខុកោ អាវាសោ គន្ធា អញ្ញត្រ សង្ឃន
អញ្ញត្រ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ តទហុបោសថេ
សកិក្ខុកា អាវាសា អភិក្ខុកោ អនាវាសោ គន្ធា

១. ឃោសថិក្ខុន្ត្រៈ ក្នុង ១ ឃោសថិក្ខុនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសដែលមានភិក្ខុ

ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាវាសិកភិក្ខុទាំងនោះបានស្សលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ
លុះស្សហើយមិនអាចនឹងគ្របសង្កត់បាន លុះគ្របសង្កត់មិនបានហើយក៏
ធ្វើឧបោសថផ្សេងគ្នា ដតត្រូវអាបត្តិឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
សាសនានេះ មើលភិក្ខុអាវាសិកភិក្ខុឃើញពួកអាគន្ធកិក្ខុមានសំវាសស្មើ
គ្នា តែអាវាសិកភិក្ខុទាំងនោះត្រឡប់បាននូវសេចក្តីយល់ឃើញថាជាអ្នក
មានសំវាសផ្សេងគ្នាទៅវិញ លុះត្រឡប់បាននូវសេចក្តីយល់ឃើញថាជា
អ្នកមានសំវាសផ្សេងគ្នាហើយ ក៏មិនបានស្សលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះ
មិនបានស្សហើយក៏ធ្វើឧបោសថជាមួយគ្នាត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ អាវាសិក
ភិក្ខុទាំងនោះបានស្សលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះស្សហើយក៏អាចគ្រប
សង្កត់បាន លុះគ្របសង្កត់បានហើយក៏ធ្វើឧបោសថផ្សេងគ្នា ត្រូវអាបត្តិ
ទុកដ ។ អាវាសិកភិក្ខុទាំងនោះបានស្សលទ្ធិរបស់ភិក្ខុទាំងនោះ លុះស្ស
ហើយក៏អាចគ្របសង្កត់បាន លុះគ្របសង្កត់បានហើយក៏ធ្វើឧបោសថជា
មួយគ្នា មិនត្រូវអាបត្តិឡើយ ។

(២០០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញ
ពីអាវាសដែលមានភិក្ខុហើយទៅកាន់អាវាសដែលគ្មានភិក្ខុឡើយ រៀងរាល់
តែ(មានភិក្ខុល្មមគ្រប់គណៈ)សង្ឃ រៀងរាល់តែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាស

៤៣៦

វិធម្មបិដក មហាវគ្គ

អញ្ញត្រិ សង្ឃន អញ្ញត្រិ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ
តទហុចោសថេ សភិក្ខុកា អាវសា អភិក្ខុកោ
អាវសោ វ អនាវសោ វ គន្លញោ អញ្ញត្រិ សង្ឃន
អញ្ញត្រិ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ តទហុចោសថេ
សភិក្ខុកា អនាវសា អភិក្ខុកោ អាវសោ... អភិក្ខុ-
កោ អនាវសោ... អភិក្ខុកោ អាវសោ វ អនាវសោ
វ គន្លញោ អញ្ញត្រិ សង្ឃន អញ្ញត្រិ អន្តរាយា ។ ន
ភិក្ខុវេ តទហុចោសថេ សភិក្ខុកា អាវសា វ អនា-
វសា វ អភិក្ខុកោ អាវសោ... អភិក្ខុកោ អនាវ-
សោ... អភិក្ខុកោ អាវសោ វ អនាវសោ វ គន្លញោ
អញ្ញត្រិ សង្ឃន អញ្ញត្រិ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ
តទហុចោសថេ សភិក្ខុកា អាវសា សភិក្ខុកោ អា-
វសោ គន្លញោ យត្ថស្ស ភិក្ខុ ណាណសំវាសកា
អញ្ញត្រិ សង្ឃន អញ្ញត្រិ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ តទ-
ហុចោសថេ សភិក្ខុកា អាវសា សភិក្ខុកោ អនាវ
សោ គន្លញោ យត្ថស្ស ភិក្ខុ ណាណសំវាសកា អញ្ញត្រិ

វិធីបដិសេធ មហាវគ្គ

ដែលមានភិក្ខុទៅកាន់អនាវាស (ទីដែលមិនមែនជាអាវាស) ដែលគ្មានភិក្ខុ ឡើយ រៀរលែងតែសង្ឃ រៀរលែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសដែលមានភិក្ខុ ទៅកាន់អាវាសឬអនាវាសដែលគ្មានភិក្ខុឡើយ រៀរលែងតែសង្ឃ រៀរ លែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអនាវាសដែលមានភិក្ខុទៅកាន់អាវាសដែលគ្មានភិក្ខុ... ទៅកាន់អនាវាសដែលគ្មានភិក្ខុ... ទៅកាន់អាវាសឬអនាវាសដែលគ្មានភិក្ខុ ឡើយ រៀរលែងតែសង្ឃ រៀរលែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង ឡាយ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសឬអនាវាសដែល មានភិក្ខុទៅកាន់អាវាសដែលគ្មានភិក្ខុ... ទៅកាន់អនាវាសដែលគ្មានភិក្ខុ... ទៅកាន់អាវាសឬអនាវាសដែលគ្មានភិក្ខុឡើយ រៀរលែងតែសង្ឃ រៀរ លែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងឧបោសថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសដែលមានភិក្ខុទៅកាន់អាវាសដែលមានភិក្ខុ គឺក្នុងអាវាសណាដែលមានពួកភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នាឡើយ រៀរលែង តែសង្ឃ រៀរលែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងឧបោស ថថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសដែលមានភិក្ខុទៅកាន់អនាវាសដែល មានភិក្ខុ គឺក្នុងអាវាសណាដែលមានពួកភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នាឡើយ

៤៣៧

ឧបោសថិក្ខន្ធតេ ខ តទហុបោសថេ សភិក្ខុកា អាវាសា ធន្តំ

សង្ឃន អញ្ញត្រ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ តទហុបោ-
សថេ សភិក្ខុកា អាវាសា សភិក្ខុកោ អាវាសោ វា
អនាវាសោ វា កន្តព្វោ យត្តស្ស ភិក្ខុ វាណសំវាសកា
អញ្ញត្រ សង្ឃន អញ្ញត្រ អន្តរាយា ។ ន ភិក្ខុវេ តទ-
ហុបោសថេ សភិក្ខុកា អនាវាសា សភិក្ខុកោ អា-
វាសោ... សភិក្ខុកោ អនាវាសោ... សភិក្ខុកោ
អាវាសោ វា អនាវាសោ វា កន្តព្វោ យត្តស្ស ភិក្ខុ
វាណសំវាសកា អញ្ញត្រ សង្ឃន អញ្ញត្រ អន្តរាយា ។
ន ភិក្ខុវេ តទហុបោសថេ សភិក្ខុកា អាវាសា វា
អនាវាសា វា សភិក្ខុកោ អាវាសោ... សភិក្ខុកោ
អនាវាសោ... សភិក្ខុកោ អាវាសោ វា អនាវាសោ វា
កន្តព្វោ យត្តស្ស ភិក្ខុ វាណសំវាសកា អញ្ញត្រ
សង្ឃន អញ្ញត្រ អន្តរាយា ។ កន្តព្វោ ភិក្ខុវេ តទ-
ហុបោសថេ សភិក្ខុកា អាវាសា សភិក្ខុកោ អាវា-
សោ យត្តស្ស ភិក្ខុ សមាទសំវាសកា យំ ជញ្ញា
សក្កោមិ អដ្ឋេ កន្តន្តំ ។ កន្តព្វោ ភិក្ខុវេ តទហុបោ-

ទណេសថិច្ឆន្តៈ ក្នុងទណេសថិច្ឆនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសដែលមានភិក្ខុ

វៀវលែងតែសង្ឃ វៀវលែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្នុងទណេសថិច្ឆនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសដែលមានភិក្ខុទៅកាន់
អាវាស ឬអនាវាស ដែលមានភិក្ខុ គឺអាវាសណាដែលមានពួកភិក្ខុមាន
សំវាសផ្សេងគ្នាឡើយ វៀវលែងតែសង្ឃ វៀវលែងតែមានសេចក្តី
អន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទណេសថិច្ឆនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញ
ពីអាវាសដែលមានភិក្ខុ ទៅកាន់អាវាសដែលមានភិក្ខុ... ទៅកាន់អនា-
វាសដែលមានភិក្ខុ... ទៅកាន់អាវាស ឬអនាវាសដែលមានភិក្ខុ គឺក្នុង
អាវាស ឬអនាវាសណាដែលមានពួកភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នាឡើយ វៀវ
លែងតែសង្ឃ វៀវលែងតែមានសេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
ទណេសថិច្ឆនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវចេញពីអាវាសឬអនាវាសដែលមានភិក្ខុទៅ
កាន់អាវាសដែលមានភិក្ខុ... ទៅកាន់អនាវាសដែលមានភិក្ខុ... ទៅកាន់
អាវាសឬអនាវាសដែលមានភិក្ខុ គឺក្នុងអាវាសឬអនាវាសណាដែលមាន
ពួកភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នាឡើយ វៀវលែងតែសង្ឃ វៀវលែងតែមាន
សេចក្តីអន្តរាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទណេសថិច្ឆនោះ ភិក្ខុគប្បីចេញ
ពីអាវាសដែលមានភិក្ខុ ទៅកាន់អាវាសដែលមានភិក្ខុ (នោះបាទ) គឺក្នុង
អាវាសណា មានពួកភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា ហើយថែមទាំងដឹងថាអាវាស
ណាដែលខ្លួនអាចទៅបានក្នុងវិច្ឆ័យនេះបាទជាប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

៤៣៨

វិនយចំណីពេ មហាវត្តោ

សធម៌ សក្កិកុកោ អាវាសា សក្កិកុកោ អនាវាសោ...
សក្កិកុកោ អាវាសោ វា អនាវាសោ វា យត្តស្ស កិក្ខុ
សមាទសំវាសកា យំ ជញ្ញា សក្កោមិ អដ្ឋេវ
គន្ធនំ ។ គន្ធព្វា កិក្ខុវេ តទហុចោសធម៌ សក្កិកុកោ
អនាវាសា សក្កិកុកោ អាវាសោ... សក្កិកុកោ អនា-
វាសោ... សក្កិកុកោ អាវាសោ វា អនាវាសោ វា
យត្តស្ស កិក្ខុ សមាទសំវាសកា យំ ជញ្ញា សក្កោមិ
អដ្ឋេវ គន្ធនំ ។ គន្ធព្វា កិក្ខុវេ តទហុចោសធម៌ សក្កិកុ-
កោ អាវាសា វា អនាវាសា វា សក្កិកុកោ អាវាសោ...
សក្កិកុកោ អនាវាសោ... សក្កិកុកោ អាវាសោ វា
អនាវាសោ វា យត្តស្ស កិក្ខុ សមាទសំវាសកា យំ
ជញ្ញា សក្កោមិ អដ្ឋេវ គន្ធនំ ។

(២០០) ន កិក្ខុវេ កិក្ខុនិយា និស័ន្ទបរិសាយ
ទាតំមោក្ខំ ឧទ្ទិសិត្យំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ

វិនយចំណីក មហាវគ្គ

ក្នុងឧបោសថវិជ្ជាជនៈ ភិក្ខុគប្បីចេញពីអារាមដែលមានភិក្ខុទៅកាន់
អនាវាសដែលមានភិក្ខុបាន... ទៅកាន់អារាមសប្បុរសអនាវាសដែលមានភិក្ខុ គឺ
អារាមសប្បុរសអនាវាសណាដែលមានពួកភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា ហើយទាំងដឹង
ថា អារាមណាដែលខ្លួនអាចទៅទាន់ក្នុងវិជ្ជាជនៈបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ក្នុងឧបោសថវិជ្ជាជនៈ ភិក្ខុគប្បីចេញពីអនាវាសដែលមានភិក្ខុ ទៅកាន់
អារាមដែលមានភិក្ខុ ... ទៅកាន់អនាវាសដែលមានភិក្ខុ ... ទៅកាន់
អារាមសប្បុរសអនាវាសដែលមានភិក្ខុ គឺក្នុងអារាមសប្បុរសអនាវាសណាដែលមាន
ពួកភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នាបាន ហើយថែមទាំងដឹងថា អារាមណាដែល
ខ្លួនអាចទៅទាន់ក្នុងវិជ្ជាជនៈបានជាប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុង
ឧបោសថវិជ្ជាជនៈ ភិក្ខុគប្បីចេញពីអារាមសប្បុរសអនាវាសដែលមានភិក្ខុហើយ
ទៅកាន់អារាមដែលមានភិក្ខុ... ទៅកាន់អនាវាសដែលមានភិក្ខុ... ទៅ
កាន់អារាមសប្បុរសអនាវាសដែលមានភិក្ខុ គឺក្នុងអារាមសប្បុរសអនាវាសណាដែល
មានពួកភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នាបាន ហើយថែមទាំងដឹងថា អារាមណា
ដែលខ្លួនអាចទៅទាន់ក្នុងវិជ្ជាជនៈបានជាប្រាកដ ។

(២០១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខដល់
ភិក្ខុនិបរិសទ្យដែលអង្គុយ (ជាប់ហត្ថបាស) ឡើយ ភិក្ខុណា សំដែង

៤៣៧

ឧបោសថវិញ្ញាណេ ន វិញ្ញាណេ និសិន្នបរិសាយ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសំភព្វំ

ទុក្ខំ ជ ស្ស ។ ន ភិក្ខុវេ សិក្ខុមាណាយ... ន សាមណេ-
វស្ស... ន សាមណោរិយា^(១)... ន សិក្ខុំ បច្ចុក្ខាត-
កស្ស... ន អន្តិមវត្ថុំ អដ្ឋាបន្នកស្ស និសិន្នបរិសាយ
បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសំភព្វំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខ-
ជស្ស ។ ន អាបត្តិយា អនិស្សនេ ឧក្ខត្តកស្ស និ-
សិន្នបរិសាយ បាតិមោក្ខំ ឧទ្ទិសំភព្វំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ
យថាធម្មោ កាវតញ្ចោ ។ ន អាបត្តិយា អប្បដិក្ខម្មេ
ឧក្ខត្តកស្ស និសិន្នបរិសាយ... ន បាបិកាយ និដ្ឋិយា
អប្បដិស្សក្កេ ឧក្ខត្តកស្ស និសិន្នបរិសាយ បាតិ-
មោក្ខំ ឧទ្ទិសំភព្វំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ យថាធម្មោ កាវ-
តញ្ចោ ។ ន បណ្ណាកស្ស និសិន្នបរិសាយ បាតិមោក្ខំ
ឧទ្ទិសំភព្វំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាបត្តិ ទុក្ខំ ជស្ស ។ ន
ថេយ្យសំវាសកស្ស... ន តិវត្តិយប្បក្កន្តកស្ស... ន
តិវត្តិយកស្ស... ន មាតុយាតកស្ស... ន បិតុយាត-

១ ឧ. សាមណោរិយា បាវោ ។

ទោសចិក្ខុន្តកៈ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខនិលំភិក្ខុនិបរិសឡដៃលអង្គុយ (ជាប់ហត្ថបាស)

ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខនិលំ
សិក្ខុមាណា... ដល់សាមណោរ... ដល់សាមណេរី... ដល់ភិក្ខុដែលពោល
លាសិក្ខា... ដល់ភិក្ខុដែលត្រូវអន្តិមវត្ត (គឺត្រូវអាបត្តិបាតិមោក្ខនិលំអង្គុយ)
ដែលជាបរិសទ្យអង្គុយនៅ (ជាប់ហត្ថបាស) ឡើយ ភិក្ខុណាសំដែង
ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខនិលំភិក្ខុដែលសង្ឃលើក
វត្ត ព្រោះមិនឃើញអាបត្តិ ដែលជាបរិសទ្យអង្គុយជាប់ហត្ថបាសឡើយ
ភិក្ខុណាសំដែង ភិក្ខុនោះត្រូវវិន័យធរកាត់ទោសឲ្យសមគួរតាមធម៌ចុះ ។
ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខនិលំភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត ព្រោះមិនបាន
សំដែងអាបត្តិ ដែលជាបរិសទ្យអង្គុយនៅជាប់ហត្ថបាសឡើយ... មិនត្រូវ
សំដែងបាតិមោក្ខនិលំភិក្ខុដែលសង្ឃលើកវត្ត ព្រោះមិនលះបង់ទិដ្ឋិកាគ្រក់
ដែលជាបរិសទ្យអង្គុយនៅជាប់ហត្ថបាសឡើយ ភិក្ខុណាសំដែង ភិក្ខុ
នោះត្រូវវិន័យធរកាត់ទោសឲ្យសមគួរតាមធម៌ចុះ ។ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែង
បាតិមោក្ខនិលំមនុស្សខ្ចើយដែលជាបរិសទ្យអង្គុយនៅជាប់ហត្ថបាសឡើយ
ភិក្ខុណាសំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។ ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងបាតិមោក្ខនិលំ
បុគ្គលលួចសំវាស... ដល់ភិក្ខុដែលរត់ចូលទៅកាន់ពួកភិក្ខុ... ដល់សត្វ
តិរចាន... ដល់មាតុយាតកបុគ្គលគឺបុគ្គលដែលសម្លាប់មាតា... ដល់បិតុ-

៤៤០

វិទ្យាបិដកេ មហាវគ្គោ

កកស្ស... ន អរហន្តយាតកកស្ស... ន ភិក្ខុវិទ្ធិសកស្ស

... ន សង្ឃកេនកកស្ស... ន លោហិតុប្បាទកកស្ស...

ន ឧកតោព្យញ្ញនកកស្ស វិសិទ្ធិបរិសាយ ទាតិមោក្ខំ

ឧទ្ទិស័តត្បំ យោ ឧទ្ទិសេយ្យ អាមត្តិ ទុក្ខជស្ស ។

[២០២] ន ភិក្ខុវេ ទារិវាសិកទារិសុទ្ធិនានេន

ឧទោសថោ កាតព្វោ អញ្ញត្រ អវុដ្ឋិតាយ បរិសាយ ។

[២០៣] ន ច ភិក្ខុវេ អនុទោសថេ ឧទោសថោ

កាតព្វោ អញ្ញត្រ សង្ឃសាមគ្គិយាតិ ។

ឧបោសថិក្ខុន្តកំ និដ្ឋិតំ ។

គតិយំ ភាណវំ ។

ឥមម្ហិ ខន្តពេ វត្ត ធម្មសីតិ ។

វិធីបដិសេធ មហាវគ្គ

យាតកបុគ្គលគឺបុគ្គលដែលសម្លាប់បិតា. ដល់អរហន្តយាតកបុគ្គលគឺបុគ្គល
ដែលសម្លាប់ព្រះអរហន្ត... ដល់បុគ្គលដែលទ្រុស្តភិក្ខុនី... ដល់បុគ្គលដែល
បំបែកសង្ឃ... ដល់បុគ្គលដែលធ្វើព្រះលោហិតព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ឲ្យពួកពាង
:ឡើង ដល់បុគ្គលដែលមានគេទតដែលជាបរិសទ្យអង្គុយនៅជាប់ហត្ថ
បាសឡើយ ភិក្ខុណា សំដែង ត្រូវអាបត្តិទុកដ ។

(២០២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមិនត្រូវធ្វើទុក្ខបាសថដោយការ
ឲ្យបារិសុទ្ធិ ហៅថា បារិសុទ្ធិ: (មានបរិសទ្យគ្រាកចេញទៅហើយ)
រៀរលែងតែបរិសទ្យមិនទាន់គ្រាកចេញ ។

(២០៣) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុមិនត្រូវធ្វើទុក្ខបាស
ថក្នុងថ្ងៃដែលមិនមែនជាថ្ងៃទុក្ខបាសថឡើយ រៀរលែងសង្ឃសាមគ្គីទុក្ខបាស
សថចេញ ។

ធម៌ ទណេសចក្ខុន្តក: ។

ធម៌ វាណាវិរទី ៣ ។

ក្នុងទន្សកៈនេះ មានរឿង ៧៦ ។

៤៤១

ទណេសបិក្ខុន្តរោ ឧបាសិកាថា

តស្សនានំ

[២០៤] តត្ថិយា តិម្ហិសារោ ច

សន្និបតិតុ តុល្លាភា

ធម្មំ រហោ មាតិមោត្តំ

នេវសីកំ តនា សកី

យថាបរិសាយ សមត្តំ

សាមក្កិ មទ្កកុច្ឆិ ច

សីមា មហតិ នទិយា

អនុ ទ្វេ ឧទ្ធកានំ ច

នវា វាជតហោ ចេវ

សីមា អវិប្បវាសនា

ឧបោសថកិច្ចទ្រព្យ: ឧបោសថកិច្ច

ឧបោសថកិច្ចទ្រព្យ: ឧបោសថកិច្ច

(២០៤) រឿងពួកភិក្ខុវិញ នឹងព្រះបាទព្រាហ្មណ៍ ១ រឿងភិក្ខុ
ប្រជុំគ្នាអង្គុយស្ងៀម ១ រឿងសំដែងធម៌ ១ រឿងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
ទ្រង់សម្លៀកនៅក្នុងទីស្ងាត់ ហើយទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុ
សំដែងបាតិមោក្ខ ១ រឿងភិក្ខុសំដែងបាតិមោក្ខរាល់ថ្ងៃ
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យភិក្ខុសំដែងបាតិមោក្ខក្នុងមួយបន្ទប់
ម្តង ១ រឿងឆត្វក្លិយភិក្ខុសំដែងបាតិមោក្ខចំពោះបរិសទ្យរបស់
ខ្លួន ១ ទើបព្រះអង្គអនុញ្ញាតឱ្យឧបោសថកិច្ចដល់ភិក្ខុដែល
ព្រមព្រៀងគ្នា ១ រឿងព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតដែនសាមគ្គី ១
រឿងព្រះមហាកប្បិននៅក្នុងមន្ទីរចម្រើនទាយវន ១ រឿងទ្រង់
អនុញ្ញាតឱ្យសម្មាសម្ពុទ្ធសីមា ១ រឿងឆត្វក្លិយភិក្ខុសន្មតសីមាធំ
ពេក ១ រឿងនិទ្ទេសសីមា ១ រឿងភិក្ខុសំដែងបាតិមោក្ខរាល់
បរិវេណ ១ រឿងអាវាសតែមួយភិក្ខុសន្មតឱ្យមានរោងឧបោ-
សថត្រី ១ រឿងភិក្ខុសន្មតរោងឧបោសថតូចពេក ១ រឿង
ភិក្ខុខ្ចីវិស្សាប្រជុំគ្នាធ្វើឧបោសថមុនភិក្ខុចាស់វិស្សាប្រជុំគ្នា ១ រឿងក្រង
រាជគ្រឹះមានអាវាសច្រើនតែមានសីមាជាមួយគ្នា ១ រឿងទ្រង់
អនុញ្ញាតអវិប្បវាសសីមា នឹងសម្មាសម្ពុទ្ធសីមាសំរាប់សីមា

៤៤២

វិទយបិដកេ មហាវគ្គោ

សុត្តន្តោ បឋមំ សីមំ

បដ្ឋា សីមំ សុត្តបាលេ

អសុត្តតា កាមសីមា

នទិយា សុត្តន្តោ សវេ

ឧទក្កក្កោហោ ភិទ្ធីន្តំ

តថវេជ្ជោត្តរន្តំ ច

កតិ កម្មានិ ឧទ្ទោសោ

សញ្ញា^(១) អសតិបំ ច

ធម្មំ វិនយំ តជ្ជេន្តំ

បុន វិនយតដ្ឋនា

ចោទនា កតេ ឌុកាសេ

អធម្មក្ស័ដិក្កោសនា

ចតុបញ្ច បរាអាវិ

ឌុ សវា ។

វិធីបិណ្ឌ មហាវគ្គ

មុន រួចសម្មតិអវិច្ឆារសសីមា ក្រាយ ១ រឿងសូត្រកម្មវេទា
ដកសីមា ១ រឿងតាមសីមាដែលសង្ឃមិនបានសន្មត ១
រឿងនទីសីមា-សមុទ្ធសីមា-ជាតសរសីមា នឹងទុក្ខក្រុបសី-
មា ១ រឿងធាតុគ្រឹះកិក្ខុណាយសីមាដោយសីមា ១ រឿង
ធាតុគ្រឹះកិក្ខុគ្របសីមាគេដោយសីមារបស់ខ្លួន ១ រឿងកិក្ខុ
សង្ឃ័យថាទុក្ខសេចក្តីមានប៉ុន្មាន នឹងកិក្ខុសង្ឃ័យថាទុក្ខសេច
ក្តីមានប៉ុន្មាន ១ រឿងកិក្ខុសង្ឃ័យថាបាតិមោក្ខទ្ទេសមាន
ប៉ុន្មាន ១ រឿងកិក្ខុមានភ័យអំពីមនុស្សនៅក្នុងដងព្រៃ ១
រឿងសំដែងបាតិមោក្ខសង្ខេបដោយឥតមានសេចក្តីអន្តរាយ ១
រឿងកិក្ខុសំដែងធម៌ដោយឥតមានគេអាណា ១ រឿង
កិក្ខុស្តរើន័យដោយឥតមានសម្មតិ ១ រឿងពួកធាតុគ្រឹះកិក្ខុ
គម្រាមពួកកិក្ខុមានសីលជាទីស្រឡាញ់ ១ រឿងពួកធាតុគ្រឹះ
កិក្ខុគម្រាមបំណងនឹងធ្វើឲ្យវិនាសដល់ពួកកិក្ខុមានសីលជា-
ទីស្រឡាញ់ម្តងទៀត ១ រឿងព្រះអង្គអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុសូមទុ-
កាសហើយសីមាចោទ ១ រឿងព្រះអង្គអនុញ្ញាតឲ្យហាមឃាត់
អធម្មកម្ម ១ រឿងព្រះអង្គអនុញ្ញាតឲ្យកិក្ខុ ៤ រូបឬ ៥ រូបហាម
ឃាត់បាន ថេ ២ រូប ៧ រូបឲ្យប្រកាសសេចក្តីយល់ឃើញ ១

៤៤៣

ឧបោសថិក្ខុន្តកេ ឧទ្ធានណាថា

សញ្ញាច្ឆាថិច^(១) វាយមេ

សកហដ្ឋា អនុជ្ឈដ្ឋា

ហោននម្ហំ ន ជានតិ

សម្ពហុលា ន ជានន្តិ

សដ្ឋកំ ន ច កច្ឆេ

កតិមំ កវតិកា ទូរេ

អាណេចតុញ្ច នស្សវំ

ឡក្ខាបំ អាសនំ ធិតោ

ធិសា អញ្ញោ ពហុស្សុតោ

---

១ ឧ. សញ្ញាច្ឆាថិច ។

ឧបោសថវិញ្ញាណៈ ទុក្ខនកាថា

រឿងពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុសំដែងបាតិមោក្ខក្នុងធ្វើសំឡេងមិនឲ្យឮ
ច្បាស់ ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុដែលសំដែងបាតិមោក្ខ
ច្រើនប្រើធ្វើសំឡេងឲ្យឮច្បាស់ ១ រឿងទេវទេត្តសំដែងបាតិ-
មោក្ខដល់បរិសទ្យមានទាំងគ្រហស្ថ ១ រឿងពួកឆព្វគ្គិយភិក្ខុ
មានគេអារាធនាហើយសំដែងបាតិមោក្ខ ១ រឿងភិក្ខុនៅក្នុង
ពោធិនាវត្តមិនស្គាល់ថ្ងៃទេបោសថជាដើម ១ រឿងភិក្ខុច្រើនរូប
មិនស្គាល់ថ្ងៃទេបោសថជាដើម ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យបញ្ជូន
ភិក្ខុមួយរូបទៅរៀនបាតិមោក្ខក្នុងអាវាសជិតខាងក្នុងថ្ងៃនោះ ១
រឿងភិក្ខុខ្លះទទួលបង្គាប់ភិក្ខុចាស់ហើយមិនបានទៅ ១ រឿង
មនុស្សស្រកិក្ខុប៉ុន្មានកើត ប៉ុន្មានរោច ១ រឿងមនុស្សស្រ
ប៉ុន្មានភិក្ខុមានប៉ុន្មានអង្គ ១ រឿងភិក្ខុមិនដឹងថ្ងៃទេបោសថ
ហើយទៅបិណ្ឌបាតក្នុងស្រែកឆ្ងាយ ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាត
ឲ្យភិក្ខុប្រាប់ថ្ងៃទេបោសថដល់ភិក្ខុផងគ្នា ១ រឿងព្រះថេរៈ
ភ្លេចទេបោសថកាល ១ រឿងអាវាសមួយមានរោងទេបោសថ
ស្មោកគ្រាក ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យកាលអាសនៈក្នុងរោង
ទេបោសថ ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យទេបថបក្នុងរោងទេបោ-
សថ ១ រឿងភិក្ខុដើរទៅកាន់ទិសមិនលាភាចារ្យទេបដ្ឋាយ ១

២២២

វិធម្មបិដកេ មហាវគ្គោ

សុទ្ធិកំ វស្សុទោ សដោ

សុទ្ធិកម្មញ្ញ ញាតកា

តត្តោ ចតុតយោ ទ្វេកោ

អាបត្តិ សភាតា សវ

សព្វោ សធម្មោ វេមតិកោ

ន ជាទន្ធី ពហុស្សុតោ

ពហុ សមសមា ដោកា

ចរិសាវុដ្ឋិតាយ ច

ឯកទ្វា វុដ្ឋិតា សព្វា

ជាទន្ធី ច វិមតិកា

វិសយបិដក មហាវគ្គ

រឿងភិក្ខុដទៃជាពហូសូត ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យបញ្ជូនភិក្ខុ
មួយរូបទៅរៀនបាតិមោក្ខក្នុងអាវាសជិតខាងក្នុងវិថីនោះ ១
រឿងភិក្ខុច្រើនរូបមិនធ្លាសនៅចាំវិស្សក្នុងអាវាសមួយ ១ រឿង
ទ្រង់ឲ្យសង្ឃប្រជុំធ្វើទេវបោសថ ១ រឿងទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុឈរ
ឲ្យបារិសុទ្ធិ ១ រឿងទ្រង់ឲ្យសង្ឃប្រជុំធ្វើកម្ម ១ រឿងពួកញាតិ
មកចាប់ភិក្ខុមួយអង្គក្នុងវិថីទេវបោសថ ១ រឿងគត្តភិក្ខុ រឿងភិក្ខុ
បួនរូបនៅក្នុងអាវាសមួយ ១ រឿងភិក្ខុបីរូបនៅក្នុងអាវាសមួយ ១
រឿងភិក្ខុពីររូបនៅក្នុងអាវាសមួយ ១ រឿងភិក្ខុមួយរូបនៅក្នុង
អាវាសមួយ ១ រឿងភិក្ខុត្រូវអាបត្តិ ១ រឿងឆព្វគ្គិយភិក្ខុសំដែង
សភាគាបត្តិ ១ រឿងភិក្ខុរលក់ឃើញនូវអាបត្តិក្នុងពេលដែលសំ-
ដែងបាតិមោក្ខ ១ រឿងសង្ឃទាំងអស់ត្រូវសភាគាបត្តិហើយ
មានសេចក្តីសង្ស័យ ១ រឿងសង្ឃមិនស្គាល់នាមនឹងគោត្ររបស់
អាបត្តិ ១ រឿងភិក្ខុជាពហូសូត ១ រឿងអាវាសិកភិក្ខុច្រើន
រូប ១ រឿងអាវាសិកភិក្ខុដទៃស្ទើរគ្នា ១ រឿងអាវាសិកភិក្ខុដទៃ
តិចជាង ១ រឿងបរិសទ្យមិនទាន់ក្រែកចេញ ១ រឿងបរិសទ្យ
ខ្លះក្រែកចេញទៅហើយ ១ រឿងបរិសទ្យទាំងអស់ក្រែក
ចេញទៅហើយ ១ រឿងអាវាសិកភិក្ខុបានដឹងថាអាវាសិកភិក្ខុ

៤៤៥

ឧបោសថិក្ខន្ធកេ ឧទ្ទាសាថា

កឃ្មតេ វាតំ កុក្កិញ្ចា
ជាធំ បស្សំ សុណាធំ
អាវាសិកេន អាតុន្តកា
ចាតុបណ្ណាសោ បុន
ចាដីបនោ បណ្ណាសោ
លិង្គសំវាសកា ឧកោ
ចារិវាសា នុចោសថោ
អញ្ញត្រ សង្ឃសមគ្គិយា
ឯតេ វិកត្តា ឧទ្ទាថា
វត្តិក្ខតកាវណាតិ ។

របោសបិទ្ធព្វនៈ ទទួនពាថា

ដដែលៗមិនទាន់ដល់ ១ រឿងភិក្ខុមានសេចក្តីសង្ស័យ ១ រឿង
ភិក្ខុមានសេចក្តីរន្សៀសថា យើងគួរធ្វើទេបាសថ ឬមិនគួរ
ធ្វើ ១ រឿងភិក្ខុដឹងថាមានអារាមភិក្ខុដដែលៗមិនទាន់ដល់ ១
រឿងភិក្ខុឃើញអាការជាដើមរបស់អារាមភិក្ខុ ១ រឿងភិក្ខុ
ឮអាការជាដើមរបស់អារាមភិក្ខុ ១ រឿងអាគន្ធកិក្ខុនឹងអា-
រាមភិក្ខុ ១ រឿងអារាមភិក្ខុថាថ្ងៃចាកខ្លួន តែអាគន្ធកិក្ខុ
ថាថ្ងៃបណ្តរសី ១ រឿងថ្ងៃមួយរោច ឬមួយកើតរបស់អារាមភិក្ខុ
ភិក្ខុ តែអាគន្ធកិក្ខុថាថ្ងៃបណ្តរសី ១ រឿងអារាមភិក្ខុនឹង
អាគន្ធកិក្ខុទាំងពីរពួកមានភេទនឹងសំវាសផ្សេងគ្នា ឬស្មើគ្នា ១
រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យភិក្ខុធ្វើទេបាសថ ដោយការឲ្យបារិសុទ្ធិ
ឈ្មោះបារិសិកៈ ១ រឿងទ្រង់ហាមមិនឲ្យធ្វើទេបាសថខុសថ្ងៃ
ទេបាសថ រឿងលែងតែសង្ឃសាមគ្គីទេបាសថចេញ ១ ទទួន
ទាំងនេះជាហេតុធ្វើរឿងឲ្យជាក់ច្បាស់ឡើងយើងបានចំណែក
ចែកទុកហើយ ។

ស ដ្ឋី ក ច ដ្ឋ ល ប្រា ប មា តិ កា

ភាគទី ១

មហាទន្លកៈ

លេខ ១ ព័រ

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់បានត្រាស់ដឹងជាធម្មតា ទ្រង់រំពឹងបដិច្ចសមុប្បាទធម៌	១
ពោធិកថា ពុទ្ធខតានគាថា	៣
អនិបាលនិគ្រាធកថា	៧
ធម្មលីន្តកថា	៨
រាជាយតនកថា រឿងពាណិជ្ជឈ្មោះភបុស្សនឹងកល្យាណ	១១
ពុទ្ធបរិវិតក្កកថា	១៣
ព្រហ្មយាបនកថា	១៥
ព្រហ្មយាបនកថា ពាក្យឧបមាដោយវត្ថុមានផ្កាឧប្បលដាដើម	១៧
ពុទ្ធបរិវិតក្កកថា	១៨
រឿងឧបកាដីរក	២៣
រឿងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ	២៥
ធម្មចក្កប្បវត្តនសូត្រ	២៨
ធម្មចក្កប្បវត្តនសូត្រ ញាណមានបីប្រការ	៣១
ពុទ្ធខតាន ធម្មចក្ករបស់ពួកព្រះបិទៈមានកោណ្ឌញ្ញដាដើម	៣៥
អនត្តលក្ខណសូត្រ អនត្តកថា	៤១
អនត្តលក្ខណសូត្រ អនិច្ចកថា	៤៣
អនត្តលក្ខណសូត្រ ការដឹងនឹងការឃើញដោយត្រូវដល់ពិត	៤៥
រឿងយសកុលបុត្រ	៤៧
រឿងមាតាបិតារបស់យសកុលបុត្រ	៥១
ធម្មចក្កគិសោតាបត្តិមត្តរបស់បិតានៃយសកុលបុត្រ	៥៣
ការសម្រេចនូវព្រះអរហត្តផលនៃព្រះយស	៥៥

៤៤៨ ស ធ្វើ ក ច ង្គ ល ច្រា ប មា តិ កា

លេខទំព័រ

ធម្មចក្កតិសោតាបត្តិមគ្គរបស់មាតានិងស្រីបុរាណទុតិយិកានៃព្រះយស.	៥៧
និយាយអំពីផ្លូវរបស់គ្រូហស្ថ ៤ ភាគជាសំឡេងនៃព្រះយស.	៦១
រឿងគ្រូហស្ថប្រមាណ ៥០ ភាគជាសំឡេងនៃព្រះយស.	៦៣
និយាយអំពីព្រះអរហន្ត ៦១ ព្រះអង្គ.	៦៥
មារកថា.	៦៧
ការទ្រង់អនុញ្ញាតបព្វដ្ឋានិងឧបសម្បទា.	៦៩
ពាក្យពោលអំពីការរួចចាកអន្ទាត់មារទាំងឡាយ.	៧១
រឿងកទ្ធវត្តិយកុមារជាសំឡេងនិងគ្នា.	៧៣
ធម្មចក្កតិសោតាបត្តិមគ្គនៃកទ្ធវត្តិយកុមារជាសំឡេងនិងគ្នា.	៧៥
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បឋមប្បដិហារ្យ	៧៧
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យជាតំរប់ ៣.	៧៩
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យជាតំរប់ ៤.	៨១
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យជាតំរប់ ៥.	៨៣
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា និយាយអំពីបីវរបង្សកូលរបស់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ.	៨៥
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យមានទ្រង់នាមកន្លូវផ្លែត្រឹងជាដើម.	៨៧
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យមានទ្រង់បីចែកឧសជាដើម.	៨៩
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បាដិហារ្យទ្រង់និម្មិតបន្តិក.	៩១
រឿងជជីលជាបងប្អូននឹងគ្នា បព្វដ្ឋានិងឧបសម្បទានៃជជីលទាំងឡាយនោះ.	៩៣
បាដិហារ្យចំនួនបីពាន់ប្រាំរយ.	៩៥
អាទិត្យបរិយាយសូត្រ.	៩៧
ពុទ្ធកុណកថា ការជួបជុំរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ.	៩៩
ការជួបជុំរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ពាក្យពោលអំពីការលះបង់នូវគ្រឿងយញ្ញ.	១០១
ការជួបជុំរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ អនុបព្វិកថា.	១០៣
ការជួបជុំរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់យាងចូលច្រុងរាជគ្រឹះ.	១០៥

ស ទ្ធិ ក ប ង្ក ល ប្រា ប់ មា តិ កា

៤៤៧

លេខទំព័រ

គាថាជាបម្រៀងរបស់ព្រះពុទ្ធ	១១៥
រឿងព្រះពុទ្ធ	១១៧
ព្រះតម្រិះរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ការទ្រង់ទ្រូលនូវអារាម	១១៩
បព្វដ្ឋារបស់បរិព្វាជិតឈ្មោះសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន រឿងអស្សជីត្តេរ	១២១
បព្វដ្ឋារបស់បរិព្វាជិតឈ្មោះសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន ពាក្យបរិព្វាជិតឈ្មោះសារីបុត្ត	១២៥
បព្វដ្ឋារបស់បរិព្វាជិតឈ្មោះសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន ធម្មចក្ខុរបស់មោគ្គល្លាន	១២៧
បព្វដ្ឋារបស់បរិព្វាជិតឈ្មោះសារីបុត្តនឹងមោគ្គល្លាន រឿងបរិវាររបស់លោកនោះ	១២៩
បព្វដ្ឋារបស់ព្រះសារីបុត្តនឹងព្រះមោគ្គល្លាន	១៣១
ពាក្យចោទដោយគាថា	១៣៣
និទាននៃឧបដ្ឋាយវគ្គ	១៣៥
វគ្គនៃលក្ខណសិស្សត្រូវធ្វើដល់ឧបដ្ឋាយ	១៣៩
ឧបដ្ឋាយវគ្គ	១៤១
សទ្ធិវិហារិកវគ្គ	១៥១
បណាមកថា	១៦១
ការសូមឲ្យឧបដ្ឋាយអត់ទោស	១៦៣
សទ្ធិវិហារិកប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងត្រូវឲ្យឧបដ្ឋាយចន្តោញចេញ	១៦៥
រឿងព្រាហ្មណ៍ម្នាក់	១៦៧
ឧបសម្បទាដោយញត្តិចតុត្តកម្មវាចា	១៦៩
រឿងភិក្ខុ ១ រូប	១៧១
រឿងព្រាហ្មណ៍ម្នាក់	១៧៣
ការប្រាប់និស្ស័យ ៤ ដាដើម	១៧៥
ឧបដ្ឋាយសទ្ធិវិហារិកកថា	១៧៧
អាចរិយន្តេវាសិកកថា	១៨៣
អាចរិយវគ្គ	១៨៥

៤៥០ សន្តិកថុដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

អន្តោសិកាវត្ថុ	១៧
បណ្តាមកថា	២០
អន្តោសិកាប្រកបដោយអង្គ ៥ យ៉ាងគួរឲ្យអាចារ្យចន្តេញចេញ	២០
អាចរិយន្តោសិកាថា	២១
ការរម្ងាប់និស្ស័យចាត់ទុកបដិស្ឋាននឹងអាចារ្យ	២១
ឧបសម្បទេតព្វចក្ខុ ១៦ ជិត	២១
ឧបសម្បទេតព្វឆត្ត ១៦ ជិត	២២
គិរិយបរិសកថា	២៣
ពាក្យពោលអំពីបុគ្គលដែលធ្លាប់ជាគិរិយនិទម្មនៃសង្ឃព្រៀម	២៣
ពាក្យពោលអំពីបុគ្គលដែលធ្លាប់ជាគិរិយនិទម្មនៃសង្ឃព្រៀម	២៣
អន្តោយិកធម្មកថា អាណា ៥ យ៉ាង	២៣
អន្តោយិកធម្មកថា បព្វជ្ជានៃរាជអាមាត្យ	២៤
ចោរប្រាកដដូចទង់ដើម ចោរទំលាយគុក	២៤
ចោររាជការកត់ឈ្មោះទុកក្នុងបញ្ជី	២៤
អភយ្យវិភាណវារ ព្យាបាទស្សន៍ដែលគេបៀតបៀន ឲ្យមានស្នាមស្នាមដើម	២៥
អភយ្យវិភាណវារ រាណ្តកម្ម	២៥
អភយ្យវិភាណវារ រឿងទារកមានព្យា ១៧	២៥
រឿងត្រកូលធ្វើមរណកាលដោយអហិរិករោគ	២៥
វិញ្ញា ១ រូបមិនត្រូវឲ្យសាមណេរ ២ រូបបម្រើ	២៦
ព្រះដំមានព្រះភាគទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចៀសចេញទៅកាន់ទិវិណាតិវិជិតបទ	២៦
អភយ្យវិភាណវារអង្គ (៥) នៃព្យាបាទដែលត្រូវនៅបានមិនបាច់មាននិស្ស័យ	២៦
កហុលសាមណេរប្បព្វដ្ឋាន	២៧
ព្រះបាទសុទ្ធាទសស្សវរាង និយាយអំពីបុគ្គលដែលមាតាបិតាមិនអនុញ្ញាត	២៧
សិក្ខាបទ ១០ របស់ព្យាបាទសាមណេរ	២៧

សង្ឃកថ្តុសត្រាប័រមាតិកា

៤៥១

លេខទំព័រ

រឿងទណ្ឌកម្មពួកសាមណេរ	២៧៤
ភាសន្ត ១០ របស់ពួកសាមណេរ	២៧១
មនុស្សឡើយ	២៧៣
មនុស្សល្ងចសំវាស មនុស្សចូលពួកគិរិយ	២៧៥
រឿងនាគ	២៧៧
មនុស្សដែលសម្លាប់មាតាមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា	២៧៩
មនុស្សដែលសម្លាប់ព្រះអរហន្តសង្ឃមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា	២៩០
មនុស្សឧកពោធាព្រហ្មណ៍ (មនុស្សមានហេតុពីរ) សង្ឃមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា	២៩៣
ពួកសាមណេរដែលគ្មានឧបដ្ឋាយិកាដើមសង្ឃមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា	២៩៥
មនុស្សគ្មានបាត្របីរបស់សង្ឃមិនត្រូវឲ្យឧបសម្បទា	២៩៧
ពួកមនុស្សមានដាច់ដៃដាច់ជើងមិនត្រូវឲ្យបព្វដ្ឋា	២៩៩
និស្សយវិធី	៣០១
កុមារកស្សបមានអាយុ ២០ ឆ្នាំ ដោយរាប់យកឆ្នាំនៅក្នុងភិក្ខុវិទ្យានាមឧបសម្បទា	៣០៥
ការសម្មតិស្តីភិក្ខុអ្នកប្រៀនប្រដៅឧបសម្បទាបេក្ខ	៣០៧
ឧបសម្បទាដោយញត្តិបព្វត្តកម្ម	៣១១
និស្ស័យ (បច្ចុយដាគ្រឿងអាស្រ័យរបស់បព្វជិត) ៤ យ៉ាង	៣១៥
អករណីយកិច្ច (កិច្ចដែលបព្វជិតមិនត្រូវធ្វើ) ៤ យ៉ាង	៣១៧
រឿងភិក្ខុត្រូវសង្ឃលើកវត្តព្រោះមិនឃើញអាបត្តិដាដើម	៣១៩
ទទួលនាមា	៣២៥

ទ រដ្ឋា សង្ឃកថ្តុក

ការស្តាប់ធម៌	៣៣៧
ការសំដែងបាតិមោក្ខ	៣៣៩
និទានុទ្ទេសវិវាង	៣៤១

សង្ឃិក បង្កួល ច្រាប មាតិកា

លេខទំព័រ

ការសំដែងបាតិមោក្ខក្នុងថ្ងៃឧបោសថ	៣៤៥
រឿងមហាពប្បវេទ	៣៤៧
ការសន្មតិសីមា	៣៤៨
នទីបារសីមា ការសន្មតិស្តវិបាកឧបោសថ	៣៥១
រោងឧបោសថតូចពេក	៣៥៣
អាវាសច្រើនមានសីមាស្មើគ្នា គឺមានសីមាតែមួយ	៣៥៥
រឿងព្រះមហាកស្សបញ្ជា ការសន្មតិស្តវិបាកសីមា	៣៥៧
តីបីវិបាកសីមា	៣៥៨
ការសូត្រគិតតីបីវិបាកសីមា	៣៦១
ការទំណាយសីមា តាយសីមា និងសីមន្តវិក (ទី១បញ្ជីនៃសីមា)	៣៦៣
ឧបោសថមានពីរ (បាតុទ្ធសីឧបោសថ ១ បញ្ជីនៃសីឧបោសថ ១)	៣៦៥
ការសំដែងបាតិមោក្ខ មាន ៥ យ៉ាង	៣៦៧
ការសន្មតិទ្វេ ការសន្មតិភិក្ខុជីវៃ	៣៦៨
ការធ្វើទូរកម្មមិនមែនជាធម៌ដាច់ដើម	៣៧៣
បាតិមោក្ខមានព្រះថេរវគ្គ	៣៧៥
ភិក្ខុប្រើទូរល្ងង់មិនឆ្ងាស	៣៧៧
ការទ្រង់អនុញ្ញាតឲ្យភិក្ខុរៀនរាប់បក្ខ	៣៧៨
ត្រូវភិក្ខុបោសរោងឧបោសថ	៣៨១
ការឧប្បទិចក្នុងរោងឧបោសថ	៣៨៣
ពួកភិក្ខុល្ងង់មិនឆ្ងាសមានដំណើរទៅកាន់ទិស	៣៨៥
ការគាំមកនូវបារិសុទ្ធិនៃភិក្ខុឈឺ	៣៨៧
ការគាំមកនូវឆន្ទៈនៃភិក្ខុឈឺ	៣៩១
និយាយអំពីពួកជនមានញាតិដាច់ដើមចាប់ភិក្ខុ	៣៩៥
ភិក្ខុឆ្ងាតមានពីរយ៉ាង ការសន្មតិស្តវិបាក	៣៩៧

ស ទ្ធិ ក ច ង្គ ល ប្រា ប័ មា តិ កា

៤៥៣

លេខទំព័រ

ការសំដែងនូវពាតិមោក្ខ បារិសុទ្ធិទោសថិ	៣៧៧
អធិដ្ឋានទោសថិ ការសំដែងអាចត្តិ	៤១៣
ភិក្ខុអ្នករលឹកឃើញអាចត្តិ ភិក្ខុអ្នកមានសេចក្តីសង្ស័យក្នុងអាចត្តិ	៤១៥
សង្ឃត្រូវវិសភាគាចត្តិ	៤១៧
ការធ្វើទោសថិមិនត្រូវអាចត្តិមាន ១៥ យ៉ាង	៤១១
ភិក្ខុមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុងកម្មជាបច្ចេកទេសព្រមព្រៀងគ្នាមាន ១៥ យ៉ាង	៤១៧
ការធ្វើទោសថិប្រកបដោយសេចក្តីសង្ស័យមាន ១៥ យ៉ាង	៤២១
ការធ្វើទោសថិដោយមានសេចក្តីរង្អៀសមាន ១៥ យ៉ាង	៤២៣
ការធ្វើទោសថិដោយមានបំណងនឹងបំបែកសង្ឃមាន ១៥ យ៉ាង	៤២៥
ការធ្វើទោសថិផ្សេងគ្នា (ដោយអំណាច) នៃថ្ងៃទោសថិ	៤២៧
ការធ្វើទោសថិដោយបំណងនឹងបំបែកសង្ឃ	៤២៧
ភិក្ខុមានសំវាសផ្សេងគ្នា នឹងភិក្ខុមានសំវាសស្មើគ្នា	៤៣៣
ក្នុងទោសថិថ្ងៃនោះ ភិក្ខុមិនត្រូវរំលោភអំពីសំវាសដែលមានភិក្ខុ	៤៣៥
ភិក្ខុមិនត្រូវសំដែងពាតិមោក្ខដល់ភិក្ខុនិរវាសឱ្យដែលអង្គុយ (ជាប់ហត្ថបាល)	៤៣៧
ឧទ្ទានគាថា	៤៤១